ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԵԱՄԲ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԻՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

—

1895

ԳԼՈՒԽՔ ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

	Գլ.	Համ.
Վասն մոգուցն.	Բ.	1
Վասն կոտորածի մանկանցն.	Բ.	16
Վասն յառաջընթաց քարոզութեանն Յովհաննու Մկրտչին.	Գ.	1
Վասն վարդապետութեան փրկչին.	Դ.	23
Վասն երանութեանն.	Ե.	2
Վասն բորոտին.	Ը.	1
Վասն հարիւրապետին.	Ը.	5
Վասն զոքանչին Պետրոսի.	Ը.	14
Վասն բժշկութեան ամենայն ցաւոց.	Ը.	16
Վասն՝ որ ոչ ետ հրաման երթալ զհնի.	Ը.	19
Վասն սաստելոյն ի վերայ ջրոցն.	Ը.	23
Վասն դիւահարացն.	Ը.	28
Վասն անդամալուծին.	Թ.	1
Վասն Մատթէի.	Թ.	9
Վասն դստեր ժողովրդապետին.	Թ.	18
Վասն տեւատեւին.	Թ.	20
Վասն երկուց կուրացն.	Թ.	27
Վասն խլին և համր դիւահարին.	Թ.	32
Վասն Առաքելոցն իշխանութեան.	Ժ.	1
Վասն առաքելոցն ի Յովհաննէ.	ԺԱ.	2
Վասն՝ որոյ ձեռն գօսացեալ էր.	ԺԲ.	10
Վասն կոյր և խուլ դիւահարին.	ԺԲ.	22
Վասն՝ որ խնդրէին նշանս.	ԺԲ.	38
Վասն առակացն.	ԺԳ.	1
Վասն Յովհաննու, և Հերովդէի.	ԺԴ.	1
Վասն հինգ հացիցն.	ԺԴ.	15
Վասն երթալոյն ի վերայ ծովուն.	ԺԴ.	22
Վասն անցելոցն զպատուիրանաւն Աստուծոյ.	ԺԵ.	1
Վասն կնոջն Քանանացւոյ.	ԺԵ.	21
Վասն բժշկելոյ զժողովուրդն.	ԺԵ.	29
Վասն եւթն հացիցն.	ԺԵ.	32
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն.	ԺԶ.	6
Վասն՝ որ ի Կեսարիա հարցմանն.	ԺԶ.	13
Վասն այլակերպութեանն Տեառն.	ԺԷ.	1
Վասն լուսնոտհարին.	ԺԷ.	14
Վասն խնդրելոյ զերկդրամեանն.	ԺԷ.	23
Վասն հարցանելոյ՝ թէ Ո՞ է ի մէնջ մեծ.	ԺԸ.	1
Վասն առակի հարեւր ոչխարին.	ԺԸ.	12
Վասն թողլոյն զբեւր տաղանդն.	ԺԸ.	23
Վասն հարցանելոյն թէ արժա՞ն է արձակել առն զկին.	ԺԹ.	1
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս.	ԺԹ.	16
Վասն վարձկանութեան մշակացն.	Ի.	1
Վասն որդւոցն Զեբեդեայ.	Ի.	20
Վասն երկուց կուրացն.	Ի.	29
Վասն իշուն և յովանակին.	ԻԱ.	1
Վասն կուրացն և կաղացն.	ԻԱ.	14
Վասն չորանալոյ թզենւոյն.	ԻԱ.	18
Վասն հարցանելոյ զՏէրն քահանայապետիցն և ծերոց.	ԻԱ.	23
Վասն երկուց որդւոցն առակաց.	ԻԱ.	28
Վասն այգւոյն առակին.	ԻԱ.	33
Վասն կոչեցելոց ի հարսանիսն.	ԻԲ.	1
Վասն դահեկանին, որով փորձեցին զՏէրն.	ԻԲ.	15
Վասն սադուկեցւոցն.	ԻԲ.	23
Վասն օրինականացն.	ԻԲ.	34
Վասն Տեառն հարցանելոյն զփարիսեցիսն.	ԻԲ.	41
Վասն վայ տալոյ դպրացն, և փարիսեցւոցն.	ԻԳ.	13
Վասն կատարածի	ԻԴ.	3
Վասն աւուրն և ժամուն.	ԻԴ.	36
Վասն տասն կուսանացն.	ԻԵ.	1
Վասն զտաղանդան տալոյ.	ԻԵ.	14
Վասն գալստեանն Տեառն.	ԻԵ.	31
Վասն օծանելոյ զՏէրն իւղով.	ԻԶ.	6
Վասն պատրաստելոյ զպասեքն.	ԻԶ.	17
Վասն օրհնաւոր խորհրդոյն.	ԻԶ.	26
Վասն մատնութեանն Տեառն.	ԻԶ.	47
Վասն ուրացութեանն Պետրոսի.	ԻԶ.	69
Վասն Յուդայի զղջմանն.	ԻԷ.	3
Վասն խնդրելոյ զՏէրունական մարմինն.	ԻԷ.	57
Վասն իւղաբեր կանանցն.	ԻԸ.	1

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԳԻՐՔ ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի
որդւոյ Դաւթի որդւոյ Աբրահամու։
2 Աբրահամ ծնաւ զԻսահակ. Իսահակ
ծնաւ զՅակովբ. Յակովբ ծնաւ զՅու-
3 դա եւ զեղբարս նորա. Յուդա ծնաւ
զՓարէս եւ զԶարա ի Թամարայ. Փա-
րէս ծնաւ զԵզրովմ. Եզրովմ ծնաւ
4 զԱրամ. Արամ ծնաւ զԱմինադար. Ա-
մինադար ծնաւ զՆաասոն. Նաասոն
5 ծնաւ զՍաղմոն. Սաղմոն ծնաւ զԲո-
ոս ի Հռաքաբայ. Բոոս ծնաւ զՈվբէդ
6 ի Հռութայ. Ովբէդ ծնաւ զՅեսսէ.
Յեսսէ ծնաւ զԴաւիթ արքայ. [1]Դաւիթ
ծնաւ զՍողոմոն ի կնոջէն Ուրիայ.
7 Սողոմոն ծնաւ զՌոբովամ. Ռոբովամ
ծնաւ զԱբիա. Աբիա ծնաւ [2]զԱսափ.
8 Ասափ" ծնաւ զՅովսափատ. Յովսա-
փատ ծնաւ զՅովրամ. Յովրամ ծնաւ
9 զՈզիա. Ոզիա ծնաւ զՅովաթամ. Յո-
վաթամ ծնաւ զԱքազ. Աքազ ծնաւ
10 զԵզեկիա. Եզեկիա ծնաւ զՄանասէ.
Մանասէ ծնաւ [3]զԱմովս. Ամովս" ծը-
11 նաւ զՅովսիա. Յովսիա ծնաւ զՅեքո-
նիա եւ զեղբարս նորա առ գերու-
12 թեամբն Բաբելացւոց։ Յետ գերու-
թեանն Բաբելացւոց ծնաւ Յեքոնիա
զՍաղաթիէլ. Սաղաթիէլ ծնաւ զԶօ-
13 րաբաբէլ. Զօրաբաբէլ ծնաւ զԱբիուդ.
Աբիուդ ծնաւ զԵղիակիմ. Եղիակիմ
14 ծնաւ զԱզովր. Ազովր ծնաւ զՍադովկ.
Սադովկ ծնաւ զԱքիմ. Աքիմ ծնաւ
15 զԵղիուդ. Եղիուդ ծնաւ զԵղիազար.
Եղիազար ծնաւ զՄատթան. Մատթան
16 ծնաւ զՅակովբ. Յակովբ ծնաւ զՅով-
սէփ զայրն Մարիամայ [4]որում խօսեց-
եալ զՄարիամ կոյս" յորմէ ծնաւ Յի-
17 սուս, որ անուանեցաւ Քրիստոս։ Արդ
ամենայն ազգք յԱբրահամէ մինչեւ
ի Դաւիթ՝ ազգք չորեքտասանք. եւ
ի Դաւթէ մինչեւ ի գերութիւնն Բա-
բելացւոց՝ ազգք չորեքտասանք. եւ
ի գերութենէն Բաբելացւոց մինչեւ
ի Քրիստոս՝ ազգք չորեքտասանք։
18 Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդն էր
այսպէս. խօսեալ զմայր նորա Մարիամ
Յովսեփու, մինչչեւ եկեալ առ միմեանս՝
19 գտաւ յղացեալ ի Հոգւոյն Սրբոյ։ Եւ
Յովսէփ այր նորա, քանզի արդար էր
եւ ոչ կամէր առակել զնա, խորհեցաւ
20 լռելեայն արձակել զնա։ Եւ մինչդեռ
նա զայս ածէր զմտաւ, ահա հրեշտակ
Տեառն ի տեսլեան երեւեցաւ նմա եւ
ասէ, Յովսէփ, որդի Դաւթի, մի եր-
կնչիր առնուլ առ քեզ զՄարիամ կին
քո. քանզի որ ի նմայն ծնեալ է՝
21 ի Հոգւոյն Սրբոյ է։ Ծնցի որդի, եւ
կոչեսցես զանուն նորա Յիսուս, զի
նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր ի մեղաց
22 իւրեանց։ Այլ այս ամենայն եղեւ զի
լցցի որ ասացաւն ի Տեառնէ [5]ի ձեռն
23 Եսայեայ մարգարէի". Ահա կոյս յղաս-
ցի եւ ծնցի որդի, եւ կոչեսցեն զա-
նուն նորա Էմմանուէլ, որ թարգմա-
24 նի՝ Ընդ մեզ Աստուած։ Եւ զարթու-
ցեալ Յովսէփ ի քնոյ անտի, արար
որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակն
25 Տեառն, եւ առ յինքն զկին իւր։ Եւ
ոչ գիտէր զնա, մինչեւ ծնաւ զորդին
իւր զանդրանիկ, եւ կոչեաց զանուն
նորա Յիսուս։

ԳԼ. Բ

1 ԵՒ ի ծնանելն Յիսուսի ի Բեթղեհեմ
Հրէաստանի յաւուրս Հերովդի ար-
քայի, ահա մոգք յարեւելից եկին յԵ-
2 րուսաղէմ, Եւ ասեն, Ո՞ւր է որ ծնաւ
արքայն Հրէից. զի տեսաք զաստղն
նորա յարեւելս, եւ եկաք երկիր պա-
3 գանել նմա։ Եւ իբրեւ լուաւ արքայ
Հերովդէս, խռովեցաւ, եւ ամենայն
4 Երուսաղէմ ընդ նմա։ Եւ ժողովեալ

[1] Ոմանք, Դաւիթ արքայ
[2] Ոմանք զԱսա. Ասա
[3] Ոմանք, զԱմոնն, Ամոնն
[4] Ի Յոյնն պակասի
[5] Բազումք, ի ձեռն մարգարէին

զամենայն զքահանայապետս եւ զդպիրս
ժողովրդեանն՝ հարցանէր ի նոցանէ,
5 թէ ո՛ւր ծնանիցի Քրիստոսն ։ Եւ նո-
քա ասեն ցնա, ի Բեթղեհեմ Հրէաս-
տանի ․ զի այսպէս գրեալ է ի ձեռն
6 մարգարէին ․ Եւ դու, Բեթղեհեմ, եր-
կիր Յուդայ, ոչինչ կրտսեր ես յիշ-
խանս Յուդայ ․ ի քէն ելցէ ինձ իշխան,
որ հովուեսցէ զժողովուրդ իմ զԻս-
7 րայէլ ։ Յայնժամ Հերովդէս գաղտ կոչ-
եաց զմոգսն, եւ ստուգեաց ի նոցանէ
8 զժամանակ աստեղն երեւելոյ ․ Եւ ար-
ձակեալ զնոսա ի Բեթղեհեմ, ասէ,
Գնացէք, ստուգեցէք վասն մանկանն,
եւ յորժամ գտանիցէք, ազդ արասջիք
ինձ, զի եւ ես եկեալ երկիր պագից
9 նմա ։ Եւ նոքա իբրեւ լուան ի թա-
գաւորէն, գնացին ․ եւ ահա աստղն
զոր տեսին յարեւելս՝ առաջնորդեաց
նոցա, մինչեւ եկեալ եկաց ի վերայ
10 ուր էր մանուկն ։ Իբրեւ տեսին զաստ-
ղըն, խնդացին յոյժ ուրախութիւն
11 մեծ ։ Եւ իբրեւ մտին ի տունն, տե-
սին զմանուկն հանդերձ Մարեմաւ
մարբն իւրով, եւ անկեալ երկիր պա-
գանէին նմա ․ եւ բացեալ զգանձս
իւրեանց մատուցին նմա պատարագս՝
12 ոսկի եւ կնդրուկ եւ զմուռս ։ Եւ հը-
րաման առեալ ի տեսլեան չդառնալ
անդրէն առ Հերովդէս՝ ընդ այլ ճա-
նապարհ գնացին յաշխարհն իւրեանց ։
13 Եւ իբրեւ գնացին նոքա անտի,
ահա հրեշտակ Տեառն երեւէր ի տեսլեան
Յովսեփու եւ ասէր, Արի, առ
զմանուկդ եւ զմայր իւր, եւ փախիր
յԵգիպտոս, եւ անդ լինիջիր ցորժամ
ասացից քեզ ․ քանզի ի խնդիր [1]է Հե-
14 րովդէս կորուսանել զմանուկդ ։ Եւ նա
յարուցեալ առ զմանուկն եւ զմայր
իւր գիշերի, եւ գնաց յԵգիպտոս, եւ
անդ էր մինչեւ ցվախճան Հերովդի ․
15 Զի լցցի ասացեալն ի Տեառնէ ի ձեռն
մարգարէին որ ասէ, յԵգիպտոսէ [2]կո-
չեցից զորդի իմ ։
16 Յայնժամ իբրեւ ետես Հերովդէս թէ,
խաբեցաւ ի մոգուց անտի, բարկացաւ
յոյժ ․ եւ առաքեաց կոտորեաց զամե-
նայն մանկունս որ էին ի Բեթղեհեմ
եւ յամենայն սահմանս նորա յերկե-
մենից եւ ի խոնարհ՝ ըստ ժամանակին
17 զոր ստուգեաց ի մոգուցն ։ Յայնժամ
կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Երե-
18 միայ մարգարէի որ ասէ, Ձայն գուժ-
եաց ի Հռամա, ողբումն եւ լալումն
եւ աշխարումն յոյժ ․ Հռաքէլ լայր
զորդիս իւր, եւ ոչ կամէր մխիթարել,
19 զի ոչ էին ։ Եւ ի վախճանել Հերով-
դի՝ ահա հրեշտակ Տեառն ի տեսլեան
20 երեւէր Յովսեփայ յԵգիպտոս, Եւ ա-
սէր, Արի, առ զմանուկդ եւ զմայր
իւր, եւ գնա յերկիրն Իսրայելի ․ զի
մեռան որ խնդրէին զանձն մանկանդ ։
21 Եւ նա յարուցեալ առ զմանուկն եւ
զմայր նորա, եւ եկն յերկիրն Իս-
22 րայելի ։ Եւ իբրեւ լուաւ եթէ Արքե-
ղայոս թագաւորեաց Հրէաստանի փո-
խանակ Հերովդի հօր իւրոյ, երկեաւ
երթալ անդր ․ եւ հրաման առեալ ի
տեսլեան՝ գնաց ի կողմանս Գալիլեաց-
23 ւոց ։ Եւ եկեալ բնակեցաւ ի քաղաքին
որ կոչէր Նազարէթ, զի լցցի բան
մարգարէիցն թէ Նազովրեցի կոչեսցի ։

Գլ․ Գ

1 Յաւուրսն յայնոսիկ գայ Յովհաննէս
մկրտիչ քարոզել յանապատին Հրէաս-
2 տանի, Եւ ասել, Ապաշխարեցէք, զի
3 մերձեալ է արքայութիւն երկնից ․ Զի
սա է վասն որոյ ասացաւ ի ձեռն Ե-
սայեայ մարգարէի, որ ասէ, Ձայն
բարբառոյ յանապատի ․ Պատրաստ ա-
րարէք զճանապարհ Տեառն, եւ ուղիղ
4 արարէք զշաւիղս նորա ։ Եւ ինքն Յով-
հաննէս ունէր հանդերձ ի ստեւոյ ուղ-
տու, եւ գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր,
եւ կերակուր նորա էր մարախ եւ
5 մեղր վայրենի ։ Յայնժամ ելանէին առ
նա ամենայն Երուսաղեմացիք եւ ամե-
նայն Հրէաստան եւ ամենայն կողմն
6 Յորդանանու, Եւ մկրտէին ի նմանէ
ի Յորդանան [3]գետ, եւ խոստովան լի-
7 նէին զմեղս իւրեանց ։ Եւ տեսեալ
զբազումս ի սադուկեցւոցն եւ ի փա-
րիսեցւոց եկեալս ի մկրտութիւն նո-
րա, ասէ ցնոսա, Ծնունդք իժից, ո՞
ցոյց ձեզ փախչել ի բարկութենէն որ
8 գալոցն է ։ Արարէք այսուհետեւ պը-
9 տուղ արժանի ապաշխարութեան ․ Եւ
մի՛ համարիցիք ասել յանձինս թէ

[1] Յօյն., լինելոց է
[2] Յօյն., կոչեցի
[3] Յ[illegible] գ[illegible]

Ունիմք մեք հայր զԱբրահամ. ասեմ
ձեզ, զի կարող է Աստուած ի քա-
րանցս յայսցանէ յարուցանել որդիս
10 Աբրահամու։ Զի աւասիկ տապար առ
արմին ծառոց դնի. ամենայն ծառ որ
ոչ առնիցէ զպտուղ բարի՝ հատանի եւ
11 ի հուր արկանի։ Ես մկրտեմ զձեզ
Ջրով յապաշխարութիւն, բայց որ զկնի
իմ գայ՝ հզօրագոյն է քան զիս, եւ ես
չեմ բաւական բառնալ զկօշիկս նորա.
նա մկրտեսցէ զձեզ ի Հոգին Սուրբ
12 եւ ի հուր. Որոյ հեծանոցն ի ձեռին
իւրում, եւ սրբեսցէ զկալ իւր, եւ
ժողովեսցէ զցորեանն ի շտեմարանս
իւր, եւ զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով։
13 Յայնժամ գայ Յիսուս ի Գալիլէէ
ի Յորդանան առ Յովհաննէս մկրտել
14 ի նմանէ։ Եւ Յովհաննէս արգելու զնա
եւ ասէ, Ինձ պիտոյ է ի քէն մկրտել,
15 եւ դու առ իս գաս։ Պատասխանի ետ
Յիսուս եւ ասէ ցնա, Թոյլ տուր այժմ,
զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամե-
նայն արդարութիւն. եւ ապա թոյլ
16 ետ նմա։ Եւ իբրեւ մկրտեցաւ Յի-
սուս, ել վաղվաղակի ի Ջրոյ անտի,
եւ ահա բացան նմա երկինք, եւ ե-
տես զՀոգին Աստուծոյ զի իջանէր
իբրեւ զաղաւնի եւ գայր ի վերայ նո-
17 րա։ Եւ ահա ձայն յերկնից որ ասէր,
Դա է Որդի իմ սիրելի ընդ որ հաճե-
ցայ։

ԳԼ. Դ

1 Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ
2 ի Հոգւոյն՝ փորձել ի Սատանայէ. Եւ
պահեալ զքառասուն տիւ եւ զքառա-
սուն գիշեր՝ ապա քաղցեաւ։
3 Եւ մատուցեալ փորձիչն ասէ ցնա,
Եթէ Որդի ես Աստուծոյ, ասա զի
4 քարինքս այսոքիկ հաց լինիցին։ Նա
պատասխանի ետ եւ ասէ, Գրեալ է
թէ Ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ
ամենայն բանիւ որ ելանէ ի բերանոյ
Աստուծոյ։
5 Յայնժամ առեալ ածէ զնա Սատա-
նայ ի քաղաքն սուրբ, եւ կացուցանէ
զնա ի վերայ աշտարակի տաճարին,
6 Եւ ասէ ցնա, Եթէ Որդի ես Աստու-
ծոյ, արկ զքեզ աստի ի վայր, զի
գրեալ է թէ Հրեշտակաց իւրոց պատ-
ուիրեալ է վասն քո, եւ ի վերայ ձե-
ռաց բարձցեն զքեզ, զի մի՛ երբեք
7 հարցես զքարի զոտն քո։ Ասէ ցնա
[1]դարձեալ Յիսուս, Գրեալ՞ է թէ Ոչ
փորձեսցես զՏէր Աստուած քո։
8 Դարձեալ առնու ածէ զնա Սատա-
նայ ի լեառն մի բարձր յոյժ, եւ ցու-
ցանէ նմա զամենայն թագաւորու-
9 թիւնս աշխարհի եւ զփառս նոցա, Եւ
ասէ ցնա, Զայս ամենայն քեզ տաց,
եթէ անկեալ երկիր պագանիցես ինձ։
10 Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս, Երթ յետս
իմ, Սատանայ, զի գրեալ է, Տեառն
Աստուծոյ քում երկիր պագցես եւ զնա
11 միայն պաշտեսցես։ Ապա եթող զնա
Սատանայ, եւ ահա հրեշտակք մատ-
եան եւ պաշտէին զնա։
12 ԲԲ. Եւ իբրեւ լուաւ Յիսուս եթէ
Յովհաննէս մատնեցաւ, մեկնեցաւ
13 գնաց ի Գալիլեա. Եւ թողեալ զՆա-
զարէթ՝ եկն բնակեցաւ ի Կափառնա-
յում ի ծովեզերին, ի սահմանս Զա-
14 բուղոնի եւ Նեփթաղիմայ. Զի լցցի
բանն որ ասացաւ ի ձեռն Եսայեայ
15 մարգարէի. Երկիր Զաբուղոնի եւ
երկիր Նեփթաղիմայ, ճանապարհ ծո-
վու յայնկոյս Յորդանանու, Գալիլեա
16 Հեթանոսաց. Ժողովուրդ որ նստէր
ի խաւարի՝ ետես լոյս մեծ. եւ որոց
նստէին յաշխարհին եւ ի ստուերս մա-
17 հու՝ լոյս ծագեաց նոցա։ Յայնմ հետէ
սկսաւ քարոզել Յիսուս եւ ասել, Ա-
պաշխարեցէք, զի մերձեալ է արքա-
յութիւն երկնից։
18 Մինչդեռ զգնայր Յիսուս ընդ եզր
ծովուն Գալիլեացւոց, ետես երկուս
եղբարս, զՍիմոն զկոչեցեալն Պետրոս
եւ զԱնդրէաս եղբայր նորա, արկեալ
ուռկան ի ծով, քանզի ձկնորսք էին։
19 Եւ ասէ ցնոսա, Եկայք զկնի իմ, եւ
20 արարից զձեզ որսորդս մարդկան։ Եւ
նոցա թողեալ վաղվաղակի զգործիսն՝
21 գնացին զհետ նորա։ Եւ մատուցեալ
անտի յառաջ՝ ետես այլ երկուս եղ-
բարս, զՅակովբոս Զեբեդեայ եւ զՅով-
հաննէս զեղբայր նորա, ի նաւի Զե-
բեդեաւ հանդերձ հարբն իւրեանց,
մինչ կազմէին զուռկանս իւրեանց,
22 եւ կոչեաց զնոսա։ Նոցա թողեալ
վաղվաղակի զնաւն եւ զհայր իւրեանց,
գնացին զհետ նորա։
23 Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն կողմն

---

[1]Բողոքէ, Յիսուս, Դարձեալ գրեալ

Գալիլեացւոց, ուսուցանէր ի ժողո-
վուրդս նոցա եւ քարոզէր զաւետա-
րանն արքայութեան, եւ բժշկէր զա-
մենայն հիւանդութիւնս եւ զամենայն
24 ախտս ի ժողովրդեանն։ Եւ ել լուր
նորա ընդ ամենայն երկիրն Ասորւոց,
եւ մատուցին առ նա զամենայն հի-
ւանդս որ նեղեալ էին ի պէսպէս ցաւս
եւ ի տանջանս, եւ զդիւահարս եւ
զլուսնոտս եւ զանդամալոյծս, եւ բը-
25 ժշկեաց զնոսա։ Եւ երթային զհետ
նորա ժողովուրդք բազումք ի Գալիլէէ
եւ ի Դեկապոլեայ եւ յԵրուսաղեմէ
եւ ի Հրէաստանէ եւ յայնկոյս Յոր-
դանանու [1]եւ բժշկեաց զնոսա"։

ԳԼ. Ե

1 ԲԳ. Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել
ի լեառն. եւ իբրեւ նստաւ անդ, մատ-
2 եան առ նա աշակերտք նորա. Եւ
բացեալ զբերան իւր ուսուցանէր զնո-
սա եւ ասէր,
3 Երանի աղքատաց հոգւով, զի նոցա
4 է արքայութիւն երկնից։ Երանի սը-
գաւորաց, զի նոքա մխիթարեսցին։
5 Երանի հեզոց, զի նոքա ժառանգես-
6 ցեն զերկիր։ Երանի որ քաղցեալ եւ
ծարաւի իցեն արդարութեան, զի նո-
7 քա յագեսցին։ Երանի ողորմածաց,
8 զի նոքա ողորմութիւն գտցեն։ Երա-
նի այնոցիկ որ սուրբ են սրտիւք, զի
9 նոքա զԱստուած տեսցեն։ Երանի
խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք Ա-
10 ստուծոյ կոչեսցին։ Երանի որ հալա-
ծեալ իցեն վասն արդարութեան, զի
11 նոցա է արքայութիւն երկնից։ Երանի
է ձեզ յորժամ նախատիցեն զձեզ եւ
հալածեսցեն, եւ ասիցեն զամենայն
12 բան չար զձէնջ սուտ վասն իմ. Ցնծա-
ցէք եւ ուրախ լերուք, զի վարձք ձեր
բազում են յերկինս. զի այսպէս հա-
լածեցին զմարգարէսն որ յառաջ քան
զձեզ էին։
13 Դուք էք աղ երկրի. ապա թէ աղն
անհամի, իւ. յաղիցի. ոչ իմիք ազդիցէ
այնուհետեւ, բայց եթէ ընկենուլ ար-
տաքս եւ կոխան լինել ի մարդկանէ։
14 Դուք էք լոյս աշխարհի. ոչ կարէ քա-
ղաք թաքչել որ ի վերայ լերին կայցէ։
15 Եւ ոչ լուցանեն ճրագ եւ դնեն ընդ
գրուանաւ, այլ ի վերայ աշտանակի,
եւ լոյս տայ ամենեցուն որ ի տանն
16 իցեն։ Այնպէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր
առաջի մարդկան, որպէս զի տեսցեն
զգործս ձեր բարիս, եւ փառաւորես-
ցեն զՀայր ձեր որ յերկինս է։
17 ԲԴ. Մի՛ համարիք եթէ եկի լու-
ծանել զօրէնս կամ զմարգարէս. ոչ
18 եկի լուծանել, այլ լնուլ։ Ամէն ասեմ
ձեզ, Մինչեւ անցցեն երկինք եւ եր-
կիր, յովտ մի [2]որ նշանախեց մի է" ոչ
անցցէ յօրինացն եւ ի մարգարէից մին-
19 չեւ ամենայն եղիցի։ Որ ոք լուծցէ
մի ինչ ի պատուիրանացս յայսցանէ
ի փոքունց եւ ուսուսցէ այնպէս զմար-
դիկ՝ փոքր կոչեսցի յարքայութեան
երկնից. իսկ որ արասցէ եւ ուսուսցէ՝
նա մեծ կոչեսցի յարքայութեան երկ-
20 նից։ Բայց ասեմ ձեզ, զի եթէ ոչ ա-
ռաւելուցու արդարութիւն ձեր աւելի
քան զդպրացն եւ զփարիսեցւոց, ոչ
մտանիցէք յարքայութիւն երկնից։
21 Լուարուք զի ասացաւ առաջնոցն
թէ Մի՛ սպանանէր. զի որ սպանա-
նիցէ՝ պարտական լիցի դատաստանի։
22 Այլ ես ասեմ ձեզ եթէ, Ամենայն որ
բարկանայ եղբօր իւրում տարապար-
տուց՝ պարտաւոր լիցի դատաստանի.
եւ որ ասիցէ ցեղբայր իւր Յիմար՝
պարտաւոր լիցի ատենի. եւ որ ասի-
ցէ ցեղբայր իւր Մորոս՝ պարտաւոր
23 լիցի ի գեհենն հրոյն։ Եթէ մատուցա-
նիցես զպատարագ քո ի վերայ սեղա-
նոյ, եւ անդ յիշեսցես եթէ եղբայր քո
24 ունիցի ինչ խէթ զքէն, թող զպատա-
րագն քո առաջի սեղանոյն, եւ երթ
նախ հաշտեաց ընդ եղբօր քում, եւ
ապա եկեալ մատուսջիր զպատարագն
25 քո։ Լեր իրաւախոհ ընդ ոսոխի քում
վաղվաղակի, մինչ դեռ իցես ընդ նմա
ի ճանապարհի. գուցէ մատնիցէ զքեզ
ոսոխն դատաւորի, եւ դատաւորն
26 դահճի, եւ արկանիցիս ի բանտ։ Ամէն
ասեմ քեզ, ոչ ելանիցես անտի մինչեւ
հատուցանիցես զյետին նաքարակիտն։
27 Լուարուք զի ասացաւ, Մի՛ շնար։
28 Բայց ես ասեմ ձեզ թէ, Ամենայն որ
հայի ի կին մարդ առ ի ցանկանալոյ
նմա՝ անդէն շնացաւ ընդ նմա ի սրտի

---

[1] ի Յոյնն պակաս

[2] Յոյնն, կամ նշանախեց մի

29 իւրում։ Եթէ ակն քո աջ գայթակղե-
ցուցանէ զքեզ, խլեա զնա եւ ընկեա
ի քէն. զի լաւ է քեզ եթէ մի յան-
դամոց քոց կորիցէ, եւ մի՛ ամենայն
30 մարմինդ քո անկանիցի ի գեհեն։ Եւ
եթէ աջ ձեռն քո գայթակղեցուցանէ
զքեզ, հատ զնա եւ ընկեա ի քէն. զի
լաւ է քեզ եթէ մի յանդամոց քոց կո-
րիցէ, եւ մի՛ ամենայն մարմինդ քո
31 արկանիցի ի գեհեն։ Ապաքէն ասացաւ
եթէ, Որ արձակիցէ զկին իւր՝ տացէ
32 նմա զարձակմանն. Բայց ես ասեմ
ձեզ եթէ, Ամենայն որ արձակէ զկին
իւր առանց բանի պոռնկութեան՝ նա
տայ նմա շնալ, եւ որ զարձակեալն
առնէ՝ շնայ։
33 Դարձեալ լուարուք զի ասացաւ ա-
ռաջնոցն, Մի՛ երդնուցուս սուտ, բայց
34 հատուսցես Տեառն զերդմունս քո։ Այլ
ես ասեմ ձեզ, Ամենեւին մի՛ երդնուլ,
մի՛ յերկինս՝ զի աթոռ է Աստուծոյ,
35 Եւ մի՛ յերկիր՝ զի պատուանդան է
ոտից նորա, եւ մի՛ յԵրուսաղէմ՝ զի
36 քաղաք է մեծի Արքայի. Եւ մի՛ ի գլուխ
քո երդնուցուս, զի ոչ կարես մազ մի
37 սպիտակ առնել կամ թուխ։ Այլ եղիցի
ձեր բան՝ Այոն այո, եւ, Ոչն ոչ. զի
աւելին քան զայն ի չարէն է։
38 Լուարուք զի ասացաւ, Ակն ընդ
39 ական եւ ատամն ընդ ատաման։ Այլ
ես ասեմ ձեզ, Մի՛ կալ հակառակ չա-
րին. այլ եթէ ոք ածիցէ ապտակ յաջ
40 ծնօտ քո, դարձո նմա եւ զմիւսն։ Եւ
որ կամիցի ոք դատել եւ առնուլ զշա-
պիկս քո՝ թող ի նա եւ զբաճկոն քո։
41 Եւ որ տարապարհակ վարիցէ զքեզ
մղոն մի՝ երթ ընդ նմա եւ երկուս։
42 Որում խնդրէ ի քէն՝ տուր. եւ որ
կամի փոխ առնուլ ի քէն՝ մի՛ դար-
ձուցաներ զերեսս։
43 Լուարուք ապաքէն զի ասացաւ,
Սիրեսցես զընկեր քո, եւ ատեսցես
44 զթշնամին քո։ Այլ ես ասեմ ձեզ, Սի-
րեցէք զթշնամիս ձեր, օրհնեցէք զա-
նիծիչս ձեր, բարի արարէք ատելեաց
ձերոց, եւ աղօթս արարէք ի վերայ
այնոցիկ որ լլկեն զձեզ եւ հալածեն.
45 Զի եղիջիք որդիք Հօր ձերոյ որ յեր-
կինսն է. զի զարեգակն իւր ծագէ ի
վերայ չարաց եւ բարեաց, եւ ածէ
անձրեւ ի վերայ արդարոց եւ մեղա-
46 ւորաց։ Զի եթէ սիրիցէք զայնոսիկ
որ սիրենն զձեզ՝ զի՞նչ վարձք իցեն.
ո՞չ ապաքէն եւ մաքսաւորք զնոյն
47 գործեն։ Եւ եթէ տայցէք միայն ող-
ջոյն [1]բարեկամաց ձերոց, զի՞նչ աւելի
առնէք. ո՞չ ապաքէն [2]մաքսաւորք [3]եւ
48 մեղաւորք՝ զնոյն գործեն։ Արդ եղե-
րուք դուք կատարեալք, որպէս եւ
Հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է։

Գլ. Զ

1 ԲԵ. Զգոյշ լերուք ողորմութեան
ձերում մի՛ առնել առաջի մարդկան,
որպէս թէ ի ցոյց ինչ նոցա, գուցէ
եւ վարձս ոչ ընդունիցիք ի Հօրէն
2 ձերմէ որ յերկինսն է։ Այլ յորժամ
առնիցես ողորմութիւն, մի՛ հարկա-
ներ փող առաջի քո, որպէս կեղծա-
ւորքն առնեն ի ժողովուրդս եւ ի հրա-
պարակս, որպէս զի փառաւորեսցին
ի մարդկանէ. ամէն ասեմ ձեզ, Այն
3 իսկ են վարձք նոցա։ Այլ դու յորժամ
ողորմութիւն առնիցես, մի՛ գիտասցէ
4 ձախ քո զինչ գործէ աջ քո. Որպէս
զի եղիցի ողորմութիւն քո ի ծածուկ,
եւ Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ՝
հատուսցէ քեզ յայտնապէս։
5 Եւ յորժամ յաղօթս կայցես, մի՛ լի-
նիցիս որպէս կեղծաւորքն, զի սիրեն
ի ժողովուրդս եւ յանկիւնս հրապա-
րակաց կալ յաղօթս, որպէս զի երե-
ւեսցին մարդկան. ամէն ասեմ ձեզ,
6 Այն իսկ են վարձք նոցա։ Այլ դու
յորժամ կայցես յաղօթս, մուտ ի սեն-
եակ քո, եւ փակեա զդուրս քո, եւ
կաց յաղօթս առ Հայր քո ի ծածուկ,
եւ Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ՝
7 հատուսցէ քեզ յայտնապէս։ Եւ յորժամ
կայցէք յաղօթս, մի՛ շատախօս լինիք
իբրեւ զհեթանոսսն. զի համարին եթէ
ի բազում խօսից իւրեանց լսելի լինի-
8 ցին։ Արդ մի՛ նմանիցէք նոցա. զի
գիտէ Հայրն ձեր զինչ պիտոյ է ձեզ,
մինչչեւ ձեր խնդրեալ ինչ իցէ ի նմա-
9 նէ։ Եւ արդ այսպէս կացէք դուք յա-
ղօթս.
Հայր մեր որ յերկինս, սուրբ եղիցի
10 անուն քո. Եկեսցէ արքայութիւն քո.
եղիցին կամք քո որպէս յերկինս՝ եւ

---

[1]Յոյնն, եղբարց
[2]Ոմանք, հեթանոսք
[3]Ի Յոյնն պակասի

11 յերկրի․ Զհաց մեր հանապազորդ տուր
12 մեզ այսօր․ Եւ թող մեզ զպարտիս
մեր, որպէս եւ մեք թողումք մերոց
13 պարտապանաց․ Եւ մի՛ տանիր զմեզ
ի փորձութիւն, այլ փրկեա զմեզ ի չա-
րէն․ զի քո է արքայութիւն եւ զօ-
րութիւն եւ փառք յաւիտեանս․ ամէն։
14 Զի եթէ թողուցուք մարդկան զյան-
ցանս նոցա, թողցէ եւ ձեզ Հայրն
15 ձեր երկնաւոր․ Ապա թէ ոչ թողու-
ցուք մարդկան զյանցանս նոցա, եւ
ոչ Հայրն ձեր թողցէ ձեզ զյանցանս
ձեր։
16 Եւ յորժամ պահիցէք, մի՛ լինիք
իբրեւ զկեղծաւորսն տրտմեալք, որ
ապականեն զերեսս իւրեանց, որպէս
զի երեւեսցին մարդկան թէ պահեն․
ամէն ասեմ ձեզ, Այն իսկ են վարձք
17 նոցա։ Այլ դու յորժամ պահիցես, օծ
18 զգլուխ քո եւ լուա զերեսս քո, Զի
մի՛ երեւեսցիս մարդկան իբրեւ զպա-
հող, այլ Հօրն քում ի ծածուկ․ եւ
Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ՝ հա-
տուսցէ [1]քեզ։
19 Մի՛ գանձէք ձեզ գանձս յերկրի,
ուր ցեց եւ ուտիճ ապականեն, եւ
ուր գողք ական հատանեն եւ գողա-
20 նան։ Այլ գանձեցէք ձեզ գանձս յեր-
կինս, ուր ոչ ցեց եւ ոչ ուտիճ ապա-
կանեն, եւ ոչ գողք ական հատանեն
21 եւ գողանան․ Զի ուր գանձք ձեր են՝
անդ եւ սիրտք ձեր եղիցին։
22 ԲՋ․ Ճրագ մարմնոյ ակն է․ եթէ
ակն քո առատ է, ամենայն մարմինդ
23 լուսաւոր եղիցի։ Ապա եթէ ակն քո
չար է, ամենայն մարմինդ խաւարին
եղիցի․ իսկ արդ եթէ լոյսդ որ ի քեզ
է՝ խաւար է, խաւարն ո՞րչափ եւս։
24 Ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառա-
յել․ կա՛մ զմինն ատիցէ եւ զմիւսն սի-
րիցէ, կա՛մ զմինն մեծարիցէ եւ զմիւսն
արհամարհիցէ․ ոչ կարէք Աստուծոյ
25 ծառայել եւ մամոնայի։ Վասն այդորիկ
ասեմ ձեզ, Մի՛ հոգայք վասն ոգւոց
ձերոց՝ զինչ ուտիցէք կամ զինչ ըմ-
պիցէք․ եւ մի՛՝ վասն մարմնոց ձերոց՝
թէ զինչ ագանիցիք․ ո՞չ ապաքէն ոգի
առաւել է քան զկերակուր, եւ մար-
26 մին՝ քան զհանդերձ։ Հայեցարուք ի
թռչունս երկնից, զի ոչ վարեն եւ ոչ
հնձեն եւ ոչ ժողովեն ի շտեմարանս,
եւ Հայրն ձեր երկնաւոր կերակրէ
զնոսա․ ո՞չ ապաքէն դուք առաւել էք
27 քան զնոսա։ Իսկ արդ ո՞ ի ձէնջ առ
հոգալ իւրում յաւելուլ կարիցէ ի հա-
28 սակ իւր կանգուն մի։ Եւ վասն հան-
դերձի զի՞ հոգայք․ հայեցարուք ի շու-
շանն վայրենի, ո՛րպէս աճէ․ ոչ ջանայ
29 եւ ոչ նիւթէ։ Ասեմ ձեզ, զի եւ ոչ
Սողոմոն յամենայն ի փառսն իւրում
30 զգեցաւ իբրեւ զմի ի նոցանէ․ Իսկ
եթէ զխոտն ի վայրի որ այսօր է եւ
վաղիւ ի հնոց արկանի, Աստուած այն-
պէս զգեցուցանէ, ո՛րչափ եւս առաւել
31 զձեզ, թերահաւատք։ Մի՛ այսուհե-
տեւ հոգայցէք եւ ասիցէք, Զի՞նչ կե-
րիցուք կամ զի՞նչ արբցուք կամ զի՞նչ
32 զգեցցուք․ Զի զայդ ամենայն հեթա-
նոսք խնդրեն․ քանզի գիտէ Հայրն
ձեր երկնաւոր թէ պիտոյ է ձեզ այդ
33 ամենայն։ Խնդրեցէք նախ զարքայու-
թիւնն Աստուծոյ եւ զարդարութիւն
նորա, եւ այդ ամենայն յաւելցի ձեզ։
34 Մի՛ այսուհետեւ հոգայցէք վասն վաղ-
ուի, զի վաղիւն վասն իւր հոգասցի․
շատ է աւուրն չար իւր։

ԳԼ․ Է

1 ԲԷ․ Մի՛ դատիք, զի մի՛ դատի-
2 ցիք․ Զի որով դատաստանաւ դատիք՝
դատելոց էք․ եւ որով չափով չափէք՝
3 չափեսցի ձեզ։ Զի՞ տեսանես զշիւղ
յական եղբօր քո, եւ ի քում ական
4 զգերանդ ոչ տեսանես։ Կամ զիա՞րդ
ասես ցեղբայր քո, Թող հանից զշիւղ
յականէ քումմէ․ եւ ահաւադիկ ի
5 քում ականդ գերան կայ։ Կեղծաւոր,
հան նախ զգերանդ յականէ քումմէ,
եւ ապա հայեսցիս հանել զշիւղն յա-
կանէ եղբօր քո։
6 Մի՛ տայք զսրբութիւն շանց, եւ
մի՛ արկանէք զմարգարիտս ձեր առա-
ջի խոզաց, զի մի՛ առ ոտն կոխիցեն
զնոսա, եւ դարձեալ երդիծուցանիցեն
զձեզ։
7 Խնդրեցէք, եւ տացի ձեզ․ հայցե-
ցէք, եւ գտջիք․ բախեցէք, եւ բացցի
8 ձեզ․ Զի ամենայն որ խնդրէ՝ առնու,
եւ որ հայցէ՝ գտանէ, եւ որ բախէ՝
9 բացցի նմա։ Ո՞ իցէ ի ձէնջ մարդ ցոր
խնդրիցէ որդի իւր հաց, միթէ քա՞ր

---

[1] Ոմն․, քեզ յայտնապէս։

10 տայցէ նմա. Եւ կամ խնդրիցէ ձուկն,
11 միթէ օ՞ձ տայցէ նմա։ Արդ եթէ դուք
որ չարքդ էք՝ գիտէք պարգեւս բարիս
տալ որդւոց ձերոց, ո՞րչափ եւս ա-
ռաւել Հայրն ձեր որ յերկինս է՝ տա-
ցէ բարիս այնոցիկ որ խնդրեն զնա։
12 Զամենայն զոր միանգամ կամիջիք
թէ արասցեն ձեզ մարդիկ, այնպէս
եւ դուք արարէք նոցա, զի այս իսկ
են օրէնքն եւ մարգարէք։
13 Մտէք ընդ նեղ դուռն, [1]քանի՛ ըն-
դարձակ է դուռնն եւ համարձակ ճա-
նապարհն որ տանի ի կորուստ, եւ
բազումք են որ մտանեն ընդ նա։
14 [1]Քանի՛ անձուկ է դուռնն եւ նեղ ճա-
նապարհն որ տանի ի կեանս, եւ սա-
կաւք են որ գտանեն զնա։
15 Զգոյշ լերուք ի սուտ մարգարէից
որ գան առ ձեզ հանդերձիւք ոչխա-
րաց, եւ ի ներքոյ են գայլք յափշտա-
16 կողք։ Ի պտղոյ նոցա ծանիջիք զնոսա.
միթէ քաղիցեն ի փշոց խաղող, կամ
17 ի տատասկէ թուզ. Այսպէս ամենայն
ծառ բարի՝ պտուղ բարի առնէ, եւ
18 ծառ չար՝ պտուղ չար առնէ։ Ոչ կարէ
ծառ բարի պտուղ չար առնել, եւ ոչ
19 ծառ չար պտուղ բարի առնել։ Ամե-
նայն ծառ որ ոչ առնէ պտուղ բարի՝
20 հատանի եւ ի հուր արկանի։ Ապա ի
պտղոյ նոցա ծանիջիք զնոսա։
21 Ոչ ամենայն որ ասէ ցիս, Տէր, Տէր,
մտցէ յարքայութիւն երկնից, այլ՝ որ
առնէ զկամս Հօր իմոյ որ յերկինսն է։
22 Բազումք ասիցեն ցիս յաւուրն յայն-
միկ, Տէր, Տէր, ո՞չ յանուն քո մար-
գարէացաք, եւ յանուն քո դեւս հա-
նաք, եւ յանուն քո զօրութիւնս բա-
23 զումս արարաք։ Եւ յայնժամ ասացից
ցնոսա եթէ, Ոչ երբեք գիտէի զձեզ.
ի բաց կացէք յինէն [2]ամենեքեան՝ որք
գործէիք զանօրէնութիւն։
24 Ամենայն որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ
եւ առնէ զնոսա՝ նմանեսցէ առն ի-
մաստնոյ որ շինեաց զտուն իւր ի վե-
25 րայ վիմի. Իջին անձրեւք եւ խաղացին
գետք, շնչեցին հողմք եւ բախեցին
զտունն, եւ ոչ կործանեցաւ, քանզի
26 ի վերայ վիմի հաստատեալ էր։ Եւ ա-
մենայն որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ
եւ ոչ առնէ զնոսա՝ նմանեսցէ առն
յիմարի որ շինեաց զտուն իւր ի վերայ
27 աւազոյ. Իջին անձրեւք, յարեան
գետք, շնչեցին հողմք, հարին զտունն,
եւ անկաւ. եւ էր կործանումն նորա
մեծ յոյժ։
28 Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս
[2]զամենայն զբանս զայսոսիկ, զարմա-
նային ժողովուրդքն ընդ վարդապե-
29 տութիւն նորա. Զի իբրեւ իշխանու-
թեամբ [3]ուսուցանէր, եւ ոչ՝ որպէս
դպիրքն նոցա։

ԳԼ. Ը

1 Այլ իբրեւ էջ ի լեռնէ անտի, գնացին
2 զկնի նորա ժողովուրդք բազումք։ Եւ
ահա մատուցեալ բորոտ մի երկիր պա-
գանէր նմա եւ ասէր, Տէր, եթէ կա-
3 միս, կարող ես զիս սրբել։ Ձգեաց
զձեռն իւր եւ հասոյց ի նա Յիսուս
եւ ասէ, Կամիմ, սրբեաց. եւ վաղվա-
ղակի սրբեցաւ ի նմանէ բորոտու-
4 թիւնն։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս, Զգոյշ
լեր, մի՛ ումեք ասիցես, այլ երթ ցոյց
զանձն քո քահանային, եւ մատո
զպատարագն զոր հրամայեաց Մովսէս
ի վկայութիւն նոցա։
5 Եւ մտեալ ի Կափառնայում, մատ-
եաւ առ նա հարիւրապետ մի, աղաչէր
6 զնա, Եւ ասէր, Տէր, մանուկ իմ
անկեալ կայ ի տան անդամալոյծ՝ չա-
7 րաչար տանջեալ։ Ասէ ցնա Յիսուս,
8 Ես եկից եւ բժշկեցից զնա։ Պատաս-
խանի ետ հարիւրապետն եւ ասէ,
Տէր, չեմ բաւական եթէ ընդ յարկաւ
իմով մտցես. այլ ասա բանիւ, եւ
9 բժշկեսցի մանուկն իմ։ Քանզի եւ ես
այր մի եմ ընդ իշխանութեամբ, ու-
նիմ ընդ իւեւ զինուորս. ասեմ սմա,
Երթ, եւ երթայ. եւ այլում թէ, Եկ,
եւ գայ. եւ ծառայի իմում թէ, Արա
10 զայս, եւ առնէ։ Իբրեւ լուաւ Յիսուս,
զարմացաւ, եւ ասէ ցայնոսիկ որ
զհետն երթային, Ամէն ասեմ ձեզ,
եւ ոչ յԻսրայէլի այսպիսի հաւատս
11 գտի երբեք։ Բայց ասեմ ձեզ զի բա-
զումք յարեւելից եւ յարեւմտից ե-
կեսցեն եւ բազմեսցին ընդ Աբրահամու
եւ ընդ Իսահակայ եւ ընդ Յակովբու
12 յարքայութեան երկնից. Եւ որդիքն

[1]Ոմանք, քանզի [2]Ի բազումս պակասի

[3]Յոյնն, ուսուցանէր զնոսա

արքայութեան ելցեն ի խաւարն ար-
տաքին. անդ եղիցի լալ եւ կրճել
13 ատամանց։ Եւ ասէ Յիսուս ցհարիւ-
րապետն, Երթ, եւ որպէս հաւատա-
ցերդ՝ եղիցի քեզ. եւ ողջացաւ մա-
14 նուկն նորա ¹յաւուր յայնմիկ։ Եւ
եկեալ Յիսուս ի տուն Պետրոսի, ե-
տես զի զոքանչ նորա անկեալ դնէր
15 տապացեալ. Կալաւ զձեռանէ նորա,
եւ եթող զնա ջերմն. յառնէ եկաց եւ
պաշտէր ²զնա։
16 Իբրեւ եղեւ երեկոյ, մատուցին առ
նա դիւահարս բազումս, եւ եհան
զայսսն բանիւ, եւ զամենայն հի-
17 ւանդսն բժշկեաց. Զի լցցի բանն որ
ասացաւ ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի,
Նա զհիւանդութիւնս մեր վերացոյց
եւ զցաւս մեր եբարձ։
18 ԳԿ. Տեսեալ Յիսուսի ժողովուրդս
բազումս զիւրեւ, հրամայեաց երթալ
19 յայնկոյս։ Եւ մատուցեալ դպիր մի
ասէ ցնա, Վարդապետ, եկից եւ ես
20 զկնի քո, յոր վայր եւ երթիցես։ Ասէ
ցնա Յիսուս, Աղուեսուց որջք գոն,
եւ թռչնոց երկնից՝ բոյնք, այլ Որդւոյ
մարդոյ ոչ գոյ ուր դիցէ զգլուխ իւր։
21 Եւ մի ոմն յաշակերտաց նորա ասէ
ցնա, Տէր, տուր ինձ հրաման զի եր-
22 թայց նախ թաղեցից զհայր իմ։ Ասէ
ցնա Յիսուս, Եկ զկնի իմ, եւ թող
տուր մեռելոցն թաղել զմեռեալս իւ-
րեանց։
23 Եւ իբրեւ եմուտ ի նաւն, գնացին
24 զկնի նորա աշակերտքն նորա. Եւ
ահա շարժումն մեծ եղեւ ի ծովուն
մինչ նաւին ծածկել յալեաց անտի,
25 եւ ինքն ննջէր։ Եւ մատուցեալ աշա-
կերտքն յարուցին զնա եւ ասեն, Տէր,
26 փրկեա զմեզ զի կորնչիմք։ Եւ ասէ
ցնոսա, Ընդէ՞ր վատասիրտք էք, սա-
կաւահաւատք. յայնժամ յարուցեալ
սաստեաց հողմոյն եւ ծովուն, եւ ե-
27 ղեւ խաղաղութիւն մեծ։ Եւ մարդիկն
զարմացան, եւ ասէին, Որպիսի՞ ոք
իցէ սա, զի եւ հողմք եւ ծով հնա-
զանդին սմա։
28 Եւ իբրեւ անց յայնկոյս յերկիրն
Գերգեսացւոց, պատահեցին նմա դի-
ւահարք երկու, ելեալք ի գերեզմա-
նացն, չարաչարք յոյժ, որպէս զի չէր
հնար անցանել ումեք ընդ այն ճանա-
29 պարհ։ Եւ ահա աղաղակեցին եւ ա-
սեն, Զի՞ կայ մեր եւ քո, Յիսուս,
Որդի Աստուծոյ, եկիր տարաժամ
30 տանջե՞լ զմեզ։ Եւ էր հեռագոյն ի նո-
ցանէ երամակ մի ³խոզից արօտական։
31 Եւ դեւքն աղաչէին զնա եւ ասէին,
Եթէ հանես զմեզ աստի, հրաման
տուր մեզ երթալ յերամակ խոզիցն։
32 Եւ ասէ ցնոսա, Երթայք. եւ նոքա
ելեալ գնացին յերամակն խոզից. եւ
դիմեաց ամենայն երամակն ի դարէ
33 անտի ի ծով, եւ մեռան ի ջուրսն։ Եւ
խոզարածքն փախեան, եւ երթեալ ի
քաղաքն պատմեցին զամենայն, եւ
34 զիրս դիւահարացն։ Եւ ահա ամենայն
քաղաքն ել ընդ առաջ Յիսուսի. իբրեւ
տեսին զնա, աղաչեցին զի գնասցէ ի
սահմանաց նոցա։

ԳԼ. Թ

1 Եւ մտեալ ի նաւ անց յայնկոյս եւ
2 եկն ի քաղաք իւր։ Եւ ահա մատու-
ցին առ նա անդամալոյծ մի որ դնէր
ի մահիճս. եւ տեսեալ Յիսուսի զհա-
ւատս նոցա՝ ասէ ցանդամալոյծն,
3 ⁴Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո։ Եւ ահա
ոմանք ի դպրացն ասեն ընդ միտս,
4 Հայհոյէ դա։ Եւ ծանուցեալ Յիսուսի
զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա, Ընդէ՞ր
խորհիք դուք չարիս ի սիրտս ձեր.
5 Զի՞նչ դիւրին է. ասել՝ Թողեալ լիցին
քեզ մե՞ղք քո, թէ ասել՝ Արի եւ շրր-
6 ջեաց։ Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխա-
նութիւն ունի Որդի մարդոյ յերկրի
թողուլ զմեղս. (յայնժամ ասէ ցան-
դամալոյծն,) Արի, առ զմահիճս քո եւ
7 երթ ի տուն քո։ Եւ յարուցեալ գնաց
8 ի տուն իւր։ Իբրեւ տեսին ժողո-
վուրդքն, զարմացան եւ փառաւոր
առնէին զԱստուած, զտուիչն այնպիսի
իշխանութեան՝ մարդկան։
9 ԳԲ. Եւ անցեալ ընդ այն Յիսուսի՝
ետես այր մի զի նստէր ի մաքսաւո-
րութեան, Մատթէոս անուն, եւ ասէ
ցնա. Եկ զկնի իմ. եւ յարուցեալ գնաց
10 զկնի նորա։ Եւ եղեւ իբրեւ բազմեալ

---

¹Յոյնն, ի ժամուն
²Ոմանք, զնոսա
³Բազումք, խոզից բազմաց
⁴Յոյնն, Քաջալերեաց, որդեակ, Թողեալ

էր նա ի տանն, եւ ահա բազում մաք-
սաւորք եւ մեղաւորք եկեալ եւ բազ-
մեալ էին ընդ Յիսուսի եւ ընդ աշա-
11 կերտս նորա։ Իբրեւ տեսին փարիսե-
ցիքն, ասեն ցաշակերտս նորա, Ընդէ՞ր
ընդ մաքսաւորս եւ ընդ մեղաւորս
12 ուտէ վարդապետն ձեր։ Իսկ Յիսուս
իբրեւ լուաւ, ասէ ցնոսա, Ոչ է պի-
տոյ բժիշկ կարողաց, այլ՝ հիւանդաց։
13 Երթայք, ուսարուք զի՞նչ է, Ողոր-
մութիւն կամիմ եւ ոչ զզոհ. զի ոչ
եկի կոչել զարդարս, այլ՝ [1]զմեղաւորս։
14 Յայնժամ մատեան առ նա աշա-
կերտքն Յովհաննու եւ ասեն, Ընդէ՞ր
մեք եւ փարիսեցիքն պահեմք յաճախ,
15 եւ քո աշակերտքդ ոչ պահեն։ Ասէ
ցնոսա Յիսուս, Միթէ մարթ ի՞նչ իցէ
մանկանց առագաստի սուգ առնուլ,
մինչ փեսայն ընդ նոսա իցէ. այլ ե-
կեսցեն աւուրք, յորժամ բարձցի ի նո-
ցանէ փեսայն, եւ ապա պահեսցեն։
16 Ոչ ոք արկանէ կապերտ անթափ ի
վերայ հնացեալ ձորձոյ. զի առնու ե-
լանէ [2]զլրութիւն նորա ի հանդերձէն,
17 եւ եւս չար պատառումն լինի։ Եւ ոչ
արկանեն գինի նոր ի տիկս հինս.
ապա թէ ոչ՝ տիկքն պատառին եւ գի-
նին հեղու, եւ տիկքն կորնչին. այլ
արկանեն զգինի նոր ի տիկս նորս, եւ
երկոքին պահին։
18 ԳԳ. Մինչդեռ նա զայս խօսէր ընդ
նոսա, ահա իշխան մի մատուցեալ եր-
կիր պագանէր նմա եւ ասէր, Դուստր
իմ արդ եւս վախճանեցաւ, այլ եկեալ
դիցես զձեռն քո ի վերայ նորա, եւ
19 կեցցէ։ Յարեաւ Յիսուս եւ գնաց զկնի
նորա աշակերտօքն հանդերձ։
20 Եւ ահա կին մի տեռատես երկո-
տասանամեայ մատուցեալ յետոյ՝ մեր-
ձեցաւ ի դրօշակ հանդերձի նորա.
21 Քանզի ասէր ի մտի իւրում, Թէ միայն
մերձենամ ի հանդերձս նորա, փրկիմ։
22 Իսկ Յիսուս իբրեւ դարձաւ եւ ետես
զնա, ասէ, Քաջալերեաց, դուստր,
հաւատք քո կեցուցին զքեզ. եւ փըր-
կեցաւ կինն ի ժամէն յայնմանէ։
23 Իբրեւ եկն Յիսուս ի տուն իշխանին,
եւ ետես զփողարսն եւ ամբոխ յոյժ,
24 Ասէ ցնոսա, Ի բաց գնացէք, զի ոչ
եթէ մեռեալ է աղջիկդ, այլ ննջէ. եւ
25 ծաղր առնէին զնա։ Եւ իբրեւ ել ամ-
բոխն ի բաց, եմուտ, կալաւ զձեռանէ
26 նորա, եւ յարեաւ աղջիկն։ Եւ ել
համբաւս այս ընդ ամենայն երկիրն
ընդ այն։
27 ԳԴ. Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն
Յիսուս, զհետ եղեն նորա կոյրք երկու,
աղաղակէին եւ ասէին, Ողորմեաց
28 մեզ, Որդի Դաւթի։ Եւ իբրեւ եկն
ի տուն, մատեան առ նա կոյրքն. եւ
ասէ ցնոսա Յիսուս, Հաւատա՞յք եթէ
կարող եմ առնել ձեզ զայդ. ասեն
29 ցնա, Այո, Տէր։ Յայնժամ մերձեցաւ
յաչս նոցա, եւ ասէ, Ըստ հաւատոց
30 ձերոց եղիցի ձեզ։ Եւ բացան աչք
նոցա. եւ սաստեաց նոցա Յիսուս եւ
ասէ, Զգոյշ կացէք, մի՛ ոք գիտասցէ։
31 Եւ նոքա ելեալ համբաւեցին զնա ընդ
ամենայն երկիրն ընդ այն։
32 Եւ յելանելն նոցա արտաքս, ահա
մատուցին առ նա այր մի համր դիւա-
33 հար։ Եւ յելանել դիւին՝ խօսեցաւ
համրն. եւ զարմացան ժողովուրդքն
եւ ասեն թէ, Եւ ոչ երբեք երեւեցաւ
34 այսպիսի ինչ յԻսրայէլի։ Իսկ փարի-
սեցիքն ասէին թէ, Իշխանաւն դիւաց
հանէ դա զդեւս։
35 ԳԵ. Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն
քաղաքս եւ ընդ գեղս, ուսուցանէր
ի ժողովուրդս նոցա, եւ քարոզէր զա-
ւետարանն արքայութեան, եւ բժշկէր
զամենայն ախտս եւ զամենայն հի-
36 ւանդութիւնս ի ժողովրդեանն։ Եւ
տեսեալ զժողովուրդսն՝ գթացաւ ի նո-
սա, զի էին աշխատեալք եւ ցրուեալք
իբրեւ զոչխարս որոց ոչ իցէ հովիւ։
37 Յայնժամ ասէ ցաշակերտս իւր, Հունձք
38 բազում են, եւ մշակք սակաւ. Արդ
աղաչեցէք զՏէր հնձոց, զի հանցէ
մշակս ի հունձս իւր։

ԳԼ. Ժ

1 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զերկոտասա-
նեսին աշակերտսն իւր՝ ետ նոցա իշ-
խանութիւն այսոց պղծոց հանել զնո-
սա, եւ բժշկել զամենայն ցաւս եւ
2 զամենայն հիւանդութիւնս։ Եւ առա-
քելոցն երկոտասանից էին անուանք
այսոքիկ. առաջին Սիմոն, անուան-
եալն Պետրոս, եւ Անդրէաս եղբայր

[1] Ոմանք, զմեղաւորս յապաշխարութիւն
[2] կամ, լրութիւն

3 նորա, Յակովբոս Զեբեդեայ եւ Յով-
հաննէս եղբայր նորա, Փիլիպպոս եւ
Բարթողոմէոս, Թովմաս եւ Մատթէոս
մաքսաւոր, Յակովբոս Ալփեայ եւ Ղէ-
4 բէոս որ անուանեցաւն Թադէոս, Սի-
մովն Կանանացի եւ Յուդա Իսկարիով-
5 տացի, որ եւ մատնեացն զնա։ Զնոսա
երկոտասանեսին առաքեաց Յիսուս,
պատուիրեաց նոցա եւ ասէ, Ի ճանա-
պարհ հեթանոսաց մի՛ երթայցէք, եւ
ի քաղաք Սամարացւոց մի՛ մտանիցէք,
6 Այլ երթայք առաւել առ ոչխարսն կո-
7 րուսեալս տանն Իսրայելի։ Եւ իբրեւ
երթայցէք, քարոզեցէք եւ ասացէք
թէ, Մերձեալ է արքայութիւն երկ-
8 նից։ Զհիւանդս բժշկեցէք, [1]զբորոտս
սրբեցէք, զդեւս հանէք, ձրի առէք եւ
9 ձրի տուք։ Մի՛ ստանայք ոսկի, եւ
մի՛ արծաթ, եւ մի՛ պղինձ ի գօտիս
10 ձեր, Մի՛ պարկ ի ճանապարհ, եւ մի՛
երկուս հանդերձս, մի՛ կօշիկս, մի՛
ցուպ, զի արժանի է մշակն կերակրոյ
11 իւրում։ Յոր քաղաք մտանիցէք կամ
ի գեղ, հարցանիցէք թէ ո՞ է ի նմա
արժանի, եւ անդ լինիջիք մինչեւ ե-
12 լանիցէք անտի։ Եւ իբրեւ մտանիցէք
ի տունն, ողջոյն տայջիք նմա [2]եւ ա-
13 սասջիք, Ողջոյն տանս այսմիկ՚՚։ Եթէ
իցէ տունն արժանի, եկեսցէ ողջոյնն
ձեր ի վերայ նորա. ապա թէ ոչ իցէ
արժանի, ողջոյնն ձեր առ ձեզ դարձ-
14 ցի։ Եւ որ ոչ ընկալցի զձեզ եւ ոչ
լուիցէ բանից ձերոց, իբրեւ ելանիցէք
ի տանէն կամ ի քաղաքէն յայնմանէ,
թօթափեսջիք զփոշին յոտից ձերոց։
15 Ամէն ասեմ ձեզ, Դիւրագոյն լիցի
երկրին Սոդոմացւոց եւ Գոմորացւոց
յաւուրն դատաստանի, քան քաղաքին
այնմիկ։
16 ԳԶ. Ահաւասիկ ես առաքեմ զձեզ
իբրեւ զոչխարս ի մէջ գայլոց. եղե-
րուք այսուհետեւ խորագէտք իբրեւ
զօձս, եւ միամիտք իբրեւ զաղաւնիս։
17 Զգոյշ լինիջիք ի մարդկանէ, զի մատ-
նեսցեն զձեզ յատեանս, եւ ի ժողո-
վուրդս իւրեանց տանջեսցեն զձեզ.
18 Եւ առաջի դատաւորաց եւ թագա-
ւորաց տանիցին զձեզ վասն իմ ի վկա-
19 յութիւն նոցա եւ հեթանոսաց։ Այլ
յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայ-
ցէք թէ որպէս կամ զինչ խօսիցիք.
զի տացի ձեզ ի ժամուն յայնմիկ զինչ
20 խօսիցիք։ Զի ոչ եթէ դուք իցէք որ
խօսիցիքն, այլ՝ Հոգին Հօր ձերոյ որ
21 խօսիցի ի ձեզ։ Մատնեսցէ եղբայր
զեղբայր ի մահ, եւ հայր՝ զորդի. եւ
յարիցեն որդիք ի վերայ հարց եւ սպա-
22 նանիցեն զնոսա։ Եւ եղիջիք ատեց-
եալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ.
իսկ որ համբերեսցէ ի սպառ՝ նա կեցցէ։
23 Եւ յորժամ հալածիցեն զձեզ ի քաղա-
քիս յայսմիկ, փախիջիք յայլ. [2]եւ եթէ
յայնմանէ հալածիցեն զձեզ, փախիջիք
ի միւսն՚՚։ Ամէն ասեմ ձեզ, ոչ սպա-
ռեսջիք զքաղաքս Իսրայելի մինչեւ
24 եկեսցէ Որդի մարդոյ։ Ոչ է աշակերտ
առաւել քան զվարդապետ իւր, եւ ոչ
25 ծառայ քան զտէր իւր։ Շատ իցէ ա-
շակերտին եթէ եղիցի իբրեւ զվար-
դապետ իւր, եւ ծառային՝ իբրեւ զտէր
իւր. եթէ զտանուտէրն Բէեզեբուղ
կոչեցին, ո՛րչափ եւս առաւել զընտա-
26 նիս նորա։ Մի՛ այսուհետեւ երկնչիցիք
ի նոցանէ, զի ոչինչ է ի ծածուկ որ
ոչ յայտնեսցի, եւ գաղտնի՝ որ ոչ ծա-
27 նիցի։ Զոր ասեմ ձեզ ի խաւարի՝ ա-
սացէք ի լոյս. եւ զոր լսէք յունկանէ՝
28 քարոզեցէք ի վերայ տանեաց։ Եւ
մի՛ երկնչիք յայնցանէ որ սպանանեն
զմարմին եւ զոգի ոչ կարեն սպանա-
նել. այլ երկերուք դուք առաւել
յայնմանէ որ կարող է զոգի եւ զմար-
29 մին կորուսանել ի գեհենի։ Ո՞չ ապա-
քէն երկու ճնճղուկք դանգի միոջ
վաճառին, եւ մի ի նոցանէ յերկիր ոչ
30 անկցի առանց Հօր ձերոյ։ Այլ ձեր եւ
ամենայն իսկ հեր գլխոյ թուեալ է։
31 Եւ արդ մի՛ երկնչիցիք, զի լաւ էք
32 քան զբազում ճնճղուկս։ Ամենայն որ
խոստովանեսցի յիս առաջի մարդկան,
խոստովանեցայց եւ ես զնմանէ առաջի
33 Հօր իմոյ որ յերկինսն է. Եւ որ ու-
րասցի զիս առաջի մարդկան, ուրա-
ցայց եւ ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ
34 յերկինսն է։ Մի՛ համարիք եթէ եկի
արկանել խաղաղութիւն յերկիր. ոչ
եկի արկանել խաղաղութիւն, այլ՝
35 սուր. Քանզի եկի քակել զայր ի հօրէ
իւրմէ, եւ զդուստր ի մօրէ իւրմէ,
36 եւ զհարսն ի սկեսրէ իւրմէ. Եւ թշնա-

---

[1] Ոմանք, զմեռեալս յարուցէք, զբորոտս

[2] Ցոմանս պակասի

37 միք տան՝ ընտանիք իւր։ Որ սիրէ
զհայր կամ զմայր առաւել քան զիս՝
ոչ է ինձ արժանի. եւ որ սիրէ զուստր
կամ զդուստր առաւել քան զիս՝ չէ
38 ինձ արժանի։ Եւ որ ոչ առնու զխաչ
իւր եւ գայ զկնի իմ՝ չէ ինձ արժա-
39 նի։ Որ գտանէ զանձն իւր՝ կորուսցէ
զնա. եւ որ կորուսանէ զանձն իւր վասն
40 իմ՝ գտցէ զնա։ Որ ընդունի զձեզ՝ զիս
ընդունի, եւ որ զիս ընդունի՝ ընդու-
41 նի զառաքիչն իմ։ Որ ընդունի զմար-
գարէ յանուն մարգարէի՝ զվարձս մար-
գարէի առցէ. եւ որ ընդունի զարդար
յանուն արդարոյ՝ զվարձս արդարոյ
42 առցէ։ Եւ որ արբուսցէ միում ի փոքր-
կանցս յայսցանէ բաժակ մի ջուր ցուրտ
միայն՝ յանուն աշակերտի, ամէն ասեմ
ձեզ, ոչ կորուսցէ զվարձս իւր։

ԳԼ. ԺԱ

1 ԳԷ. Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յի-
սուս զպատուէր երկոտասանից աշա-
կերտացն իւրոց, գնաց անտի քարոզել
եւ ուսուցանել ի քաղաքս նոցա։
2 Իսկ Յովհաննէս իբրեւ լուաւ ի
բանտին զգործսն Քրիստոսի, առա-
քեաց [1]ի ձեռն աշակերտաց" իւրոց,
3 Եւ ասէ ցնա, Դո՞ւ ես որ գալոցն ես,
4 եթէ այլում ակն կալցուք։ Պատաս-
խանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա,
Գնացէք պատմեցէք Յովհաննու զոր
5 լուայք եւ տեսէք. Կոյրք տեսանեն,
կաղք գնան, բորոտք սրբին, եւ խուլք
լսեն, եւ մեռեալք յառնեն, եւ աղքատք
6 աւետարանին։ Եւ երանեալ է որ ոչ
գայթակղեսցի յիս։
7 Եւ իբրեւ նոքա գնացին, սկսաւ
Յիսուս ասել ցժողովուրդսն զՅովհան-
նէ, Զի՞նչ ելէք տեսանել յանապատին.
8 եղէ՞գն շարժուն ի հողմոյ։ Այլ զի՞նչ
ելէք տեսանել. մա՞րդ ի հանդերձս
փափկութեան զարդարեալ. ահաւասիկ
որ զփափուկսն զգեցեալ են՝ ի տունս
9 թագաւորաց են։ Այլ զի՞նչ ելէք տե-
սանել. մարգարէ՞. այո, ասեմ ձեզ,
10 եւ առաւել եւս քան զմարգարէ։ Զի
նա է վասն որոյ գրեալն է. Ահա ես
առաքեցից զհրեշտակ իմ առաջի երե-
սաց քոց, որ պատրաստեսցէ զճանա-

11 պարհս քո առաջի քո։ Ամէն ասեմ
ձեզ, Չէ յարուցեալ ի ծնունդս կա-
նանց մեծ քան զՅովհաննէս Մկրտիչ.
բայց փոքրիկն յարքայութեան երկնից՝
12 մեծ է քան զնա։ Բայց յաւուրցն Յով-
հաննու Մկրտչի մինչեւ ցայժմ ար-
քայութիւնն երկնից բռնադատի, եւ
13 բռունք յափշտակեն զնա։ Քանզիա-
մենայն օրէնք եւ մարգարէք մինչեւ
14 ցՅովհաննէս մարգարէացան. Եւ եթէ
կամիք ընդունել, նա է Եղիա որ գա-
15 լոցն է։ Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝
16 լուիցէ։ Ո՞ւմ նմանեցուցից զազգս
զայս. նման է մանկտւոյ որ նստիցին
ի հրապարակս, կարդայցեն զընկերս
17 իւրեանց, Եւ ասիցեն, Փողս հարաք
ձեզ եւ ոչ կաքաւեցէք, ողբացաք ձեզ
18 եւ ոչ կոծեցարուք։ Եկն Յովհաննէս,
ոչ ուտէր եւ ոչ ըմպէր, եւ ասեն,
19 Դեւ գոյ ի նմա։ Եկն Որդի մարդոյ,
ուտէ եւ ըմպէ, եւ ասեն, Ահա այր
կերող եւ արբեցող, բարեկամ մաք-
սաւորաց եւ մեղաւորաց. եւ արդա-
րացաւ իմաստութիւն յորդւոց իւրոց։
20 Յայնժամ սկսաւ նախատել զքաղաքսն
յորս եղեն բազում զօրութիւնք նորա
21 եւ ոչ ապաշխարեցին. Վա՛յ քեզ, Քո-
րազին, վա՛յ քեզ, Բեթսայիդա. զի
եթէ ի Տիւրոս եւ ի Սիդոն եղեալ էին
զօրութիւնքն որ ի ձեզ եղեն, վաղու
եւս արդեւք խորգով եւ մոխրով ա-
22 պաշխարեալ էր։ Բայց ասեմ ձեզ,
Տիւրացւոց լիցի երկրին Տիւրոսի եւ
Սիդոնի յաւուրն դատաստանի քան
23 ձեզ։ Եւ դու, Կափառնայում, [2]մի՛
մինչեւ յերկինս բարձրացիս, այլ"
մինչեւ ի դժոխս իջցես. զի եթէ ի
Սոդոմ եղեալ էին զօրութիւնքն որ
ի քեզ եղեն, ապաքէն կային եւս մին-
24 չեւ ցայսօր։ Բայց ասեմ ձեզ եթէ,
Երկրին Սոդոմացւոց դիւրագոյն լիցի
յաւուրն դատաստանի քան քեզ։
25 ԳԸ. Յայնմ ժամանակի պատասխանի
ետ Յիսուս եւ ասէ, Գոհանամ զքէն,
Հայր, Տէր երկնի եւ երկրի, զի ծած-
կեցեր զայս յիմաստնոց եւ ի գիտնոց,
26 եւ յայտնեցեր տղայոց։ Այո, Հայր,
զի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո։
27 Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի Հօրէ իմմէ.
եւ ոչ ոք ճանաչէ զՈրդի՝ եթէ ոչ Հայր,

[1] Ոմանք, զերկուս յաշակերտաց

[2] Ոմանք, որ մինչեւ յերկինս բարձրացեալդ ես,

եւ ոչ զՀայր ոք ճանաչէ եթէ ոչ
Որդի, եւ ում Որդին կամիցի յայտնել։
28 Եկայք առ իս, ամենայն վաստակեալք
եւ բեռնաւորք, եւ ես հանգուցից
29 զձեզ։ Առէք զլուծ իմ ի ձեզ, եւ ու-
սարուք յինէն, զի հեզ եմ եւ խոնարհ
սրտիւ, եւ գտջիք հանգիստ անձանց
30 ձերոց։ Զի լուծ իմ քաղցր է, եւ բեռն
իմ՝ փոքրոգի։

ԳԼ. ԺԲ

1 ԴԲ. Յայնժամ գնաց Յիսուս ընդ
արտորայսն նոցա ի շաբաթու, եւ ա-
շակերտքն նորա քաղցեան եւ սկսան
2 հասկ կորզել եւ ուտել։ Փարիսեցիքն
իբրեւ տեսին, ասեն ցնա, Ահաւանիկ
աշակերտքն քո գործեն զոր ոչ է ար-
3 ժան գործել ի շաբաթու։ Եւ նա ասէ
ցնոսա, Ո՞չ իցէ ընթերցեալ ձեր զոր
արար Դաւիթ, յորժամ քաղցեաւն,
4 եւ որ ընդ նմայն էին. Զիա՞րդ եմուտ
ի տունն Աստուծոյ եւ եկեր զհաց զա-
ռաջաւորութեանն, զոր ոչ էր օրէն
նմա ուտել, եւ ո՛չ որոց ընդ նմայն
5 էին, բայց միայն քահանայից։ Կամ թէ
չիցէ՞ ընթերցեալ յօրէնս, զի ի շա-
բաթս քահանայքն ի տաճարին պղծեն
6 զշաբաթն եւ անմեղք են։ Բայց ասեմ
ձեզ, զի մեծ քան զտաճարն է աստ։
7 Եւ եթէ գիտէիք զինչ է Զողորմու-
թիւն կամիմ եւ ոչ զզոհ, ապա ոչ
դատապարտէիք դուք զանպարտսն։
8 Զի տէր է շաբաթու Որդին մարդոյ։
9 Եւ գնացեալ անտի Յիսուս՝ եկն ի ժո-
10 ղովուրդն նոցա։ Եւ անդ էր այր մի
որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր. հարցին
զնա եւ ասեն եթէ, Պա՞րտ իցէ ի շա-
բաթու բժշկել, զի չարախօսեսցեն
11 զնմանէ։ Եւ նա ասէ ցնոսա, Ո՞վ է
ի ձէնջ մարդ որոյ իցէ ոչխար մի, եւ
անկանիցի այն ի խորխորատ ի շաբա-
թու, միթէ ո՞չ ունիցի եւ յարուցա-
12 նիցէ զնա։ Իսկ արդ ո՞րչափ եւս ա-
ռաւել է մարդ քան զոչխար. ապա
ուրեմն պարտ է ի շաբաթու բարիս
13 գործել։ Յայնժամ ասէ ցայրն, Ձգեա
զձեռն քո, եւ նա ձգեաց եւ եղեւ ողջ
14 իբրեւ զմիւսն։ Իսկ փարիսեցիքն ելեալ
արտաքս խորհուրդ առին զնմանէ թէ
ո՛րպէս կորուսցեն զնա։
15 Եւ Յիսուս իբրեւ գիտաց, մեկնե-
ցաւ անտի. եւ գնացին զհետ նորա
ժողովուրդք բազումք, եւ բժշկեաց
16 զամենեսեան։ Եւ սաստեաց նոցա զի
17 մի՛ յայտնեսցեն զնմանէ ումեք։ Զի
լցցի որ ասացաւն ի ձեռն Եսայեայ
18 մարգարէի, Ահա մանուկ իմ զոր ընտ-
րեցի, եւ սիրելի իմ ընդ որ հաճեցաւ
անձն իմ. եդից զՈգի իմ ի վերայ նո-
րա, եւ իրաւունս հեթանոսաց պատ-
19 մեսցէ։ Ոչ հակառակեսցի եւ ոչ ա-
ղաղակեսցէ, եւ ոչ ոք լուիցէ ի հրա-
20 պարակս զբարբառ նորա։ Զեղէգն
ջախջախեալ ոչ փշրեսցէ, եւ զպատ-
րոյգն առկայծեալ ոչ շիջուսցէ, մին-
չեւ հանցէ ի յաղթութիւն զդատաս-
21 տանն. Եւ յանուն նորա հեթանոսք
յուսասցին։
22 ԴԳ. Յայնժամ մատուցաւ առ նա
դիւահար մի կոյր եւ համր, եւ բժշ-
կեաց զնա, որպէս զի համրն եւ կոյրն
23 խօսիցի եւ տեսանիցէ։ Զարմացան
ամենայն ժողովուրդքն եւ ասէին,
Միթէ սա՞ իցէ [1]Քրիստոսն որդի Դաւ-
24 թի՞։ Բայց փարիսեցիքն իբրեւ լուան,
ասեն, Ոչ իւիք հանէ դա զդեւս, եթէ
ոչ Բէեղզեբուղաւ իշխանաւն դիւաց։
25 Իբրեւ գիտաց Յիսուս զխորհուրդս
նոցա, ասէ ցնոսա, Ամենայն թագա-
ւորութիւն բաժանեալ յանձն իւր ա-
ւերի. եւ ամենայն քաղաք կամ տուն
26 բաժանեալ յանձն իւր՝ ոչ կացցէ։ Եւ
եթէ Սատանայ զՍատանայ հանէ,
յանձն իւր բաժանեցաւ. արդ զիա՞րդ
27 կացցէ թագաւորութիւն նորա։ Եւ
եթէ ես Բէեղզեբուղաւ հանեմ զդեւս,
որդիքն ձեր իւ՞ հանիցեն. վասն այնո-
րիկ նոքա եղիցին ձեր դատաւորք։
28 Ապա եթէ Հոգւով Աստուծոյ հանեմ
ես զդեւս, ուրեմն հասեալ է ի վերայ
29 ձեր արքայութիւն Աստուծոյ։ Կամ
զիա՞րդ կարէ ոք մտանել ի տուն հզ-
օրի եւ զգործիսն նորա յափշտակել,
եթէ ոչ նախ կապիցէ զհզօրն, եւ ապա
30 զտունն նորա յափշտակիցէ։ Որ ոչ
ընդ իս է՝ հակառակ իմ է, եւ որ ոչ
31 ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ։ Վասն այսորիկ
ասեմ ձեզ, Ամենայն մեղք եւ հայհո-
յութիւնք թողցին մարդկան. բայց
զՀոգւոյն հայհոյութիւն մի՛ թողցի[2]։

---

[1] Բողոքակ., որդին Դաւթի
[2] Ոմանք յաւելուն, մարդկան

32 Եւ որ ոք ասիցէ բան զՈրդւոյ մար-
դոյ՝ թողցի նմա, բայց որ զՀոգւոյն
Սրբոյ ասիցէ՝ մի՛ թողցի նմա, մի՛
յայսմ աշխարհի եւ մի՛ ի հանդերձե-
33 լումն։ Կա՛մ արարէք զծառն բարի եւ
զպտուղ նորա բարի, կա՛մ արարէք
զծառն չար եւ զպտուղ նորա չար․
քանզի ի պտղոյ անտի ծառն ճանաչի։
34 Ծնունդք իժից, զիա՞րդ կարիցէք բա-
րիս խօսել որ չարքդ էք․ քանզի ի
35 յաւելուածոյ սրտի խօսի բերան։ Մարդ
բարի ի բարի գանձուց [1]սրտի իւրոյ"
հանէ զբարիս․ եւ մարդ չար ի չար
գանձուց [1]սրտի իւրոյ" հանէ զչարիս։
36 Բայց ասեմ ձեզ թէ, Ընդ ամենայն
դատարկ բանի զոր խօսիցին մարդիկ՝
տացեն համար յաւուրն դատաստանի։
37 Զի ի բանից քոց արդարասցիս, եւ ի
բանից քոց պարտաւորեսցիս։
38 Դ․Դ․ Յայնժամ պատասխանի ետուն
նմա ոմանք ի դպրացն եւ ի փարիսեց-
ւոց եւ ասեն, Վարդապետ, կամիմք
39 նշան ինչ տեսանել ի քէն։ Նա պա-
տասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա, Ազգ
չար եւ շնացող նշան խնդրէ․ եւ նշան
մի՛ տացի նմա, բայց նշանն Յովնանու
40 մարգարէի։ Զի որպէս էր Յովնան ի
փոր կիտին զերիս տիւս եւ զերիս
գիշերս, նոյնպէս եղիցի եւ Որդի մար-
դոյ ի սիրտ երկրի զերիս տիւս եւ զե-
41 րիս գիշերս։ Արք նինուէացիք յարի-
ցեն ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ
այսմիկ եւ դատապարտեսցեն զսա, զի
զղջացան ի քարոզութեանն Յովնանու․
եւ արդ աւասիկ մեծ քան զՅովնան է
42 աստ։ Դշխոյն հարաւոյ յարիցէ ի դա-
տաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ եւ
դատապարտեսցէ զսա․ զի եկն ի ծա-
գաց երկրի լսել զիմաստութիւնն Սո-
ղոմոնի, եւ ահա մեծ քան զՍողոմոն
43 է աստ։ Այլ յորժամ այսն պիղծ ելանէ
ի մարդոյ, շրջի ընդ անջրդին տեղիս,
44 խնդրէ հանգիստ եւ ոչ գտանէ․ Յայն-
ժամ ասէ, Դարձայց ի տուն իմ ուստի
ելի․ եւ եկեալ գտանէ զնա պարա-
45 պորդ, մաքրեալ եւ յարդարեալ։ Յայն-
ժամ երթայ եւ առնու ընդ իւր եւթն
այլ այսս չարագոյնս քան զինքն, եւ
մտեալ բնակէ անդ․ եւ լինի յետինն
մարդոյն այնորիկ չար քան զառաջինն․

[1]Ոմն․, իւրոց

այնպէս եղիցի եւ ազգիս այսմիկ չարի։
46 Մինչդեռ նա ընդ ժողովուրդսն խօսէր,
ահա մայր նորա եւ եղբարք նորա
կային արտաքոյ եւ խնդրէին խօսել
47 ընդ նմա։ Եւ ասէ ոմն ցնա, Ահա
մայր քո եւ եղբարք քո կան արտա-
48 քոյ եւ խնդրեն խօսել ընդ քեզ։ Նա
պատասխանի ետ այնմիկ որ ասացն
ցնա, եւ ասէ, Ո՞վ է իմ մայր, կամ
49 ո՞վ են իմ եղբարք։ Եւ ձգեալ զձեռն
իւր յաշակերտսն՝ ասէ, Ահաւասիկ
50 մայր իմ եւ եղբարք իմ։ Զի որ առ-
նիցէ զկամս Հօր իմոյ որ յերկինսն է՝
նա է իմ եղբայր եւ քոյր եւ մայր։

ԳԼ․ ԺԳ

1 Դ․Ե․ Յաւուր յայնմիկ ելեալ Յիսուս
2 ի տանէն՝ նստէր առ ծովեզերբն։ Եւ
ժողովեցան առ նա ժողովուրդք բա-
զումք, մինչեւ մտանել նմա ի նաւն
եւ նստել․ եւ ամենայն ժողովուրդն
3 կայր առ ծովեզերբն․ Եւ խօսէր ընդ
նոսա բազումս առակօք եւ ասէր,
4 Ահա ել սերմանահան սերմանել․ եւ
ի սերմանելն իւրում՝ էր որ անկաւ
առ ճանապարհաւ, եւ [2]եկն թռչուն
5 երկնից եւ եկեր զնա"։ Եւ այլն ան-
կաւ յապառաժի ուր ոչ գոյր հող բա-
զում, եւ վաղվաղակի բուսաւ առ ի
6 չգոյէ հիւթոյ երկրին․ Ի ծագել արե-
ւու տապացաւ, եւ զի ոչ գոյին ար-
7 մատք, չորացաւ։ Եւ այլն անկաւ
ի մէջ փշոց, եւ ելին փուշքն եւ հեղ-
8 ձուցին զնա։ Եւ այլն անկաւ յերկիր
բարի, եւ տայր պտուղ՝ էր որ հա-
րիւրաւոր, եւ էր որ վաթսնաւոր, եւ
9 էր որ երեսնաւոր։ Որ ունիցի ա-
կանջս լսելոյ՝ լուիցէ։
10 Եւ մատուցեալ աշակերտքն ասեն
ցնա, Ընդէ՞ր առակօք խօսիս ընդ նո-
11 սա։ Նա պատասխանի ետ եւ ասէ
ցնոսա, Քանզի ձեզ տուեալ է գիտել
զխորհուրդս արքայութեան երկնից,
12 եւ նոցա չէ տուեալ։ Զի ոյր գուցէ՝
տացի նմա եւ յաւելցի․ եւ ոյր ոչն
գուցէ՝ եւ զոր ունիցին բարձցի ի նմա-
13 նէ։ Վասն այնորիկ առակօք խօսիմ
ընդ նոսա, զի տեսանեն եւ ոչ տեսա-
նեն․ եւ լսեն եւ ոչ լսեն եւ ոչ առ-
14 նուն ի միտ․ Եւ կատարի առ նոսա

[2]Բազումք, եկին թռչունք եւ կերան զնոսա

մարգարէութիւնն Եսայեայ որ ասէ,
Լսելով լուիջիք, եւ մի՛ իմասջիք, եւ
տեսանելով տեսջիք, եւ մի՛ տեսջիք։
15 Զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանս
այսորիկ, եւ ականջօք իւրեանց ծա-
նուանս լուան, եւ զաչս իւրեանց կա-
փուցին, զի մի՛ երբեք տեսցեն աչօք
եւ ականջօք լուիցեն եւ սրտիւք ի-
մասցին եւ դարձցին, եւ բժշկեցից
16 զնոսա։ Բայց ձեր երանի է աչացդ զի
տեսանեն, եւ ականջաց ձերոց՝ զի
17 լսեն։ Ամէն ասեմ ձեզ, զի բազում
մարգարէք եւ արդարք ցանկացան տե-
սանել զոր տեսանէքդ՝ եւ ոչ տեսին,
18 եւ լսել զոր լսէքդ՝ եւ ոչ լուան։ Եւ
արդ լուարուք դուք զառակ սերմա-
19 նացանին։ Յամենայնէ որ լսէ զբանն
արքայութեան եւ ոչ առնու ի միտ,
գայ չարն եւ յափշտակէ զսերմանեալն
ի սիրտ նորա. այն է որ առ ճանա-
20 պարհաւն սերմանեցաւ։ Եւ որ յապա-
ռաժին սերմանեցաւ՝ այն է, որ իբրեւ
լսէ զբանն, եւ վաղվաղակի խնդու-
21 թեամբ ընդունի զնա։ Բայց քանզի
ոչ ունի արմատս յինքեան այլ առ
ժամանակ մի է, ի լինել նեղութեան
եւ հալածանաց վասն բանին՝ վաղվա-
22 ղակի գայթակղի։ Իսկ որ ի մէջ փշոցն
սերմանեցաւ՝ այն է, որ իբրեւ լսէ
զբանն, եւ հոգք աշխարհիս եւ պատ-
րանք մեծութեան հեղձուցանեն զբանն,
23 եւ լինի անպտուղ։ Իսկ որ յերկիրն
բարի սերմանեցաւ՝ այն է, որ իբրեւ
լսէ զբանն եւ ի միտ առնու, եւ տայ
զպտուղ, է որ հարիւր, եւ է որ վաթ-
սուն, եւ է որ երեսուն։
24 ԴԶ. Այլ առակ արկ առ նոսա եւ
ասէ, Նմանեցաւ արքայութիւն երկ-
նից առն, որ սերմանիցէ սերմն բարի
25 յագարակի իւրում։ Եւ ի քուն լինել
մարդկան՝ եկն թշնամի նորա եւ ցա-
նեաց ի վերայ որոմն ի մէջ ցորենոյն,
26 եւ գնաց։ Եւ իբրեւ բուսաւ խոտն
եւ արար պտուղ, ապա երեւեցաւ եւ
27 որոմնն։ Մատուցեալ ծառայք տանու-
տեառնն ասեն ցնա, Տէր, ո՞չ սերմն
բարի սերմանեցեր յագարակին քում,
28 արդ ուստի՞ ունիցի զորոմնն։ Եւ նա
ասէ ցնոսա, Այր թշնամի արար զայն.
ասեն ցնա ծառայքն, Կամի՞ս զի եր-
29 թիցուք քաղեսցուք զայն ի բաց։ Եւ նա
ասէ ցնոսա, Մի՛, գուցէ մինչ քաղիցէք
զորոմնն, եւ զցորեանն ընդ նմին ի
30 բաց խլիցէք։ Թոյլ տուք երկոցունց
աճել ի միասին մինչեւ ի հունձս, եւ
ի ժամանակի հնձոց ասացից ցհնձողսն,
Քաղեցէք նախ զորոմնդ եւ կապեցէք
զայդ ի խրձունս առ ի յայրել, եւ զցոր-
եանն ժողովեցէք ի շտեմարանս իմ։
31 Այլ առակ արկ առ նոսա եւ ասէ,
Նման է արքայութիւն երկնից հատոյ
մանանխոյ, զոր առեալ մարդոյ՝ սեր-
32 մանեաց յագարակի իւրում. Որ փոքր
է քան զամենայն սերմանիս, եւ յոր-
ժամ աճիցէ, մեծ է քան զամենայն
բանջարս, եւ լինի ծառ մինչեւ գալ
թռչնոց երկնից եւ հանգչել յոստս նորա։
33 Այլ առակ խօսեցաւ ընդ նոսա եւ
ասէ, Նման է արքայութիւն երկնից
խմորոյ, զոր առեալ կնոջ՝ թագոյց ի
գրիւս երիս ալեր մինչեւ ամենայն
խմորեցաւ։
34 Զայս ամենայն խօսեցաւ Յիսուս
առակօք ընդ ժողովուրդսն, եւ առանց
35 առակի ոչինչ խօսէր ընդ նոսա. Զի
լցցի ասացեալն ի մարգարէէն, Բացից
առակօք զբերան իմ, բխեցից զծած-
կեալսն ի սկզբանէ աշխարհի։
36 ԴԷ. Յայնժամ թողեալ Յիսուսի զժո-
ղովուրդսն՝ եկն ի տուն. մատեան առ
նա աշակերտքն նորա եւ ասեն, Մեկ-
նեա մեզ զառակ որոմանցն ագարակի։
37 Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա,
Որ սերմանէ զսերմն բարի՝ է Որդի
38 մարդոյ. Եւ ագարակն աշխարհս է.
սերմն բարի նոքա են որ որդիքն ար-
քայութեան են, իսկ որոմնն որդիք
39 չարին են. Եւ թշնամին որ վարեաց
զայն՝ Սատանայ է, եւ հունձքն կա-
տարած աշխարհիս է, եւ հնձողքն
40 հրեշտակք են։ Որպէս ժողովի որոմնն
եւ ի հուր այրի, այնպէս եղիցի ի կա-
41 տարածի աշխարհիս։ Առաքեսցէ Որդի
մարդոյ զհրեշտակս իւր, եւ ժողովես-
ցեն յարքայութենէ նորա զամենայն
զգայթակղութիւնս, եւ զայնոսիկ որք
42 գործեն զանօրէնութիւն։ Եւ արկցեն
զնոսա ի հնոց հրոյ. անդ եղիցի լալ
43 եւ կրճել ատամանց։ Յայնժամ ար-
դարքն ծագեսցեն իբրեւ զարեգակն
յարքայութեան [1]երկնից. որ ունիցի
ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։

---

[1] Յօյնն, Հօր իւրեանց

44 Դարձեալ նման է արքայութիւն երկ-
նից գանձի ծածկելոյ յագարակի, զոր
գտեալ մարդոյ թագոյց. եւ ի խնդու-
թենէ անտի երթայ վաճառէ զամենայն
ինչ զոր ունի, եւ գնէ զագարակն զայն։
45 Դարձեալ նման է արքայութիւն
երկնից առն վաճառականի որ խնդրի-
46 ցէ մարգարիտս գեղեցիկս. Եւ գտեալ
մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ
վաճառեաց զամենայն զոր ինչ ունէր,
եւ գնեաց զայն [1]մարգարիտ։
47 Դարձեալ նման է արքայութիւն
երկնից ուռկանի արկելոյ ի ծով եւ
48 յամենայն ազգաց ժողովելոյ. Զոր իբ-
րեւ լցաւ, հանեալ ի ցամաք եւ նստեալ՝
ժողովեցին զբարի բարին յամանս, եւ
49 զխոտանն ի բաց ընկեցին։ Այնպէս ե-
ղիցի ի կատարածի աշխարհիս. ելցեն
հրեշտակք եւ մեկնեսցեն զչարս ի
50 միջոյ արդարոց, Եւ արկցեն զնոսա
ի հնոց հրոյն. անդ եղիցի լալ եւ կրճել
ատամանց։
51 Ասէ ցնոսա Յիսուս, Իմացարո՞ւք
զայս ամենայն. ասեն ցնա, Այո, Տէր։
52 Եւ նա ասէ ցնոսա, Վասն այսորիկ
ամենայն դպիր աշակերտեալ արքայ-
ութեան երկնից նման է առն տանու-
տեառն, որ հանէ ի գանձէ իւրմէ զնոր
եւ զհին։
53 ԵԿ. Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յի-
սուս զառակս զայսոսիկ, փոխեցաւ
54 անտի. Եւ եկեալ ի գաւառ իւր՝ ու-
սուցանէր զնոսա ի ժողովրդեանն նո-
ցա, մինչեւ զարմանալ նոցա եւ ասել,
Ուստի՞ իցէ սմա իմաստութիւն
55 եւ զօրութիւնք։ Ո՞չ սա է հիւսանն
որդի. ո՞չ մայր սորա կոչի Մարիամ,
եւ եղբարք սորա՝ Յակովբոս եւ [2]Յով-
56 սէս եւ Սիմովն եւ Յուդա. Եւ քորք
սորա ո՞չ ամենեքեան առ մեզ են. արդ
57 ուստի՞ է սմա այս ամենայն։ Եւ գայ-
թակղէին ի նա. եւ Յիսուս ասէ ցնո-
սա, Ոչ է մարգարէ անարգ եթէ ոչ
յիւրում գաւառի եւ յիւրում տան։
58 Եւ ոչ արար անդ զօրութիւնս բա-
զումս վասն անհաւատութեան նոցա։

ԳԼ. ԺԴ

1 ԵԸ. Յայնմ ժամանակի լուաւ Հե-
րովդէս չորրորդապետ զլուր Յիսուսի.
2 Եւ ասէ ցծառայս իւր, Նա է Յով-
հաննէս մկրտիչ. նա յարեաւ ի մեռե-
լոց, եւ վասն այնորիկ զօրութիւնք
լինին նովաւ։
3 Քանզի Հերովդէս կալաւ զՅովհան-
նէս, կապեաց զնա եւ եդ ի բանտի
վասն Հերովդիայ, կնոջ Փիլիպպոսի
4 եղբօր նորա։ Զի ասէր ցնա Յովհան-
5 նէս, Ոչ է արժան քեզ ունել զդա։ Եւ
կամէր զնա սպանանել, բայց երկնչէր
ի ժողովրդենէ անտի, քանզի իբրեւ
6 զմարգարէ ունէին զնա։ Եւ իբրեւ
եղեն ծնունդք Հերովդի, կաքաւեաց
դուստրն Հերովդիայ ի մէջ բազմակա-
նին. եւ հաճոյ թուեցաւ Հերովդի։
7 Ուստի եւ երդմամբ խոստացաւ տալ
8 նմա զինչ եւ խնդրեսցէ։ Եւ նա յա-
ռաջագոյն խրատեալ ի մօրէ իւրմէ,
Տուր ինձ, ասէ, այսր ի վերայ սկտեղ
9 զգլուխն Յովհաննու մկրտչի։ Եւ
տրտմեցաւ թագաւորն. բայց վասն
երդմանցն եւ բարձակցացն հրամայեաց
10 տալ նմա։ Եւ առաքեաց գլխատեաց
11 զՅովհաննէս ի բանտի։ Եւ բերաւ գլուխ
նորա սկտեղբ եւ տուաւ աղջկանն,
12 եւ տարաւ առ մայր իւր։ Եւ մա-
տուցեալ աշակերտքն նորա՝ բարձին
զմարմինն եւ թաղեցին, եւ եկեալ
պատմեցին Յիսուսի։
13 ԵԳ. Եւ իբրեւ լուաւ Յիսուս, գնաց
անտի նաւու յանապատ տեղի առան-
ձինն. իբրեւ լուան ժողովուրդքն,
գնացին զհետ նորա հետի ի քաղաքաց
14 անտի։ Եւ իբրեւ [3]ել, ետես ժողո-
վուրդ բազում, գթացաւ ի նոսա եւ
բժշկեաց զհիւանդս նոցա։
15 Իբրեւ ընդ երեկս եղեւ, մատեան
առ նա աշակերտքն եւ ասեն, Տեղիս
անապատ է եւ օրս տարաժամեալ,
արձակեա զժողովուրդս, զի երթիցեն
շուրջ ի շէնսն, գնեսցեն իւրեանց կե-
16 րակուրս։ Եւ ասէ Յիսուս, Ոչինչ
պիտոյ է դոցա երթալ, դուք տուք
17 դոցա ուտել։ Եւ նոքա ասեն ցնա,
Ոչինչ ունիմք աստ՝ բայց հինգ նկա-
18 նակ եւ երկու ձկունս։ Եւ ասէ
19 ցնոսա, Բերէք այսր զայն։ Եւ հրա-
մայեաց բազմեցուցանել զժողովուրդն
ի վերայ խոտոյ. եւ առեալ զհինգ

[1] Ի Յունին պակասէ [2] Ոմանք, Յովսէփ

[3] Ոմանք, ել Յիսուս

նկանակն եւ զերկուս ձկունս՝ հայեցաւ
յերկինս, օրհնեաց եւ եբեկ, եւ ետ ցա-
շակերտսն զնկանակսն, եւ աշակերտքն՝
20 ժողովրդոցն։ Կերան ամենեքեան եւ
յագեցան, եւ բարձին զնշխարս կո-
21 տորոցն երկոտասան սակառի լի։ Եւ
որք կերանն՝ էին արք իբրեւ հինգ
հազար, թող զկանայս եւ զմանկտի։
22 ԵԳ. Եւ [1]ստիպեաց վաղվաղակի զա-
շակերտսն մտանել ի նաւ եւ յառաջել
յայնկոյս, մինչ ինքն զժողովուրդսն
23 արձակիցէ։ Եւ իբրեւ արձակեաց զժո-
ղովուրդսն, ել ի լեառն առանձինն կալ
յաղօթս, եւ իբրեւ ընդ երեկս եղեւ,
24 անդ էր միայն։ Եւ նաւն [2]մեկնեալ
էր ի ցամաքէն բազում ասպարիսօք"
ծփեալ յալեացն. քանզի ընդդէմ էր
25 հողմն։ Եւ ի չորրորդում պահու գի-
շերոյն եկն առ նոսա Յիսուս գնալով
26 ի վերայ ծովուն։ Իբրեւ տեսին զնա
աշակերտքն զի գնայր ի վերայ ծովուն,
խռովեցան, եւ ասեն թէ՝ Առաչօք ինչ
27 իցէ. եւ առ ահին աղաղակեցին։ Եւ
վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա Յի-
սուս եւ ասէ. Քաջալերեցարուք, ես
28 եմ, մի՛ երկնչիք։ Պատասխանի ետ
նմա Պետրոս եւ ասէ. Տէր, եթէ դու
ես, հրամայեա ինձ գալ առ քեզ ի վերայ
29 ջրոցս։ Եւ նա ասէ, Եկ։ Եւ իջեալ ի
նաւէն Պետրոս՝ գնաց ի վերայ [3]ջուրցն,
30 եւ եկն" առ Յիսուս։ Եւ տեսեալ
զհողմն սաստիկ՝ երկեաւ, եւ իբրեւ
սկսաւ ընկղմել, աղաղակեաց եւ ասէ,
31 Տէր, փրկեա զիս։ Եւ վաղվաղակի
Յիսուս ձգեաց զձեռն իւր, կալաւ զնա
եւ ասէ, Թերահաւատ, ընդէ՞ր երկ-
32 մտեցեր։ Եւ իբրեւ ելին ի նաւն, հան-
33 դարտեաց հողմն։ Եւ որ ի նաւին էին՝
մատեան, երկիր պագին նմա եւ ասեն,
Արդարեւ Որդի Աստուծոյ ես դու։
34 Եւ անցեալ եկին ի ցամաք ի Գեննեսա-
35 րէթ։ Եւ իբրեւ ծանեան զնա արք
տեղւոյն այնորիկ, առաքեցին ընդ ա-
մենայն գաւառն, եւ ածին առ նա զա-
36 մենայն հիւանդս. Եւ աղաչէին զնա,
զի գոնէ միայն ի քղանցս հանդերձի
նորա մերձեսցին. եւ որ միանգամ
մերձեցանն՝ փրկեցան։

[1] Ոմանք, ստիպեաց Յիսուս
[2] Բազումք, էր ի մէջ ծովուն՝
[3] Ոմանք, ջուրցն, գալ
[4] Ոմանք, պատուիրեաց եւ ասէ

ԳԼ. ԺԵ

1 ԵԵ. Յայնժամ մատեան առ Յիսուս
որ յԵրուսաղեմէ փարիսեցիքն եւ դը-
2 պիրք, եւ ասեն, Ընդէ՞ր աշակերտքն
քո անցանեն զաւանդութեամբ ծերոցն.
զի ոչ լուանան զձեռս յորժամ հաց
3 ուտեն։ Նա պատասխանի ետ եւ ասէ
ցնոսա, Իսկ դուք ընդէ՞ր անցանէք
զպատուիրանաւն Աստուծոյ վասն ձե-
4 րոյ աւանդութեանն։ Զի Աստուած
[4]ասաց, Պատուեա զհայր քո եւ զմայր.
5 Եւ, Որ բամբասէ զհայր կամ զմայր՝
6 մահու վախճանեսցի. Եւ դուք ասէք,
Որ ասիցէ ցհայր իւր կամ ցմայր իւր
թէ Պատարագ է զոր յինէն օգտիցիս,
եւ ոչ պատուիցէ զհայր իւր [5]եւ զմայր
իւր". եւ խոտէք զբանն Աստուծոյ
7 վասն ձերոյ աւանդութեանն։ Կեղծա-
ւորք, բարւոք մարգարէացաւ ի վերայ
8 ձեր Եսայի, եւ ասէ, Ժողովուրդս այս
[6]շրթամբք պատուէ զիս, եւ սիրտ
իւրեանց հեռացեալ մեկուսի է յինէն.
9 Զուր պաշտեն զիս, ուսուցանեն վար-
դապետութիւնս՝ զմարդկան պատ-
ուիրեալս։
10 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդսն՝
ասէ ցնոսա, Լուարուք եւ ի միտ ա-
11 ռէք. Ոչ որ ինչ մտանէ ընդ բերան՝
պղծէ զմարդ, այլ որ ինչ ելանէ ի բե-
րանոյ՝ այն պղծէ զմարդ։
12 Յայնժամ մատուցեալ աշակերտացն
նորա՝ ասեն ցնա, Գիտե՞ս, զի փարի-
սեցիքն իբրեւ լուան զբանն, գայ-
13 թագղեցան։ Նա պատասխանի ետ նո-
ցա եւ ասէ, Ամենայն տունկ զոր ոչ
տնկեաց Հայր իմ երկնաւոր՝ խլեսցի։
14 Թոյլ տուք զնոսա. [7]կոյրք են կուրաց
առաջնորդք". կոյր կուրի յորժամ ա-
ռաջնորդէ, [8]սխալէ եւ" երկոքին ի խոր-
15 խորատ անկանին։ Պատասխանի ետ
նմա Պետրոս եւ ասէ, Մեկնեա մեզ
16 զառակս զայս։ Ասէ Յիսուս, Տակաւին
17 եւ դո՞ւք անմիտք էք. Եւ ո՞չ իմանայք
եթէ ամենայն որ մտանէ ի բերան՝
յորովայն երթայ եւ արտաքս ելանէ։

[5] Յոմանս պակասէ
[6] Ոմանք, մերձ է առ իս բերանով իւրով, եւ շրթամբք
[7] Ոմանք, են առաջնորդք կոյրք
[8] Ի բազումս պակասէ

18 Իսկ որ ելանէ ի բերանոյ՝ ի սրտէ անտի
19 գայ, եւ այն պղծէ զմարդ։ Զի ի սրտէ
ելանեն խորհուրդք չարք, սպանու-
թիւնք, շնութիւնք, պոռնկութիւնք,
գողութիւնք, սուտ վկայութիւնք,
20 հայհոյութիւնք։ Այս ամենայն է որ
պղծէ զմարդ, այլ անլուայ ձեռօք ու-
տել ոչ պղծէ զմարդ։
21 ԵԶ. Եւ ելեալ անտի Յիսուսի գնաց
22 ի կողմանս Տիւրոսի եւ Սիդովնի։ Եւ
ահա կին մի Քանանացի ի սահմանաց
անտի նոցա ելեալ՝ աղաղակէր եւ
ասէր, Ողորմեաց ինձ, Տէր, որդի
Դաւթի, դուստր իմ չարաչար դիւա-
23 հարի։ Եւ նա ոչ ետ նմա պատասխա-
նի. եւ մատուցեալ աշակերտքն նորա՝
աղաչէին զնա եւ ասէին, Արձակեա
24 զնա զի աղաղակէ զհետ մեր։ Նա պա-
տասխանի ետ եւ ասէ, Ոչ ուրեք ա-
ռաքեցայ, եթէ ոչ առ ոչխարս կորու-
25 սեալս տանն Իսրայելի։ Եւ նա մա-
տուցեալ երկիր պագանէր նմա եւ ա-
26 սէր, Տէր, օգնեա ինձ։ Պատասխանի
ետ նմա եւ ասէ, Ոչ է բարւոք առնուլ
27 զհաց մանկանց եւ արկանել շանց։ Եւ
նա ասէ, Այո, Տէր, քանզի եւ շունք
կերակրին ի փշրանաց անկելոց ի սե-
28 ղանոյ տեառն իւրեանց։ Յայնժամ
պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ,
Ով կին դու, մեծ են հաւատք քո, ե-
ղիցի քեզ որպէս եւ կամիս. եւ բժշ-
կեցաւ դուստր նորա ի նմին ժամու։
29 ԵԷ. Եւ գնացեալ անտի Յիսուսի,
եկն ի ծովեզրն Գալիլեացւոց, եւ ելեալ
30 ի լեառն նստէր անդ։ Մատեան առ նա
ժողովուրդք բազումք որ ունէին ընդ
իւրեանս կաղս, կոյրս, համրս, միա-
կողմանիս եւ այլս բազումս. եւ ըն-
կեցին զնոսա առ ոտս [1]նորա, եւ բժշ-
31 կեաց զնոսա. Մինչեւ զարմանալ ժո-
ղովրդոցն որ տեսանէին, զի համրք
խօսէին, կաղք գնային, միակողմանիք
բժշկէին, կոյրք տեսանէին. եւ փա-
ռաւոր առնէին զԱստուած Իսրայելի։
32 Եւ կոչեցեալ առ ինքն Յիսուսի զա-
շակերտսն ասէ, Գթամ ի ժողովուրդդ,
զի արդ երեք աւուրք են զի կան առ
իս, եւ ոչ ունին զինչ ուտիցեն. եւ
արձակել զդոսա նօթիս չկամիմ, գուցէ
33 նքթիցեն զճանապարհայն։ Ասեն ցնա
աշակերտքն, Իսկ արդ մեզ յանապա-
տի աստ ուստի՞ իցէ այնչափ հաց՝ մինչ
յագեցուցանել զայսչափ ժողովուրդ։
34 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս, Քանի՞ նկա-
նակ ունիք. եւ նոքա ասեն, Եւթն
35 եւ սակաւ ձկունս։ Եւ հրամայեաց
ժողովրդեանն բազմել ի վերայ գետնոյ։
36 Եւ առեալ զեւթն նկանակն եւ զձը-
կունսն՝ գոհացաւ եւ եբեկ եւ ետ զա-
շակերտսն, եւ նոքա՝ ժողովրդեանն։
37 Կերան ամենեքեան եւ յագեցան. եւ
բարձին զնշխարս կոտորոցն եւթն
38 զամբիղ լի։ Եւ որք կերանն՝ էին
[2]իբրեւ արք չորք հազարք, թող զկա-
39 նայս եւ զմանկտի։ Իբրեւ արձակեաց
զժողովուրդսն, ել ի նաւ եւ եկն ի
սահմանս Մագդաղեայ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ մատուցեալ փարիսեցիքն եւ սա-
դուկեցիք, փորձելով խնդրէին ի նմա-
2 նէ նշան յերկնից ցուցանել նոցա։ Նա
պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա,[3]
4 Ազգ չար եւ շնացող նշան խնդրէ, եւ
նշան մի՛ տացի նմա, բայց նշանն
Յովնանու մարգարէի. եւ եթող զնո-
սա եւ գնաց։
5 Գնացին եւ աշակերտքն յայնկոյս,
6 եւ մոռացան առնուլ հաց։ Ասէ ցնոսա
Յիսուս, Տեսէք եւ զգոյշ լերուք ի
խմորոյ սադուկեցւոցն եւ փարիսեց-
7 ւոց։ Նոքա խորհէին ընդ միմեանս
8 եւ ասէին թէ Հաց ոչ բարձաք։ Գիտաց
Յիսուս եւ ասէ, Զի՞ խորհիք ի միտս
ձեր, թերահաւատք, եթէ հաց ոչ ու-
9 նիք։ Տակաւին չիմանա՞յք եւ ո՞չ յիշէք
զհինգ նկանակն ի հինգ հազարսն, եւ
10 քանի՞ սակառի բարձէք. Եւ ո՞չ զեւթն
նկանակն ի չորս հազարսն, եւ քանի՞
11 զամբիղս բարձէք։ Արդ զիա՞րդ ոչ ի-
մանայք եթէ ոչ վասն հացի ասացի
ձեզ զգոյշ լինել ի խմորոյ փարիսե-
12 ցւոցն եւ սադուկեցւոց։ Յայնժամ
ի միտ առին, եթէ ոչ ասաց զգու-
շանալ [4]ի խմորոյ, այլ՝ յաղանդոյ

[1] Ոմանք, Յիսուսի [2] Յօմանս պակասի

[3] Երեկոյին յասելոյն, Յորժամ երեկոյ լինի, ասէք թէ Ջեր լինելոց է, քանզի կարմրացան երկինք. (3) Եւ ընդ այգս՝ Այսօր ձմեռն, քանզի կարմրացեալ խոժոռեալ են երկինք. զերեսս երկնից գիտէք քննել, եւ զնշանս ժամանակաց չկարէք։
[4] Ոմանք, ի խմորոյ հացի

փարիսեցւոցն եւ սադուկեցւոց։
13 ԶԿ. *Եւ եկեալ Յիսուս ի կողմանս*
Փիլիպպեայ Կեսարեայն՝ հարցանէր ցա-
շակերտսն եւ ասէր, Զո՞ ոք ասեն
զինէն մարդիկն թէ իցէ Որդի մարդոյ։
14 *Եւ նոքա ասեն, Ոմն՝ զՅովհաննէս*
մկրտիչ, եւ այլք՝ զԵղիա, եւ կէսք՝
զԵրեմիա կամ զմի ոք ի մարգարէիցն։
15 *Ասէ ցնոսա, Իսկ դուք զո՞ ոք ասէք*
16 *զինէն թէ իցեմ։ Պատասխանի ետ Սի-*
մովն Պետրոս եւ ասէ, Դու ես Քրիս-
17 *տոսն, Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ։ Պա-*
տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա,
Երանի քեզ, Սիմովն, որդի Յովնանու,
զի մարմին եւ արիւն ոչ յայտնեաց
18 *քեզ, այլ՝ Հայր իմ որ յերկինս է։ Եւ ես*
քեզ ասեմ, զի Դու ես վէմ, եւ ի վերայ
այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ, եւ
դրունք դժոխոց զնա մի՛ յաղթահա-
19 *րեսցեն։ Եւ տաց քեզ զփականս ար-*
քայութեան երկնից. եւ զոր միանգամ
կապեսցես յերկրի՝ եղիցի կապեալ յեր-
կինս. եւ զոր արձակեսցես յերկրի՝
20 *եղիցի արձակեալ յերկինս։ Յայնժամ*
սաստեաց աշակերտացն, զի մի՛ ումեք
ասասցեն թէ նա է [1]*Քրիստոսն։*
21 *Յայնմ հետէ սկսաւ Յիսուս ցուցա-*
նել աշակերտացն թէ պարտ է նմա
երթալ յԵրուսաղէմ, եւ բազում չար-
չարանս չարչարել ի քահանայապետից
եւ ի դպրաց եւ ի ծերոց [2]*ժողովրդեանն*
եւ սպանանել, եւ յերիր աւուր յառնել։
22 *Եւ առեալ զնա մեկուսի Պետրոսի՝*
սկսաւ կագել ընդ նմա եւ ասել, Քաւ
լիցի քեզ. Տէր, մի՛ եղիցի քեզ այդ։
23 *Եւ նա դարձեալ ի Պետրոս՝ ասէ, Երթ*
յետս իմ. Սատանայ, գայթակղութիւն
իմ ես. զի ոչ խորհիս զԱստուծոյսն,
այլ՝ զմարդկան։
24 *Յայնժամ Յիսուս ասէ ցաշակերտսն*
իւր, Եթէ ոք կամի զկնի իմ գալ, ու-
րասցի զանձն եւ առցէ զխաչ իւր եւ
25 *եկեսցէ զկնի իմ։ Զի որ կամիցի զանձն*
իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա. եւ
որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝
26 *գտցէ զնա։ Զի՞նչ օգտիցի մարդ եթէ*
զաշխարհս ամենայն շահեսցի եւ զանձն
իւր տուժեսցի. կամ զի՞նչ տացէ մարդ
27 *փրկանս ընդ անձին իւրոյ։ Զի գալոց է*
Որդի մարդոյ փառօք Հօր իւրոյ հան-
դերձ հրեշտակօք իւրովք, եւ յայնժամ
հատուսցէ իւրաքանչիւր ըստ գործս
28 *իւր։ Ամէն ասեմ ձեզ, զի իցեն ոմանք*
ի սոցանէ որք աստ կան, որք ոչ ճա-
շակեսցեն զմահ, մինչեւ տեսցեն զՈրդի
մարդոյ եկեալ արքայութեամբ իւրով։

ԳԼ. ԺԷ

1 *Եւ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր*
Յիսուս զՊետրոս եւ զՅակովբոս եւ
զՅովհաննէս զեղբայր նորա, եւ հանէ
զնոսա ի լեառն մի բարձր առանձինն.
2 *Եւ այլակերպեցաւ առաջի նոցա, եւ*
լուսաւորեցան երեսք նորա իբրեւ զա-
րեգակն, եւ հանդերձք նորա եղեն
3 *սպիտակ իբրեւ զլոյս։ Եւ ահա երեւե-*
ցան նոցա Մովսէս եւ Եղիա որ խօ-
4 *սէին ընդ նմա։ Պատասխանի ետ Պետ-*
րոս եւ ասէ ցՅիսուս, Տէր, բարւոք
է մեզ աստ լինել. եթէ կամիս, արասց-
ուք երիս տաղաւարս՝ մի քեզ եւ մի
5 *Մովսիսի եւ մի Եղիայի։ Եւ մինչդեռ*
նա խօսէր, ահա ամպ լուսաւոր հո-
վանի եղեւ ի վերայ նոցա. ձայն եղեւ
յամպոյն եւ ասէ, Դա է Որդի իմ սի-
րելի ընդ որ հաճեցայ, դմա լուարուք։
6 *Իբրեւ լուան աշակերտքն, անկան ի*
վերայ երեսաց իւրեանց եւ երկեան
7 *յոյժ։ Եւ մատուցեալ Յիսուս բուռն*
եհար զնոցանէ եւ ասէ, Յոտն կացէք
8 *եւ մի՛ երկնչիք։ Ամբարձին զաչս*
իւրեանց եւ ոչ զոք տեսին՝ բայց միայն
զՅիսուս։
9 *Եւ մինչդեռ իջանէին ի լեռնէ անտի,*
պատուիրեաց նոցա Յիսուս եւ ասէ,
Մի՛ ումեք ասիցէք զտեսիլդ, մինչեւ
10 *Որդի մարդոյ ի մեռելոց յարիցէ։ Հար-*
ցին զնա աշակերտքն եւ ասեն, Զի՞րդ
դպիրքն ասեն եթէ Եղիայի նախ գալոց
11 *է գալ։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ*
ասէ ցնոսա, Եղիա գայ եւ հաստա-
12 *տեսցէ զամենայն։ Այլ ասեմ ձեզ, զի*
Եղիա եկեալ իսկ է. եւ ոչ ծանեան
զնա, այլ արարին ընդ նմա զոր ինչ
կամեցան, նոյնպէս եւ Որդի մարդոյ
13 *չարչարելոց է ի նոցանէ։ Յայնժամ*
ի միտ առին աշակերտքն թէ վասն
Յովհաննու մկրտչի ասաց ցնոսա։
14 ԶԲ. *Եւ իբրեւ եկին ի ժողովուրդն,*
մատեաւ այր մի, ի ծունր իջանէր եւ
ասէր, Տէր, ողորմեաց որդւոյ իմում,

---

[1] Ոմանք, Յիսուս Քրիստոս [2] ի բազմաց պակասի

զի լուսնոտի եւ չարաչար հիւանդա-
նայ, բազում անգամ անկանի ի հուր
15 եւ [1]երբեք ի ջուր։ Եւ մատուցի զնա
աշակերտացն քոց, եւ ոչ կարացին
16 բժշկել։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ
ասէ, Ո՛վ ազգ անհաւատ եւ թեւր,
մինչեւ ցե՞րբ իցեմ ընդ ձեզ, մինչեւ
յե՞րբ անսայցեմ ձեզ. [2]ած զնա առ իս։
17 Եւ սաստեաց ի նա Յիսուս, եւ ել
ի նմանէ դեւն, եւ բժշկեցաւ մանուկն
18 ի ժամէն յայնմանէ։ Յայնժամ մատեան
աշակերտքն առանձինն եւ ասեն ցՅի-
սուս, Մեք ընդէ՞ր ոչ կարացաք հանել
19 զնա։ Եւ նա ասէ ցնոսա, Վասն թե-
րահաւատութեան ձերոյ. ամէն ասեմ
ձեզ, Եթէ ունիցիք հաւատս քան զհատ
մանանխոյ, ասասջիք լերինս այսմիկ,
Փոխեաց աստի անդր, եւ փոխեսցի.
20 եւ ոչ ինչ անհնարին լինիցի ձեզ։ Բայց
այս ազգ ոչ ելանէ, եթէ ոչ աղօթիւք
եւ պահովք։
21 ՁԳ. Եւ մինչդեռ շրջէին նոքա ի Գա-
լիլեա, ասէ ցնոսա Յիսուս, Մատնելոց
22 է Որդի մարդոյ ի ձեռս մարդկան, Եւ
սպանցեն զնա, եւ յերիր աւուր յա-
րիցէ. եւ տրտմեցան յոյժ։
23 Իբրեւ եկին նոքա ի Կափառնայում,
մատեան որք զերկդրամեանն պահան-
ջէին՝ առ Պետրոս, եւ ասեն, Վարդա-
պետն ձեր ո՞չ տայ զերկդրամեանն. եւ
24 ասէ, Այո։ Եւ իբրեւ եմուտ ի տուն,
յառաջեաց քան զնա Յիսուս եւ ասէ,
Զի՞րդ թուի քեզ, Սիմովն, թագա-
ւորք [3]ազգաց յումմէ՞ առնուն զհարկս
կամ զհաս, յորդւո՞ց իւրեանց՝ թէ
25 յօտարաց։ Եւ իբրեւ ասաց թէ Յօտա-
րաց, ասէ ցնա Յիսուս, Ապա ուրեմն
26 ազատ են որդիքն։ Բայց զի մի՛ գայ-
թակղեցուսցուք զնոսա, երթ ի ծով
եւ ընկեա կարթ, եւ զառաջին ձուկնն
որ ելանիցէ՝ առ եւ բաց զբերան նորա,
եւ գտանիցես սատեր. եւ զայն առեալ
տացես նոցա ընդ իմ եւ ընդ քո։

ԳԼ. ԺԸ

1 Յայնմ աւուր մատեան աշակերտքն
առ Յիսուս եւ ասեն, Ո՞վ իցէ [4]ի մէնջ
2 մեծ յարքայութեան երկնից։ Եւ կոչ-
եաց առ ինքն Յիսուս մանուկ մի,
3 կացոյց զնա ի մէջ նոցա, Եւ ասէ,
Ամէն ասեմ ձեզ, Եթէ ոչ դարձջիք
եւ լինիջիք իբրեւ զմանկտի, ոչ մտա-
4 նիցէք յարքայութիւն երկնից։ Արդ
որ խոնարհեցուցանէ զանձն իբրեւ
զմանուկս զայս՝ նա է մեծ յարքայու-
5 թեան երկնից։ Եւ որ ոք ընկալցի
մանուկ մի այսպիսի յանուն իմ՝ զիս
6 ընդունի։ Եւ որ ոք գայթակղեցուսցէ
զմի ի փոքրկանցս յայսցանէ յիս հա-
ւատացելոց՝ լաւ է նմա եթէ կախիցի
երկան իշոյ ընդ պարանոց նորա, եւ
7 ընկղմիցի ի խորս ծովու։ Վա՜յ աշ-
խարհի ի գայթակղութեանց. հարկ է
գալ գայթակղութեանց, բայց վա՜յ մար-
դոյն այնմիկ յոյր ձեռն գայցէ գայ-
8 թակղութիւն։ Եթէ ձեռն քո կամ ոտն
գայթակղեցուցանէ զքեզ, հատ զնա
եւ ընկեա ի քէն. լաւ իցէ քեզ միա-
ձեռանի կամ կաղ մտանել ի կեանս,
քան երկուս ձեռս եւ երկուս ոտս
ունել, եւ անկանել ի հուրն յաւիտե-
9 նական։ Եւ եթէ ակն քո գայթակղե-
ցուցանէ զքեզ, խլեա զնա եւ ընկեա
ի քէն. լաւ իցէ քեզ միականի մտանել
ի կեանս, քան երկուս աչս ունել եւ
անկանել ի գեհեն հրոյն։
10 ՁԴ. Զգոյշ լերուք, մի՛ արհամարհի-
ցէք զմի ի փոքրկանցս յայսցանէ. ասեմ
ձեզ, զի հրեշտակք նոցա յերկինս հա-
նապազ տեսանեն զերեսս Հօր իմոյ
11 որ յերկինս է։ Զի եկն Որդի մարդոյ
կեցուցանել զկորուսեալն։
12 Զի՞րդ թուի ձեզ. եթէ լինիցի
մարդոյ հարեւր ոչխար եւ մոլորիցի
մի ի նոցանէ, ո՞չ թողուցու զիննսուն
եւ զինն ոչխարն ի լերինս, եւ երթի-
13 ցէ խնդրիցէ զմոլորեալն։ Եւ եթէ լի-
նիցի գտանել զնա, ամէն ասեմ ձեզ,
զի ուրախ լինի ի վերայ նորա առա-
ւել քան ի վերայ իննսուն եւ իննուցն
14 որ չիցեն մոլորեալ։ Այսպէս ոչ են
կամք առաջի Հօր [5]իմոյ որ յերկինս
է, եթէ կորիցէ մի ի փոքրկանցս յայս-
ցանէ։
15 Եթէ մեղիցէ քեզ եղբայր քո, երթ
յանդիմանեա զնա, յորժամ դու եւ նա
միայն իցէք. եթէ լուիցէ քեզ, շահե-
16 ցար զեղբայրն քո։ Ապա թէ ոչ լուիցէ

[1]Բազումն, բազում անգամ
[2]Յոյն, ածէք [3]Յոյն, երկրի

[4]Ի Յոյնն պակասի [5]Ոմանք, ձերոյ

քեզ, առ ընդ քեզ մեւս եւս կամ եր-
կուս, զի ի բերանոյ երկուց եւ երից
վկայից հաստատեսցի ամենայն բան։
17 Իսկ եթէ եւ նոցա ոչ լուիցէ, ասասջիր
[1]յեկեղեցւոջ. ապա թէ եւ եկեղեցւոյն
ոչ լուիցէ, եղիցի քեզ իբրեւ զհեթա-
նոսն եւ զմաքսաւոր։
18 Ամէն ասեմ ձեզ, Զոր կապիցէք
յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս, եւ
զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի ար-
19 ձակեալ յերկինս։ Դարձեալ ասեմ ձեզ,
Եթէ երկու ի ձէնջ միաբանիցեն յերկրի
վասն ամենայն իրաց, զինչ եւ խնդ-
րեսցեն՝ եղիցի նոցա ի Հօրէ իմմէ որ
20 յերկինսն է։ Զի ուր իցեն երկու կամ
երեք ժողովեալ յանուն իմ, անդ եմ
ես ի մէջ նոցա։
21 Յայնժամ մատեաւ առ նա Պետրոս
եւ ասէ, Տէր, քանի՞ցս անգամ թէ
մեղիցէ ինձ եղբայր իմ եւ թողից նմա,
22 մինչեւ յե՞ւթն անգամ։ Ասէ ցնա Յի-
սուս, Ոչ ասեմ քեզ թէ մինչեւ յեւթն
անգամ, այլ մինչեւ յեւթանասնեկին
23 եւթն։ Վասն այսորիկ նմանեցաւ ար-
քայութիւն երկնից առն թագաւորի
որ կամեցաւ համար առնուլ ի մէջ ծա-
24 ռայից իւրոց։ Եւ իբրեւ սկսաւ առ-
նուլ, մատուցաւ առ նա պարտապան
25 մի բեւր քանքարոյ։ Իբրեւ ոչ ունէր
հատուցանել, հրամայեաց զնա վաճա-
ռել տէրն նորա, եւ զկին նորա եւ
զորդիս եւ զամենայն որ ինչ եւ ու-
26 նիցի, եւ հատուցանել։ Եւ անկեալ
ծառայն երկիր պագանէր նմա եւ ասէր,
[2]Երկայնամիտ լեր առ իս, եւ զամե-
27 նայն հատուցից քեզ։ Գթացեալ տէր
ծառային այնորիկ արձակեաց զնա,
28 եւ զփոխն եթող նմա։ Եւ ելեալ ծա-
ռայն այն եգիտ զմի ի ծառայակցաց
իւրոց որ պարտէր նմա հարիւր դա-
հեկան. եւ կալեալ զնա խեղդէր եւ
29 ասէր, Հատո ինձ զոր պարտիս։ Արդ
անկեալ ծառայակցին առ ոտս նորա,
աղաչէր զնա եւ ասէր, Երկայնամիտ
30 լեր առ իս, եւ [3]հատուցից քեզ։ Եւ նա
ոչ կամէր, այլ չոգաւ, արկ զնա ի
բանտ մինչեւ հատուսցէ զպարտսն։
31 Իբրեւ տեսին ծառայակիցքն նորա որ
ինչ եղեւն՝ տրտմեցան յոյժ, եւ եկեալ
ցուցին տեառն իւրեանց զամենայն որ
32 ինչ եղեւն։ Յայնժամ կոչեաց զնա
տէրն իւր եւ ասէ, Ծառայ չար, զա-
մենայն զպարտսն թողի քեզ, վասն զի
33 աղաչեցեր զիս։ Իսկ արդ ո՞չ էր պարտ
եւ քեզ ողորմել ծառայակցին քում,
34 որպէս եւ ես քեզ ողորմեցայ։ Եւ բար-
կացեալ տէրն նորա՝ մատնեաց զնա
դահճաց, մինչեւ հատուսցէ զամենայն
35 զպարտսն։ Նոյնպէս եւ Հայր իմ որ
յերկինս է՝ արասցէ ձեզ, եթէ ոչ թո-
ղուցուք իւրաքանչիւր եղբօր իւրում
ի սրտից ձերոց զյանցանս նոցա։

Գլ. ԺԹ

1 ԶԵ. Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յի-
սուս զբանս զայսոսիկ, փոխեցաւ ի
Գալիլեէ եւ եկն ի սահմանս Հրէաս-
2 տանի յայնկոյս Յորդանանու։ Եւ զը-
նացին զհետ նորա ժողովուրդք բա-
3 զումք, եւ բժշկեաց զնոսա անդ։ Եւ
մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն փոր-
ձէին զնա, եւ ասէին եթէ Արժա՞ն
իցէ ուրուք արձակել զկին իւր ըստ
4 ամենայն վնասու։ Պատասխանի ետ
նոցա եւ ասէ, Չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր
թէ՝ որ հաստատեացն ի սկզբանէ՝ արու
5 եւ էգ արար զնոսա, եւ ասէ. Վասն
այսորիկ թողցէ այր զհայր եւ զմայր՝
եւ երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, եւ ե-
6 ղիցին երկոքեան ի մարմին մի։ Ապա
ուրեմն ոչ են երկու, այլ՝ մի մարմին.
արդ զոր Աստուած զուգեաց՝ մարդ
7 մի՛ մեկնեսցէ։ Ասեն ցնա, Իսկ Մով-
սէս ընդէ՞ր պատուիրեաց մեզ տալ
8 թուղթ մեկնելոյ եւ արձակել։ Ասէ
ցնոսա, Մովսէս վասն խստասրտու-
թեան ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել
զկանայս ձեր. այլ ի սկզբանէ ոչ եղեւ
9 այնպէս։ Բայց ասեմ ձեզ, զի Ամենայն
որ արձակէ զկին իւր, եւ ոչ վասն
պոռնկութեան, եւ առնիցէ այլ՝ շնայ.
10 եւ որ զարձակեալն առնէ՝ շնայ։ Ասեն
ցնա աշակերտքն իւր, Եթէ այդպէս
ինչ վնաս իցէ ընդ այր եւ ընդ կին,
11 լաւ է չամուսնանալ։ Եւ նա ասէ
ցնոսա, Ոչ ամենեքեան բաւական են
12 այդմ բանի, այլ որոց տուեալ է։ Զի են
ներքինիք որ յորովայնէ մօր իւրեանց

---

[1] Յօյնն, եկեղեցւոյն
[2] Ոմանք, Տէր, երկայնամիտ
[3] Ոմանք, զամենայն հատուցից

ծնան այնպէս. եւ են ներքինիք որ
ի մարդկանէ եղեն ներքինիք. եւ են
ներքինիք որ զանձինս իւրեանց ա-
րարին ներքինիս վասն արքայութեան
երկնից. որ կարողն է տանել՝ տարցի։
13 Յայնժամ մատուցան առ նա մանկտի,
զի ձեռն դիցէ ի վերայ նոցա եւ ա-
ղօթս արասցէ. եւ աշակերտքն նորա
14 սաստէին նոցա։ Ասէ Յիսուս, Թոյլ
տուք մանկտւոյդ եւ մի՛ արգելուք
զդոսա գալ առ իս, զի այդպիսեացդ է
15 արքայութիւն երկնից։ Եւ եդեալ ձեռս
ի վերայ նոցա՝ գնաց անտի։
16 ՁՁ. Եւ ահա մատուցեալ ոմն առ
նա՝ ասէ, Վարդապետ բարի, զի՞նչ բա-
րի գործեցից զի ընդունիցիմ զկեանսն
17 յաւիտենականս։ Եւ նա ասէ ցնա,
Զի՞ [1]հարցանես զիս զբարւոյ, մի է
բարի". եթէ կամիս [2]ի կեանսն յաւի-
տենականս մտանել", պահեա զպատ-
18 ուիրանսն։ Ասէ ցնա, Զո՞րս. ասէ
ցնա Յիսուս, ԶՄի՛ սպանաներն, եւ
19 Մի՛ շնար, եւ Մի՛ գողանար, Եւ Մի՛
սուտ վկայեր, Պատուեա զհայր քո եւ
զմայր, եւ Սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ
20 զանձն քո։ Ասէ ցնա պատանին, Զայդ
ամենայն պահեցի ի մանկութենէ իմմէ.
21 արդ ի՞ւ իւիք պակաս իցեմ։ Ասէ ցնա
Յիսուս, Եթէ կամիս կատարեալ լինել,
երթ վաճառեա զինչս քո եւ տուր
աղքատաց. եւ ունիցիս գանձս յեր-
22 կինս, եւ եկ զկնի իմ։ Իբրեւ լուա-
պատանին զբանն, գնաց տրտմեալ, զի
23 ունէրստացուածս բազումս։ Ասէ Յի-
սուս ցաշակերտսն, Ամէն ասեմ ձեզ
զի դժուարաւ մտցէ մեծատունն յար-
24 քայութիւն երկնից։ Դարձեալ ասեմ
ձեզ, Դիւրին է մալխոյ մտանել ընդ
ծակ ասղան, քան մեծատան յար-
25 քայութիւն Աստուծոյ մտանել։ Իբրեւ
լուան աշակերտքն, զարմացան յոյժ
եւ ասեն, Իսկ ո՞ կարիցէ ապրել։
26 Հայեցաւ ի նոսա Յիսուս եւ ասէ, Առ
ի մարդկանէ այդ անկար է, այլ առ
յԱստուծոյ՝ ամենայն ինչ զօրաւոր։
27 Յայնժամ պատասխանի ետ Պետրոս
եւ ասէ ցնա, Ահաւասիկ մեք թողաք
զամենայն եւ եկաք զկնի քո, արդ
28 զի՞նչ լինիցի մեզ։ Ասէ ցնոսա Յիսուս,
Ամէն ասեմ ձեզ զի դուք որ եկիք
զկնի իմ, [3]ի միւսանգամ գալստեանն",
յորժամ նստցի Որդի մարդոյ յաթոռ
փառաց իւրոց, նստջիք եւ դուք յեր-
կոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտասան
29 ազգն Իսրայելի։ Եւ ամենայն որ ոք
եթող զտուն կամ զեղբարս կամ զքորս
կամ զհայր կամ զմայր կամ զկին կամ
զորդիս կամ զագարակս վասն ան-
ուան իմոյ՝ հարիւրապատիկ առցէ, եւ
զկեանսն յաւիտենականս ժառանգես-
30 ցէ։ Բազումք եղիցին առաջինք յե-
տինք, եւ յետինք՝ առաջինք։

ԳԼ. Ի

1 Քանզի նման է արքայութիւն երկնից
առն տանուտեառն, որ ել ընդ առա-
ւօտս ի վարձու ունել մշակս յայգի
2 իւր։ Եւ արկ վարձս մշակացն աւուրն
դահեկան, եւ առաքեաց զնոսա յայգի
3 իւր։ Եւ ելեալ զերրորդ ժամու՝ եւտես
այլս զի կային դատարկք ի հրապա-
4 րակս։ Ասէ եւ ցնոսա, Երթայք եւ
դուք յայգի իմ, եւ որ ինչ արժան
5 իցէ՝ տաց ձեզ։ Գնացին եւ նոքա. եւ
դարձեալ ելեալ զվեց ժամու եւ զինն
6 ժամու՝ արար նոյնպէս։ Եւ զմետա-
սաներորդ ժամու ելեալ եգիտ այլս
զի կային դատարկք. ասէ եւ ցնոսա,
Ընդէ՞ր կայք աստ զօրս ցերեկ դա-
7 տարկք։ Ասեն ցնա, Զի ոչ ոք կալաւ
զմեզ ի վարձու. ասէ ցնոսա, Երթայք
եւ դուք յայգին, եւ որ ինչ արժան է՝
8 առնուցուք։ Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ,
ասէ տէր այգւոյն ցգործակալս իւր,
Կոչեա զմշակսն եւ տուր նոցա վարձս՝
սկսեալ ի յետնոցն մինչեւ ցառաջինսն։
9 Իբրեւ եկին որք զմետասաներորդ ժա-
10 մուն՝ առին մէն մի դահեկան։ Եկեալ
եւ առաջինքն՝ համարէին թէ աւելի
առնուցուն, եւ առին մէն մի դահե-
11 կան եւ նոքա։ Իբրեւ առին, տրտնջէ-
ին զտանուտեառնէն եւ ասէին թէ
12 Դոքա յետինքդ մի ժամ գործեցին,
եւ հաւասարակիցս մեզ արարեր զդոսա,
որ զծանրութիւն աւուրն բարձաք եւ
13 զտօթ։ Նա պատասխանի ետ միում
ի նոցանէ եւ ասէ, Ընկեր, չզրկեմ
զքեզ, ո՞չ դահեկանի միոջ սակ արկեր

[1] Ոմանք, ասես զիս բարի, չիք ոք բարի բայց մի, Աստուած [2] Յոմն., ի կեանս մտանել

[3] Յոմն., ի վերստին ծննդեան

14 ընդ իս․ Առ զքոյդ եւ երթ, եթէ
կամիմ յետնոցս տալ՝ որպէս եւ քեզ։
15 Եթէ չիցէ՞ ինձ իշխանութիւն յիմսս
առնել զինչ եւ կամիմ․ կամ թէ ակն
16 քո չա՞ր է, զի ես առատ եմ։ Այսպէս
եղիցին յետինք առաջինք, եւ առա-
ջինք՝ յետինք․ զի բազումք են կոչե-
ցեալք, եւ սակաւք են ընտրեալք։
17 Ձէ․ Իբրեւ ելանէր Յիսուս յԵրուսա-
ղէմ, առ [1]զերկոտասանսն առանձինն,
18 եւ ի ճանապարհին ասէ ցնոսա, Ահա-
ւասիկ ելանեմք յԵրուսաղէմ, եւ Որդի
մարդոյ մատնեսցի քահանայապետիցն
եւ դպրաց, եւ դատապարտեսցեն զնա
19 ի մահ․ Եւ մատնեսցեն զնա հեթանո-
սաց՝ այպանել եւ հարկանել եւ ի խաչ
հանել, եւ յերիր աւուր յարիցէ։
20 Յայնժամ մատեաւ առ նա մայր
որդւոցն Զեբեդեայ որդւովք իւրովք
հանդերձ, երկիր պագանէր եւ խնդրէր
21 ինչ ի նմանէ։ Եւ նա ասէ ցնա, Զի՞նչ
կամիս․ ասէ ցնա, Ասա զի նստցին
սոքա երկու որդիքս իմ, մի ընդ աջմէ
քումմէ եւ մի ընդ ահեկէ, յարքայու-
22 թեան քում։ Պատասխանի ետ Յիսուս
եւ ասէ, Ոչ գիտէք զինչ խնդրէք․
կարէ՞ք ըմպել զբաժակն զոր ես ըմ-
պելոց եմ․ [2]կամ զմկրտութիւնն զոր
ես մկրտելոց եմ՝ մկրտել․" ասեն ցնա,
23 Կարող եմք։ Ասէ ցնոսա [2]Յիսուս,
Զբաժակն իմ ըմպիցէք, [2]եւ զմկրտու-
թիւնն զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտի-
ջիք,՝ բայց [3]նստուցանել ընդ աջմէ
եւ ընդ ահեկէ իմմէ՝ ոչ է իմ տալ, այլ
24 որոց [4]տուեալ է ի Հօրէ իմմէ։ Եւ
լուեալ տասանցն՝ բարկացան ի վերայ
25 երկուցն եղբարց։ Յիսուս կոչեաց զնո-
սա առ ինքն եւ ասէ, Գիտէք զի իշ-
խանք ազգաց տիրեն նոցա, եւ մեծա-
26 մեծքն իշխեն նոցա։ Ոչ այնպէս լիցի
եւ ի ձերում միջի․ այլ որ կամիցի
ի ձէնջ մեծ լինել՝ եղիցի ձեր պաշ-
27 տօնեայ․ Եւ որ կամիցի ի ձէնջ առա-
28 ջին լինել՝ եղիցի ձեր ծառայ։ Որպէս
Որդի մարդոյ ոչ եկն պաշտօն առնուլ,
այլ՝ պաշտել, եւ տալ զանձն իւր
փրկանս փոխանակ բազմաց։
29 Ճէ․ Եւ յելանելն նոցա յԵրիքովէ,
գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բա-
30 զումք։ Եւ ահա կոյրք երկու նստէին
առ ճանապարհաւն․ իբրեւ լուան թէ
Յիսուս անցանէ, աղաղակեցին եւ
ասեն, Ողորմեաց մեզ, [5]Յիսուս, Որդի
31 Դաւթի։ Եւ ամբոխն սաստեաց նոցա
զի լռեսցեն․ եւ նոքա եւս առաւել ա-
ղաղակէին եւ ասէին, Տէր, ողորմեաց
32 մեզ, Որդի Դաւթի։ Զտեղի առ Յի-
սուս, կոչեաց զնոսա եւ ասէ, Զի՞նչ
33 կամիք զի արարից ձեզ։ Ասեն ցնա,
34 Տէր, զի բացցին աչք մեր։ Եւ գթա-
ցեալ Յիսուս մերձեցաւ յաչս նոցա,
եւ վաղվաղակի տեսին եւ գնացին
զհետ նորա։

Գլ․ ԻԱ

1 Իբրեւ մօտ եղեն յԵրուսաղէմ եւ եկին
ի Բեթփագէ մերձ ի լեառն Ձիթենեաց,
յայնժամ Յիսուս արձակեաց երկուս
2 յաշակերտացն իւրոց։ Եւ ասէ ցնոսա,
Երթայք ի գեօղ որ առաջի ձեր է, եւ
անդէն գտանիցէք էշ կապեալ եւ յա-
ւանակ ընդ նմին․ լուծէք, ածէք ինձ։
3 Եւ եթէ ոք ասիցէ ինչ ձեզ, ասասջիք
եթէ Տեառն իւրեանց պիտոյ են․ եւ
4 վաղվաղակի առաքեսցէ զնոսա։ Բայց
այս ամենայն եղեւ զի լցցի բան մար-
5 գարէին որ ասէ, Ասացէք դստեր Սի-
ոնի, Ահա թագաւոր քո գայ քեզ հեզ,
եւ հեծեալ յէշ եւ յաւանակի իշոյ։
6 Գնացին աշակերտքն, եւ արարին որ-
7 պէս հրամայեացն նոցա Յիսուս։ Եւ
ածին զէշն եւ զյաւանակն, եւ արկին
զնոքօք [6]ձորձս․ եւ նստաւ ի վերայ
8 նոցա։ Եւ բազում ժողովուրդք տա-
րածեցին զհանդերձս իւրեանց ի ճա-
նապարհին, եւ այլք հատանէին ոստս
ի ծառոց եւ տարածանէին ի ճանա-
9 պարհին։ Եւ ժողովուրդքն որ առաջին
եւ զկնի երթային՝ աղաղակէին եւ ա-
սէին, [7]Օրհնութիւն Որդւոյ Դաւթի,
օրհնեալ որ գայ յանուն Տեառն․ [7]Օրհ-
նութիւն ի բարձունս։
10 Եւ ի մտանելն նորա յԵրուսաղէմ,
դղրդեցաւ քաղաքն ամենայն, եւ ասէ,
11 Ո՞վ իցէ սա։ Եւ ժողովուրդքն ասեն,
Սա է մարգարէն Յիսուս որ ի Նազա-
րեթէ Գալիլեացւոց։

---

[1] Բազում․, զերկոտասան աշակերտսն
[2] Յոմանս պակաս է
[3] Յուն․, նստել
[4] Յուն․, պատրաստեալ
[5] Բազում․, Տէր
[6] Ոմանք, զձորձս իւրեանց
[7] Յուն․, Ովսաննա

12 Եւ եմուտ Յիսուս [1]ի տաճարն եւ
եհան արտաքս զամենեսին որ վաճա-
ռէին եւ գնէին ի տաճարի անդ. եւ
զսեղանս հատավաճառացն կործանեաց
13 եւ զաթոռս աղաւնեվաճառացն. Եւ
ասէ ցնոսա, Գրեալ է, Տուն իմ տուն
աղօթից կոչեսցի, եւ դուք արարէք
զդա այրս աւազակաց։
14 Եւ մատեան առ նա կոյրք եւ կաղք
15 ի տաճարին, եւ բժշկեաց զնոսա։ Իբրեւ
տեսին քահանայապետքն եւ դպիրք
զսքանչելիսն զոր արար, եւ զմանկտին
որ աղաղակէին ի տաճարին եւ ասէին,
[2]Օրհնութիւն Որդւոյ Դաւթի, բար-
16 կացան. Եւ ասեն ցնա, Լսե՞ս զինչ
ասեն դոքա. ասէ ցնոսա Յիսուս, Այո,
չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր թէ Ի բերանոյ
տղայոց եւ ստնդիեաց կատարեցեր
17 զօրհնութիւն։ Եւ թողեալ զնոսա ել
արտաքոյ քաղաքին ի Բեթանիա, եւ
անդ ագաւ։
18 ԷԲ. Եւ այգուցն իբրեւ դարձաւ անդ-
19 րէն ի քաղաքն, քաղցեաւ։ Եւ տե-
սեալ թզենի մի ի վերայ ճանապարհին՝
եկն ի նա, եւ ոչինչ եգիտ ի նմա,
բայց միայն տերեւ. եւ ասէ ցնա, Մի՛
այսուհետեւ ի քէն պտուղ եղիցի յա-
ւիտեան. եւ առ ժամայն չորացաւ
20 թզենին։ Իբրեւ տեսին աշակերտքն,
զարմացան եւ ասեն թէ, Զիա՞րդ վաղ-
21 վաղակի ցամաքեցաւ թզենին։ Պա-
տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա,
Ամէն ասեմ ձեզ, Եթէ ունիցիք հա-
ւատս եւ ոչ երկմտիցէք, ոչ միայն
զթզենւոյդ առնիցէք, այլ թէպէտ եւ
լերինդ ասիցէք, Բարձիր եւ անկիր
22 ի ծով, եղիցի։ Եւ զամենայն ինչ զոր
եւ խնդրիցէք յաղօթս հաւատովք՝ առ-
նուցուք։
23 Եւ իբրեւ եկն ի տաճարն, մատեան
առ նա, մինչդեռ ուսուցանէր, քահա-
նայապետքն եւ ծերք ժողովրդեանն
եւ ասեն, Որո՞վ իշխանութեամբ առ-
նես զայդ, եւ ո՞վ ետ քեզ զիշխանու-
24 թիւնդ զայդ։ Պատասխանի ետ Յիսուս
եւ ասէ ցնոսա, Հարցից եւ ես զձեզ
բան մի, զոր թէ ասիցէք ինձ, եւ ես
ձեզ ասացից որո՛վ իշխանութեամբ
25 առնեմ զայս։ Մկրտութիւնն Յովհան-
նու ուստի՞ էր, յերկնի՞ց թէ ի մարդ-
կանէ. Եւ նոքա խորհէին [3]ընդ մի-
26 մեանս՝՝ եւ ասէին, Եթէ ասեմք, Յերկ-
նից, ասէ ցմեզ, Իսկ ընդէ՞ր ոչ հա-
ւատացէք նմա. եւ եթէ ասեմք, Ի
մարդկանէ, երկնչիմք ի ժողովրդե-
նէն, զի ամենեքին զՅովհաննէս իբրեւ
27 զմարգարէ ունէին։ Պատասխանի ե-
տուն Յիսուսի եւ ասեն, Ոչ գիտեմք.
ասէ ցնոսա եւ նա, Եւ ոչ ես ասեմ
ձեզ որով իշխանութեամբ առնեմ զայս։
28 Բայց զիա՞րդ թուի ձեզ. այր միոջ
էին երկու որդիք, եւ մատուցեալ առ
առաջինն ասէ, Որդեակ, երթ այսօր,
29 գործեա յայգւոջ։ Նա պատասխանի
ետ եւ ասէ, [4]Երթամ, տէր. եւ ոչ
30 չոգաւ՝՝։ Մատեաւ եւ առ միւսն, եւ
ասէ նոյնպէս. Նա պատասխանի ետ
եւ ասէ, [5]Ոչ կամիմ. բայց յետոյ զղջա-
31 ցաւ եւ չոգաւ յայգին՝՝։ Արդ ո՞ յեր-
կոցունց արար զկամս հօրն. ասեն,
[6]Յետինն. ասէ ցնոսա Յիսուս, Ամէն
ասեմ ձեզ, զի մաքսաւորք եւ պոռ-
նիկք յառաջեսցեն քան զձեզ յարքա-
32 յութիւն Աստուծոյ։ Զի եկն Յովհան-
նէս ճանապարհաւ արդարութեան, եւ
ոչ հաւատացէք նմա. եւ մաքսաւորք
եւ պոռնիկք հաւատացին նմա, եւ
դուք տեսէք, եւ ոչ զղջացարուք յետոյ
հաւատալ նմա։
33 ԷԳ. Այլ առակ լուարուք. Այր մի
էր տանուտէր որ տնկեաց այգի եւ
ցանկով պատեաց զնա, եւ փորեաց
ի նմա հնձան եւ շինեաց աշտարակ.
եւ ետ զնա մշակս, եւ գնաց ի տար-
34 աշխարհ։ Իբրեւ մերձեցաւ ժամանակ
պտղոյ, առաքեաց զծառայս իւր առ
35 մշակսն՝ առնուլ զպտուղս նորա։ Եւ
կալեալ մշակացն զծառայս նորա, զոմն
տանջեցին, զոմն սպանին, զոմն քար-
36 կոծեցին։ Դարձեալ առաքեաց այլ ծա-
ռայս բազումս քան զառաջինսն, եւ
37 արարին նոցա նոյնպէս։ Յետոյ ա-
ռաքեաց առ նոսա զորդի իւր, եւ ասէ,
Թերեւս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի
38 իմմէ։ Իսկ մշակքն իբրեւ տեսին զոր-
դին, ասեն ընդ միտս, Սա է ժառանգն,
եկայք սպանցուք զսա եւ կալցուք

[1]Ոմանք, ի տաճարն Աստուծոյ
[2]Յոյնն, Ովսաննա
[3]Լուս, ընդ միտս
[4]Բազումք, Ոչ կամիմ բայց յետոյ զղջացաւ եւ չոգաւ
[5]Բազումք, Երթամ, տէր. եւ ոչ չոգաւ
[6]Բազումք, Առաջինն

39 զժառանգութիւն սորա։ Եւ առեալ
հանին զնա արտաքոյ քան զայգին եւ
40 սպանին։ Արդ յորժամ եկեսցէ տէր
այգւոյն, զի՞նչ արասցէ մշակացն այ-
41 նոցիկ։ Ասեն ցնա, Զչարսն չարաւ
կորուսցէ, եւ զայգին տացէ այլոց
մշակաց, որք տացեն նմա զպտուղս
42 ի ժամու իւրեանց։ Ասէ ցնոսա Յի-
սուս, Ո՞չ իցէ՞ երբեք ընթերցեալ ձեր
ի գիրս, Զվէմն զոր անարգեցին շի-
նողք, նա եղեւ գլուխ անկեան. ի
Տեառնէ եղեւ այս, եւ է սքանչելի
43 յաչս մեր։ Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ,
զի բարձցի ի ձէնջ արքայութիւնն Աս-
տուծոյ, եւ տացի ազգի որ առնիցէ
44 զպտուղս նորա։ Եւ որ անկցի ի վերայ
վիմիս այսորիկ՝ փշրեսցի, եւ յոյր վե-
45 րայ անկցի՝ հոսեսցէ զնա։ Իբրեւ լուան
քահանայապետքն [1]եւ դպիրք՝ եւ փա-
րիսեցիք զառակս նորա, գիտացին թէ
46 վասն նոցա ասաց։ Եւ խնդրէին զնա
ունել, բայց երկեան ի ժողովրդոցն,
քանզի իբրեւ զմարգարէ ունէին զնա։

ԳԼ. ԻԲ

1 ԷԴ. Դարձեալ պատասխանի ետ Յի-
2 սուս եւ ասէ ցնոսա առակօք. Նմա-
նեցաւ արքայութիւն երկնից առն թա-
գաւորի որ արար հարսանիս որդւոյ
3 իւրում։ Եւ առաքեաց զծառայս իւր
կոչել զհրաւիրեալսն ի հարսանիս, եւ
4 ոչ կամեցան գալ։ Դարձեալ առաքեաց
այլ ծառայս եւ ասէ, Ասացէք հրաւի-
րելոցն, Ահաւասիկ զճաշ իմ պատրաս-
տեցի, զուարակք իմ եւ պարարակք
զենեալ են, եւ ամենայն ինչ պատ-
5 րաստ է. եկայք ի հարսանիսս։ Եւ
նոքա յուլացեալ գնացին, ոմն յագա-
6 րակ իւր, եւ ոմն՝ ի վաճառ իւր. Եւ
այլք կալան զծառայս նորա, թշնա-
7 մանեցին եւ սպանին։ Իսկ թագաւորն
իբրեւ լուաւ, բարկացաւ, եւ առաք-
եաց զզօրս իւր եւ սատակեաց զսպա-
նողսն զայնոսիկ, եւ զքաղաքն նոցա
8 այրեաց։ Յայնժամ ասէ ցծառայս իւր,
Հարսանիքս պատրաստ են, եւ հրա-
9 ւիրեալքն չէին արժանի։ Արդ երթայք
յանցս ճանապարհաց, եւ զորս միան-
գամ գտանիցէք՝ կոչեցէք ի հարսա-
10 նիսս։ Եւ ելեալ ծառայքն ի ճանապա-
րհս՝ ժողովեցին զամենեսեան զոր
եւ գտին, զչարս եւ զբարիս, եւ լցան
11 հարսանիքն բազմականօք։ Եւ մտեալ
թագաւորն հայել զբազմականօքն՝ ե-
տես անդ այր մի որ ոչ էր զգեցեալ
12 հանդերձ հարսանեաց։ Եւ ասէ ցնա,
Ընկեր, զիա՞րդ մտեր այսր, զի ոչ ու-
նէիր հանդերձ հարսանեաց. եւ նա
13 պապանձեցաւ։ Յայնժամ ասէ թագա-
ւորն ցպաշտօնեայսն, Կապեցէք զոտս
զորա եւ զձեռս, եւ հանէք զդա ի խա-
ւարն արտաքին. անդ եղիցի լալ եւ
14 կրճել ատամանց. Զի բազումք են կո-
չեցեալք, եւ սակաւք՝ ընտրեալք։
15 ԷԵ. Յայնժամ գնացեալ փարիսեցիքն՝
առին խորհուրդ զնմանէ թէ որպէս
16 դիպեսցին նմա որոգայթ բանիւք։ Եւ
առաքեն առ նա զաշակերտս իւրեանց
Հերովդիանոսօքն հանդերձ, եւ ասեն,
Վարդապետ, գիտեմք զի ճշմարիտ ես,
եւ զճանապարհն Աստուծոյ ճշմար-
տութեամբ ուսուցանես, եւ ոչ է քեզ
փոյթ զումեքէ, եւ ոչ հայիս յերեսս
17 մարդոյ։ Արդ ասա մեզ, զիա՞րդ թուի
քեզ, պա՞րտ է հարկս տալ կայսեր թէ
18 ոչ։ Գիտաց Յիսուս զխորամանգու-
թիւն նոցա եւ ասէ, Զի՞ փորձէք
19 զիս, կեղծաւորք. Ցուցէք ինձ զդա-
հեկան հարկին. եւ նոքա մատուցին
20 նմա դահեկան մի։ Եւ ասէ ցնոսա,
21 Ո՞յր է պատկերս այս կամ գիր։ Ասեն,
Կայսեր. յայնժամ ասէ ցնոսա, Ե-
թայք, տուք զկայսերն կայսեր, եւ
22 զԱստուծոյն՝ Աստուծոյ։ Իբրեւ լուան,
զարմացան, եւ թողին զնա եւ գնացին։
23 Յայնմ աւուր մատեան առ նա սա-
դուկեցիքն որ ասէին թէ Չիք յարու-
24 թիւն. հարցին ցնա, Եւ ասեն, Վար-
դապետ, Մովսէս ասաց, Եթէ ոք մեռցի
անորդի, արասցէ զկին նորա եղբայր
իւր, եւ յարուսցէ զաւակ եղբօր իւ-
25 րում։ Էին առ մեզ եղբարք եւթն. ա-
ռաջինն արար կին եւ մեռաւ. եւ զի
ոչ ունէր զաւակ, եթող զկինն իւր
26 եղբօր իւրում. Նոյնպէս եւ երկրորդն
եւ երրորդն մինչեւ ցեւթներորդն։
27 Յետ ամենեցուն մեռաւ եւ կինն։
28 Արդ ի յարութեանն ո՞յր յեւթանցն
եղիցի նա կին, զի ամենեքին կալան
29 զնա կին։ Պատասխանի ետ նոցա Յի-
սուս եւ ասէ, Մոլորեալք, ոչ գիտէք

[1]Ի Յ—Նի գ—լ—ւ

զգիրս եւ ոչ զզօրութիւն Աստուծոյ։
30 Զի ի յարութեան ոչ կանայս առնեն
եւ ոչ արանց լինին, այլ են իբրեւ
31 զհրեշտակս [1]յերկինս։ Բայց վասն յա-
րութեանն մեռելոց չիցէ՞ ընթերցեալ
32 զասացեալն ձեզ յԱստուծոյ, Ես եմ
Աստուած Աբրահամու, Աստուած Ի-
սահակայ եւ Աստուած Յակոբայ. եւ
չէ Աստուած [2]Աստուած մեռելոց, այլ
33 կենդանեաց։ Իբրեւ լուան ժողո-
վուրդքն, զարմանային ընդ վարդա-
պետութիւն նորա։
34 Իսկ փարիսեցիքն իբրեւ լուան եթէ
պապանձեցոյց զսադուկեցիսն, ժողո-
35 վեցան ի միասին. Եւ եհարց մի ոմն
[3]ի նոցանէ զնա փորձելով, եւ ասէ,
36 Վարդապետ, ո՞ր պատուիրան է մեծ
37 յօրէնս։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա, Սի-
րեսցես զՏէր Աստուած քո յամենայն
սրտէ քումմէ, եւ յամենայն անձնէ
38 քումմէ, եւ յամենայն մտաց քոց։ Այս
39 է մեծն եւ առաջին պատուիրան։ Եւ
երկրորդն՝ նման սմին, Սիրեսցես զըն-
40 կեր քո իբրեւ զանձն քո։ Յայս եր-
կուս պատուիրանս ամենայն օրէնք
եւ մարգարէք կախեալ կան։
41 Եւ ի ժողովել փարիսեցւոցն եհարց
42 ցնոսա Յիսուս եւ ասէ, Զիա՞րդ թուի
ձեզ վասն Քրիստոսի. ո՞յր որդի է։
43 Ասեն ցնա, Դաւթի։ Ասէ ցնոսա Յի-
սուս, Իսկ դիա՞րդ Դաւիթ Հոգւովն
44 կոչէ զնա Տէր, եւ ասէ, Ասաց Տէր
ցՏէր իմ, Նիստ ընդ աջմէ իմմէ մինչեւ
եդից զթշնամիս քո պատուանդան ո-
45 տից քոց։ Իսկ եթէ Դաւիթ զնա Տէր
46 կոչէ, զիա՞րդ որդի նորա իցէ։ Եւ ոչ
ոք կարէր տալ նմա պատասխանի բան
մի, եւ ոչ իշխէր ոք յայնմ օրէ հար-
ցանել զնա եւ ոչինչ։

ԳԼ. ԻԳ

1 ԿԶ. Յայնժամ խօսեցաւ Յիսուս ընդ
ժողովուրդսն եւ ընդ աշակերտսն իւր,
2 եւ ասէ, Յաթոռն Մովսիսի նստան
3 դպիրքն եւ փարիսեցիք. Զամենայն
ինչ զոր ասիցեն [4]ձեզ՝ արարէք եւ պա-
հեցէք, բայց ըստ գործոյն նոցա մի՛
4 առնէք, զի ասեն եւ ոչ առնեն։ Կապեն
բեռինս ծանունս եւ դժուարակիրս,
եւ դնեն ի վերայ ուսոց մարդկան, եւ
մատամբ իւրեանց ոչ կամին շարժել
5 զնոսա։ Եւ զամենայն գործս իւր-
եանց առնեն ի ցոյցս մարդկան. լայնեն
զգրապանակս իւրեանց, եւ երկայնեն
6 զքղանցս հանդերձից իւրեանց։ Սիրեն
զյառաջագահս յընթրիս, եւ զնախա-
թոռս ի ժողովուրդս, եւ զողջոյնս ի
7 հրապարակս, Եւ կոչել ի մարդկանէ
8 Ռաբբի, Ռաբբի։ Բայց դուք մի՛ [5]զոք
կոչէք Վարդապետ", զի մի է ձեր [6]Ու-
սուցիչ. եւ ամենեքին դուք եղբարք
9 էք։ Եւ Հայր մի՛ կոչէք ձեզ յերկրի,
զի ձեր մի է Հայր որ յերկինսն է։
10 Եւ մի՛ կոչիցիք ուսուցիչք, զի Ու-
11 սուցիչ ձեր [7]Քրիստոս է"։ Եւ մեծն
12 ի ձէնջ եղիցի ձեր սպասաւոր։ Որ
բարձրացուցանէ զանձն՝ խոնարհեսցի,
եւ որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձ-
րասցի։
13 Վա՜յ ձեզ դպրաց եւ փարիսեցւոց
կեղծաւորաց, զի փակէք զարքայու-
թիւն երկնից առաջի մարդկան. դուք
ոչ մտանէք, եւ որոց մտանենն՝ չտայք
թոյլ մտանել։[8]
15 Վա՜յ ձեզ դպրաց եւ փարիսեցւոց
կեղծաւորաց, զի յածիք ընդ ծով եւ
ընդ ցամաք առնել եկամուտ մի. եւ
յորժամ լինիցի, առնէք զնա որդի գե-
16 հենի կրկին եւս քան զձեզ։ Վա՜յ ձեզ,
առաջնորդք կոյրք, զի ասէք, Որ երդ-
նու ի տաճարն՝ չէ ինչ, բայց որ երդ-
նու յոսկին որ ի տաճարին է՝ արժան
17 է։ Մորոսք եւ կոյրք, զի՞նչ մեծ է,
ոսկի՞ն՝ եթէ տաճարն որ սրբէ զոսկին։
18 Եւ որ երդնու ի սեղանն՝ չէ ինչ, բայց
որ երդնու ի պատարագն որ ի վերայ
19 նորա է՝ արժան է։ Յիմարք եւ կոյրք,
զի՞նչ մեծ է, պատարա՞գն՝ եթէ սեղանն
20 որ սրբէ զպատարագն. Իսկ արդ որ
երդուաւ ի սեղանն՝ երդնու ի նա եւ
21 յամենայն որ ի վերայ նորա է. Եւ որ
երդուաւ ի տաճարն՝ երդնու ի նա եւ
22 ի բնակիչն նորա. Եւ որ երդուաւ

---

[1] Ոմանք, Աստուծոյ [2] Յոմանս պակասի
[3] Բազումք, ի նոցանէ օրինական
[4] Ոմանք, ձեզ պահել

[5] Յոյնն, կոչիցիք Ռաբբի
[6] Ոմանք, Ուսուցիչ, Քրիստոս
[7] Բազումք, մի է, Քրիստոս
[8] Ոմանք յաւելուն, (14) Վա՜յ ձեզ դպրաց եւ փարիսեցւոց կեղծաւորաց, զի ուտէք զտունս այրեաց, պատճառանօք երկարէք զաղօթս, վասն որոյ աւելի դատաստան ընդունիցիք։

յերկինս՝ երդնու յաթոռն Աստուծոյ եւ
23 յայն որ նստին ի վերայ նորա։ Վա՜յ
ձեզ դպրաց եւ փարիսեցւոց կեղծա-
ւորաց, զի տասանորդէք զանանուխ
եւ զսամիթ եւ զչաման, եւ թողէք
զծանր ծանր օրինացն, զդատաստան
եւ զողորմութիւն եւ զհաւատս. զայս
արժան էր առնել եւ զայն չթողուլ։
24 Առաջնորդք կոյրք, որ զմժղուկս քա-
25 մէք եւ զուղտս կլանէք։ Վա՜յ ձեզ
դպրաց եւ փարիսեցւոց կեղծաւորաց,
զի սրբէք զարտաքին զբաժակին եւ
զսկաւառակին, եւ ի ներքոյ լի են յա-
փշտակութեամբ եւ անխառնութեամբ։
26 Փարիսեցի կոյր, սրբեա նախ զներքին
բաժակին եւ զսկաւառակին, զի լինիցի
27 եւ արտաքինն նոցա սուրբ։ Վա՜յ ձեզ
դպրաց եւ փարիսեցւոց կեղծաւորաց,
զի նման էք գերեզմանաց բռելոց, որ
արտաքոյ երեւին գեղեցիկք, եւ ի ներ-
քոյ լի են ոսկերօք մեռելոց եւ ամե-
28 նայն պղծութեամբ։ Նոյնպէս եւ դուք
արտաքոյ երեւիք մարդկան արդարք,
եւ ի ներքոյ լի էք կեղծաւորութեամբ
29 եւ անօրէնութեամբ։ Վա՜յ ձեզ դպրաց
եւ փարիսեցւոց կեղծաւորաց, զի շի-
նէք զշիրիմս մարգարէից եւ զարդա-
30 րէք զգերեզմանս արդարոց։ Եւ ասէք,
Եթէ էաք յաւուրս հարցն մերոց, ոչ
31 հաղորդէաք արեան մարգարէիցն։ Ապա
ուրեմն վկայէք զանձանց, եթէ որդիք
էք այնոցիկ որ կոտորէին զմարգա-
32 րէսն։ Եւ դուք լցէք զչափ հարցն ձե-
33 րոց։ Օձք, ծնունդք իժից, զիա՞րդ
փախնուցուք ի դատաստանէ գեհեննին։
34 Վասն այդորիկ ահաւասիկ ես առաքեմ
առ ձեզ մարգարէս եւ իմաստունս եւ
դպիրս, եւ ի նոցանէ սպանանիցէք եւ
ի խաչ հանիցէք, եւ ի նոցանէ տան-
ջիցէք ի ժողովուրդս ձեր, եւ հալա-
35 ծիցէք ի քաղաքէ ի քաղաք։ Որպէս զի
եկեսցէ ի վերայ ձեր ամենայն արիւն
արդար հեղեալ յերկրի, յարենէն Աբելի
արդարոյ մինչեւ ցարիւնն Զաքարիայ
որդւոյ Բարաքեայ զոր սպանէք ընդ
36 մէջ տաճարին եւ սեղանոյ։ Ամէն ա-
սեմ ձեզ, Եկեսցէ այն ամենայն ի վե-
րայ ազգիս այսորիկ։
37 Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ [1]կոտո-
րէր զմարգարէսն եւ քարկոծ [2]առնէր
զառաքեալսն [3]առ նա," քանիցս ան-
գամ կամեցայ ժողովել զմանկունս քո,
զոր օրինակ ժողովէ հաւ զձագս իւր
38 ընդ թեւովք, եւ ոչ կամեցարուք։ Ահա
թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր աւերակ։
39 Բայց ասեմ ձեզ թէ Ոչ եւս տեսանի-
ցէք զիս յայսմ հետէ, մինչեւ ասիցէք,
Օրհնեալ եկեալ յանուն Տեառն։

ԳԼ. ԻԴ

1 ԷԷ. Եւ ելեալ արտաքս Յիսուս ի
տաճարէն՝ գնայր. եւ մատեան աշա-
կերտքն ցուցանել նմա զշինուածս
2 տաճարին։ Եւ նա պատասխանի ետ
եւ ասէ ցնոսա, Տեսանէ՞ք զայդ ամե-
նայն, ամէն ասեմ ձեզ, ոչ մնասցէ
այդր քար ի քարի վերայ որ ոչ քակ-
3 տեսցի։ Եւ մինչդեռ նստէր ի լերինն
Ձիթենեաց, մատեան առ նա աշա-
կերտքն առանձինն եւ ասեն, Ասա
մեզ, ե՞րբ լինիցի այդ, եւ կամ զի՞նչ
նշան իցէ քոյոյ գալստեանն եւ վախ-
4 ճանի աշխարհիս։ Պատասխանի ետ
Յիսուս եւ ասէ ցնոսա, Զգոյշ լերուք,
5 գուցէ ոք զձեզ խաբիցէ. Զի բազումք
գայցեն յանուն իմ եւ ասիցեն թէ Ես
եմ Քրիստոսն, եւ զբազումս մոլորե-
6 ցուցանիցեն։ Լսելոց էք պատերազ-
մունս եւ համբաւս պատերազմաց.
զգոյշ լերուք, մի՛ խռովիջիք. զի
պարտ է լինել այնմ ամենայնի, այլ
7 չեւ է կատարած։ Յարիցէ ազգ յազգի
վերայ, եւ թագաւորութիւն՝ ի թա-
գաւորութեան, եւ եղիցին սովք եւ
սրածութիւնք եւ սասանութիւնք ի
8 տեղիս տեղիս։ Սակայն եւ այն ամե-
9 նայն սկիզբն է երկանց։ Յայնժամ
մատնեսցեն զձեզ ի նեղութիւն, եւ
սպանանիցեն զձեզ, եւ եղիջիք ատե-
ցեալք յամենայն ազգաց վասն անուան
10 իմոյ։ Եւ յայնժամ գայթակղեսցին
բազումք, եւ զմիմեանս մատնեսցեն
11 եւ ատեսցեն զմիմեանս։ Եւ բազում
սուտ մարգարէք յարիցեն եւ զբա-
12 զումս մոլորեցուսցեն։ Եւ վասն բազ-
մանալոյ անօրէնութեանն՝ ցամաքեսցի
13 սէր բազմաց։ Բայց որ համբերեսցէ
14 ի սպառ՝ նա կեցցէ։ Եւ քարոզեսցի
աւետարանս արքայութեան ընդ ամե-

[1]կ–մ, կոտորէիր [2]կ–մ, առնէիր

[3]Ոմ–նք, առ քեզ

նայն տիեզերս ի վկայութիւն ամենայն
հեթանոսաց, եւ ապա եկեսցէ կատա-
րած։
15 Արդ յորժամ տեսանիցէք զպղծու-
թիւն աւերածոյն, որ ասացեալն է
ի ձեռն Դանիելի մարգարէի, զի կայցէ
ի տեղւոջն սրբութեան. (որ ընթեռ-
16 նուն ի միտ առցէ.) Յայնժամ որ ի
Հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն ի լերինս.
17 Եւ որ ի տանիս կայցէ՝ մի՛ իջցէ առ-
18 նուլ ինչ ի տանէ իւրմէ. Եւ որ յանդի
իցէ՝ մի՛ դարձցի յետս առնուլ զձորձս
19 իւր։ Բայց վա՜յ իցէ յղեաց եւ սնուց-
20 անաց յաւուրսն յայնոսիկ։ Յաղօթս
կացէք զի մի՛ լինիցի փախուստն ձեր
21 ձմերանի եւ մի՛ ի շաբաթու։ Զի եղիցի
յայնժամ նեղութիւն մեծ, որպիսի ոչ
եղեւ ի սկզբանէ արարածոց աշխարհի
22 մինչեւ ցայժմ, եւ ոչ այլ լիցի։ Եւ
եթէ ոչ կարճէին աւուրքն այնոքիկ,
ոչ ապրէր ամենայն մարմին. բայց
վասն ընտրելոցն կարճեսցին աւուրքն
23 այնոքիկ։ Յայնժամ թէ ոք ասիցէ ձեզ,
Ահաւասիկ աստ է Քրիստոսն կամ
24 անդ, մի՛ հաւատայցէք։ Զի յարիցեն
սուտ քրիստոսք եւ սուտ մարգարէք,
եւ տացեն նշանս մեծամեծս եւ ար-
ուեստս, մինչեւ մոլորեցուցանել, թէ
25 հնար ինչ իցէ, եւ զընտրեալսն։ Ահա
26 յառաջագոյն ասացի ձեզ։ Արդ եթէ
ասիցեն ձեզ, Ահաւանիկ յանապատի
է, մի՛ ելանիցէք, եւ թէ՝ Ահա ի շտե-
27 մարանս է, մի՛ հաւատայցէք։ Զի որ-
պէս փայլակն որ ելանէ յարեւելից եւ
երեւի մինչեւ յարեւմուտս, այնպէս
28 եղիցի գալուստն Որդւոյ մարդոյ։ Զի
ուր գէշն իցէ՝ անդր ժողովեսցին ար-
ծուիք։
29 Վաղվաղակի յետ նեղութեանն ա-
ւուրցն այնոցիկ արեգակն խաւարեսցի,
եւ լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր, եւ աս-
տեղք անկցին յերկնից, եւ զօրու-
30 թիւնք երկնից շարժեսցին։ Եւ ապա
երեւեսցի նշան Որդւոյ մարդոյ յեր-
կինս, եւ յայնժամ կոծեսցին ամենայն
ազգք երկրի, եւ տեսցեն զՈրդի մար-
դոյ եկեալ ի վերայ ամպոց երկնից զօ-
31 րութեամբ եւ փառօք բազմօք։ Եւ
առաքեսցէ զհրեշտակս իւր փողով մե-
ծաւ, եւ ժողովեսցեն զընտրեալս նորա
ի չորից հողմոց, ի ծագաց երկնից մին-
32 չեւ ի ծագս նոցա։ Ի թզենւոյ անտի
ուսարուք զառակն. զի յորժամ նորա
ոստքն կակղասցին եւ տերեւն ցցու-
33 ցի, գիտէք թէ մերձ է ամառն։ Նոյնպէս
եւ դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ա-
մենայն, գիտասջիք թէ մերձ է ի դուրս։
34 Ամէն ասեմ ձեզ եթէ Ոչ անցցէ ազգս
այս, մինչեւ այս ամենայն եղիցի։
35 Երկինք եւ երկիր անցցեն, եւ բանք
իմ մի՛ անցցեն։
36 Բայց վասն աւուրն այնորիկ եւ
ժամու ոչ ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք
երկնից, [1]եւ ոչ Որդի," բայց միայն
37 [2]Հայր։ Այլ որպէս աւուրքն Նոյի,
այնպէս եղիցի գալուստն Որդւոյ մար-
38 դոյ։ Զի որպէս էին յաւուրսն որ յա-
ռաջ քան զջրհեղեղն, ուտէին եւ ըմ-
պէին, կանայս առնէին եւ արանց լի-
նէին, մինչեւ յօրն յորում եմուտ Նոյ
39 ի տապանն, Եւ ոչ գիտացին մինչեւ
եկն ջրհեղեղն եւ եբարձ զամենեսին.
այնպէս եղիցի եւ գալուստն Որդւոյ
40 մարդոյ։ Յայնժամ թէ իցեն երկու
յագարակի, մին առնուցու եւ միւսն
41 թողուցու։ Եւ եթէ երկու աղայցեն
ի մի երկանս, մին առնուցու եւ միւսն
42 թողուցու։ Արթուն կացէք, զի ոչ
գիտէք յորում ժամու Տէրն ձեր գայ։
43 Զայն գիտասջիք, եթէ գիտէր տանու-
տէրն յորում պահու գող գայ, հսկէր
եւ ոչ տայր ական հատանել զտան
44 իւրոյ. Վասն այսորիկ եւ դուք եղե-
րուք պատրաստք, զի յորում ժամու
ոչ ակն ունիցիք, գայ Որդի մարդոյ։
45 Իսկ ո՞վ իցէ հաւատարիմ ծառայ եւ
իմաստուն զոր կացոյց տէր իւր ի վե-
րայ ծառայից իւրոց տալ նոցա կերա-
46 կուր ի ժամու։ Երանի է ծառային
այնմիկ զոր եկեալ տէրն գտանիցէ
47 արարեալ այնպէս։ Ամէն ասեմ ձեզ, զի
ի վերայ ամենայն ընչից իւրոց կա-
48 ցուսցէ զնա։ Ապա թէ ասիցէ ծառայն
չար ի սրտի իւրում, Տէր իմ յամէ
49 զգալ. Եւ սկսանիցի հարկանել զծա-
ռայակիցս իւր, ուտիցէ եւ ըմպիցէ
50 ընդ արբեցողս. Գայցէ տէր ծառային
այնորիկ յաւուր յորում ոչ ակն ու-
նիցի, եւ ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ.
51 Եւ կտրեսցէ զնա ընդ մէջ, եւ զբաժին
նորա ընդ կեղծաւորս դիցէ. անդ ե-
ղիցի լալ եւ կրճել ատամանց։

---

[1]Յոմանս պակասի [2]Ոմանք, Հայր իմ

ԳԼ. ԻԵ

1 Յայնժամ նմանեսցի արքայութիւն
երկնից տասն կուսանաց, որոց առեալ
զլապտերս իւրեանց ելին ընդ առաջ
2 փեսային [1]եւ հարսին": Հինգն ի նո-
ցանէ յիմարք էին, եւ հինգն՝ իմաս-
3 տունք: Յիմարքն առին զլապտերսն,
4 եւ ձէթ ընդ իւրեանս ոչ բարձին: Իսկ
իմաստունքն առին ձէթ ամանովք ընդ
5 լապտերս իւրեանց: Եւ ի յամել փեսա-
յին՝ նիրհեցին ամենեքեան եւ ի քուն
6 մտին: Եւ ի մէջ գիշերի եղեւ բար-
բառ, Ահա փեսայ գայ, արիք ընդ
7 առաջ նորա: Յայնժամ յարեան ամե-
նայն կուսանքն եւ կազմեցին զլապ-
8 տերս իւրեանց: Ասեն յիմարքն ցիմաս-
տունսն, Տուք մեզ յիւղոյդ ձերմէ, զի
9 ահա շիջանին լապտերքս մեր: Պա-
տասխանի ետուն իմաստունքն եւ ա-
սեն, Գուցէ ոչ իցէ մեզ եւ ձեզ բա-
ւական, այլ երթայք ի վաճառականս
10 եւ գնեսջիք ձեզ: Իբրեւ նոքա գնացին
գնել, եկն փեսայն, եւ պատրաստքն
մտին ընդ նմա ի հարսանիսն, եւ փա-
11 կեցաւ դուռնն: Յետոյ գան եւ այլ
կուսանքն եւ ասեն, Տէր, Տէր, բաց
12 մեզ: Նա պատասխանի ետ եւ ասէ,
Ամէն ասեմ ձեզ թէ Ոչ գիտեմ զձեզ:
13 Արթուն կացէք զի ոչ գիտէք զօրն եւ
ոչ [2]զժամն:
14 Որպէս այր մի գնացեալ ի տարաշ-
խարհ, կոչեաց զծառայս իւր եւ ետ
15 նոցա զինչս իւր. Ումեմն ետ հինգ
քանքար, եւ ումեմն՝ երկուս, եւ ու-
մեմն՝ մի. իւրաքանչիւր ըստ իւրում
16 կարի, եւ գնաց: Զօգաւ վաղվաղակի
որ առ զհինգն, գործեաց նոքօք եւ շա-
17 հեցաւ այլ եւս հինգ: Նոյնպէս եւ որ
զերկուսն՝ շահեցաւ այլ եւս երկուս:
18 Եւ որ զմին առ՝ գնաց, փորեաց զերկիր,
եւ թաքոյց զարծաթ տեառն իւրոյ:
19 Յետ բազում ժամանակի գայ տէր ծա-
ռայիցն այնոցիկ եւ առնէ համար
20 ի մէջ նոցա: Եւ մատուցեալ որ զհինգ
քանքարն առ՝ մատոյց այլ եւս հինգ
քանքար, եւ ասէ, Տէր, հինգ քան-
քար ետուր ցիս, արդ ահաւասիկ հինգ
այլ եւս քանքար ի վերայ շահեցայ:

21 Ասէ ցնա տէրն իւր, Ազնիւ, ծառայ
բարի եւ հաւատարիմ, որովհետեւ ի
սակաւուդ հաւատարիմ ես, ի վերայ
բազմաց կացուցից զքեզ. մուտ յու-
22 րախութիւն տեառն քո: Մատուցեալ
եւ որոյ զերկուս քանքարսն առեալ
էր, եւ ասէ, Տէր, երկուս քանքարս
ետուր ցիս, ահաւասիկ երկուս եւս
այլ քանքարս զոր ի վերայ շահեցայ:
23 Ասէ ցնա տէրն իւր, Ազնիւ, ծառայ
բարի եւ հաւատարիմ, որովհետեւ ի
սակաւուդ հաւատարիմ ես, ի վերայ
բազմաց կացուցից զքեզ. մուտ յու-
24 րախութիւն տեառն քո: Մատուցեալ
եւ որոյ զմի քանքարն առեալ էր, եւ
ասէ, Տէր, գիտէի զի այր մի խիստ
ես, հնձես զոր ոչ սերմանեցեր, եւ
25 ժողովես ուստի ոչ սփռեցեր. Երկեայ,
գնացի եւ թաքուցի զքանքարն քո
յերկրի. արդ ահաւասիկ քոյդ քեզ:
26 Պատասխանի ետ տէրն եւ ասէ ցնա,
Ծառայ չար եւ վատ, գիտէիր եթէ
հնձեմ ուստի ոչ սերմանեցի, եւ ժո-
27 ղովեմ ուստի ոչ սփռեցի. Պարտ էր
քեզ արկանել զարծաթդ իմ ի սեղա-
նաւորս, եւ եկեալ ես տոկոսեօք պա-
28 հանջէի զիմն: Արդ առէք ի դմանէ
զքանքարդ, եւ տուք այնմ որ ունիցի
29 զտասն քանքարն: Զի ամենայնի որ
ունիցի՝ տացի եւ յաւելցի, եւ որ ոչն
ունիցի՝ եւ զոր ունիցին բարձցի ի նմա-
30 նէ: Եւ զծառայդ անպիտան հանէք
ի խաւարն արտաքին, անդ եղիցի լալ
եւ կրճել ատամանց:
31 Եւ յորժամ եկեսցէ Որդի մարդոյ
փառօք իւրովք եւ ամենայն հրեշտակք
ընդ նմա, յայնժամ նստցի յաթոռ փա-
32 ռաց իւրոց: Եւ ժողովեսցին առաջի
նորա ամենայն ազգք, եւ մեկնեսցէ
զնոսա ի միմեանց, որպէս հովիւ զի
33 մեկնէ զօդիս յայծեաց. Եւ կացուսցէ
զօդիսն ընդ աջմէ իւրմէ, եւ զայծիսն՝
34 ի ձախմէ: Յայնժամ ասասցէ Թագա-
ւորն ցայնոսիկ որ ընդ աջմէն իցեն,
Եկայք, օրհնեալք Հօր իմոյ, ժառան-
գեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայու-
35 թիւնն ի սկզբանէ աշխարհի: Զի քաղ-
ցեայ, եւ ետուք ինձ ուտել. ծարա-
ւեցի, եւ արբուցէք ինձ. օտար էի,
36 եւ ժողովեցէք զիս. Մերկ՝ եւ զգեցու-
ցէք զիս. հիւանդ էի, եւ տեսէք զիս.
37 ի բանտի էի, եւ եկիք առ իս: Յայնժամ

[1] Ի Յունականն պակասէ
[2] Ոմանք, զժամն յորում գայցէ Որդի մարդոյ

պատասխանի տացեն նմա արդարքն
եւ ասասցեն, Տէր, ե՞րբ տեսաք զքեզ
քաղցեալ, եւ կերակրեցաք. կամ ծա-
38 րաւի՝ եւ արբուցաք. Ե՞րբ տեսաք զքեզ
օտար, եւ ժողովեցաք, կամ մերկ՝ եւ
39 զգեցուցաք։ Ե՞րբ տեսաք զքեզ հիւանդ
40 կամ ի բանտի, եւ եկաք առ քեզ։ Պա-
տասխանի տայէ Թագաւորն եւ ասա-
ցէ ցնոսա, Ամէն ասեմ ձեզ, Որովհե-
տեւ արարէք միում յեղբարցս այսոցիկ
41 փոքրկանց՝ ինձ արարէք։ Յայնժամ
ասասցէ եւ ցայնոսիկ որ ընդ ահեկէն
իցեն, Երթայք յինէն, անիծեալք, ի
հուրն յաւիտենական, որ պատրաս-
տեալ է Սատանայի եւ հրեշտակաց նո-
42 րա։ Զի քաղցեայ, եւ ոչ ետուք ինձ
ուտել. ծարաւեցի, եւ ոչ արբուցէք
43 զիս. Օտար էի, եւ ոչ ժողովեցէք զիս,
մերկ էի, եւ ոչ զգեցուցէք զիս, հի-
ւանդ եւ ի բանտի՝ եւ ոչ տեսէք զիս։
44 Յայնժամ պատասխանի տացեն եւ նո-
քա եւ ասասցեն, Տէր, ե՞րբ տեսաք
զքեզ քաղցեալ կամ ծարաւի կամ օտար
կամ մերկ կամ հիւանդ կամ ի բանտի,
45 եւ ոչ պաշտեցաք զքեզ։ Յայնժամ պա-
տասխանի տացէ նոցա եւ ասասցէ,
Ամէն ասեմ ձեզ, Որովհետեւ ոչ արա-
րէք միում ի փոքրկանցս յայսցանէ,
եւ ոչ ինձ արարէք։
46 Եւ երթիցեն նոքա ի տանջանս յա-
ւիտենականս, եւ արդարքն՝ ի կեանս
յաւիտենականս։

ԳԼ. ԻԶ

1 Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս
զամենայն զբանս զայսոսիկ, ասէ ցա-
2 շակերտսն իւր, Գիտէք զի յետ եր-
կուց աւուրց զատիկ լինի, եւ Որդի
մարդոյ մատնի ի խաչ ելանել։ Վ.Ձ
3 Յայնժամ ժողովեցան քահանայա-
պետքն եւ դպիրք եւ ծերք ժողովրդ-
եանն ի սրահ քահանայապետին որում
4 անուն էր Կայիափա. Եւ արարին խոր-
հուրդ զի նենգութեամբ կալցին զՅի-
5 սուս եւ սպանցեն։ Բայց ասէին թէ
Մի՛ ի տօնի աստ, զի մի՛ խռովութիւն
լինիցի ի ժողովրդեանն։
6 Իբրեւ եկն Յիսուս ի Բեթանիա ի
7 տուն Սիմովնի բորոտի, Մատեաւ առ
նա կին մի որ ունէր շիշ իւղոյ ծան-
րագնի, եւ թափեաց ի գլուխ նորա ի
8 բազմականին։ Իբրեւ տեսին աշա-
կերտքն, բարկացան եւ ասեն, Ընդէ՞ր
9 է կորուստ այդ իւղոյդ. Զի մարթ էր
վաճառել զդա մեծագնի եւ տալ աղքա-
10 տաց։ Գիտաց Յիսուս եւ ասէ ցնոսա,
Զի՞ աշխատ առնէք զկինդ, գործ մի
11 բարի գործեաց դա յիս։ Յամենայն
ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ունիք, բայց
զիս ոչ հանապազ ընդ ձեզ ունիք։
12 Արկանել դորա զեւղդ ի մարմին իմ՝
13 առ ի թաղելոյ զիս նշանակեաց։ Բայց
ամէն ասեմ ձեզ, զի ուր եւ քարոզես-
ցի աւետարանս այս ընդ ամենայն աշ-
խարհ, խօսեսցի եւ զոր արար դա ի
յիշատակ դորա։
14 Յայնժամ գնաց մի յերկոտասանիցն
անուանեալ Յուդա Իսկարիովտացի առ
15 քահանայապետսն, եւ ասէ, Զի՞նչ կա-
միք տալ ինձ, եւ ես մատնեցից զնա
ձեզ. եւ նոքա [1]կշռեցին նմա երեսուն
16 արծաթի։ Եւ յայնմ հետէ խնդրէր պա-
րապ զի մատնեսցէ զնա նոցա։
17 Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակե-
րացն մատեան աշակերտքն առ Յիսուս
եւ ասեն, Ո՞ւր կամիս զի պատրաս-
18 տեսցուք քեզ ուտել զզատիկն։ Եւ նա
ասէ ցնոսա, Երթայք ի քաղաքն առ
այս անուն եւ ասացէք ցնա, Վարդա-
պետ ասէ, ժամանակ իմ մերձեալ է,
առ քեզ առնեմ զզատիկն աշակերտօքս
19 հանդերձ։ Եւ արարին աշակերտքն
որպէս հրամայեաց նոցա Յիսուս, եւ
պատրաստեցին զզատիկն։
20 Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, կայր բազ-
մեալ ընդ երկոտասան աշակերտսն։
21 Եւ մինչդեռ ուտէին նոքա, ասէ, Ամէն
ասեմ ձեզ, զի մի ոմն ի ձէնջ մատնե-
22 լոց է զիս։ Եւ տրտմեցան յոյժ, սկսան
ասել ցնա իւրաքանչիւր ոք ի նոցանէ,
23 Միթէ ե՞ս իցեմ, Տէր։ Նա պատաս-
խանի ետ եւ ասէ, Որ մխեաց ընդ իս
զձեռն իւր ի սկաւառակն՝ նա մատնե-
24 լոց է զիս։ Որդի մարդոյ երթայ, որպէս
եւ գրեալ է վասն նորա, բայց վա՜յ մար-
դոյն այնմիկ յոյր ձեռն Որդի մարդոյ
մատնեսցի. լաւ էր նմա թէ չէր ծնեալ
25 մարդն այն։ Պատասխանի ետ Յուդա
որ մատնելոցն էր զնա եւ ասէ, Միթէ
ե՞ս իցեմ, վարդապետ. ասէ ցնա, Դու
ասացեր։

---

[1] կամ, խոստացան

26 Եւ մինչդեռ ուտէին նոքա, առ Յի-
սուս հաց, օրհնեաց եւ եբեկ, եւ ետ
աշակերտացն եւ ասէ, Առէք, կերայք,
27 այս է մարմին իմ։ Եւ առեալ բաժակ
գոհացաւ, ետ նոցա եւ ասէ, Արբէք
28 ի դմանէ ամենեքին. Զի այդ է արիւն
իմ նորոյ ուխտի, որ ի վերայ բազմաց
29 հեղու ի թողութիւն մեղաց։ Բայց ա-
սեմ ձեզ. Ոչ եւս արբից յայսմ հետէ ի
բերոյ որթոյ մինչեւ ցօրն ցայն, յորժամ
արբից զդա ընդ ձեզ նոր յարքայու-
թեան Հօր իմոյ։
30 Եւ օրհնեցին, եւ ելին ի լեառն Ձի-
31 թենեաց։ Յայնժամ ասէ ցնոսա Յի-
սուս, Ամենեքին դուք գայթակղելոց
էք յինէն յայսմ գիշերի. զի գրեալ է
թէ Հարից զհովիւն եւ ցրուեսցին ոչ-
32 խարք հօտին։ Եւ յետ յառնելոյն իմոյ
33 յառաջեսցից քան զձեզ ի Գալիլեա։ Պա-
տասխանի ետ Պետրոս եւ ասէ ցնա,
Թէպէտ եւ ամենեքեան գայթակղեսցին
ի քէն, սակայն ես ոչ գայթակղեցայց։
34 Ասէ ցնա Յիսուս, Ամէն ասեմ քեզ զի
յայսմ գիշերի մինչչեւ հաւու խօսեալ
35 իցէ, երիցս ուրասցիս զիս։ Ասէ ցնա
Պետրոս, Թէ եւ մեռանել հասանիցէ
ընդ քեզ, զքեզ ոչ ուրացայց. նոյնպէս
եւ ամենայն աշակերտքն ասէին։
36 Յայնժամ գայ Յիսուս ընդ նոսա ի
գեղ մի որում անուն էր Գեթսեմանի,
եւ ասէ ցնոսա, Նստարուք այդր, մին-
37 չեւ երթայց կայից յաղօթս։ Եւ առեալ
ընդ իւր զՊետրոս եւ զերկոսս որդիսն
Զեբեդեայ՝ սկսաւ տրտմել եւ հոգալ։
38 Յայնժամ ասէ ցնոսա, Տրտում է ոգի
իմ մինչեւ ի մահ, կացէք աստ եւ սկե-
39 ցէք ընդ իս։ Եւ մատուցեալ յառաջ
սակաւիկ մի, անկաւ ի վերայ երեսաց
իւրոց, կաց յաղօթս եւ ասէ, Հայր իմ,
եթէ հնար է, անցցէ բաժակս այս յինէն.
բայց ոչ որպէս ես կամիմ, այլ որպէս
40 դու։ Գայ առ աշակերտսն, եւ գտանէ
զնոսա ի քուն, եւ ասէ ցՊետրոս, Այդ-
պէս ո՞չ կարացէք մի ժամ արթուն կալ
41 ընդ իս։ Արթուն կացէք եւ աղօթս ա-
րարէք զի մի՛ անկանիցիք ի փորձու-
թիւն. հոգիս յօժար է, բայց մարմինս
42 տկար։ Դարձեալ երկրորդ անգամ չո-
գաւ, եկաց յաղօթս Յիսուս եւ ասէ,
Հայր իմ, եթէ [1]հնար իցէ" անցանել
յինէն բաժակիս այսմիկ, [2]առանց թէ ոչ
43 արբից զսա", եղիցին կամք քո։ Եւ եկ-
եալ միւսանգամ եգիտ զնոսա ի քուն,
զի էին աչք իւրեանց ծանրացեալք։
44 Եթող զնոսա եւ գնաց, կաց յաղօթս
երրորդ անգամ, եւ դարձեալ զնոյն բան
45 ասաց։ Յայնժամ գայ առ աշակերտսն
եւ ասէ ցնոսա, Ննջեցէք այսուհետեւ
եւ հանգերուք, զի ահա հասեալ է ժամ,
եւ Որդի մարդոյ մատնի ի ձեռս մե-
46 ղաւորաց։ Արիք, երթիցուք աստի,
զի ահաւասիկ եհաս որ մատնելոցն է
զիս։
47 Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր, ահա
Յուդա, մի յերկոտասանիցն եկն, եւ
ընդ նմա ամբոխ բազում սրովք եւ
բրօք ի քահանայապետիցն եւ ի ծերոց
48 ժողովրդեանն։ Եւ որ մատնելոցն էր
զնա՝ ետ նոցա նշան եւ ասէ, Ընդ ո-
րում ես համբուրեցից՝ նա է, զնա ու-
49 նիցիք։ Եւ վաղվաղակի մատուցեալ
առ Յիսուս՝ ասէ, Ողջ եր, վարդապետ.
50 եւ համբուրեաց ընդ նմա։ Եւ Յիսուս
ասէ ցնա, Ընկեր, վասն որո՞յ եկիր.
յայնժամ մատուցեալ արկին ձեռս ի
51 Յիսուս եւ կալան զնա։ Եւ ահա մի
ոմն յայնցանէ որ էին ընդ Յիսուսի՝
ձգեաց զձեռն եւ եհան զսուր իւր եւ
եհար զծառայ քահանայապետին, եւ
52 ի բաց եհան զունկն նորա։ Յայնժամ
ասէ ցնա Յիսուս, Դարձո զսուր քո
ի տեղի իւր, զի ամենեքեան որ սուր
53 առնուցուն՝ սրով անկանիցին։ Թէ
համարիցիս թէ ո՞չ կարիցեմ աղաչել
զՀայր իմ, եւ հասուսցանիցէ ինձ այժմ
այսր աւելի քան զերկոտասան գունդս
54 հրեշտակաց։ Այլ զիա՞րդ լնուցուն գիրք
թէ այսպէս պարտ է լինել։
55 Յայնժամ ասաց Յիսուս ցամբոխն,
Իբրեւ ի վերայ աւազակի՞ ելէք սու-
սերօք եւ բրօք ունել զիս. հանապազ
առ ձեզ ի տաճարին նստէի եւ ուսու-
56 ցանէի, եւ ոչ կալայք զիս։ Այլ այսա-
մենայն եղեւ զի լցցին գիրք մարգա-
րէիցն։ Յայնժամ աշակերտքն ամենե-
քին թողին զնա եւ փախեան։
57 Իսկ նոցա կալեալ զՅիսուս՝ ածին առ
Կայիափա քահանայապետ, ուր դպիրքն
58 եւ ծերք ժողովեալ էին։ Եւ Պետրոս
զհետ նորա երթայր բացագոյն մինչեւ

[1] Յօրն., չիցէ հնար

[2] Յօրն., եթէ ոչ արբից զսա

ի սրահ քահանայապետին, եւ մտեալ
ի ներքս՝ նստէր ընդ սպասաւորսն տե-
59 սանել զկատարածն: Իսկ քահանայա-
պետքն եւ ամենայն ատեանն խնդրէ-
ին սուտ վկայութիւն զՅիսուսէ, զի
60 սպանցեն զնա. Եւ ոչ գտանէին ի բազ-
մաց սուտ վկայիցն մատուցելոց. յետոյ
61 մատուցեալ երկու սուտ վկայք, Ասէին
թէ Սա ասէր, Կարող եմ քակել զտա-
ճարն Աստուծոյ, եւ զերիս աւուրս
62 շինել: Եւ յարուցեալ քահանայապետն
ասէ ցնա, Չտա՞ս ինչ պատասխանի,
63 զի՞նչ դոքա ամբաստանեն զքէն: Եւ
Յիսուս լուռ կայր: Պատասխանի ետ
քահանայապետն եւ ասէ ցնա, Երդմնե-
ցուցանեմ զքեզ յԱստուած կենդանի,
զի ասասցես մեզ՝ թէ դո՞ւ ես Քրիս-
64 տոսն Որդի Աստուծոյ: Ասէ ցնա Յի-
սուս, Դու ասացեր. բայց ասեմ ձեզ,
Յայսմ հետէ տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ
նստեալ ընդ աջմէ Զօրութեանն եւ
65 եկեալ ընդ ամպս երկնից: Յայնժամ
քահանայապետն պատառեաց զհան-
դերձս իւր, եւ ասէ, Հայհոյեաց, զի՞
եւս պիտոյ են մեզ վկայք, ահա արդ
66 լուայք զհայհոյութիւն դորա. Զի՞նչ
հաճոյ է ձեզ. Նոքա պատասխանի ե-
67 տուն եւ ասեն, Մահապարտ է: Յայն-
ժամ թքին ընդ երեսս նորա եւ կափ-
ցին զնա, եւ ոմանք ապտակեցին, եւ
68 ասեն, Մարգարէաց մեզ, Քրիստոս,
ո՞վ է որ եհարն զքեզ:
69 Իսկ Պետրոս նստէր արտաքոյ ի
գաւթին. մատեաւ առ նա աղախին մի
եւ ասէ, Եւ դու ընդ Յիսուսի Գալի-
70 լեացւոյ էիր: Նա ուրացաւ առաջի ա-
մենեցուն եւ ասէ թէ Ոչ գիտեմ զինչ
71 խօսիս: Եւ իբրեւ ել նա արտաքս
քան զդուռնն, ետես զնա այլ կին մի,
եւ ասէ ցայնոսիկ որ անդն կային, Եւ
72 սա ընդ Յիսուսի Նազովրեցւոյ էր: Եւ
դարձեալ ուրացաւ երդմամբ թէ Ոչ գի-
73 տեմ զայրն: Եւ յետ սակաւ միոյ մա-
տուցեալ որք կայինն անդ՝ ասեն ցՊետ-
րոս, Արդարեւ եւ դու ի նոցանէ ես,
քանզի եւ խօսք քո յայտ առնեն զքեզ:
74 Յայնժամ սկսաւ նզովել եւ երդնուլ
թէ Ոչ գիտեմ զայրն. եւ իսկոյն հաւ
75 խօսեցաւ: Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն
Յիսուսի զոր ասաց թէ Մինչչեւ հաւու
խօսեալ իցէ, երիցս ուրասցիս զիս.
եւ ելեալ արտաքս՝ ելաց դառնապէս:

ԳԼ. ԻԷ

1 Իբրեւ այգ եղեւ, խորհուրդ արարին
ամենայն քահանայապետքն եւ ծերք
ժողովրդեանն վասն Յիսուսի սպանա-
2 նել զնա: Կապեցին զնա եւ ածին զնա-
ցին, եւ ետուն ի ձեռս Պոնտացւոյ Պի-
ղատոսի դատաւորի:
3 Յայնժամ տեսեալ Յուդայի որ մատ-
նեացն զնա թէ պարտաւորեցաւ, զղջա-
ցաւ եւ դարձոյց [1]զարծաթն առ քա-
հանայապետսն եւ ծերս ժողովրդեանն",
4 Եւ ասէ, Մեղայ զի մատնեցի զարիւն
արդար. եւ նոքա ասեն, Մեզ չէ փոյթ,
5 դու գիտես: Եւ ընկէց զարծաթն ի
տաճարին եւ գնաց, եւ չոգաւ խեղ-
6 դեցաւ: Իսկ քահանայապետիցն առեալ
զարծաթն՝ ասեն, Ոչ է արժան ընդու-
նել զայդ ի կորբանն, քանզի գինք
7 արեան են: Խորհուրդ արարեալ, գնե-
ցին այնու զագարակն բրտի ի գերեզ-
8 մանս օտարաց: Վասն այնորիկ կոչեցաւ
ագարակն այն Ագարակ արեան մինչեւ
9 ցայսօր: Յայնժամ լցաւ որ ասացաւն
ի ձեռն [2]Երեմիայի մարգարէի, Եւ ա-
ռին զերեսուն արծաթին զգինս վա-
ճառելոյն, զոր արկին յորդւոցն Իս-
10 րայելի, Եւ ետուն զնա յագարակն
բրտի, որպէս հրամայեաց ինձ Տէր:
11 Եւ Յիսուս եկաց առաջի դատա-
ւորին. եհարց ցնա դատաւորն եւ ասէ,
Դո՞ւ ես թագաւորն Հրէից. եւ Յիսուս
12 ասէ, Դու ասես: Եւ ի չարախօսելն
նորա ի քահանայապետիցն եւ ի ծերոց,
13 ոչինչ ետ պատասխանի: Յայնժամ
ասէ ցնա Պիղատոս, Ո՞չ լսես որչափ
14 դոքա հակառակ քո վկայեն: Եւ ոչ ետ
նմա պատասխանի եւ ոչ բան մի, մին-
չեւ զարմանալ դատաւորին յոյժ:
15 Բայց ըստ տօնի սովոր էր դատա-
ւորն արձակել ժողովրդեանն կապեալ
16 մի զոր կամէին: Ունէին յայնժամ
կապեալ մի նշանաւոր, որում անուն
17 էր [3]Յեսու Բարաբբա: Իբրեւ ժողո-
վեցան, ասէ ցնոսա Պիղատոս, Զո՞
կամիք [4]յերկուց աստի զի արձակեցից
ձեզ, զՅեսու Բարաբբա" եթէ զՅիսուս
18 զանուանեալն Քրիստոս: Քանզի գի-

[1] Յոյն, զերեսուն արծաթին առ քահանայա-
պետսն եւ ծերս
[2] Յոմանս [illegible]
[3] Ի բազում [illegible]
[4] Բազումք, զի արձակեցից ձեզ, զԲարաբբա

26 Եւ մինչդեռ ուտէին նոքա, առ Յի-
սուս հաց, օրհնեաց եւ եբեկ, եւ ետ
աշակերտացն եւ ասէ, Առէք, կերայք,
27 այս է մարմին իմ։ Եւ առեալ բաժակ
գոհացաւ, ետ նոցա եւ ասէ, Արբէք
28 ի դմանէ ամենեքին. Զի այդ է արիւն
իմ նորոյ ուխտի, որ ի վերայ բազմաց
29 հեղու ի թողութիւն մեղաց։ Բայց ա-
սեմ ձեզ. Ոչ եւս արբից յայսմ հետէ ի
բերոյ որթոյ մինչեւ ցօրն յայն, յորժամ
արբից զդա ընդ ձեզ նոր յարքայու-
թեան Հօր իմոյ։
30 Եւ օրհնեցին, եւ ելին ի լեառն Ձի-
31 թենեաց։ Յայնժամ ասէ ցնոսա Յի-
սուս, Ամենեքին դուք գայթակղելոց
էք յինէն յայսմ գիշերի. զի գրեալ է
թէ Հարից զհովիւն եւ ցրուեսցին ոչ-
32 խարք հօտին։ Եւ յետ յառնելոյն իմոյ
33 յառաջեցից քան զձեզ ի Գալիլեա։ Պա-
տասխանի ետ Պետրոս եւ ասէ ցնա,
Թէպէտ եւ ամենեքեան գայթակղեսցին
ի քէն, սակայն ես ոչ գայթակղեցայց։
34 Ասէ ցնա Յիսուս, Ամէն ասեմ քեզ զի
յայսմ գիշերի մինչչեւ հաւու խօսեալ
35 իցէ, երիցս ուրասցիս զիս։ Ասէ ցնա
Պետրոս, Թէ եւ մեռանել հասանիցէ
ընդ քեզ, զքեզ ոչ ուրացայց. նոյնպէս
եւ ամենայն աշակերտքն ասէին։
36 Յայնժամ գայ Յիսուս ընդ նոսա ի
գեղ մի որում անուն էր Գեթսեմանի,
եւ ասէ ցնոսա, Նստարուք այդր, մին-
37 չեւ երթայց կացից յաղօթս։ Եւ առեալ
ընդ իւր զՊետրոս եւ զերկուս որդիսն
Զեբեդեայ՝ սկսաւ տրտմել եւ հոգալ։
38 Յայնժամ ասէ ցնոսա, Տրտում է ոգի
իմ մինչեւ ի մահ, կացէք աստ եւ սկե-
39 ցէք ընդ իս։ Եւ մատուցեալ յառաջ
սակաւիկ մի, անկաւ ի վերայ երեսաց
իւրոց, կաց յաղօթս եւ ասէ, Հայր իմ,
եթէ հնար է, անցցէ բաժակս այս յինէն.
բայց ոչ որպէս ես կամիմ, այլ որպէս
40 դու։ Գայ առ աշակերտսն, եւ գտանէ
զնոսա ի քուն, եւ ասէ ցՊետրոս, Այդ-
պէս ո՞չ կարացէք մի ժամ արթուն կալ
41 ընդ իս։ Արթուն կացէք եւ աղօթս ա-
րարէք զի մի՛ անկանիցիք ի փորձու-
թիւն. հոգիս յօժար է, բայց մարմինս
42 տկար։ Դարձեալ երկրորդ անգամ չո-
գաւ, եկաց յաղօթս Յիսուս եւ ասէ,
Հայր իմ, եթէ [1]հնար իցէ" անցանել
յինէն բաժակիս այսմիկ, [2]ապա թէ ոչ
43 արբից զսա", եղիցին կամք քո։ Եւ եկ-
եալ միւսանգամ եգիտ զնոսա ի քուն,
զի էին աչք իւրեանց ծանրացեալք։
44 Եթող զնոսա եւ գնաց, կաց յաղօթս
երրորդ անգամ, եւ դարձեալ զնոյն բան
45 ասաց։ Յայնժամ գայ առ աշակերտսն
եւ ասէ ցնոսա, Ննջեցէք այսուհետեւ
եւ հանգերուք, զի ահա հասեալ է ժամ,
եւ Որդի մարդոյ մատնի ի ձեռս մե-
46 ղաւորաց։ Արիք, երթիցուք աստի,
զի ահաւասիկ եհաս որ մատնելոցն է
զիս։
47 Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր, ահա
Յուդա, մի յերկոտասանիցն եկն, եւ
ընդ նմա ամբոխ բազում սրովք եւ
բրօք ի քահանայապետիցն եւ ի ծերոց
48 ժողովրդեանն։ Եւ որ մատնելոցն էր
զնա՝ ետ նոցա նշան եւ ասէ, Ընդ ո-
րում ես համբուրեցից՝ նա է, զնա ու-
49 նիցիք։ Եւ վաղվաղակի մատուցեալ
առ Յիսուս՝ ասէ, Ողջ եր, վարդապետ.
50 եւ համբուրեաց ընդ նմա։ Եւ Յիսուս
ասէ ցնա, Ընկեր, վասն որո՞յ եկիր.
յայնժամ մատուցեալ արկին ձեռս ի
51 Յիսուս եւ կալան զնա։ Եւ ահա մի
ոմն յայնցանէ որ էին ընդ Յիսուսի՝
ձգեաց զձեռն եւ եհան զսուր իւր եւ
եհար զծառայ քահանայապետին, եւ
52 ի բաց եհան զունկն նորա։ Յայնժամ
ասէ ցնա Յիսուս, Դարձո զսուր քո
ի տեղի իւր, զի ամենեքեան որ սուր
53 առնուցուն՝ սրով անկանիցին։ Թէ
համարիցիս թէ ո՞չ կարիցեմ աղաչել
զՀայր իմ, եւ հասուցանիցէ ինձ այժմ
այսր աւելի քան զերկոտասան գունդս
54 հրեշտակաց։ Այլ զիա՞րդ լնուցուն գիրք
թէ այսպէս պարտ է լինել։
55 Յայնժամ ասաց Յիսուս ցամբոխն,
Իբրեւ ի վերայ աւազակի՞ ելէք սու-
սերօք եւ բրօք ունել զիս. հանապազ
առ ձեզ ի տաճարին նստէի եւ ուսու-
56 ցանէի, եւ ոչ կալայք զիս։ Այլ այս ա-
մենայն եղեւ զի լցցին գիրք մարգա-
րէիցն։ Յայնժամ աշակերտքն ամենե-
քին թողին զնա եւ փախեան։
57 Իսկ նոցա կալեալ զՅիսուս՝ ածին առ
Կայիափա քահանայապետ, ուր դպիրքն
58 եւ ծերք ժողովեալ էին։ Եւ Պետրոս
զհետ նորա երթայր բացագոյն մինչեւ

[1]Յոյն. չիցէ հնար

[2]Յոյն. եթէ ոչ արբից զսա

ի սրահ քահանայապետին, եւ մտեալ
ի ներքս՝ նստէր ընդ սպասաւորսն տե-
39 սանել զկատարածն։ Իսկ քահանայա-
պետքն եւ ամենայն ատեանն խնդրէ-
ին սուտ վկայութիւն զՅիսուսէ, զի
60 սպանցեն զնա. Եւ ոչ գտանէին ի բազ-
մաց սուտ վկայիցն մատուցելոց. յետոյ
61 մատուցեալ երկու սուտ վկայք, Ասէին
թէ Սա ասէր, Կարող եմ քակել զտա-
ճարն Աստուծոյ, եւ զերիս աւուրս
62 շինել։ Եւ յարուցեալ քահանայապետն
ասէ ցնա, Զա՞ս ինչ պատասխանի,
63 զի՞նչ դոքա ամբաստանեն զքէն։ Եւ
Յիսուս լուռ կայր։ Պատասխանի ետ
քահանայապետն եւ ասէ ցնա, Երդմնե-
ցուցանեմ զքեզ յԱստուած կենդանի,
զի ասասցես մեզ՝ թէ դո՞ւ ես Քրիս-
64 տոսն Որդի Աստուծոյ։ Ասէ ցնա Յի-
սուս, Դու ասացեր. բայց ասեմ ձեզ,
Յայսմ հետէ տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ
նստեալ ընդ աջմէ Զօրութեանն եւ
65 եկեալ ընդ ամպս երկնից։ Յայնժամ
քահանայապետն պատառեաց զհան-
դերձս իւր, եւ ասէ, Հայհոյեաց, զի՞
եւս պիտոյ են մեզ վկայք, ահա արդ
66 լուայք զհայհոյութիւն դորա. Զի՞նչ
հաճոյ է ձեզ. Նոքա պատասխանի ե-
67 տուն եւ ասեն, Մահապարտ է։ Յայն-
ժամ թքին ընդ երեսս նորա եւ կափե-
ցին զնա, եւ ոմանք ապտակեցին, եւ
68 ասեն, Մարգարէաց մեզ, Քրիստոս,
ո՞վ է որ եհարն զքեզ։
69 Իսկ Պետրոս նստէր արտաքոյ ի
գաւթին. մատեաւ առ նա աղախին մի
եւ ասէ, Եւ դու ընդ Յիսուսի Գալիլ-
70 եացւոյ էիր։ Նա ուրացաւ առաջի ա-
մենեցուն եւ ասէ թէ Ոչ գիտեմ զինչ
71 խօսիս։ Եւ իբրեւ ել նա արտաքս
քան զդրունսն, ետես զնա այլ կին մի,
եւ ասէ ցայնոսիկ որ անդն կային, Եւ
72 սա ընդ Յիսուսի Նազովրեցւոյ էր։ Եւ
դարձեալ ուրացաւ երդմամբ թէ Ոչ գի-
73 տեմ զայրն։ Եւ յետ սակաւ միոյ մա-
տուցեալ որք կային անդ՝ ասեն ցՊետ-
րոս, Արդարեւ եւ դու ի նոցանէ ես,
քանզի եւ խօսք քո յայտ առնեն զքեզ։
74 Յայնժամ սկսաւ նզովել եւ երդնուլ
թէ Ոչ գիտեմ զայրն. եւ իսկոյն հաւ
75 խօսեցաւ։ Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն
Յիսուսի զոր ասաց թէ Մինչչեւ հաւու
խօսեալ իցէ, երիցս ուրասցիս զիս.
եւ ելեալ արտաքս՝ ելաց դառնապէս։

Գլ. ԻԷ

1 Իբրեւ այգ եղեւ, խորհուրդ արարին
ամենայն քահանայապետքն եւ ծերք
ժողովրդեանն վասն Յիսուսի սպանա-
2 նել զնա։ Կապեցին զնա եւ տարին զնա-
ցին, եւ ետուն ի ձեռս Պոնտացւոյ Պի-
ղատոսի դատաւորի։
3 Յայնժամ տեսեալ Յուդայի որ մատ-
նեաց զնա թէ պարտաւորեցաւ, զղջա-
ցաւ եւ դարձոյց [1]զարծաթն առ քա-
հանայապետսն եւ ծերս ժողովրդեանն",
4 Եւ ասէ, Մեղայ զի մատնեցի զարիւն
արդար. եւ նոքա ասեն, Մեզ չէ փոյթ,
5 դու գիտես։ Եւ ընկէց զարծաթն ի
տաճարին եւ գնաց, եւ չոգաւ խեղ-
6 դեցաւ։ Իսկ քահանայապետիցն առեալ
զարծաթն՝ ասեն, Ոչ է արժան ընդու-
նել զայդ ի կորբանն, քանզի գինք
7 արեան են։ Խորհուրդ արարեալ, գնե-
ցին այնու զագարակն բրտի ի գերեզ-
8 ման օտարաց։ Վասն այնորիկ կոչեցաւ
ագարակն այն Ագարակ արեան մինչեւ
9 ցայսօր։ Յայնժամ լցաւ որ ասացաւն
ի ձեռն [2]Երեմիայի մարգարէի, Եւ ա-
ռին զերեսուն արծաթին զգինս վա-
ճառելոյն, զոր արկին յորդւոցն Իս-
10 րայելի, Եւ ետուն զնա յագարակն
բրտի, որպէս հրամայեաց ինձ Տէր։
11 Եւ Յիսուս եկաց առաջի դատա-
ւորին. եհարց զնա դատաւորն եւ ասէ,
Դո՞ւ ես թագաւորն Հրէից. եւ Յիսուս
12 ասէ, Դու ասես։ Եւ ի չարախօսելն
նորա ի քահանայապետիցն եւ ի ծերոց,
13 ոչինչ ետ պատասխանի։ Յայնժամ
ասէ ցնա Պիղատոս, Ո՞չ լսես որչափ
14 դոքա հակառակ քո վկայեն։ Եւ ոչ ետ
նմա պատասխանի եւ ոչ բան մի, մին-
չեւ զարմանալ դատաւորին յոյժ։
15 Բայց ըստ տօնի սովոր էր դատա-
ւորն արձակել ժողովրդեանն կապեալ
16 մի զոր կամէին։ Ունէին յայնժամ
կապեալ մի նշանաւոր, որում անուն
17 էր [3]Յեսու Բարաբբա։ Իբրեւ ժողո-
վեցան, ասէ ցնոսա Պիղատոս, Զո՞
կամիք [4]յերկուց աստի զի արձակեցից
ձեզ, զՅեսու Բարաբբա" եթէ զՅիսուս
18 զանուանեալն Քրիստոս։ Քանզի գի-

---

[1] Յոյնն, զերեսուն արծաթին առ քահանայա-
պետսն եւ ծերս
[2] Յոմանս Զաքարիայ [3] Ի բազումս օրինակս
[4] Բազումք, զի արձակեցից ձեզ, զԲարաբբա"

տէր թէ առ նախանձու մատնեցին զնա։
19 Եւ մինչ նստէր յատենին, առաքեաց
առ նա կին իւր եւ ասէ, Ձկայ ինչ քո
եւ արդարոյն այնորիկ, զի բազում
անցք անցին ընդ իս այսօր յանուրջս
20 վասն նորա։ Իսկ քահանայապետքն
եւ ծերք հաւանեցուցին զժողովուրդն,
զի խնդրեսցեն զԲարաբբայն, եւ զՅի-
21 սուս կորուսցեն։ Պատասխանի ետ
դատաւորն եւ ասէ ցնոսա, Զո՞ կամիք
զի արձակեցից ձեզ յերկուց աստի. եւ
22 նոքա ասեն, զԲարաբբա։ Ասէ ցնոսա
Պիղատոս, Իսկ զի՞ արարից զՅիսուս
23 զանուանեալն Քրիստոս։ Ասեն ամե-
նեքեան, Խաչեսցի. եւ նա ասէ, Զի՞նչ
չար արար. եւ նոքա առաւել եւս ա-
24 ղաղակէին եւ ասէին, Խաչեսցի։ Եւ
տեսեալ Պիղատոսի թէ ոչինչ օգնէ,
այլ առաւել խռովութիւն լինի, առեալ
ջուր՝ լուաց զձեռս առաջի ժողովրդ-
եանն եւ ասէ, Քաւ եալ եմ ես յարենէ
արդարոյդ այդորիկ. դուք գիտասջիք։
25 Պատասխանի ետ ամենայն ժողովուրդն
եւ ասէ, Արիւն դորա ի վերայ մեր եւ
26 ի վերայ որդւոց մերոց։ Յայնժամ ար-
ձակեաց նոցա զԲարաբբայն, եւ զՅիսուս
գան հարեալ՝ ետ ի ձեռս զի խաչեսցի։
27 Յայնժամ զինուորք դատաւորին ա-
ռին զՅիսուս յապարանս, եւ ժողովե-
ցին ի վերայ նորա զամենայն զզունդն.
28 Մերկացին զնա, եւ արկին զնովաւ
29 քղամիդ կարմիր։ Եւ բոլորեալ պսակ
ի փշոց՝ եդին ի գլուխ նորա, եւ եղէգն՝
յաջոյ ձեռին նորա. ի ծունր իջեալ ա-
ռաջի նորա՝ կատակէին եւ ասէին,
30 Ողջ եր, Թագաւոր Հրէից։ Եւ թքեալ
ի նա՝ առնուին զեղէգնն եւ ծեծէին
31 զգլուխ նորա։ Եւ յորժամ ձաղեցին
զնա, մերկացուցին ի նմանէ զքղամիդն
եւ ագուցին նմա զիւր հանդերձն, եւ
տարան զնա ի խաչ հանել։
32 Եւ ելեալ արտաքս՝ գտին այր մի
Կիւրենացի անուն Սիմոնի, զնա կալան
33 պահակ զի բարձցէ զխաչն նորա։ Եւ
եկեալ ի տեղին անուանեալ Գողգոթա,
34 որ է տեղի կառափելոյ, Ետուն նմա
ըմպել գինի ընդ լեղի խառնեալ. եւ
իբրեւ ճաշակեաց, ոչ կամէր ըմպել։
35 Եւ հանեալ զնա ի խաչ՝ բաժանեցին
զհանդերձս նորա վիճակաւ. [1]զի լցցի
բանն որ ասացաւ ի մարգարէէն, Բա-
ժանեցին զհանդերձս իմ յիւրեանս,
ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս
36 արկանէին"։ Եւ նստեալ պահէին զնա։
37 Եւ եդին ի վերայ գլխոյ նորա գրեալ
զվնաս նորա, թէ Այս է Յիսուս, Թա-
38 գաւորն Հրէից։ Յայնժամ հանին ընդ
նմա ի խաչ երկուս աւազակս, մի
յաջմէ նորա եւ մի յահեկէ։
39 Եւ որ անցանէինն՝ հայհոյէին զնա,
40 շարժէին զգլուխս իւրեանց, Եւ ասէին,
Վա՜հ, որ քակէիր զտաճարն եւ զերիս
աւուրս շինէիր զնա, ապրեցո զքեզ.
թէ Որդի ես Աստուծոյ, էջ ի խաչէդ։
41 Նոյնպէս եւ քահանայապետքն ձաղէին
հանդերձ դպրօքն եւ ծերովք եւ ասէին,
42 Զայլս ապրեցոյց, զինքն ոչ կարէ ապ-
րեցուցանել. եթէ թագաւոր է Իսրա-
յելի, իջցէ այժմ ի խաչէդ, եւ հաւա-
43 տասցուք դմա. Եթէ յուսացաւ յԱստ-
ուած, փրկեսցէ այժմ զդա, եթէ կամի
զդա. քանզի ասաց եթէ Աստուծոյ
44 Որդի եմ։ Զնոյն եւ աւազակքն որ
խաչեալ էին ընդ նմա՝ նախատէին զնա։
45 Եւ ի վեց ժամէ աւուրն խաւար ե-
ղեւ ի վերայ ամենայն երկրի մինչեւ
46 ցինն ժամ։ Եւ զինն ժամաւն գոչեաց
Յիսուս ի ձայն մեծ եւ ասէ, Էլի, Էլի,
լամա սաբաքթանի. այսինքն է, Աս-
տուած իմ, Աստուած իմ, ընդէ՞ր թո-
47 ղեր զիս։ Ոմանք յայնցանէ որ անդն
կային՝ իբրեւ լուան, ասէին, Զեղիա
48 կարդայ դա։ Եւ վաղվաղակի ընթա-
ցաւ մի ոմն ի նոցանէ, առ սպունգ լի
քացախով, հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել
49 նմա։ Եւ կէսքն ասէին, Թող, տեսցուք
եթէ գա՞յ Եղիա փրկել զդա։
50 Եւ Յիսուս դարձեալ աղաղակեաց
ի ձայն մեծ եւ արձակեաց զոգին։
51 Եւ ահա վարագոյր տաճարին ցելաւ
յերկուս ի վերուստ մինչեւ ի վայր, եւ
երկիր շարժեցաւ, եւ վէմք պատառե-
52 ցան։ Եւ գերեզմանք բացան եւ բա-
զում մարմինք ննջեցելոց սրբոց յար-
53 եան։ Եւ ելեալ ի գերեզմանաց յետ
յարութեանն նորա, մտին ի քաղաքն
սուրբ եւ երեւեցան բազմաց։
54 Իսկ հարիւրապետն եւ որ ընդ նմա
պահէին զՅիսուս՝ իբրեւ տեսին զշար-
ժումն եւ զեղեալսն, երկեան յոյժ եւ
ասեն, Արդարեւ Աստուծոյ Որդի էր
սա։

[1]Յօրինակս պակաս

55 Էին անդ կանայք բազումք, կային
ի հեռաստանէ եւ հայէին, որք եկին
զկնի Յիսուսի ի Գալիլէէ պաշտել զնա․
56 Յորս էր Մարիամ Մագդաղենացի, եւ
Մարիամ՝ Յակովբայ եւ Յովսեայ մայր,
եւ մայր որդւոցն Զեբեդեայ։
57 Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, եկն այր մի
մեծատուն յԱրիմաթեայ որում անուն
էր Յովսէփ, որ եւ աշակերտեցաւ իսկ
58 Յիսուսի։ Սա մատուցեալ առ Պիղա-
տոս՝ խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի․
յայնժամ Պիղատոս հրամայեաց տալ
59 զմարմինն։ Եւ առեալ զմարմինն Յով-
60 սէփ՝ պատեաց սուրբ կտաւով, Եւ եդ
ի նոր գերեզմանի զոր փորեաց ի վիմի․
եւ թաւալեցուցեալ կափարիչ դրան
61 գերեզմանին վէմ մի մեծ՝ գնաց։ Անդ
էր Մարիամ Մագդաղենացի եւ միւս
Մարիամն, նստէին հանդէպ գերեզ-
մանին։
62 Եւ ի վաղիւ անդր որ է յետ ուրբա-
թուն, ժողովեցան քահանայապետքն
63 եւ փարիսեցիքն առ Պիղատոս, Եւ ա-
սեն, Տէր, յիշեցաք զի մոլորեցուցիչն
այն ասէր մինչ կենդանին էր, թէ Յետ
64 երից աւուրց յառնեմ․ Արդ հրամայեա
զգուշանալ գերեզմանին մինչեւ ցերիս
աւուրս, գուցէ եկեալ աշակերտքն գի-
շերի՝ գողանայցեն զնա, եւ ասիցեն
ժողովրդեանն թէ Յարեաւ ի մեռելոց․
եւ լինիցի յետին մոլորութիւնն չար
65 քան զառաջինն։ Ասէ ցնոսա Պիղատոս,
Ունիք զզօրականս, երթայք, զգուշա-
66 ցարուք որպէս եւ գիտէք։ Եւ նոքա
երթեալ զգուշացան գերեզմանին, եւ
կնքեցին զվէմն հանդերձ զօրականօքն։

ԳԼ․ ԻԸ

1 Եւ յերեկոյի շաբաթուն յորում լու-
սանայր միաշաբաթին, եկն Մարիամ
Մագդաղենացի եւ միւս Մարիամն տե-
2 սանել զգերեզմանն։ Եւ ահա շարժումն
մեծ եղեւ, զի հրեշտակ Տեառն իջեալ
յերկնից մատուցեալ ի բաց թաւալե-
ցոյց զվէմն ի դրաց անտի, եւ նստէր
3 ի վերայ նորա․ Եւ էր տեսիլ նորա
իբրեւ զփայլակն, եւ հանդերձ նորա
4 սպիտակ իբրեւ զձիւն։ Եւ յահէ անտի
նորա խռովեցան պահապանքն, եւ եղեն
5 իբրեւ զմեռեալս։ Պատասխանի ետ
հրեշտակն եւ ասէ ցկանայսն, Մի՛ եր-
կնչիք դուք, գիտեմ զի զՅիսուս զխա-
6 չեալն խնդրէք․ Չէ աստ, քանզի
յարեաւ, որպէս ասացն․ եկայք, տե-
7 սէք զտեղին ուր [1]կայր։ Եւ վաղվա-
ղակի երթայք, ասացէք աշակերտացն
նորա թէ [2]Յարեաւ․ եւ ահա յառա-
ջանայ քան զձեզ ի Գալիլեա, անդ տե-
8 սանիցէք զնա․ ահա ասացի ձեզ։ Եւ
ելեալ վաղվաղակի ի գերեզմանէ անտի
ահիւ եւ խնդութեամբ բազմաւ՝ ըն-
թանային պատմել աշակերտացն։
9 Եւ ահա պատահեաց նոցա Յիսուս
եւ ասէ, Ո՛ղջ էք․ եւ նոքա մատու-
ցեալ կալան զոտս նորա եւ երկիր պա-
10 գին նմա։ Յայնժամ ասէ ցնոսա Յի-
սուս, Մի՛ երկնչիք, երթայք, ասացէք
եղբարցն իմոց զի երթիցեն ի Գալիլեա
եւ անդ տեսցեն զիս։
11 Իբրեւ նոքա գնացին, ահա ոմանք
ի զօրականացն եկին ի քաղաքն, եւ
պատմեցին քահանայապետիցն զամե-
12 նայն որ ինչ եղեւն։ Եւ նոքա ժողով-
եալ հանդերձ ծերովքն, խորհուրդ առ-
եալ՝ արծաթ յոյժ ետուն զօրականացն,
13 Եւ ասեն, Ասասջիք եթէ Աշակերտքն
նորա եկեալ գիշերի գողացան զնա,
14 մինչ մեք ի քուն էաք։ Եւ եթէ լուր
լինիցի այդ առ դատաւորն, մեք հաճե-
ցուք զնա եւ զձեզ աննոգս արասցուք։
15 Եւ նոցա առեալ զարծաթն, արարին
որպէս ուսանն․ եւ ել համբաւս այս
ի Հրէից մինչեւ ցայսօր։
16 Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին
ի Գալիլեա ի լեառնն՝ ուր ժամադիր
17 եղեւ նոցա Յիսուս։ Իբրեւ տեսին զնա,
երկիր պագին նմա, եւ ոմանք յեր-
18 կուացան։ Եւ մատուցեալ Յիսուս խօ-
սեցաւ ընդ նոսա եւ ասէ, Տուաւ ինձ
ամենայն իշխանութիւն յերկինս եւ
յերկրի․ [3]որպէս առաքեաց զիս Հայր,
19 եւ ես առաքեմ զձեզ։ Գնացէք այսու-
հետեւ, աշակերտեցէք զամենայն հե-
թանոսս, մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր
20 եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ։ Ուսու-
ցէք նոցա պահել զամենայն որ ինչ
պատուիրեցի ձեզ․ եւ ահաւասիկ ես
ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս, մինչեւ
ի կատարած աշխարհի։

---

[1] Յունարէն, կայր Տէրն
[2] Յունարէն, Յարեաւ ի մեռելոց
[3] Ի Յունին պակասի

ԳԼՈՒԽՔ ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

	Գլ.	Հմր.
Վասն դիւահարին.	Ա.	23
Վասն Պետրոսի զոքանչին.	Ա.	29
Վասն բժշկութեան պէսպէս հիւանդութեանց.	Ա.	32
Վասն բորոտին.	Ա.	40
Վասն անդամալուծին.	Բ.	3
Վասն Ղեւեայ մաքսաւորի.	Բ.	14
Վասն գօսացեալ ձեռինն.	Գ.	1
Վասն առաքելոցն ընտրութեան.	Գ.	13
Վասն սերմանեացն առակի.	Դ.	2
Վասն սաստելոյ ջուրցն.	Դ.	35
Վասն լէգէոնացն.	Ե.	1
Վասն դստեր ժողովրդապետին.	Ե.	21
Վասն տեռատեսին.	Ե.	25
Վասն համարոյ առաքելոցն.	Զ.	7
Վասն Յովհաննու, եւ Հերովդէի.	Զ.	14
Վասն հինգ հացին եւ երկուց ձկանցն.	Զ.	35
Վասն ի վերայ ծովուն գնալոյ.	Զ.	47
Վասն անցանելոյն զպատուիրանաւն.	Է.	5
Վասն Ասորւոյ կնոջն փիւնիկեցւոյ.	Է.	24
Վասն համրին եւ խլին.	Է.	31
Վասն եւթն հացին.	Ը.	1
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն.	Ը.	16
Վասն կուրին.	Ը.	22
Վասն հարցանելոյն ի Կեսարիա.	Ը.	27
Վասն այլակերպութեանն Տեառն.	Թ.	1
Վասն լուսնահարին.	Թ.	16
Վասն խորհելոյն թէ ո՞վ իցէ մեծ.	Թ.	32
Վասն հարցանելոյն թէ Պա՞րտ է արձակել զկին.	Ժ.	1
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս.	Ժ.	17
Վասն որդւոցն Զեբեդեայ.	Ժ.	35
Վասն Բարտիմէոսի.	Ժ.	46
Վասն յաւանակին.	ԺԱ.	1
Վասն չորանալոյ թզենւոյն.	ԺԱ.	12
Վասն անյիշաչարութեան.	ԺԱ.	25
Վասն հարցանելոյ քահանայապետիցն զՏէրն.	ԺԱ.	27
Վասն այգւոյն.	ԺԲ.	1
Վասն հարցանելոյ զդահեկանէն.	ԺԲ.	13
Վասն սադուկեցւոցն.	ԺԲ.	18
Վասն դպրացն.	ԺԲ.	28
Վասն Տեառն հարցանելոյն զփարիսեցիսն.	ԺԲ.	35
Վասն երկու լումայիցն.	ԺԲ.	41
Վասն կատարածին.	ԺԳ.	3
Վասն աւուրն եւ ժամուն.	ԺԳ.	32
Վասն օծանելոյ կնոջն զՏէրն իւղով.	ԺԴ.	3
Վասն զատկին.	ԺԴ.	12
Վասն մատնութեանն մարգարէանալոյ.	ԺԴ.	18
Վասն Պետրոսի ուրացութեանն.	ԺԴ.	66
Վասն խնդրելոյ զտէրունական մարմինն.	ԺԵ.	42
Վասն իւղաբեր կանանցն.	ԺԶ.	1

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ՍԿԻԶԲՆ աւետարանի Յիսուսի Քրիս-
2 տոսի, Որդւոյ Աստուծոյ։ Որպէս եւ
գրեալ է ի մարգարէս, Ահաւասիկ ես
առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո, որ
հանդերձեսցէ զճանապարհս քո առաջի
3 քո։ Ձայն բարբառոյ յանապատի, Պատ-
րաստ արարէք զճանապարհ Տեառն,
եւ ուղիղս արարէք զշաւիղս Նորա։
4 Եւ եղեւ զի Յովհաննէս մկրտէր յա-
նապատի, եւ քարոզէր մկրտութիւն
ապաշխարութեան ի թողութիւն մե-
5 ղաց։ Եւ երթայր առ նա. ամենայն աշ-
խարհն Հրէաստանի եւ Երուսաղեմա-
ցիք ամենեքեան, եւ մկրտէին ի նմա-
նէ ի Յորդանան գետ՝ խոստովանեալ
6 զմեղս իւրեանց։ Եւ էր Յովհաննէս
զգեցեալ ստեւ ուղտու, եւ գօտի մաշ-
կեղէն ընդ մէջ իւր. եւ կերակուր նո-
7 րա մարախ եւ մեղր վայրենի։ Քարո-
զէր եւ ասէր, Գայ զօրագոյնն քան
զիս զկնի իմ, որում չեմ բաւական
խոնարհել լուծանել զխրացս կօշկաց
8 նորա։ Ես մկրտեցի զձեզ ջրով, եւ նա
մկրտեսցէ զձեզ Հոգւով Սրբով։
9 Եւ եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ եկն
Յիսուս ի Նազարեթէ Գալիլեացւոց,
եւ մկրտեցաւ ի Յովհաննէ ի Յորդա-
10 նան։ Եւ նոյնժամայն ընդ ելանել
ի ջրոյն ետես ցելեալ զերկինս, եւ
զՀոգին [1]Աստուծոյ իբրեւ զաղաւնի
11 զի իջանէր ի վերայ Նորա։ Ձայն եղեւ
յերկնից եւ ասէ, Դու ես Որդի իմ սի-
12 րելի, ընդ քեզ հաճեցայ։ Եւ նոյնժա-
13 մայն Հոգին հանէ զնա յանապատ։ Եւ
էր նա անդ զաւուրս քառասուն փոր-
ձեալ ի Սատանայէ, եւ էր ընդ գազանս.
եւ հրեշտակք պաշտէին զնա։
14 ԲԲ. Եւ յետ մատնելոյն Յովհաննու
եկն Յիսուս ի Գալիլեա. քարոզէր զա-
15 ւետարանն Աստուծոյ, Եւ ասէր թէ
Կատարեալ է ժամանակ, եւ հասեալ է
արքայութիւնն Աստուծոյ, ապաշխա-
րեցէք եւ հաւատացէք յաւետարանն։
16 Իբրեւ անցանէր առ ծովեզերբն Գա-
լիլեացւոց, ետես զՍիմովն եւ զԱնդրէ-
աս զեղբայր Սիմովնի, զի արկեալ էր
նոցա ուռկանս ի ծով, քանզի ձկնորսք
17 էին. Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս, Եկայք
զկնի իմ եւ արարից զձեզ լինել որ-
18 սորդս մարդկան։ Եւ վաղվաղակի թող-
եալ զուռկանսն՝ գնացին զհետ Նորա։
19 Եւ մատուցեալ անտի սակաւիկ մի յա-
ռաջ՝ ետես զՅակովբոս Զեբեդեայ եւ
զՅովհաննէս զեղբայր նորա, եւ զնոսա
ի նաւին մինչ կազմէին զուռկանս։
20 Եւ կոչեաց [2]զնոսա, եւ վաղվաղակի
թողեալ զհայրն իւրեանց զԶեբեդէոս
ի նաւին վարձկանօքն հանդերձ, գնա-
ցին զհետ Նորա։
21 ԲԳ. Եւ մտանեն ի Կափառնայում,
եւ իսկ եւ իսկ ի շաբաթուն մտեալ ի
22 ժողովուրդն՝ ուսուցանէր զնոսա։ Եւ
զարմանային ընդ վարդապետութիւն
նորա, զի ուսուցանէր զնոսա իբրեւ
իշխանութեամբ, եւ ոչ՝ որպէս դպիրքն։
23 Եւ էր ի ժողովրդեանն նոցա այր մի,
յորում այս պիղծ գոյր ի նմա. որ ա-
24 ղաղակեաց եւ ասէ, Թոյլ տուր, զի՞
կայ մեր եւ քո, Յիսուս Նազովրեցի,
եկիր կորուսանե՞լ զմեզ. գիտեմք զքեզ,
25 ով ես, Սուրբդ Աստուծոյ։ Սաստեաց
ի նա Յիսուս եւ ասէ, Կարկեաց եւ ել
26 ի դմանէ։ Եւ զարկոյց զնա այսն պիղծ,
եւ աղաղակեաց ի ձայն մեծ եւ ել ի
27 նմանէ։ Եւ զարմացան ամենեքին, մին-
չեւ հծծել ընդ միմեանս եւ ասել, Զի՞նչ
է այս նոր վարդապետութիւնս, զի
իշխանութեամբ եւ այսոց պղծոց սաս-
28 տէ, եւ հնազանդին սմա։ Եւ ել լուր
նորա ընդ ամենայն կողմն Գալիլեա-
ցւոց։
29 Եւ վաղվաղակի ելեալ ի ժողովրդե-

[1] Ի Յոյնն պակասի

[2] Բազումք, զնոսա վաղվաղակի, եւ

նէն՝ եկն ի տուն Սիմովնի եւ Անդրեայ
Յակովբաու եւ Յովհաննու հանդերձ։
30 Եւ զոքանչ Սիմովնի դնէր ջերմացեալ,
եւ վաղվաղակի ասեն ցնա վասն նորա։
31 Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ
զձեռանէ նորա. եւ եթող զնա տենդն,
եւ պաշտէր զնոսա։
32 Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ ի մտանել
արեգականն, բերէին առ նա զամենայն
33 հիւանդս եւ զդիւահարս. Եւ էր ամե-
նայն քաղաքն ժողովեալ առ դրունսն.
34 Եւ բժշկեաց բազում հիւանդս ի պէս-
պէս ախտից, եւ դեւս բազումս եհան.
եւ ոչ տայր խօսել դիւացն, զի գիտէին
զնա [1]թէ Քրիստոսն է"։
35 ԲԴ. Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յա-
րուցեալ ել եւ գնաց յանապատ տեղի,
36 եւ անդ կայր յաղօթս։ Եւ գնաց զհետ
նորա Սիմովն եւ որ ընդ նմայն էին։
37 Եւ իբրեւ գտին զնա, ասեն ցնա թէ
38 Ամենեքին խնդրեն զքեզ։ Եւ ասէ ցնո-
սա, Եկայք երթիցուք եւ յայլ մօտա-
ւոր գեղաքաղաքսն, զի եւ անդ քա-
39 րոզեցից, զի յայս իսկ եկեալ եմ։ Եւ
քարոզէր ի ժողովուրդս նոցա ընդ ա-
մենայն Գալիլեացիս, եւ դեւս հանէր։
40 Գայ առ նա բորոտ մի, աղաչէր, ի
ծունր իջանէր եւ ասէր, Տէր, եթէ
41 կամիս, կարող ես զիս սրբել։ Իսկ Յի-
սուս գթացեալ ձգեաց զձեռն, մերձե-
ցաւ ի նա եւ ասէ ցնա, Կամիմ, սրբ-
42 եաց։ Եւ իբրեւ ասացն ցնա, վաղվա-
ղակի գնաց ի նմանէ բորոտութիւնն,
43 եւ սրբեցաւ։ Եւ սաստեաց նմա՝ եհան
զնա արտաքս վաղվաղակի, եւ ասէ
44 ցնա, Զգոյշ լեր, մի՛ ումեք ինչ ասի-
ցես. այլ երթ, ցոյց զքեզ քահանային,
եւ մատո վասն սրբութեան քո պատա-
րագ, զոր հրամայեաց Մովսէս ի վկա-
45 յութիւն նոցա։ Եւ նա ելեալ սկսաւ
քարոզել յոյժ եւ հռչակ հարկանել
զբանն, մինչ ոչ եւս կարող լինել նմա
յայտնապէս ի քաղաք մտանել, այլ ար-
տաքոյ յանապատ տեղիս էր. եւ գային
առ նա յամենայն կողմանց։

ԳԼ. Բ

1 ԲԵ. Եւ մտեալ դարձեալ ի Կափառ-
2 նայում յետ աւուրց, լուր եղեւ եթէ
ի տան է. եւ ժողովեցան բազումք,
մինչեւ տեղի եւս ոչ լինել եւ ոչ առ
3 դրանն. եւ խօսէր նոցա զբանն։ Եւ
գային առ նա, բերէին անդամալոյծ մի
4 բարձեալ ի չորից։ Եւ իբրեւ ոչ կա-
րէին մերձենալ առ նա յամբոխէ անտի,
քակեցին զյարկն ուր էր Յիսուս, եւ
բացեալ զառաստաղն՝ իջուցին զմա-
5 հիճսն յորում կայր անդամալոյծն։ Եւ
տեսեալ Յիսուսի զհաւատս նոցա, ասէ
ցանդամալոյծն, Որդեակ, թողեալ լի-
6 ցին քեզ մեղք քո։ Եւ էին ոմանք ի
դպրաց անտի որ անդ նստէին. եւ խոր-
7 հէին ի սիրտս իւրեանց, Զի՞նչ է այս
որ խօսի սա զհայհոյութիւնս. ո՞վ կա-
րէ թողուլ զմեղս, եթէ ոչ մի Աստ-
8 ուած։ Եւ գիտաց Յիսուս յոգի իւր
թէ այնպէս խորհին ի սիրտս իւրեանց,
եւ ասէ, Զի՞ խորհիք զայդ ի սիրտս
9 ձեր։ Զի՞նչ դիւրին է, ասե՞լ ցանդա-
մալոյծն՝ Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո,
եթէ՝ ասել, Արի, առ զմահիճս քո եւ
10 երթ [2]ի տուն քո"։ Այլ զի գիտասջիք
եթէ իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ
ի վերայ երկրի թողուլ զմեղս, (ասէ
11 ցանդամալոյծն,) Քեզ ասեմ, Արի, առ
12 զմահիճս քո եւ երթ ի տուն քո։ Եւ
յարեաւ, եւ վաղվաղակի առեալ զմա-
հիճսն, ել առաջի ամենեցուն, մինչեւ
զարմանալ ամենեցուն, եւ փառաւոր
առնել զԱստուած եւ ասել թէ Այսպիսի
ինչ երբեք ոչ տեսաք։
13 ԲԶ. Եւ ել դարձեալ ի ծովեզրն, եւ
ամենայն ժողովուրդն գայր առ նա.
14 եւ ուսուցանէր զնոսա։ Եւ մինչդեռ
անցանէր, ետես զՂեւի Ալփեայ զի
նստէր ի մաքսաւորութեան, եւ ասէ
ցնա, Եկ զկնի իմ. եւ յարուցեալ գնաց
15 զկնի նորա։ Եւ եղեւ ի բազմելն նորա
ի տան նորա, եւ բազում մաքսաւորք
եւ մեղաւորք բազմեալ էին ընդ Յիսու-
սի եւ ընդ աշակերտսն նորա. քանզի
էին բազումք որ երթային զհետ նորա։
16 Իսկ դպիրքն եւ փարիսեցիք իբրեւ տե-
սին թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս եւ ընդ
մեղաւորս, ասեն ցաշակերտսն նորա,
Զի՞ է զի ընդ մեղաւորս եւ ընդ մաք-
17 սաւորս ուտէ [3]եւ ըմպէ"։ Իբրեւ լուաւ
Յիսուս, ասէ ցնոսա, Ոչինչ է պիտոյ
բժիշկ ողջոց, այլ՝ հիւանդաց. եւ ոչ

[1]Յոմանս գտանի

[2]Ի բազումս գտանի

եկի կոչել զարդարս, այլ զմեղաւորս ։
18 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու եւ
[1]փարիսեցիքն ի պահս. գան եւ ասեն
ցնա, Ընդէ՞ր աշակերտքն Յովհաննու
եւ [2]փարիսեցիքն պահեն, եւ քո աշա-
19 կերտքդ ոչ պահեն ։ Եւ ասէ ցնոսա Յի-
սուս, Միթէ մա՞րթ ինչ իցէ որդւոց
առագաստի, մինչ ընդ նոսա իցէ փե-
սայն, պահել. ցորքան ընդ իւրեանս
ունիցին զփեսայն, ոչ է մարթ պահել ։
20 Այլ եկեսցեն աւուրք, յորժամ վերասցի
ի նոցանէ փեսայն, եւ ապա պա-
21 հեսցեն յաւուրն յայնմիկ ։ Ոչ ոք կա-
պերտ [3]նոր անթափ արկանէ ի վերայ
հնացեալ ձորձոյ. ապա թէ ոչ՝ առնու
լրութեամբն իւրով նորն ի հնոյ անտի,
22 եւ չար եւս պատառումն լինի ։ Եւ ոչ
ոք արկանէ գինի նոր ի տիկս հինս.
ապա թէ ոչ՝ պայթուցանէ [4]գինին
զտիկսն, գինին հեղու եւ տիկքն կո-
րընչին. այլ գինի նոր ի տիկս նորս
արկանելի է ։
23 ԲԷ. Եւ եղեւ նմա ի շաբաթու ան-
ցանել ընդ արտորայս, եւ աշակերտքն
ի գնալն իւրեանց սկսան հասկ կորզել
24 եւ ուտել ։ Եւ փարիսեցիքն ասեն ցնա,
Տես, զի՞նչ գործեն աշակերտքն քո
25 ի շաբաթուս, զոր չէ արժան ։ Եւ ասէ
ցնոսա Յիսուս, Ո՞չ երբեք իցէ ըն-
թերցեալ ձեր զոր արարն Դաւիթ, յոր-
ժամ պիտոյն եղեւ, եւ քաղցեաւ նա
26 եւ որ ընդ նմայն էին ։ Զիա՞րդ եմուտ
ի տունն Աստուծոյ առ Աբիաթարաւ
քահանայապետիւ, եւ զհացսն զառա-
ջաւորութեան եկեր, եւ ետ եւ այնո-
ցիկ որ ընդ նմայն էին, զոր ոչ էր օրէն
27 ուտել, բայց միայն քահանայիցն ։ Եւ
ասէ ցնոսա, Շաբաթ վասն մարդոյ
եղեւ, եւ ոչ եթէ մարդ վասն շաբա-
28 թու ։ Ապա ուրեմն տէր է Որդի մար-
դոյ եւ շաբաթու ։

ԳԼ. Գ

1 Եւ եմուտ միւսանգամ ի ժողովուրդն,
եւ էր անդ այր մի որոյ ձեռն գօսա-
2 ցեալ էր ։ Եւ սպասէին նմա եթէ բժըշ-
կեսցէ զնա ի շաբաթուն, զի չարա-
3 խօսեսցեն զնմանէ ։ Եւ ասէ ցայրն որոյ
ձեռնն գօսացեալ էր, Արի, անդ ի մէջ ։
4 Եւ ասէ ցնոսա, Զի՞նչ արժան է ի շա-
բաթու, բարի՞ ինչ գործել եթէ չար
առնել, ոգի մի ապրեցուցանե՞լ եթէ
5 կորուսանել. եւ նոքա լռեցին ։ Եւ հա-
յեցեալ Յիսուսի զնոքօք լի ցասմամբ,
տրտմեալ վասն կուրութեան սրտից
նոցա՝ ասէ ցայրն, Ձգեա զձեռն քո.
եւ նա ձգեաց, եւ ողջացաւ ձեռն նորա ։
6 ԳԱ. Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի
փարիսեցիքն Հերովդիանոսօքն հան-
դերձ, խորհուրդ առնէին վասն նորա
թէ զիարդ կորուսցեն զնա ։
7 Իսկ Յիսուս աշակերտօքն իւրովք
գնաց ի ծովեզրն. եւ բազում ժողո-
վուրդ ի Գալիլեացւոց երթային զհետ
8 նորա, եւ ի Հրէաստանէ, Եւ [5]յԵրու-
սաղեմէ եւ յայնկոյս Յորդանանու եւ
որք ի Տիւրոսէ եւ ի Սիդոնէ, բազում
ժողովուրդ իբրեւ լսէին որչափ ինչ
9 առնէր՝ գային առ նա ։ Եւ ասէ ցաշա-
կերտսն իւր զի նաւակ մի պատրաս-
տական կայցէ նմա վասն ամբոխին,
10 զի մի՛ նեղեսցեն զնա ։ Քանզի զբա-
զումս բժշկեաց. մինչեւ գալ խռնել
զնովաւ, զի մերձեսցին առ նա որք
11 ունէին ախտս ինչ ։ Եւ այսք պիղծք
յորժամ տեսանէին զնա, անկանէին ա-
ռաջի նորա, աղաղակէին եւ ասէին թէ
12 Դու ես Որդին Աստուծոյ. եւ նա յոյժ
սաստէր նոցա, զի մի՛ յայտնի առնի-
ցեն զնա ։
13 ԳԲ. Ելանէ ի լեառնն եւ կոչէ առ ինքն
զորս ինքն կամեցաւ, եւ չոգան առ
14 նա ։ Եւ արար երկոտասանս զի իցեն
զնովաւ, եւ զի առաքեսցէ զնոսա քա-
15 րոզել, Եւ ունել իշխանութիւն բժըշ-
16 կելոյ. զցաւս եւ հանելոյ զդեւս ։ Եւ
17 եդ անուն Սիմոնի՝ Պետրոս, Եւ Յա-
կոբու Զեբեդեայ եւ Յովհաննու եղ-
բօրն Յակոբայ՝ եդ նոցա անուանս
Բաներեգէս, որ է Որդիք որոտման.
18 Եւ զԱնդրէաս, եւ զՓիլիպպոս, եւ
զԲարթողոմէոս, եւ զՄատթէոս զմաք-
սաւորն, եւ զԹովմաս, եւ զՅակոբոս
Ալփեայ, եւ զԹադէոս, եւ զՍիմոնն
19 Կանանացի, Եւ զՅուդա Իսկարիով-
տացի, որ եւ մատնեացն զնա ։
20 ԳԳ. Գան ի տուն, եւ գայ միւսանգամ

[1]Ոմն., փարիսեցւոցն [2]Ոմն., փարիսեցւոցն, այլք՝ աշակերտք փարիսեցւոցն
[3]Ի Յունին գոլով, որպէս եւ յօրինակն է Հայ. չէ- [illegible]
[4]Ոմն., գինին նոր
[5]Բազումք, յԵրուսաղեմէ եւ յԵդովմայ

ընդ նոսա ժողովուրդն, մինչ զի եւ
21 հաց եւս ոչ ժամանել ուտել նոցա։ Եւ
իբրեւ լուան որ իւրքն էին՝ ելին ունել
զնա, զի համարէին թէ մոլեգնեալ իցէ։
22 Եւ դպիրքն որ յԵրուսաղեմէ իջեալ
էին՝ ասէին թէ Բէեզզեբուղ գոյ ի դմա,
եւ իշխանաւ դիւացն հանէ դա զդեւս։
23 Եւ կոչեցեալ զնոսա առ ինքն՝ առակօք
խօսէր ընդ նոսա, Զիա՞րդ կարէ Սա-
24 տանայ զՍատանայ հանել։ Եւ արդ
եթէ թագաւորութիւն յանձն իւր բա-
ժանեսցի, ոչ կարէ կալ թագաւորու-
25 թիւնն այն։ Եւ եթէ տուն յանձն իւր
26 բաժանեսցի, ոչ կարէ կալ տունն։ Եւ
եթէ Սատանայ ի վերայ անձին իւրոյ
յարեաւ եւ բաժանեալ իցէ, ոչ կարէ
27 կալ, այլ վախճանեալ է։ Այլ ոչ ոք
կարէ զկարասի հզօրի, մտեալ ի տուն
նորա, աւար հարկանել, եթէ ոչ նախ
զհզօրն կապիցէ, եւ ապա զտուն նորա
28 աւար հարկանիցէ։ Ամէն ասեմ ձեզ
զի Ամենայն թողցի որդւոց մարդկան
մեղք եւ հայհոյութիւնք, որչափ եւ
29 հայհոյեսցեն. Բայց որ հայհոյեսցէ զՀո-
գին Սուրբ, ոչ ունիցի թողութիւն
յաւիտեան, այլ պարտապան լիցի յա-
30 ւիտենիցն մեղաց. Զի ասէին թէ Այս
պիղծ գոյ ի նմա։
31 ԳԴ. Գան եղբարքն եւ մայր նորա, եւ
արտաքոյ կացեալ՝ յղեցին եւ կոչէին
32 զնա։ Եւ անդ ժողովուրդն շուրջ զնո-
վաւ նստէր. եւ իբրեւ ասացին ցնա,
Ահաւասիկ մայր քո եւ եղբարք քո կան
33 արտաքոյ եւ խնդրեն զքեզ, Պատաս-
խանի ետ նոցա եւ ասէ, Ո՞վ է իմ
34 մայր կամ եղբարք։ Հայեցաւ շուրջ
զիւրեւ [1]յաշակերտսն զի նստէին՟, եւ
ասէ, Ահաւասիկ մայր իմ եւ եղբարք
35 իմ. Զի որ առնիցէ զկամս Աստուծոյ՝
նա է իմ եղբայր եւ քոյր եւ մայր։

ԳԼ. Դ

1 ԳԵ. Դարձեալ սկսաւ ուսուցանել
առ ծովեզերբն, եւ խռնեցան զնովաւ
ժողովուրդք բազումք, մինչեւ ի նաւ
մտանել նմա եւ նստել ի ծովուն, եւ ա-
մենայն ժողովուրդն զծովեզերբն ցա-
2 մաքն ունէին։ Եւ ուսուցանէր զնոսա
առակօք բազում ինչ, եւ ասէր նոցա
3 ի վարդապետութեան իւրում, Լուարուք.
Ահաւասիկ ել սերմանող սերմանել։
4 Եւ եղեւ ի սերմանելն, ոմն անկաւ առ
ճանապարհաւ, եւ [2]եկն թռչուն եւ
5 եկեր զնա՟։ Եւ այլն անկաւ յապառա-
ժի, ուր ոչ գոյր հող բազում. եւ վաղ-
վաղակի բուսաւ, քանզի ոչ գոյր հիւթ
6 երկրին. Եւ յորժամ ծագեաց արեւ,
ջեռաւ, եւ զի ոչ գոյին արմատք, ցա-
7 մաքեցաւ։ Եւ այլն անկաւ ի մէջ փշոց.
ելին փուշքն եւ հեղձուցին զնա, եւ
8 պտուղ ոչ ետ։ Եւ այլն անկաւ յեր-
կիր բարւոք, եւ ելեալ աճեցեալ տայր
պտուղ, եւ բերէր ընդ միոյ երեսուն
եւ ընդ միոյ վաթսուն եւ ընդ միոյ
9 հարեւր։ Եւ ասէր, Որ ունիցի ականջս
լսելոյ՝ լուիցէ։
10 ԳԶ. Եւ իբրեւ եղեւ առանձինն, հար-
ցին ցնա որ զնովաւն էին աշակեր-
11 տօքն հանդերձ զառակսն։ Եւ ասէ ցնո-
սա, Ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս
արքայութեան Աստուծոյ, բայց նոցա
որ արտաքինքն են՝ ամենայն ինչ ա-
12 ռակօք լինի, Զի տեսանելով տեսցեն
եւ մի՛ տեսցեն, եւ լսելով լուիցեն եւ
մի՛ իմասցին, զի մի՛ երբեք դարձցին
13 եւ թողցի նոցա։ Եւ ասէ ցնոսա, Ո՞չ
գիտէք զառակս զայս, եւ զիա՞րդ զա-
14 մենայն առակսն գիտիցէք։ Որ սեր-
15 մանէն՝ զբանն սերմանէ։ Եւ նոքա են
որ առ ճանապարհաւն՝ ուր բանն սեր-
մանի, եւ յորժամ լսեն զնա, գայ Սա-
տանայ եւ հանէ զբանն սերմանեալ ի
16 սիրտս նոցա։ Եւ նոքա են որ յապա-
ռաժին սերմանեցան, որք յորժամ լսի-
ցեն զբանն, վաղվաղակի խնդութեամբ
17 ընդունին. Եւ զի ոչ ունին արմատս
յանձինս, այլ առ ժամանակ մի են,
ապա ի հասանել նեղութեան կամ հա-
լածման վասն բանին՝ վաղվաղակի գայ-
18 թակղին։ Իսկ որ ի մէջ փշոցն սեր-
մանեցան՝ նոքա են, որ իբրեւ զբանն
19 լսեն, Եւ հոգք աշխարհիս եւ պատ-
րանք [3]մեծութեան մտանեն եւ հեղ-
ձուցանեն զբանն եւ անպտուղ լինի։
20 Եւ նոքա են որ յերկիրն բարւոք սեր-
մանեցան, որք լսեն զբանն եւ ընդու-
նին եւ տան պտուղ, ընդ միոյ երե-

[1]Յօրինակ, յորս նստէին

[2]Ի Յոյնն., օրինակ՝ եկին թռչունք եւ կերան զնա. այլք՝ եկին թռչունք երկնից եւ կերան զնա
[3]Յօրինակ, մեծութեան եւ ցանկութիւնք այլոց իրաց

տուն եւ ընդ միոյ վաթսուն եւ ընդ
միոյ հարեւր ։
21 ԳԷ. Եւ ասէ ցնոսա, Միթէ գա՞յ ճրագ
զի ընդ գրուանաւ դնիցի կամ ընդ
մահճօք. ո՞չ ապաքէն ի վերայ աշտա-
22 նակի դնիցի ։ Զի չէ ինչ ի ծածուկ որ
թէ ոչ յայտնեսցի, եւ ոչ եղեւ ինչ
23 գաղտնի՝ եթէ ոչ ի յայտ գայցէ ։ Եթէ
24 ոք ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ ։ Եւ
ասէ ցնոսա, Տեսէք զինչ լսէքդ, եւ
յաւելցի ձեզ որոց լսէքդ. որով չափով
25 չափէք, նովին չափեսցի ձեզ ։ Որ ոք
ունիցի՝ տացի նմա. եւ որ ոչն ունիցի,
եւ զոր ունին՝ բարձցի ի նմանէ ։
26 ԴԿ. Եւ ասէր, Այսպէս է արքայու-
թիւն Աստուծոյ, որպէս զի այր մի ար-
27 կանիցէ սերմանիս յերկիր. Եւ ննջիցէ
եւ յառնիցէ զցայգ եւ զցերեկ, եւ սեր-
մանիքն բուսանիցին եւ աճիցեն. եւ
28 նա ոչ գիտէ թէ երկիրն ինքնին բերէ
զպտուղ. նախ զխոտն եւ ապա զհասկն,
եւ ապա զցորեանն ստոյգ ի հասկին ։
29 Այլ յորժամ տայցէ զպտուղն, վաղվա-
ղակի առաքի մանգաղ, զի հասեալ են
30 հունձք ։ Եւ ասէր, Ո՞ւմ նմանեցուս-
ցուք զարքայութիւնն Աստուծոյ, կամ
որո՞վ առակաւ առակեսցուք զնա ։
31 Որպէս հատն մանանխոյ որ յորժամ
սերմանիցի յերկրի, փոքրագոյն է քան
զամենայն սերմանիս որ են յերկրի,
32 Եւ յորժամ սերմանիցի, բուսանի եւ
լինի մեծ քան զամենայն բանջար, եւ
արձակէ ոստս մեծամեծս, մինչեւ բա-
ւական լինել ընդ հովանեաւ նորա
33 թռչնոց երկնից բնակել ։ Եւ այնպիսի
առակօք խօսէր ընդ նոսա զբանն, որ-
34 պէս կարող լինէին լսել. Եւ առանց
առակի ոչինչ խօսէր ընդ նոսա, բայց
առանձինն աշակերտացն իւրոց մեկնէր
զամենայն ։
35 ԴԲ. Եւ ասէ ցնոսա յաւուրն յայնմիկ
իբրեւ ընդ երեկս լինէր, Եկայք անց-
36 ցուք յայն կողմն ։ Թողուն զժողո-
վուրդն, եւ առնուն զնա նաւաւն հան-
դերձ, եւ զայլ եւս նաւսն որ էին ընդ
37 նմա ։ Եւ լինէր մրրիկ մեծ հողմոյ, եւ
զալիսն ի նաւն զեղոյր, մինչ զրեթէ
38 լի իսկ լինել ։ Եւ ինքն ննջէր ի խելս
նաւուն ի վերայ բարձի. զարթուցանէին
զնա եւ ասէին, Վարդապետ, ոչի՞նչ է
39 քեզ փոյթ, զի կորնչիմք աւասիկ ։ Եւ
զարթուցեալ սաստեաց հողմոյն եւ ծո-
վուն, ասէ, Դադարեա, կարկեաց. եւ
դադարեաց հողմն եւ եղեւ խաղաղու-
40 թիւն մեծ ։ Եւ ասէ ցնոսա, Ընդէ՞ր
այդպէս վատասիրտք էք, չե՞ւ եւս ու-
նիք հաւատս. եւ երկեան երկեւղ մեծ
եւ ասէին ցմիմեանս, Ո՞ ոք արդեւք
իցէ սա, զի եւ հողմ եւ ծով հնազան-
դին սմա ։

ԳԼ. Ե

1 Եւ եկն յայնկոյս ծովուն՝ յաշխարհն
2 [1]Գերգեսացւոց ։ Եւ ընդ ելանելն նորա
ի նաւէ անտի, պատահեաց նմա այր մի
ի գերեզմանացն զոր ունէր այս պիղծ.
3 Որոյ եւ բնակութիւն իւր իսկ ի գե-
րեզմանս էր. եւ ոչ շղթայիւք ոք եւս
4 կարէր կապել զնա, Վասն բազում ան-
գամ ոտնակապօք եւ շղթայիւք կա-
պելոյ եւ խզելոյ ի նմանէ զշղթայսն,
եւ զոտնակապսն խորտակելոյ. եւ ոչ
5 ոք կարէր պարտել զնա. Քանզի հա-
նապազ զցայգ եւ զցերեկ ի գերեզմանս
եւ ի լերինս աղաղակէր, եւ կոծէր
6 զանձն իւր քարամբք ։ Իբրեւ ետես զՅի-
սուս ի հեռաստանէ, ընթացաւ եւ եր-
7 կիր եպագ նմա ։ Աղաղակեաց ի ձայն
մեծ եւ ասէ, Զի՞ կայ իմ եւ քո, Յի-
սուս, Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ,
երդմնեցուցանեմ զքեզ յԱստուած, մի՛
8 տանջեր զիս ։ Քանզի ասէր ցնա, Ել,
9 այսդ պիղծ, ի մարդոյ այտի ։ Եւ հար-
ցանէր ցնա թէ Զի՞նչ անուն է քո.
եւ ասէ ցնա, Լէգէոն անուն է իմ,
10 քանզի բազումք եմք ։ Եւ աղաչէին զնա
յոյժ, զի մի՛ առաքեսցէ զնոսա արտաքս
11 քան զաշխարհն ։ Եւ անդ էր առ լե-
րամբն երամակ մի խոզից արօտական
12 մեծ ։ Աղաչեցին զնա ամենայն դեւքն
եւ ասեն, Առաքեա զմեզ ի խոզսն, զի
13 մտցուք ի նոսա ։ Եւ հրամայեաց նոցա.
եւ իբրեւ ելին այսքն պիղծք, մտին
ի խոզսն, եւ դիմեաց երամակն ի դարէ
անտի ի ծովն. էին իբրեւ երկու հա-
14 զարք, եւ հեղձնուին ի ծովուն ։ Եւ
խոզարածքն փախեան եւ պատմեցին
ի քաղաքին եւ յագարակս. եւ ելին տե-
15 սանել զինչ իցէ որ գործեցաւն ։ Գան
առ Յիսուս, եւ տեսանեն զդիւահարն
զի նստէր զգեցեալ եւ զգաստացեալ,

---

[1] Ոմանք, Գադարացւոց

որ ունէր զլէգէոնն, եւ զահի հարան։
16 Եւ պատմեցին նոցա որոց տեսեալն
էր, թէ զի՛նչ եղեւ այսահարին եւ
17 զի՛նչ վասն խոզիցն։ Եւ սկսան աղա-
18 չել զնա գնալ ի սահմանաց նոցա։ Եւ
իբրեւ եմուտ նա ի նաւն, աղաչէր
19 զնա դիւահարն զի ընդ նմա իցէ։ Եւ
Յիսուս ոչ ետ նմա թոյլ, այլ ասէ ցնա,
Երթ ի տուն քո առ ընտանիս քո, եւ
պատմեա նոցա որ ինչ միանգամ Տէր
20 արար քեզ եւ ողորմեցաւ քեզ։ Եւ
չոգաւ եւ սկսաւ քարոզել ի Դեկա-
պոլին զոր ինչ արար նմա Յիսուս,
եւ ամենեքին զարմանային։
21 Դ.Գ. Եւ իբրեւ անց Յիսուս [1]միւս-
անգամ յայն կողմն, ժողովեցաւ առ
նա ժողովուրդ բազում, եւ էր առ
22 ծովեզերբն։ Եւ ահա մի ի ժողովրդա-
պետացն գայր, որում անուն էր Յայ-
րոս, եւ իբրեւ ետես զնա անկաւ առ
23 ոտս նորա. Աղաչէր զնա յոյժ եւ ա-
սէր թէ Դուստր [2]նորա մերձ է ի մահ,
զի եկեալ [3]դնիցէ նմա ձեռն, որպէս
24 զի ապրեսցի եւ կեցցէ։ Եւ գնաց ընդ
նմա. երթայր եւ ժողովուրդ բազում
զհետ նորա եւ նեղէին զնա։
25 Եւ կին մի էր ի տեռատեսութեան
26 արեան զերկոտասան ամ. Եւ յոյժ
մչտացեալ ի բազում բժշկաց, եւ ծա-
խեալ զինչս իւր զամենայն եւ չէր ինչ
օգտեալ, այլ եւս առաւել զայրացեալ։
27 Իբրեւ լուաւ զՅիսուսէ, եկն ի մէջ
ամբոխին յետոյ եւ բուռն եհար զհան-
28 դերձէ նորա. Քանզի խորհէր ի մտի
թէ միայն մերձեցայց ի հանդերձս նո-
29 րա, փրկեցայց։ Եւ վաղվաղակի ցա-
մաքեցաւ աղբիւր արեան նորա. եւ
գիտաց ի մարմին իւր թէ բժշկեցաւ
30 ի տանջանացն։ Եւ անդէն վաղվաղակի
գիտաց Յիսուս յանձն իւր զզօրու-
թիւնն որ ել ի նմանէ, դարձաւ յամ-
բոխն եւ ասէ, Ո՞վ մերձեցաւ ի հան-
31 դերձս իմ։ Եւ ասեն ցնա աշակերտքն,
Տեսանես զի ամբոխդ նեղէ զքեզ, եւ
ասես թէ Ո՞վ մերձեցաւ ի հանդերձս
32 իմ։ Եւ շուրջ հայէր տեսանել թէ ո՛
33 զայն արար։ Եւ կինն զարհուրեալ եւ
դողացեալ [4]վասն որոյ գաղտն արար",
քանզի գիտէր զի՛նչ եղեւ նմա, եկն
անկաւ առաջի նորա, եւ ասաց զա-
34 մենայն իրսն ստուգութեամբ։ Եւ Յի-
սուս ասէ ցնա, Դուստր, հաւատք քո
կեցուցին զքեզ, երթ ի խաղաղութիւն
եւ եղիջիր ողջ ի տանջանաց քոց։
35 Դ.Դ. Մինչդեռ նա զայն խօսէր, գան
ոմանք ի տանէ ժողովրդապետին եւ
ասեն թէ Դուստրն քո մեռաւ, զի՞ եւս
36 աշխատ առնես զվարդապետդ։ Իսկ
Յիսուս իբրեւ լուաւ զբանն ասացեալ,
ասէ ցժողովրդապետն, Մի՛ երկնչիր,
37 բայց միայն հաւատա։ Եւ ոչ զոք եթող
ընդ իւր երթալ, բայց միայն զՊետրոս
եւ զՅակոբոս եւ զՅովհաննէս զեղ-
38 բայրն Յակոբայ։ Գայ ի տուն ժողո-
վրդապետին, եւ տեսանէ ամբոխ յոյժ
39 եւ լալականս եւ աղաղակ յոյժ։ Եւ
մտեալ ի ներքս ասէ ցնոսա, Զի՞ խռով-
եալ էք եւ լայք, մանուկն ոչ է մեռ-
40 եալ, այլ ննջէ։ Եւ ծաղր առնէին զնա.
եւ նորա հանեալ արտաքս զամենես-
եան, առնու ընդ իւր զհայր մանկանն
եւ զմայր եւ զնոսա որ ընդ նմայն
էին, եւ մտանէ ուր դնէր մանուկն։
41 Եւ կալեալ զձեռանէ մանկանն՝ ասէ
ցնա, Տալիթա, կո՛ւմի. որ թարգմա-
42 նի, Աղջիկ դու, քեզ ասեմ, արի։ Եւ
վաղվաղակի յարեաւ աղջիկն եւ գնայր,
քանզի էր ամաց իբրեւ երկոտասանից.
եւ զարմացան մեծաւ զարմանալեօք։
43 Եւ պատուէր տայր նոցա յոյժ, զի մի՛
ոք գիտասցէ զայն. եւ ասաց տալ
նմա ուտել։

ԳԼ. Զ

1 Դ.Ե. Եւ ել անտի եկն ի գաւառ իւր.
եւ երթային զհետ նորա աշակերտքն
2 իւր։ Եւ եղեւ ի շաբաթուն սկսաւ
ուսուցանել ի ժողովրդեանն. եւ բա-
զումք իբրեւ լսէին, զարմանային [4]ընդ
վարդապետութիւն նորա" եւ ասէին,
Ուստի՞ է սմա այս, կամ զի՞նչ է ի-
մաստութիւնս որ տուեալ է սմա, զի
զօրութիւնք այսպիսիք ի ձեռաց սորա
3 լինիցին։ Ո՞չ սա է [5]մանուկ հիւսանն
եւ որդին" Մարեմայ, եղբայր Յակով-
բայ եւ Յովսեայ եւ Յուդայի եւ Սի-
մովնի, եւ չիցե՞ն քորք դորա աստ

[1] Բաղդ., միւսանգամ նաւաւ
[2] Յայնն, իմ [3] Յայնն, գնիցես

[4] ի բաղդ. պակաս
[5] Բաղդ., հիւսնն, որդին

4 առ մեզ. եւ գայթակղէին ի նա։ Եւ
ասէ ցնոսա Յիսուս, Ոչ է մարգարէ
անարգ, բայց եթէ ի գաւառի իւրում
եւ յազգատոհմի եւ ի տան իւրում։
5 Եւ ոչ կարէր անդ եւ ոչ մի՛ ինչ զօ-
րութիւն առնել, բայց սակաւ հիւան-
6 դաց ձեռն եդեալ բժշկէր զնոսա։ Եւ
զարմանայր վասն անհաւատութեան
նոցա։
ԴՋ. Եւ շրջէր շուրջ զգաւառօքն եւ
7 ուսուցանէր։ Եւ կոչեաց առ ինքն
զերկոտասանսն, եւ սկսաւ առաքել
զնոսա երկուս երկուս, եւ տայր նո-
ցա իշխանութիւն ի վերայ այսոց պղղ-
8 ծոց։ Եւ պատուիրեաց նոցա զի մի՛
ինչ բարձցեն ի ճանապարհ, բայց միայն
գաւազան. մի՛ պարկ, մի՛ հաց, մի՛
9 պղինձ ի գօտիս. Այլ ագանել հողա-
թափս, եւ, Մի՛ զգենուցուք, ասէ,
10 երկուս պարեգօտս։ Եւ ասէր ցնոսա,
Յոր տուն մտանիցէք, անդէն օթեվանս
11 կալջիք մինչեւ ելանիցէք անտի։ Եւ
որ ոչ ընկալցին զձեզ եւ ոչ լուիցեն
ձեզ, յորժամ ելանիցէք անտի, թօթա-
փեսջիք զփոշի ոտից ձերոց ի վկայու-
թիւն նոցա։
12 Եւ ելեալ քարոզէին զի ապաշխա-
13 րեսցեն։ Եւ դեւս բազումս հանէին,
եւ օծանէին իւղով զբազում հիւանդս
եւ բժշկէին զնոսա։
14 ԴԷ. Եւ լուաւ արքայ Հերովդէս,
քանզի յայտնի եղեւ անուն նորա, եւ
ասէր թէ Յովհաննէս մկրտիչ յարեաւ
ի մեռելոց, եւ վասն այնորիկ զօրու-
15 թիւնք լինին նովաւ։ Այլք ասէին թէ
Եղիա է, իսկ այլքն՝ թէ Մարգարէ է,
կամ թէ իբրեւ զմի ի մարգարէից։
16 Իբրեւ լուաւ Հերովդէս, ասէ, Զորոյ
ես զգլուխն հատի զՅովհաննու, սա է
նա, յարեաւ ի մեռելոց։
17 Զի ինքն Հերովդէս առաքեաց կա-
լաւ զՅովհաննէս, եւ կապեաց զնա եւ
եդ ի բանտի վասն Հերովդիայ կնոջ
Փիլիպպոսի եղբօր նորա, զի զնա կին
18 արար զնա։ Քանզի ասէր Յովհաննէս
ցՀերովդէս թէ Ոչ է օրէն քեզ ունել
19 զկին եղբօր քո։ Եւ Հերովդիա ոխա-
ցեալ էր ընդ նմա, եւ կամէր սպանա-
20 նել զնա եւ ոչ կարէր։ Զի Հերովդէս
երկնչէր ի Յովհաննէ, քանզի գիտէր
զնա այր արդար եւ սուրբ, եւ սպա-
սէր նմա, եւ լուեալ ի նմանէ՝ բազում
ինչ առնէր, եւ քաղցրութեամբ լսէր
21 նմա։ Իբրեւ օր մի լինէր պարապոյ,
յորժամ ընթրիս տայր Հերովդէս յա-
ւուր ծննդոց իւրոց նախարարաց իւրոց
եւ հազարապետաց եւ մեծամեծաց Գա-
22 լիլեացւոց. Եւ ի մտանել դստերն Հե-
րովդիայ եւ ի կաքաւել, հաճոյ եղեւ
Հերովդի եւ բազմականացն. ասէ թա-
գաւորն ցաղջիկն, Խնդրեա յինէն զոր
23 ինչ կամիս, եւ տաց քեզ։ Եւ երդ-
ուաւ նմա [1]բազում անգամ", թէ Զոր
ինչ եւ խնդրեսցես դու յինէն տաց
քեզ, մինչեւ ցկէս թագաւորութեան
24 իմոյ։ Նա ելեալ ասէ ցմայր իւր, Զի՞նչ
խնդրեցից. եւ նա ասէ, Զգլուխն Յով-
25 հաննու մկրտչի։ Եւ մտեալ անդրէն
փութանակի առ թագաւորն՝ ասէ, Կա-
միմ զի այժմ տացես ինձ վաղվաղակի
ի վերայ սկտեղ զգլուխն Յովհաննու
26 մկրտչի։ Եւ տրտմեցաւ յոյժ թագա-
ւորն, այլ վասն երդմանցն եւ կոչնա-
կանացն ոչ կամեցաւ անարգել զնա։
27 Եւ առաքեաց վաղվաղակի թագաւորն
դահիճ, եւ հրամայեաց բերել զգլուխն
նորա. եւ չոգաւ գլխատեաց զնա ի բան-
28 տին, Եւ եբեր զգլուխն նորա սկտեղբ
եւ ետ ցաղջիկն, եւ աղջիկն տարաւ
29 ետ մօր իւրում։ Իբրեւ լուան աշա-
կերտքն նորա, եկին, բարձին զմար-
մին նորա եւ եդին ի գերեզմանի։
30 ԵԿ. Ժողովեցան առաքեալքն առ Յի-
սուս, եւ պատմեցին նմա զամենայն
ինչ զոր արարին եւ զոր ուսուցին։
31 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս, Եկայք դուք
առանձինն յանապատ տեղի, եւ հան-
գիջիք սակաւ մի, զի էին բազումք
որ երթային եւ գային, եւ հաց ան-
32 գամ չժամանէին ուտել։ Եւ գնացին
նաւու յանապատ տեղի առանձինն։
33 Եւ [2]տեսին զնոսա զի երթային, եւ
[3]զգացին բազումք. եւ հետի յամենայն
քաղաքաց խուռն ընթանային անդր,
34 եւ [4]մերձենային առ նոսա"։ Եւ ելեալ
ետես ամբոխ բազում եւ գթացաւ ի
նոսա, զի էին իբրեւ ոչխարք որոց
ոչ իցէ հովիւ. եւ սկսաւ ուսուցանել
զնոսա յոյժ։
35 Եւ իբրեւ բազում ժամ եղեւ, մա-

---

[1]Ի բազումս պակասէ
[2]Ոմանք, տեսեալ ամբոխն
[3]Բազումք, ծանեան
[4]Բազումք, յառաջեցին քան զնոսա

տուցեալ աշակերտքն ասէին, Տեղիս
անապատ է․ մինչդեռ աւուր կայ,
36 Արձակեա զժողովուրդդ, զի երթեալ
չուրջ յագարակս եւ ի գեղս գնեսցեն
իւրեանց [1]զինչ ուտիցեն՝, զի ասա ու-
37 տել ինչ ոչ ունին։ Նա պատասխանի
ետ եւ ասէ ցնոսա, Դուք տուք դոցա
ուտել․ ասեն ցնա, Երթիցուք գնես-
ցուք երկերիւր դահեկանի հաց, եւ
38 տացուք դոցա ուտել։ Ասէ ցնոսա,
Քանի՞ նկանակ ունիք, երթայք տե-
սէք․ իբրեւ գիտացին, ասեն ցնա,
39 Հինգ՝ եւ երկուս ձկունս։ Եւ հրա-
մայեաց նոցա բազմել երախանս երա-
40 խանս ի վերայ դալար խոտոյ։ Եւ բազ-
մեցան դասք դասք՝ ուր հարիւր եւ
41 ուր յիսուն։ Եւ առեալ զհինգ նկա-
նակն եւ զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ
յերկինս, օրհնեաց, մանրեաց զնկա-
նակսն եւ ետ ցաշակերտսն զի արկցեն
նոցա, եւ զերկուս ձկունսն բաշխեաց
42 ամենեցուն։ [2]Կերան եւ յագեցան․
43 Եւ բարձին զնշխարսն երկոտասան սա-
44 կառի լի, եւ ի ձկանց անտի։ Եւ էին
որք կերանն իբրեւ արք հինգ հազար։
45 ԵԲ․ Եւ նոյնժամայն ճեպեաց զա-
շակերտսն մտանել ի նաւ, եւ յառա-
ջագոյն քան զնա երթալ յայնկոյս ի
Բեթսայիդա, մինչ ինքն զժողովուրդսն
46 արձակիցէ։ Եւ հրաժարեալ ի նոցանէ
47 ել ի լեառն կալ յաղօթս։ Եւ իբրեւ ե-
րեկոյ եղեւ, էր նաւն ի մէջ ծովուն,
48 եւ ինքն ի ցամաքի։ Եւ ետես զնոսա
հողմակոծեալս ի վարելն, զի էր հողմն
ընդդէմ նոցա․ եւ զչորրորդ պահու
գիշերոյն գայ առ նոսա գնալով ի վե-
րայ ծովուն, եւ կամէր զանց առնել
49 առ նոքօք։ Նոքա իբրեւ տեսին զի
գնայր ի վերայ ծովուն, համարեցան
թէ առաչօք ինչ լինիցի, եւ զաղաղակ
50 բարձին։ Քանզի ամենեքեան տեսին
զնա եւ խռովեցան․ եւ նա անդէն
վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ա-
սէ, Քաջալերեցարուք, ես եմ, մի՛ եր-
51 կնչիք։ Եւ ել ի նաւն առ նոսա, եւ դա-
դարեաց հողմն․ եւ առաւել եւս յիմար-
եալ էին ի միտս իւրեանց եւ զարմա-
52 նային յոյժ։ Քանզի եւ ի վերայ հացին
ոչ իմացան, զի էր սիրտ նոցա թըմբ-
53 րեալ։ Եւ իբրեւ անցին յայնկոյս, ե-

[1]Ոմանք, Հաց   [2]Յոյնն, կերան ամենեքին

54 կին յերկիրն [3]Գեննեսարէթ։ Եւ իբրեւ
ելին ի նաւէ անտի, իսկ եւ իսկ ծանու-
55 եան զնա արք տեղւոյն այնորիկ։ Եւ
ընթացեալ այսր անդր ընդ ամենայն
գաւառն, սկսան մահճօք բերել զհի-
56 ւանդս, ուր լսէին թէ անդ իցէ։ Եւ
ուր եւ մտանէր ի գեղս կամ ի քաղաքս
կամ յագարակս, ի հրապարակս դնէին
զախտաժէտս, եւ աղաչէին զնա զի
գոնէ ի քղանցս հանդերձից նորա մեր-
ձենայցեն․ եւ որ միանգամ մերձե-
ցանն՝ փրկեցան։

Գլ․ Է

1 ԵԳ․ Եւ ժողովեցան առ նա փարի-
սեցիքն եւ ոմանք ի դպրացն որ եկեալ
2 էին յԵրուսաղեմէ։ Եւ տեսեալ զոմանս
յաշակերտաց անտի, զի խառնակ ձե-
ռօք, այսինքն է անլուալ, ուտէին հաց,
3 բամբասեցին․ Զի փարիսեցիքն եւ ա-
մենայն Հրեայք եթէ ոչ բռնալիր լուա-
նան զձեռս, հաց ոչ ուտեն․ քանզի
4 ունին զաւանդութիւն ծերոցն․ Եւ
ի հրապարակէ մտեալ՝ եթէ ոչ նախ
մկրտիցին, ոչ ուտեն․ եւ այլ ինչ բա-
զում է զոր ընկալան ունել, մկրտու-
թիւնս բաժակաց եւ ստոմանաց եւ
5 պղնձեաց եւ մահճաց։ Ապա հարցա-
նեն զնա փարիսեցիքն եւ դպիրք թէ
Ընդէ՞ր աշակերտքն քո ոչ գնան ըստ
աւանդութեան ծերոցն, այլ խառնակ
6 ձեռօք հաց ուտեն։ Նա պատասխանի
ետ եւ ասէ ցնոսա թէ Բարւոք մար-
գարէացաւ Եսայի վասն ձեր կեղծա-
ւորաց, որպէս ասաց, Ժողովուրդս
այս շրթամբք մեծարէ զիս, եւ սիրտք
նոցա հեռացեալ ի բացեայ են յինէն․
7 Զուր պաշտեն զիս, ուսուցանեն վար-
դապետութիւնս զմարդկան պատուիր-
8 եալս։ Թողեալ զպատուիրանն Աստու-
ծոյ, ունիք զմարդկան աւանդութիւն[4]։
9 Եւ ասէ ցնոսա, Բարւոք խոտէք զպատ-
ուիրանն Աստուծոյ, զի զձեր աւան-
10 դութիւնն հաստատիցէք։ Զի Մովսէս
ասէ, Պատուեա զհայր քո եւ զմայր․
եւ Որ չարախօսեսցէ զհօրէ կամ զմօրէ՝
11 մահու վախճանեսցի։ Եւ դուք ասէք,

[3]Բազումք, Գեննեսարէթ, եւ զետեղեցին զնաւն
[4]Ոմանք յաւելուն, մկրտութիւնս սափորաց եւ
բաժակաց եւ այլոց այսպիսի նմանեաց առնէք բա-
զումս

Եթէ ասիցէ ոք ցհայր կամ ցմայր,
Կորբան, որ է պատարագ, զոր յինէն
12 օգտեսցիս. Եւ ոչ եւս տայք թոյլ նմա
13 առնել ինչ հօրն կամ մօր։ Եւ անար-
գէք զբանն Աստուծոյ ձեռով աւան-
դութեամբն, զոր աւանդեցէք, եւ բա-
զում ինչ այլ որ այսմ նման է՝ առնէք։
14 Եւ կոչեալ առ ինքն զամենայն ժո-
ղովուրդն՝ ասէ ցնոսա, Լուարուք ինձ
15 ամենեքեան եւ ի միտ առէք։ Ոչինչ
արտաքուստ ի մարդ մտեալ եթէ կա-
րիցէ պղծել զնա, այլ որ ելանէ ի նմա-
16 նէ՝ այն է որ պղծէ զմարդն։ Որ ունի-
ցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։
17 ԵԴ. Եւ իբրեւ եմուտ ի տուն յամ-
բոխէ անտի, հարցանէին զնա աշա-
18 կերտքն վասն առակին։ Եւ ասէ ցնո-
սա, Ա՞յդպէս եւ դուք անմիտ էք. ո՞չ
իմանայք եթէ ամենայն որ արտա-
քուստ ի ներքս մտանէ ի մարդ՝ ոչ
19 կարէ զնա պղծել. Զի ոչ եթէ ի սիրտ
նորա մտանէ, այլ՝ յորովայն, եւ ար-
տաքս ելանէ, եւ սրբէ զամենայն կե-
20 րակուրսն։ Եւ ասէր թէ Որ ինչ ի
21 մարդոյն ելանէ՝ այն պղծէ զմարդ։ Զի
ի ներքուստ ի սրտէ մարդկան խոր-
հուրդք չարութեան ելանեն, շնու-
22 թիւնք, պոռնկութիւնք, Գողութիւնք,
սպանութիւնք, ագահութիւնք, չա-
րութիւնք, նենգութիւնք, գիջու-
թիւնք, չարակնութիւն, հայհոյու-
թիւն, ամբարտաւանութիւն, անզգա-
23 մութիւն։ Այս ամենայն չարիք ի ներ-
քուստ ելանեն եւ պղծեն զմարդ։
24 Եւ անտի յարուցեալ եկն ի սահմանս
Տիւրոսի եւ Սիդոնի, եւ մտեալ ի
տուն ոչ ումեք կամէր յայտնել, եւ
25 ոչ կարաց ծածկել։ Լուաւ կին մի
զնմանէ, որոյ դուստր իւր նեղեալ էր
յայսոյ պղծոյ, եկն անկաւ առաջի նո-
26 րա։ Եւ կինն էր հեթանոս, Փիւնիկ
Ասորի յազգէ. եւ աղաչէր զնա զի
27 զդեւն հանցէ ի դստերէ նորա։ Եւ
Յիսուս ասէ ցնա, Թոյլ տուր նախ
յագեսցին մանկունք, զի ոչ է բարւոք
առնուլ զհաց մանկանց եւ արկանել
28 շանց։ Նա պատասխանի ետ եւ ասէ,
Տէր, եւ շունք ի փշրանաց սեղանոյ
29 մանկանցն կերակրին։ Եւ ասէ ցնա,
Վասն այդր բանի երթ, ել դեւն ի
30 դստերէ քումմէ։ Գնաց ի տուն իւր
եւ եգիտ ելեալ զդեւն, եւ զդուստրն
զի անկեալ դնէր ի մահիճս։
31 ԵԵ. Եւ ելեալ միւսանգամ ի սահմա-
նացն Տիւրոսի եւ Սիդոնի, եւ եկն
ի ծովեզրն Գալիլեացւոց ի մէջ սահ-
32 մանացն ի Դեկապոլիս։ Եւ բերին ա-
ռաջի նորա խուլ մի եւ համր, եւ ա-
ղաչէին զի ձեռն դիցէ ի վերայ նորա։
33 Եւ առեալ զնա մեկուսի յամբոխէ ան-
տի, արկ զմատունս իւր ընդ ականջս
նորա եւ եթուք անդր. եւ կալաւ
34 զլեզուէ նորա, Հայեցաւ յերկինս.
յոգւոց եհան եւ ասէ, Եփփաթա, որ է
35 բացիր։ Եւ նոյնժամայն բացան լսե-
լիք նորա, եւ լուծան կապանք լեզուի
36 նորա եւ խօսէր ուղիղ։ Եւ պատուիրե-
աց նոցա զի մի՛ ումեք ասիցեն. եւ
որչափ նա պատուիրէր նոցա, նոքա
37 եւս առաւել քարոզէին. Եւ եւս քան
զեւս զարմանային եւ ասէին, Զամե-
նայն ինչ բարւոք գործեաց սա, զի
խլից լսել տայ եւ համերց խօսել։

ԳԼ. Ը

1 ԵԶ. Յաւուրսն յայնոսիկ դարձեալ
ժողովուրդ բազում էր, եւ ինչ ոչ ու-
նէին ուտել. կոչեաց զաշակերտսն իւր
2 եւ ասէ ցնոսա, Գթամ ես ի վերայ
ժողովրդեանդ, զի արդ երեք աւուրք
են մինչ առ իս են, եւ ոչ ունին զինչ
3 ուտիցեն. Եւ եթէ արձակեմ զդոսա
նօթիս ի տունս իւրեանց, նքթիցեն
ի ճանապարհի. զի ոմանք ի դոցանէ
4 ի հեռաստանէ եկեալ են։ Պատասխանի
ետուն նմա աշակերտքն նորա, Ուս-
տի՞ [1]կարես յագեցուցանել զդոսա հա-
5 ցիւ յանապատի աստ։ Եւ հարցանէր
զնոսա, Քանի՞ նկանակ հաց ունիք.
6 եւ նոքա ասեն, Եւթն։ Եւ հրամայ-
եաց ժողովրդեանն բազմել ի վերայ
երկրի. եւ առեալ զեւթն նկանակն՝
գոհացաւ, եբեկ եւ տայր ցաշակերտսն
զի արկցեն. եւ արկին առաջի ժողո-
7 վրդեանն։ Եւ ձկունս սակաւ ունէին,
եւ զայն եւս օրհնեաց եւ հրամայեաց
8 արկանել։ Կերան եւ յագեցան. եւ
բարձին զնշխարս կոտորոցն եւթն
9 զամբիւղ։ Եւ էին որ կերանն՝ իբրեւ
չորք հազարք, եւ արձակեաց զնոսա։
10 ԵԷ. Եւ նոյն ժամայն մտեալ ի նաւ-

[1]Յ-ձն, կարիցէ ոք

հանդերձ աշակերտօքն՝ եկն ի կողմանս
11 [1]Դաղմանունեայ։ Ելին փարիսեցիքն
եւ սկսան վիճել ընդ նմա, եւ խնդրէ-
ին ի նմանէ նշան յերկնից փորձելով
12 զնա։ Եւ զայրացաւ յոգի իւր եւ ասէ,
Զի՞ է զի ազգս այս նշան խնդրէ. ամէն
ասեմ ձեզ թէ տացի նշան ազգիս այս-
13 միկ։ Եթող զնոսա, դարձեալ եմուտ
ի նաւ եւ գնաց յայնկոյս։
14 Եւ մոռացան հաց բառնալ, բայց
միայն մի նկանակ ունէին ընդ իւր-
15 եանս ի նաւին։ Եւ պատուիրէր նոցա
եւ ասէր, [2]Զգոյշ եղերուք՝՝ ի խմորոյ
անտի փարիսեցւոց եւ ի խմորոյ [3]Հե-
16 րովդիանոսաց։ Եւ խորհէին ընդ մի-
մեանս եւ ասէին թէ Զի հացս ոչ ու-
17 նիմք։ Գիտաց Յիսուս եւ ասէ ցնոսա,
Զի՞ խորհիք [4]ի միտս ձեր, թերահա-
ւատք՝՝, թէ հաց ոչ ունիք. տակաւին
ո՞չ իմանայք եւ ո՞չ յիշէք. ապշու-
18 թի՞ւն ունի զսիրտս ձեր. Աչք գոն
եւ ո՞չ տեսանէք, ականջք են եւ ո՞չ
լսէք, [5]եւ ո՞չ իմանայք տակաւին՝՝, եւ
19 ո՞չ յիշէք։ Յորժամ զհինգ նկանակն
ի հինգ հազարսն, եւ քանի՞ սակառի
բարձէք զկոտորոցն լի. եւ ասեն ցնա,
20 Երկոտասան։ Եւ յորժամ զեւթն նկա-
նակն ի չորս հազարսն, քանի՞ զամբիղ
լի բարձէք զկոտորոցն. եւ նոքա ասեն,
21 Եւթն։ Եւ ասէ ցնոսա, Իսկ զիա՞րդ
ոչ իմանայք։
22 Գան ի Բեթսայիդա, եւ ածեն առաջի
նորա կոյր մի, եւ աղաչէին զնա զի
23 մերձեսցի ի նա։ Եւ առեալ զձեռանէ
կուրին՝ եհան արտաքոյ շինին, եթուք
յաչս նորա եւ ձեռն եդ ի վերայ նորա.
եւ հարցանէր ցնա թէ տեսանիցէ՞ ինչ։
24 [6]Բացաւ, եւ ասէր, Տեսանեմ զմար-
25 դիկս զի շրջին իբրեւ զծառս։ Դար-
ձեալ եդ ձեռս ի վերայ աչաց նորա,
[7]եբաց, եւ տեսանէր. ողջացաւ, եւ
26 տեսանէր համարձակ զամենայն։ Ար-
ձակեաց զնա ի տուն իւր եւ ասէ,
Ի շէնդ մի՛ մտանիցես, [8]այլ երթ ի տուն

[1]Յոյնն, Դաղմանութեայ
[2]Բազումք, Տեսէք. զգուշ եղերուք
[3]Բազումք, Հերովդի
[4]ի Բազումս պակասէ
[5]ի Յոյնն պակասէ
[6]Յոյնն, Հայեցաւ
[7]Բազումք, ետ հայել
[8]Բազումք, և մի՛ ումեք ասիցես ի շինին

քո. եւ յորժամ ի շէնն մտանիցես, մի՛
ումեք ասիցես ի շինին։՝՝
27 ԶԿ. Եւ ել Յիսուս աշակերտօքն
հանդերձ ի շէնս Կեսարեայ Փիլիպ-
պեայ, եւ ի ճանապարհին հարցանէր
ցաշակերտսն եւ ասէր, Զո՞ ուստեք
28 ասեն զինէն մարդիկն թէ իցեմ։ Նոքա
ետուն պատասխանի եւ ասեն, ԶՅով-
հաննէս մկրտիչ, եւ այլք՝ Զեղիա, եւ
այլք՝ Զմի ոք ի մարգարէից անտի։
29 Ասէ ցնոսա, Իսկ դուք զո՞ ուստեք
ասէք զինէն թէ իցեմ. պատասխանի
ետ Պետրոս եւ ասէ ցնա, Դու ես
30 Քրիստոսն։ Եւ սաստեաց ինոսա զի
մի՛ ումեք ասիցեն զնմանէ։
31 Եւ սկսաւ ուսուցանել զնոսա թէ
պարտ է Որդւոյ մարդոյ բազում չար-
չարանս ընդունել, եւ անարգել յե-
րիցանց եւ ի քահանայապետից եւ
ի դպրաց, եւ մեռանել եւ յերիր աւուր
32 յառնել։ Եւ համարձակ զբանն խօսե-
ցաւ. եւ առեալ զնա մեկուսի Պետ-
33 րոսի՝ սկսաւ սաստել նմա։ Եւ նա
դարձաւ ետես զաշակերտսն, սաստեաց
Պետրոսի եւ ասէ, Երթ յետս իմ, Սա-
տանայ, զի ոչ խորհիս դու զԱստու-
ծոյսն, այլ զմարդկանս։
34 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդն
աշակերտօքն հանդերձ՝ ասէ ցնոսա,
Եթէ ոք կամի գալ զկնի իմ, ուրասցի
զանձն իւր եւ բարձցէ զխաչ իւր եւ
35 եկեսցէ զկնի իմ։ Զի որ կամիցի ապ-
րեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա.
եւ որ կորուսցէ զանձն իւր վասն ա-
36 ւետարանին՝ ապրեցուսցէ զնա։ Զի՞նչ
օգուտ է մարդոյ եթէ զաշխարհ ամե-
նայն շահեսցի, եւ զանձն իւր տու-
37 ժեսցի. [9]Քանզի զի՞նչ տացէ մարդ
38 փոխանակ անձին իւրոյ։ Զի որ ոք
ամօթ համարեսցի զիս եւ զբանս իմ
ի շնացող եւ ի մեղաւոր ազգիս յայս-
միկ, եւ Որդի մարդոյ յամօթ արասցէ
զնա, յորժամ եկեսցէ փառօք Հօր իւրոյ
39 [10]եւ հրեշտակաց սրբոց՝՝։ Եւ ասէ ցնո-
սա, Ամէն ասեմ ձեզ, զի են ոմանք
ի սոցանէ որ աստ կան, որք մի՛ ճա-
շակեսցեն զմահ, մինչեւ տեսցեն զար-
քայութիւն Աստուծոյ եկեալ զօրու-
թեամբ։

[9]Ոմանք, կամ
[10]Յոյնն, Հանդերձ հրեշտակօք սրբովք

ԳԼ. Թ

1 Եւ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր
Յիսուս զՊետրոս եւ զՅակոբոս եւ
զՅովհաննէս, եւ հանէ զնոսա ի լեառն
մի բարձր առանձինն, եւ յայլակերպս
2 եղեւ առաջի նոցա։ Եւ ձորձք նորա
եղեն փայլուն սպիտակ [1]յոյժ, որպէս
թափիչք երկրի ոչ կարեն այնպէս սպի-
3 տակացուցանել։ Եւ երեւեցաւ նոցա
Եղիա Մովսիսիւ հանդերձ, եւ խօսէին
4 ընդ Յիսուսի։ Պատասխանի ետ Պետ-
րոս եւ ասէ ցՅիսուս, Ռաբբի, բարւոք
է մեզ աստ լինել. եւ արասցուք երիս
տաղաւարս, մի՝ քեզ, եւ մի՝ Մովսիսի,
5 եւ մի՝ Եղիայի. Քանզի ոչ գիտէր զինչ
6 խօսէր, զի զարհուրեալ էին։ Եւ եղեւ
ամպ մի հովանի ի վերայ նոցա, ձայն
եղեւ յամպոյ անտի եւ ասէ, Դա է
7 որդի իմ սիրելի, դմա լուարուք։ Եւ
յանկարծակի հայեցեալ այսր անդր՝ ոչ
եւս զոք ուրեք տեսին, բայց միայն
8 զՅիսուս ընդ իւրեանս։ Եւ մինչդեռ
իջանէին ի լեռնէ անտի, պատուիրեաց
նոցա զի մի՛ ումեք պատմեսցեն զոր
տեսինն, բայց յորժամ Որդի մարդոյ
9 ի մեռելոց յարիցէ։ Եւ նոքա զբանն
ի միտ ունէին, եւ խնդրէին ընդ մի-
մեանս թէ զի՞նչ իցէ ի մեռելոցն յառ-
10 նել։ Հարցին ցնա եւ ասեն, Զի՞նչ է
այն զոր դպիրքն ասեն եթէ Նախ Ե-
11 ղիայի պարտ է գալ։ Նա պատասխանի
ետ նոցա եւ ասէ, Եղիա նախ եկեալ
յարդարեսցէ զամենայն. իսկ զիա՞րդ
գրեալ է զՈրդւոյ մարդոյ, զի բազում
12 ինչ չարչարեսցի եւ անարգանեսցի։ Այլ
ես ասեմ ձեզ եթէ Եղիա եկն, եւ ա-
րարին ընդ նմա զինչ եւ կամեցան, որ-
պէս եւ գրեալ է վասն նորա։
13 ՁԲ. Եւ եկեալ առ աշակերտսն, տեսին
ամբոխ շուրջ զնոքօք, եւ զդպիրսն՝ զի
14 վիճէին ընդ նոսա։ Եւ վաղվաղակի
ամենայն ժողովուրդն իբրեւ տեսին
զնա, զարմացան, եւ ընդ առաջ ըն-
15 թացեալ ողջոյն տային նմա։ Եւ եհարց
ցնոսա թէ Զի՞նչ վիճէիք ընդ նոսա։
16 Պատասխանի ետ մի ոմն ի ժողովրդե-
նէն եւ ասէ, Վարդապետ, ածի զորդի
17 իմ առ քեզ, զոր ունի այս համր. Եւ
ուր հասանէ, զարկուցանէ զնա. եւ
փրփրէ եւ կրճտէ զատամունս իւր եւ
ցամաքի. եւ ասացի աշակերտացդ քո
զի հանցեն, եւ ոչ կարացին հանել զնա։
18 Պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ, Ո՛վ
ազգ անհաւատ, մինչեւ յե՞րբ իցեմ
ընդ ձեզ, մինչեւ ցե՞րբ անսայցեմ ձեզ.
19 ածէք զնա առ իս։ Եւ ածին զնա առ
նա. իբրեւ ետես զնա այսն, վաղվա-
ղակի շարժլեաց զնա, եւ անկեալ յեր-
20 կիր թաւալէր եւ փրփրեայր։ Եհարց
ցհայր նորա եւ ասէ, Քանի՞ ժամա-
նակք են յորմէ հետէ այդ եղեւ դմա.
21 եւ նա ասէ, Ի մանկութենէ։ Բազում
անգամ ի հուր արկանէ եւ ի ջուր զի
կորուսցէ զդա. արդ եթէ կարող ինչ
ես, օգնեա մեզ, Տէր, գթացեալ ի վե-
22 րայ մեր։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա, [2]Ասա-
ցեր թէ կարող ես", ամենայն ինչ հնա-
23 րաւոր է այնմ, որ հաւատայն։ Եւ
վաղվաղակի աղաղակեաց հայր ման-
կանն եւ ասէ, [3]Հաւատամ, օգնեա
24 անհաւատութեանս իմում։ Իբրեւ ե-
տես Յիսուս եթէ կուտի ժողովուրդն
ի վերայ, սաստեաց այսոյն պղծոյ եւ
ասէ, Համրդ եւ խուլ այս, ես տամ
քեզ հրաման, ել ի դմանէ, եւ այլ եւս
25 մի՛ մտանիցես ի դա։ Եւ աղաղակեաց
եւ յոյժ լլկեաց զնա եւ ել. եւ եղեւ
[4]պատանեակն իբրեւ զմեռեալ, մինչեւ
26 բազմաց իսկ ասել թէ Մեռաւ։ Եւ Յի-
սուս կալաւ զձեռանէ նորա, յարոյց
27 զնա, եւ կանգնեցաւ։ Եւ իբրեւ եմուտ
նա ի տուն, աշակերտքն առանձինն
հարցին ցնա, Մեք ընդէ՞ր ոչ կարա-
28 ցաք հանել զնա։ Եւ ասէ ցնոսա, Այդ
ազգ ոչ իւիք ելանէ, եթէ ոչ պահօք
եւ աղօթիւք։
29 ՁԳ. Եւ անտի ելեալ անցանէին առ
Գալիլեացւովք, եւ ոչ կամէր եթէ ոք
30 գիտասցէ։ Քանզի ուսուցանէր զաշա-
կերտսն իւր եւ ասէր ցնոսա թէ Որդի
մարդոյ մատնելոց է ի ձեռս մարդկան,
եւ սպանցեն զնա, եւ իբրեւ սպանցի,
31 յերիր աւուր յառնէ։ Եւ նոքա ոչ գի-
տէին զբանն, եւ երկնչէին հարցանել
ցնա։
32 Եկն ի Կափառնայում, եւ իբրեւ ե-
մուտ ի տուն, հարցանէր զնոսա, Զի՞նչ

---

[1]Ոմանք, յոյժ իբրեւ զձիւն

[2]Ի Յոհանն, ոմանք, Եթէ կարող ես հաւատալ. Այլք՝ Եթէ կարող ես

[3]Ոմանք, Հաւատամ, Տէր.

[4]Ի Յօհանն պատանի

վիճէիք զճանապարհայն ընդ միմեանս։
33 Եւ նոքա լուռ լինէին, քանզի ընդ
միմեանս վիճէին ի ճանապարհին թէ
34 ո՛վ մեծ իցէ։ Եւ իբրեւ նստաւ, կո-
չեաց զերկոտասանսն եւ ասէ ցնոսա,
Եթէ ոք կամի առաջին լինել, եղիցի
ամենեցուն կրտսեր եւ ամենեցուն
35 պաշտօնեայ։ Եւ առեալ մանուկ մի
կացոյց ի մէջ նոցա․ եւ ընկալեալ զնա
36 ի գիրկս իւր՝ ասէ ցնոսա, Որ միան-
գամ յայսպիսի մանկտւոյ ընկալցի յա-
նուն իմ, զիս ընդունի․ եւ որ զիսն
ընդունիցի, ոչ զիս ընդունի, այլ զայն
37 որ առաքեացն զիս։ Պատասխանի ետ
նմա Յովհաննէս եւ ասէ, Վարդապետ,
տեսաք զոմն զի յանուն քո դեւս հա-
նէր եւ զմեր կնի ոչ չրջէր, եւ ար-
38 գելաք զնա։ Եւ նա ասէ, Մի՛ արգե-
լուք զնա, զի ոչ ոք է որ առնէ զօ-
րութիւնս յանուն իմ, եւ կարիցէ հայ-
39 հոյել զիս*։ Զի որ ոչն է ընդ [1]մեզ հա-
40 կառակ՝ ի [2]մեր կողմ է։ Եւ որ ոք ար-
բուսցէ ձեզ ջուր բաժակաւ [3]յանունս
յայս՝՝ թէ դուք Քրիստոսի էք, ամէն
ասեմ ձեզ, մի՛ կորուսցէ զվարձս իւր։
41 Եւ որ ոք գայթակղեցուսցէ զմի ի փո-
քրկանցս որ հաւատան յիս, լաւ էր
նմա առաւել եթէ արկեալ էր ընդ պա-
րանոց նորա երկան իշոյ, եւ ընկեց-
42 եալ ի ծով։ Եւ եթէ գայթակղեցուսցէ
զքեզ ձեռն քո, հատ ընկեա ի քէն․
զի լաւ իցէ քեզ խեղ մտանել ի կեանսն
[4]յաւիտենից, քան երկուս ձեռս ունել
եւ երթալ ի գեհենն ի հուրն անշէջ։[5]
44 Եւ եթէ ոտն քո գայթակղեցուսցէ
զքեզ, հատ ընկեա զնա ի քէն․ լաւ
իցէ քեզ կաղ մտանել ի կեանսն [4]յա-
ւիտենից, քան երկուս ոտս ունել եւ
46 անկանել ի [6]գեհենն։[7] Եւ եթէ ակն քո
գայթակղեցուսցէ զքեզ, հան զնա ի
բաց․ լաւ իցէ քեզ միով ակամբ մտա-
նել յարքայութիւն Աստուծոյ, քան
երկուս աչս ունել եւ անկանել ի գե-
47 հենն․ Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի եւ
48 հուրն ոչ շիջանի։ Զի ամենայն [8]ինչ
49 հրով յաղեսցի[9]։ Բարւոք է աղ․ եւ
եթէ աղն անհամեսցի, ի՞ւ համեմեսցի․
արդ դուք կալարուք յանձինս ձեր
զաղն, եւ խաղաղութիւն արարէք ընդ
միմեանս։

ԳԼ․ Ժ

1 ԶԴ․ Եւ անտի յարուցեալ գայ ի սահ-
մանս Հրէաստանի յայնկոյս Յորդա-
նանու․ եւ երթայր դարձեալ խռնեալ
ժողովուրդն առ նա, եւ որպէս սովոր
էր, միւսանգամ ուսուցանէր զնոսա։
2 Իսկ փարիսեցիքն մատուցեալ փոր-
ձելով հարցանէին զնա եւ ասէին, եթէ
Արժա՞ն իցէ առն զկին իւր արձակել։
3 Նա պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ,
4 Զի՞նչ պատուիրեաց ձեզ Մովսէս։ Եւ
նոքա ասեն, Մովսէս հրաման ետ գիր
5 մեկնելոյ գրել եւ արձակել։ Պատաս-
խանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա,
Վասն խստասրտութեան ձերոյ գրեաց
6 ձեզ զպատուիրանն զայն․ Այլ ի սկզբա-
նէ արարածոց արու եւ էգ արար
7 զնոսա Աստուած, եւ ասէ, Վասն այ-
սորիկ թողցէ այր զհայր իւր եւ զմայր,
8 եւ երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, Եւ ե-
ղիցին երկուքն ի մարմին մի, եւ այ-
նուհետեւ ոչ են երկու, այլ մարմին
9 մի։ Արդ զոր Աստուած զուգեաց,
10 մարդ մի՛ մեկնեսցէ։ Եւ ի տան դար-
ձեալ աշակերտքն զնոյն հարցին ցնա։
11 Եւ ասէ ցնոսա, Եթէ այր արձակեսցէ
12 զկին իւր եւ արասցէ այլ, շնայ։ Եւ
կին եթէ ելցէ յառնէ իւրմէ եւ եղիցի
առն այլում, շնայ։
13 ԶԵ․ Եւ մատուցանէին առ նաման-
կտի, զի ձեռն դիցէ նոցա․ իսկ աշա-
կերտքն սաստէին այնոցիկ որ մատու-
14 ցանէինն։ Իբրեւ ետես Յիսուս, բար-
կացեալ սաստեաց նոցա եւ ասէ, Թոյլ
տուք մանկտւոյդ գալ առ իս, եւ մի՛
արգելուք զդոսա․ զի այդպիսեացդ է
15 արքայութիւն Աստուծոյ։ Ամէն ասեմ
ձեզ, Որ ոչ ընկալցի զարքայութիւն
Աստուծոյ իբրեւ զմանուկ՝ ոչ մտցէ
16 ի նա։ Եւ առեալ զնոսա ի գիրկս՝ ձեռն
եդ ի վերայ եւ օրհնեաց զնոսա։

---

[1]Ոմանք, ձեզ
[2]Ոմանք, ձեր
[3]Ոմանք, յանուն իմ
[4]ի Յոյնն դժոխոց
[5]Բազումք յաւելուն, 43 Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի, և հուրն ոչ շիջանի։
[6]Ոմանք, գեհենն ի հուրն անշէջ
[7]Բազումք յաւելուն, 45 Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի, և հուրն ոչ շիջանի։
*Բազումք յաւելուն, վաղվաղակի
[8]Յոյնն, ով
[9]Ոմանք յաւելուն, և ամենայն զոհ աղիւ յաղեսցի

17 Եւ ընդ ելանելն նորա անտի ի ճա-
նապարհ, անհաւասիկ ոմն մեծատուն
ընթացեալ ի ծունր իջանէր, հարցա-
նէր ցնա եւ ասէր, Վարդապետ բարի,
զի՞նչ արարից զի զկեանսն յաւիտե-
18 նականս ժառանգեցից։ Եւ Յիսուս
ասէ ցնա, Զի՞ ասես զիս բարի. չիք
19 ոք բարի բայց մի Աստուած։ Զպատ-
ուիրանս գիտես. Մի՛ շնար, Մի՛ սպա-
նաներ, Մի՛ գողանար, Մի՛ սուտ
վկայեր,[1] Պատուեա զհայր քո եւ զմայր։
20 Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնա,
Վարդապետ, զայդ ամենայն արարի
ի մանկութենէ իմմէ, [2]արդ զի՞նչ եւս
21 պակաս իցեմ"։ Եւ Յիսուս հայեցեալ
ի նա՝ սիրեաց զնա, եւ ասէ ցնա, Մի
ինչ պակասէ ի քէն. եթէ կամիս կա-
տարեալ լինել, երթ, զոր ինչ ունիս
վաճառեա եւ տուր աղքատաց, եւ ու-
նիցիս գանձս յերկինս. եւ առ զխաչն
22 եւ եկ զկնի իմ։ Եւ նա խոժոռեալ
ընդ բանն՝ գնաց տրտում, զի ունէր
23 ինչս բազումս։ Եւ հայեցեալ յայսկոյս
յայնկոյս Յիսուս՝ ասէ ցաշակերտսն,
Զիա՛րդ դժուարին է որ զինչսդ ունին,
24 մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ։ Եւ
աշակերտքն զարմացեալ էին ի վերայ
բանիցն նորա. իսկ Յիսուս դարձեալ
պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ, Որ-
դեակք, ո՜րչափ դժուարին է յուսա-
ցելոց յինչս մտանել յարքայութիւն
25 Աստուծոյ։ Դիւրին է մալխոյ ընդ ծակ
ասղան անցանել, քան մեծատան յար-
26 քայութիւն Աստուծոյ մտանել։ Եւ
նոքա առաւել եւս զարմանային եւ ա-
սէին ընդ միմեանս, Իսկ ո՞վ կարասս-
27 ցէ ապրել։ Հայեցեալ ընդ նոսա Յի-
սուս ասէ, Առ ի մարդկանէ այդ ան-
հնարին է, այլ ոչ առ յԱստուծոյ[3]։
28 ՁԶ. Սկսաւ ասել ցնա Պետրոս, Ա-
հաւասիկ մեք թողաք զամենայն եւ
29 եկաք զկնի քո։ Պատասխանի ետ Յի-
սուս եւ ասէ, Ամէն ասեմ ձեզ, Ոչ
ոք է որ եթող զտուն կամ զեղբարս
կամ զքորս կամ զհայր կամ զմայր
կամ [4]զորդիս կամ զագարակս վասն
30 իմ [5]կամ վասն աւետարանին, Եթէ ոչ
առնուցու հարիւրապատիկ այժմ յայսմ
ժամանակի տունս եւ եղբարս եւ քորս
եւ մարս եւ որդիս եւ ագարակս հա-
լածանօք հանդերձ, եւ յաշխարհին որ
գալոց է՝ զկեանսն յաւիտենականս։
31 Զի բազումք եղիցին առաջինք՝ յե-
տինք, եւ յետինք՝ առաջինք։
32 Եւ էին ի ճանապարհի մինչդեռ ե-
լանէին յԵրուսաղէմ. եւ երթայր Յի-
սուս առաջի քան զնոսա, եւ զարմա-
ցեալ էին որ զհետն երթային եւ եր-
կընչէին։
ՁԷ. Եւ առեալ միւսանգամ զերկո-
տասանսն առանձինն, սկսաւ ասել
նոցա զինչ անցք անցանելոց իցեն ընդ
33 նա. Թէ Ահաւասիկ ելանեմք յԵրու-
սաղէմ, եւ Որդի մարդոյ մատնեսցի
քահանայապետիցն եւ դպրաց, եւ դա-
տեսցին զնա ի մահ, եւ մատնեսցեն
34 զնա հեթանոսաց. Եւ կատակեսցեն
զնովաւ, եւ հարկանիցեն զնա, եւ
թքանիցեն ի նա եւ սպանցեն, եւ յե-
րիր աւուր յարիցէ։
35 Եւ երթային առ նովաւ Յակովբոս
եւ Յովհաննէս որդիքն Զեբեդեայ, եւ
ասեն ցնա, Վարդապետ, կամիմք զի
զոր ինչ խնդրեսցուք ի քէն՝ արասցես
36 մեզ։ Եւ նա ասէ ցնոսա, Զի՞նչ կա-
37 միք յինէն զի արարից ձեզ։ Եւ նոքա
ասեն ցնա, Տուր մեզ զի նստցուք մի
յաջմէ քումմէ եւ մի յահեկէ ի փառս
38 քում։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ
ասէ ցնոսա, Ոչ գիտէք զինչ խնդրէք.
կարէ՞ք ըմպել զբաժակն զոր ես ըմ-
պելոց եմ, կամ զմկրտութիւնն մկրտել
39 զոր ես մկրտելոցն եմ։ Եւ նոքա ա-
սեն ցնա, Կարեմք. եւ Յիսուս ասէ
ցնոսա, Զբաժակն զոր ես ըմպելոց
եմ՝ ըմպիցէք, եւ զմկրտութիւնն զոր
40 ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք. Այլ նըս-
տուցանել ընդ աջմէ իմմէ եւ ընդ ա-
հեկէ՝ ոչ է իմ տալ, այլ որոց պատ-
41 րաստեալ իցէ։ Եւ լուեալ զայն տա-
սանցն՝ սկսան բարկանալ Յակովբայ
42 եւ Յովհաննու։ Եւ Յիսուս կոչեաց
զնոսա առ ինքն, եւ ասէ ցնոսա, Գի-
տէք զի որ յանուան իշխանքն են հե-
թանոսաց՝ տիրեն նոցա. եւ մեծամեծք
43 նոցա իշխեն նոցա։ Ոչ նոյնպէս իցէ
եւ ի ձերում միջի. այլ որ կամիցի
ի ձէնջ մեծ լինել՝ եղիցի ձեր պաշտօ-
44 նեայ. Եւ որ կամիցի ի ձէնջ առաջին

[1]Բազումք յաւելուն, Մի՛ զրկեր,
[2]Ի բազումս պակասէ
[3]Բազումք յաւելուն, զի ամենայն ինչ հնարաւոր
է առ ի յԱստուծոյ
[4]Ոմանք, զկին կամ զորդիս [5]Բազումք, և

45 լինել՝ եղիցի ամենեցուն ծառայ։ Քանզի եւ Որդի մարդոյ ոչ եկն առնուլ պաշտօն, այլ պաշտել եւ տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց։
46 ԷԿ. Եւ գան յԵրիքով. եւ ընդ ելանելն նորա յԵրիքովէ աշակերտօքն եւ բազում ժողովրդովք, որդի Տիմէի Բարտիմէոս կոյր նստէր մուրացիկ
47 յանցս ճանապարհի։ Իբրեւ լուաւ թէ Յիսուս Նազովրեցի է, սկսաւ աղաղակել եւ ասել, Որդի Դաւթի, Յի-
48 սուս, ողորմեաց ինձ։ Եւ սաստէին նմա բազումք զի լռեսցէ. եւ նա առաւել եւս աղաղակէր, Որդի Դաւթի,
49 ողորմեաց ինձ։ Զտեղի առ Յիսուս եւ հրամայեաց կոչել զնա. կոչեն զկոյրն եւ ասեն ցնա, Քաջալերեաց, արի,
50 կոչէ զքեզ։ Եւ նորա ընկեցեալ զձորձս
51 իւր՝ յարեաւ եկն առ Յիսուս։ Պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ, Զի՞նչ կամիս թէ արարից քեզ. ասէ ցնա
52 կոյրն, Ռաբբունի, զի բացայց։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա, Երթ, հաւատք քո կեցուցին զքեզ. եւ վաղվաղակի բացաւ, եւ երթայր զհետ նորա ի ճանապարհին։

ԳԼ. ԺԱ

1 Եւ յորժամ մերձ եղեն յԵրուսաղէմ, ի Բեթփագէ եւ ի Բեթանիա, մօտ ի լեառն Ձիթենեաց, առաքէ երկուս յա-
2 շակերտաց անտի, Եւ ասէ ցնոսա, Երթայք դուք ի գեղդ որ ընդդէմ ձեր կայ. եւ նոյնժամայն իբրեւ մտանէք ի նա, գտանիցէք յաւանակ մի կապեալ, յորոյ վերայ ոչ ոք ի մարդկանէ
3 նստաւ. լուծէք զնա եւ ածէք։ Եւ եթէ ոք ասասցէ ձեզ եթէ Զի՞ լուծանէք զյաւանակդ, ասասջիք եթէ Տեառն իւրում պիտոյ է. եւ վաղվաղակի ա-
4 ռաքեսցէ զնա այսր։ Զոգան եւ գտին զյաւանակն կապեալ առ դուրս արտաքոյ ի փողոցի անդ, եւ լուծին զնա։
5 Եւ ոմանք յորոց անդն կային՝ ասեն ցնոսա, Զի՞ գործէք զի լուծանէք
6 զյաւանակդ։ Եւ նոքա ասեն ցնոսա որպէս ասացն Յիսուս. եւ թոյլ ետուն
7 նոցա։ Ածեն զյաւանակն առ Յիսուս, եւ արկանեն ի վերայ նորա հանդերձս,
8 եւ նստաւ ի վերայ նորա։ Եւ բազումք զհանդերձս իւրեանց տարածանէին ի վերայ ճանապարհին, եւ այլք ոստս ի ծառոց հատանէին եւ արկա-
9 նէին զճանապարհաւն։ Եւ որ առաջին եւ զկնի երթային՝ աղաղակէին եւ ասէին, Ովսաննա ¹Բարձրելոյն, օրհ-
10 նեալ որ գայդ յանուն Տեառն. Օրհնեալ թագաւորութիւնդ եկեալ հօր մերոյ Դաւթի. ²խաղաղութիւն յերկինս եւ փառք" ի բարձունս։
11 Եւ եմուտ Յիսուս յԵրուսաղէմ, ի տաճարն, եւ հայեցաւ շուրջ զամենեքումբք. եւ զի էր երեկոյացեալ ժամն, ել ի Բեթանիա երկոտասանիւքն հանդերձ։
12 ԷԲ. Եւ ի վաղիւ անդր մինչդեռ ե-
13 լանէին ի Բեթանիայ, քաղցեաւ։ Եւ ետես թզենի մի ի բացուստ տերեւալից. եւ եկն թէ գտանիցէ ինչ ի նմա. եւ իբրեւ եկն ի նա, ոչինչ եգիտ բայց միայն տերեւ, զի ոչ իսկ էր ժամանակ
14 թզոյ։ Պատասխանի ետ եւ ասէ ցնա, Մի՛ եւս ոք յաւիտեան ի քէն պտուղ կերիցէ. եւ լսէին աշակերտքն նորա։
15 Գան յԵրուսաղէմ. եւ մտեալ ի տաճարն՝ սկսաւ հանել զվաճառականսն եւ զգնողս որ էին ի տաճարին. եւ զսեղանս հատավաճառացն ցրուեաց, եւ զաթոռս աղաւնեվաճառացն կոր-
16 ծանեաց. Եւ ոչ թողոյր եթէ ոք անօթ ինչ անցուցանիցէ ընդ տաճարն։
17 Եւ ուսուցանէր եւ ասէր ցնոսա, ³Գրեալ է", թէ Տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց, եւ դուք արարէք զդա այրս աւազա-
18 կաց։ Լուան քահանայապետքն եւ դպիրք, եւ խնդրէին թէ ո՛րպէս կորուսցեն զնա, բայց երկնչէին ի նմանէ. զի ամենայն ժողովուրդն զարմացեալ
19 էր ընդ ուսումն նորա։ Եւ իբրեւ երեկոյ լինէր, արտաքոյ քան զքաղաքն ⁴ելանէին։
20 Եւ մինչդեռ այգուցն առ նովաւ անցանէին, տեսին զթզենին ցամաքեալ
21 յարմատոց։ Յիշեաց Պետրոս եւ ասէ ցնա, Ռաբբի, ահաւասիկ թզենին զոր
22 անիծերն՝ ցամաքեցաւ։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա, ⁵Եթէ ու-

---

¹Ի Բոդլեան պակասի
²Բոդլեան, Ովսաննա
³Բոդլեան, Զիցէ՞ գրեալ
⁴Բոդլեան, ելանէր
⁵Բոդլեան, Եղիցի՛ ձեր հաւատք յԱստուած։

23 նիցիք զհաւատան Աստուծոյ,՝՝ Ամէն
ասեմ ձեզ, Որ ոք ասիցէ լերինս այս-
միկ, Բարձիր եւ անկիր ի ծով, եւ ոչ
երկմտիցէ ի սրտի իւրում, այլ հաւա-
տայցէ թէ զոր ասէն՝ լինի, եղիցի նմա
24 զոր ինչ եւ ասիցէ։ Վասն այսորիկ
ասեմ ձեզ, Ամենայն ինչ վասն որոյ
աղօթս արարեալ խնդրիցէք, եւ հա-
ւատայցէք թէ առնուցուք, եղիցի ձեզ։
25 Եւ յորժամ յաղօթս կայցէք, թողու-
ցուք եթէ ունիցիք ինչ զումեքէ. զի
եւ Հայրն ձեր որ յերկինս է՝ թողցէ
26 ձեզ զյանցանս ձեր։ Զի եթէ դուք ոչ
թողուցուք, եւ ոչ Հայրն ձեր որ յեր-
կինս է՝ թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։
27 ՟ԿԳ. Գան միւսանգամ յԵրուսաղէմ,
եւ մինչդեռ ի տաճարի անդ զգնայր,
գան առ նա քահանայապետքն եւ
28 դպիրք եւ ծերք։ Եւ ասեն ցնա, Որո՞վ
իշխանութեամբ առնես զայդ, եւ ո՞վ
29 ետ քեզ զիշխանութիւնդ զայդ։ Պա-
տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա,
Հարցից եւ ես զձեզ բան մի, տուք
ինձ պատասխանի. եւ ես ասացից ձեզ
որով իշխանութեամբ առնեմ զայս։
30 Մկրտութիւնն Յովհաննու յերկնի՞ց էր
թէ ի մարդկանէ, տուք ինձ պատաս-
31 խանի։ Խորհէին ընդ միմեանս եւ ա-
սէին, Եթէ ասեմք եթէ Յերկնից, ասէ
ցմեզ, Իսկ ընդէ՞ր ոչ հաւատացէք նմա.
32 Այլ եթէ ասեմք, Ի մարդկանէ, [1]եր-
կընչիմք ի ժողովրդենէն, զի ամենե-
քին գիտէին զՅովհաննէս թէ մար-
33 գարէ էր։ Պատասխանի ետուն եւ ա-
սեն ցՅիսուս, Չգիտեմք. եւ Յիսուս
ետ նոցա պատասխանի եւ ասէ, Եւ
ոչ ես ասեմ ձեզ որով իշխանութեամբ
առնեմ զայս։

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ սկսաւ խօսել ընդ նոսա առակօք
[2]եւ ասել՝՝, Այր մի տնկեաց այգի եւ
ած շուրջ զնովաւ ցանգ, եւ գուր
հնձան փորեաց եւ շինեաց աշտարակ,
եւ ետ զնա մշակս եւ գնաց ի տար-
2 աշխարհ։ Եւ առաքեաց առ մշակսն ի
ժամանակի ծառայ մի, զի ի մշակաց
3 անտի առցէ ի պտղոյ այգւոյն։ Եւ նո-
ցա կալեալ՝ զան հարին զնա եւ ար-
4 ձակեցին ունայն։ Դարձեալ առաքեաց
առ նոսա այլ ծառայ, եւ զնա կա-
ռափնատեցին եւ արձակեցին անարգ-
5 եալ։ Եւ դարձեալ այլ առաքեաց, եւ
զնա սպանին. եւ զբազումս այլս՝ զո-
մանս հարկանէին եւ զոմանս սպանա-
6 նէին։ Ապա որդի մի էր իւր սիրելի,
զնա առաքեաց առ նոսա յետոյ, եւ
ասէ, Թերեւս ամաչեսցեն յորդւոյ աս-
7 տի իմմէ։ Իսկ մշակքն իբրեւ տեսին
զնա թէ գայ, ասեն ցմիմեանս, Սա է
ժառանգն, եկայք սպանցուք զսա, եւ
8 մեր լիցի ժառանգութիւնն։ Եւ կալ-
եալ զնա սպանին եւ հանին արտա-
9 քոյ այգւոյն։ Արդ զի՞նչ արասցէ տէր
այգւոյն. եկեսցէ եւ կորուսցէ զմը-
շակսն, եւ տացէ զայգին ի ձեռս այ-
10 լոց։ Եւ ո՞չ զգիրն զայն իցէ ընթեր-
ցեալ ձեր, թէ Զվէմն զոր անարգեցին
շինողքն, նա եղեւ գլուխ անկեան.
11 Ի Տեառնէ եղեւ այս, եւ է սքանչելի
յաչս մեր։
12 Եւ խնդրէին զնա ունել, եւ երկեան
ի ժողովրդենէ անտի, զի գիտացին թէ
առ նոսա ասաց զառակն. եւ թողին
զնա եւ գնացին։
13 Եւ առաքեն առ նա զոմանս ի փա-
րիսեցւոց անտի եւ ի Հերովդիանոսաց,
14 զի զնա որսասցեն բանիւ։ Եւ նոքա
եկեալ [3]հարցանէին զնա նենգութեամբ
եւ՝՝ ասէին, Վարդապետ, գիտեմք զի
ճշմարիտ ես, եւ ոչինչ փոյթ է քեզ
զումեքէ. զի ոչ հայիս յերեսս մարդ-
կան, այլ ճշմարտութեամբ զճանա-
պարհն Աստուծոյ ուսուցանես. [3]արդ
ասա մեզ,՝՝ արժա՞ն է հարկ տալ Կայ-
սեր եթէ ոչ. տացո՞ւք, թէ ոչ տա-
15 ցուք։ Եւ Յիսուս գիտաց զկեղծա-
ւորութիւն նոցա, ասէ ցնոսա, Զի՞
փորձէք զիս, [3]կեղծաւորք. բերէք ինձ
16 դահեկան մի զի տեսից։ Եւ նոքա բե-
րին. եւ ասէ ցնոսա, Ո՞յր է պատկերս
այս կամ գիր. եւ նոքա ասեն ցնա,
17 Կայսեր։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ
ասէ ցնոսա, [4]Երթայք, տուք զԿայսերն
Կայսեր, եւ զԱստուծոյն՝ Աստուծոյ.
եւ զարմացան ընդ նա։
18 ՟ԿԴ. Գան առ նա սադուկեցիքն որ
ասեն թէ Չիք յարութիւն. հարցա-
19 նէին ցնա եւ ասէին, Վարդապետ,

[1] Բազումք, երկնչէին
[2] ի Յունին գոլով
[3] ի բազումս գոլով
[4] ի Յունին գոլով

Մովսէս գրեաց մեզ եթէ ուրուք եղ-
բայր մեռանիցի եւ թողուցու կին եւ
որդի ոչ թողուցու, զի առցէ եղբայր
նորա զկինն նորա, եւ յարուսցէ զա-
20 ւակ եղբօր իւրում։ Արդ եղբարք եւթն
էին [1]առ մեզ". առաջինն ա՛ռ կին եւ
21 մեռաւ, եւ ոչ եթող զաւակ։ Եւ երկ-
րորդն առ զնոյն եւ մեռաւ, եւ ոչ նա
եթող զաւակ. նոյնպէս եւ երրորդն
22 առ զնոյն։ Եւ եւթնեքեան իսկ՝ եւ ոչ
թողին զաւակ. յետ ամենեցուն մե-
23 ռաւ եւ կինն։ Արդ ի յարութեանն
յորժամ յառնիցեն, ո՞յր ի նոցանէ լի-
նիցի կինն. զի եւթնեքեան կալան
24 զնա կին։ Պատասխանի ետ Յիսուս
եւ ասէ ցնոսա, Ո՞չ վասն այդորիկ իսկ
մոլորեալ էք, զի ոչ գիտէք զԳիրս եւ
25 ոչ զզօրութիւնն Աստուծոյ։ Զի յոր-
ժամ ի մեռելոց յարիցեն, ոչ արք կա-
նայս առնեն, եւ ոչ կանայք արանց
լինին, այլ իբրեւ զհրեշտակս իցեն որ
26 յերկինսն են։ Այլ վասն յարութեան
մեռելոց զի յառնեն, ո՞չ իցէ ընթեր-
ցեալ ձեր ի գիրսն Մովսիսի ի մորենւ-
ւոյն, որպէս ասաց ցնա Աստուած,
Ես եմ, ասէ, Աստուած Աբրահամու,
Աստուած Իսահակայ եւ Աստուած Յա-
27 կովբայ։ Եւ ոչ է Աստուած մեռելոց,
այլ՝ կենդանեաց. եւ արդ դուք յոյժ
մոլորեալ էք։
28 Եւ մատուցեալ մի ոմն ի դպրացն՝
լսէր նոցա մինչ վիճէինն. իբրեւ ետես
թէ բարւոք ետ նոցա զպատասխանին,
եհարց ցնա [2]եւ ասէ", Ո՞ր պատուի-
29 րան է [3]առաջին։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա,
Առաջին քան զամենայն՝ Լուր, Իսրա-
յէլ, Տէր Աստուած մեր Տէր մի է.
30 Եւ սիրեսցես զՏէր Աստուած քո յա-
մենայն սրտէ քումմէ, եւ յամենայն
անձնէ քումմէ, եւ յամենայն մտաց
քոց, եւ յամենայն զօրութենէ քումմէ.
31 այս է առաջին պատուիրան։ Եւ երկ-
րորդն նման սմին, Սիրեսցես զընկեր
քո իբրեւ զանձն քո. մեծ քան զսոսա
32 այլ պատուիրան ոչ գոյ։ Եւ ասէ ցնա
դպիրն, Բարւոք է, վարդապետ, ճշ-
մարտութեամբ ասացեր թէ մի է Աս-
տուած, եւ ոչ գոյ այլ բաց ի նմանէ.
33 Եւ սիրել զնա յամենայն սրտէ[4] եւ յա-
մենայն զօրութենէ եւ յամենայն մտաց,
եւ սիրել զընկերն իբրեւ զանձն, առա-
34 ւել է [5]քան զողջակէզս եւ զզոհս։ Եւ
տեսեալ Յիսուսի թէ իմաստութեամբ
ետ զպատասխանին՝ ասէ ցնա, Զես
հեռի յարքայութենէն Աստուծոյ. եւ
ոչ եւս ոք իշխէր ինչ հարցանել ցնա։
35 ԷԵ. Պատասխանի ետ Յիսուս եւ
ասէ, մինչ ուսուցանէր ի տաճարին,
Զիա՞րդ ասեն դպիրքն թէ Քրիստոսն
36 որդի Դաւթի է։ Եւ ինքն Դաւիթ
Հոգւովն Սրբով ասէ, Ասաց Տէր ցՏէր
իմ, Նիստ ընդ աջմէ իմմէ, մինչեւ
եդից զթշնամիս քո պատուանդան ո-
37 տից քոց։ Արդ եթէ ինքն իսկ Դաւիթ
զնա Տէր կոչէ, զիա՞րդ իցէ որդի նո-
րա. եւ բազում ժողովուրդ լսէր նմա
քաղցրութեամբ։
38 Եւ [6]ասէր ուսուցանելով" ի վար-
դապետութեան իւրում, Զգոյշ լերուք
ի դպրաց անտի, որ կամին ի հանդերձս
երեւելիս շրջել, [7]զնախողջոյնս խնդ-
39 րել ի հրապարակս, Եւ զնախաթոռս
ի ժողովուրդս, եւ զգահագլուխս յընթ-
40 րիս։ Որ ուտեն զտունս այրեաց, պատ-
ճառանօք յերկարեալ զաղօթս, զի ա-
ւելի եւս դատաստանս ընկալցին։
41 Կայր Յիսուս ընդդէմ գանձանակին,
տեսանէր թէ զիա՛րդ ժողովուրդն ար-
կանէր պղինձ ի գանձանակն. եւ բա-
զում մեծատունք արկին բազում ինչ։
42 Եկն այրի մի եւ արկ երկուս լումայս,
43 որ է նաքարակիտ մի։ Եւ կոչեցեալ
առ ինքն զաշակերտսն իւր ասէ ցնոսա,
Ամէն ասեմ ձեզ, զի այրին այն տա-
ռապեալ չատ արկ քան զամենեսեան
44 որ արկին ի գանձանակն։ Քանզի ա-
մենեքին յաւելորդաց իւրեանց արկին,
այլ նա ի չքաւորութենէ իւրմէ՝ զա-
մենայն ինչ զոր ունէր արկ գոյիւ չափ
զկեանս իւր։

ԳԼ. ԺԳ

1 ԷԶ. Եւ ելանելն նորա ի տաճարէ
անտի, ասէ ցնա մի յաշակերտաց նո-
րա, Վարդապետ, տես որպիսի՛ են
2 քարինքս, եւ որպիսի՛ շինուածք։ Պա-

[1] Ի բազում օրինակս
[2] Ի Յունին օրինակի
[3] Բազումք, առաջին քան զամենայն
[4] Ոմանք յաւելուն, և յամենայն անձնէ
[5] Յոյն, քան զամենայն
[6] Բազումք, ասէր ցնոսա
[7] Յոյն, զողջոյնս

տասխանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ,
Տեսանե՞ս զայդ [1]ամենայն շինուածս.
[2]ամէն ասեմ ձեզ եթէ՝ Ոչ թողցի այդր
քար ի քարի վերայ որ ոչ քակտեսցի։
3 *Եւ մինչ նստէր նա ի լերինն Ձիթեն-*
եաց յանդիման տաճարին, հարցանէին
ցնա առանձինն Պետրոս եւ Յակովբոս
4 *եւ Յովհաննէս եւ Անդրէաս, Ասա մեզ*
ե՞րբ լինիցի այդ, եւ զի՞նչ նշան է
յորժամ կատարելոց իցէ այդ ամենայն։
5 *Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնո-*
սա, Զգոյշ կացէք, մի՛ ոք զձեզ խա-
6 *բեսցէ։ Զի բազումք եկեսցեն յանուն*
իմ, եւ ասիցեն թէ Ես եմ [2]Քրիստոսն,
7 *եւ զբազումս մոլորեցուսցեն։ Այլ յոր-*
ժամ լսիցէք պատերազմունս եւ համ-
բաւս պատերազմաց, մի՛ խռովիցիք,
զի պարտ է լինել, բայց չեւ է կատա-
8 *րածն։ Զի յարիցէ ազգ յազգի վերայ,*
եւ թագաւորութիւն ի թագաւորու-
թեան վերայ, եւ եղիցին շարժմունք
ի տեղիս տեղիս, սովք [3]եւ սրածու-
թիւնք" [4]եւ խռովութիւնք". այլ այն
9 *ամենայն սկիզբն է երկանց։ [5]Եւ զձեզ*
իսկ մատնեսցեն յատեանս, եւ ի ժո-
ղովուրդս տանջիցիք, եւ առաջի դա-
տաւորաց եւ թագաւորաց կայցէք
վասն իմ ի վկայութիւն նոցա, [6]եւ ա-
10 *մենայն հեթանոսաց. Բայց նախ պարտ*
11 *է աւետարանիլս քարոզել"։ Այլ յորժամ*
տանիցին զձեզ մատնել, մի՛ յառաջա-
գոյն հոգայցէք, եւ մի՛ զմտաւ ածի-
ցէք թէ զի՛նչ խօսիցիք. այլ որ ինչ
տացի ձեզ ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն
խօսիցիք. զի ոչ դուք էք որ խօսի-
12 *ցիքն, այլ՝ Հոգին Սուրբ։ Մատնեսցէ*
եղբայր զեղբայր ի մահ, եւ հայր՝ զոր-
դի. եւ յարիցեն որդիք ի վերայ հարց
13 *եւ սպանանիցեն զնոսա։ Եւ եղիջիք*
ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան
իմոյ, այլ որ համբերեսցէն ի սպառ՝
նա կեցցէ։
14 *Եւ յորժամ տեսանիցէք զպղծութիւն*
աւերածին[7], զի կայցէ ի տեղւոջ ուր

[1]Յոյնն, մեծամեծ
[2]ի Բազումս գրչագրս
[3]ի Յոմանս գրչագրս
[4]Յոմանս գրչագրս
[5]Բազումք, Զգոյշ լերուք անձանց, զի
[6]Յոյնն, Եւ նախ յամենայն հեթանոսս պարտ է աւետարանիս քարոզել
[7]Ոմանք յաւելուն, որ ասացեալն է ի ձեռն Դանիէլի մարգարէի

չիցէ արժան, (որ ընթեռնուն ի միտ
առցէ,) յայնժամ որ ի Հրէաստանի իցեն՝
15 *փախիցեն ի լերինս. Եւ որ ի վերայ*
տանեացն իցէ՝ մի՛ իջցէ ի տուն, եւ
մի՛ մտցէ բառնալ ինչ ի տանէ իւրմէ.
16 *Եւ որ յագարակին իցէ՝ մի՛ դարձցի*
17 *յետս առնուլ զձորձս իւր։ Բայց վա՜յ*
իցէ յղեաց եւ ստնտուաց յաւուրսն
18 *յայնոսիկ։ Յաղօթս կացէք զի մի՛ ձմե-*
19 *րանի լինիցի այն։ Եղիցին աւուրքն*
այնոքիկ նեղութեանց, որպիսի ոչ ե-
ղեն երբեք այնպիսիք ի սկզբանէ ա-
րարածոց մինչեւ ցայժմ, եւ մի՛ այլ
20 *լիցի։ Եւ եթէ ոչ էր կարճեալ [8]Աստու-*
ծոյ զաւուրսն զայնոսիկ [2]վասն ընտ-
րելոց իւրոց", ոչ ապրէր ամենայն մար-
մին. այլ վասն ընտրելոցն զորս ընտ-
րեաց՝ կարճեաց զաւուրսն զայնոսիկ։
21 *Յայնժամ եթէ ոք ասիցէ ձեզ եթէ Ա-*
հաւասիկ է Քրիստոսն կամ Աւանիկ,
22 *մի՛ հաւատայցէք։ Զի յարիցեն սուտ*
քրիստոսք եւ սուտ մարգարէք, եւ
տացեն նշանս եւ արուեստս առ ի մո-
լորեցուցանելոյ, եթէ հնար ինչ իցէ,
23 *եւ զընտրեալսն։ Բայց դուք զգոյշ ե-*
ղերուք, ահաւասիկ յառաջագոյն ա-
սացի ձեզ զամենայն։
24 *Այլ յաւուրսն յայնոսիկ յետ նեղու-*
թեանն այնորիկ արեգակն խաւարես-
25 *ցի եւ լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր։ Եւ*
աստեղք յերկնից թօթափեսցին, եւ
26 *զօրութիւնք յերկինս շարժեսցին։ Եւ*
յայնժամ տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ
ամպովք եւ զօրութեամբ եւ փառօք
27 *բազմօք։ Եւ յայնժամ առաքեսցէ զհրեշ-*
տակս իւր, եւ ժողովեսցէ զընտրեալս
իւր ի չորից հողմոց, ի ծագաց երկրի
28 *մինչեւ ի ծագս երկնից։ Բայց դուք*
ի թզենւոյ անտի ուսջիք զառակն.
յորժամ տակաւ ոստքն նորա կակղա-
նայցեն եւ տերեւ արձակիցի ի նմա,
29 *գիտէք թէ մերձ է ամառն. Նոյնպէս*
եւ դուք յորժամ տեսանիցէք զայս
ամենայն եղեալ, գիտասջիք թէ մերձ
30 *է առ դուրս։ Ամէն ասեմ ձեզ թէ Ոչ*
անցցէ ազգս այս, մինչեւ այս ամե-
31 *նայն եղիցի։ Երկինք եւ երկիր անց-*
32 *ցեն, եւ բանք իմ ոչ անցանիցեն։ Այլ*
վասն աւուրն այնորիկ եւ ժամու ոչ
ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք յերկինս եւ

[8]Բազումք, Տէրն

33 ոչ Որդի, բայց միայն Հայր։ Զգոյշ ե-
զերուք, սկեցէք եւ կացէք յաղօթս, զի
34 ոչ գիտէք երբ ժամանակն իցէ։ Որպէս
այր մի գնացեալ ի տարաշխարհ՝ թո-
ղուցու զտուն իւր, եւ տայցէ ծառա-
յից իւրոց իշխանութիւն, եւ իւրա-
քանչիւր զգործ իւր, եւ դռնապանին
պատուէր տայցէ, զի արթուն լինիցի։
35 Արդ արթուն կացէք, զի ոչ գիտէք երբ
տէր տանն գայցէ, յերեկորեա՛յ, եթէ
ի մէջ գիշերի, եթէ ի հաւախօսի, եթէ
36 ընդ առաւօտս։ Գուցէ եկեալ յանկար-
37 ծակի՝ գտանիցէ զձեզ ի քուն։ Բայց
զոր ձեզդ ասեմ՝ ամենեցուն ասեմ,
Արթուն կացէք։

ԳԼ. ԺԴ

1 ԾԷ. Եւ էր զատիկն եւ բաղարջակերք
յետ երկուց աւուրց, խնդրէին քահա-
նայապետքն եւ դպիրք եթէ զիա՛րդ
զնա նենգաւ կալեալ սպանանիցեն։
2 Բայց ասէին թէ Մի՛ ի տօնի աստ, զի
մի՛ խռովութիւն լինիցի ի ժողովր-
դեանն։
3 Եւ մինչ էր ի Բեթանիա ի տան Սի-
մոնի բորոտի բազմեալ, եկն կին մի
որ ունէր շիշ իւղոյ նարդեան ազնուի
մեծագնոյ, եւ բեկեալ զշիշն՝ եհեղ ի
4 վերայ գլխոյ նորա։ [1]Եւ աշակերտքն՝՝
զչարէին եւ ասէին, Ընդէ՞ր եղեւ կո-
5 րուստ իւղոյդ այդորիկ. Մարթ էր
զայդ եւղ վաճառել աւելի քան երեք
հարեւր դահեկանի, եւ տալ աղքա-
6 տաց. եւ զայրանային նմա յոյժ։ Եւ
Յիսուս ասէ ցնոսա, Թոյլ տուք դմա,
զի՞ աշխատ առնէք, զի գործ մի բարի
7 գործեաց դա յիս։ Յամենայն ժամ զաղ-
քատս ընդ ձեզ ունիք, եւ յորժամ
կամիք, կարող էք առնել նոցա բարիս.
այլ զիս ոչ յամենայն ժամ ընդ ձեզ
8 ունիք։ Դա զոր ունէրդ՝ արար. յա-
ռաջագոյն խնկեաց զմարմին իմ ի նշան
9 պատանաց։ Ամէն ասեմ ձեզ, ուր ե-
քարոզեսցի աւետարանս այս ընդ ա-
մենայն աշխարհ, եւ զոր արար դա՝
խօսեսցի վասն յիշատակի դորին։
10 Եւ Յուդա Իսկարիովտացի, մի յեր-
կոտասանից անտի, գնաց առ քահա-
նայապետսն զի մատնեսցէ զնա նոցա։
11 Նոքա իբրեւ լուան, խնդացին, եւ խոս-
տացան տալ նմա արծաթ. եւ խնդրէր
թէ զիա՛րդ պարապով մատնեսցէ զնա։
12 Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակե-
րացն յորժամ զզատիկն զենուին, ա-
սեն ցնա աշակերտքն, Ո՞ւր կամիս,
երթիցուք պատրաստեսցուք զի կերի-
13 ցես զզատիկն։ Եւ առաքէ երկուս յա-
շակերտաց անտի եւ ասէ ցնոսա, Եր-
թայք ի քաղաք, եւ իբրեւ մտանիցէք
ի քաղաքն, պատահեսցէ ձեզ այր մի
որ սափոր ջրոյ յուս ունիցի, երթայք
14 զհետ նորա։ Եւ յոր տուն մտանիցէ,
ասասջիք ցտանուտէրն, Վարդապետ
ասէ, Ո՞ւր են իջեւանքն ուր աշա-
15 կերտօքս ուտիցեմ զզատիկն։ Եւ նա
ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ զար-
դարեալ, անդ պատրաստեսջիք մեզ։
16 Եւ գնացին պատրաստել աշակերտքն
նորա. եկին ի քաղաքն եւ գտին որ-
պէս ասացն նոցա, եւ պատրաստեցին
զզատիկն։
17 Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, գայ երկո-
18 տասանիւքն հանդերձ։ Եւ իբրեւ բազ-
մեցան եւ դեռ ուտէին, ասէ Յիսուս,
Ամէն ասեմ ձեզ զի մի ոմն ի ձէնջ
մատնելոց է զիս, որ ուտէ իսկ ընդ իս։
19 Եւ նոքա սկսան տրտմել եւ ասել մի
ըստ միոջէ, Միթէ ե՞ս իցեմ, եւ միւսն՝
20 Միթէ ե՞ս իցեմ։ Նա պատասխանի ետ
եւ ասէ ցնոսա, Մի յերկոտասանից
այտի որ մխեաց ընդ իս ի սկաւառակդ։
21 Այլ Որդի մարդոյ երթայ որպէս եւ
գրեալ է վասն նորա, բայց վա՛յ իցէ
մարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռն Որդի մար-
դոյ մատնեսցի. լաւ էր նմա թէ չէր
իսկ ծնեալ մարդն այն։
22 Եւ մինչդեռ ուտէին, առեալ Յիսու-
սի հաց՝ օրհնեաց եւ եբեկ, ետ նոցա եւ
23 ասէ, [2]Առէք այդ է մարմին իմ։ Եւ
առեալ բաժակ՝ գոհացաւ եւ ետ նոցա,
24 եւ արբին ի նմանէ ամենեքեան։ Եւ
ասէ ցնոսա, Այս է արիւն իմ նորոյ
ուխտի, որ փոխանակ բազմաց հեղու։
25 Ամէն ասեմ ձեզ թէ ոչ եւս յաւելից
ըմպել ի բերոյ որթոյ մինչեւ ցօրն ցայն,
յորժամ արբից զնա նոր յարքայութեան
Աստուծոյ։
26 Եւ գոհացեալ ելին ի լեառն Ձիթե-
նեաց։ ՎՁ

[1]Բազում, Եւ էին ոմանք որ

[2]Ոմանք, Առէք, կերէք

27 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս, Ամենեքին
գայթակղելոց էք յինէն յայսմ գիշերի.
զի գրեալ է թէ Հարից զհովիւն, եւ
28 ոչխարքն ցրուեսցին։ Այլ յետ յարու-
թեան իմոյ յառաջագոյն երթայց քան
29 զձեզ ի Գալիլեա։ Պատասխանի ետ
Պետրոս եւ ասէ ցնա, Թէպէտ եւ ա-
մենեքեան գայթակղեսցին, այլ ես ոչ։
30 Եւ ասէ ցնա Յիսուս, Ամէն ասեմ քեզ
թէ դու իսկ յայսմ գիշերի մինչչեւ
[1]հաւու խօսեալ իցէ՝ երիցս ուրասցիս
31 զիս։ Իսկ Պետրոս առաւել եւս պնդէր
եւ ասէր, Եթէ մեռանել եւս հասա-
նիցէ ընդ քեզ, զքեզ ոչ ուրացայց.
նոյնպէս եւ ամենեքեան ասէին։
32 Գան ի գեղն որում անուն էր Գեթ-
սեմանի, եւ ասէ ցաշակերտսն, Նստա-
րուք աստ, մինչեւ ես յաղօթս կացից։
33 Եւ առնու ընդ իւր զՊետրոս եւ զՅա-
կովբոս եւ զՅովհաննէս, եւ սկսաւ
34 տխրել եւ հոգալ։ Յայնժամ ասէ ցնո-
սա, Տրտում է անձն իմ մինչեւ ի մահ,
35 մնացէք աստ եւ արթուն կացէք։ Եւ
մատուցեալ սակաւիկ մի յառաջ, ան-
կաւ ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր.
եւ կայր յաղօթս, զի եթէ հնար իցէ
36 է, անցցէ ի նմանէ ժամն։ Եւ ասէ,
Աբբա Հայր, ամենայն ինչ քեզ հնա-
րաւոր է, անցո զբաժակս զայս յինէն.
բայց ոչ որպէս ես կամիմ, այլ որպէս
37 դու կամիս։ Եւ գայ գտանէ զնոսա
զի ննջէին, եւ ասէ ցՊետրոս, Սիմովն,
ննջե՞ս. ո՞չ կարացեր ժամ մի արթուն
38 կալ։ Արթուն կացէք եւ յաղօթս կա-
ցէք, զի մի՛ մտջիք ի փորձութիւն.
ոգիս յօժար է, բայց մարմինս տկար։
39 Եւ դարձեալ չոգաւ եկաց յաղօթս, եւ
40 զնոյն բանս ասաց։ Դարձաւ միւսան-
գամ անդրէն եւ եգիտ զնոսա ի քուն.
քանզի էին աչք նոցա ծանրացեալ,
եւ ոչ գիտէին թէ զինչ պատասխանի
41 տայցեն նմա։ Գայ երրորդ անգամ եւ
ասէ ցնոսա, Ննջեցէք այսուհետեւ եւ
հանգերուք, [2]զի հասեալ է վախճան".
եկն ժամ եւ ահա մատնի Որդի մար-
42 դոյ ի ձեռս մեղաւորաց։ Ոն արիք,
գնասցուք, զի ահաւասիկ մերձեցաւ
որ մատնելոցն է զիս։
43 Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր, գայ
Յուդա [3]Իսկարիովտացի, մի յերկոտա-
սանից անտի, եւ ընդ նմա ամբոխ
սուսերօք եւ բրօք ի քահանայապետիցն
44 եւ ի դպրաց եւ ի ծերոց։ Տուեալ էր
նշան մատնչին եւ ասէր, Ընդ որում
ես համբուրեցից՝ նա է. կալջիք զնա
45 եւ տարջիք զգուշութեամբ։ Եւ մա-
տուցեալ վաղվաղակի ասէ ցնա, Ռաբ-
46 բի, Ռաբբի, եւ համբուրեաց զնա։ Եւ
նոքա արկին ի նա ձեռս եւ կալան զնա։
47 Եւ մի ոմն յայնցանէ որ զնովաւն կա-
յին՝ ձգեաց սուր, եւ եհար զծառայ
քահանայապետին, եւ ի բաց եհան
48 զունկն նորա։ Պատասխանի ետ Յի-
սուս եւ ասէ ցնոսա, Իբրեւ ի վերայ
աւազակի՞ ելէք սուսերօք եւ բրօք ու-
49 նել զիս։ Հանապազ առ ձեզ էի եւ
ուսուցանէի ի տաճարին, եւ ոչ կա-
լարուք զիս. այլ զի լցցին գիրք մար-
50 գարէիցն։ Յայնժամ թողին զնա աշա-
51 կերտքն ամենեքին եւ փախեան։ Եւ
ոմն երիտասարդ զհետ երթայր նորա՝
արկեալ զիւրեւ կտաւ մի ի մերկուց.
52 ունէին զնա երիտասարդքն. Եւ նորա
թողեալ զկտաւն՝ փախեաւ մերկ ի նո-
ցանէ։
53 Եւ տարան զՅիսուս առ քահանա-
յապետն [3]Կայիափա եւ գային ընդ նմա
ամենայն քահանայապետքն եւ դպիրք
54 եւ ծերք։ Եւ Պետրոս երթայր ի հե-
ռաստանէ զհետ նորա մինչեւ ի ներքս
իսկ ի գաւիթ քահանայապետին, եւ
նստէր ընդ սպասաւորսն եւ ջեռնոյր
55 առ լուսովն։ Իսկ քահանայապետքն
եւ ամենայն ատեանն խնդրէին հա-
կառակ Յիսուսի վկայութիւն ինչ,
զի սպանանիցեն զնա, եւ ոչ գտա-
56 նէին։ Զի բազումք սուտ վկայութիւն
վկայէին զնմանէ, եւ նման միմեանց ոչ
57 էին վկայութիւնքն։ Այլք յարուցեալ
վկայէին սուտ զնմանէ եւ ասէին, թէ
58 Մեք լուաք ի դմանէ զի ասէր, Ես քա-
կեցից զտաճարդ զայդ ձեռագործ, եւ
զերիս աւուրս շինեցից այլ, առանց
59 ձեռագործի։ Սակայն եւ այնպէս չէր
60 նման վկայութիւնն նոցա։ Ապա յա-
րուցեալ քահանայապետն ի մէջ՝ հար-
ցանէր զՅիսուս եւ ասէր, Ոչ ի՞նչ
տաս պատասխանի, զի՞նչ դոքա զքէն
61 վկայեն։ Եւ նա լուռ եւեթ կայր եւ
չտայր ինչ պատասխանի։ Դարձեալ

[1] Յոգնոմ., հաւու երկիցս [2] Յոյն., բաւական է

[3] Ի Յոգնոմ. [illegible]

քահանայապետն հարցանէր զնա կրկին
անգամ եւ ասէր, Դո՞ւ ես Քրիստոս
62 Որդի [1]Աստուծոյ օրհնելոյն: [2]Պատաս-
խանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա, Դու
ասացեր թէ ես եմ". բայց տեսանիցէք
զՈրդի մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ Զօ-
րութեան, եւ եկեալ ընդ ամպս երկ-
63 նից: Եւ քահանայապետն պատառեաց
[3]վաղվաղակի զպատմուճանս իւր եւ
ասէ, Զի՞նչ եւս պիտոյ են մեզ վկայք:
64 Ահա [4]լուայք ամենեքին զհայհոյութիւն
ի բերանոյ դորա", զի՞արդ թուի ձեզ.
եւ ամենեքեան դատապարտեցին զնա
65 թէ մահապարտ է: Եւ ոմանք սկսան
թքանել ընդ երեսս նորա, ծածկել զգլուխ
արկանել, կոփել եւ ասել, Մարգա-
րեաց [3]մեզ, Քրիստոսդ, ո՞վ է այն որ
եհարն զքեզ". եւ սպասաւորքն ապ-
տակս հանէին նմա:
66 Եւ Պետրոս մինչդեռ էր ի խոնարհ
ի գաւթին, գայ աղախին մի քահանա-
յապետին, եւ տեսանէ զնա զի ջեռ-
67 նոյր. հայեցաւ ընդ նա եւ ասէ, Եւ
դու ընդ Յիսուսի Նազովրեցւոյ էիր:
68 Նա ուրացաւ եւ ասէ, Ոչ ճանաչեմ
եւ ոչ գիտեմ զինչ դուդ ասես. եւ ել ար-
տաքս ի յառաջագոյն գաւիթն, եւ հաւ
69 խօսեցաւ: Դարձեալ ետես զնա աղա-
խինն, եւ սկսաւ ասել ցայնոսիկ որ
շուրջն կային թէ Եւ սա ի նոցանէ է.
70 եւ նա դարձեալ ուրացաւ: Եւ յետ
սակաւ միոյ դարձեալ որ շուրջն կային՝
ասեն ցՊետրոս, Արդարեւ եւ դու ի
նոցանէ ես, քանզի Գալիլեացի ես, եւ
71 խօսքդ իսկ քո նման են: Եւ նա սկսաւ
նզովել եւ երդնուլ եւ ասել թէ Ոչ
72 գիտեմ զայրն զորմէ դուքդ ասէք: Եւ
նոյնժամայն կրկին հաւ խօսեցաւ. եւ
յիշեաց Պետրոս զբանն զոր ասաց ցնա
Յիսուս թէ Զեւ իցէ հաւու երկիցս
խօսեալ, զի դու երիցս ուրասցիս զիս,
եւ սկսաւ լալ:

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խոր-
հուրդ արարեալ քահանայապետիցն
հանդերձ ծերովքն եւ դպրօք եւ ամե-
նայն ատեանն, կապեցին զՅիսուս եւ
2 տարան մատնեցին Պիղատոսի: Եւ
հարց զնա Պիղատոս եւ ասէ, Դո՞ւ ես
թագաւորն Հրէից. Նա պատասխանի
3 ետ նմա եւ ասէ, Դու ասես: Եւ չա-
րախօսէին զնմանէ յոյժ քահանայա-
պետքն [3]եւ նա ոչինչ տայր պատաս-
4 խանի": Իսկ Պիղատոս դարձեալ հար-
ցանէր զնա, Ոչի՞նչ տաս պատասխա-
նի, տես քանի՛ ամբաստանեն զքէն:
5 Եւ Յիսուս այնուհետեւ ոչինչ ետ պա-
տասխանի, մինչեւ զարմանալ յոյժ
Պիղատոսի:
6 Բայց ըստ տօնի արձակէր նոցա զմի
ոք զկապեալ, զոր ինքեանք խնդրէին:
7 Եւ էր որում անուն էր Բարաբբա՝
կապեալ ընդ խռովիչսն, որոց ի խռո-
8 վելն՝ այր մի սպանեալ էր: Ի ձայն
բարձր սկսաւ աղաղակել ամբոխն եւ
խնդրել [5]որպէս սովոր էր, զի արձա-
9 կեսցէ նոցա զԲարաբբայն": Պատաս-
խանի ետ Պիղատոս եւ ասէ ցնոսա,
Կամի՞ք զի արձակեցից ձեզ զարքայն
10 Հրէից: Քանզի գիտէր թէ առ նախան-
ձու մատնեցին զնա քահանայապետքն:
11 Որք եւ զամբոխն հաւանեցուցին, զի
12 արձակեսցէ նոցա զԲարաբբայն: Դար-
ձեալ պատասխանի ետ Պիղատոս եւ ա-
սէ ցնոսա, Իսկ զի՞նչ կամիք թէ ա-
13 րարից զարքայն Հրէից: Եւ նոքա դար-
ձեալ աղաղակէին [3]յուզեալք ի քահա-
14 նայապետիցն", Ի խաչ հան զդա: Ասէ
ցնոսա Պիղատոս, Զի՞նչ ինչ չար ա-
րարեալ իցէ դորա. եւ նոքա առաւել
եւս աղաղակէին եւ ասէին, Ի խաչ հան
15 զդա: Իսկ Պիղատոս իբրեւ զմիտս կա-
մեցաւ հաճել զամբոխին, արձակեաց
նոցա զԲարաբբայն, եւ զՅիսուս գան
հարեալ ետ ի ձեռս զի ի խաչ ելանիցէ:
16 Եւ զինուորքն տարան զնա ի ներքս
ի գաւիթն ուր [6]հրապարակն էր. եւ
կոչեն միանգամայն զամենայն զգունդն,
17 Եւ զգեցուցանեն նմա [3]քղամիդ կար-
միր եւ" ծիրանիս, եւ եդին ի գլուխ նո-
18 րա պսակ արարեալ ի փշոց: Եւ սկսան
ողջոյն տալ նմա եւ ասել, Ողջ եր,
19 արքայդ Հրէից: Եւ ծեծէին զգլուխն
եղեգամբ, եւ թքանէին ընդ երեսս,
եւ ի ծունր իջեալ երկիր պագանէին
20 նմա: Եւ իբրեւ կատակեցին զնա,

---

[1] Յոմանս գաղափարս
[2] Բազումք, Եւ Յիսուս ասէ, Ես եմ
[3] Ի բազումս գաղափարս
[4] Բազումք, լուայք զհայհոյութիւնն

[5] Յոյնն, որպէս միշտն առնէր նոցա
[6] Յոյնն, ապարանք, տես Մատթ. իէ. 27:

մերկացուցին [1]զքղամիդն եւ" զծիրա-
նիս եւ զգեցուցին նմա զիւր հան-
դերձն, եւ ածին արտաքս զի ի խաչ
հանիցեն զնա։
21 Եւ ունէին պահակ զՍիմովն Կիւրե-
նացի, որ ընդ այն անցանէր՝ եկեալ
յագարակէ, զհայրն Աղեքսանդրի եւ
Ռուփայ, զի բարձցէ զխաչափայտն նո-
22 րա։ Եւ ածեն զնա ի Գողգոթա, տեղի
մի որ թարգմանի Տեղի կառափելոյ։
23 Եւ տային նմա գինի զմուռեալ, եւ նա
24 ոչ առ. Եւ հանին զնա ի խաչ, եւ բա-
ժանեցին զհանդերձս նորա, արկեալ
վիճակս ի վերայ թէ ո զինչ առնուցու։
25 Էր ժամ երրորդ եւ հանին զնա ի խաչ։
26 Եւ էր գիր վնասու նորա գրեալ թէ
27 Թագաւոր է Հրէից։ Եւ ընդ նմա հա-
նին ի խաչ երկուս աւազակս, մի ընդ
28 աջմէ եւ մի ընդ ահեկէ նորա։ Եւ լցաւ
գիրն որ ասէ թէ Ընդ անօրէնս հա-
29 մարեցաւ։ Եւ որք անցանէինն՝ հայհո-
յէին զնա շարժեալ զգլուխս իւրեանց
եւ ասէին, Վա՜հ, որ քակէիր զտա-
30 ճարն եւ զերիս աւուրս շինէիր. Ապ-
31 րեցո զանձն քո եւ էջ ի խաչէդ։ Նոյն-
պէս եւ քահանայապետքն այպն ա-
րարեալ ընդ միմեանս հանդերձ դպրօքն՝
ասէին, Զայլս ապրեցոյց, զանձն ոչ
32 կարէ ապրեցուցանել։ Քրիստոսդ, ար-
քայդ Իսրայելի, իջցէ այժմ ի խաչէ
այտի, զի տեսցուք եւ հաւատասցուք
դմա. եւ որ ընդ նմա ի խաչն ելեալ
էին՝ նախատէին զնա։
33 Եւ իբրեւ վեց ժամ եղեւ, խաւար
կալաւ զամենայն երկիր մինչեւ ցինն
34 ժամ։ Եւ յիններորդ ժամուն աղաղա-
կեաց Յիսուս ի ձայն մեծ եւ ասէ, [2]Էլի,
Էլի", լա՞մա սաբաքթանի. որ թարգ-
մանի, Աստուած իմ, Աստուած իմ,
35 ընդէ՞ր թողեր զիս։ Եւ ոմանք ի նո-
ցանէ որ շուրջն կային զնովաւ՝ իբրեւ
36 լուան, ասէին թէ զԵղիա կարդայ։ Եւ
ընթացեալ մի ոմն՝ ելից սպունգ մի
քացախով, եւ հարեալ յեղեգան՝ տայր
ըմպել նմա, եւ ասէ, Թոյլ տուք տես-
ցուք, գա՞յ Եղիա իջուցանել զդա։
37 Եւ Յիսուս արձակեաց ձայն մեծ եւ
38 եհան զոգի։ Եւ վարագոյր տաճարին
պատառեցաւ յերկուս ի վերուստ մին-
39 չեւ ի խոնարհ։ Եւ տեսեալ հարիւրա-
պետին որ կայր անդ թէ աղաղակեաց
եւ եհան զոգի, ասէ, Արդարեւ այրս
40 այս Որդի Աստուծոյ էր։ Էին եւ կա-
նայք որ հայէին ի հեռաստանէ, յորս
էր Մարիամ Մագդաղենացի եւ Մա-
րիամ Յակովբու փոքրկան եւ Յովսեայ
41 մայրն եւ Սողովմէ. Որք յորժամ էրն
ի Գալիլեա, զհետ շրջէին նորա եւ պաշ-
տէին զնա. եւ այլ բազում կանայք որ
ընդ նմա իսկ ելեալ էին յԵրուսաղէմ։
42 Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, քանզի ուր-
43 բաթ էր որ ի շաբաթն մտանէր, Եկեալ
Յովսէփ որ յԱրիմաթեայն էր, այր
պարկեշտ նախարար, որ եւ ինքն իսկ
ակն ունէր արքայութեանն Աստուծոյ,
համարձակեցաւ եմուտ առ Պիղատոս,
44 եւ խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի։ Եւ
Պիղատոս զարմացաւ թէ այնչափ վաղ
մեռաւ. եւ կոչեցեալ առ ինքն զհարիւ-
րապետն՝ եհարց զնա եւ ասէ թէ Ար-
45 դարեւ այնչափ վա՞ղ մեռաւ։ Եւ իբրեւ
ստուգեաց ի հարիւրապետէ անտի,
46 շնորհեաց զմարմինն Յովսեփայ։ Եւ
Յովսէփ գնեաց կտաւ, եւ իջուցեալ
զնա՝ պատեաց կտաւովն եւ եդ ի գե-
րեզմանի զոր էր փորեալ ի վիմէ. եւ
թաւալեցոյց վէմ մի ի դուռն գերեզ-
47 մանին։ Իսկ Մարիամ Մագդաղենացի
եւ Մարիամ Յակովբայ եւ Յովսեայ
տեսին զտեղին ուր եդաւ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ իբրեւ անց շաբաթն, Մարիամ
Մագդաղենացի եւ Մարիամ Յակովբայ
եւ Սողովմէ շոգան պատրաստեցին
2 խունկս, զի եկեսցեն օծցեն զնա։ Եւ
ընդ առաւօտս միաշաբաթուն գան ի
3 գերեզմանն ընդ արեւագալն։ Եւ ասէին
ցմիմեանս, Ո՞վ թաւալեցուսցէ մեզ
4 զվէմն ի դրաց գերեզմանին. (Եւ հայե-
ցեալ տեսին զի թաւալեցուցեալ էր
զվէմն ի գերեզմանէն.) քանզի էր մեծ
5 յոյժ։ Եւ մտեալ ի ներքս ի գերեզմանն՝
տեսին երիտասարդ մի զի նստէր ընդ
աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմուճան
6 սպիտակ, եւ զարհուրեցան։ Եւ նա
ասէ ցնոսա, Մի՛ երկնչիք. զՅիսուս
խնդրէք զՆազովրեցի զխաչելեալն,
յարեաւ, չէ աստ. ահաւադիկ տեղին
7 ուր եդին զնա։ Այլ երթայք, ասացէք
ցաշակերտս նորա եւ ցՊետրոս, եթէ

---

[1] Ի բազումս պակասի [2] Բազումս, Էղոի, Էղոի

*առաջ յառաջագոյն երթայ քան զձեզ ի
Գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա, որ-
8 պէս ասացն ձեզ։ Եւ ելեալ լուան, ե-
լին եւ փախեան ի գերեզմանէն, քանզի
զահի հարեալ էին. եւ ոչ ումեք ինչ
ասացին, զի երկնչէին։*
9 [1]*Յարուցեալ Յիսուս առաւօտուն [2]ա-
ռաջին միաշաբաթուն" երեւեցաւ Մա-
րիամու Մագդաղենացւոյ, յորմէ հան-
10 եալ էր զեւթն դեւն։ Եւ նա երթեալ
պատմեաց այնոցիկ որ ընդ նմայն էին,
11 մինչդեռ սգայինն եւ լայինն։ Նոքա իբ-
րեւ լուան թէ կենդանի է եւ երեւե-
ցաւ նմա, ոչ հաւատացին։*
12 *Յետոյ երեւեցաւ այլով [3]կերպարա-
13 նաւ որք երթային յանդաստան։ Նոքա
չոգան պատմեցին այլոց, եւ ոչ նոցա
հաւատացին։*
14 *Յետոյ մինչդեռ բազմեալ էին մետա-
սանքն, երեւեցաւ նոցա եւ թշնամանե-
աց զանհաւատութիւն նոցա եւ զխստա-
սրտութիւն. [4]զի որ երեւեցաւ նո-
ցա յարուցեալ ի մեռելոց, եւ նոքա ոչ
հաւատացին"։*
15 *Եւ ասէ ցնոսա, Երթայք յաշխարհ ա-
մենայն, եւ քարոզեցէք զաւետարանն
16 ամենայն արարածոց։ Որ հաւատայ եւ
մկրտիցի՝ կեցցէ, եւ որ ոչն հաւատայ՝
17 դատապարտեսցի։ Նշանք այնոցիկ որ
հաւատասցեն՝ երթիցեն զհետ, այսոքիկ.
յանուն իմ դեւս հանցեն, լեզուս խօ-
18 սեսցին, ի ձեռս իւրեանց օձս բարձ-
ցեն, եւ եթէ մահացու ինչ դեղ արբ-
ցեն, նոցա ինչ ոչ վնասեսցէ. ի վերայ
հիւանդաց ձեռս դիցեն, եւ [5]բժշկեսցեն։*
19 *Եւ ինքն Տէր Յիսուս յետ խօսելոյն
ընդ նոսա համբարձաւ յերկինս, եւ
20 նստաւ ընդ աջմէ Հօր։ Եւ նոքա ել-
եալ քարոզէին ընդ ամենայն երկիր
Տեառն գործակցութեամբ, եւ զբանն
հաստատէին ամենայն նշանօք որ եր-
թային զհետ նոցա։*

---

[1]Աւարտ [illegible] է [illegible] է Յոյն [illegible]

[2]Յոյնն, *յառաջնումն շաբաթուն*

[3]Յոյնն, *կերպարանաւ երկուց ի նոցանէ*

[4]Յոյնն, *զի որոց տեսինն զնա յարուցեալ՝ ոչ հաւատացին*

[5]Յոյնն, *բժշկեսցին*

ԳԼՈՒԽՔ ՂՈՒԿԱՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

	Գլ.	Հմր.
Վասն աշխարհագրին.	Բ.	1
Վասն բացօթեայ հովուացն.	Բ.	8
Վասն Սիմէովնի.	Բ.	25
Վասն մարգարէին Աննայի.	Բ.	36
Վասն լինելոյ բանին Աստուծոյ առ Յովհաննէս.	Գ.	2
Վասն որոց հարցանէին զՅովհաննէս.	Գ.	10
Վասն փորձութեանց փրկչին.	Դ.	2
Վասն որ ունէր զհոգին դիւական.	Դ.	33
Վասն զոքանչին Պետրոսի.	Դ.	38
Վասն որոց բժշկէին ի պէսպէս հիւանդութեանց.	Դ.	41
Վասն որսոյ ձկանցն.	Ե.	4
Վասն բորոտին.	Ե.	12
Վասն անդամալուծին.	Ե.	17
Վասն Ղեւեայ մաքսաւորին.	Ե.	27
Վասն գօսացեալ ձեռինն.	Զ.	6
Վասն առաքելոցն համարոյ.	Զ.	13
Վասն երանութեանցն.	Զ.	20
Վասն հարիւրապետին.	Է.	2
Վասն որդւոյ այրւոյն.	Է.	12
Վասն որոց առաքեցանն ի Յովհաննէ.	Է.	19
Վասն օծանելոյ զՏէրն.	Է.	38
Վասն առակի սերմնացանին.	Ը.	5
Վասն սաստելոյ ջուրցն.	Ը.	24
Վասն որ ունէր զլէգէովնն.	Ը.	27
Վասն դստեր ժողովրդապետին.	Ը.	41
Վասն արեանտեսո կնոջն.	Ը.	43
Վասն առաքելոյ զերկոտասանսն.	Թ.	2
Վասն հինգ հացիցն և երկուց ձկանցն.	Թ.	13
Վասն զաշակերտսն հարցանելոյ.	Թ.	18
Վասն այլակերպութեանն Յիսուսի.	Թ.	29
Վասն լուսնահարին.	Թ.	38
Վասն խորհելոյն թէ ո՛վ մեծ իցէ.	Թ.	46
Վասն չտալոյն հրաման զկնի երթալ.	Թ.	57
Վասն երեւեցուցանելոյ զեւթանասունսն.	Ժ.	1
Վասն հարցանելոյ օրինականին.	Ժ.	25
Վասն անկելոյն ի ձեռս աւազակաց.	Ժ.	30
Վասն Մարիամու և Մարթայի.	Ժ.	38
Վասն յաղօթս կալոյն.	ԺԱ.	1
Վասն խուլ դիւին.	ԺԱ.	14
Վասն որ կինն ձայն եբարձ ի ժողովրդեանն.	ԺԱ.	27
Վասն նշան խնդրելոյն.	ԺԱ.	29
Վասն որ փարիսեցին կոչեաց զՏէրն.	ԺԱ.	37
Վասն վայ տալոյ օրինականացն.	ԺԱ.	46
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն.	ԺԲ.	1
Վասն բաժանելոյ զինչսն ընդ եղբօրն.	ԺԲ.	13
Վասն պտղաբերելոյ անդոյ մեծատանն.	ԺԲ.	16
Վասն Գալիլեացւոցն և որոց ի Սելովամ, և վասն թզենւոյն.	ԺԳ.	1
Վասն կորկամեալ կնոջն այսահարի.	ԺԳ.	11
Վասն առակացն.	ԺԳ.	19
Վասն թէ սակա՛ւք իցեն որ ապրելոց իցեն.	ԺԳ.	23
Վասն որք ասացին ցՅիսուս զՀերովդէէ.	ԺԳ.	31
Վասն որ ջրգողեալ էր.	ԺԴ.	2
Վասն որք սիրեն զնախագահսն.	ԺԴ.	7
Վասն կոչելոյն յընթրիսն.	ԺԴ.	12
Վասն շինելոյ աշտարակին.	ԺԴ.	28
Վասն հարիւր ոչխարացն.	ԺԵ.	4
Վասն գնացելոյն յաշխարհ հեռի անառակին.	ԺԵ.	11
Վասն անիրաւ տնտեսին.	ԺԶ.	1
Վասն մեծատանն և Ղազարու.	ԺԶ.	19
Վասն տասն բորոտացն.	ԺԷ.	12
Վասն անիրաւ դատաւորին.	ԺԸ.	2
Վասն փարիսեցւոյն և մաքսաւորին.	ԺԸ.	10
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս.	ԺԸ.	18
Վասն կուրին.	ԺԸ.	35
Վասն Զակքէոսի.	ԺԹ.	2
Վասն գնալոյ առնուլ իւր թագաւորութիւն և դառնալ.	ԺԹ.	12
Վասն առնլոյ զտասն մնասն.	ԺԹ.	13
Վասն յաւանակին.	ԺԹ.	30
Վասն հարցանելոյ քահանայիցն զՏէր.	Ի.	1
Վասն առակի այգւոյն.	Ի.	9
Վասն դահեկանին.	Ի.	23
Վասն սադուկեցւոցն.	Ի.	27
Վասն թէ զիա՛րդ է որդի Դաւթի Քրիստոս.	Ի.	41
Վասն երկու լումայի այրւոյն.	ԻԱ.	2
Վասն հարցման կատարածին.	ԻԱ.	7
Վասն զատկին.	ԻԲ.	2
Վասն վիճելոյն թէ ո՛վ մեծ իցէ.	ԻԲ.	24
Վասն խնդրելոյն Սատանայի.	ԻԲ.	31
Վասն նախատանաց Հերովդի զՏէրն.	ԻԳ.	11
Վասն կոծելոյ կանանցն.	ԻԳ.	27
Վասն ապաշխարելոյ աւազակին.	ԻԳ.	40
Վասն խնդրելոյ զտէրունական մարմինն.	ԻԳ.	52
Վասն Կղէովպեանցն.	ԻԴ.	13
Վասն համբառնալոյն Տեառն.	ԻԴ.	51

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 **ՔԱՆԶԻ** բազումք յօժարեցին վերստին
կարգել զպատմութիւն վասն իրացն
2 հաստատելոց ի մեզ, Որպէս աւանդե-
ցին մեզ որ ի սկզբանէ ականատեսք
3 եւ սպասաւորք եղեն բանին, Կամ ե-
ղեւ եւ ինձ, որ ի սկզբանէ զհետ եր-
թեալ էի ամենայնի ճշմարտութեամբ,
կարգաւ գրել քեզ, քաջդ Թէոփիլէ,
4 Զի ծանիցես զբանիցն որոց աշակեր-
տեցար՝ զճշմարտութիւն։
5 Եւ եղեւ յաւուրս Հերովդի արքայի
Հրէաստանի, քահանայ ոմն անուն
Զաքարիա ի դասակարգէ Աբիայ, եւ
կին նորա ի դստերաց Ահարոնի, եւ
6 անուն նորա Եղիսաբեթ։ Եւ էին ար-
դարք երկոքին առաջի Աստուծոյ, գնա-
յին յամենայն պատուիրանս եւ յիրա-
7 ւունս Տեառն անարատք։ Եւ ոչ գոյր
նոցա որդեակ, քանզի Եղիսաբեթ ա-
մուլ էր, եւ երկոքեան անցեալ էին
զաւուրբք իւրեանց։
8 Եւ եղեւ ի քահանայանալն նորա
ըստ կարգի աւուրցն հասանելոյ առաջի
9 Աստուծոյ, Ըստ օրինի քահանայու-
թեանն եհաս նմա խունկ արկանել՝
10 մտեալ ի տաճարն Տեառն։ Եւ ամե-
նայն բազմութիւն ժողովրդեանն կա-
յին յաղօթս արտաքոյ ի ժամու խնկոցն։
11 Եւ երեւեցաւ նմա հրեշտակ Տեառն,
զի կայր ընդ աջմէ սեղանոյ խնկոցն։
12 Եւ խռովեցաւ Զաքարիա, իբրեւ ե-
տես, եւ անկաւ ահ ի վերայ նորա։
13 Ասէ ցնա հրեշտակն [1]Տեառն, Մի՛ եր-
կնչիր, Զաքարիա, զի լսելի եղեն ա-
ղօթք քո, եւ կին քո Եղիսաբեթ ծնցի
քեզ որդի, եւ կոչեսցես զանուն նորա
14 Յովհաննէս։ Եւ եղիցի քեզ ուրախու-
թիւն եւ ցնծութիւն, եւ բազումք ի
15 ծննդեան նորա խնդասցեն. Զի եղիցի
մեծ առաջի Տեառն, եւ գինի եւ օղի
մի՛ արբցէ, եւ Հոգւով Սրբով լցցի
16 անդստին յորովայնէ մօր իւրոյ. Եւ
զբազումս յորդւոցն Իսրայելի դար-
17 ձուսցէ ի Տէր Աստուած իւրեանց։ Եւ
ինքն եկեսցէ առաջի նորա [2]հոգւով
զօրութեամբ Եղիայի, դարձուցանել
զսիրտս հարց յորդիս, եւ զանհաւանս
յիմաստութիւն արդարոց, պատրաս-
18 տել Տեառն ժողովուրդ կազմեալ։ Եւ
ասէ Զաքարիա ցհրեշտակն, Եւ ի՞ւ
գիտացից զայդ. զի ես ծեր եմ, եւ կին
19 իմ անցեալ զաւուրբք իւրովք։ Պատաս-
խանի ետ հրեշտակն եւ ասէ ցնա, Ես
եմ Գաբրիէլ որ կամ առաջի Աստու-
ծոյ, եւ առաքեցայ խօսել ընդ քեզ եւ
20 աւետարանել քեզ զայդ։ Եւ ահա ե-
ղիցես համր, եւ մի՛ կարասցես խօսել
մինչեւ ցօրն յորում այդ լինիցի. փո-
խանակ զի ոչ հաւատացեր բանից ի-
մոց, որք լցցին ի ժամանակի իւրեանց։
21 Եւ ժողովուրդն ակն ունէր Զաքա-
րիայ, եւ զարմանային ընդ յամելն նո-
22 րա ի տաճարին։ Եւ իբրեւ ել, ոչ կա-
րէր խօսել ընդ նոսա. եւ իմացան եթէ
տեսիլ ետես ի տաճարին. եւ նա նշա-
նացի խօսէր ընդ նոսա եւ կայր պա-
23 պանձեալ։ Եւ եղեւ իբրեւ լցան ա-
ւուրք պաշտաման նորա, գնաց ի տուն
24 իւր։ Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ յղա-
ցաւ Եղիսաբեթ, կին նորա, եւ թա-
քուցանէր զանձն ամիսս հինգ, եւ ա-
25 սէր, Զի՛նչ գործ գործեաց ընդ իս Տէր
յաւուրս յորս հայեցաւ չիս բառնալ
զնախատինս իմ ի մարդկանէ։
26 Եւ յամսեանն վեցերորդի առաքեցաւ
Գաբրիէլ հրեշտակ յԱստուծոյ ի քա-
ղաք մի Գալիլեացւոց, որում անուն
27 էր Նազարէթ, Առ կոյս խօսեցեալ առն,
որում անուն էր Յովսէփ, ի տանէ
Դաւթի. եւ անուն կուսին Մարիամ։
28 Եւ եկեալ առ նա ասէ, Ուրախ լեր,
29 բերկրեալդ, Տէր ընդ քեզ։ Եւ նա

[1] Ի Յունին պակասի

[2] Յոյն, Հոգւով և

ընդ բանսն խռովեցաւ, եւ խորհէր ընդ
միտս թէ որպիսի՛ ինչ իցէ ողջոյնս
30 այս ։ Եւ ասէ ցնա հրեշտակն, Մի՛ եր-
կնչիր, Մարիամ, զի գտեր շնորհս
31 յԱստուծոյ ։ Եւ ահա յղասջիր եւ ծնցես
որդի, եւ կոչեսցես զանուն նորա Յի-
32 սուս ։ Նա եղիցի մեծ, եւ Որդի Բար-
ձրելոյ կոչեսցի, եւ տացէ նմա Տէր
Աստուած զաթոռն Դաւթի հօր նորա.
եւ թագաւորեսցէ ի վերայ տանն Յա-
33 կոբայ յաւիտեանս, Եւ թագաւո-
34 րութեան նորա վախճան մի՛ լիցի ։ Եւ
ասէ Մարիամ ցհրեշտակն, Զիա՞րդ լի-
նիցի ինձ այդ, քանզի զայր ոչ գիտեմ ։
35 Պատասխանի ետ հրեշտակն եւ ասէ
ցնա, Հոգի Սուրբ եկեսցէ ի քեզ, եւ
զօրութիւն Բարձրելոյն հովանի լիցի
ի վերայ քո. քանզի եւ որ ծնանելոցն
է ի քէն՝ սուրբ է, եւ Որդի Աստուծոյ
36 կոչեսցի ։ Եւ ահա Եղիսաբեթ ազգա-
կան քո, եւ նա յղի է ի ծերութեան
իւրում. եւ այս վեցերորդ ամիս է նո-
37 րա որ ամուլն կոչեցեալ էր. Զի ոչ
տկարասցի առ յԱստուծոյ ամենայն
38 բան ։ Եւ ասէ Մարիամ, Ահաւասիկ
կամ աղախին Տեառն, եղիցի ինձ ըստ
բանի քում. եւ գնաց ի նմանէ հրեշ-
տակն ։
39 Յարուցեալ Մարիամ յաւուրսն յայ-
նոսիկ՝ գնաց ի լեռնակողմն փութապէս
40 ի քաղաքն Յուդայ. Եւ եմուտ ի տուն
Զաքարիայ եւ ետ ողջոյն Եղիսաբեթի ։
41 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ զողջոյնն Մա-
րիամու Եղիսաբեթ, խաղաց մանուկն
յորովայնի նորա. եւ լցաւ Եղիսաբեթ
42 Հոգւով Սրբով. Եւ ի ձայն բարձր ա-
ղաղակեաց եւ ասէ, Օրհնեալ ես դու
ի կանայս, եւ օրհնեալ է պտուղ որո-
43 վայնի քո ։ Եւ ուստի՞ է ինձ այս, զի
44 եկեսցէ մայր Տեառն իմոյ առ իս ։ Զի
ահաւասիկ իբրեւ եղեւ ձայն ողջունի
քո յականջս իմ, խաղաց ցնծալով մա-
45 նուկս յորովայնի իմում ։ Եւ երանի
որ հաւատայցէ եթէ եղիցի կատարումն
46 ասացելոցս նմա ի Տեառնէ ։ Եւ ասէ
Մարիամ, Մեծացուսցէ անձն իմ զՏէր.
47 Եւ ցնծասցէ հոգի իմ յԱստուած Փրկիչ
48 իմ ։ Զի հայեցաւ ի խոնարհութիւն ա-
ղախնոյ իւրոյ. զի ահա յայսմ հետէ
49 երանեսցեն ինձ ամենայն ազգք ։ Զի
արար ինձ մեծամեծս Հզօրն, եւ սուրբ
50 է անուն նորա ։ Եւ ողորմութիւն նո-
րա ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց ։
51 Արար զօրութիւն բազկաւ իւրով,
ցրուեաց զամբարտաւանս մտօք սրտից
52 իւրեանց ։ Քակեաց զհզօրս յաթոռոց,
53 եւ բարձրացոյց զխոնարհս ։ Զքաղցեալս
լցոյց բարութեամբ, եւ զմեծատունս
54 արձակեաց ունայնս ։ Պաշտպանեաց
Իսրայէլի ծառայի իւրում՝ յիշել զո-
55 ղորմութիւնս ։ Որպէս խօսեցաւ առ
հարս մեր՝ Աբրահամու եւ զաւակի
56 նորա յաւիտեան ։ Եկաց Մարիամ առ
նմա իբրեւ ամիսս երիս, եւ դարձաւ
ի տուն իւր ։
57 Եւ Եղիսաբեթի լցան ժամանակք
58 ծնանելոյ, եւ ծնաւ որդի ։ Եւ լուան
որ շուրջ զնովաւ էին եւ ազգատոհմ
նորա, զի մեծ արար Տէր զողորմու-
թիւն իւր ընդ նմա. եւ խնդային ընդ
նմա ։
59 Եւ եղեւ յաւուրն ութերորդի եկին
թլփատել զմանուկն, եւ կոչէին զնա
60 յանուն հօր իւրոյ Զաքարիա ։ Պատաս-
խանի ետ մայր նորա եւ ասէ, Ոչ,
61 այլ կոչեսցի Յովհաննէս ։ Եւ ասեն ցնա,
Քանզի ոչ ոք է յազգի քում, որոյ կոչի
62 անուն Յովհաննէս ։ Ակնարկէին հօրն
նորա թէ զի՞նչ կամիցի կոչել զնա ։
63 Եւ խնդրեաց տախտակ, գրեաց եւ ասէ,
Յովհաննէս է անուն դորա. եւ զար-
64 մացան ամենեքին ։ Եւ բացաւ բերան
նորա վաղվաղակի եւ լեզու նորա, եւ
65 խօսէր եւ օրհնէր զԱստուած ։ Եւ ե-
ղեւ ահ ի վերայ ամենեցուն որ լսէին
զայս եւ որ շուրջ բնակեալն էին զնո-
քօք. եւ ընդ ամենայն լեռնակողմն
Հրէաստանի պատմէին ամենայն բանքս
66 այսոքիկ ։ Եւ եդին ամենեքեան որ
լսէին՝ ի սիրտս իւրեանց, եւ ասէին,
Զի՞նչ լինիցի մանուկս այս. եւ ձեռն
Տեառն էր ընդ նմա ։
67 Եւ Զաքարիա հայր նորա լցաւ Հոգ-
ւով Սրբով, մարգարէացաւ եւ ասէ,
68 Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայէլի, զի
յայց ել մեզ, եւ արար փրկութիւն
69 ժողովրդեան իւրում ։ Եւ յարոյց եղ-
ջիւր փրկութեան մեզ ի տանէ Դաւթի
70 ծառայի իւրոյ ։ Որպէս խօսեցաւ բե-
րանով սրբոց որ յաւիտենից մարգա-
71 րէքն նորա էին. Փրկութիւն ի թըշ-
նամեաց մերոց, եւ ի ձեռաց ամենայն
72 ատելեաց մերոց. Առնել ողորմութիւն
ընդ հարս մեր, եւ յիշել զուխտն իւր

73 սուրբ ։ Զերդումն զոր երդուաւ Աբ-
74 րահամու հօր մերում՝ տալ մեզ , Ա-
ռանց երկիւղի , ի ձեռաց թշնամեաց
75 [1]մերոց փրկեալս , Պաշտել զնա սրբու-
թեամբ եւ արդարութեամբ առաջի նո-
րա զամենայն աւուրս կենաց մերոց ։
76 Եւ դու , մանուկ , մարգարէ Բարձրե-
լոյ կոչեսջիր ․ զի երթիցես առաջի ե-
րեսաց Տեառն պատրաստել զճանա-
77 պարհս նորա , Տալ գիտութիւն փրկու-
թեան ժողովրդեան նորա ի թողու-
78 թիւն մեղաց նոցա ։ Վասն գթութեանց
ողորմութեան Աստուծոյ մերոյ , որովք
այց [2]արասցէ մեզ Արեգակն ի բարձանց,
79 Երեւել որոց ի խաւարի եւ ի ստուերս
մահու նստէին , ուղղել զոտս մեր ի
ճանապարհս խաղաղութեան ։
80 Եւ մանուկն աճէր եւ զօրանայր
հոգւով , եւ էր յանապատս մինչեւ յօր
երեւելոյ նորա Իսրայելի ։

ԳԼ․ Բ

1 Եւ եղեւ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ
ել հրաման յԱւգոստոս կայսերէ աշ-
խարհագիր առնել ընդ ամենայն տիե-
2 զերս ։ Այս առաջին աշխարհագիր ե-
ղեւ ի դատաւորութեան Ասորւոց Կիւ-
3 րենեայ ։ Եւ երթային ամենեքեան
մտանել յաշխարհագիր յիւրաքանչիւր
4 քաղաքի ։ Ել եւ Յովսէփ ի Գալիլեէ ի
քաղաքէ Նազարեթէ ի Հրէաստան , ի
քաղաք Դաւթի որ կոչի Բեթղեհեմ ,
վասն լինելոյ նորա ի տանէ եւ յազգէ
5 Դաւթի , Մտանել յաշխարհագիր Մա-
րեմաւ հանդերձ զոր խօսեալն էր նմա ,
6 եւ էր յղի ։ Եւ եղեւ ի հասանելն նոցա
անդր , լցան աւուրք ծնանելոյ նորա ։
7 Եւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ , եւ
պատեաց ի խանձարուրս եւ եդ զնա
ի մսուր ․ զի ոչ գոյր նոցա տեղի յի-
ջեւանին ։
8 Եւ հովիւք էին ի տեղւոջն յայնմիկ
բացօթեագք , որք պահէին զպահպա-
նութիւնս գիշերոյ հօտից իւրեանց ։
9 Եւ հրեշտակ Տեառն երեւեցաւ նոցա ,
եւ փառք Տեառն ծագեցին առ նոսա ,
10 եւ երկեան երկեւղ մեծ ։ Եւ ասէ ցնո-
սա հրեշտակն , Մի՛ երկնչիք , զի ա-
հաւասիկ աւետարանեմ ձեզ ուրախու-
թիւն մեծ , որ եղիցի ամենայն ժողո-
11 վրդեանն ։ Զի ծնաւ ձեզ այսօր Փրկիչ ,
որ է Օծեալ Տէր , ի քաղաքի Դաւթի ․
12 Եւ այս նշանակ ձեզ ․ գտանիցէք մա-
նուկ պատեալ ի խանձարուրս եւ եդ-
13 եալ ի մսուր ։ Եւ յանկարծակի եղեւ
ընդ հրեշտակին ընդ այնմիկ բազմու-
թիւն զօրաց երկնաւորաց , որ օրհնէին
14 զԱստուած եւ ասէին , Փառք ի բար-
ձունս Աստուծոյ , եւ յերկիր խաղա-
15 ղութիւն , ի մարդիկ հաճութիւն ։ Եւ
եղեւ իբրեւ վերացան ի նոցանէ հրեշ-
տակքն յերկինս , ասեն ցմիմեանս հո-
վիւքն , Եկայք երթիցուք մինչեւ ցԲեթ-
ղեհեմ , եւ տեսցուք զինչ է բանս այս
16 որ եղեւ , զոր Տէր եցոյց մեզ ։ Եւ ե-
կին փութանակի , եւ գտին զՄարիամ
եւ զՅովսէփ եւ զմանուկն եդեալ ի
17 մսուր ։ Եւ ծանեան վասն բանին որ
18 ասացաւ նոցա զմանկանէն ․ Եւ ամե-
նեքին որ լսէին՝ զարմանային վասն
բանիցն զոր խօսեցան ընդ նոսա հո-
19 վիւքն ։ Եւ Մարիամ զամենայն զբանս
զայսոսիկ պահէր եւ խելամուտ լինէր
20 ի սրտի իւրում ։ Եւ դարձան հովիւքն ,
փառաւոր առնէին եւ օրհնէին զԱս-
տուած վասն ամենայնի զոր լուան եւ
տեսին , որպէս պատմեցաւ նոցա ։
21 Եւ իբրեւ լցան աւուրք ութ թլփա-
տել [3]զնա , եւ կոչեցաւ անուն նորա
Յիսուս որ կոչեցեալ էր ի հրեշտակէն ,
մինչչեւ յղացեալ էր [4]զնա յորովայնի ։
22 Եւ իբրեւ լցան աւուրք սրբութեան
[5]նոցա ըստ օրինացն Մովսիսի , ածին
զնա յԵրուսաղէմ յանդիման առնել
23 Տեառն , Որպէս եւ գրեալ է յօրէնս
Տեառն , թէ Ամենայն արու որ բանայ
24 զարգանդ՝ սուրբ Տեառն կոչեսցի ։ Եւ
տալ պատարագս ըստ ասացելոյն յօ-
րէնս Տեառն , զոյգս տատրակաց կամ
25 երկուս ձագս աղաւնեաց ։ Եւ ահա էր
այր մի յԵրուսաղէմ , որոյ անուն էր
Սիմէոն , եւ էր այրն այն արդար եւ
երկիւղած , եւ ակն ունէր մխիթա-
րութեանն Իսրայելի ․ եւ Հոգի Սուրբ
26 էր ի նմա ։ Եւ էր նորա հրաման առ-
եալ ի Հոգւոյն Սրբոյ մի՛ տեսանել
զմահ , մինչեւ տեսցէ զՕծեալն Տեառն ։
27 Եւ եկն Հոգւովն ի տաճարն ․ եւ իբրեւ

---

[1] Յոմանս. [illegible]

[2] Ոմանք, արար

[3] Ոմանք, զմանուկն

[4] Յայլս, նա

[5] Ոմանք, նորա

ածին ծնողքն զմանուկն Յիսուս առ-
նել նոցա ըստ սովորութեան օրինացն
28 ի վերայ նորա, Եւ նա առ ընկալաւ
զնա ի գիրկս իւր, եւ օրհնեաց զԱս-
29 տուած եւ ասէ, Արդ արձակես զծա-
ռայս քո, Տէր, ըստ բանի քում ի խա-
30 ղաղութիւն. Զի տեսին աչք իմ զփրր-
31 կութիւն քո, Զոր պատրաստեցեր ա-
32 ռաջի ամենայն ժողովրդոց։ Լոյս ի
յայտնութիւն հեթանոսաց, եւ փառս
33 ժողովրդեան քում Իսրայելի։ Եւ էին
[1]հայրն եւ մայր նորա զարմացեալ ի
34 վերայ բանիցն որ խօսէին զնմանէ։ Եւ
օրհնեաց զնոսա Սիմէոն, եւ ասէ
ցՄարիամ մայր նորա, Ահա սա կայ ի
գլորումն եւ ի կանգնումն բազմաց ի
մէջ Իսրայելի եւ ի նշան հակառակու-
35 թեան։ Եւ ընդ քո իսկ անձն անցցէ
սուր, զի յայտնեսցին ի բազում սրտից
խորհուրդք։
36 Եւ անդ էր Աննա մարգարէ դուստր
Փանուելի յազգէ Ասերայ. սա ինքն
անցեալ էր զաւուրբք բազմօք՝ կեցեալ
ընդ առն ամս եւթն ի կուսութենէ
37 իւրմէ։ Եւ էր այրի ամաց իբրեւ ութ-
սուն եւ չորից, որ ոչ մեկնէր ի տա-
ճարէն, այլ պահօք եւ աղօթիւք պաշ-
38 տէր զցայգ եւ զցերեկ։ Եւ սա ի նմին
ժամու յարուցեալ գոհանայր զՏեառնէ,
եւ խօսէր զնմանէ ընդ ամենեսին որ
ակն ունէին [2]փրկութեանն Երուսա-
ղեմի"։
39 Եւ իբրեւ կատարեցին զամենայն
ըստ օրինացն Տեառն, դարձան անդրէն
ի Գալիլեա ի քաղաքն իւրեանց Նա-
40 զարէթ։ Եւ մանուկն աճէր եւ զօրա-
նայր լի իմաստութեամբ, եւ շնորհք
Աստուծոյ էին ի վերայ նորա։
41 Եւ երթային ծնողքն նորա ամի ամի
42 յԵրուսաղէմ ի տօն զատկին։ Եւ իբրեւ
եղեն նորա ամք երկոտասան, յելանել
նոցա յԵրուսաղէմ ըստ սովորութեան
43 տօնին, Եւ կատարել զաւուրսն եւ
դառնալ անդրէն, մնաց Յիսուս մա-
նուկն յԵրուսաղէմ. եւ ոչ գիտացին
44 [3]ծնողքն նորա։ Կարծէին զնմանէ թէ
ընդ ուղեկիցսն իցէ. եկին իբրեւ ա-
ւուր միոյ ճանապարհ եւ խնդրէին զնա
45 ընդ [4]դրացիսն եւ ընդ ծանօթս։ Եւ
իբրեւ ոչ գտին, դարձան անդրէն յԵ-
46 րուսաղէմ խնդրել զնա։ Եւ եղեւ յետ
երից աւուրց գտին զնա ի տաճարին,
զի նստէր ընդ վարդապետսն, լսէր ի
47 նոցանէ եւ հարցանէր զնոսա։ Զար-
մանային ամենեքեան որ լսէին ի նմա-
նէ՝ ընդ իմաստութիւնն եւ ընդ պա-
48 տասխանիս նորա։ Եւ իբրեւ տեսին
զնա, սքանչացան. եւ ասէ ցնա մայրն
իւր, Որդեակ, զի՞նչ գործ գործեցեր
դու ընդ մեզ. ահաւասիկ հայր քո եւ
49 ես տառապէաք, խնդրէաք զքեզ։ Եւ
ասէ ցնոսա, Զի՞ խնդրէիք զիս, ո՞չ
գիտէիք եթէ ի տան Հօր իմոյ պարտ
50 է ինձ լինել։ Եւ նոքա ոչ իմացան
51 զբանն զոր խօսեցաւ ընդ նոսա։ Եւ
էջ ընդ նոսա եւ գնաց ի Նազարէթ,
եւ էր նոցա հնազանդ. եւ մայր նորա
պահէր զամենայն զբանսն ի սրտի իւ-
րում։
52 Եւ Յիսուս զարգանայր իմաստու-
թեամբ եւ հասակաւ եւ շնորհօք յԱս-
տուծոյ եւ ի մարդկանէ։

ԳԼ. Գ

1 Ի հնգետասաներորդի ամի տէրու-
թեանն Տիբերեայ կայսեր, ի դատա-
ւորութեան Հրէաստանի Պիղատոսի
Պոնտացւոյ, եւ ի չորրորդապետութեան
Գալիլեացւոց Հերովդի, եւ ի Փիլիպ-
պոսի եղբօր նորա չորրորդապետութեան
Իտուրացւոց եւ Տրաքոնացւոց աշխար-
հին, եւ ի չորրորդապետութեան Լիւ-
2 սանեայ Աբիլենացւոյ, Եւ ի քահանա-
յապետութեան Աննայի եւ Կայիափայ,
եղեւ բան Աստուծոյ ի վերայ Յովհան-
նու որդւոյ Զաքարիայ յանապատի
3 անդ։ Եւ եկն յամենայն կողմն Յոր-
դանանու քարոզել մկրտութիւն ա-
պաշխարութեան ի թողութիւն մեղաց։
4 Որպէս եւ գրեալ է ի գիրս պատգա-
մաց Եսայեայ մարգարէի, Ձայն բար-
բառոյ յանապատի, Պատրաստ արարէք
զճանապարհ Տեառն, եւ ուղիղ արա-
5 րէք զշաւիղս նորա։ Ամենայն ձորք
լցցին, եւ ամենայն լերինք եւ բլուրք
խոնարհեսցին, եւ եղիցին դժուա-
րինքն ի դիւրինս, եւ առապարքն ի
6 հարթ ճանապարհս. Եւ տեսցէ ամե-
նայն մարմին զփրկութիւն Աստուծոյ։
7 Եւ ասէր ցժողովուրդսն ելեալս մկրր-

[1]Ոմանք, Յովսէփ
[2]Բազումք, փրկութեան յԵրուսաղէմ
[3]Ոմանք, Յովսէփ և մայր
[4]Յոյնն, ազգականսն

տել ի նմանէ, Ծնունդք իժից, ո՞ ցոյց
ձեզ փախչել ի բարկութենէն որ գալոց
8 է։ Արարէք այսուհետեւ պտուղս ար-
ժանիս ապաշխարութեան. եւ մի՛
սկսանիցիք [1]ասել եթէ Ունիմք հայր
զԱբրահամ. զայս ասեմ ձեզ, եթէ կա-
րող է Աստուած ի քարանցս յայսցանէ
9 յարուցանել որդիս Աբրահամու։ Բայց
ահաւասիկ տապար առ արմին ծառոց
կայ. ամենայն ծառ որ ոչ առնէ զպը-
տուղ բարւոք՝ հատանի եւ ի հուր ար-
10 կանի։ Հարցանէին զնա ժողովուրդքն
եւ ասէին, Իսկ արդ զի՞նչ գործես-
11 ցուք։ Պատասխանի ետ եւ ասէ ցնո-
սա, Որ ունիցի երկու հանդերձս՝ տացէ
զմին այնմ որ ոչն գուցէ. եւ որ կայ-
12 ցէ կերակուր՝ նոյնպէս արասցէ։ Եկին
եւ մաքսաւորք մկրտել, եւ ասեն ցնա,
13 Վարդապետ, զի՞նչ գործեսցուք։ Եւ
նա ասէ ցնոսա, Մի՛ ինչ աւելի քան
14 զհրամայեալն ձեզ առնիցէք։ Հարցա-
նէին զնա եւ զինուորքն եւ ասէին,
Եւ մեք զի՞նչ գործեսցուք. ասէ ցնո-
սա, Մի՛ զոք խուիցէք եւ մի՛ զոք
զրպարտիցէք, շատ լիցին ձեզ թոշակքն
ձեր։

15 Մինչ ակն ունէր ժողովուրդն եւ
խորհէին ամենեքեան ի սիրտս իւրեանց
վասն Յովհաննու, Միթէ սա՞ իցէ Քրիս-
16 տոսն, Պատասխանի [2]ետ ամենեցուն
եւ ասէ, Ես մկրտեմ զձեզ ջրով, բայց
գայ զօրագոյն քան զիս, զորոյ չեմ բա-
ւական բառնալ զկօշիկս, նա մկրտես-
17 ցէ զձեզ Հոգւով Սրբով եւ հրով, Որոյ
հեծանոցն ի ձեռին իւրում սրբել զկալ
իւր, եւ ժողովել զցորեանն ի շտեմա-
րանս իւր, եւ զյարդն այրեսցէ անշէջ
18 հրով։ Բազում եւ այլ ինչ մխիթարու-
թեամբ աւետարանէր ժողովրդեանն։

19 Բայց Հերովդէս չորրորդապետ յան-
դիմանեալ ի նմանէ վասն Հերովդիայ,
[3]կնոջ եղբօր իւրոյ, եւ վասն ամենայն
չարեացն զոր գործեաց Հերովդէս,
20 Յաւել եւ զայն եւս ի վերայ ամենայնի,
եւ եդ ի բանտի զՅովհաննէս։

21 Եւ եղեւ ի մկրտել ամենայն ժողո-
վրդեանն եւ ընդ Յիսուսի մկրտելն
22 եւ կալ յաղօթս, բանալ երկնից, Եւ
իջանել Հոգւոյն Սրբոյ մարմնաւոր
տեսլեամբ իբրեւ զաղաւնի ի վերայ նո-
րա. եւ գալ ձայն յերկնից որ ասէր,
Դու ես Որդի իմ սիրելի, ընդ քեզ
հաճեցայ։

23 Եւ ինքն Յիսուս էր ամաց իբրեւ
երեսնից սկսեալ, [4]որոց որպէս եւ կար-
ծէր, որդի Յովսեփայ, [5]որ Յակով-
բայն," որ Հեղեայն, որ Մատաթեայն,
24 Որ Ղեւեայն, որ Մեղքեայն, որ Յան-
25 նեայն, որ Յովսեփայն, Որ Մատթեայն,
որ Ամովսայն, որ Նաւումայն, որ Ես-
26 ղեայն, որ Նանգեայն, Որ Մահաթայն,
որ Մատաթեայն, որ Սեմեայն, որ
27 [6]Յովսեքեայն, որ Յովդայն, Որ Յով-
նանայն, որ Րեսայն, որ Զօրաբաբե-
28 լին, որ Սաղաթիելին, որ Ներայն, Որ
Մեղքեայն, որ Ադդեայն, որ Կովսա-
մայն, որ Ելմովդադայն, որ Երայն,
29 Որ Յեսուայն, որ Եղիազարայն, որ
Յովրամայն, որ Մատթայն, որ Ղեւ-
30 եայն, Որ Սիմէոնին, որ Յուդային,
որ Յովսեփայն, որ Յովնամայն, որ
31 Եղիակիմայն, Որ Մեղթեայն, որ Մեն-
նայն, որ Մատտաթայն, որ Նաթա-
32 նայն, որ Դաւթին, Որ Յեսսեայն, որ
Ովբեդայն, որ Բոոսայն, որ Սաղմով-
33 նայն, որ Նաասոնին, Որ Ամինադա-
բայն, որ Արամայն, [7]որ Ադմեայն, որ
Առնեայն," որ Եսրովմայն, որ Փարե-
34 սին, որ Յուդային, Որ Յակովբայն,
որ Իսահակայն, որ Աբրահամուն, որ
35 Թարային, որ Նաքովրայն, Որ Սե-
րուգայն, որ Ռագաւայն, որ Փաղե-
36 կայն, որ Եբերայն, որ Սաղային, Որ
Կայնանայն, որ Արփաքսադայն, որ
37 Սեմայն, որ Նոյին, որ Ղամեքայն, Որ
Մաթուսաղային, որ Ենովքայն, որ
Յարեդին, որ Մաղաղիելին, որ Կայ-
38 նանայն, Որ Ենովսայն, որ Սեթայն,
որ Ադամայն, որ Աստուծոյն։

ԳԼ. Դ

1 Եւ Յիսուս լի Հոգւով Սրբով դարձաւ
ի Յորդանանէ, եւ վարէր Հոգւովն յա-
2 նապատ, Աւուրս քառասուն փորձեալ
ի Սատանայէ. եւ ոչ եկեր եւ ոչ արբ
յաւուրսն յայնոսիկ. եւ ի կատարելն
նոցա քաղցեաւ։

[1] Ցուցն, ասել յանձինս
[2] Ի Ցուցէն, ետ Յովհաննէս
[3] Ոմանք, որդւոյ եւ ոմանք է Հայ. օրինակաց, կնոջ Փիլիպպոսի.

[4] Ցուցն, և էր,
[5] Ի Ցուցէն պակասէ
[6] Ոմանք, Յովսեփայն
[7] Ի բազումս պակասէ

3 Եւ ասէ ցնա Սատանայ, Եթէ Որդի
ես Աստուծոյ, ասա քարիդ այդմիկ զի
4 հաց լիցի։ Պատասխանի ետ նմա Յի-
սուս եւ ասէ, Գրեալ է եթէ Ոչ հացիւ
միայն կեցցէ մարդ, այլ ամենայն բա-
նիւ Աստուծոյ։
5 Եւ հանեալ [1]զնա ի լեառն մի բարձր՝
եցոյց նմա զամենայն թագաւորու-
թիւնս աշխարհի ի վայրկեան ժամա-
6 նակի։ Եւ ասէ ցնա Սատանայ, Քեզ
տաց զայս ամենայն իշխանութիւն եւ
զփառս սոցա, զի ինձ տուեալ է, եւ
7 ում կամիմ՝ տամ զսա։ Արդ դու եթէ
անկեալ երկիր պագանիցես առաջի իմ,
8 քեզ եղիցի ամենայն։ Պատասխանի ետ
նմա Յիսուս եւ [2]ասէ, Գրեալ է, Եր-
կիր պագցես Տեառն Աստուծոյ քում,
եւ զնա միայն պաշտեսցես։
9 Եւ ած զնա յԵրուսաղէմ, եւ կացոյց
ի վերայ աշտարակի տաճարին, եւ ասէ
ցնա, Եթէ Որդի ես Աստուծոյ, արկ
10 զքեզ աստի ի վայր․ Զի գրեալ է եթէ
Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է
11 վասն քո պահել զքեզ․ Զի ի վերայ
ձեռաց բարձցեն զքեզ, մի՛ երբեք հար-
12 ցես զքարի զոտն քո։ Պատասխանի
ետ նմա Յիսուս եւ ասէ, Ասացեալ է
թէ Ոչ փորձեսցես զՏէր Աստուած քո։
13 Եւ կատարեալ զամենայն փորձու-
թիւնս Սատանայի՝ ի բաց եկաց ի նմա-
նէ առ ժամանակ մի։
14 ԲԿ․ Եւ դարձաւ Յիսուս զօրու-
թեամբ Հոգւոյն ի Գալիլեա․ եւ ել
համբաւ զնմանէ ընդ ամենայն կող-
15 մանս գաւառին։ Եւ նա ուսուցանէր
ի ժողովուրդս նոցա փառաւորեալ յա-
մենեցունց։
16 Եւ եկն ի Նազարէթ ուր սնեալն էր․
եւ եմուտ ըստ սովորութեան իւրում
17 յաւուր շաբաթու [3]ի ժողովուրդն։ Եւ
ետուն նմա գիրս զԵսայեայ մարգա-
րէի․ եւ յարեաւ ընթեռնուլ, եւ իբրեւ
եբաց զգիրսն", եգիտ զայն տեղի յո-
18 րում գրեալն էր, Հոգի Տեառն ի վե-
րայ իմ, վասն որոյ եւ օծ իսկ զիս,
աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս,
19 բժշկել զբեկեալս սրտիւ, Քարոզել գեր-
եաց զթողութիւն եւ կուրաց տեսա-
նել, արձակել զվիրաւորս ի թողու-
թիւն, քարոզել զտարեկան Տեառն ըն-
20 դունելի։ Եւ խփեալ զգիրսն՝ ետ ցպաշ-
տօնեայն, եւ նստաւ․ եւ ամենեցուն
որ ի ժողովրդեանն էին աչք ի նա հա-
21 յէին։ Եւ սկսաւ ասել ցնոսա, Այսօր
22 լցան գիրքս այս յականջս ձեր։ Եւ ա-
մենեքին վկայէին նմա, եւ զարմա-
նային ընդ բանս շնորհացն որ ելանէին
ի բերանոյ նորա, եւ ասէին, Ո՞չ սա է
23 որդին Յովսեփայ։ Եւ ասէ ցնոսա, Ա-
պաքէն ասիցէք առ իս զառակս զայս,
Բժիշկ, բժշկեա զանձն քո․ որչափ
լուաք զոր արարեր ի Կափառնայում՝
24 արա եւ աստ ի քում գաւառի։ Եւ ասէ,
Ամէն ասեմ ձեզ թէ Չէ մարգարէ ըն-
25 դունելի ի քաղաքի իւրում։ Արդարեւ
ասեմ ձեզ, զի բազում այրիք էին յա-
ւուրս Եղիայի ի մէջ Իսրայէլի, յորժամ
փակեցանն երկինք զերիս ամս եւ զվեց
ամիս, եւ եղեւ սով մեծ ընդ ամենայն
26 երկիր։ Եւ ոչ առ մի ի նոցանէ առա-
քեցաւ Եղիա, բայց միայն ի Սարեփթա
27 Սիդոնացւոց առ կին մի այրի։ Եւ
բազում բորոտք էին յԻսրայէլի առ Ե-
ղիսէիւ մարգարէիւ․ եւ ոչ ոք ի նո-
ցանէ սրբեցաւ, բայց միայն Նէեման
28 Ասորի։ Եւ լցան ամենեքին բարկու-
թեամբ ի ժողովրդեանն, իբրեւ լսէին
29 զայս․ Եւ յարուցեալ հանին զնա ար-
տաքոյ քաղաքին, եւ ածին զնա մինչեւ
յարտեւան լերինն յորոյ վերայ քաղաքն
նոցա շինեալ էր՝ գահավէժ առնել զնա։
30 Եւ նա անցեալ ընդ մէջ նոցա՝ գնայր։
31 ԲԲ․ Եւ էջ ի Կափառնայում ի քա-
ղաքն Գալիլեացւոց, եւ ուսուցանէր
32 զնոսա ի շաբաթսն։ Եւ զարմանային
ընդ վարդապետութիւն նորա, զի իշ-
33 խանութեամբ էր բան նորա։ Եւ էր
ի ժողովրդեանն այր մի զոր ունէր այս
դիւի պղծոյ, եւ աղաղակեաց ի ձայն
34 մեծ, Ասէ, Թուլացո, զի՞ կայ մեր եւ
քո, Յիսուս Նազովրեցի, եկիր կորու-
սանե՞լ զմեզ․ գիտեմք զքեզ ով ես,
35 Սուրբդ Աստուծոյ։ Սաստեաց ի նա Յի-
սուս եւ ասէ, Պապանձեաց եւ ել ի
դմանէ․ զգետնեաց զնա դեւն ի միջի
անդ եւ ել ի նմանէ, եւ ոչինչ վնաս-
36 եաց նմա։ Եւ եղեն զարմանալիք ի
վերայ ամենեցուն, խօսէին ընդ մի-
մեանս եւ ասէին, Զի՞նչ է բանս այս,

[1] Ոմանք, զնա Սատանայ
[2] Ոմանք, ասէ, Երթ յետս իմ, Սատանայ, զի
[3] Յոյնն, ի ժողովուրդն, և յարեաւ ընթեռնուլ. (17) Եւ ետուն նմա գիրս զԵսայեայ մարգարէի, և իբրեւ եբաց

զի իշխանութեամբ եւ զօրութեամբ
37 սաստէ այսոց պղծոց, եւ ելանեն։ Եւ
երթայր հռչակ զնմանէ ընդ ամենայն
տեղիս շուրջ զգաւառաւն։
38 Եւ յարուցեալ ի ժողովրդենէ անտի՝
39 եմուտ ի տուն Սիմովնի։ Զոքանչ Սի-
մովնի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ.
40 եւ աղաչեցին զնա վասն նորա։ Եկաց
առ նմա, սաստեաց ջերմանն, եւ ե-
թող զնա. եւ վաղվաղակի յարեաւ եւ
պաշտէր զնոսա։
41 Եւ ընդ արեւուն մտանել, ամենե-
քին որոց էին հիւանդք ի պէսպէս
ցաւս՝ բերէին զնոսա առ նա. եւ նա
իւրաքանչիւր ումեք ի նոցանէ դնէր
42 ձեռս եւ բժշկէր զնոսա։ Ելանէին եւ
դեւք ի բազմաց, աղաղակէին եւ ա-
սէին եթէ Դու ես Որդի Աստուծոյ. եւ
նա սաստէր եւ ոչ տայր նոցա թոյլ խօ-
սել, զի գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է։
43 ԲԳ. Եւ իբրեւ տիւ եղեւ, ել գնաց
յանապատ տեղի, եւ ժողովուրդքն
խնդրէին զնա. եկին մինչեւ առ նա
եւ արգելուին զնա, զի մի՛ գնասցէ ի
44 նոցանէ։ Եւ նա ասէ ցնոսա, Եւ այլոց
քաղաքաց պարտ է ինձ աւետարանել
զարքայութիւնն Աստուծոյ, զի յայն
45 իսկ առաքեցայ։ Եւ քարոզէր ի ժողո-
վուրդսն Գալիլեացւոց։

ԳԼ. Ե

1 Եւ եղեւ ի խռնել զնովաւ ժողովր-
դեանն եւ լսել զբանն Աստուծոյ, եւ
ինքն կայր առ ծովակին Գեննեսարե-
2 թայ։ Եւ ետես երկուս նաւս զի կային
առ ծովակին, եւ ձկնորսքն ելեալ ի
3 նոցանէ՝ լուանային զգործիսն։ Ել նա
ի մի նաւուցն որ էր Սիմովնի, եւ ա-
ղաչեաց զնա սակաւիկ մի տանել ի
ներքս ի ցամաքէն. նստաւ եւ ուսու-
ցանէր ի նաւէ անտի զժողովուրդսն։
4 Եւ իբրեւ լռեաց ի խօսիցն, ասէ
ցՍիմովն, Խաղացո ի խորն, եւ արկէք
5 զգործիս ձեր յորս։ Պատասխանի ետ
Սիմովն եւ ասէ ցնա, Վարդապետ,
զամենայն գիշերս աշխատ եղեաք եւ
ոչինչ կալաք. բայց վասն քո բանիդ
6 արկցուք զգործիսս։ Զայս իբրեւ արա-
րին, փակեցին ի ներքս բազմութիւն
ձկանց յոյժ, մինչեւ պարպատէին ուռ-
7 կանք նոցա։ Եւ ակնարկէին որսակ-
ցացն ի միւս նաւուն՝ գալ օգնել նոցա.
եւ եկին, եւ լցան երկոքին նաւքն
8 մինչեւ մերձ յընկղմել նոցա։ Իբրեւ
ետես Սիմովն Պետրոս, անկաւ առ
ծունկսն Յիսուսի եւ ասէ, Ի բաց գնա
յինէն, Տէր, զի այր մեղաւոր եմ ես։
9 Քանզի ահ պատեաց զնա եւ զամե-
նեսեան որ ընդ նմայն էին՝ վասն որ-
10 սոյ ձկանցն զոր ըմբռնեցին, Նոյնպէս
եւ զՅակովբոս եւ զՅովհաննէս զոր-
դիսն Զեբեդեայ, որ էին որսակիցք
Սիմովնի. եւ ասէ ցՍիմովն Յիսուս,
Մի՛ երկնչիր, յայսմ հետէ զմարդիկ որ-
11 սայցես ի կեանս։ Եւ հանեալ զնաւսն
ի ցամաք՝ թողին զամենայն եւ գնացին
զհետ նորա։
12 ԲԴ. Եւ եղեւ ի հասանելն նորա ի
մի ի քաղաքացն, ահա այր մի լի բո-
րոտութեամբ իբրեւ ետես զՅիսուս,
անկեալ ի վերայ երեսաց աղաչեաց զնա
եւ ասէ, Տէր, եթէ կամիս, կարող ես
13 զիս սրբել։ Զգեաց զձեռն իւր, հասոյց
ի նա եւ ասէ, Կամիմ, սրբեաց. եւ
վաղվաղակի գնաց ի նմանէ բորոտու-
14 թիւնն։ Եւ նա պատուիրեաց նմա մի՛
ումեք ասել, այլ թէ Երթ ցոյց զանձն
քո քահանային, եւ մատո պատարագ
վասն սրբութեան քո, որպէս եւ հրա-
մայեաց Մովսէս ի վկայութիւն նոցա։
15 Եւ յորդէր առաւել բանն զնմանէ. եւ
ժողովէին ժողովուրդք բազումք լսել
եւ բժշկել ի հիւանդութենէ իւրեանց։
16 Եւ նա խոյս տայր յանապատ տեղիս
եւ կայր յաղօթս։
17 ԲԵ. Եւ եղեւ ի միում աւուրց եւ
ինքն ուսուցանէր, եւ փարիսեցիքն
եւ օրինացն վարդապետք նստէին, որ
ժողովեալ էին յամենայն քաղաքաց
Գալիլեացւոց եւ Հրէաստանի եւ Ե-
րուսաղեմի. եւ զօրութիւն Տեառն էր
18 ի բժշկել զնոսա։ Եւ ահա արք բերէին
մահճօք զայր մի որ էր անդամալոյծ,
եւ խնդրէին զնա մուծանել ի ներքս
19 եւ դնել առաջի նորա։ Եւ իբրեւ ոչ
գտանէին թէ ընդ որ մուծանիցեն զնա
ի ներքս վասն ամբոխին, ելին ի տա-
նիս եւ ի ցուցոցն կախեցին զնա, եւ
իջուցին մահճօքն հանդերձ ի մէջ ա-
20 ռաջի Յիսուսի։ Եւ տեսեալ զհաւատսն
նոցա՝ ասէ ցնա, Այր դու, թողեալ
21 լիցին քեզ մեղք քո։ Սկսան խորհել
դպիրքն եւ փարիսեցիք, եւ ասեն,

Ո՞ է սա որ խօսի զհայհոյութիւնս, ո՞վ
կարէ թողուլ զմեղս բայց միայն Աս-
22 տուած։ Իբրեւ գիտաց Յիսուս զխոր-
հուրդսն նոցա, պատասխանի ետ եւ
ասէ ցնոսա, Զի՞ խորհիք ի սիրտս ձեր։
23 Զի՞նչ դիւրագոյն է, ասե՞լ Թողեալ լի-
ցին քեզ մե՞ղք քո, եթէ ասել, Արի եւ
24 գնա։ Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխա-
նութիւն ունի Որդի մարդոյ յերկրի
թողուլ զմեղս, (ասէ ցանդամալոյծն,)
Քեզ ասեմ, Արի, առ զմահիճս քո եւ
25 երթ ի տուն քո։ Եւ առժամայն յա-
րուցեալ առաջի ամենեցուն, առ զի-
րեւ յորոյ վերայ անկեալն դնէր, գնաց
ի տուն իւր, եւ փառաւոր առնէր զԱս-
26 տուած։ Զարմանք կալան զամենե-
սին, եւ փառաւոր առնէին զԱստուած.
լի եղեն ահիւ, եւ ասեն եթէ Տեսաք
այսօր նոր նշան։
27 ԲՋ. Եւ յետ այնորիկ ել անտի եւ
ետես մաքսաւոր մի որում անուն էր
Ղեւի, զի նստէր ի մաքսաւորութեան.
28 եւ ասէ ցնա, Եկ զկնի իմ։ Եւ թող-
եալ զամենայն՝ յարեաւ գնաց զկնի նո-
29 րա։ Եւ արար ընդունելութիւն մեծ
նմա Ղեւի ի տան իւրում. եւ էր ժո-
ղովուրդ բազում մաքսաւորաց եւ այ-
30 լոց որ էին բազմեալ ընդ նոսա։ Եւ
տրտնջէին փարիսեցիքն եւ դպիրքն
նոցա [1]զնմանէ առ աշակերտսն նորա
եւ ասէին, Ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորս
եւ ընդ մեղաւորս ուտէք եւ ըմպէք։
31 Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնո-
սա, Ոչինչ են պիտոյ բժիշկք ողջոց,
32 այլ՝ հիւանդաց։ Ոչ եկի կոչել զար-
դարս, այլ՝ զմեղաւորս յապաշխարու-
թիւն։
33 Եւ նոքա ասեն ցնա, Ընդէ՞ր աշա-
կերտքն Յովհաննու պահեն ստէպ եւ
խնդրուածս առնեն, նոյնպէս եւ փա-
րիսեցւոցն, եւ քոյքդ ուտեն եւ ըմ-
34 պեն։ Եւ նա ասէ ցնոսա, Միթէ կա-
րո՞ղ էք մանկանց առագաստի, մինչ փե-
սայն ընդ նոսա իցէ, հրաման տալ պա-
35 հել։ Եկեսցեն աւուրք յորժամ բարձցի
ի նոցանէ փեսայն, ապա պահեսցեն
36 յաւուրսն յայնոսիկ։ Ասաց եւ առակ
մի առ նոսա թէ Ոչ ոք արկանէ ի նոր
հանդերձէ ի վերայ հնացեալ ձորձոյ.
ապա թէ ոչ՝ եւ զնորն պատառէ, եւ

[1] Ի Յունին պակասի

ընդ հնոյն չմիաբանի կապերտն որ ի
37 նորոյն։ Եւ ոչ ոք արկանէ գինի նոր
ի տիկս հինս. ապա թէ ոչ՝ պայթու-
ցանէ գինին նոր զտիկսն հինս, ինքն
38 հեղու եւ տիկքն կորնչին։ Այլ գինի
նոր ի տիկս նորս արկանելի է, եւ եր-
39 կոքին պահին։ Եւ ոչ ոք ըմպէ զհինն
[2]եւ կամիցի զնորն, քանզի ասէ թէ
Հինն քաղցրագոյն է։

ԳԼ. Զ

1 ԲԷ. Եւ եղեւ ի շաբաթու [3]յերկրոր-
դում առաջնոյն՝՝ անցանել նմա ընդ ար-
տորայսն, եւ աշակերտքն նորա կոր-
զէին հասկ, շփէին ընդ ափ եւ ուտէին։
2 Եւ ոմանք ի փարիսեցւոցն ասեն ցնո-
սա, Զի՞նչ գործէք զոր չէ օրէն ի շա-
3 բաթու։ Պատասխանի ետ նոցա Յի-
սուս եւ ասէ, Զիցէ՞ ընթերցեալ ձեր
զոր արարն Դաւիթ, յորժամ քաղ-
ցեաւն ինքն եւ որ ընդ նմայն էին։
4 Զիա՞րդ եմուտ նա ի տունն Աստուծոյ,
եւ զհացն զառաջաւորութեան եկեր
եւ ետ այնոցիկ որ ընդ նմայն էին.
զոր ոչ էր օրէն ումեք ուտել, բայց
5 միայն [4]քահանայապետիցն։ Եւ ասէ
ցնոսա, Տէր է Որդի մարդոյ եւ շա-
բաթու։
6 Եւ եղեւ ի միւսում շաբաթուն մտա-
նել նմա ի ժողովուրդն եւ ուսու-
ցանել. եւ էր անդ այր մի եւ ձեռն
7 իւր աջ գօսացեալ էր։ Եւ սպասէին
նմա դպիրքն եւ փարիսեցիք թէ ի շա-
բաթուն բժշկիցէ՞, զի գտանիցեն շա-
8 րախօսութիւն զնմանէ։ Եւ նա գիտէր
զխորհուրդս նոցա. ասէ ցայրն որոյ
ձեռնն գօսացեալ էր, Արի, անց ի մէջ.
9 եւ նա յարուցեալ եկաց։ Ասէ ցնոսա
Յիսուս, Հարցից ինչ զձեզ, Զի՞նչ ար-
ժան է ի շաբաթու, բարի՞ ինչ առնել
եթէ չար գործել, ոգի մի ապրեցու-
10 ցանե՞լ թէ կորուսանել։ Եւ հայեցեալ
շուրջ զամենեքումբք [5]զայրագին՝ ասէ
ցնա, Ձգեա զձեռն քո. եւ նա ձգեաց,
եւ հաստատեցաւ ձեռն նորա [3]իբրեւ
11 զմիւսն՝՝։ Նոքա լցան յիմարութեամբ,

[2] Ոմանք, և վաղվաղակի
[3] Յոմանս պակասի
[4] Յոյնն, քահանայիցն. տես Մատթ. ԺԲ. 4, Մարկ. Բ. 26
[5] Ի Բազումս պակասի

եւ խօսէին ընդ միմեանս թէ զի՛նչ առ-
նիցեն Յիսուսի։
12 Գկ․ *Եւ եղեւ ընդ աւուրսն ընդ*
այնոսիկ ել ի լեառն կալ յաղօթս, եւ
հանէր զգիշերն ի գլուխ յաղօթսն Ա-
13 *տուծոյ։ Եւ իբրեւ այգ եղեւ, կոչեաց*
զաշակերտսն իւր, եւ ընտրեաց ի նո-
ցանէ երկոտասանս, զորս եւ առաք-
14 *եալս անուանեաց։ ԶՍիմովն զոր եւ*
Պետրոսն անուանեաց, եւ զԱնդրէաս
զեղբայր նորին, եւ զՅակովբոս, եւ
զՅովհաննէս, եւ զՓիլիպպոս, եւ զԲար-
15 *թողոմէոս, Եւ զՄատթէոս, եւ զԹով-*
մաս, եւ զՅակովբոս Ալփեայ, եւ զՍի-
16 *մովն զկոչեցեալն Նախանձայոյզ, Եւ*
զՅուդա Յակովբեայ, եւ զՅուդա Իս-
կարիովտացի, որ եղեւ իսկ մատնիչ։
17 *Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ ի տեղի մի*
տափարակ, եւ ժողով աշակերտացն
նորա եւ բազմութիւն յոյժ ժողովր-
դեանն յամենայն Հրէաստանէ, եւ յԵ-
րուսաղեմէ [1]եւ յայնմ կողմանէ", եւ
ի ծովեզերէն Տիւրոսի եւ Սիդովնի․
18 *Որ եկին լսել ի նմանէ եւ բժշկել ի հի-*
ւանդութենէ իւրեանց․ եւ նեղեալքն
19 *յայսոց պղծոց բժշկէին։ Եւ ամենայն*
ժողովուրդն խնդրէր մերձենալ ի նա,
զի զօրութիւն [2]բազում ելանէր ի նմա-
նէ եւ բժշկէր զամենեսին։
20 *Եւ նա ամբարձ զաչս իւր յաշա-*
կերտսն իւր եւ ասէ, Երանի աղքա-
տացդ [1]հոգւով, զի ձեր է արքայու-
21 *թիւնն Աստուծոյ։ Երանի որ քաղցեալ*
[3]են այժմ, զի յագեսցին". Երանի որ
22 *[4]լան այժմ, զի ծիծաղեսցին"։ Երանի*
է ձեզ յորժամ ատիցեն զձեզ մարդիկ,
եւ յորժամ որոշիցեն զձեզ եւ նախա-
տիցեն, եւ հանիցեն անուն չար զձէնջ
23 *վասն Որդւոյ մարդոյ։ Ուրախ լիջիք*
յաւուր յայնմիկ եւ ցնծասջիք, զի ահա
վարձք ձեր բազում են յերկինս․ ըստ
նմին օրինակի առնէին մարգարէիցն
24 *հարք իւրեանց․ Բայց վա՜յ ձեզ մեծա-*
տանցդ, զի ընկալայք զմխիթարու-
25 *թիւն ձեր։ Վա՜յ ձեզ որ յղեալդ էք*
այժմ, զի քաղցիցէք․ վա՜յ ձեզ որ ծի-
ծաղիքդ այժմ, զի սգայցէք, եւ լայցէք։
26 *Վա՜յ ձեզ յորժամ բարի ասիցեն զձէնջ*
[5]ամենայն մարդիկ, զի այդպէս առ-
նէին սուտ մարգարէիցն հարք նոցա։
27 *Այլ ձեզ ասեմ որ լսէքդ, Սիրեցէք*
զթշնամիս ձեր, բարի արարէք ատե-
28 *լեաց ձերոց։ Օրհնեցէք զանիծիչս ձեր,*
աղօթս արարէք ի վերայ նեղչաց ձե-
29 *րոց։ Որ հարկանէ զծնօտ քո, մատո*
նմա եւ զմեւսն․ եւ որ հանէ ի քէն
զբաճկոն քո, մի՛ արգելուր ի նմանէ
30 *եւ [6]զշապիկս։ Ամենայնի որ խնդրէ ի*
քէն՝ տուր, եւ զոր ինչ հանէ ոք ի քէն՝
31 *մի՛ պահանջեր։ Եւ որպէս կամիք թէ*
արասցեն ձեզ մարդիկ, այնպէս արաս-
32 *ջիք եւ դուք նոցա։ Եւ եթէ սիրէք*
դուք զսիրելիս ձեր, զի՞նչ շնորհ է
ձեր, զի եւ մեղաւորք սիրեն զսիրելիս
33 *իւրեանց։ Եւ եթէ բարի առնէք բա-*
րերարաց ձերոց, ո՞ր շնորհ է ձեր, զի
34 *եւ մեղաւորք զնոյն գործեն։ Եւ եթէ*
տայք փոխ այնոցիկ յորոց ակն ունի-
ցիք առնուլ, ո՞ր շնորհ է ձեր, քանզի
եւ մեղաւորք մեղաւորաց փոխ տան,
35 *զի առցեն անդրէն զկշիռն։ Բայց սի-*
րեցէք զթշնամիս ձեր, եւ բարի արա-
րէք [2]ատելեաց ձերոց". եւ տուք փոխ՝
ուստի ոչ ակն ունիցիք առնուլ․ եւ
եղիցին վարձք ձեր բազում, եւ եղի-
ջիք որդիք Բարձրելոյ․ զի նա քաղցր
է ի վերայ չարաց եւ ապաշնորհաց։
36 *Եղերուք գթածք, որպէս եւ Հայրն*
37 *ձեր գթած է։ Մի՛ դատիք եւ ոչ դա-*
տիցիք․ մի՛ պատժէք եւ ոչ պատժիցիք,
38 *արձակեցէք եւ արձակիցիք։ Տուք եւ*
տացի ձեզ․ չափ բարւոք, թաթաղուն,
չարժուն, զեղուն տացեն ի գոգս ձեր․
նովին չափով որով չափէք՝ չափեսցի
ձեզ։
39 *Ասաց եւ առակ մի առ նոսա, Միթէ*
կարիցէ՞ կոյր կուրի առաջնորդել, ո՞չ
ապաքէն երկոքին ի խորխորատ ան-
40 *կանիցին։ Ոչ է աշակերտ լաւ քան*
զվարդապետ իւր․ ամենայն կատար-
եալն եղիցի իբրեւ զվարդապետ իւր։
41 *Զի՞ տեսանես զշիւղ յական եղբօր քո,*
եւ ի քում ական զգերանդ ոչ նշմա-
42 *րես։ Կամ զիա՞րդ կարես ասել ցեղ-*
բայր քո, Եղբայր, թող հանից զշիւղդ
յականէ քումմէ, եւ դու ի քում ական
զգերանդ ոչ տեսանես․ կեղծաւոր,

---

[1] Ի բազումս պակասէ
[2] Ի Յոյնն պակասէ
[3] Բազումք, եղէք այժմ, զի յագեսջիք, որպէս և օրինակ է Հունարէն
[4] Յոյնն, լայէք այժմ, զի ծիծաղեսջիք
[5] Յոմանս պակասէ
[6] Յոյնն, զշապիկդ քո

հան նախ զգերանդ յականէ քումմէ,
եւ ապա հայեսջիր հանել զշիղ յականէ
43 *եղբօր քո։ Զի ոչ է ծառ բարի որ առ-*
նէ պտուղ չար, եւ ոչ դարձեալ ծառ
44 *չար՝ որ առնէ պտուղ բարի։ Զի իւ-*
րաքանչիւր ծառ ի պտղոյ իւրմէ ճանա-
չի. զի ոչ եթէ ի փշոց քաղեն թուզ,
45 *եւ ոչ ի մորենւոյ կթեն խաղող։ Մարդ*
բարի ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ
բղխէ զբարի, եւ մարդ չար [1]*ի չարէն*
բղխէ զչար. քանզի ի յաւելուածոյ սըր-
46 *տին խօսի բերան նորա։ Զի՞ կոչէք*
զիս Տէր, Տէր, եւ զոր ասեմն ոչ առ-
47 *նէք։ Ամենայն որ գայ առ իս, եւ լսէ*
զբանս իմ եւ առնէ զնոսա, ցուցից ձեզ
48 *ում նման է։ Նման է առն որ շինիցէ*
տուն, որ փորեաց եւ խորեաց, եւ եդ
հիմն ի վերայ վիմի. ի յառնել հեղեղաց
բաղխեաց գետ զտունն, եւ ոչ կարաց
շարժել զնա. զի հաստատեալ էր հիմնն
49 *ի վերայ վիմի։ Իսկ որ լսէ զբանս իմ*
եւ ոչ առնէ, նման է առն, որ շինիցէ
տուն ի վերայ հողոյ առանց հիման.
զոր բաղխեաց գետ, եւ վաղվաղակի
անկաւ, եւ եղեւ կործանումն տանն
այնորիկ մեծ։

ԳԼ. Է

1 ԳԲ. **Ե**ւ *իբրեւ կատարեաց զամե-*
նայն բանս իւր ի լսելիս ժողովրդեանն,
2 *եմուտ ի Կափառնայում։ Հարիւրապե-*
տի ուրումն ծառայ չարաչար հիւան-
դացեալ՝ մերձ էր ի վախճանել, որ էր
3 *նմա պատուական։ Իբրեւ լուաւ զՅի-*
սուսէ, առաքեաց զծերսն ի Հրէից,
աղաչել զնա զի եկեսցէ ապրեցուսցէ
4 *զծառայն նորա։ Եւ նոքա եկեալ առ*
Յիսուս՝ աղաչէին զնաստէպ եւ ասէին
թէ Արժանի է որում զշնորհս զայս
5 *առնես։ Զի սիրէ զազգս մեր, եւ զժո-*
6 *ղովրդանոցն նա շինեաց մեզ։ Եւ Յի-*
սուս գնաց ընդ նոսա. իբրեւ ոչինչ
կարի հեռի էր ի տանէն, յղեաց առ նա
հարիւրապետն բարեկամս, եւ ասէ
ցնա. Տէր, մի՛ ինչ աշխատ լինիր, զի
չեմ բաւական եթէ ընդ յարկաւ իմով
7 *մտանիցես. Վասն որոյ եւ ոչ զանձն*
համարեցայ արժանի առ քեզ գալոյ.
այլ ասա բանիւ, եւ բժշկեսցի մանուկս
8 *իմ։ Քանզի եւ ես այր մի եմ կարգեալ*
ընդ իշխանութեամբ. ունիմ ընդ ինեւ
զինուորս, եւ asեմ սմա, Երթ, եւ
երթայ. եւ այլում թէ Եկ, եւ գայ.
եւ ծառայի իմում թէ Արա զայս, եւ
9 *առնէ։ Եւ իբրեւ լուաւ զայս Յիսուս,*
զարմացաւ, դարձաւ առ ժողովուրդն
որ երթային զհետ նորա եւ ասէ,
[2]*Ամէն ասեմ ձեզ թէ եւ ոչ յԻսրայէլի*
10 *այսչափ հաւատս գտի։ Եւ դարձան*
անդրէն պատգամաւորքն ի տուն, եւ
գտին զծառայն հիւանդ բժշկեալ։
11 ԳԳ. *Եւ եղեւ ի վաղիւն երթայր ի*
քաղաք մի որում անուն էր Նային.
երթային ընդ նմա եւ [3]*աշակերտք նո-*
12 *րա՟ եւ ժողովուրդք բազումք։ Իբրեւ*
մերձ եղեւ ի դուռն քաղաքին, եւ ահա
ելանէր մեռեալ մի որդի միամօր մօր
իւրոյ, եւ նա էր այրի. եւ ժողովուրդ
13 *բազում քաղաքին էր ընդ նմա։ Իբրեւ*
ետես զնա Տէր, գթացաւ ի նա եւ
14 *ասէ, Մի՛ լար։ Եւ մատուցեալ մեր-*
ձեցաւ ի դագաղն. եւ որք բարձեալն
տանէին՝ զտեղի առին. եւ ասէ, Պա-
15 *տանի դու, քեզ ասեմ, արի։ Կանգ-*
նեցաւ եւ նստաւ մեռեալն եւ սկսաւ
16 *խօսել. եւ ետ զնա ցմայր իւր։ Եւ ահ*
կալաւ զամենեսին, եւ փառաւոր առ-
նէին զԱստուած եւ ասէին թէ Մար-
գարէ ոմն մեծ յարուցեալ է ի միջի մե-
րում, եւ թէ Այց արար Աստուած ժո-
17 *ղովրդեան իւրում* [2]*ի բարութիւն։ Եւ*
ել զրոյցս այս ընդ ամենայն Հրէաս-
տան վասն նորա, եւ ընդ ամենայն
կողմանս աշխարհին։
18 *Եւ պատմեցին Յովհաննու աշա-*
կերտքն իւր վասն ամենայնի այսորիկ։
19 *Եւ կոչեաց առ ինքն երկուս ոմանս*
յաշակերտացն իւրոց Յովհաննէս, ա-
ռաքեաց [4]*առ Տէր՟ եւ ասէ, Դո՞ւ ես*
որ գալոցն ես, եթէ այլում ակն կալ-
20 *ցուք։ Եւ եկեալ արքն առ նա՝ ասեն,*
Յովհաննէս մկրտիչ առաքեաց զմեզ
առ քեզ եւ ասէ, Դո՞ւ ես որ գալոցն
21 *ես, եթէ այլում ակն կալցուք։ Եւ ի*
նմին ժամու բժշկեաց զբազումս ի հի-
ւանդութեանց եւ ի հարուածոց եւ
յայսոց չարաց, եւ կուրաց բազմաց
22 *շնորհեաց տեսանել։ Պատասխանի ետ*

---

[1]Ոմանք, ի չար գանձուց սրտի իւրոյ

[2]ի բազումս դարձաւ

[3]Ոմանք, յաշակերտաց նորա ոչ սակաւք

[4]Ոմանք, առ Յիսուս

[1]նոցա եւ ասէ, Երթայք պատմեցէք
Յովհաննու զոր տեսէքդ եւ լուայք,
զի կոյրք տեսանեն, եւ կաղք գնան,
բորոտք սրբին, խուլք լսեն, մեռեալք
23 յառնեն, աղքատք աւետարանին. Եւ
երանի իցէ որ ոչ գայթակղեսցի յիս։
24 Եւ իբրեւ գնացին հրեշտակքն Յով-
հաննու, սկսաւ խօսել ընդ ժողո-
վուրդսն վասն Յովհաննու, Զի՞նչ ե-
լէք յանապատն տեսանել, եղէ՞գն շար-
25 ժուն ի հողմոյ։ Այլ զի՞նչ ելէք տե-
սանել, ա՞յր ի հանդերձս փափկութեան
զարդարեալ. ահաւասիկ որք ի հան-
դերձս երեւելիս եւ ի փափկութեան
26 են՝ յարքունիս են։ Այլ զի՞նչ ելէք
տեսանել. մարգարէ՞. այո, ասեմ ձեզ,
27 առաւել եւս քան զմարգարէ։ Զի սա
է վասն որոյ գրեալն է թէ, Ահա ա-
ռաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո, որ
յարդարեսցէ զճանապարհ քո առաջի քո։
28 [2]Ամէն ասեմ ձեզ, Մեծ ի ծնունդս
կանանց մարգարէ քան զՅովհաննէս
ոչ ոք է, բայց փոքրիկն յարքայութեան
Աստուծոյ մեծ է քան զնա։
29 Եւ ամենայն ժողովուրդն իբրեւ
լուաւ եւ մաքսաւորքն, արդարացու-
ցին զԱստուած, զի մկրտեցան ի մկր-
30 տութիւնն Յովհաննու։ Իսկ փարի-
սեցիքն եւ օրինականքն զխորհուրդն
Աստուծոյ անարգեցին յանձինս իւր-
եանց, զի ոչ մկրտեցան ի նմանէ։
31 [3]Արդ ո՞ւմ նմանեցուցից զմարդիկ
ազգիս այսորիկ, եւ ո՞ւմ իցեն նմա-
32 նողք։ Նման են մանկտւոյ որ ի հրա-
պարակս նստիցին, կարդայցեն զմի-
մեանս եւ ասիցեն, Փողս հարաք ձեզ
եւ ոչ կաքաւեցէք. ողբացաք եւ ոչ
33 լացէք։ Եկն Յովհաննէս մկրտիչ, [4]ոչ
ուտէր եւ ոչ ըմպէր", եւ ասէիք, Դեւ
34 գոյ ի նմա։ Եկն Որդի մարդոյ, ուտէ
եւ ըմպէ, եւ ասէք, Ահա այր կերող
եւ արբեցող, բարեկամ մաքսաւորաց
35 եւ մեղաւորաց։ Եւ արդարացաւ ի-
մաստութիւն [5]յորդւոց իւրոց։
36 Գ Դ. Աղաչէր զնա ոմն ի փարիսե-
ցւոցն զի կերիցէ հաց ընդ նմա. եւ
մտեալ ի տուն փարիսեցւոյն՝ բազմե-
37 ցաւ։ Եւ կին մի էր ի քաղաքին մե-
ղաւոր. իբրեւ գիտաց թէ բազմեալ է
ի տան փարիսեցւոյն, բերեալ շիշ մի
38 իւղոյ ազնուի, Կայր յետոյ առ ոտս
նորա, լայր, եւ արտասուօքն սկսաւ
թանալ զոտս նորա, եւ հերով գլխոյ
իւրոյ ջնջէր. եւ համբուրէր զոտս նո-
39 րա եւ օծանէր իւղովն։ Եւ տեսեալ
փարիսեցւոյն որ կոչեաց զնա՝ ասէր
ընդ միտս իւր, Սա թէ մարգարէ ոք
էր, ապա գիտէր թէ ով եւ որպիսի
ոք կին մերձենայ ի սա. զի մեղաւոր
40 է։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ
ցնա, Սիմոն, ունիմ ինչ ասել քեզ.
եւ նա ասէ, Ասա, Վարդապետ. եւ
41 ասէ, Երկու պարտապանք էին ու-
րումն փոխատուի. միւնն պարտէր հինգ
հարիւր դահեկան, եւ միւսն՝ յիսուն։
42 Եւ իբրեւ ոչ գոյր նոցա հատուցանել,
երկոցունց շնորհեաց. արդ ասա, ո՞վ
43 առաւել սիրեսցէ զնա։ Ասէ Սիմոն,
Ինձ այսպէս թուի եթէ որում զբա-
զումն շնորհեաց. եւ նա ասէ ցնա,
44 Ուղիղ դատեցար։ Եւ դարձեալ ի կինն
կողմն, ասէ ցՍիմոն, Տեսանե՞ս զայս
կին, մտի ի տուն քո, ջուր ոտից իմոց
ոչ ետուր. իսկ սա արտասուօք իւ-
րովք եթաց զոտս իմ, եւ [6]հերով իւրով
45 ջնջեաց։ Համբոյր մի դու ոչ ետուր
ինձ, սա աւասիկ յորմէ հետէ մտեալ
եմ, ոչ դադարեաց ի համբուրելոյ զոտս
46 իմ։ Իւղով զգլուխ իմ ոչ օծեր, սա
47 իւղով անուշիւ [7]օծ։ Վասն որոյ ասեմ
քեզ, Թողեալ լիցին սմա մեղք իւր բա-
զումք, զի յոյժ սիրեաց. զի որում
չատ թողուցու՝ չատ սիրէ, եւ որում
48 սակաւ՝ սակաւ։ Եւ ասէ ցնա, Թողեալ
49 լիցին քեզ մեղք քո։ Եւ սկսան որ
բազմեալն էին ընդ նմա՝ ասել ընդ միտս
իւրեանց, Ո՞վ է սա որ զմեղս թողու։
50 Եւ նա ասէ ցկինն, Հաւատք քո կե-
ցուցին զքեզ, երթ ի խաղաղութիւն։

Գ Լ. Ը

1 Գ Ե. Եւ եղեւ յետ այնորիկ եւ ինքն
շրջէր ընդ քաղաքս եւ ընդ գեղս, քա-
րոզէր եւ աւետարանէր զարքայութիւն

[1]Ոմանք, Նոցա Յիսուս
[2]Ոմանք, Զի
[3]Ոմանք, Եւ ասէ Տէր, Արդ
[4]Ոմանք, որպէս և օրինակ Գ Հայ․, ոչ ուտէր
հաց և ոչ ըմպէր գինի
[5]Բազումք, յամենայն որդւոց

[6]Ոմանք, Հերով գլխոյ իւրոյ
[7]Բազումք, օծ զոտս իմ

Աստուծոյ, եւ երկոտասանքն ընդ նմա.
2 Եւ կանայք ոմանք որ բժշկեալ էին
յայսոց չարաց եւ ի հիւանդութեանց.
Մարիամ որ կոչէր Մագդաղենացի,
3 յորմէ եւթն դեւ ելեալ էր։ Եւ Յո-
վաննա կին Քուզայ՝ հազարապետին Հե-
րովդի, եւ Շուշան եւ այլք բազումք,
որք պաշտէին [1]զնա յընչից իւրեանց։
4 Եւ ի ժողովել բազում ժողովրդոց,
եւ ըստ քաղաքաց քաղաքաց եկեալ
5 առ նա, ասէ առակաւ, Ել սերմանա-
ցան սերմանել զսերմանիս իւր. եւ ի
սերմանելն իւրում էր որ անկաւ առ
ճանապարհաւ. եւ եղեւ կոխան, եւ
6 թռչունք երկնից կերան զնա։ Եւ այլն
անկաւ յապառաժի. եւ ընդ բուսա-
7 նելն՝ չորացաւ առ ի չգոյէ հիւթոյ։ Եւ
այլն անկաւ ի մէջ փշոց, եւ ընդ նմին
8 բուսեալ փշոցն՝ հեղձուցին զնա։ Եւ
այլն անկաւ յերկիր բարի [2]եւ պա-
րարտ", եւ բուսեալ՝ արար պտուղ հա-
րիւրապատիկ. զայս իբրեւ խօսեցաւ,
ասէ, Որ ունիցի ականջս լսելոյ լուիցէ։
9 Հարցանէին զնա աշակերտքն թէ
10 Զի՞նչ իցէ առակն։ Եւ նա ասէ, Ձեզ
տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքա-
յութեան Աստուծոյ, բայց այլոցն ա-
ռակօք. զի տեսցեն եւ մի՛ տեսցեն,
լուիցեն եւ մի՛ իմասցին։
11 Բայց առակն այս ինչ է. Սերմն բանն
12 Աստուծոյ է։ Եւ որք առ ճանապար-
հաւն՝ այնոքիկ են որ լսեն, եւ ապա
գայ Սատանայ հանէ զբանն ի սրտից
նոցա, զի մի՛ հաւատասցեն եւ ապ-
13 րեսցին։ Եւ որք յապառաժին, որք
յորժամ լսիցեն, խնդութեամբ ընդու-
նին զբանն, եւ արմատս ոչ ունիցին.
որք առ ժամանակ մի հաւատան, եւ
ի ժամանակի փորձութեան հեռանան։
14 Իսկ որ ի մէջ փշոցն անկաւ՝ նոքա են,
որ իբրեւ լսեն [2]զբանն, եւ ի հոգս եւ
ի մեծութիւն եւ ի ցանկութիւն աշ-
խարհիս զբաղեալ, հեղձնուն եւ ան-
15 պտուղ լինին։ Իսկ որ յերկիրն պա-
րարտ, որոց բարւոք եւ զուարթագին
սրտիւ լուեալ զբանն՝ ընդունին, եւ
տան պտուղ համբերութեամբ։
16 Ոչ ոք լուցանէ ճրագ, եւ թաքու-
ցանէ ընդ կարասեաւ կամ դնէ ընդ
մահճօք. այլ ի վերայ աշտանակի դնէ,
17 զի որ մտանեն՝ զլոյս տեսցեն։ Զիք
ինչ ծածուկ որ ոչ յայտ լիցի. եւ ոչ
գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի եւ եկեսցէ ի
18 յայտ։ Տեսէք այսուհետեւ զիարդ լսէք.
զի որ գուցէ՝ տացի նմա, եւ որ ոչն
գուցէ, եւ զոր կարծէն թէ ունիցի՝
բարձցի ի նմանէ։
19 Եկին առ նա մայրն եւ եղբարք իւր,
եւ ոչ կարէին հասանել ի նա վասն
20 բազմութեանն։ Ազդ եղեւ նմա եւ ա-
սեն, Մայր քո եւ եղբարք քո կան
արտաքոյ եւ կամին զքեզ տեսանել։
21 Եւ [3]ասէ ցնոսա, Մայր իմ եւ եղբարք
իմ սոքա են, որ զբանն Աստուծոյ
լսեն եւ առնեն։
22 ԳԶ. Եւ եղեւ ի միում աւուրց ինքն
ել ի նաւ եւ աշակերտքն նորա, եւ
ասէ ցնոսա, Եկայք, անցցուք յայնկոյս
23 ծովակիս, եւ գնացին։ Եւ մինչդեռ
նաւէին, ի քուն եմուտ. եւ էջ մրրիկ
հողմոյ ի ծովակն եւ ուռնոյր, եւ տագ-
24 նապէին։ Մատուցեալ զարթուցին զնա
եւ ասեն, Վարդապետ, վարդապետ,
կորնչիմք աւասիկ. եւ նա յարուցեալ
սաստեաց հողմոյն եւ խռովութեան
ջրոցն, եւ հանդարտեցին, եւ եղեւ
25 խաղաղութիւն։ Ասէ ցնոսա, Ո՞ւր են
հաւատք ձեր. եւ զահի հարեալ զար-
մացան եւ ասէին ցմիմեանս, Ո՞վ ար-
դեւք իցէ սա, զի եւ հողմոց եւ ջրոց
հրաման տայ, եւ հնազանդին սմա։
26 Եւ նաւեցին իջին յաշխարհն [4]Գեր-
գեսացւոց, որ է յայնկոյս հանդէպ Գա-
27 լիլեայ։ Եւ ընդ ելանելն նորա ի ցա-
մաք, պատահեաց այր մի ի քաղաքէն,
յորում էին դեւք. եւ բազում ժամա-
նակս չէր հանդերձ զգեցեալ եւ ոչ ի
28 տան բնակեալ, այլ ի գերեզմանս։ Եւ
տեսեալ զՅիսուս, աղաղակեաց եւ ան-
կաւ առաջի նորա, եւ ասէ մեծաձայն,
Զի՞ կայ իմ եւ քո, Յիսուս, Որդի Ա-
ստուծոյ բարձրելոյ, աղաչեմ զքեզ, մի՛
29 տանջեր զիս։ Քանզի հրաման տայր
այսոյն պղծոյ ելանել ի մարդոյ անտի.
զի բազում ժամանակս յափշտակեալ
էր զնա, եւ կապէր ի շղթայս, եւ պա-
հէր յերկաթս, եւ խզէր զկապանսն,
30 եւ վարէր ի դիւէն յանապատ։ Եհարց
ցնա Յիսուս եւ ասէ, Զի՞նչ անուն է

[1]Ոմանք, զնոսա
[2]ի Յունարէն պտղաբեր
[3]ի Յունարէն, նա պատասխանի ետ և ասէ
[4]Ոմանք, Գադարացւոց

քեզ։ Եւ նա ասէ, Լէգէոն․ զի դեւք
31 բազումք մտեալ էին ի նա։ Եւ աղա-
չէին զնա զի մի՛ հրաման տացէ նոցա
32 երթալ յանդունդս։ Եւ էր անդ երա-
մակ մի խոզից բազմաց արօտական ի
լերինն, եւ աղաչեցին զնա զի հրաման
տացէ նոցա մտանել ի նոսա․ եւ հրա-
33 մայեաց նոցա։ Եւ ելեալ դեւքն յառ-
նէն մտին ի խոզեանն, եւ դիմեաց ե-
րամակն ի գահէ անտի ի ծովակն եւ
34 հեղձաւ։ Իբրեւ տեսին խոզարածքն
զիրսն որ եղեն՝ փախեան, եւ պատ-
35 մեցին ի քաղաքին եւ յագարակսն։ Եւ
իբրեւ ելին տեսանել զգործսն, եւ եկին
առ Յիսուս, եւ գտին զայրն՝ ուստի
դեւքն ելեալ էին, զգեցեալ եւ զգաս-
տացեալ նստէր առ ոտսն Յիսուսի, եւ
36 երկեան։ Պատմեցին նոցա որոց տեսե-
ալն էր թէ զիարդ փրկեցաւ դիւա-
37 հարն։ Եւ աղաչէր զնա ամենայն բազ-
մութիւնն շուրջ զկողմամբքն [1]Գերգեսացւոց՝ գնալ [2]ի սահմանացն նոցա՛՛,
քանզի ահիւ մեծաւ տագնապէին․ եւ
նա մտեալ ի նաւ՝ դարձաւ անդրէն։
38 Աղաչէր զնա այրն ուստի դեւքն ելեալ
էին՝ շրջել ընդ նմա․ արձակեաց [3]զնա
39 եւ ասէ, Դարձ ի տուն քո եւ պատ-
մեա զոր միանգամ արար քեզ Աս-
տուած․ գնաց ի քաղաքն եւ քարոզէր
զոր ինչ արար նմա Յիսուս։
40 Եւ իբրեւ դարձաւ անդրէն Յիսուս,
ընկալաւ զնա ժողովուրդն, քանզի ա-
41 մենեքեան ակն ունէին նմա։ Եւ ահա
եկն այր մի որում անուն էր Յայրոս,
եւ նա էր իշխան ժողովրդեանն, անկ-
եալ առ ոտսն Յիսուսի՝ աղաչէր զնա
42 մտանել ի տուն նորա․ Զի դուստր
միամօր էր նորա ամաց իբրեւ երկո-
տասանից, եւ էր մերձ ի մահ․ եւ ընդ
երթալն նորա ժողովուրդքն նեղէին
զնա։
43 Եւ կին մի էր ի տեռատեսութեան
արեան յամաց երկոտասանից, [4]որում
ոչ էր լեալ հնար յումեքէ բժշկել։
44 Մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ի քղանցս
հանդերձի նորա․ եւ նոյնժամայն ե-
45 կաց բղխումն արեան նորա։ Եւ ասէ
Յիսուս, Ո՞վ է որ մերձեցաւն յիս․
իբրեւ ամենեքեան ուրանային, ասէ
Պետրոս եւ որ ընդ նմա էին, Վար-
դապետ, ժողովուրդքդ պնդեն եւ նե-
46 ղեն [5]զքեզ։ Եւ ասէ Յիսուս, Ոմն մեր-
ձեցաւ յիս, քանզի գիտացի եթէ զօ-
47 րութիւն ել յինէն։ Իբրեւ ետես կինն
եթէ ոչ ծածկեցաւ [6]ի նմանէ, եկն դո-
ղալով եւ անկաւ առաջի նորա, թէ
վասն որոյ իրաց մերձեցաւ ի նա՝ պատ-
մեաց առաջի ամենայն ժողովրդեանն,
եւ թէ որպէս բժշկեցաւ առժամայն։
48 Եւ ասէ, Քաջալերեաց, դուստր, հա-
ւատք քո կեցուցին զքեզ, երթ ի խա-
ղաղութիւն։
49 Եւ մինչդեռ նա խօսէր, գայ ոմն ի
տանէ ժողովրդապետին եւ ասէ ցնա,
Մեռաւ դուստրն քո, մի՛ ինչ աշխատ
50 առներ [7]զդա։ Իսկ Յիսուս իբրեւ լուաւ,
պատասխանի ետ նմա եւ ասէ, Մի՛
երկնչիր, միայն հաւատա, եւ կեցցէ։
51 Եւ մտեալ ի տունն՝ ոչ զոք եթող մտա-
նել, բայց միայն զՊետրոս եւ զՅա-
կովբոս եւ զՅովհաննէս եւ զհայր ման-
52 կանն եւ զմայր նորա։ Լային ամենե-
քեան եւ կոծէին զնա․ եւ նա ասէ,
Մի՛ լայք, զի չէ մեռեալ, այլ ննջէ։
53 Եւ նոքա ծաղր առնէին զնա, զի գի-
54 տէին թէ մեռաւ։ Եւ նորա հանեալ
55 զամենեսին արտաքս, կալաւ զձեռանէ
նորա, բարբառեցաւ եւ ասէ, Արի,
56 կաց, մանուկ դու։ Եւ դարձաւ ոգի
նորա, եւ կանգնեցաւ վաղվաղակի․
57 եւ հրամայեաց տալ նմա ուտել։ Եւ
զարմացան ծնողքն նորա․ եւ նա պատ-
ուիրէր մի՛ ումեք ասել որ ինչ եղեւն։

ԳԼ․ Թ

1 Գէ․ Եւ կոչեցեալ [8]զերկոտասան ա-
ռաքեալսն՛՛, ետ նոցա զօրութիւն եւ
իշխանութիւն ի վերայ ամենայն դի-
2 ւաց, եւ բժշկել զհիւանդութիւնս։ Եւ
առաքեաց զնոսա քարոզել զարքայու-
թիւնն Աստուծոյ եւ բժշկել զախտա-
3 ժէտս։ Եւ ասէ ցնոսա, Մի՛ ինչ բառ-

[1]Ոմանք, Գադարացւոց
[2]Յոյնն, ի նոցանէ
[3]Ոմանք, զնա Յիսուս
[4]Բազումք, որ ի բժիշկս ծախեալ էր զամենայն ինչս իւր․ որում

[5]Ոմանք, զքեզ, և դու ասես եթէ Ո՞վ մերձեցաւ յիս
[6]ի Յունին պակասէ
[7]Բազումք, զվարդապետդ
[8]Ոմանք, զերկոտասանսն, այլք՝ զերկոտասան աշակերտս իւր

նայք ի ճանապարհ, մի՛ գաւազան եւ
մի՛ մախաղ, մի՛ հաց եւ մի՛ արծաթ,
4 մի՛ երկուս հանդերձս ունիցիք։ Եւ
յոր տուն մտանիցէք, անդ ագջիք եւ
5 անտի գնայցէք։ Եւ որք ոչ ընդունի-
ցին զձեզ, յորժամ ելանիցէք ի քաղա-
քէն յայնմանէ, զփոշի ոտից ձերոց թօ-
6 թափեսջիք ի վկայութիւն նոցա։ Եւ
ելեալ շրջէին [1]ընդ քաղաքս եւ" ընդ
գեղս, աւետարանէին եւ բժշկէին ընդ
ամենայն տեղիս։
7 Լուաւ Հերովդէս չորրորդապետ
զգործսն ամենայն, եւ զարմանայր
8 վասն ասելոյն յոմանց եթէ Յովհաննէս
յարեաւ ի մեռելոց, եւ յոմանց՝ թէ Ե-
ղիա յայտնեցաւ, եւ յայլոց՝ թէ Մար-
9 գարէ ոմն յառաջնոցն յարեաւ։ Ասէ
Հերովդէս, ԶՅովհաննէս ես գլխատե-
ցի, իսկ սա ո՞վ իցէ զորմէ զայսպիսի
իրս լսեմ· եւ խնդրէր տեսանել զնա։
10 Դարձան առաքեալքն եւ պատմեցին
նմա զամենայն զոր արարին· եւ առ-
եալ զնոսա՝ խուսեաց առանձինն ի տե-
ղի անապատ քաղաքի միոյ, որում
11 անուն էր Բեթսայիդա։ Եւ ժողո-
վուրդքն իբրեւ գիտացին, գնացին զհետ
նորա· եւ ընկալեալ զնոսա՝ խօսէր
ընդ նոսա վասն արքայութեան Աս-
տուծոյ, եւ որոց պէտք էին բժշկու-
թեան՝ բժշկէր։
12 Եւ օրն սկսաւ տարաժամել· մատ-
եան երկոտասանքն եւ ասեն ցնա, Ար-
ձակեա զժողովուրդդ, զի երթեալ
շուրջ ի գեղսն եւ յագարակս, հանգի-
ցեն եւ գտցեն կերակուր, զի աստ
13 յանապատի տեղւոջ եմք։ Ասէ ցնոսա,
Դուք տուք դոցա ուտել· եւ նոքա
ասեն, Ոչ գոյ մեր աւելի քան զհինգ
նկանակ՝ եւ զերկուս ձկունս, բայց
եթէ երթիցուք գնեսցուք բաւական
14 ժողովրդեանդ կերակուր։ Քանզի էին
արք իբրեւ հինգ հազար։ Ասէ ցաշա-
կերտսն, Բազմեցուցէք զդոսա դաս
15 դաս՝ յիսուն յիսուն։ Եւ արարին այն-
պէս, եւ բազմեցուցին զամենեսեան։
16 Եւ առեալ զհինգ նկանակն եւ զերկուս
ձկունսն՝ հայեցաւ յերկինս, օրհնեաց
եւ եբեկ եւ տայր ցաշակերտսն՝ ար-
17 կանել ժողովրդեանն։ Կերան եւ յա-
գեցան ամենեքեան, եւ բարձին զնշ-
խարս կոտորոցն երկոտասան սակառի։
18 Դկ· Եւ եղեւ ի կալն նորա յաղօթս
առանձինն, էին ընդ նմա եւ աշա-
կերտքն նորա· եհարց զնոսա եւ ասէ,
Զո՞ ոք ասեն զինէն ժողովուրդքն թէ
19 իցեմ։ Եւ նոցա պատասխանի տուեալ
ասեն, ԶՅովհաննէս մկրտիչ· եւ այլք՝
ԶԵղիա· իսկ այլք թէ Մարգարէ ոք
20 յառաջնոցն յարեաւ։ Ասէ ցնոսա, Իսկ
դուք զո՞ ոք ասէք զինէն թէ իցեմ·
պատասխանի ետ Պետրոս եւ ասէ,
21 ԶՔրիստոսն Աստուծոյ։ Նա սաստեաց
ի նոսա, եւ պատուիրեաց մի՛ ումեք
22 ասել զայն։ Եւ ասէ թէ Պարտ է Որ-
դւոյ մարդոյ բազում չարչարել եւ ա-
նարգել ի քահանայապետից եւ ի ծերոց
եւ ի դպրաց, եւ սպանանել եւ յերիր
23 աւուր յառնել։ Եւ ասէր առ ամենե-
սին, Եթէ ոք կամի զկնի իմ գալ, ու-
րասցի զանձն եւ առցէ զխաչ իւր հա-
24 նապազ եւ եկեսցէ զհետ իմ։ Զի որ
կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կո-
րուսցէ զնա, եւ որ կորուսցէ զանձն
25 իւր վասն իմ՝ կեցուսցէ զնա։ Զի՞նչ
օգուտ է մարդոյ եթէ [2]զաշխարհ շա-
հեսցի, եւ զանձն իւր կորուսցէ կամ
26 տուժեսցի։ Զի որ ամօթ համարեսցի
զիս եւ զբանս իմ, զնա եւ Որդի մար-
դոյ յամօթ արասցէ յորժամ գայցէ փա-
ռօք իւրովք եւ Հօր եւ հրեշտակաց
27 սրբոց։ Բայց արդարեւ ասեմ ձեզ եթէ
են ոմանք ի դոցանէ որ այդր կան,
որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ, մինչեւ
տեսցեն զարքայութիւնն Աստուծոյ։
28 Եւ եղեւ յետ այսց բանից իբրեւ
աւուրք ութ, առեալ զՊետրոս եւ
զՅակոբոս եւ զՅովհաննէս՝ ել ի լեառն
29 կալ յաղօթս։ Եւ ի կալն նմա յաղօթս՝
եղեւ տեսիլ երեսաց նորա այլակերպ,
եւ փոխեցաւ հանդերձ նորա եւ եղեւ
30 սպիտակ փայլուն։ Եւ ահա արք երկու
խօսէին ընդ նմա, որ էին Մովսէս եւ
31 Եղիա, Երեւեալ փառօք, եւ ասէին
զելիցն նորա զոր կատարելոց էր յԵ-
32 րուսաղէմ։ Իսկ Պետրոս եւ որ ընդ
նմայն էին՝ ծանրացեալք ի քնոյ, զար-
թեան եւ տեսին զփառսն նորա եւ զեր-
33 կուս արսն որ կային առ նմա։ Եւ ե-
ղեւ ի մեկնելն նոցա ի նմանէ, ասէ Պետ-
րոս ցՅիսուս, Վարդապետ, բարւոք է

[1]ի բազումս պակասի

[2]Յ-յն, զաշխարհ ամենայն

մեզ աստ լինել, եւ արասցուք երիս
տաղաւարս, մի քեզ եւ մի Մովսիսի
եւ մի Եղիայի, եւ ոչ գիտէր զինչ խօ-
34 սէր։ Եւ իբրեւ զայս ասաց, եկն ամպ
եւ հովանի եղեւ ի վերայ նոցա. եւ
երկեան ի մտանելն նոցա ընդ ամպովն։
35 Ձայն եղեւ յամպոյն եւ ասէ, Դա է
Որդի իմ [1]ընտրեալ, դմա լուարուք։
36 Եւ ընդ լինել բարբառոյն՝ գտաւ Յի-
սուս միայն. եւ ինքեանք լռեցին, եւ
ոչ ումեք պատմեցին յաւուրսն յայնո-
սիկ եւ ոչինչ յորոց տեսինն։
37 ԴԲ. Եւ եղեւ ի վաղիւն մինչ իջա-
նէին նոքա ի լեռնէ անտի, ընդ առաջ
38 եղեւ նմա ժողովուրդ բազում։ Եւ ահա
այր մի ի ժողովրդենէ անտի աղաղա-
կեաց եւ ասէ, Վարդապետ, աղաչեմ
զքեզ, հայեաց յորդի իմ, զի միամօր է
39 ինձ։ Եւ ահա այս հարկանէ ի նմա, եւ
յանկարծ գոչէ. եւ զարկուցանէ զնա
եւ թաւալեցուցանէ զնա եւ փրփրե-
ցուցանէ, եւ հազիւ մեկնի ի նմանէ՝
40 խորտակեալ զնա. Եւ աղաչեցի զա-
շակերտսն քո զի հանցեն զնա, եւ ոչ
41 կարացին։ Պատասխանի ետ Յիսուս
եւ ասէ, Ով ազգ անհաւատ եւ թեւր,
մինչեւ յե՞րբ եղէց ընդ ձեզ եւ անսա-
42 ցեմ ձեզ. մատո այսր զորդին քո։ Եւ
մինչդեռ մատչէր, զարկոյց զնա դեւն
43 եւ չարչարեաց։ Սաստեաց Յիսուս այ-
սոյն պղծոյ, եւ բժշկեաց զմանուկն
44 եւ ետ զնա ցհայր իւր։ Եւ զարմա-
նային ամենեքեան ի վերայ մեծամե-
ծացն Աստուծոյ։

Եւ ի զարմանալն ամենեցուն ի վե-
րայ ամենայնի զոր առնէր, ասէ ցա-
շակերտսն իւր, Դիք դուք ի լսելիս
ձեր զբանս զայսոսիկ, զի Որդի մարդոյ
45 մատնելոց է ի ձեռս մարդկան։ Եւ նո-
քա ոչ գիտէին զբանն, եւ էր ծածկեալ
ի նոցանէ զի մի՛ գիտասցեն. եւ եր-
կնչէին հարցանել զնա վասն բանին
այնորիկ։
46 Եմուտ խորհուրդ ի նոսա թէ ո՛ ար-
47 դեւք մեծ իցէ ի նոցանէ։ Յիսուս իբ-
րեւ ծանեաւ զխորհուրդս սրտից նոցա,
առ մանուկ մի, կացոյց ի մէջ նոցա
48 առ իւր, Եւ ասէ ցնոսա, Որ ոք ըն-
կալցի զմանուկ զայս յանուն իմ՝ զիս
ընդունի, եւ որ զիս ընդունիցի՝ ըն-
դունի զառաքիչն իմ. զի որ փոքրիկն
է յամենեսին ի ձեզ՝ նա եղիցի մեծ։
49 ԴԳ. Պատասխանի ետ Յովհաննէս
եւ ասէ, Վարդապետ, տեսաք զոմն
որ յանուն քո դեւս հանէր, եւ արգե-
50 լաք զնա, զի ոչ շրջի ընդ մեզ։ Ասէ
ցնոսա Յիսուս, Մի՛ արգելուք զնա,
զի որ ոչն է [2]ձեր թշնամի՝ ի [2]ձեր
կողմն է։
51 Եւ եղեւ ի կատարել աւուրց վերա-
նալոյ նորա, եւ ինքն զերեսս հաս-
52 տատեաց երթալ յԵրուսաղէմ։ Եւ ա-
ռաքեաց հրեշտակս առաջի երեսաց իւ-
րոց. եւ իբրեւ չոգան, մտին ի գեղ
մի Սամարացւոց՝ պատրաստել ինչ նմա։
53 Եւ ոչ ընկալան զնա, զի դէմ եդեալ
54 էր նորա երթալ յԵրուսաղէմ։ Իբրեւ
տեսին աշակերտքն, Յակովբոս եւ Յով-
հաննէս, ասեն, Տէր, կամի՞ս զի ա-
սասցուք, եւ իջցէ հուր յերկնից եւ
55 սատակեսցէ [3]զնոսա։ Դարձաւ սաս-
տեաց [4]ի նոսա եւ ասէ, Ոչ գիտէք
56 որոյ հոգւոյ էք դուք. Զի Որդի մար-
դոյ ոչ եկն զոգիս մարդկան կորու-
սանել, այլ կեցուցանել. եւ գնացին
57 յայլ գեղ՞։ Եւ մինչդեռ երթային նոքա
ի ճանապարհի, ասէ ոմն ցնա, Եկից
58 զկնի քո յոր վայր եւ երթիցես։ Ասէ
ցնա Յիսուս, Աղուեսուց որջք գոն,
եւ թռչնոց երկնից՝ դադարք, եւ Որդ-
ւոյ մարդոյ ոչ գոյ ուր դիցէ զգլուխ։
59 Ասէ ցմեւս եւս, Եկ զկնի իմ. եւ
նա ասէ, Տէր, հրաման տուր ինձ եր-
60 թալ նախ թաղել զհայր իմ։ Ասէ ցնա
Յիսուս, Թող զմեռեալսն թաղել զմեռ-
եալս իւրեանց, եւ դու երթ պատմեա
զարքայութիւնն Աստուծոյ։
61 Ասէ եւ այլ ոմն, Եկից զկնի քո,
Տէր, բայց նախ հրաման տուր ինձ
62 հրաժարել ի տանէ իմմէ։ Ասէ ցնա Յի-
սուս, Ոչ ոք արկանէ ձեռն զմաճով
եւ հայիցի յետս, եթէ յաջողեալ իցէ
արքայութեան Աստուծոյ։

ԳԼ. Ժ

1 ԴԴ. Յետ այսորիկ երեւեցոյց Տէր
եւ այլ եւս [5]եւթանասուն եւ երկուս՞.

---

[1]Ոսկ., սիրելի

[2]Ոսկ., մեր

[3]Ոսկ., զնոսա, որպէս արար Եղիա

[4]Ոսկ., ի նոսա։ (56) Եւ գնացին յայլ գեղ

[5]Յոչ., եւթանասուն

եւ առաքեաց զնոսա երկուս երկուս
առաջի իւր յամենայն քաղաքս եւ ի
2 տեղիս ուր ինքն երթալոց էր ։ Եւ ասէ
ցնոսա , Հունձք բազում են եւ մշակք
սակաւ ․ արդ աղաչեցէք զՏէր հնձոց ,
3 զի հանցէ մշակս ի հունձս իւր ։ Եր-
թայք , ահա առաքեմ զձեզ իբրեւ զգա-
4 ռինս ի մէջ գայլոց ։ Մի՛ բառնայք քսակ ,
մի՛ մախաղ , մի՛ կօշիկս , եւ ի ճանա-
5 պարհի ումեք ողջոյն մի՛ տայցէք ։ Յոր
տուն մտանիցէք , նախ ասասջիք թէ
6 Ողջոյն տանս այսմիկ ․ Եւ եթէ իցէ
անդ որդի ողջունի , հանգիցէ ի վերայ
նորա ողջոյնն ձեր ․ ապա թէ ոչ՝ ի ձեզ
7 դարձցի ։ Եւ ի նմին տան ագանիջիք ,
ուտիջիք եւ ըմպիջիք ի նոցանէ ․ զի
արժանի է մշակն վարձու իւրոյ ․ մի՛
8 փոխիցիք տանէ ի տուն ։ Յոր քաղաք
մտանիցէք եւ ընդունիցին զձեզ , ու-
9 տիջիք զինչ առաջի դնիցեն ձեր ․ Եւ
բժշկեսջիք որ ի նմա հիւանդք իցեն ,
եւ ասասջիք նոցա , Մերձեալ է ի վե-
10 րայ ձեր արքայութիւն Աստուծոյ ։ Իսկ
յոր քաղաք մտանիցէք եւ ոչ ընդու-
նիցին զձեզ , իբրեւ ելանիցէք ի հրա-
11 պարակս նորա , ասասջիք , Եւ զփոշիս
որ կպեալ է ի քաղաքէ ձերմէ յոտս
մեր՝ թօթափեսցուք ի ձեզ ․ բայց զայս
գիտասջիք զի մերձեալ է արքայու-
12 թիւն Աստուծոյ[1] ։ Ասեմ ձեզ , զի Սո-
դոմացւոց ընդարձակագոյն լիցի յա-
ւուրն յայնմիկ քան քաղաքին այնմիկ ։
13 Վա՛յ քեզ , Քորազին ․ վա՛յ քեզ , Բեդ-
սայիդա ․ զի եթէ ի Տիւրոս եւ ի Սի-
դո՛ն եղեալ էին զօրութիւնքն որ ե-
ղեն ի ձեզ՝ վաղուց եւս արդեւք ի խորգ
եւ ի մոխիր նստեալ ապաշխարեալ էր ։
14 Բայց Տիւրոսի եւ Սիդոնի ընդարձա-
կագոյն լիցի ի դատաստանի քան ձեզ ։
15 Եւ դու , Կափառնայում , որ մինչեւ
յերկինս բարձրացեալ ես , մինչեւ ի
16 դժոխս իջցես ։ Որ ձեզ լսէ՝ ինձ լսէ ,
եւ որ զձեզ անարգէ՝ զիս անարգէ ․ եւ
որ զիս անարգէ՝ զառաքիչն իմ անար-
գէ ․ [2]եւ որ ինձ լսէ՝ լսէ այնմիկ որ
զիսն առաքեաց։"
17 Դարձան [3]եւթանասունն եւ երկուքն"
խնդութեամբ եւ ասեն , Տէր , եւ դեւք
18 հնազանդին մեզ յանուն քո ։ Եւ ասէ
ցնոսա , Տեսանէի զՍատանայ անկեալ
19 յերկնից իբրեւ զփայլակն ։ Ահա ետու
ձեզ իշխանութիւն կոխել զօձս եւ զկա-
րիճս եւ զամենայն զօրութիւն թշ-
նամւոյն , եւ ձեզ ոչինչ մեղանչիցեն ։
20 Բայց ընդ այն մի՛ խնդայք եթէ այսք
հնազանդին ձեզ ․ այլ խնդացէք զի ան-
ուանք ձեր գրեալ են յերկինս ։
21 Ի նմին ժամու ցնծացաւ Յիսուս
Հոգւովն [4]Սրբով եւ ասէ , Գոհանամ
զքէն , Հայր , Տէր երկնից եւ երկրի ,
զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց եւ ի
գիտնոց , եւ յայտնեցեր զայս տղայոց ․
այո , Հայր , զի այսպէս հաճոյ եղեւ
22 առաջի քո ։ Ամենայն ինչ տուաւ ինձ
ի Հօրէ իմմէ ․ եւ ոչ ոք գիտէ թէ ով է
Որդի , եթէ ոչ՝ Հայր ․ եւ ո է Հայր ,
եթէ ոչ՝ Որդի , եւ ում կամիցի Որդին
յայտնել ։
23 Եւ դարձեալ առանձինն առ աշա-
կերտսն ասէ , Երանի աչաց որ տեսա-
24 նիցեն զոր տեսանէքդ ։ Ասեմ ձեզ , զի
բազում մարգարէք եւ թագաւորք կա-
մեցան տեսանել զոր դուքդ տեսանէք ,
եւ ոչ տեսին ․ եւ լսել զոր լսէքդ , եւ
ոչ լուան ։
25 Դե ․ Եւ ահա յարեաւ ոմն օրինա-
կան , փորձէր զնա եւ ասէր , Վարդա-
պետ , զի՞նչ գործեցից զի զկեանսն յա-
26 ւիտենականս ժառանգեցից ։ Եւ նա
ասէ ցնա , Յօրէնս զի՞նչ գրեալ է , ո՞ր-
27 պէս ընթեռնուս ։ Նա պատասխանի ետ
եւ ասէ , Սիրեսցես զՏէր Աստուած քո
յամենայն սրտէ քումմէ եւ յամենայն
անձնէ քումմէ եւ յամենայն զօրութենէ
քումմէ եւ յամենայն մտաց քոց , եւ
28 զընկեր քո իբրեւ զանձն քո ։ Եւ ասէ
ցնա , Ուղիղ ետուր զպատասխանիդ ,
29 զայդ արա եւ կեցցես ։ Նա իբրեւ կա-
մեցաւ զանձն արդարացուցանել , ասէ
30 ցՅիսուս , Եւ ո՞վ է իմ ընկեր ։ Պա-
տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ , Այր մի
իջանէր յԵրուսաղեմէ յԵրիքով , եւ
անկաւ ի ձեռս աւազակաց , որք մեր-
կացին զնա եւ վէրս ի վերայ եդին ,
31 թողին կիսամահ եւ գնացին ։ Դէպ ե-
ղեւ քահանայի միոջ իջանել ընդ նոյն
ճանապարհ , եւ տեսեալ զնա՝ զանց ա-
32 րար ։ Նոյնպէս եւ Ղեւտացի մի եկեալ

---

[1] Ոմանք ի Յոյն եւ ի Հայ օրինակաց յաւելուն , ի վերայ ձեր
[2] Ի բազումս պակասի
[3] Բազումք , եւթանասունքն
[4] Յոմանս պակասի

ընդ նոյն տեղի՝ եկեալ եւ զանց ա-
33 րար։ Սամարացի ոմն ճանապարհոր-
դեալ եկն ընդ նոյն առ նովաւ, եւ
34 տեսեալ զնա գթացաւ։ Եւ մատուցեալ
պատեաց զվէրս նորա, արկեալ ի վե-
րայ ձէթ եւ գինի. եւ եդեալ ի վերայ
գրաստու իւրոյ՝ ած զնա ի պանդոկի
35 մի, եւ դարմանեաց զնա։ Եւ ի վաղիւ
անդր իբրեւ ելանէր անտի, հանեալ ետ
ցպանդոկապետն երկուս դահեկանս եւ
ասէ, Դարմանս տար դմա, եւ զոր ինչ
ծախեսցես ի դա՝ ի միւսանգամ գալըստ-
36 եանն իմում հատուցից քեզ։ Արդ ո՞
յերեցունց ի նոցանէ թուի քեզ մերձա-
ւոր լեալ անկելոյն ի ձեռս աւազակացն։
37 Եւ նա ասէ, Որ արար զողորմութիւնն
ի վերայ նորա։ Ասէ ցնա Յիսուս, Երթ
եւ դու արա նոյնպէս։
38 Եւ եղեւ ի գնալն նոցա, եւ ինքն
եմուտ ի գեղ մի. եւ կին ոմն անուն
Մարթա ընկալաւ զնա ի տան իւրում։
39 Եւ նորա էր քոյր մի, որում անուն էր
Մարիամ, որ եւ եկն նստաւ առ ոտսն
40 Տեառն եւ լսէր զբանս նորա։ Եւ Մար-
թա զբաղեալ էր ի բազում սպասու,
եկն եկաց առ նմա եւ ասէ, Տէր, ո՞չինչ
է փոյթ քեզ, զի քոյրդ իմ միայն ե-
թող զիս ի սպասու. արդ ասա դմա
41 զի օգնեսցէ ինձ։ Պատասխանի ետ Յի-
սուս եւ ասէ, Մարթա, Մարթա, դու
հոգաս եւ զբաղում իւիք զբաղեալ ես,
42 Բայց [1]աստ սակաւ˝ ինչ պիտոյ է.
Մարիամ մասն բարի ընտրեաց, որ ոչ
բարձցի ի նմանէ։

ԳԼ. ԺԱ

1 ԴՁ. Եւ եղեւ ի տեղւոջ ուրեք կայ
յաղօթս. եւ իբրեւ դադարեաց, ասէ
ցնա ոմն յաշակերտացն իւրոց, Տէր,
ուսո մեզ յաղօթս կալ, որպէս եւ Յով-
հաննէս ուսոյց աշակերտացն իւրոց։
2 Ասէ ցնոսա, Յորժամ կայցէք յաղօթս,
ասասջիք, Հայր [2]մեր, սուրբ եղիցի
անուն քո. եկեսցէ արքայութիւն [3]քո։
3 Զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ
4 [4]զօրըստօրէն։ Եւ թող մեզ զմեղս մեր,
զի եւ մեք թողումք ամենայնի որ
պարտիցի մեզ. եւ մի՛ տանիր զմեզ
ի փորձութիւն[5]։
5 Եւ ասէ ցնոսա, Ո՞վ է ի ձէնջ որոյ իցէ
բարեկամ, եւ երթայցէ առ նա ի մէջ
գիշերի եւ ասիցէ ցնա, Բարեկամ,
6 տուր ինձ փոխ երիս նկանակս։ Զի
բարեկամ իմ եկն առ իս յուղւոյ, եւ
7 ոչինչ ունիմ դնել առաջի նորա։ Եւ
նա ի ներքուստ տայցէ պատասխանի
եւ ասիցէ, Մի՛ աշխատ առներ զիս,
զի դուրքդ փակեալ են, եւ մանկունքս
ընդ իմեւ կան յանկողնի, ոչ կարեմ
8 յառնել եւ տալ քեզ։ Ասեմ ձեզ, Եթէ
ոչ յարուցեալ տայցէ նմա վասն բա-
րեկամութեանն, սակայն վասն ժտու-
թեանն յարուցեալ տայցէ նմա զինչ եւ
9 պիտոյ իցէ։ Եւ ես ասեմ ձեզ, Խնդրե-
ցէք եւ տացի ձեզ, հայցեցէք եւ գտջիք,
10 բախեցէք եւ բացցի ձեզ։ Զի ամենայն
որ խնդրէ՝ առնու, եւ որ հայցէ՝ գտանէ,
11 եւ որ բախէ՝ բացցի նմա։ Ո՞ ոք ի
ձէնջ հայր՝ խնդրիցէ որդի իւր ձուկն,
մի թէ փոխանակ ձկանն օ՞ձ տայցէ նմա։
12 Եւ կամ խնդրիցէ ձու, մի թէ կարի՞ճ
13 տայցէ նմա։ Իսկ եթէ դուք որ չարքդ
էք՝ գիտէք պարգեւս բարիս տալ որ-
դւոց ձերոց, ո՛րչափ եւս առաւել Հայր
ձեր յերկնից տացէ [6]բարիս այնոցիկ,
որ խնդրեն ն ի նմանէ։
14 ԴԷ. Եւ հանէր դեւ մի համր, եւ
եղեւ յելանել դիւին խօսեցաւ համրն,
եւ զարմացան ամենայն ժողովուրդքն։
15 Եւ ոմանք ի նոցանէ ասեն, Բէեղզե-
բուղաւ իշխանաւն դիւաց հանէ դա
16 զդեւս։ Եւ այլք փորձէին եւ նշան
17 յերկնից խնդրէին ի նմանէ։ Իսկ նո-
րա գիտացեալ զխորհուրդս նոցա, ասէ
ցնոսա, Ամենայն թագաւորութիւն
բաժանեալ յանձն՝ աւերի, եւ տուն
18 բաժանեալ յանձն՝ կործանի։ Արդ եթէ
եւ Սատանայ բաժանեցաւ յանձնէ,
զիա՞րդ կայցէ թագաւորութիւն նորա.
զի ասէք զինէն եթէ Բէեղզեբուղաւ
իշխանաւն դիւաց հանէ դա զդեւս։
19 Եթէ ես Բէեղզեբուղաւ հանեմ զդեւս,
որդիքն ձեր իւ՞ հանիցեն. վասն այ-
դորիկ նոքին եղիցին ձեր դատաւորք։
20 Իսկ եթէ մատամբ Աստուծոյ հանեմ
զդեւս, ապա հասեալ է ի վերայ ձեր

[1] Յունարէն, մի
[2] Ոմանք, մեր որ յերկինս
[3] Ոմանք, քո. եղիցին կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի
[4] Յոյն, օրըստօրէ

[5] Ոմանք յաւելուն, այլ փրկեա զմեզ ի չարէ
[6] Յունարէն, Հոգի Սուրբ

21 արքայութիւն Աստուծոյ։ Յորժամ
հզօր վառեալ՝ պահիցէ զտուն իւր, ի
22 խաղաղութեան են ինչք նորա։ Բայց
եթէ հզօրագոյն քան զնա ի վերայ եկ-
եալ յաղթեսցէ նմա, զսպառազինու-
թիւնն նորա հանէ յոր յուսացեալ էր,
23 եւ զաւար նորա բաշխեսցէ։ Որ ոչ է
ընդ իս՝ հակառակ իմ է, եւ որ ոչ ժո-
ղովէ ընդ իս՝ ցրուէ։
24 Յորժամ այսն պիղծ ելանիցէ ի մար-
դոյ, շրջի ընդ անջրդին տեղիս, խնդրէ
հանգիստ. եւ իբրեւ ոչ գտանէ, ասէ,
Դարձայց անդրէն ի տուն իմ ուստի
25 ելի. Եւ գայ գտանէ մաքրեալ եւ յար-
26 դարեալ։ Յայնժամ երթայ եւ առնու
եւթն այլ այս, չար եւս քան զինքն,
եւ մտանէ բնակէ անդ. եւ լինի յե-
տինն մարդոյն այնորիկ չար քան զա-
ռաջինն։
27 Եւ եղեւ մինչդեռ խօսէր զայս, ձայն
եբարձ կին մի ի ժողովրդենէ անտի
եւ ասէ, Երանի է որովայնին որ կըր-
եացն զքեզ, եւ ստեանցն որ դիեցու-
28 ցին զքեզ։ Եւ նա ասէ, Նա երանի
այնոցիկ է, որ լսեն զբանն Աստուծոյ
եւ պահիցեն։
29 Եւ ի դիզանել ի վերայ նորա ժողո-
վրդոցն՝ սկսաւ ասել, Ազգս այս [1]ազգ
չար է, նշան խնդրէ, եւ նշան յերկ-
նից ոչ տացի սմա՝ բայց նշանն [2]Յովնա-
30 նու։ Զի որպէս եղեւ Յովնան նշան
Նինուէացւոց, նոյնպէս եղիցի եւ Որդի
31 մարդոյ ազգիս այսմիկ։ Դշխոյն հա-
րաւոյ յարիցէ ի դատաստանի ընդ արս
ազգիս այսորիկ եւ դատապարտեսցէ
զսա, զի եկն ի ծագաց երկրի լսել զի-
մաստութիւնն Սողոմոնի. եւ ահա
32 աւելի քան զՍողոմոն է աստ։ Արք
Նինուէացիք յարիցեն ի դատաստանի
ընդ ազգիս ընդ այսմիկ եւ դատապար-
տեսցեն զսա, զի ապաշխարեցին ի քա-
րոզութեանն Յովնանու. եւ ահա ա-
ռաւել քան զՅովնան է աստ։
33 ԵԿ. Ոչ ոք լուցեալ ճրագ դնէ
ի թաքստեան[3], այլ ի վերայ աշտանա-
կի, զի որ մտանենն՝ լոյս տեսանիցեն։
34 Ճրագ մարմնոյ ակն է. յորժամ ակնն
առատ է, ամենայն մարմինն լուսաւոր
եղիցի. եւ երբ ակն չար է, եւ մար-
35 մինն խաւարին եղիցի։ Արդ զգոյշ լեր,
գուցէ լոյսդ որ ի քեզ է՝ խաւար իցէ։
36 Եթէ մարմինդ քո ամենայն լուսաւոր
է եւ չգուցէ մասն ինչ խաւարին, ե-
ղիցի լուսաւոր ամենայն. որպէս յոր-
ժամ ճրագն նշողիւք լուսաւորեսցէ
զքեզ։
37 Եւ մինչդեռ խօսէր զայս, աղաչէր
զնա ոմն փարիսեցի զի ճաշ կերիցէ
առ նմա. եւ նա մտեալ բազմեցաւ։
38 Իբրեւ ետես փարիսեցին, զարմացաւ,
զի նախ ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան
39 զճաշ։ Ասէ ցնա Տէր, Այժմ դուք, փա-
րիսեցիք, զարտաքին բաժակին եւ
զպնակին սրբէք, եւ ներքինն ձեր լի է
յափշտակութեամբ եւ չարութեամբ։
40 Անմիտք, ո՞չ ապաքէն որ զարտաքինն
41 արար՝ եւ զներքինն նոյն արար։ Բայց
աղէ [4]զարժանն իւկ" տուք ողորմու-
թիւն, եւ ահա ամենայն սուրբ է ձեր։
42 Այլ վա՜յ ձեզ փարիսեցւոց, զի տասա-
նորդէք զանանուխ եւ զփեգենա եւ
զամենայն բանջար, եւ անցանէք զի-
րաւամբք եւ զսիրովն Աստուծոյ. զայս
արժան էր առնել եւ զայնու ոչ ան-
43 ցանել։ Վա՜յ ձեզ փարիսեցւոց, զի սի-
րէք զբարձրագահս ի ժողովուրդս եւ
44 [5]զնախողջոյնս ի հրապարակս։ Վա՜յ
[6]ձեզ, զի էք դուք իբրեւ զգերեզմանս
անյայտս, եւ մարդիկ գնան ի վերայ
45 եւ ոչ գիտեն։ Պատասխանի ետ ոմն
յօրինականացն եւ ասէ ցնա, Վարդա-
պետ, զայդ բանս ասելով եւ զմեզ
46 թշնամանես։ Եւ նա ասէ, Եւ ձեզ վա՜յ
օրինականացդ, զի բառնայք մարդկան
բեռինս դժուարակիրս, եւ դուք մա-
տամբ միով ի բեռինսն ոչ մերձենայք։
47 Վա՜յ ձեզ, զի շինէք զշիրիմս մարգա-
րէիցն, եւ հարքն ձեր սպանին զնոսա։
48 Ապա ուրեմն [7]վկայէք եթէ կամակիցք
էք" գործոց հարցն ձերոց. զի նոքա
կոտորեցին զնոսա, եւ դուք զգերեզ-
49 մանս նոցա շինէք։ Վասն այնորիկ ի-
մաստութիւնն Աստուծոյ ասաց, Ա-
ռաքեցից ի նոսա մարգարէս եւ առա-
քեալս, եւ ի նոցանէ սպանանիցեն եւ
50 հալածիցեն։ Զի խնդրեսցի արիւն ա-

[1] Յունարէն պակասէ
[2] Ոմանք, Յովնանու մարգարէի, որպէս և ոմանք ի Հայերէն օրինակաց
[3] Բազումք յաւելուն, և ոչ ընդ գրուանաւ
[4] Յոյնն, զորս ի ներքս են՝ տուք, զոր ունիքն
[5] Յոյնն, զողջոյնս
[6] Ոմանք, ձեզ՝ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց
[7] Ոմանք, վկայ էք և կամակիցք

մենայն մարգարէից հեղեալ ի սկզբանէ
51 աշխարհի՝ յազգէդ յայդմանէ, Յարե-
նէն Աբելի մինչեւ ցարիւնն Զաքարեայ
կորուսելոյ ընդ սեղանն եւ ընդ տա-
ճարն. այո, ասեմ ձեզ, խնդրեսցի
52 յազգէդ յայդմանէ։ Վա՜յ ձեզ օրինա-
կանացդ, զի թաքուցանէք զփականս
գիտութեանն. դուք ոչ մտանէք, եւ
որ մտանելոցն են՝ արգելուք։
53 [1]Եւ ի խօսելն զայս ամենայն առ նո-
սա՞՞առաջի ամենայն ժողովրդեանն, զա-
մօթի հարկանէին. եւ սկսան դպիրքն
եւ փարիսեցիք դժարել եւ գրգռել ընդ
54 նմա վասն բազում իրաց. Եւ սպասել
որսալ ինչ բանս ի բերանոյ նորա, [2]զի
չարախօսեսցեն զնմանէ։՞

ԳԼ. ԺԲ

1 Որովք ի կուտել բիւրաւորաց ժողո-
վրրդեանն մինչեւ կոխել զմիմեանս,
սկսաւ ասել ցաշակերտսն իւր. Նախ
զգոյշ լերուք անձանց ի խմորոյ փա-
րիսեցւոցն, որ է կեղծաւորութիւն։
2 Զի ոչինչ է ի ծածուկ որ ոչ յայտնեսցի,
3 եւ գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի։ Վասն զի
զոր ինչ ասիցէք ի խաւարի՝ լսելի լիցի
ի լոյս. եւ զոր յունկանէն խօսեցա-
րուք ի շտեմարանս՝ քարոզեսցի ի վերայ
4 տանեաց։ Բայց ձեզ ասեմ սիրելեաց
իմոց, Մի՛ զարհուրիցիք յայնցանէ որ
սպանանեն զմարմին, եւ յետ այնորիկ
5 աւելի ինչ ոչ ունիցին առնել. Այլ
ցուցից ձեզ յումմէ երկնչիցիք. երկնչի-
ջիք յայնմանէ որ յետ սպանանելոյ ունի
իշխանութիւն արկանել ի գեհեն. այո,
6 ասեմ ձեզ, յայնմանէ երկնչիջիք։ Ո՞չ
ապաքէն հինգ [3]ձագ երկուց դանգաց
վաճառի, եւ մի ի նոցանէ ոչ է մոռա-
7 ցեալ առաջի Աստուծոյ։ Այլ ձեր եւ
ամենայն իսկ հեր գլխոյ թուեալ է.
մի՛ երկնչիք, զի քան զբազում ճագս
8 լաւ էք դուք։ Ասեմ ձեզ զի Ամենայն
որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդ-
կան, եւ Որդի մարդոյ խոստովանեսցի
զնմանէ առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ։
9 Եւ որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝
ուրացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց Աս-
10 տուծոյ։ Եւ ամենայն որ ասէ բան

զՈրդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմա. բայց որ
զՀոգին Սուրբ հայհոյեսցէ՝ մի՛ թողցի
11 նմա։ Այլ յորժամ տանիցին զձեզ ի
ժողովուրդս եւ ի պետութիւնս եւ յիշ-
խանութիւնս, մի՛ հոգայցէք որպէս
[4]թէ զի՛նչ պատասխանի տայցէք կամ
12 զի՛նչ ասիցէք։ Զի Հոգին Սուրբ ու-
սուսցէ ձեզ ի նմին ժամու զինչ պարտ
իցէ խօսել։
13 ԵԲ. Ասէ ոմն ի ժողովրդենէն ցնա,
Վարդապետ, ասա ցեղբայր իմ բաժա-
14 նել ընդ իս զժառանգութիւնն։ Եւ նա
ասէ ցնա, Այր դու, ո՞ կացոյց զիս
դատաւոր կամ բաժանարար ի վերայ
15 ձեր։ Եւ ասէ ցնոսա, Տեսէք եւ զգոյշ
լերուք [5]յամենայն ագահութենէ՞, զի
ոչ եթէ ի մթերից ընչից ուրուք իցեն
16 կեանք նորա։ Խօսեցաւ առ նոսա ա-
ռակ մի եւ ասէ, Առն ուրումն մեծա-
17 տան եկեալ անդք առհմականս. Եւ
խորհէր ի միտս իւր եւ ասէր, Զի՞
գործեցից, զի ոչ գոյ տեղի ուր ժողո-
18 վեցից զարդիւնս իմ։ Եւ ասէ, [6]Գիտեմ
զինչ՞ արարից. քակեցից զշտեմարանս
իմ, եւ եւս մեծամեծս շինեցից, եւ
անդր ժողովեցից զցորեան եւ զամե-
19 նայն բարութիւնս իմ։ Եւ ասացից
ցանձն իմ, Անձն, ունիս բազում բա-
րութիւնս համբարեալ ամաց բազմաց.
հանգիր, կեր, արբ եւ ուրախ լեր։
20 Ասէ ցնա Աստուած, Անմիտ, յայսմ
գիշերի զոգիդ ի քէն ի բաց պահանջի-
ցեն, իսկ զոր պատրաստեցերն ո՞ւմ
21 լինիցի։ Նոյնպէս եւ որ գանձէ անձին,
եւ ոչ յԱստուած մեծանայցէ։
22 Ասէ ցաշակերտսն իւր, Վասն այ-
դորիկ ասեմ ձեզ, Մի՛ հոգայք ընդ
ոգւոյ թէ զի՛նչ ուտիցէք, եւ մի՛ ընդ
23 մարմնոյ թէ զի՛նչ զգենուցուք։ Զի
ոգի առաւել է քան զկերակուր, եւ
24 մարմին՝ քան զհանդերձ։ Հայեցարուք
ընդ ագռաւս, զի ոչ սերմանեն եւ ոչ
հնձեն, որոց ոչ գոն շտեմարանք եւ
ոչ համբարանոցք, եւ Աստուած կե-
րակրէ զնոսա. ո՞րչափ եւս առաւել
25 զձեզ որ լաւ էք քան զթռչունս։ Ո՞վ
ի ձէնջ առ հոգալ կարիցէ յաւելուլ ի
26 հասակ իւր կանգուն մի։ Իսկ արդ
եթէ ի փոքուն չէք բաւական, վասն

[1] Ոմն., Ցերանել նորա արտաքս
[2] Ցոմն. գտանել [3] Ծնծղուկ. տես Մատթ. Ժ. 29.
[4] Ցոմն., կամ
[5] Ոմն., յագահութենէ [6] Ցոմն., Զայս

27 այլոցն զի՞ հոգայցէք։ Հայեցարուք ընդ
շուշանն, ո՛րպէս աճէ. ոչ ջանայ եւ
ոչ նիւթէ. ասեմ ձեզ, Եւ ոչ Սողո-
մոն յամենայն ի փառսն իւր զգեցաւ
28 իբրեւ զմի ի նոցանէ։ Իսկ եթէ զխոտն
որ այսօր ի բացի է եւ վաղիւ ի հնոց
արկանելի՝ Աստուած այնպէս զգեցու-
ցանէ, ո՛րչափ եւս առաւել զձեզ, թե-
29 րահաւատք։ Եւ դուք մի՛ խնդրէք
զի՛նչ ուտիցէք կամ զի՛նչ ըմպիցէք,
30 եւ մի՛ զբաղնուք. Զի զայն ամենայն
հեթանոսք աշխարհի խնդրեն. այլ ձեր
Հայր գիտէ զի պիտոյ է այն ամենայն։
31 Բայց խնդրեցէք զարքայութիւն Աս-
տուծոյ, եւ [1]այն յաւելցի ձեզ։
32 ԵԳ. Մի՛ երկնչիր, հօտ փոքրիկ,
զի հաճեցաւ Հայր ձեր տալ ձեզ զար-
33 քայութիւն։ Վաճառեցէք զինչս ձեր
եւ տուք ողորմութիւն. եւ արարէք
ձեզ քսակս առանց հնանալոյ, գանձ
անպակաս յերկինս. ուր ոչ գող մեր-
34 ձենայ եւ ոչ ցեց ապականէ։ Զի ուր
գանձն ձեր է, անդ եւ սիրտք ձեր ե-
35 ղիցին։ Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ
36 ընդ մէջս, եւ ճրագունք լուցեալք։ Եւ
դուք նմանողք մարդկան որ ակն ու-
նիցին տեառն իւրեանց թէ երբ դառ-
նայցէ ի հարսանեաց. զի յորժամ գայցէ
եւ բախիցէ, վաղվաղակի բանայցեն
37 նմա։ Երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ
զորս եկեալ տէրն գտցէ արթունս.
ամէն ասեմ ձեզ, զի գօտի ընդ մէջ
ածցէ եւ բազմեցուսցէ զնոսա, եւ ան-
38 ցեալ պաշտիցէ զնոսա։ Եւ եթէ յերկ-
րորդ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ եւ
գտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն
39 այնոքիկ։ Բայց զայն գիտասջիք, եթէ
գիտէր տանուտէրն յորում ժամու գող
գայ, [2]չտայր թոյլ ական հատանել ի
40 տան իւրում։ Եւ դուք եղերուք պատ-
րաստք, զի յորում ժամու ոչ կարծի-
ցէք, գայ Որդի մարդոյ։
41 [3]Ասէ Պետրոս, Տէր, առ մե՞զ ասա-
ցեր զառակդ զայդ թէ առ ամենեսեան։
42 Եւ ասէ Տէր, Ո՞վ իցէ հաւատարիմ
տնտես եւ իմաստուն, զոր կացոյց տէր
իւր ի վերայ գերդաստանի իւրոյ տալ
43 ի ժամու զկերակուրս։ Երանի իցէ
ծառային այնմիկ զոր եկեալ տէր իւր
44 գտանիցէ արարեալ այնպէս։ Արդարեւ
ասեմ ձեզ զի ի վերայ ամենայն ընչից
45 իւրոց կացուսցէ զնա։ Ապա թէ ասի-
ցէ ծառայն այն ի սրտի իւրում, Յամէ
տէր իմ ի գալ. եւ սկսանիցի հարկա-
նել զծառայսն եւ զաղախնայսն, ուտե՛լ
46 եւ ըմպել եւ արբենալ, Եկեսցէ տէր
ծառային այնորիկ յաւուր յորում ա՛յն
ոչ ունիցի, եւ ի ժամու յորում ոչ գի-
տիցէ. ընդ մէջ կտրեսցէ զնա, եւ
զմասն նորա ընդ անհաւատս դիցէ։
47 Եւ ծառայ որ գիտիցէ զկամս տեառն
իւրոյ եւ [4]ոչ պատրաստիցէ՝ ըստ կա-
48 մաց նորա՝ արբցէ գան բազում։ Եւ
որ ոչն գիտիցէ եւ արժանի գանի ինչ
գործիցէ, արբցէ գան սակաւ. ամե-
նայնի որում շատ տուաւ, շատ խնդ-
րեսցի ի նմանէ, եւ որում բազում ա-
ւանդեցաւ, առաւել եւս պահանջես-
ցեն ի նմանէ։
49 ԵԴ. Հուր եկի արկանել յերկիր.
եւ զի՞նչ կամիմ, թէ արդէն իսկ բոր-
50 բոքէր։ Եւ մկրտութիւն մի ունիմ
մկրտել, եւ զիա՛րդ փութամ մինչեւ
51 կատարեսցի։ Համարիք եթէ խաղա-
ղութի՞ւն եկի տալ յերկիր. ոչ, ասեմ
52 ձեզ, այլ բաժինս։ Զի եղիցին յայսմ
հետէ հինգ ի տան միում բաժանեալք,
երեքն՝ յերկուց, եւ երկուքն՝ յերից։
53 Բաժանեսցի հայր յորդւոյ, եւ որդի՝
ի հօրէ, մայր՝ ի դստերէ եւ դուստր՝
ի մօրէ, սկեսուր՝ ի հարսնէ, եւ հարսն՝
ի սկեսրէ իւրմէ։
54 Ասաց եւ ցժողովուրդսն, Յորժամ
տեսանիցէք ամպ ծագեալ յարեւմտից,
իսկոյն ասէք թէ Անձրեւ գայ, եւ լինի
55 այնպէս. Եւ յորժամ հարաւ շնչեալ,
ասէք թէ Խորշակ լինի, եւ լինի այն-
56 պէս։ Կեղծաւորք, զերեսս երկնի եւ
երկրի գիտէք փորձել, իսկ զժամա-
57 նակս զայս զիա՞րդ ոչ փորձէք։ Ընդէ՞ր
եւ յանձանց իսկ ոչ ընտրէք զարժանն։
58 Յորժամ երթայցես ընդ ոսոխի քում
առ իշխան, ի ճանապարհի տուր զհա-
ճութիւն զերծանել ի նմանէ. զի գուցէ
քարշիցէ զքեզ առ դատաւորն, եւ դա-
տաւորն մատնիցէ դահճի, եւ դահիճն
59 արկանիցէ ի բանտ։ Ասեմ քեզ, ոչ ե-
լանիցես անտի մինչեւ հատուցանիցես
զյետին բնիոնն։

---

[1] Ոմանք, այն ամենայն
[2] Բազումք, հսկէր և չտայր [3] Ոմանք, Ասէ ցնա
[4] Բազումք, չիցէ պատրաստեալ և ոչ արարեալ

ԳԼ. ԺԳ

1 Եկին ոմանք ի նմին ժամանակի եւ
պատմեցին նմա վասն Գալիլեացւոցն,
որոց զարիւնն Պիղատոս խառնեաց ընդ
2 զոհս նոցա։ Պատասխանի ետ եւ ասէ
ցնոսա, Համարի՞ք եթէ այն Գալիլեա-
ցիք եղեն մեղաւորք քան զամենայն
Գալիլեացիս, զի զայնպիսի անցս կրե-
3 ցին։ Ոչ, ասեմ ձեզ. այլ եթէ ոչ ա-
պաշխարիցէք, ամենեքին նոյնպէս կո-
4 րընչիջիք։ Կամ նոքա ութուտասանքն
յորոց վերայ աշտարակն անկաւ ի Սե-
լովամ եւ սպան զնոսա, համարի՞ք
եթէ նոքա պարտապանք եղեն քան
զամենայն մարդիկ որ բնակեալ են յԵ-
5 րուսաղէմ։ Ոչ, ասեմ ձեզ. այլ եթէ
ոչ ապաշխարիցէք, ամենեքեան նոյն-
պէս կորնչիջիք։
6 Ասաց եւ զառակս զայս. Թզենի մի
էր ուրումն տնկեալ յայգւոջ իւրում,
եւ եկն խնդրել պտուղ ի նմանէ եւ ոչ
7 եգիտ։ Ասէ ցայգեգործն, Ահա երեք
ամք են յորմէ հետէ գամ խնդրել պտուղ
ի թզենւոջդ եւ ոչ գտանեմ. արդ կոտ-
րեա զդա, ընդէ՞ր եւ զերկիրդ խա-
8 փանէ։ Նա պատասխանի ետ եւ ասէ,
Տէր, թող զդա այս ամ եւս, մինչեւ
շուրջ զդովաւ բրեցից եւ արկից աղբ,
9 թերեւս արասցէ պտուղ. ապա թէ ոչ՝
յամէ եւս հատցես զդա։
10 ԵԵ. Եւ ուսուցանէր ի միում ի ժո-
11 ղովրդանոցացն ի շաբաթու։ Եւ ահա
կին մի զոր ունէր այս հիւանդութեան
ամս ութուտասն, եւ էր կարկամեալ,
եւ ոչ կարէր ամենեւին ի վեր հայել։
12 Եւ տեսեալ զնա Յիսուսի՝ կոչեաց առ
ինքն եւ ասէ ցնա, Կին դու, արձա-
13 կեալ ես ի հիւանդութենէ քումմէ։ Եւ
եդ ի վերայ նորա ձեռն, եւ առժամայն
ուղղեցաւ եւ փառաւոր առնէր զԱս-
14 տուած։ Պատասխանի ետ ժողովրդա-
պետն զայրացեալ թէ ընդէր ի շաբա-
թու բժշկեաց Յիսուս, եւ ասէ ցժո-
ղովուրդն, Վեց օր է յորս արժան է
գործել, յայնս եկայք բժշկեցարուք,
15 եւ մի՛ յաւուր շաբաթու։ Պատասա-
խանի ետ նմա Տէր եւ ասէ, Կեղծա-
ւորք, իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ ի շա-
բաթու ո՞չ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ
16 ի մսրոյ եւ տանի տայ ջուր։ Իսկ այս՝
դուստր Աբրահամու էր, զոր կապեաց
Սատանայ ահաւադիկ ութուտասն ամ,
ո՞չ էր արժան արձակել ի կապանաց
17 անտի ի շաբաթու։ Եւ զայս իբրեւ
ասաց, յամօթ լինէին ամենեքին որ
հակառակն կային նմա. եւ ամենայն
ժողովուրդն ուրախ լինէր ի վերայ ա-
մենայն փառաւորութեանցն որ գոր-
ծէին ի նմանէ։
18 Եւ ասէր, Ո՞ւմ նման է արքայու-
թիւն Աստուծոյ, եւ որո՞ւմ նմանու-
19 թեան նմանեցուցից զնա։ Նման է հա-
տոյ մանանխոյ, զոր առեալ մարդոյ
արկ ի պարտէզ իւր. աճեաց եւ եղեւ
[1]ծառ, եւ թռչունք երկնից բնակեալ
էին յոստս նորա։
20 Եւ դարձեալ ասէ, Ո՞ւմ նմանեցու-
21 ցից զարքայութիւն Աստուծոյ։ Նման
է խմորոյ զոր առեալ կնոջ թաքոյց
յալեր երից գրուաց, մինչեւ խմորե-
ցաւ ամենայն։
22 ԵԶ. Եւ շրջէր ընդ քաղաքս եւ ընդ
գեղս, ուսուցանէր. եւ ճանապարհ
23 արարեալ յԵրուսաղէմ, Ասէ ոմն ցնա,
Տէր, եթէ սակա՞ւք իցեն որ ապրելոց
24 իցեն. եւ նա ասէ ցնոսա, Ջանացա-
րուք մտանել ընդ դուռն նեղ. ասեմ
ձեզ զի բազումք խնդրեսցեն մտանել
25 եւ ոչ կարասցեն։ Յորմէ հետէ մտցէ
տանուտէրն եւ փակեսցէ զդուռնն, եւ
սկսանիցիք կալ արտաքոյ եւ բախել
զդուռնն եւ ասել, Տէր, Տէր, բաց
մեզ. եւ պատասխանի տուեալ ասիցէ
26 ձեզ, Ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք։ Յայն-
ժամ սկսանիջիք ասել, Կերաք առաջի
քո եւ արբաք, եւ ի հրապարակս մեր
27 ուսուցեր։ Եւ ասիցէ, Ասեմ ձեզ, Ոչ
գիտեմ զձեզ ուստի էք. ի բաց կացէք
յինէն ամենայն մշակք անիրաւու-
28 թեան։ Անդ եղիցի լալ եւ կրճել ա-
տամանց, յորժամ տեսանիցէք զԱբրա-
համ եւ զԻսահակ եւ զՅակոբ եւ զա-
մենայն մարգարէս յարքայութեան Աս-
տուծոյ, եւ զձեզ հանեալ արտաքս։
29 Եւ եկեսցեն յարեւելից եւ յարեւմտից
եւ ի հիւսիսոյ եւ ի հարաւոյ, եւ բազ-
30 մեսցին յարքայութեան Աստուծոյ։ Եւ
ահա իցեն յետինք՝ որ եղիցին առա-
ջինք, եւ իցեն առաջինք՝ որ լինիցին
յետինք։

---

[1]Ոմանք, ծառ մեծ

31 Ի նմին աւուր մատեան ոմանք փա-
րիսեցիք եւ ասեն ցնա, Ել եւ գնա
աստի, զի Հերովդէս կամի սպանանել
32 զքեզ: Եւ ասէ ցնոսա, Երթայք ասա-
ցէք աղուեսուն այնմիկ, Ահաւասիկ
հանեմ դեւս, եւ բժշկութիւնս կա-
տարեմ այսօր եւ վաղիւ, եւ յերիր
33 աւուր կատարիմ: Բայց պարտ է այսօր
եւ վաղիւ եւ ի միւսում աւուր գնալ.
զի ոչ է մարթ մարգարէի կորնչել ար-
34 տաքոյ քան զԵրուսաղէմ: Երուսաղէ՛մ,
Երուսաղէ՛մ, որ կոտորէիր զմարգա-
րէս եւ քարկոծ առնէիր զառաքեալսն
առ քեզ, քանի՛ցս անգամ կամեցայ
ժողովել զորդիս քո, որպէս հաւ զձագս
իւր ընդ թեւովք, եւ ոչ կամեցարուք:
35 Ահա թողեալ լիցի ձեզ տունդ [1]ձեր.
բայց ասեմ ձեզ, եթէ Ոչ եւս տեսանի-
ցէք զիս, մինչեւ ասիցէք, Օրհնեալ
եկեալն յանուն Տեառն:

ԳԼ. ԺԴ

1 ԾԵ. Եւ եղեւ ի մտանելն նորա ի տուն
ուրումն իշխանացն փարիսեցւոց ի շա-
բաթու ուտել հաց, եւ նոքա սպասէին
2 նմա: Եւ ահա այր ոմն էր անդ ջրգող-
3 եալ առաջի նորա: Պատասխանի ետ
Յիսուս եւ ասէ ցօրինականսն եւ ցփա-
րիսեցիս, եթէ Արժա՞ն իցէ ի շաբաթու
4 բժշկել: Եւ նոքա լուռ եղեն. եւ բուռն
հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց զնա եւ ար-
5 ձակեաց: Եւ ասէ ցնոսա, Ո՞յր ուրուք
ի ձէնջ էշ կամ եզն անկանիցի ի ջրհոր,
եւ ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր
6 շաբաթու: Եւ ոչ կարացին տալ նմա
պատասխանի առ այն:
7 Ասաց եւ առ կոչնականսն առակ մի,
հայեցեալ թէ զիա՛րդ բարձրնտիր լի-
8 նէին, ասէ ցնոսա, Յորժամ կոչիցէ
ոք զքեզ ի հարսանիս [2]կամ ի կոչունս",
մի՛ բազմիցիս յառաջին բարձին. գուցէ
պատուականագոյն եւս քան զքեզ իցէ
9 կոչեցեալ ի նմանէ. Եւ եկեալ որ զքեզն
եւ զնա կոչեաց՝ ասիցէ ցքեզ, Տուր
սմա տեղի. եւ ապա սկսանիցիս ա-
10 մօթով զյետին տեղին ունել: Այլ յոր-
ժամ կոչիցիս, երթիջիր բազմեսջիր ի
յետին տեղւոջ, զի յորժամ գայցէ որ
կոչեացն զքեզ, ասիցէ ցքեզ, Բարեկամ,
ի վեր մատիր. յայնժամ եղիցին քեզ
11 փառք առաջի բարձակցացն քոց: Զի
ամենայն որ բարձրացուցանէ զանձն՝
խոնարհեսցի. եւ որ խոնարհեցուցանէ
զանձն՝ բարձրասցի:
12 Ասէ եւ ցկոչնատէրն, Յորժամ առ-
նիցես ճաշ կամ ընթրիս, մի՛ կոչեր
զբարեկամս քո, եւ մի՛ զեղբարս քո,
եւ մի՛ զազգականս քո, եւ մի՛ [3]զդրա-
ցիս քո եւ մի՛ զմեծամեծս". զի մի՛ եւ
նոքա փոխարէն կոչեսցեն զքեզ, եւ լի-
13 նիցի քեզ հատուցումն: Այլ յորժամ առ-
նիցես ընդունելութիւն, կոչեա զաղ-
քատս եւ զխեղս, զկաղս եւ զկոյրս.
14 Եւ երանելի լինիցիս. զի ոչ ունին
փոխարէն հատուցանելոյ քեզ, եւ հա-
տուսցի քեզ փոխարէն ի յարութեան
15 արդարոց: Իբրեւ լուաւ զայս ոմն ի
բազմականացն, ասէ ցնա, Երանի որ
կերիցէ ճաշ յարքայութեան Աստուծոյ:
16 Եւ նա ասէ ցնա, Այր ոմն գործեաց
17 [4]ընթրիս եւ հրաւիրեաց զբազումս: Եւ
առաքեաց զծառայ իւր ի ժամու ընթ-
րեացն կոչել զհրաւիրեալսն թէ Եկայք,
զի ահաւասիկ պատրաստ է ամենայն
18 ինչ: Եւ սկսան մի ըստ միոջէ ամե-
նեքեան հրաժարել. առաջինն ասէ, Ա-
գարակ գնեցի, եւ հարկ է ելանել տե-
սանել զնա. աղաչեմ զքեզ, կալ զիս
19 հրաժարեալ: Եւ միւսն ասէ, Լուծս
հինգ եզանց գնեցի եւ երթամ փորձել
զնոսա. աղաչեմ զքեզ, կալ զիս հրա-
20 ժարեալ: Եւ միւսն ասէ, Կին ածի, եւ
21 վասն այնորիկ ոչ կարեմ գալ: Եւ եկեալ
ծառայն պատմեաց զայն տեառն իւրում.
յայնժամ բարկացեալ տանուտէրն՝ ասէ
ցծառայն իւր, Ել վաղվաղակի ի հրա-
պարակս եւ ի փողոցս քաղաքիդ, եւ
զաղքատս եւ զխեղս եւ զկաղս եւ
22 զկոյրս մոյծ այսր: Եւ ասէ ծառայն,
Տէր, եղեւ զոր հրամայեցերն եւ կայ
23 եւս տեղի: Եւ ասէ տէրն ցծառայն,
Ել ի ճանապարհս եւ ի ցանգս, եւ արա
24 այսր մտանել, զի լցցի տուն իմ: Ա-
սեմ ձեզ, զի Ոչ ոք յայնց կոչեցելոց
ճաշակեսցէ յընթրեաց իմոց:
25 ԾԿ. Եւ երթային ընդ նմա ժողո-
վուրդք բազումք. դարձաւ եւ ասէ
26 ցնոսա, Եթէ ոք գայ առ իս, եւ ոչ

---

[1] Ոմանք, ձեր աւերակ
[2] Ի Յոյնն [illegible]
[3] Յոյնն, զդրացիս քո մեծատունս
[4] Յոյնն, ընթրիս մեծ

ատեայ զհայր իւր եւ զմայր եւ զկին
եւ զորդիս եւ զեղբարս եւ զքորս, նա՝
եւ զանձն եւս իւր, ոչ կարէ իմ աշա-
27 կերտ լինել։ Զի որ ոչ բառնայ զխաչ
իւր եւ գայ զկնի իմ՝ ոչ կարէ իմ ա-
28 շակերտ լինել։ Ո՞վ ոք ի ձէնջ կամիցի
շինել աշտարակ, եւ ոչ նախ նստեալ
համարիցի զծախսն, եթէ ունիցի՛ բա-
29 ւական ի կատարումն. Զի գուցէ իբրեւ
արկանիցէ հիմն եւ ոչ կարիցէ կատա-
րել, ամենեքին որ տեսանիցեն, սկսա-
30 նիցին ծաղր առնել զնա, Եւ ասել թէ
Այս այր սկսաւ շինել, եւ ոչ կարաց
31 կատարել։ Կամ ո՞ր թագաւոր երթեալ
տայցէ պատերազմ ընդ այլում թագա-
ւորի, եւ ոչ նստեալ նախ խորհիցի,
եթէ կարո՞ղ իցէ տասն հազարաւ զդէմ
ունել զայնորիկ որ գայցէ ի վերայ նո-
32 րա քսան հազարաւ։ Ապա թէ ոչ,
մինչդեռ հեռագոյն իցէ, հրեշտակու-
թիւն առաքեալ աղաչեսցէ ի խաղա-
33 ղութիւն։ Արդ այսպէս ամենայն ոք
ի ձէնջ որ ոչ հրաժարեսցէ յամենայն
ընչից իւրոց, ոչ կարէ իմ աշակերտ
34 լինել։ Բարւոք է աղ. ապա թէ աղն
35 անհամեսցի, ի՞ւ համեմեսցի։ Ոչ յերկիր
եւ ոչ յաղբ է պիտանացու, այլ ընկե-
նուլ զնա արտաքս։ Որ ունիցի ականջս
լսելոյ՝ լուիցէ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ էին մերձ առ նա ամենայն մաք-
սաւորք եւ մեղաւորք լսել ի նմանէ։
2 Տրտնջէին փարիսեցիքն եւ դպիրք եւ
ասէին, Ընդէ՞ր սա զմեղաւորս ընդու-
նի եւ ուտէ ընդ նոսա։
3 Ասաց առ նոսա զառակս զայս.
4 Ո՞վ ոք իցէ ի ձէնջ մարդ որոյ իցէ
հարիւր ոչխար, եւ կորուսանիցէ զմի
ի նոցանէ, ո՞չ թողուցու զինն հարիւրն եւ
զինն յանապատի, եւ երթայցէ զհետ
կորուսելոյն, մինչեւ գտանիցէ զնա։
5 Եւ իբրեւ գտանէ, դնէ զնա ի վերայ
6 ուսոց իւրոց խնդալով, Եւ երթայ ի
տուն, կոչէ զբարեկամս եւ զդրացիս,
եւ ասէ ցնոսա, Ուրախ եղերուք ընդ
իս, զի գտի զոչխարս իմ զկորուսեալ։
7 Ասեմ ձեզ, զի Այսպէս է ուրախու-
թիւն յերկինս վասն միոյ մեղաւորի
որ ապաշխարիցէ՝ քան վասն իննսուն
եւ ինն արդարոց որոց չիցէ պիտոյ ա-
8 պաշխարութիւն։ Կամ ո՞վ իցէ կին,
որոյ իցեն դրամք տասն. եւ եթէ կո-
րուսանիցէ դրամ մի, ո՞չ լուցանիցէ
ճրագ եւ ածիցէ աւել ի տան, եւ խընդ-
9 րիցէստէպ, մինչեւ գտանիցէ։ Եւ
իբրեւ գտանէ, կոչէ զբարեկամս եւ
զդրացիս եւ ասէ, Ուրախ լերուք ընդ
իս, զի գտի զդրամն իմ զոր կորուսի։
10 Այնպէս, ասեմ ձեզ, ուրախութիւն
եղիցի առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ
ի վերայ միոյ մեղաւորի որ ապաշխա-
րիցէ։
11 Եւ ասէ, Առն միոջ էին երկու որ-
12 դիք. Ասէ կրտսերն ի նոցանէ ցհայրն,
Հայր, տուր ինձ բաժին, որ անկա-
նի յընչիցդ. եւ նա բաժանեաց նոցա
13 զկեանսն։ Եւ յետ ոչ բազում աւուրց
ժողովեալ զամենայն կրտսեր որդւոյն՝
գնաց յաշխարհ հեռի. եւ անդ վատ-
նեաց զինչս իւր, զի կեայր անառա-
14 կութեամբ։ Եւ իբրեւ սպառեաց զա-
մենայն, եղեւ սով սաստիկ յաշխարհին
յայնմիկ, եւ սկսաւ ինքն չքաւորել։
15 Եւ գնացեալ յարեցաւ ի մի ումն ի քա-
ղաքացւոց աշխարհին այնորիկ. եւ
յղեաց զնա յագարակ իւր արածել խոզս։
16 Եւ ցանկայր լնուլ զորովայն իւր յեղ-
ջիւրէն զոր խոզքն ուտէին, եւ ոչ ոք
17 տայր նմա։ Եւ եկեալ ի միտս իւր՝ ասէ,
Քանի՜ վարձկանք իցեն ի տան հօր իմոյ
հացալիցք, եւ ես աստ սովամահ կո-
18 րնչիմ։ Յարուցեալ գնացից առ հայր
իմ եւ ասացից ցնա, Հայր, մեղայ յեր-
19 կինս եւ առաջի քո, Եւ ոչ եւս եմ
արժանի կոչել որդի քո, արա զիս իբ-
20 րեւ զմի ի վարձկանաց քոց։ Եւ յա-
րուցեալ եկն առ հայր իւր. եւ մինչ-
դեռ հեռագոյն էր, ետես զնա հայրն
եւ գթացաւ. յարեաւ եւ ընթացաւ
ընդ առաջ, անկաւ զպարանոցաւն նո-
21 րա, եւ համբուրեաց զնա։ Եւ ասէ
ցնա որդին, Հայր, մեղայ յերկինս եւ
առաջի քո, ոչ եւս եմ արժանի կոչել
22 որդի քո։ Ասէ հայրն ցծառայս իւր,
[1]Վաղվաղակի հանէք զպատմուճանն
առաջին եւ ագուցէք նմա, եւ տուք
զմատանին ի ձեռս նորա, եւ կօշիկս
23 յոտս նորա. Եւ ածէք զեզն պարարակ,
զենէք, կերիցուք եւ ուրախ լիցուք.
24 Զի այս որդի իմ մեռեալ էր եւ եկեաց,

[1] Յոմանս պակասի

կորուսեալ էր եւ գտաւ . եւ սկսան
25 ուրախ լինել ։ Եւ էր երէց որդի նորա
յագարակի . եւ մինչդեռ գայր եւ մերձ
եղեւ ի տունն , լուաւ զձայն երգոց եւ
26 զպարուց . Եւ կոչեցեալ առ ինքն զմի
ի ծառայիցն՝ հարցանէր թէ զի՞նչ իցէ
27 այն ։ Եւ նա ասէ ցնա , Զի եղբայր քո
եկեալ է , եւ եզեն հայր քո զեզն պա-
րարակ , զի ողջամբ ընկալաւ զնա ։
28 Բարկացաւ եւ ոչ կամէր մտանել , եւ
հայրն ելեալ արտաքս՝ աղաչէր զնա ։
29 Պատասխանի ետ եւ ասէ ցհայրն , Այս-
քանի ամք են , զի ծառայեմ քեզ , եւ
երբեք զպատուիրանաւ քով ոչ անցի .
ուլ մի երբեք ոչ ետուր ինձ զի ուրախ
30 եղէց ընդ բարեկամս իմ ։ Ցորժամ եկն
որդիդ քո այդ որ եկեր զկեանս քո ընդ
պոռնիկս , զեներ դմա զեզն պարարակ ։
31 Եւ ասէ ցնա , Որդեակ , դու հանապազ
ընդ իս ես , եւ ամենայն որ ինչ իմ է՝
32 քո է . Այլ ուրախ լինել եւ խնդալ
պարտ էր , զի եղբայր քո այս մեռեալ
էր եւ եկեաց , կորուսեալ՝ եւ գտաւ ։

ԳԼ. ԺԶ

1 ՁԲ. Եւ ասէ առ աշակերտսն , Այր մի
էր մեծատուն , որոյ էր տնտես . եւ
եղեւ զնմանէ ամբաստանութիւն , որ-
2 պէս թէ վատնիցէ զինչս նորա ։ Կոչեաց
եւ ասէ ցնա , Զի՞նչ է այս զոր լսեմս
զքէն . տուր զհամար տնտեսութեան
քո , զի ոչ եւս կարես լինել տնտես ։
3 Ասէ ընդ միտս իւր տնտեսն , Զի՞նչ
գործեցից , զի տէր իմ հանէ զտնտե-
սութիւնս . գործել ոչ կարեմ , մուրա-
4 նալ ամաչեմ ։ Գիտեմ զինչ արարից ,
զի յորժամ ի բաց լինիցիմ ի տնտեսու-
թենէս , ընկալցին զիս ի տունս իւր-
5 եանց ։ Եւ կոչեցեալ առ ինքն մի ըստ
միոջէ ի պարտապանաց տեառն իւրոյ ,
ասէ ցառաջինն , Քանի՞ ինչ պարտիս
6 տեառն իմում ։ Եւ նա ասէ , Հարեւր
մար ձիթոյ . ասէ ցնա , Կա զգիր քո ,
եւ նիստ գրեա վաղվաղակի յիսուն ։
7 Դարձեալ ասէ ցմեւսն , Դու քանի՞ ինչ
պարտիս . եւ նա ասէ , Հարեւր քոռ
ցորենոյ . եւ ասէ ցնա , Կա զգիր քո ,
8 եւ նիստ գրեա ութսուն ։ Եւ գովեաց
տէրն զտնտեսն անիրաւութեան , զի
իմաստութեամբ արար . զի որդիք աշ-
խարհիս այսորիկ իմաստնագոյն են քան
9 զորդիս լուսոյ յազգս իւրեանց ։ Եւ ես
ձեզ ասեմ , Արարէք ձեզ բարեկամս
ի մամոնայէ անիրաւութեան . զի յոր-
ժամ պակասիցէ այն , ընկալցին զձեզ
10 ի յարկսն յաւիտենականս ։ Որ ի փո-
քուն հաւատարիմ է՝ եւ ի բազմին հա-
ւատարիմ է , եւ որ ի փոքուն անիրաւ
11 է՝ եւ ի բազմին անիրաւ է ։ Իսկ արդ
եթէ յանիրաւ մամոնային չեղէք հա-
ւատարիմք , զճշմարիտն ձեզ ո՞ հաւա-
12 տասցէ ։ Եւ եթէ յօտարին չեղէք հա-
13 ւատարիմք , զձերն ո՞ տացէ ձեզ ։ Ոչ
ոք ծառայ կարէ երկուց տերանց ծա-
ռայել , զի [1]եթէ զմին ատիցէ , եւ
զմեւսն սիրիցէ . կա՛մ զմին մեծարիցէ ,
եւ զմեւսն արհամարհիցէ . ոչ կարէք
Աստուծոյ ծառայել եւ մամոնայի ։
14 Իբրեւ լսէին զայս ամենայն փարի-
սեցիքն , քանզի արծաթասէրք էին ,
15 անգոսնէին զնա ։ Եւ ասէ ցնոսա , Դուք
էք որ արդարացուցանէք զանձինս ա-
ռաջի մարդկան , սակայն Աստուած գի-
տէ զսիրտս ձեր . զի որ առաջի մարդ-
կան բարձր է՝ պիղծ է առաջի Աստու-
16 ծոյ ։ Օրէնքն եւ մարգարէք մինչեւ
ցՅովհաննէս . յայնմ հետէ արքայու-
թիւն Աստուծոյ աւետարանի , եւ ա-
17 մենայն ոք զնա բռնաբարէ ։ Դիւրին
իցէ երկնից եւ երկրի անցանել , քան
յօրինացն միոյ նշանախեցի անկանել ։
18 Ամենայն որ արձակէ զկին իւր եւ առնէ
այլ՝ շնայ . եւ որ զարձակեալն առնէ՝
շնայ ։
19 Այր ոմն էր մեծատուն , եւ ագանէր
բեհեզս եւ ծիրանիս եւ ուրախ լինէր
20 հանապազ առատապէս ։ Եւ աղքատ ոմն
անուն Ղազարոս անկեալ դնէր առ
21 դրան նորա վիրաւորեալ , Եւ ցանկայր
լնուլ զորովայն իւր ի փշրանացն որ
անկանէին ի սեղանոյ մեծատանն . այլ
եւ շունք եւս գային եւ լիզուին զվէրս
22 նորա ։ Եւ եղեւ մեռանել աղքատին ,
եւ տանել հրեշտակաց զնա ի գոգն Աբ-
րահամու . մեռաւ եւ մեծատունն եւ
23 թաղեցաւ ։ Եւ ի դժոխսն ամբարձ զաչս
իւր մինչ ի տանջանսն էր . ետես զԱբ-
րահամ ի հեռաստանէ , եւ զՂազարոս
24 ի գոգ նորա [2]հանգուցեալ ։ Եւ նա ա-
ղաղակեաց եւ ասէ , Հայր Աբրահամ ,
ողորմեաց ինձ , եւ առաքեա զՂազարոս ,

---

[1] Յոյժ , կա՛մ

[2] ի բաղանս պոլոսեւ

զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ ի ջուր,
եւ զովացուսցէ զլեզու իմ, զի պապա-
25 կիմ ի տապոյ աստի։ Եւ ասէ ցնա Ա-
բրահամ, Որդեակ, յիշեա զի ընկալար
անդէն զբարիս քո ի կեանսն քում, եւ
Ղազարոս նոյնպէս զչարչարանս. արդ
սա աստ մխիթարի, եւ դու այդր պա-
26 պակիս։ Եւ ի վերայ այսր ամենայնի
վիհ մեծ է ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ. եթէ
կամիցին աստի առ ձեզ անցանել, ոչ
կարեն, եւ ոչ այտի ոք առ մեզ ան-
27 ցանել։ Եւ ասէ, Արդ աղաչեմ զքեզ,
հայր, զի արձակեսցես զդա ի տուն
28 հօր իմոյ, Են իմ անդ եղբարք հինգ,
որպէս զի տացէ նոցա վկայութիւն, զի
մի՛ եւ նոքա գայցեն յայս տեղի տան-
29 ջանաց։ Եւ ասէ Աբրահամ, Ունին
զՄովսէս եւ զմարգարէսն, նոցա լուի-
30 ցեն։ Եւ նա ասէ, Ոչ, հայր Աբրահամ,
բայց եթէ ի մեռելոց ոք երթիցէ առ
31 նոսա, եւ ապաշխարեսցեն։ Եւ ասէ
ցնա, Եթէ Մովսիսի եւ մարգարէիցն
ոչ լսեն, եւ ոչ եթէ ի մեռելոց ոք յառ-
նիցէ, հաւանեսցին։

ԳԼ. ԺԷ

1 ՁԳ. Ասաց եւ առ աշակերտսն իւր,
Ոչ է մարթ չգալ գայթակղութեան,
բայց վա՜յ այնմիկ է յոյր ձեռն գայցէ։
2 Լաւ էր նմա թէ վէմ երկանաքար կա-
խէր զպարանոցէ նորա եւ անկանէր
ի ծով, քան թէ գայթակղեցուցանէ զմի
3 ոք ի փոքրկանցս յայսցանէ։ Զգոյշ կա-
ցէք անձանց. եթէ [1]մեղիցէ եղբայր քո,
սաստեա նմա. եւ եթէ ապաշխարիցէ,
4 թող նմա։ Եւ եթէ եւթն անգամ մե-
ղիցէ քեզ, եւ եւթն անգամ դարձցի
ի քեզ եւ ասիցէ, Ապաշխարեմ, թող-
ցես նմա։
5 Եւ ասեն առաքեալքն ցՏէր, Յաւել
6 մեզ հաւատս։ Եւ ասէ Տէր, Եթէ ու-
նիցիք հաւատս քան զհատ մանանխոյ,
եւ ասիցէք թթենւոյս այսմիկ, Խլեաց
եւ տնկեաց ի ծովու, եւ հնազանդեսցի ձեզ։
7 Իսկ ո՞վ ոք ի ձէնջ, որ ունիցի ծա-
ռայ հողագործ կամ հովիւ, որ իբրեւ
մտանիցէ յագարակէ, ասիցէ ցնա վաղ-
8 վաղակի, թէ Անց բազմեաց. Այլ ո՞չ
ասիցէ ցնա թէ Պատրաստեա զինչ ընթ-
րեալոց իցեմ, եւ գօտի ածեալ պաշտեա
զիս, մինչեւ կերայց եւ արբից, եւ
9 ապա կերիցես եւ արբցես դու։ Միթէ
շնո՞րհ ինչ ունիցի ծառային այնմիկ,
10 զի արար զամենայն հրամանսն.[2] Նոյն-
պէս եւ դուք յորժամ առնիցէք զամե-
նայն հրամայեալսն ձեզ, ասասջիք թէ
Ծառայք անպիտանք եմք, զոր պար-
տէաքն առնել՝ արարաք։
11 Եւ եղեւ մինչ երթայր նա յԵրուս-
աղէմ, եւ ինքն անցանէր ընդ մէջ
12 Սամարիայ եւ Գալիլեացւոց։ Եւ մինչ-
դեռ մտանէր ի գեղ ուրեմն, պատա-
հեցան նմա տասն այր բորոտ որք կա-
13 ցին ի հեռաստանէ. Բարձին զձայնս
եւ ասեն, Յիսուս վարդապետ, ողոր-
14 մեաց մեզ։ Եւ իբրեւ ետես զնոսա,
ասէ ցնոսա, Երթայք, ցուցէք զանձինս
քահանայիցն. եւ եղեւ իբրեւ գնացին,
15 [3]առժամայն սրբեցան։ Մի ոմն ի նո-
ցանէ իբրեւ ետես թէ բժշկեցաւ, դար-
ձաւ անդրէն, ի ձայն մեծ փառաւոր
16 առնէր զԱստուած. Անկաւ ի վերայ ե-
րեսաց իւրոց առ ոտս նորա, եւ գո-
հանայր զնմանէ. եւ ինքն էր Սամա-
17 րացի։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ
ասէ, Ո՞չ տասն սոքա սրբեցան, իսկ
18 արդ ինունքն ո՞ւր են, Զի ոչ գտան
դառնալ տալ փառս Աստուծոյ, բայց
19 միայն այլազգիս այս։ Եւ ասէ ցնա,
Արի գնա, զի հաւատք քո կեցուցին
զքեզ։
20 ՁԴ. Իբրեւ հարցաւ ի փարիսեցւոցն
թէ Ե՞րբ գայցէ արքայութիւնն Աս-
տուծոյ. պատասխանի ետ նոցա եւ
ասէ, Ոչ գայ արքայութիւնն Աստու-
21 ծոյ խտրանօք. Եւ չասիցեն թէ Ահա-
ւասիկ աստ է կամ Անդ, զի ահա ար-
քայութիւն Աստուծոյ ի ներքս ի ձեզ է։
22 Ասաց եւ առ աշակերտսն, Եկեսցեն
աւուրք ցանկանալոյ ձեզ մի յաւուրցն
Որդւոյ մարդոյ տեսանել, եւ ոչ տե-
23 սանիցէք։ Եւ եթէ ասիցեն ձեզ եթէ
Ահաւասիկ է կամ Անդ, մի՛ երթայցէք
24 զհետ։ Զի որպէս փայլակն փայլատա-
կեալ ի ներքոյ երկնից ընդ երկնիւք
ծագիցէ, նոյնպէս եւ Որդի մարդոյ
25 յաւուրն իւրում։ Բայց նախ պարտ է

[1] Ոմանք. մեղիցէ քեզ

[2] Ոմանք յաւելուն, ոչ կարծեմ։
[3] Ի Յոյնն պակասի

նմա բազում չարչարել եւ խոտել յազ-
26 *գէս յայսմանէ ։ Եւ որպէս եղեւ յա-*
ւուրսն Նոյի, նոյնպէս եղիցի եւ յա-
27 *ւուրս Որդւոյ մարդոյ ։ Ուտէին, ըմ-*
պէին, կանայս առնէին եւ արանց լի-
նէին, մինչեւ յօրն յորում եմուտ Նոյ
ի տապանն, եւ եկն ջրհեղեղն եւ կո-
28 *րոյս զամենեսին ։ Նոյնպէս եւ որպէս*
յաւուրսն Ղովտայ եղեւ, ուտէին, ըմ-
պէին, գնէին, վաճառէին, տնկէին,
29 *շինէին. Եւ յորում աւուր ել Ղովտ*
ի Սոդոմայ, տեղաց հուր եւ ծծումբ
30 *յերկնից եւ կորոյս զամենեսին ։ Ըստ*
նմին օրինակի եղիցի եւ յաւուրն յո-
31 *րում Որդի մարդոյ յայտնելոց է ։ Յայնմ*
աւուր որ կայցէ ի տանիս եւ կարասի
իւր ի տան, մի՛ իջցէ առնուլ զայն.
եւ որ յանդի իցէ, նոյնպէս մի՛ դարձցի
32 *յետս ։ Յիշեցէք զկինն Ղովտայ ։ (33) Որ*
խնդրիցէ զանձն իւր ապրեցուցանել՝
կորուսցէ զնա. եւ որ կորուսցէ՝ ապ-
34 *րեցուսցէ զնա ։ Ասեմ ձեզ, Յայնմ գի-*
շերի թէ եղիցին երկու ի մի մահճս,
35 *մին առցի եւ միւսն թողցի ։ Եւ եթէ*
եղիցին երկու աղալ ի միասին, մին
առցի եւ միւսն թողցի. եւ եթէ իցեն
երկու յանդի, մին առցի եւ միւսն
36 *թողցի ։ Պատասխանի ետուն եւ ասեն*
37 *ցնա, Յո՞, Տէր ։ Եւ նա ասէ ցնոսա,*
Ուր մարմին է, անդր եւ արծուիք
ժողովեսցին ։

ԳԼ. ԺԸ

1 ՁԵ. **Ա**սաց եւ առակ մի նոցա առ այն
թէ պարտ է յամենայն ժամ կալ նոցա
2 *յաղօթս եւ մի՛ ձանձրանալ ։ Ասէ, Դա-*
տաւոր մի էր ի քաղաքի ուրեմն, յԱս-
տուծոյ ոչ երկնչէր եւ ի մարդկանէ ոչ
3 *ամաչէր ։ Եւ այրի մի էր ի նմին քա-*
ղաքի, գայր առ նա եւ ասէր, Դատ
4 *արա ինձ յոսոխէ իմմէ ։ Եւ ոչ կամէր*
ի բազում ժամանակս. յետ այնորիկ
ասէ ի մտի իւրում, Եթէ եւ յԱստու-
ծոյ ոչ երկնչիմ, եւ ի մարդկանէ ոչ
5 *ամաչեմ, Գոնէ վասն աշխատ առնելոյ*
զիս այրւոյն՝ արարից նմա դատ զի մի՛
6 *ի սպառ եկեալ թախանձիցէ զիս ։ Եւ*
ասէ Տէր, Լուարուք զինչ դատաւորն
7 *անիրաւութեան ասէր ։ Իսկ Աստուած*
ո՞չ առնիցէ վրէժխնդրութիւն [1]ծառա-
յից իւրոց որ աղաղակեն առ նա ի տուէ
եւ ի գիշերի, եւ երկայնամիտ միայն
8 *լինիցի առ նոսա ։ Այո, ասեմ ձեզ զի*
արասցէ վրէժխնդրութիւն նոցա վաղ-
վաղակի. իսկ Որդի մարդոյ եկեալ՝
գտանիցէ՞ արդեւք հաւատս յերկրի ։
9 *Ասաց եւ առ ոմանս պանծացեալս*
յանձինս թէ արդարք իցեն եւ խոտի-
10 *ցեն զբազումս, զառակս զայս. Արք*
երկու ելին ի տաճարն կալ յաղօթս,
մին փարիսեցի եւ միւսն մաքսաւոր ։
11 *Փարիսեցին կայր [2]մեկուսի եւ զայս ա-*
ռանձինն աղօթս մատուցանէր, Աստ-
ուած [2]իմ, գոհանամ զքէն, զի ոչ եմ
իբրեւ զայլս ի մարդկանէ, զյափշտա-
կողս եւ զանիրաւս եւ զշունս կամ իբ-
12 *րեւ զայս մաքսաւոր ։ Այլ պահեմ եր-*
կիցս ի շաբաթու, եւ տամ տասանորդս
13 *յամենայն ստացուածոց իմոց ։ Եւ մաք-*
սաւորն կայր մեկուսի, եւ ոչ կամէր
եւ ոչ զաչսն ընդ երկինս ամբառնալ,
այլ կոծէր զկուրծս իւր եւ ասէր, Աստ-
14 *ուած, քաւեա զիս զմեղաւորս ։ Ասեմ*
ձեզ, էջ սա արդարացեալ ի տուն իւր
քան զնա. զի ամենայն որ բարձրա-
ցուցանէ զանձն իւր՝ խոնարհեսցի. եւ
որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձ-
րասցի ։
15 ՁԶ. *Մատուցանէին առ նա եւ ման-*
կրտի զի մերձենայցէ ի նոսա. իբրեւ
տեսին աշակերտքն, սաստէին նոցա ։
16 *Իսկ Յիսուս կոչեցեալ զնոսա առ ինքն՝*
ասէ, Թոյլ տուք մանկտւոյդ գալ առ
իս, եւ մի՛ արգելուք զդոսա, զի այդ-
պիսեացդ է արքայութիւն Աստուծոյ ։
17 *Ամէն ասեմ ձեզ, Որ ոչ ընդունիցի*
զարքայութիւն Աստուծոյ իբրեւ զմա-
նուկ, ոչ մտցէ ի նա ։
18 *Եւ եհարց զնա ոմն իշխան եւ ասէ,*
Վարդապետ բարի, զի՞նչ գործեցից,
զի զկեանսն յաւիտենականս ժառան-
19 *գեցից ։ Ասէ ցնա Յիսուս, Զի՞ ասես*
զիս բարի. չիք ոք բարի բայց մի Աս-
20 *տուած ։ Զպատուիրանս գիտես. Մի՛*
շնար, Մի՛ սպանաներ, Մի՛ գողանար,
Մի՛ սուտ վկայեր, Պատուեա՛ զհայր
21 *քո եւ զմայր ։ Եւ նա ասէ, Զայդ ա-*
մենայն պահեցի ի մանկութենէ իմմէ ։
22 *Իբրեւ լուաւ զայն Յիսուս, ասէ ցնա,*
Միւս եւս պակաս է քեզ. զամենայն

[1] Յոյնն, ընտրելոց

[2] Ի Յոյնն պակասի

*ինչ զոր ունիս վաճառեա եւ տուր աղ-
քատաց, եւ ունիցիս գանձս յերկինս,
23 եւ եկ զկնի իմ։ Նա իբրեւ լուաւ զայս,
տրտմեցաւ, քանզի էր մեծատուն յոյժ։
24 Իբրեւ ետես զնա Յիսուս տրտմեալ,
ասէ, Ո՛րպէս դժուարաւ, որ ինչս ու-
նիցին, մտանիցեն յարքայութիւն Աս-
25 տուծոյ։ Դիւրագոյն իցէ մալխոյ ընդ
ծակ ասղան անցանել, քան մեծատան
26 յարքայութիւն Աստուծոյ մտանել։ Եւ
որ լուանն՝ ասէին, Եւ ո՞ կարիցէ ապ-
27 րել։ Եւ նա ասէ, Անհնարինք առ ի
մարդկանէ հնարաւորք են յԱստուծոյ։
28 Եւ ասէ Պետրոս, Ահաւասիկ մեք թո-
ղաք զամենայն ինչ զմեր, եւ եկաք
29 զկնի քո։ Եւ նա ասէ ցնոսա, Ամէն ա-
սեմ ձեզ եթէ Ոչ ոք է որ եթող զտուն,
կամ զծնողս, կամ զեղբարս, կամ զկին,
կամ զորդիս վասն արքայութեան Աս-
30 տուծոյ, Եթէ ոչ առնուցու բազմա-
պատիկ ի ժամանակի յայսմիկ, եւ յաշ-
խարհին որ գալոցն է՝ զկեանսն յաւի-
տենականս ժառանգեսցէ։*

*31 Եւ առեալ զերկոտասանսն առան-
ձինն՝ ասէ ցնոսա, Ահաւասիկ ելանեմք
յԵրուսաղէմ, եւ կատարեսցին ամե-
նայն գրեալքն մարգարէիւք վասն Որ-
32 դւոյ մարդոյ։ Զի մատնեսցի հեթա-
33 նոսաց, եւ [1]կատակեսցի. Եւ հարկա-
նիցեն եւ սպանանիցեն զնա, եւ յերիր
34 աւուր յարիցէ։ Եւ նոքա ոչինչ իմա-
ցան յայնցանէ, այլ էր բանն ծածկեալ
ի նոցանէ, եւ ոչ գիտէին զասացեալսն։*

*35 ՁԷ. Եւ եղեւ ի մտանելն նորա յԵրի-
քով, կոյր ոմն նստէր առ ճանապար-
36 հաւն մուրացիկ։ Իբրեւ լուաւ զան-
ցանել ժողովրդեանն, հարցանէր թէ
37 Զի՞նչ իցէ այն։ Եւ պատմեցին նմա
38 թէ Յիսուս Նազովրեցի անցանէ։ Աղա-
ղակեաց եւ ասէ, Յիսուս, Որդի Դաւ-
39 թի, ողորմեաց ինձ։ Եւ որ առաջին
երթային՝ սաստէին նմա զի լռեսցէ.
եւ նա եւս առաւել աղաղակէր, Որդի
40 Դաւթի, ողորմեաց ինձ։ Զտեղի առ
Յիսուս, եւ հրամայեաց ածել զնա առ
իւր. եւ իբրեւ մերձ եղեւ առ նա, ե-
41 հարց զնա եւ ասէ, Զի՞նչ կամիս զու-
զի արարից քեզ. եւ նա ասէ, Տէր,
42 զի բացցին աչք իմ եւ տեսից։ Եւ Յի-
սուս ասէ ցնա, Հայեաց, հաւատք քո
43 կեցուցին զքեզ։ Եւ առժամայն ետես
եւ երթայր զհետ նորա եւ փառաւոր
առնէր զԱստուած. եւ ամենայն ժո-
ղովրդեանն տեսեալ՝ տային օրհնութիւն
Աստուծոյ։*

ԳԼ. ԺԹ

*1 Եւ մտեալ շրջէր ընդ Երիքով։ (2) Եւ
ահա այր մի անուն կոչեցեալ Զակ-
քէոս, եւ նա էր մաքսապետ եւ ինքն
3 մեծատուն. Եւ խնդրէր տեսանել եթէ
ով իցէ Յիսուս, եւ ոչ կարէր ի բազ-
4 մութենէն, զի կարճ էր հասակաւ։ Եւ
ընթացեալ յառաջ՝ ել ի ժանտաթզենին
զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ այն
5 իսկ անցանելոց էր։ Իբրեւ եկն ի տե-
ղին, հայեցաւ ի վեր Յիսուս եւ ասէ
ցնա, Զակքէ, փութա էջ այտի, զի
այսօր ի տան քում արժան է ինձ ա-
6 գանել։ Փութացաւ եւ էջ եւ ընկալաւ
7 զնա ուրախութեամբ։ Իբրեւ տեսին
ամենեքին, տրտնջէին եւ ասէին թէ
Առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել։
8 Եկն եկաց Զակքէոս եւ ասէ ցՏէր,
Տէր, ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղ-
քատաց, եւ եթէ զոք զրկեցի, հատու-
9 ցից չորեքկին։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս,
Այսօր եղեւ փրկութիւն տանս այսմիկ.
10 քանզի եւ սա որդի Աբրահամու է։ Զի
եկն Որդի մարդոյ խնդրել եւ կեցու-
ցանել զկորուսեալն։*

*11 Եւ մինչդեռ նոքա զայն լսէին, յաւել
առակ մի եւ ասէ վասն մերձենալոյ
նորա յԵրուսաղէմ, եւ համարելոյ նո-
ցա եթէ առժամայն յայտնելոց է ար-
12 քայութիւն Աստուծոյ։ Ասէ, Այր ոմն
ազնուական գնաց յաշխարհ հեռի առ-
նուլ իւր թագաւորութիւն եւ դառնալ։
13 Եւ կոչեցեալ [2]զծառայս իւր՝ ետ նոցա
տասն մնաս, եւ ասէ ցնոսա, Յարգե-
14 ցէք զայդ մինչեւ եկից։ Եւ քաղաքա-
ցիքն նորա ատէին զնա, առաքեցին
հրեշտակս զկնի նորա, եւ ասեն թէ
Ոչ կամիմք թագաւորել դմա ի վերայ
15 մեր։ Եւ եղեւ դառնալ նմա առեալ
զթագաւորութիւնն, եւ կոչեալ զծա-
ռայսն որոց տուեալ էր զարծաթն, զի
16 գիտասցէ թէ ո՛ զինչ շահեցաւ։ Եկն
առաջինն եւ ասէ, Տէր, մնասն քո*

[1]Յոյնն, կատակեսցի, և նախատեսցի և թքանեսցի

[2]Յոյնն, զտասն ծառայս

17 տասն մնաս արար։ Եւ ասէ ցնա,
Ազնի՛ւ, ծառայ բարի, զի ի փոքուդ հա-
ւատարիմ եղեր, լիջիր իշխանութիւն
18 ունել ի վերայ տասն քաղաքի։ Եկն
երկրորդն եւ ասէ, Մնասն քո արար
19 հինգ մնաս։ Ասէ եւ ցնա, Եւ դու լիջիր
20 ի վերայ հինգ քաղաքաց։ Եկն միւսն
եւ ասէ, Տէր, ահա մնասն քո զոր ու-
21 նէի ծրարեալ ի վարշամակի. Երկնչէի
ի քէն, զի այր ստամբակ ես. բառնաս
զոր ոչ եդիր, եւ հնձես զոր ոչ սեր-
22 մանեցեր։ Եւ ասէ ցնա, Ի բերանոյ
քումմէ դատեցայց զքեզ, ծառայ [1]ան-
հաւատ. գիտէիր թէ ես այր մի ստամ-
բակ եմ, բառնամ զոր ոչ եդի, հնձեմ
23 ուր ոչ սերմանեցի. Եւ ընդէ՞ր ոչ ե-
տուր զարծաթն իմ ի սեղանաւորս, եւ
24 եկեալ ես տոկոսեօք պահանջէի։ Եւ
ասէ ցպաստաւորսն, Առէք ի դմանէ
զմնասն, եւ տարայք տուք այնմ որ
25 ունիցի զտասն մնասն։ (Եւ ասեն ցնա,
26 Տէր, ունի տասն մնաս։) Ասեմ ձեզ
եթէ Ամենայնի որ ունիցի՝ տացի. եւ
յայնմանէ որ ոչն ունիցի, եւ զոր ու-
27 նիցին՝ բարձցի ի նմանէ։ Բայց զթշնա-
միսն իմ զայնոսիկ որ ոչն կամէին զիս
թագաւորել ի վերայ նոցա, ածէք այսր
28 եւ սպանէք առաջի իմ։ Եւ իբրեւ
զայս ասաց, գնաց յառաջ ելանել յԵ-
րուսաղէմ։
29 էկ. Եւ եղեւ իբրեւ մերձեցաւ ի Բեթ-
փագէ եւ ի Բեթանիա մօտ ի լեառնն
որ կոչի Ձիթենեաց, առաքեաց երկուս
30 յաշակերտացն իւրոց եւ ասէ, Երթայք
դուք ի գեղն որ հանդէպ մեր կայ. յոր
իբրեւ մտանէք, գտանիցէք յաւանակ
կապեալ, յորում ոք ի մարդկանէ եր-
բեք ոչ նստաւ. լուծէք զնա եւ ածէք։
31 Եւ եթէ ոք հարցանիցէ զձեզ թէ Ըն-
դէ՞ր լուծանէք, այսպէս ասասջիք ցնա
32 թէ Տեառն իւրում պիտոյ է։ Իբրեւ
չոգան որ առաքեցանն, գտին որպէս
33 ասացն ցնոսա, [2]"կայր յաւանակն։" Եւ
մինչդեռ լուծանէին զյաւանակն, ասեն
տեարքն նորա ցնոսա, Զի՞ լուծանէք
34 զյաւանակդ։ Եւ նոքա ասեն, Տեառն
35 իւրում պիտոյ է։ Եւ ածին զնա առ
Յիսուս, եւ արկին զնովաւ հանդերձս
36 եւ հեծուցին զՅիսուս։ Եւ մինչդեռ
երթայր, զհանդերձս իւրեանց տարա-
37 ծանէին զճանապարհաւն։ Եւ իբրեւ
այն ինչ մերձ եղեւ ի զառ ի վայր լե-
րինն Ձիթենեաց, սկսաւ ամենայն
բազմութիւն աշակերտացն ուրախու-
թեամբ օրհնել զԱստուած ի ձայն մեծ
վասն ամենայն եղելոց զօրութեանցն
38 զոր տեսին. Եւ ասէին, Օրհնեալ որ
գայ թագաւորդ յանուն Տեառն, խա-
ղաղութիւն յերկինս եւ փառք ի բար-
39 ձունս։ Եւ ոմանք ի փարիսեցւոցն
յամբոխէ անտի ասեն ցնա, Վարդա-
40 պետ, սաստեա աշակերտացդ քոց։ Պա-
տասխանի ետ եւ ասէ, Ասեմ ձեզ զի
եթէ դոքա լռեսցեն, քարինքդ աղա-
ղակեսցեն։
41 Եւ իբրեւ մերձեցաւ, տեսեալ զքա-
ղաքն՝ լայց ի վերայ նորա, եւ ասէ,
42 Եթէ գիտէիր դու գոնէ յաւուրս յայս-
միկ զխաղաղութիւնն քո. բայց այժմ
43 ծածկեցաւ [3]յերեսաց քոց։ Զի եկեսցեն
աւուրք ի վերայ քո, եւ պատեսցեն
զքեւ թշնամիք քո պատնէշ, եւ պա-
շարեսցեն զքեզ, եւ նեղեսցեն զքեզ
44 յամենայն կողմանց. Եւ յատակեսցեն
զքեզ եւ զորդիս քո ի քեզ. եւ ոչ թո-
ղուցուն քար ի քարի վերայ յամենայ-
նի ի քեզ, փոխանակ զի ոչ ծանեար
զժամանակ այցելութեան քո։
45 Եւ մտեալ ի տաճարն սկսաւ հանել
[4]զաղաւնէվաճառսն եւ զգնողս, եւ
զսեղանս հատավաճառացն ցրուեաց"։
46 Եւ ասէ ցնոսա, Գրեալ է, Եւ եղիցի
տուն իմ տուն աղօթից, եւ դուք ա-
47 րարէք զդա այրս աւազակաց։ Եւ ու-
սուցանէր զնոսա հանապազ ի տաճա-
րին. իսկ քահանայապետքն եւ դպիրք
եւ գլխաւորք ժողովրդեանն խնդրէին
48 զնա կորուսանել, Եւ ոչ գտանէին թէ
զինչ արասցեն, զի ժողովուրդն ամե-
նայն կախեալ կային զնմանէ ի լսել։

Գլ. Ի

1 էր. Եւ եղեւ ի միում աւուրցն յայն-
ցանէ, մինչդեռ ուսուցանէր զժողո-
վուրդն ի տաճարի անդ եւ աւետարա-
նէր, հասին ի վերայ քահանայապետքն
2 եւ դպիրք ծերովքն հանդերձ, Եւ ասեն
ցնա, Ասա մեզ, որո՞վ իշխանութեամբ

[1] Յոյնն, չար
[2] Ի Բոդմեր պակասէ
[3] Յոյնն, յաչաց
[4] Բոդմեր, զվաճառողսն. իսկ այլք՝ զվաճառողսն եւ զգնողս

գործես դու զայդ, կամ ո՞վ է որ ետ
3 քեզ զայդ իշխանութիւն։ Պատասխա-
նի ետ եւ ասէ ցնոսա, Հարցից եւ ես
4 զձեզ բան մի, եւ ասացէք ինձ. Մկրտ-
ութիւնն Յովհաննու յերկնի՞ց էր եթէ
5 ի մարդկանէ։ Եւ նոքա խորհեցան ի
6 միտս իւրեանց եւ ասեն, Եթէ ասեմք,
Յերկնից, ասէ, Իսկ ընդէ՞ր ոչ հաւա-
տացէք նմա. եւ եթէ ասեմք, Ի մարդ-
կանէ, ամենայն ժողովուրդն քարկոծ
առնեն զմեզ. զի հաստատեալ է ի միտս
7 զՅովհաննէ, թէ մարգարէ է։ Եւ պա-
տասխանի ետուն չգիտել թէ ուստի
8 իցէ։ Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա, Եւ ոչ
ես ասեմ ձեզ որով իշխանութեամբ
առնեմ զայս։
9 էԳ. Սկսաւ ասել առ ժողովուրդն
զառակս զայս. Այր ոմն տնկեաց այգի,
եւ ետ զնա մշակաց. եւ ինքն գնաց
10 ճանապարհ ժամանակս բազումս։ Եւ
ի ժամու առաքեաց առ մշակսն ծառայ,
զի ի պտղոյ այգւոյն տացեն նմա. եւ
մշակքն գան հարին զնա, եւ արձա-
11 կեցին ունայն։ Եւ յաւել միւս եւս
ծառայ յղել. նոքա եւ զնա եւս գան
հարին, անարգեցին եւ առաքեցին ու-
12 նայն։ Եւ յաւել զերրորդն առաքել.
նոքա եւ զնա վիրաւորեցին եւ հանին
13 արտաքս։ Ասէ տէր այգւոյն, Զի՞նչ
արարից. առաքեցից զորդի իմ սիրելի,
14 թերեւս ի սմանէ պատկառեսցեն։ Իբ-
րեւ տեսին զնա մշակքն, խորհեցան
ընդ միմեանս եւ ասեն, Սա է ժա-
ռանգն, սպանցուք զսա, զի մեր լինի-
15 ցի ժառանգութիւնն։ Եւ հանին զնա
արտաքս քան զայգին եւ սպանին. արդ
զի՞նչ արասցէ ընդ նոսա տէր այգւոյն.
16 Ո՞չ ապաքէն գայցէ եւ կորուսանիցէ
զմշակսն զայնոսիկ եւ տացէ զայգին
այլոց։ Իբրեւ լուան՝ ասեն, Քաւ, մի՛
17 լիցի։ Եւ նա հայեցեալ ընդ նոսա՝ ասէ,
Իսկ զի՞նչ իցէ այն որ գրեալն է եթէ
Վէմն զոր անարգեցին շինողքն՝ նա ե-
18 ղեւ գլուխ անկեան։ Ամենայն որ ընդ-
հարցի ընդ վէմս ընդ այս՝ խորտակես-
ցի, եւ յորոյ վերայ անկցի՝ հոսեսցէ
19 զնա։ Եւ խնդրէին դպիրքն եւ քահա-
նայապետք արկանել ի նա ձեռս ի նմին
ժամու, եւ երկեան ի ժողովրդենէն,
զի գիտացին թէ առ նոսա ասաց զա-
ռակն զայն։
20 էԴ. Եւ ապա սպասեցին, եւ առա-
քեցին դաւաճանս կեղծաւորեալս զան-
ձինս առ արդարս ունել, զի ըմբռնեսցեն զնա բանիւք, առ ի մատնել զնա
պետութեան եւ իշխանութեան դատա-
21 ւորին։ Հարցին ցնա եւ ասեն, Վար-
դապետ, գիտեմք եթէ ուղիղ խօսիս
եւ ուսուցանես, եւ ոչ առնուս ակն,
այլ ճշմարտութեամբ զճանապարհն Աս-
22 տուծոյ ուսուցանես. Արժա՞ն է մեզ
23 կայսեր հարկս տալ թէ ոչ։ Եւ նայե-
ցեալ ընդ խորամանկութիւն նոցա՝
24 ասէ [1]ցնոսա, Ցուցէք" ինձ զդահեկանն.
[2]եւ նոքա ցուցին. եւ ասէ," Զո՞յր
պատկեր եւ զգիր ունի. պատասխանի
25 ետուն եւ ասեն, Զկայսեր։ Եւ նա
ասէ ցնոսա, Արդ երթայք տուք զկայ-
սերն կայսեր, եւ զԱստուծոյն՝ Աստու-
26 ծոյ։ Եւ ոչ կարացին զնա ըմբռնել բա-
նիւք առաջի ժողովրդեանն. եւ զար-
մացեալ ընդ պատասխանին նորա՝
լռեցին։
27 էԵ. Մատուցեալ ոմանք ի սադու-
կեցւոցն, որք հակառակէին չլինել յա-
28 րութեան, հարցին ցնա Եւ ասեն,
Վարդապետ, Մովսէս գրեաց մեզ, Եթէ
ուրուք եղբայր մեռանիցի, որոյ իցէ
կին, եւ նա անորդի [3]իցէ, զի առնու-
ցու եղբայր նորա զկինն, եւ յարուսցէ
29 զաւակ եղբօր իւրում։ Արդ եւթն եղ-
բարք էին. եւ առաջնոյն առեալ կին՝
30 մեռաւ անորդի։ Առ զնա եւ երկրորդն,
31 մեռաւ եւ նա անորդի։ Առ զնա եւ
երրորդն, նոյնպէս եւ եւթանեքին, եւ
32 ոչ թողին [4]որդիս։ Մեռաւ" եւ կինն։
33 Արդ ի յարութեան ո՞ւմ ի նոցանէ լի-
նիցի կին. զի եւթանեքին կալան զնա
34 կին։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս
եւ ասէ, Որդիք աշխարհիս այսորիկ
35 կանայս առնեն եւ արանց լինին. Իսկ
որ արժանի լինիցին այնմ աշխարհի
հասանել եւ յարութեանն որ ի մե-
ռելոց՝ ոչ կանայս առնեն եւ ոչ արանց
36 լինին։ Քանզի եւ ոչ մեռանել եւս կա-
րեն, զի հաւասար հրեշտակաց են, եւ
որդիք Աստուծոյ, քանզի յարութեան
37 որդիք են։ Այլ զի յառնեն մեռեալք,
եւ Մովսէս գուշակեաց ի մորենւոջն,

---

[1] Ոմանք, ցնոսա, Զի՞ փորձէք զիս. ցուցէք
[2] Յոմանս պակասի
[3] Ոմանք, իցէ ի մեռանելն
[4] Յաւելում, որդիս և մեռաւ։ (32) Յետ ամենեցուն մեռաւ

որպէս ասէ զՏէառնէ [1]Աստուծոյ Աբ-
րահամու եւ [1]զԱստուծոյ Իսահակայ եւ
38 [1]զԱստուծոյ Յակոբայ։ Եւ Աստուած
չէ մեռելոց, այլ կենդանեաց, զի ա-
39 մենեքին նմա կենդանի են։ Պատաս-
խանի ետուն ոմանք ի դպրացն եւ ա-
սեն, Վարդապետ, բարւոք ասացեր։
40 Եւ ոչ եւս ոք իշխէր հարցանել զնա
եւ ոչինչ։
41 ԷԶ․ Ասէ եւ առ նոսա, Զիա՞րդ ա-
սեն զՔրիստոսէ թէ որդի է Դաւթի․
42 Զի ինքն Դաւիթ ասէ ի գիրս Սաղմո-
սաց, Ասաց Տէր ցՏէր իմ, Նիստ ընդ
43 աջմէ իմմէ, Մինչեւ եդից զթշնամիս
44 քո պատուանդան ոտից քոց։ Իսկ արդ
եթէ Դաւիթ զնա Տէր կոչէ, զիա՞րդ
որդի նորա իցէ։
45 Եւ լու ի լու ամենայն ժողովրդեանն
46 ասէ ցաշակերտսն, Զգոյշ լերուք ի
դպրացն, որ կամին պատմուճանօք
շրջել, եւ սիրեն ողջոյնս ի հրապա-
րակս, եւ զնախաթոռս ի ժողովուրդս,
47 եւ զբարձերէցս յընթրիս․ Որ ուտեն
զտունս այրեաց, եւ պատճառանօք
յերկարեն զաղօթս․ նոքա ընկալցին
աւելի դատաստանս։

ԳԼ․ ԻԱ

1 Եւ հայեցեալ ետես զմեծատունսն որ
արկանէին զտուրս իւրեանց ի գան-
2 ձանակն։ Ետես եւ զկին ոմն այրի աղ-
քատ, որ արկ անդր երկուս լումայս։
3 Եւ ասէ, Արդարեւ ասեմ ձեզ, զի այ-
րին այն աղքատ աւելի արկ քան զա-
4 մենեսին։ Ամենեքին նոքա ի մթերից
իւրեանց արկին յընծայսն [2]Աստուծոյ,
բայց նա ի կարօտութենէ իւրմէ զա-
մենայն զկեանս իւր զոր ունէր՝ արկ։
5 ԷԷ․ Եւ յասել ոմանց զտաճարէն թէ
գեղեցիկ վիմօք եւ [3]աշտարակօք զար-
6 դարեալ է, ասէ, Զայդ ամենայն զոր
տեսանէք, եկեսցեն աւուրք յորս ոչ
թողցի այդր քար ի քարի վերայ որ
7 ոչ քակտեսցի։ Հարցին ցնա եւ ասեն,
Վարդապետ, ե՞րբ լինիցի այդ, եւ զի՞նչ
8 նշան իցէ յորժամ այդ լինելոց իցէ։ Եւ
նա ասէ, Զգոյշ կացէք, մի՛ խաբիցիք․
զի բազումք գայցեն յանուն իմ, եւ
ասիցեն թէ Ես եմ, եւ մերձեցաւ ժա-
9 մանակ․ մի՛ երթայցէք զկնի նոցա։ Եւ
յորժամ լսիցէք պատերազմունս եւ
խռովութիւնս, մի՛ զարհուրիցիք․ զի
պարտ է նախ այնմ լինել, այլ ոչ առ-
10 ժամայն կատարած։ Յայնժամ ասէ
ցնոսա, Յարիցէ ազգ յազգի վերայ եւ
թագաւորութիւն ի թագաւորութեան
11 վերայ․ Եւ շարժմունք [4]մեծամեծք․
եւ ի տեղիս տեղիս սովք՝՝ եւ սրածու-
թիւնք եղիցին․ արհաւիրք եւ նշանք
12 մեծամեծք յերկնից։ Բայց յառաջ քան
զայս ամենայն մխեսցեն զձեռս իւր-
եանց ի ձեզ եւ հալածեսցեն, մատնես-
ցեն ի ժողովուրդս եւ ի բանտս, եւ
տանիցին առաջի դատաւորաց եւ թա-
13 գաւորաց վասն անուան իմոյ։ Եւ լի-
14 նիցի ձեզ այն ի վկայութիւն։ Արդ դիք
ի սիրտս ձեր, մի՛ յառաջագոյն կրթել
15 տալոյ պատասխանի։ Զի ես տաց ձեզ
բերան եւ իմաստութիւն, որում ոչ
կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պա-
տասխանի ամենայն հակառակորդքն
16 ձեր։ Մատնեսջիք եւ ի ծնողաց եւ յեղ-
բարց եւ յազգականաց եւ ի բարեկա-
17 մաց, եւ սպանանիցեն ի ձէնջ․ Եւ ե-
ղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն
18 անուան իմոյ․ Եւ մազ մի ի գլխոյ ձեր-
19 մէ ոչ կորիցէ։ Եւ համբերութեամբ
ձերով ստասջիք զոգիս ձեր։
20 Այլ յորժամ տեսանիցէք շուրջ պա-
տեալ զօրօք զԵրուսաղէմ, յայնժամ
գիտասջիք թէ մերձ է աւեր նորա։
21 Յայնժամ որ ի Հրէաստանի իցեն՝ փա-
խիցեն ի լերինս, եւ որ ի միջի նորա
իցեն՝ խուսեսցեն, եւ որ ի գաւառսն
22 իցեն՝ մի՛ մտցեն ի նա։ Զի աւուրք
վրէժխնդրութեան են այնոքիկ առ ի
23 կատարելոյ ամենայն գրելոց։ Բայց վա՜յ
իցէ յղեաց եւ սնուցանողաց յաւուրսն
յայնոսիկ․ զի եղիցի տագնապ մեծ ի
վերայ երկրի, եւ բարկութիւն՝ ժողո-
24 վրդեանն այնմիկ։ Եւ անկցին ի սուր
սուսերի, եւ գերեսցին յամենայն հե-
թանոսս․ եւ Երուսաղէմ եղիցի կոխան
ազգաց, մինչեւ կատարեսցին ժամա-
25 նակք հեթանոսաց։ Եւ եղիցին նշանք
յարեգական եւ ի լուսին եւ յաստեղս,
եւ յերկրի տագնապ հեթանոսաց՝ յահեղ
բարբառոյ [5]իբրեւ ծովու եւ [6]խռովու-

[1]Յոյն, Աստուած
[2]Յոմանս պակասի
[3]Յոյն նուէրօք
[4]Ոմանք, մեծամեծք ի տեղիս տեղիս, և սովք
[5]ի Յունարէն պակասէ
[6]Յոյն, ալեաց

26 *թեան, Ցեղանելոյ ոգւոց մարդկան յեր-*
կիւղէ եւ ի կարծեաց եկելոց ի վերայ
տիեզերաց. զի զօրութիւնք երկնից
27 *շարժեսցին։ Եւ յայնժամ տեսցեն զՈր-*
դի մարդոյ եկեալ ամպովք զօրութեամբ
28 *եւ փառօք բազմօք։ Եւ յորժամ սկսա-*
նիցի այս լինել, ամբարձջիք եւ բարձ-
րացուսջիք զգլուխս ձեր, զի մերձ է
փրկութիւն ձեր։
29 *Եւ ասաց առակ մի նոցա, Տեսէք*
30 *զթզենիդ եւ զամենայն ծառ. Յորժամ*
[1]ցուցանիցեն զպտուղ իւրեանց", տե-
սանէք եւ ի նոցանէ ճանաչէք եթէ
31 *մերձ է ամառն։ Նոյնպէս եւ դուք*
յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն
եղեալ, գիտասջիք թէ մերձ է արքա-
32 *յութիւն Աստուծոյ։ Ամէն ասեմ ձեզ*
թէ Ոչ անցցէ ազգս այս, մինչեւ այս
33 *ամենայն եղիցի։ Երկինք եւ երկիր անց-*
34 *ցեն, եւ բանք իմ ոչ անցանիցեն։ Զգոյշ*
լերուք անձանց, գուցէ ծանրանայցեն
սիրտք ձեր շուայտութեամբ եւ արբե-
ցութեամբ եւ հոգովք աշխարհակա-
նօք, եւ յանկարծակի հասանիցէ ի վե-
35 *րայ ձեր օրն այն. Զի իբրեւ զորո-*
գայթ հասանիցէ ի վերայ ամենեցուն
որ բնակեալ են ընդ ամենայն երեսս
36 *երկրի։ Արթուն կացէք այսուհետեւ,*
յամենայն ժամ աղօթս արարէք, զի
արժանի լինիջիք զերծանել յայնմ ա-
մենայնէ որ լինելոց է, եւ կալ առա-
ջի Որդւոյ մարդոյ։
37 *Եւ ի տուէ ի տաճարին ուսուցա-*
նէր, եւ զգիշերս ելեալ ագանէր ի լե-
38 *րինն որ կոչէր Ձիթենեաց։ Եւ ամե-*
նայն ժողովուրդն կանխէր ընդ առա-
ւօտս առ նա ի տաճարն լսել ի նմանէ։

ՎՁ

ԳԼ. ԻԲ

1 *Մերձեցաւ տօն բաղարջակերացն որ*
2 *կոչէր Պասքա. Եւ խնդրէին քահա-*
նայապետքն եւ դպիրք թէ ո՛րպէս
սպանանիցեն զնա, բայց երկնչէին ի
ժողովրդենէ անտի։
3 *Եմուտ Սատանայ ի Յուդա ի*
կոչեցեալն Իսկարիովտացի, որ էր ի
4 *թուոյ երկոտասանիցն։ Չոգաւ եդ*
բանս ընդ քահանայապետսն եւ ընդ
դպիրս եւ ընդ իշխանս ժողովրդեանն,
5 *զի մատնեսցէ զնա նոցա։ Եւ խնդա-*
ցին եւ խոստացան տալ նմա արծաթ։
6 *Եւ յանձն առ եւ խնդրէր պարապ*
մատնել զնա նոցա՝ մեկուսի յամբո-
խէն։
7 *Եկն օր բաղարջակերացն, յորում*
8 *օրէն էր զենուլ զպասեքն։ Եւ առա-*
քեաց զՊետրոս եւ զՅովհաննէս եւ ա-
սէ, Երթայք պատրաստեցէք մեզ զպա-
9 *սեքն զի կերիցուք։ Եւ նոքա ասեն,*
10 *Ո՞ւր կամիս զի պատրաստեսցուք։ Եւ*
ասէ ցնոսա, Ահա իբրեւ մտանիցէք ի
քաղաքն, պատահեսցէ ձեզ այր մի
բարձեալ սափոր ջրոյ. երթիջիք զհետ
11 *նորա ի տունն յոր մտանիցէ. Եւ ա-*
սասջիք ցտանուտէր տանն, Վարդա-
պետ ասէ քեզ, Ո՞ւր են վանքն [2]իմ,
յորում զպասեքն ուտիցեմ աշակեր-
12 *տօքս հանդերձ։ Եւ նա ցուցցէ ձեզ*
վերնատուն մի մեծ զարդարեալ, [3]եւ
13 *անդ պատրաստեսջիք։ Եւ գնացեալ*
գտին որպէս եւ ասացն նոցա, եւ
պատրաստեցին զպասեքն։
14 *Եւ իբրեւ ժամ եղեւ, բազմեցաւ,*
եւ երկոտասան առաքեալքն ընդ նմա։
15 *Եւ ասէ ցնոսա, Ցանկանալով ցանկա-*
ցայ զայս պասեք ուտել ընդ ձեզ, մինչ-
16 *չեւ չարչարեալ իցեմ։ Բայց ասեմ ձեզ*
թէ ոչ եւս կերայց ի սմանէ, մինչեւ լցցի
17 *յարքայութեան Աստուծոյ։ Եւ ընկա-*
լեալ բաժակ՝ գոհացաւ եւ ասէ, Առէք
18 *զայդ եւ բաժանեցէք ի ձեզ։ Ասեմ ձեզ*
թէ յայսմ հետէ ոչ արբից ի բերոյ որ-
թոյ, մինչեւ եկեսցէ արքայութիւն
Աստուծոյ։
19 *Եւ առեալ հաց՝ գոհացաւ, եբեկ եւ*
ետ նոցա եւ ասէ, Այս է մարմին իմ,
[4]որ վասն բազմաց տուեալ". զայս ա-
20 *րասջիք առ իմոյ յիշատակի։ Նոյնպէս*
եւ զբաժակն յետ ընթրեացն առ եւ
ասէ, Այս բաժակ է նոր ուխտ իմով
արեամբ վասն ձեր հեղեալ։
21 *Բայց աւասիկ ձեռն մատնչի իմոյ*
22 *ընդ իս ի սեղանս։ Եւ Որդի մարդոյ*
ըստ սահմանելոյն երթայ, բայց վա՜յ
մարդոյն այնմիկ յոյր ձեռն մատնեսցի։
23 *Եւ նոքա սկսան խնդրել ընդ միմեանս,*
թէ ո՛վ է ի նոցանէ որ զայն գործելոց
իցէ։

---

[1] Բազումք, բողբոջեսցին

[2] Յունարէն գրոց

[3] Ի բազումս գրոց

[4] Ի բազումս, որ վասն ձեր տուեալ. յոյն՝ գրոց

24 Եւ եղեւ հակառակութիւն ի մէջ
նոցա թէ ո՛վ ի նոցանէ համարիցի մեծ։
25 Եւ նա ասէ ցնոսա, Թագաւորք ազ-
գաց տիրեն նոցա, եւ որ իշխենն նո-
26 ցա՝ բարերարք կոչին. Այլ դուք ոչ
այնպէս, այլ որ մեծն է ի ձեզ՝ եղիցի
իբրեւ զկրտսերն, եւ առաջնորդն՝ իբ-
27 րեւ զսպասաւորն։ Ո՞վ է մեծ, բազ-
մեա՞լն եթէ սպասաւորն. ո՞չ ապաքէն
բազմեալն. բայց ես եմ ի միջի ձե-
28 րում իբրեւ սպասաւոր։ Եւ դուք էք
որ ցանգ կայիք ընդ իս ի փորձութիւնս
29 իմ. Եւ ես ուխտեմ ձեզ, որպէս եւ
Հայր իմ ուխտեաց ինձ, զարքայու-
30 թիւն. Զի ուտիցէք եւ ըմպիցէք ի սե-
ղան իմ յարքայութեանն իմում, եւ
նստիցիք [1]յերկոտասան աթոռ” դա-
տել զերկոտասան ազգն Իսրայելի։
31 Եւ ասէ Տէր, Սիմովն, Սիմովն, ա-
հա Սատանայ խնդրեաց զձեզ խարբա-
32 ղել իբրեւ զցորեան. Այլ ես աղաչեցի
վասն քո զի մի՛ պակասեսցեն հաւատք
քո. եւ դու երբեմն դարձցիս եւ հաս-
33 տատեսցես զեղբարս քո։ Եւ նա ասէ
ցնա, Տէր, ընդ քեզ պատրաստ եմ ե՛ւ
34 ի բանտ ե՛ւ ի մահ երթալ։ Եւ նա ա-
սէ ցնա, Ասեմ քեզ, Պետրէ, չիցէ այ-
սօր հաւու խօսեալ՝ մինչեւ երիցս ու-
րասցիս զիս չգիտել։
35 Եւ ասէ ցնոսա, Յորժամ առաքեցի
զձեզ առանց քսակի եւ մախաղի եւ
կօշկաց, միթէ կարօտացա՞յք իմիք։
36 Եւ նոքա ասեն, Եւ ոչ իմիք. ապա
ասէ, Այլ այժմ որ ունիցի քսակ՝
բարձցէ, նոյնպէս եւ մախաղ. եւ որ
ոչն ունիցի՝ վաճառեսցէ զձորձս իւր
37 եւ գնեսցէ իւր սուսեր։ Բայց ասեմ
ձեզ, զի այս եւս որ գրեալ է՝ պարտ
է զի կատարեսցի յիս թէ Ընդ անօրէնս
համարեցաւ. զի որ վասն իմ ինչ է՝
38 վճարեալ է։ Եւ նոքա ասեն, Տէր, ա-
հաւասիկ են աստ երկու սուրք. եւ
նա ասէ ցնոսա, Բաւական են։
39 Եւ ելեալ գնաց ըստ սովորութեանն
ի լեառն Ձիթենեաց. գնացին զհետ նո-
40 րա եւ աշակերտքն։ Իբրեւ եհաս ի
տեղին, ասէ ցնոսա, Յաղօթս կացէք
41 չմտանել ի փորձութիւն։ Եւ ինքն մեկ-
նեցաւ ի նոցանէ իբրեւ քարընկէց մի,
42 եդ ծունր, կայր յաղօթս, Եւ ասէր,
Հայր, եթէ կամիս, անցո զբաժակս
զայս յինէն. բայց ոչ իմ կամք, այլ
43 քոյդ լիցին։ Եւ երեւեցաւ նմա հրեշ-
տակ յերկնից եւ զօրացուցանէր զնա.
եւ էր ի տագնապի, եւ մտադիւրու-
44 թեամբ եւս կայր յաղօթս։ Եւ հոսէին
ի նմանէ քրտունք իբրեւ զկայլակս
արեան [2]ոլոռն ոլոռն” հեղեալ յերկիր։
45 Եւ յարուցեալ յաղօթիցն՝ եկն առ ա-
շակերտսն, եգիտ զնոսա ի քուն ի
46 տրտմութենէն. Եւ ասէ ցնոսա, Զի՞
ննջէք. արիք, կացէք յաղօթս՝ զի մի՛
մտանիցէք ի փորձութիւն։
47 Եւ մինչդեռ խօսէր, ահաւասիկ ամ-
բոխ, եւ որ կոչէրն Յուդա, մի յերկո-
տասանիցն, առաջնորդէր նոցա. [3]իբ-
րեւ մերձեցաւ առ Յիսուս, համբուր-
եաց զնա”. [4]քանզի զայն նշան տուեալ
էր նոցա, թէ Ընդ որում ես համբու-
48 րեցից, նա է, զնա ունիցիք։” Ասէ ցնա
Յիսուս, Յուդա, համբուրելո՞վ մատ-
49 նես զՈրդի մարդոյ։ Իբրեւ տեսին
որ զնովաւն էին որ ինչ եղեւն, ասեն
ցնա, Տէր, հարցո՞ւք զնոսա սրով։
50 Եւ եհար մի ոմն ի նոցանէ զքահա-
նայապետին ծառայ, եւ ի բաց եհան
51 զաջոյ ունկն նորա։ Պատասխանի ետ
Յիսուս եւ ասէ, Թոյլ տուք մինչեւ
ցայդ վայր. եւ մատուցեալ յունկն՝
52 բժշկեաց զնա։ Եւ ասէ ցեկեալսն ի
վերայ նորա, ցքահանայապետսն եւ
ցիշխանս տաճարին եւ ցծերսն, Իբրեւ
ի վերայ աւազակի՞ ելէք սուսերօք
53 եւ բրօք։ Հանապազ ընդ ձեզ էի ի
տաճարին, եւ ոչ ձգեցէք ձեռս յիս.
այլ այս է ձեր ժամ եւ իշխանութիւն
խաւարի։
54 Եւ կալեալ զնա՝ ածին եւ մուծին
ի տուն քահանայապետին. եւ Պետ-
րոս երթայր զկնի նորա հեռագոյն։
55 Իբրեւ լուցին կրակ ի մէջ գաւթին եւ
նստան շուրջ, նստաւ եւ Պետրոս ի
56 մէջ նոցա։ Ետես զնա աղախին ոմն
զի նստէր առ լոյսն, հայեցաւ ընդ նա
եւ ասէ, Եւ սա ընդ նմա էր որ ընդ
57 նմայն էին։ Իսկ Պետրոս ուրացաւ եւ
58 ասէ, Ոչ գիտեմ զնա, կին դու։ Եւ
յետ սակաւ միոյ այլ ոմն ետես զնա
եւ ասէ, Եւ դու ի նոցանէ ես. եւ

[1]Բազումք, յաթոռս

[2]Ի Յոհաննէ պակասի
[3]Յոմն, և մերձեցաւ առ Յիսուս համբուրել զնա
[4]Ի բազումս պակասի

Պետրոս ասէ, Այր դու, չեմ ի նոցա-
59 նէ ։ Եւ իբրեւ ժամ մի անց ի վերայ,
այլ ոմն վիճէր եւ ասէր, Ստոյգ եւ
սա ընդ նմա էր, քանզի Գալիլեացի է ։
60 Ասէ Պետրոս, Այր դու, չգիտեմ զինչ
խօսիդ . եւ առժամայն մինչդեռ նա
61 զայն ասէր, խօսեցաւ հաւ ։ Դարձաւ
Տէր եւ հայեցաւ ի Պետրոս . եւ յիշեաց
Պետրոս զբանն Տեառն զոր ասաց ցնա,
Մինչչեւ հաւու խօսեալ իցէ, [1]երիցս
62 ուրասցիս [2]չգիտել զիս ։ Եւ ելեալ ար-
տաքս՝ ելաց դառնապէս ։
63 Եւ արքն, որ պահէին զնա, այպն
64 առնէին զնովաւ եւ հարկանէին ։ Ծած-
կէին զերեսս նորա [2]եւ տանջէին", եւ
հարցանէին ցնա եւ ասէին, Մարգար-
65 եաց, ո՞վ է որ եհարն զքեզ ։ Եւ այլ
բազում ինչ հայհոյութեամբ խօսէին
ի նա ։
66 Եւ իբրեւ այգ եղեւ, ժողովեցաւ
ծերակոյտ ժողովրդեանն, քահանայա-
պետքն եւ դպիրք, եւ հանին ածին
զնա յատեանն իւրեանց եւ ասեն, Եթէ
67 դու ես Քրիստոսն, ասա մեզ ։ Ասէ
ցնոսա, Եթէ ասացից ձեզ, սակայն ոչ
68 հաւատայք . Եւ եթէ հարցից ինչ զձեզ,
չտայք ինձ պատասխանի կամ արձա-
69 կիցէք ։ Բայց յայսմ հետէ նստցի Որդի
մարդոյ ընդ աջմէ զօրութեանն Ա-
70 տուծոյ ։ Եւ ասեն ամենեքեան, Ու-
րեմն դու ես Որդի՞ն Աստուծոյ . եւ նա
ասէ ցնոսա, Դուք ասէք թէ ես եմ ։
71 Եւ նոքա ասեն, Զի՞նչ եւս պիտոյ է
մեզ վկայութիւն, զի մեզէն իսկ լուաք
ի բերանոյ դորա ։

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ յարուցեալ ամենայն բազմութիւնն
2 նոցա, ածին զնա առ Պիղատոս ։ Եւ
սկսան չարախօս լինել զնմանէ եւ ա-
սել, Գտաք զսա զի թիւրէր զազգս
մեր, եւ արգելոյր ի տալոյ հարկս Կայ-
սեր, եւ ասէր զանձնէ եթէ Քրիստոսն
3 իցէ թագաւոր ։ Իսկ Պիղատոս եհարց
զնա եւ ասէ, Դո՞ւ ես թագաւորն
Հրէից . Նա պատասխանի ետ նմա եւ
4 ասէ, Դու ասացեր ։ Ասէ Պիղատոս
ցքահանայապետսն եւ ցժողովուրդսն,
Զգտանեմ ինչ վնաս յառնս յայսմիկ ։
5 Եւ նոքա պնդէին եւ ասէին եթէ Խռովէ
զժողովուրդս, ուսուցանէ ընդ ամե-
նայն Հրէաստան՝ սկսեալ ի Գալիլեէ
6 մինչեւ ցայսր ։ Իսկ Պիղատոս իբրեւ
լուաւ զԳալիլեէ, եհարց եթէ Գալիլ-
7 եացի՞ իցէ այրն ։ Եւ իբրեւ գիտաց թէ
յիշխանութենէ Հերովդի է, ետ տանել
զնա առ Հերովդէս . քանզի եւ նա յԵ-
8 րուսաղէմ էր յաւուրսն յայնոսիկ ։ Եւ
Հերովդէս իբրեւ ետես զՅիսուս, ու-
րախ եղեւ յոյժ, զի ցանկայր ի բազում
ժամանակաց տեսանել զնա . քանզի
լսէր բազում անգամ զնմանէ, եւ ակն
ունէր նշան ինչ լինել տեսանել ի նմա-
9 նէ ։ Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք .
եւ նա ոչինչ ետ նմա պատասխանի ։
10 Կային քահանայապետքն եւ դպիրք եւ
11 պնդագոյնս չարախօսէին զնմանէ ։ Ար-
համարհեաց զնա եւ Հերովդէս հանդերձ
իւրովք զօրականօքն, եւ այպն արար-
եալ՝ արկ զնովաւ հանդերձս սպիտակս,
եւ ետ տանել անդրէն առ Պիղատոս ։
12 Եւ եղեն բարեկամք Պիղատոս եւ Հե-
րովդէս յաւուր յայնմիկ, քանզի յա-
ռաջ թշնամիք էին միմեանց ։
13 Կոչեաց Պիղատոս զքահանայապետսն
14 եւ զիշխանս եւ զժողովուրդն, Եւ ասէ
ցնոսա, Ածէք մատուցէք ինձ զայրս
զայս իբրեւ զխոտորեցուցիչ ժողովրդ-
եանն . եւ ահաւասիկ առաջի ձեր դա-
տեցայ, եւ վնաս ինչ ոչ գտի յառնս յայս-
միկ՝ զորոց դուք չարախօսէքդ զդմա-
15 նէ ։ Այլ եւ ոչ Հերովդէս, քանզի [3]ետու
տանել զդա առ նա". եւ արդ ոչինչ մա-
16 հու արժանի է գործեալ դորա . Խրա-
17 տեցից զդա եւ արձակեցից ։ Զի հարկ
էր մի մի ըստ տօնի արձակել նոցա ։
18 Եւ նոքա աղաղակէին ամենայն բազ-
մութեամբն եւ ասէին, Բարձ զդա եւ
19 արձակեա մեզ զԲարաբբա . Որ էր վասն
խռովութեան իրիք եղելոյ ի քաղաքին
20 եւ սպանութեան մտեալ ի բանտ ։ Դար-
ձեալ Պիղատոս սկսաւ խօսել, քանզի
21 կամէր արձակել զՅիսուս ։ Եւ նոքա
անդրէն աղաղակէին եւ ասէին, [4]Ի խաչ
22 հան" զդա ։ Եւ նա [5]երիցս ասէ ցնոսա,
Զի՞նչ չար արար սա . ոչինչ վնաս
մահու գտի ի սմա, խրատեցից զսա

[1]Ոմանք, այսօր երիցս [2]Ի բազումս պակասէ

[3]Ոմանք, առաքեցի զձեզ առ նա, այլ՝ առաքեաց զնա առ մեզ
[4]Բազումք, Ի խաչ հան, ի խաչ հան
[5]Ցայն, երրորդ անգամ

23 եւ արձակեսցես։ Եւ նոքաստիպէին
մեծաձայն եւ խնդրէին զնա ի խաչ հա-
նել, եւ զօրանային բարբառք նոցա եւ
24 քահանայապետիցն։ Եւ Պիղատոս հա-
ւանեցաւ առնել զհայցուածս նոցա։
25 Արձակեաց նոցա [1]զԲարաբբայն՝ զոր
վասն խռովութեան եւ սպանութեան
արկեալ էր ի բանտ, զոր եւ խնդրէինն
իսկ, եւ զՅիսուս մատնեաց կամաց
նոցա։
26 Իբրեւ տարին զնացին զնա, ըմբռնե-
ցին զոմն Սիմովն Կիւրենացի որ գայր
յանդէ, եդին ի վերայ նորա զխաչն բե-
27 րել զկնի Յիսուսի։ Եւ երթայր զհետ
նորա բազմութիւն ժողովրդեանն եւ
կանանց որ կոծէին եւ աշխարէին զնա։
28 Դարձաւ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա,
Դստերք Երուսաղեմի, մի՛ լայք ի վե-
րայ իմ, այլ լացէք ի վերայ անձանց
29 եւ ի վերայ որդւոց ձերոց։ Զի եկես-
ցեն աւուրք, յորս ասիցեն թէ Երանի
ամլոց եւ որովայնից որ ոչ ծնան, եւ
30 ստեանց՝ որ ոչ դիեցուցին։ Յայնժամ
սկսանիցին ասել լերանց թէ Անկե-
րուք ի վերայ մեր, եւ բլրոց՝ թէ
31 Ծածկեցէք զմեզ։ Զի եթէ ընդ փայտ
դալար զայս առնեն, ընդ չորն զի՞նչ
լինիցի։
32 Ածին եւ այլ երկուս, չարագործս,
33 սպանանել ընդ նմա։ Իբրեւ չոգան ի
տեղին կոչեցեալ Գագաթն, անդ հա-
նին զնա ի խաչ, եւ զչարագործսն,
զոմն ընդ աջմէ եւ զոմն ընդ ձախմէ
34 [2]խաչեցին։ Եւ Յիսուս ասէ, Հայր,
թող դոցա, զի ոչ գիտեն զինչ գոր-
ծեն։ Եւ ի բաժանել զհանդերձս նորա
35 արկին վիճակս։ Եւ կայր ժողովուրդն
հայեցեալ. անգոսնէին զնա իշխանքն
հանդերձ նոքօք եւ ասէին, Զայլս ապ-
րեցոյց, ապրեցուսցէ եւ զանձն, եթէ
դա է Քրիստոս [3]Որդի Աստուծոյ ընտ-
36 րեալն՝։ Այպն առնէին զնա եւ զի-
նուորքն, եկեալ առաջի՝ մատուցա-
37 նէին նմա քացախ, Եւ ասէին, Եթէ
դու ես թագաւորն Հրէից, փրկեա
38 զանձն քո։ Եւ էր գիր գրեալ ի վերայ
նորա Յունարէն եւ Դաղմատերէն եւ
Եբրայեցերէն գրով թէ Սա է արքայն
Հրէից։

39 Իսկ մի ոմն ի կախելոց չարագոր-
ծացն հայհոյէր զնա եւ ասէր, [4]Ո՞չ
դու ես Քրիստոսն, փրկեա զանձն քո
40 եւ զմեզ։ Պատասխանի ետ ընկերն
սաստելով նմա եւ ասէ, Ջերկնչի՞ս
դու յԱստուծոյ, զի ի նմին պատժի
41 կաս։ Եւ մեք յիրաւի, զի արժանի ո-
րոց գործեցաքն՝ առնումք զհատու-
ցումն. եւ սա ապիրատ ինչ ոչ գոր-
42 ծեաց։ Եւ ասէ ցՅիսուս, Յիշեա զիս,
Տէր, յորժամ գայցես արքայութեամբ
43 քով։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս, Ամէն
ասեմ քեզ, Այսօր ընդ իս իցես ի
դրախտին։
44 Եւ էր իբրեւ վեցերորդ ժամ, եւ
խաւար եղեւ ի վերայ ամենայն երկրի
մինչեւ ցիններորդ ժամն. խաւարե-
45 ցաւ արեգակն։ Եւ հերձաւ վարագոյր
46 տաճարին ընդ մէջ։ Եւ կարդաց Յի-
սուս ի ձայն մեծ եւ ասէ, Հայր, ի
ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ. զայս
իբրեւ ասաց, եհան զոգի։
47 Եւ տեսեալ հարիւրապետին զոր ինչ
եղեւն՝ փառաւոր արար զԱստուած եւ
ասէ, Արդարեւ այրս այս արդար էր։
48 Եւ ամենայն ժողովուրդքն որ եկեալ
էին, եւ տեսանէին զտեսիլն զայն եւ
զգործ, բախէին զկուրծս եւ դառնա-
49 յին։ Կային եւ ամենայն ծանօթքն նո-
րա ի հեռաստանէ, եւ կանայք որ ե-
կեալ էին զհետ նորա ի Գալիլեէ՝ տե-
սանէին զայն։
50 Եւ ահա այր մի անուն Յովսէփ,
որ էր նախարար, այր բարեգործ եւ
51 արդար, (Սա չէր միաբանեալ ընդ խոր-
հուրդս եւ ընդ գործս նոցա,) յԱրիմա-
թեայ քաղաքէ Հրէից, որ եւ ինքն
իսկ ակն ունէր արքայութեան Աստու-
52 ծոյ։ Սա մատուցեալ առ Պիղատոս՝
53 խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի. Եւ ի-
ջուցեալ զնա՝ պատեաց պաստառակա-
լաւ, եւ եդ ի կռածոյ գերեզմանի ուր
54 չէր բնաւ զոք եդեալ։ Եւ օրն էր
ուրբաթ եւ շաբաթ լուսանայր։
55 Եւ երթային զհետ նորա կանայքն որ
եկեալ էին ընդ նմա ի Գալիլեէ, տեսին
զգերեզմանն, եւ որպէս եդաւ մար-
56 մին նորա։ Դարձան եւ պատրաստե-
ցին խունկս եւ եւղս եւ ի շաբաթուն
հանգարտեցին վասն պատուիրանին։

---

[1] ի բռնաւոր [illegible]
[2] ի [illegible] [illegible]
[3] [illegible], ընտրեալն Աստուծոյ
[4] [illegible], Եթէ

Գլ. ԻԴ

1 Բայց ի միաշաբաթուն վաղ քաջ ընդ
առաւօտն եկին ի գերեզմանն, բերին
զխունկսն զոր պատրաստեցին, եւ այլ
2 կանայք ընդ նոսա. Եւ գտին զվէմն
թաւալեցուցեալ ի գերեզմանէ անտի։
3 Եւ մտեալ ի ներքս ոչ գտին զմարմինն
4 Տեառն Յիսուսի։ Եւ եղեւ ընդ հիա-
նալն նոցա վասն այնորիկ, եւ ահա
արք երկու հասին առ նոսա ի հան-
5 դերձս լուսաւորս։ Եւ իբրեւ զահի
հարան եւ խոնարհեցուցին զերեսս
իւրեանց յերկիր, ասեն ցնոսա, Զի՞
6 խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս. Չէ
աստ, այլ յարեաւ. յիշեցէք որպէս խօ-
սեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն ի Գալիլեա,
7 Եւ ասէր թէ Պարտ է Որդւոյ մարդոյ
մատնել ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց,
եւ ի խաչ ելանել եւ յերրորդ աւուր
8 յառնել։ Եւ յիշեցին զբանսն նորա։
9 Եւ [1]դարձան պատմեցին զայս ամե-
նայն մետասանիցն եւ այլոցն ամենե-
10 ցուն։ Եւ էին Մարիամ Մագդաղե-
նացի եւ Յովհաննա եւ Մարիամ Յա-
կովբայ եւ այլք ընդ նոսա որ պատ-
11 մեցին զայս առաքելոցն։ Եւ երեւե-
ցան առաջի նոցա չաղփաղփութիւն
բանքն նոցա եւ չհաւատային նոցա։
12 Բայց Պետրոս յարուցեալ ընթացաւ
ի գերեզմանն, եւ հայեցեալ տեսանէ
զկտաւսն լոկ զի կային, եւ գնաց ընդ
միտս զարմացեալ թէ զինչ եղեւ։
13 Եւ ահա երկուք ի նոցանէ երթային
ի նմին աւուր ի գեղ մի որ հեռի էր
յԵրուսաղեմէ [2]հարիւր եւ վաթսուն"
ասպարիսաւ, եւ էր անուն նորա Եմ-
14 մաւուս։ Եւ նոքա խօսէին ընդ մի-
մեանս վասն ամենայն անցիցն անցե-
15 լոց։ Եւ եղեւ ընդ խօսելն նոցա եւ ընդ
վիճել, եւ ինքն իսկ Յիսուս մերձե-
16 ցաւ եւ երթայր ընդ նոսա։ Եւ նոցա
աչք կալեալ էին առ ի չճանաչելոյ զնա։
17 Եւ ասէ ցնոսա, Զի՞նչ են բանքդ վասն
որոյ վիճիքդ ընդ միմեանս մինչդեռ
18 գնայքդ, եւ տրտմեալ էք։ Պատաս-
խանի ետ մի ոմն ի նոցանէ որում ա-
նուն էր Կղէովպաս, եւ ասէ ցնա,
Դո՞ւ միայն կաս յԵրուսաղէմ, որ ոչ
գիտացեր զինչ գործեցաւ ի նմա յա-
19 ւուրս յայսոսիկ։ Եւ ասէ ցնոսա, Զի՞նչ.
եւ նոքա ասեն, ԶՅիսուսէ Նազով-
րեցւոյ, որ եղեւ այր մարգարէ հզօր
արդեամբք եւ բանիւք առաջի Աստու-
20 ծոյ եւ ամենայն ժողովրդեանն։ Ո՛ր-
պէս մատնեցին զնա քահանայապետքն
եւ իշխանքն մեր ի դատաստան մա-
21 հու եւ հանին զնա ի խաչ։ Մեք ակն
ունէաք թէ նա իցէ որ փրկելոցն էր
զԻսրայէլ. այլ եւ հանդերձ այսու ա-
մենայնիւ այս երրորդ օր է յորմէ հե-
22 տէ այն գործեցաւ. Այլ եւ կանայք ո-
մանք ի մէնջ զարմացուցին զմեզ. որք
կանխեալ ընդ առաւօտն չոգան ի գե-
23 րեզմանն, Եւ ոչ գտին զմարմին նո-
րա. եկին եւ ասեն թէ եւ տեսիլ եւս
հրեշտակաց տեսին, որք ասէին զնմա-
24 նէ թէ կենդանի է։ Եւ գնացին ոմանք
ի մէնջ ի գերեզմանն, եւ գտին նոյն-
պէս որպէս եւ կանայքն ասացին. բայց
25 զնա ոչ տեսին։ Եւ նա ասէ ցնոսա,
Ո՛վ անմիտք եւ հեղգասիրտք ի հա-
ւատալ ամենայնի զոր խօսեցան մար-
26 գարէքն. Ո՞չ զնոյնս պարտ էր չար-
չարել Քրիստոսի, եւ մտանել ի փառս
27 իւր։ Եւ սկսեալ ի Մովսիսէ եւ յամե-
նայն մարգարէիցն՝ մեկնէր նոցա որ
ինչ յամենայն գիրս գրեալ էր զնմանէ։
28 Իբրեւ մերձեցան ի գեղն յոր երթա-
յին, եւ նա պատճառէր հեռագոյն եւս
29 ուրեք երթալ։ Եւ բռնադատեցին զնա
եւ ասեն, Առ մեզ ագիր, զի ընդ ե-
րեկս է եւ տարաժամեալ է օրս. եւ ե-
30 մուտ ագանել անդ ընդ նոսա։ Եւ եղեւ
ի բազմելն նորա ընդ նոսա, առեալ
զհացն՝ օրհնեաց, եբեկ եւ ետ նոցա։
31 Եւ նոցա բացան աչք եւ ծանեան զնա,
32 եւ նա եղեւ ի նոցանէ աներեւոյթ։ Եւ
ասեն ցմիմեանս, Ո՞չ իսկ եւ սիրտք մեր
ճմլէին ի մեզ մինչ խօսէրն ընդ մեզ
զճանապարհայն, եւ ո՛րպէս բանայր
33 մեզ զգիրս. Եւ յարուցեալ նոյնժա-
մայն՝ դարձան յԵրուսաղէմ, եւ գտին
ժողովեալ զմետասանսն եւ զորս ընդ
34 նոսայն էին. Եւ ասեն թէ Արդարեւ
յարեաւ Տէր եւ երեւեցաւ Սիմովնի։
35 Եւ նոքա պատմեցին զայն որ զճանա-
պարհայնն, եւ թէ զիա՛րդ ետ ծանօթս
նոցա ի բեկանել հացին։
36 Մինչդեռ զայն խօսէին, ինքն իսկ
Յիսուս եկաց ի մէջ նոցա եւ ասէ ցնո-

---

[1] Յունարէն, դարձան ի գերեզմանէն
[2] Յունարէն, վաթսուն

սա, Խաղաղութիւն ընդ ձեզ, [1]ես եմ,
37 մի՛ երկնչիք։" Եւ զահի հարեալ եր-
կընչէին, եւ համարէին ոգի ինչ տե-
38 սանել։ Եւ ասէ ցնոսա, Զի՞ խռովեալ
էք, եւ ընդէ՞ր խորհուրդք ելանեն ի
39 սիրտս ձեր։ Տեսէք զձեռս իմ եւ զոտս,
զի ես նոյն եմ. շօշափեցէք զիս եւ
տեսէք, զի ոգի մարմին եւ ոսկերս ոչ
ունի, որպէս զիս տեսանէք զի ու-
40 նիմ։ Եւ զայս ասացեալ եցոյց նոցա
41 զձեռսն եւ զոտս։ Եւ մինչդեռ տա-
կաւին չհաւատային ի խնդութենէն եւ
զարմացեալ էին, ասէ ցնոսա, Ունի՞ք
42 ինչ կերակուր աստ։ Եւ նոքա ետուն
նմա ձկան խորովելոյ մասն [1]եւ խո-
43 րիսխ մեղու"։ Եւ առ եկեր առաջի
44 նոցա, [1]եւ զմնացորդսն ետ նոցա։" Եւ
ասէ ցնոսա, Այս բանք են զոր խօ-
սեցայ ընդ ձեզ, մինչ առ ձեզն էի թէ
Պարտ է լնուլ ամենայն գրելոցն յօ-
րէնսն Մովսիսի եւ ի մարգարէս եւ ի
45 սաղմոսս վասն իմ։ Յայնժամ եբաց
46 զմիտս նոցա իմանալ զգիրս։ Եւ ասէ
ցնոսա թէ [2]Այսպէս պարտ էր չար-
չարել Քրիստոսի, եւ յառնել ի մեռե-
47 լոց յաւուր երրորդի, Եւ քարոզել
յանուն նորա ապաշխարութիւն եւ
թողութիւն մեղաց յամենայն ազգս՝
48 սկսեալ յԵրուսաղեմէ։ Եւ դուք էք
49 վկայք այսոցիկ։ Եւ ահա ես առաքեմ
զաւետիս Հօր իմոյ ի ձեզ. եւ դուք
նստարուք ի քաղաքիս յԵրուսաղէմ,
մինչեւ զգենուցուք զօրութիւն ի
բարձանց։
50 Եհան զնոսա մինչեւ ի Բեթանիա,
եւ ամբարձեալ զձեռս իւր՝ օրհնեաց
51 զնոսա։ Եւ եղեւ յօրհնելն նորա զնո-
սա, մեկնեցաւ ի նոցանէ եւ վերա-
52 նայր յերկինս։ Եւ նոցա երկիր պա-
գեալ նմա՝ դարձան յԵրուսաղէմ ու-
53 րախութեամբ մեծաւ։ Եւ էին հանա-
պազ ի տաճարին, գովէին եւ օրհնէին
զԱստուած։

[1] ի բազումս պակասի

[2] Յոյնն, Այսպէս գրեալ է, և այսպէս

ԳԼՈՒԽՔ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

	Գլ.	Համր.
Վասն՝ զի անսկիզբն է Բանն Աստուած.	Ա.	1
Վասն Յովհաննու վկայելոյն Բանին Աստուծոյ.	Ա.	15
Վասն գալոյն առ նա Գառինն Աստուծոյ.	Ա.	29
Վասն աշակերտացն առ Յիսուս ագանելոյն.	Ա.	39
Վասն գտանելոյն զՄեսիա.	Ա.	41
Վասն ի Կանա Հարսանեացն.	Բ.	1
Վասն արտաքս հանելոյն ի տաճարէն.	Բ.	15
Վասն Նիկոդեմոսի.	Գ.	1
Վասն ի յԱյենոնն մկրտելոյն	Գ.	23
Վասն խնդիր լինելոյ վասն սրբութեան.	Գ.	25
Վասն կնոջն Սամարացւոյ.	Դ.	7
Վասն Թագաւորազինն.	Դ.	46
Վասն երեսունեւութամեայ հիւանդին.	Ե.	5
Վասն՝ զի Հայր սիրէ զՈրդի.	Ե.	20
Վասն հինգ հացին եւ երկու ձկանն.	Զ.	9
Վասն գնալոյն ի վերայ ծովուն.	Զ.	19
Վասն մարտնչելոյն ընդ միմեանս Հրէից.	Զ.	41
Վասն շրջելոյն Յիսուսի ի Գալիլէ, եւ խրատու եղբարցն.	Է.	1
Վասն խնդրելոյն Հրէից ունել զՅիսուս.	Է.	30
Վասն ի ծնէ կուրին.	Թ.	1
Վասն դնելոյն Յիսուսի զանձն ի վերայ ոչխարացն.	Ժ.	15
Վասն նաւակատեացն յԵրուսաղէմ.	Ժ.	22
Վասն Ղազարու յարութեանն.	ԺԱ.	1
Վասն օծանելոյն զՏէրն.	ԺԲ.	3
Վասն՝ որ տայց Յուդա զիւղոյն.	ԺԲ.	5
Վասն յովանակին.	ԺԲ.	14
Վասն մատչելոյ հեթանոսացն առ Տէր.	ԺԲ.	21
Վասն հատին ցորենոյ.	ԺԲ.	24
Վասն Յիսուսի լոյս գալոյն յաշխարհ.	ԺԲ.	46
Վասն ընթրեացն եւ լուանալոյ զոտս աշակերտացն.	ԺԳ.	1
Վասն չարչարանացն Յիսուսի, եւ սփոփելոյ զաշակերտսն.	ԺԴ.	13
Վասն գալոյ Հոգւոյն եւ մխիթարելոյ զաշակերտսն.	ԺԴ.	26
Վասն մատնութեանն Յիսուսի.	ԺԸ.	2
Վասն ուրացութեանն Պետրոսի, եւ հաւուն խօսելոյ.	ԺԸ.	25
Վասն ածելոյն զՅիսուս ի վանացն Կայիափայ.	ԺԸ.	28
Վասն տանելոյն զՅիսուս ի Գողգոթա.	ԺԹ.	17
Վասն աւանդելոյ զհոգին.	ԺԹ.	30
Վասն խնդրելոյն զՏէրունական մարմինն.	ԺԹ.	38
Վասն բերելոյն Նիկոդեմոսի զմուռս.	ԺԹ.	39
Վասն գալոյ կանանցն ի գերեզմանն.	Ի.	1
Վասն դրօքն փակելովք մտանելոյն Յիսուսի առ աշակերտսն.	Ի.	19
Վասն զԹովմաս հաստատելոյ Տեառն.	Ի.	27
Վասն ուտելոյն ընդ նոսա, եւ հարցմանն զՊետրոս.	ԻԱ.	15
Վասն սիրելոյ աշակերտին, եւ գրելոյ զԱւետարանն.	ԻԱ.	24

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԲԳ· Ի ՍԿԶԲԱՆԷ էր Բանն, եւ
Բանն էր առ Աստուած, եւ Աստուած
2 էր Բանն։ Նա էր ի սկզբանէ առ Աս-
3 տուած։ Ամենայն ինչ նովաւ եղեւ,
եւ առանց նորա եղեւ եւ ոչ ինչ որ
4 ինչ եղեւն։ Նովաւ կեանք էր, եւ
5 կեանքն էր լոյս մարդկան. Եւ լոյսն ի
խաւարի անդ լուսաւորէ, եւ խաւար
նմա ոչ եղեւ հասու։
6 Եղեւ այր մի առաքեալ յԱստուծոյ,
7 անուն նմա Յովհաննէս։ Սա եկն ի
վկայութիւն զի վկայեսցէ վասն Լու-
սոյն, զի ամենեքին հաւատասցեն նո-
8 վաւ։ Ոչ էր նա Լոյսն, այլ զի վկա-
յեսցէ վասն Լուսոյն։
9 Էր Լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւոր
առնէ զամենայն մարդ [1]որ գալոց է՝
10 յաշխարհ։ Յաշխարհի էր, եւ աշխարհ
նովաւ եղեւ, եւ աշխարհ զնա ոչ ծա-
11 նեաւ։ Յիւրսն եկն, եւ իւրքն զնա ոչ
12 ընկալան։ Իսկ որք ընկալանն զնա՝ ետ
նոցա իշխանութիւն որդիս Աստուծոյ
լինել որոց հաւատասցեն յանուն նորա.
13 Ոյք ոչ յարենէ եւ ոչ ի կամաց մարմնոյ
եւ ոչ ի կամաց առն, այլ յԱստուծոյ
14 ծնան։ Եւ Բանն մարմին եղեւ եւ
բնակեաց ի մեզ, եւ տեսաք զփառս նո-
րա, զփառս իբրեւ զմիածնի առ ի Հօրէ,
լի շնորհօք եւ ճշմարտութեամբ։
15 Յովհաննէս վկայէ վասն նորա, ա-
ղաղակեաց եւ ասէ, Սա է զորմէ ա-
սէի, Որ զկնի իմ գալոցն էր՝ առաջի
16 իմ եղեւ, զի նախ քան զիս էր։ Զի
ի լրութենէ անտի նորա մեք ամենե-
քին առաք շնորհս փոխանակ շնորհաց։
17 Զի օրէնքն ի ձեռն Մովսիսի տուան,
շնորհքն եւ ճշմարտութիւն ի ձեռն
Յիսուսի Քրիստոսի եղեն։
18 ԲԲ· ԶԱստուած ոչ ոք ետես երբեք,
բայց միածինն Որդի որ է ի ծոց Հօր,
19 նա պատմեաց։ Եւ այս է վկայու-
թիւնն Յովհաննու, յորժամ առաքեցին
առ նա Հրեայքն յԵրուսաղեմէ քահա-
նայս եւ Ղեւտացիս, զի հարցցեն զնա
20 թէ Դու ո՞ ես։ Եւ խոստովան եղեւ
եւ ոչ ուրացաւ. խոստովան եղեւ եթէ
21 Ես ոչ եմ Քրիստոսն։ Եւ հարցին զնա,
Իսկ ո՞վ ես դու, Եղիա՞ ես. եւ ասէ,
Ոչ եմ։ Իսկ մարգարէ՞ն ես դու. պա-
22 տասխանի ետ թէ Ոչ։ Իսկ ասեն ցնա,
Դու ո՞վ ես, զի պատասխանի տար-
ցուք որոց առաքեցինն զմեզ. զի՞ ասես
23 վասն քո։ Ասէ, Ես՝ ձայն բարբառոյ
յանապատի, Ուղիղ արարէք զճանա-
պարհն Տեառն, որպէս ասաց Եսայի
24 մարգարէ։ Եւ որք առաքեցանն՝ ի փա-
25 րիսեցւոց անտի էին։ Հարցին ցնա եւ
ասեն, Իսկ զի՞ մկրտես, եթէ դու չես
Քրիստոսն, եւ ոչ Եղիա, եւ ոչ մարգա-
26 րէն։ Պատասխանի ետ նոցա Յովհան-
նէս եւ ասէ, Ես մկրտեմ զձեզ ջրով.
ի միջի ձերում կայ, զոր դուքն ոչ գի-
27 տէք. Որ զկնի իմ [2]գալոցն է՝, որում
չեմ արժանի եթէ լուծից զխրացս
28 կօշկաց նորա։ Այս ի Բեթաբրա եղեւ
յայնկոյս Յորդանանու, ուր էրն Յով-
հաննէս եւ մկրտէր։
29 ԲԳ· Ի վաղիւ անդր տեսանէ զՅի-
սուս զի գայր առ նա. եւ ասէ, Ահա-
ւասիկ Գառն Աստուծոյ որ բառնայ
30 զմեղս աշխարհի։ Սա է վասն որոյ եսն
ասէի, Զկնի իմ գայ այր որ առաջի
իմ եղեւ, զի յառաջ իսկ էր քան զիս։
31 Եւ ես ոչ գիտէի զնա, այլ զի յայտնի
լինիցի Իսրայելի, վասն այնորիկ եկի
32 ես ջրով մկրտել։ Վկայեաց Յովհան-
նէս եւ ասէ թէ Տեսանէի զՀոգին,
զի իջանէր իբրեւ զաղաւնի յերկնից,
33 եւ հանգչէր ի վերայ նորա։ Եւ ես ոչ
գիտէի զնա, այլ որ առաքեացն զիս
մկրտել ջրով՝ նա ասաց ցիս, Յոյր վե-
րայ տեսանիցես զՀոգին զի իջանիցէ

---

[1] Ցոյն, եկեալ

[2] Ոմանք, գալոցն է, որ առաջի իմ եղեւ

եւ հանգչիցի ի վերայ նորա, նա է որ
34 մկրտէ Հոգւովն Սրբով։ Եւ ես տեսի
եւ վկայեցի եթէ Սա է Որդին Աս-
տուծոյ։
35 ԲԴ. Ի վաղիւ անդր կայր Յովհան-
նէս, եւ յաշակերտաց անտի նորա եր-
36 կու։ Եւ հայեցեալ ընդ Յիսուս զի
զգնայր, ասէ, Ահաւասիկ [1]Քրիստոս
37 Գառն Աստուծոյ։ Լուան ի նմանէ եր-
կու աշակերտքն զի խօսէր, եւ գնա-
38 ցին զհետ Յիսուսի։ Իբրեւ դարձաւ
Յիսուս եւ ետես զնոսա զի երթային
զհետ նորա, ասէ ցնոսա, Զի՞նչ խնդ-
րէք. Նոքա ասեն ցնա, Ռաբբի, (որ
թարգմանեալ կոչի Վարդապետ,) ո՞ւր
39 են օթեվանք քո։ Ասէ ցնոսա, Եկայք
եւ տեսէք։ Եկին եւ տեսին ուր էին
օթեվանք նորա, եւ առ նմա ագան
այն օր, զի ժամ էր իբրեւ տասնե-
40 րորդ։ Էր Անդրէաս եղբայր Սիմոնի
Վիմի, մի յերկուց անտի որ լուանն
ի Յովհաննէ եւ գնացին զկնի նորա։
41 Գտանէ սա նախ զեղբայր իւր զՍիմոն,
եւ ասէ ցնա, Գտաք զՄեսիայն (որ
42 թարգմանի Քրիստոս)։ Սա ած զնա
առ Յիսուս. հայեցեալ ընդ նա Յիսու-
սի՝ ասէ, Դու ես Սիմոն որդի Յովնա-
նու, դու կոչեսցիս Կեփաս (որ թարգ-
մանի Պետրոս)։
43 ԲԵ. Ի վաղիւ անդր կամեցաւ ելա-
նել ի Գալիլեա. գտանէ զՓիլիպպոս,
եւ ասէ ցնա Յիսուս, Եկ զկնի իմ։
44 Եւ էր Փիլիպպոս ի Բեթսայիդայ, ի քա-
45 ղաքէ Անդրեայ եւ Պետրոսի։ Գտանէ
Փիլիպպոս զՆաթանայէլ եւ ասէ ցնա,
Զորմէ գրեաց Մովսէս յօրէնսն՝ եւ
մարգարէքն, գտաք զՅիսուս զորդի
46 Յովսեփայ ի Նազարեթէ։ Ասէ ցնա Նա-
թանայէլ, Իսկ ի Նազարեթէ մա՞րթ
ինչ իցէ բարւոյ իմիք լինել. ասէ ցնա
47 Փիլիպպոս, Եկ եւ տես։ Իբրեւ ետես
Յիսուս զՆաթանայէլ զի գայր առ նա,
ասէ վասն նորա, Ահա արդարեւ Իս-
րայելացի յորում նենգութիւն ոչ գոյ։
48 Ասէ ցնա Նաթանայէլ, Ուստի՞ ճանա-
չես զիս. պատասխանի ետ Յիսուս եւ
ասէ ցնա, Մինչչեւ էր Փիլիպպոսի կո-
չեցեալ զքեզ՝ զի էիր ի ներքոյ թզեն-
49 ւոյն, տեսի զքեզ։ Պատասխանի ետ
նմա Նաթանայէլ եւ ասէ, Ռաբբի,
դու ես Որդի Աստուծոյ, դու ես Թա-
50 գաւորն Իսրայելի։ Պատասխանի ետ
նմա Յիսուս եւ ասէ, Փոխանակ զի
ասացի քեզ թէ տեսի ի ներքոյ թզեն-
ւոյն, հաւատա՞ս. մեծամեծս եւս քան
51 զայս տեսցես։ Եւ ասէ ցնա, Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ, Տեսանիցէք զերկինս
բացեալ, եւ զհրեշտակս Աստուծոյ զի
ելանիցեն եւ իջանիցեն ի վերայ Որդւոյ
մարդոյ։

ԳԼ. Բ

1 ԲԶ. Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք
էին ի Կանա Գալիլեացւոց, եւ անդ էր
2 մայրն Յիսուսի։ Կոչեցաւ եւ Յիսուս
եւ աշակերտքն նորա ի հարսանիսն։
3 Եւ ի պակասել գինւոյն՝ ասէ մայրն
4 ցՅիսուս, Գինի ոչ ունին։ Եւ ասէ
ցնա Յիսուս, Զի՞ կայ իմ եւ քո, կին
5 դու, չեւ է հասեալ ժամանակ իմ։ Ասէ
մայրն նորա ցսպասաւորսն, Որ զինչ
6 ասիցէ ձեզ՝ արասջիք։ Անդ էին թա-
կոյկք կճեայք վեց ըստ սրբութեանն
Հրէից, տանէին մի մի ի նոցանէ մարս
7 երկուս կամ երիս։ Ասէ ցնոսա Յի-
սուս, Լցէք զթակոյկսդ ջրով. եւ լցին
8 զնոսա մինչեւ ի վեր։ Եւ ասէ ցնոսա,
Արդ առէք եւ բերէք տանտրապետիդ.
9 եւ նոքա բերին։ Եւ իբրեւ ճաշակեաց
տանտրապետն զջուրն գինի եղեալ, եւ
ոչ գիտէր ուստի իցէ. բայց սպասա-
ւորքն գիտէին որք արկին զջուրն.
10 խօսի ընդ փեսային տանտրապետն, Եւ
ասէ, Ամենայն մարդ զանոյշ գինին
յառաջագոյն պաշտէ. եւ յորժամ ար-
բենան, յայնժամ զյոռին. դու պահե-
11 ցեր զանոյշ գինիդ մինչեւ ցայժմ։ Զայս
արար սկիզբն նշանաց Յիսուս ի Կանա
Գալիլեացւոց, եւ յայտնեաց զփառս
իւր, եւ հաւատացին ի նա աշակերտքն
նորա։
12 ԲԷ. Յետ այսորիկ էջ ի Կափառնա-
յում, ինքն եւ մայր իւր եւ եղբարք
իւր[2]. եւ անդ լինէր ոչ բազում ինչ
աւուրս։
13 Եւ էր մերձ զատիկն Հրէից, եւ ել
14 Յիսուս յԵրուսաղէմ. Եւ եգիտ ի տա-
ճարին զի վաճառէին զարջառս եւ զոչ-
խարս եւ զաղաւնիս, եւ զլումայա-
15 փոխսն որ նստէին։ Եւ արար խարա-

[1] ի Բուզանդ գտանի

[2] Բուզանդ յաւելու, և աշակերտք իւր

զան չուանեայ, եւ եհան զամենեսին
ի տաճարէն՝ զոչխարսն եւ զարջառս,
եւ զպղինձս հատավաճառացն ցրուեաց,
16 եւ զսեղանսն կործանեաց։ Եւ որ զա-
ղաւնիսն վաճառէին՝ ասէ ցնոսա, Առէք
զայդ աստի, եւ մի՛ առնէք զտուն Հօր
17 իմոյ տուն վաճառի։ Ապա յիշեցին ա-
շակերտքն նորա թէ գրեալ է, Նախանձ
տան քո կերիցէ զիս։
18 Պատասխանի ետուն Հրեայքն եւ
ասեն ցնա, Զի՞նչ նշան ցուցանես դու
19 մեզ զի զայդ առնես։ Պատասխանի
ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա, Քակեցէք
զտաճարդ զայդ, եւ զերիս աւուրս
20 կանգնեցից զդա։ Ասեն ցնա Հրեայքն,
Զքառասուն եւ զվեց ամ շինեցաւ
տաճարս այս, եւ դու զերիս աւուրս
21 կանգնեսցե՞ս զսա։ Բայց նա ասէր վասն
22 տաճարի մարմնոյ իւրոյ։ Իսկ յորժամ
յարեաւ ի մեռելոց, յիշեցին աշա-
կերտքն նորա, թէ այս է զոր ասացն,
եւ հաւատացին գրոյն եւ բանին զոր
ասաց Յիսուս։
23 ԳԿ. Եւ իբրեւ էր յԵրուսաղէմ ի
զատկին ի տօնի, բազումք հաւատացին
յանուն նորա, զի տեսանէին զնշանսն
24 զոր առնէր։ Բայց ինքն Յիսուս ոչ
հաւատայր զանձն նոցա, քանզի ինքն
25 գիտէր զամենայն. Եւ զի ոչ էր պիտոյ
եթէ ոք վկայեսցէ վասն մարդոյ, զի
ինքն իսկ գիտէր զինչ կրէր ի մարդն։

ԳԼ. Գ

1 Եւ էր այր մի ի փարիսեցւոց անուն Նի-
կոդեմոս անուն նորա, իշխան Հրէից։
2 Սա եկն առ նա գիշերի եւ ասէ ցնա,
Ռաբբի, գիտեմք եթէ յԱստուծոյ եկեալ
ես վարդապետ. զի ոչ ոք կարէ զայդ
նշանս առնել զոր դուդ առնես, եթէ
3 ոչ Աստուած իցէ ընդ նմա։ Պատաս-
խանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա, Ամէն
ամէն ասեմ քեզ, Եթէ ոչ ոք ծնցի
վերստին, ոչ կարէ տեսանել զարքա-
4 յութիւն Աստուծոյ։ Ասէ ցնա Նիկո-
դեմոս, Զիա՞րդ կարէ մարդ ծնանել
որ ծերն իցէ. միթէ մա՞րթ ինչ իցէ
անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին
5 մտանել եւ ծնանել։ Պատասխանի ետ
Յիսուս եւ ասէ, Ամէն ամէն ասեմ
քեզ, Եթէ ոչ ոք ծնցի ի Ջրոյ եւ ի
Հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յարքայու-
6 թիւն Աստուծոյ։ Զի ծնեալն ի մարմնոյ
մարմին է, եւ ծնեալն ի Հոգւոյ հոգի
7 է։ Դու մի՛ զարմանար թէ ասացի
քեզ, Պարտ է ձեզ ծնանել վերստին։
8 Զի հողմ ուր կամի շնչէ, եւ զձայն
նորա լսես, այլ ոչ գիտես ուստի գայ
կամ յո երթայ. սոյնպէս եւ ամենայն
9 ծնեալն ի Հոգւոյն։ Պատասխանի ետ
Նիկոդեմոս եւ ասէ ցնա, Զիա՞րդ մար-
10 թի այդմ լինել։ Պատասխանի ետ Յի-
սուս եւ ասէ ցնա, Դու ես վարդա-
պետ Իսրայելի եւ զայդ ո՞չ գիտես։
11 Ամէն ամէն ասեմ քեզ, զի զոր ինչ գի-
տեմք՝ խօսիմք, եւ զոր տեսաք՝ վկա-
յեմք, եւ զվկայութիւն մեր ոչ ընդու-
12 նիք։ Իսկ արդ՝ եթէ զերկրաւորս ասա-
ցի ձեզ եւ ոչ հաւատայք, զիա՞րդ եթէ
զերկնաւորսն ասացից, հաւատայցէք։
13 ԳԲ. Եւ ոչ ոք ել յերկինս, եթէ ոչ
որ էջն յերկնից՝ Որդին մարդոյ, որ էն
14 յերկինս։ Եւ որպէս Մովսէս բարձրա-
ցոյց զօձն յանապատին, նոյնպէս բարձ-
15 րանալ պարտ է Որդւոյ մարդոյ։ Զի
ամենայն որ հաւատայ [1] ի նա՝ ընկալցի
16 զկեանսն յաւիտենականս։ Զի այնպէս
սիրեաց Աստուած զաշխարհ, մինչեւ
զՈրդին իւր միածին ետ. զի ամենայն
որ հաւատայ ի նա՝ մի՛ կորիցէ, այլ
17 ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս։ Զի
ոչ առաքեաց Աստուած զՈրդի իւր
յաշխարհ թէ դատեսցի զաշխարհ, այլ
18 զի փրկեսցի աշխարհ նովաւ։ Որ հա-
ւատայ ի նա՝ ոչ դատապարտեսցի. եւ
որ ոչ հաւատայ ի նա՝ արդէն իսկ դա-
տապարտեալ է, զի ոչ հաւատաց յա-
19 նուն միածնի Որդւոյն Աստուծոյ։ Եւ
այս իսկ է դատաստան, զի լոյս եկն
յաշխարհ, եւ սիրեցին մարդիկ զխաւար
առաւել քան զլոյս, զի էին գործք իւր-
20 եանց չարութեան։ Զի ամենայն որ
զչար գործէ՝ ատեայ զլոյս, եւ ոչ գայ
առ լոյսն, զի մի՛ յանդիմանեսցին գործք
21 նորա։ Իսկ որ առնէ զճշմարտութիւն՝
գայ առ լոյսն, զի յայտնի լիցին գործք
նորա թէ Աստուծով գործեցան։
22 ԳԳ. Յետ այսորիկ եկն Յիսուս եւ
աշակերտք նորա յերկիրն Հրէաստա-
նի, եւ անդ շրջէր նոքօք հանդերձ եւ
23 մկրտէր։ Մկրտէր եւ Յովհաննէս ի
յԱյենովն մերձ առ Սաղիմ, զի ջուրք

[1] Ոմանք, ի նա՝ մի՛ կորիցէ, այլ

բազումք էին անդ . եւ գային եւ
24 մկրտէին . Զի չեւ եւս էր արկեալ
զՅովհաննէս ի բանտ ։
25 Եւ եղեւ խնդիր յաշակերտացն Յով-
հաննու ընդ ¹Հրէի վասն սրբութեան ։
26 Եկին առ Յովհաննէս եւ ասեն ցնա ,
Ռաբբի , որ էրն ընդ քեզ յայնկոյս Յոր-
դանանու , որում դուն վկայեցեր , ա-
հաւանիկ նա մկրտէ , եւ ամենեքին
27 գան առ նա ։ Պատասխանի ետ Յով-
հաննէս եւ ասէ , Ոչ կարէ մարդ առ-
նուլ յանձնէ եւ ոչ ինչ , եթէ ոչ իցէ
28 տուեալ յերկնից ²ի վերուստ ։ Դուք
ձեզէն վկայէք ինձ , զի ասացի ձեզ թէ
Չեմ ես Քրիստոսն , այլ թէ առաքեալ
29 եմ առաջի նորա ։ Որ ունի զհարսն՝ նա
է փեսայ . իսկ բարեկամ փեսային որ
կայ եւ լսէ նմա՝ ուրախութեամբ ու-
րախ լինի վասն ձայնի փեսային . արդ
այս ուրախութիւն որ իմս է՝ լցեալ է ։
30 Նմա պարտ է աճել եւ ինձ մնդմանալ ։
31 Որ ի վերուստն գայ՝ ի վերոյ է քան
զամենայն . որ յերկրէ աստի է՝ յերկրէ
32 է եւ՝ յերկրէ խօսի ։ Որ յերկնիցն ³գայ՝
զոր" ինչ ետես եւ զոր լուաւ՝ վկայէ ,
եւ զվկայութիւն նորա ոչ ոք ընդու-
33 նի ։ Որ ընդունի զվկայութիւն նորա՝
34 կնքեաց թէ Աստուած ճշմարիտ է ։ Զի
զոր Աստուածն առաքեաց՝ զբանս Աս-
տուծոյ խօսի . զի ոչ եթէ չափով տայ
35 Աստուած զՀոգին ։ Հայր սիրէ զՈրդի ,
եւ զամենայն ինչ ետ ի ձեռս նորա ։
36 Որ հաւատայ յՈրդի՝ ընդունի զկեանսն
յաւիտենականս . եւ որ ոչ հնազանդի
Որդւոյ՝ ոչ տեսցէ զկեանս , այլ բար-
կութիւն Աստուծոյ մնայ ի վերայ
նորա ։

ԳԼ. Դ

1 Գ.Դ. Իբրեւ գիտաց ⁴Յիսուս եթէ լուան
փարիսեցիքն եթէ Յիսուս բազում ա-
շակերտս առնէ եւ մկրտէ քան զՅով-
2 հաննէս , (⁵Բանզի ոչ եթէ Յիսուս
ինքնին մկրտէր , այլ աշակերտքն նո-
3 րա ,) Եթող զՀրէաստան երկիր , եւ
4 եկն միւսանգամ ի Գալիլեա ։ Եւ էր
5 նմա անցանել ընդ Սամարիա ։ Գայ նա
ի քաղաք մի Սամարացւոց որում ա-
նուն էր Սիւքար , մերձ ի գեղն զոր ետ
Յակոբ որդւոյ իւրում Յովսեփայ ։
6 Եւ անդ էր աղբեւր մի Յակոբայ . եւ
Յիսուս վաստակեալ ի ճանապարհէն՝
նստէր ի վերայ աղբերն , եւ էր ժամ
իբրեւ վեցերորդ ։
7 Գայ կին մի ի Սամարիայ հանել ջուր .
ասէ ցնա Յիսուս , Տուր ինձ ըմպել ։
8 Զի աշակերտքն նորա երթեալ էին ի
քաղաք անդր զի կերակուրս գնեսցեն ։
9 Ասէ ցնա կինն Սամարացի , Դու որ
Հրեայդ ես , զիա՞րդ յինէն ըմպել խնդ-
րես ի կնոջէ Սամարացւոյ . զի ոչ եր-
բեք խառնակին Հրեայք ընդ Սամա-
10 րացիս ։ Պատասխանի ետ նմա Յիսուս
եւ ասէ , Եթէ գիտէիր դու ⁶զպարգեւսն
Աստուծոյ , եւ ո՛վ է որ ասէդ ցքեզ թէ
Տուր ինձ ըմպել , դու արդեւք խնդ-
րէիր ի նմանէ , եւ տայր քեզ ջուր
11 կենդանի ։ Ասէ ցնա կինն , Տէր , դու
քանդի եւ դոյլ իսկ ոչ ունիս , եւ ջրր-
հորս խոր է , իսկ արդ ուստի՞ ունիցիս
12 զջուրն կենդանի ։ Միթէ դու մե՞ծ ինչ
ոք իցես քան զհայրն մեր Յակոբ որ
զայս ջրհոր ետ մեզ . եւ ինքն աստի
արբ եւ որդիք նորա եւ խաշինք նո-
13 րա ։ Պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ
ասէ , Ամենայն որ ըմպէ ի ջրոյ յայդ-
մանէ՝ միւսանգամ ծարաւէ , բայց որ
ըմպէ ի ջրոյն զոր ես տաց նմա՝ մի՛
14 ծարաւեսցէ յաւիտեան ։ Այլ ջուրն զոր
ես տաց նմա՝ եղիցի նմա աղբեւր ջրոյ
15 բղխելոյ ի կեանսն յաւիտենականս ։ Ասէ
ցնա կինն , Տէր , տուր ինձ զջուրն
զայն , զի մի՛ ծարաւեցից , եւ մի՛ եկից
16 այսր հանել ջուր ։ Ասէ ցնա Յիսուս ,
17 Երթ կոչեա զայր քո եւ եկ այսր ։ Պա-
տասխանի ետ նմա կինն եւ ասէ , Չիք
իմ այր . ասէ ցնա Յիսուս , Բարւոք
18 ասացեր թէ Չիք իմ այր . Զի հինգ
այր փոխեալ է քո , եւ զոր այժմդ ու-
նիս՝ չէ քո այր . զայդ արդար ասացեր ։
19 Ասէ ցնա կինն , Տէր , թուի ինձ թէ
20 մարգարէ իցես դու ։ Հարքն մեր ի լե-
րինս յայսմիկ երկիր պագին , եւ դուք
ասէք թէ յԵրուսաղէմ եւեթ է տեղի ,
21 ուր արժան իցէ երկիր պագանել ։ Ասէ
ցնա Յիսուս , կին դու , հաւատա ինձ ,
զի եկեսցէ ժամանակ , յորժամ ոչ ի լե-

¹Ոմանք , Հրէից
²ի բազումս պակասի
³Բազումք , գայ՝ ի վերոյ է քան զամենայն , և զոր
⁴Բազումք , Տէր
⁵Յոյնն , թէպէտ և
⁶Յոյնն , զպարգևն

րինս յայսմիկ եւ ոչ յԵրուսաղէմ եր-
22 կիր պագանիցեն Հօր։ Դուք երկիր
պագանէք որում ոչն գիտէք, մեք եր-
կիր պագանեմք որում գիտեմքն. զի
23 փրկութիւն ի Հրէից է։ Այլ եկեսցէ
ժամանակ եւ այժմ իսկ է, յորժամ
ճշմարիտքն երկրպագուք երկիր պա-
գանիցեն Հօր հոգւով եւ ճշմարտու-
թեամբ, քանզի եւ Հայր այնպիսի
երկրպագուս իւր խնդրէ։
24 ԳԵ. Հոգի է Աստուած, եւ երկրպա-
գուացն նորա հոգւով եւ ճշմարտու-
25 թեամբ պարտ է երկիր պագանել։ Ասէ
ցնա կինն, Գիտեմ զի Մեսիա գայ (ան-
ուանեալն Քրիստոս), յորժամ եկես-
ցէ նա, պատմեսցէ մեզ զամենայն։
26 Ասէ ցնա Յիսուս, Ես եմ որ խօսիմս
27 ընդ քեզ։ Եւ յայն բան եկին աշա-
կերտքն նորա, եւ զարմանային զի
ընդ կնոջն խօսէր. բայց ոչ ոք ասաց
ի նոցանէ թէ Զի՞նչ խնդրես, կամ
28 Զի՞նչ խօսիս ընդ դմա։ Եթող կինն
զսափորն իւր եւ չոգաւ ի քաղաքն,
29 եւ ասէ ցմարդիկն, Եկայք տեսէք
զայր մի որ ասաց ինձ զամենայն որ
ինչ իմ գործեալ է. միթէ նա՞ իցէ
30 Քրիստոսն։ Ելին ի քաղաքէն եւ գային
առ նա։
31 Եւ մինչչեւ եկեալ էին նոքա, աղա-
չէին զնա աշակերտքն եւ ասէին, Ռաբ-
32 բի, հաց կեր։ Նա ասէ ցնոսա, Ես կե-
րակուր ունիմ ուտել, զոր դուքն ոչ
33 գիտէք։ Ասէին աշակերտքն ընդ մի-
մեանս, Միթէ եբե՞ր ինչ ոք դմա ուտել։
34 Ասէ ցնոսա Յիսուս, Իմ կերակուր
այն է՝ զի արարից զկամս այնորիկ որ
առաքեացն զիս, եւ կատարեցից զգործն
35 նորա։ Ո՞չ դուք ասէք եթէ Այլ եւս
չորք ամիսք են, եւ հունձք գան. ահա-
ւասիկ ես ասեմ ձեզ, Ամբարձէք զաչս
ձեր եւ տեսէք զարտորայսն, զի սպի-
տակացեալ են եւ ի հունձս հասեալ։
36 Եւ որ հնձէն՝ վարձս առնու, եւ ժո-
ղովէ զպտուղ ի կեանսն յաւիտենա-
կանս. զի որ սերմանէն եւ որ հնձէ՝
37 հասարակ ցնծասցեն։ Յայսմ իսկ է
բանն ճշմարիտ, զի Այլ է որ սերմանէ
38 եւ այլ է որ հնձէ։ Ես առաքեցի զձեզ
հնձել զոր ոչ դուք վաստակեցէք. այլք
վաստակեցին եւ դուք ի վաստակս նո-
ցա մտէք։
39 Եւ ի քաղաքէն յայնմանէ Սամարաց-
ւոց բազումք հաւատացին ի նա վասն
բանի կնոջն վկայելոյ, եթէ Ասաց ինձ
զամենայն որ ինչ իմ գործեալ էր։
40 Իսկ իբրեւ եկին առ նա Սամարացիքն,
աղաչէին զնա լինել առ նոսա. եւ
41 եղեւ անդ աւուրս երկուս։ Եւ եւս
բազումք հաւատացին ի նա վասն բա-
42 նին նորա։ Եւ ասէին ցկինն թէ Ոչ
այսուհետեւ վասն քո խօսիցդ հաւա-
տամք, զի մեզէն իսկ լուաք ի դմանէ,
եւ գիտեմք եթէ դա է ճշմարտիւ Փրկիչ
[1] աշխարհաց։
43 ԳԶ. Եւ յետ երկուց աւուրց ել ան-
44 տի եւ գնաց ի Գալիլեա։ Զի ինքն իսկ
Յիսուս վկայեաց եթէ Մարգարէ յիւ-
45 րում գաւառի պատիւ ոչ ունի։ Այլ
յորժամ եկն նա ի Գալիլեա, ընկալան
զնա Գալիլեացիքն. զի տեսեալ եւս էր
զամենայն նշանսն զոր արար յԵրու-
սաղէմ ի տօնին. քանզի եւ նոքա եկ-
եալ էին ի տօնն։
46 Եկն [2] դարձեալ ի Կանա Գալիլեացւոց
ուր արար զջուրն գինի. եւ անդ էր
թագաւորազն մի, որոյ որդի նորա
47 հիւանդ կայր ի Կափառնայում։ Նա
իբրեւ լուաւ եթէ Յիսուս եկեալ է ի
Հրէաստանէ ի Գալիլեա, եկն առ նա
եւ աղաչէր զի իջցէ եւ բժշկեսցէ զոր-
դի նորա, քանզի մերձ էր ի մեռանել։
48 Ասէ ցնա Յիսուս, Եթէ ոչ նշանս ինչ
եւ արուեստս տեսանէք, ոչ հաւա-
49 տայք։ Ասէ ցնա թագաւորազնն, Տէր,
էջ, մինչչեւ մեռեալ իցէ մանուկն իմ։
50 Ասէ ցնա Յիսուս, Երթ, որդին քո
կենդանի է. եւ հաւատաց այրն բանին
51 զոր ասաց նմա Յիսուս, եւ գնաց։ Եւ
մինչդեռ իջանէր, ընդ առաջ եղեն նմա
ծառայքն նորա, աւետիս ետուն եւ
ասեն թէ մանուկն նորա կենդանի է։
52 Հարցանէր ցնոսա վասն ժամուն յո-
րում ապաքինեաց. եւ ասեն ցնա,
Երէկ յեւթներորդ ժամու եթող զնա
53 ջերմն։ Գիտաց հայրն նորա եթէ յայնմ
ժամու յորում ասացն ցնա Յիսուս թէ
Որդին քո կենդանի է. եւ հաւատաց
54 ինքն եւ ամենայն տունն իւր։ Զայս
դարձեալ երկրորդ նշան արար Յիսուս՝
եկեալ ի Հրէաստանէ ի Գալիլեա։

---

[1] Յոյն, աշխարհի, Լատ., աշխարհի՝ Քրիստոս
[2] Ոմանք, դարձեալ Յիսուս

ԳԼ. Ե

1 ԳԷ. Յետ այսորիկ տօն էր Հրէից, եւ
2 ել Յիսուս յԵրուսաղէմ։ Եւ [1]էր յԵ-
րուսաղէմ ի Պրոբատիկէ [2]աւազանին,
որ կոչէր Եբրայեցերէն Բեթհեզդա,
3 [3]հինգ սրահ։ Յորս անկեալ դնէր բազ-
մութիւն յոյժ հիւանդաց՝ կուրաց, կա-
ղաց, գօսացելոց, [4]որ ակն ունէին
4 ջրոցն յուզելոյ։ Եւ հրեշտակ Տեառն
ըստ ժամանակի իջանէր յաւազանն եւ
յուզէր զջուրսն եւ որ նախ ի շար-
ժումն ջուրցն իջանէր, բժշկէր՝ ոչ ու-
5 նելով նշան հիւանդութեանն։ Եւ անդ
էր այր մի, որոյ երեսուն եւ ութ ամ
6 էր ի հիւանդութեան իւրում։ Զնա
իբրեւ ետես Յիսուս զի անկեալ դնէր,
եւ գիտաց թէ բազում ժամանակք են
այնուհետեւ, ասէ ցնա, Կամի՞ս ողջ
7 լինել։ Պատասխանի ետ նմա հիւանդն,
Տէր, ոչ զոք ունիմ, թէ յորժամ ջուրքն
յուզիցին, արկցէ զիս յաւազանն. եւ
[5]մինչ ես դանդաղիմ՝՝, այլ ոք քան զիս
8 յառաջագոյն իջանէ։ Ասէ ցնա Յիսուս,
9 Արի առ զմահիճս քո եւ գնա։ Եւ [6]ող-
ջացաւ այրն, եւ [7]յարեաւ առ զմահիճս
իւր եւ շրջէր. եւ էր շաբաթ յաւուրն
10 յայնմիկ։ Ասեն Հրեայքն ցբժշկեալն,
Շաբաթ է եւ ոչ է արժան առնուլ քեզ
11 զմահիճս քո։ Պատասխանի ետ նոցա
եւ ասէ, Որ բժշկեացն զիս, նա ասաց
12 ցիս, Առ զմահիճս քո եւ գնա։ Հարցին
ցնա եւ ասեն, Ո՞վ է այրն որ ասաց
13 ցքեզ, Առ զմահիճս քո եւ շրջեաց։ Եւ
բժշկեալն ոչ գիտէր թէ ով իցէ. քանզի
Յիսուս խոյս ետ վասն ամբոխին ի
14 տեղւոջէ անտի։ Յետ այսորիկ գտանէ
զնա Յիսուս ի տաճարին, եւ ասէ ցնա,
Ահաւասիկ ողջացար, մի՛ եւս մեղան-
չեր, զի մի՛ չար եւս ինչ լինիցի քեզ։
15 Գնաց այրն եւ պատմեաց Հրէիցն, եթէ
Յիսուս էր որ բժշկեացն զիս։
16 Եւ վասն այնորիկ հալածէին զՅի-
սուս Հրեայք[8], զի զայն առնէր ի շա-
17 բաթու։ Եւ Յիսուս պատասխանի ետ
նոցա, Հայր իմ մինչեւ ցայժմ գործէ
18 եւ ես գործեմ։ Վասն այնորիկ առա-
ւել խնդրէին Հրեայքն սպանանել զնա,
զի ոչ միայն լուծանէր զշաբաթս, այլ
եւ Հայր իւր կոչէր զԱստուած, եւ
հաւասար առնէր զանձն Աստուծոյ։
19 ԴԿ. Պատասխանի ետ Յիսուս եւ
ասէ ցնոսա, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ,
Ոչ կարէ Որդի [7]մարդոյ առնել յանձնէ
եւ ոչ ինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն
զի առնէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն
20 եւ Որդին նմին նման գործէ։ Զի Հայր
սիրէ զՈրդի, եւ զամենայն ինչ ցու-
ցանէ նմա զոր ինքն առնէ. եւ մեծա-
մեծս եւս քան զսոյնս ցուցանէ նմա
զգործս, ընդ որ դուք զարմանայք։
21 Զի որպէս Հայր յարուցանէ զմեռեալս
եւ կենդանի առնէ, նոյնպէս եւ Որդի
22 զորս կամի՝ կենդանի առնէ։ [9]Եւ ոչ
եթէ Հայր դատի զոք, այլ զամենայն
23 դատաստան ետ Որդւոյ [10]իւրոյ. Զի
ամենեքեան պատուեսցեն զՈրդի, որ-
պէս պատուեն զՀայրն. որ ոչ պատուէ
զՈրդին, ոչ պատուէ զՀայր, զառա-
24 քիչն նորա։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ,
զի Որ զբանն իմ լսէ եւ հաւատայ այնմ
որ առաքեացն զիս՝ ընդունի զկեանսն
յաւիտենականս. եւ ի դատաստան ոչ
մտանէ, այլ փոխեցաւ ի մահուանէ ի
25 կեանս։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի Գայ
ժամանակ եւ արդէն իսկ է, յորժամ
մեռեալք լսիցեն ձայնի Որդւոյն Աս-
26 տուծոյ. եւ որք լսիցենն՝ կեցցեն։ Զի
որպէս Հայր ունի կեանս յանձին իւ-
րում, նոյնպէս ետ եւ Որդւոյ ունել
27 կեանս յանձին իւրում. Եւ իշխանու-
թիւն ետ նմա դատաստան առնել, եւ
28 զի Որդի մարդոյ է։ Ընդ այն [11]զի՞ զար-
մանայք, զի եկեսցէ ժամանակ յորում
ամենեքին որ ի գերեզմանս կայցեն՝
29 լուիցեն ձայնի նորա, Եւ ելցեն ար-
տաքս. որոց զբարիս գործեալ իցէ՝ ի
յարութիւն կենաց. եւ որոց զչար ա-
րարեալ՝ ի յարութիւն դատաստանաց։
30 Ոչ կարեմ ես յանձնէ առնել եւ ոչ ինչ.

---

[1] Յոյնն, է
[2] Յոյնն, աւազան
[3] Յոյնն, որ ունի հինգ
[4] Ի բազումս ի Յունարէն օրինակաց, որպէս և բազումս ի Հայերէն յիշատակաց, պակասի այս հատուածս
[5] Յոյնն, մինչեւ ես գամ
[6] Բազումս, առժամայն ողջացաւ
[7] Ի բազումս պակասի

[8] Ոմանք յաւելուն, և խնդրէին սպանանել զնա
[9] Յոյնն, Զի
[10] Ի Յունին պակասի
[11] Յոյնն, մի՛

այլ որպէս լսեմ, դատիմ, եւ դատաս-
տանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ
զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ որ ա-
ռաքեացն զիս։
31 ԴԲ. Եթէ ես վկայեմ վասն իմ, վկա-
32 յութիւն իմ չէ ճշմարիտ։ Ա՛յլ է որ
վկայէ վասն իմ. եւ [1]դուք գիտէք՟ եթէ
ճշմարիտ է վկայութիւնն զոր վկայեաց
33 վասն իմ։ Դուք առաքեցէք առ Յով-
հաննէս եւ վկայեաց ճշմարտութեանն։
34 Այլ ես ոչ եթէ ի մարդկանէ առնում
վկայութիւն, այլ զայս ասեմ զի դուք
35 ապրեսջիք։ Նա էր ճրագն որ լուցեալ
էր եւ ծագէր, եւ դուք կամեցարուք
ցնծալ առ ժամանակ մի ի լոյս նորա։
36 Այլ ես ունիմ վկայութիւն մեծ եւս
քան զՅովհաննու. զգործսն զորս ետ
ցիս Հայր զի կատարեցից զնոսա, նո-
քին իսկ գործքն զոր գործեմ՝ վկայեն
վասն իմ, եթէ Հայր առաքեաց զիս։
37 Եւ որ առաքեացն զիս Հայր՝ նա վկայ-
եաց վասն իմ. դուք ոչ զձայն նորա
երբեք լուարուք, եւ ոչ զտեսիլ նորա
38 տեսէք. Եւ ոչ զբան նորա ունիք ի ձեզ
բնակեալ, զի զոր նա առաքեաց՝ դուք
39 նմա ոչ հաւատայք։ Քննեցէք զգիրս, զի
դուք համարիք նոքօք ունել զկեանսն
յաւիտենականս. եւ նոքին իսկ են որ
վկայեն վասն իմ, [2]որովք համարիքն
40 ունել կեանս.՟ Եւ դուք ոչ կամիք գալ
41 առ իս զի զկեանսն ունիցիք։ Ես փառս
42 ի մարդկանէ ոչ առնում։ Այլ գիտեմ
զձեզ թէ զսէրն Աստուծոյ ոչ ունիք
43 յանձինս։ Ես եկի յանուն Հօր իմոյ,
եւ ոչ ընդունիք զիս. եթէ այլ ոք ե-
կեսցէ յիւր անուն, զնա ընդունիցիք։
44 Զիա՞րդ կարէք դուք հաւատալ, զի
փառս ի միմեանց առնուք, եւ զփառս
զառ ի միոյն Աստուծոյ ոչ խնդրէք։
45 Մի՛ համարիք եթէ ես չարախօս ինչ
իցեմ զձէնջ առ Հօր. գոյ որ չարախօս
կայ զձէնջ, Մովսէս, յոր դուքն յու-
46 սացեալ էք։ Զի եթէ հաւատայիք դուք
Մովսիսի, հաւատայիք արդեւք եւ
47 ինձ, զի նա վասն իմ իսկ գրեաց։ Զի
եթէ նորա գրոցն ոչ հաւատայք, զիա՞րդ
իմոց բանից հաւատայցէք։

[1]Բազումք, ես գիտեմ
[2]ի բազումս պակասի

ԳԼ. Զ

1 ԴԳ. Յետ այսորիկ գնաց Յիսուս յայն-
կոյս ծովուն Գալիլեացւոց Տիբերեայ.
2 Եւ զհետ երթայր նորա ժողովուրդ
բազում, զի տեսանէին զնշանսն զոր
3 առնէր ի վերայ հիւանդաց։ Ել ի լեառն
Յիսուս, եւ անդ նստէր աշակերտօքն
4 հանդերձ։ Եւ էր մերձ զատիկ տօնն
Հրէից։
5 Բարձ ի վեր զաչս իւր Յիսուս եւ
ետես, զի ժողովուրդ բազում գայր առ
նա, ասէ ցՓիլիպպոս, Ուստի՞ գնես-
6 ցուք հաց զի կերիցեն դոքա։ (Զայս
ասէր փորձելով զնա, այլ ինքն գիտէր
7 զինչ առնելոցն էր։) Պատասխանի ետ
նմա Փիլիպպոս, Երկերիւր դահեկանի
հաց չէ դոցա բաւական, թէպէտ եւ
իւրաքանչիւր ոք սակաւ ինչ առնու-
8 ցու։ Ասէ ցնա մի յաշակերտացն նո-
րա, Անդրէաս, եղբայր Սիմովնի Պետրոսի,
9 Է աստ պատանեակ մի, որ ունի հինգ
նկանակ գարեղէն եւ երկուս ձկունս,
այլ այն զի՞նչ է առ այդչափ մարդիկդ։
10 Ասէ Յիսուս, Բազմեցուցէք զմարդիկդ.
եւ էր խոտ յոյժ ի տեղւոջն. եւ բազ-
մեցան մարդիկն թուով իբրեւ հինգ
11 հազար։ Եւ առ զհացն Յիսուս, եւ գո-
հացաւ եւ բաշխեաց [3]բազմականացն.
նոյնպէս եւ ի ձկանցն որչափ եւ կա-
12 մեցան։ Եւ իբրեւ յագեցան, ասէ ցա-
շակերտսն, Ժողովեցէք զնշխարեալ կո-
13 տորսդ, զի մի՛ ինչ կորիցէ։ Ժողովեցին
եւ լցին երկոտասան սակառի զկոտո-
րոցն ի հինգ գարեղէն նկանակէ անտի,
14 որ յաւելաւ ի կերողացն։ Իսկ մարդիկն
իբրեւ տեսին զնշանսն զոր արար՝ ա-
սէին եթէ Սա է ճշմարիտ մարգարէն,
որ գալոց էր յաշխարհ։
15 ԴԴ. Յիսուս իբրեւ գիտաց եթէ
գալոց են յափշտակել զնա զի արասս-
ցեն զնա թագաւոր, գնաց դարձեալ
16 ի լեառն միայն։ Եւ իբրեւ երեկոյ ե-
ղեւ, իջին աշակերտքն նորա ի ծով-
17 եզրն. Եւ մտեալ ի նաւ՝ գային յայն-
կոյս ծովուն ի Կափառնայում. եւ իբ-
րեւ նսեմացաւ, եւ չեւ եւս եկեալ էր
18 առ նոսա Յիսուս, Եւ ծովն ի սաստիկ

[3]Ոմանք, աշակերտացն, և աշակերտքն՝ բազմականացն

19 հողմոյ շնչելոյ յուզէր ։ Եւ վարեալ
իբրեւ ասպարէզս քսան եւ հինգ կամ
երեսուն, տեսանէին զՅիսուս զի գնայր
ի վերայ ծովուն եւ մերձ էր ի նաւն,
20 զարհուրեցան ։ Նա ասէ ցնոսա, Ես եմ,
21 մի՛ երկնչիք ։ Եւ կամէին ընդունել
զնա ի նաւն . եւ վաղվաղակի եհաս
նաւն յերկիրն յոր երթային ։
22 Դե. Ի վաղիւ անդր ժողովուրդն որ
կայր յայնկոյս ծովուն, տեսանէր թէ
այլ նաւ ոչ գոյր անդ բայց միայն ի
միոյն, յոր մտին աշակերտքն Յիսուսի.
եւ զի չէր մտեալ Յիսուս ընդ աշա-
կերտսն իւր ի նաւն, բայց միայն ա-
23 շակերտքն նորա գնացին ։ ([1]Իբրեւ այլ
նաւք գային" ի Տիբերեայ մօտ յայն տե-
24 ղին՝ ուր զհացն [2]կերան ։) Իսկ իբրեւ
ետես ժողովուրդն եթէ Յիսուս ոչ է
անդ եւ ոչ աշակերտքն նորա, առին
նոքա զնաւսն, եւ եկին ի Կափառնա-
25 յում խնդրել զՅիսուս ։ Եւ իբրեւ գտին
զնա յայնկոյս ծովուն, ասեն ցնա,
26 Ռաբբի, ե՞րբ եկիր այսր ։ Պատասխա-
նի ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ, Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ, Խնդրէք զիս, իբր
ոչ եթէ զի նշանս ինչ տեսէք, այլ զի
կերայք ի հացէ անտի եւ յագեցարուք ։
27 [3]Երթայք գործեցէք մի՛ զկորստական
կերակուրն, այլ զկերակուրն որ մնայ
ի կեանսն յաւիտենականս, զոր Որդին
մարդոյ տացէ ձեզ . քանզի զնա Հայր
28 կնքեաց, Աստուած ։ Ասեն ցնա, Զի՞նչ
առնիցեմք զի զգործսն Աստուծոյ գոր-
29 ծեսցուք ։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ
ասէ ցնոսա, Այս է գործն Աստուծոյ,
զի հաւատասջիք յայն զոր առաքեացն
30 նա ։ Ասեն ցնա, Զի՞նչ նշան առնիցես
զի տեսցուք եւ հաւատասցուք . զի՞նչ
31 գործիցես ։ Հարքն մեր կերան զմանա-
նայն յանապատի անդ, որպէս եւ գրեալ
32 է, Հաց յերկնից ետ նոցա ուտել ։ Ասէ
ցնոսա Յիսուս, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ
թէ Ոչ Մովսէս ետ ձեզ զհացն յերկնից,
այլ Հայրն իմ տայ ձեզ զհացն յերկնից
33 զճշմարիտ ։ Զի հաց յԱստուծոյ է, որ
իջանէն յերկնից եւ կեանս տայ աշ-
34 խարհի ։ Ասեն ցնա, Տէր, յամենայն
35 ժամ տուր մեզ զհացն զայն ։ Ասէ ցնո-
սա Յիսուս, Ես եմ հացն կենաց . որ
գայ առ իս՝ ոչ քաղցիցէ, եւ որ հաւա-
36 տայ յիս՝ ոչ երբեք ծարաւեսցի ։ Այլ
ասացի ձեզ եթէ տեսէք զիս եւ ոչ հա-
37 ւատայք ։ Զամենայն զոր տայ ինձ
Հայր՝ առ իս եկեսցէ . եւ որ գայ առ իս՝
38 ոչ հանից արտաքս ։ Զի իջի ես յերկ-
նից, ոչ զի զկամս իմ արարից, այլ
զկամս այնորիկ որ առաքեացն զիս ։
39 Դզ. Այս են կամք Հօր իմոյ որ ա-
ռաքեացն զիս, զի զամենայն զոր ետ
ցիս հայր՝ ոչ կորուսից ի նմանէ, այլ
40 յարուցից զնա յաւուրն յետնում ։ Այս
են կամք Հօր իմոյ, զի ամենայն որ
տեսանիցէ զՈրդի եւ հաւատայցէ ի նա,
ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս, եւ
ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում ։
41 Տրտնջէին զնմանէ Հրեայքն, զի ա-
սաց թէ Ես եմ հացն իջեալ յերկնից,
42 Եւ ասէին, Ո՞չ սա է Յիսուս որդին
Յովսեփու, զորոյ մեք գիտեմք զհայրն
եւ զմայր . իսկ արդ զիա՞րդ ասէ եթէ
43 Ես յերկնից իջի ։ Պատասխանի ետ Յի-
սուս եւ ասէ ցնոսա, Մի՛ քրթմնջէք
44 ընդ միմեանս ։ Ոչ ոք կարէ գալ առ
իս, եթէ ոչ Հայրն որ զիս առաքեաց՝
ձգեսցէ զնա . եւ ես յարուցից զնա յա-
45 ւուրն յետնում ։ Գրեալ է ի մարգա-
րէս, Եւ եղիցին ամենեքեան ուսեալք
յԱստուծոյ . ամենայն որ լսէ ի Հօրէ
46 եւ ուսանի՝ գայ առ իս ։ Իբրեւ ոչ եթէ
զՀայր ուրուք տեսեալ իցէ, եթէ ոչ
որ էն յԱստուծոյ՝ նա ետես զՀայր ։
47 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ զի Որ [4]հաւատայ՝
ընդունի զկեանսն յաւիտենականս ։
48 Ես եմ հացն կենաց ։ (49) Հարքն ձեր
կերան զմանանայն յանապատին եւ
50 մեռան ։ Այս է հացն որ յերկնիցն իջ-
եալ է, զի որ ուտիցէ ոք ի սմանէ՝ մի՛
51 մեռանիցի ։ Ես եմ հացն կենդանի, որ
52 յերկնից իջեալ ։ Եթէ ոք ուտիցէ ի
հացէ յայսմանէ, կեցցէ յաւիտեան .
եւ հացն զոր ես տաց՝ մարմին իմ է,
զոր ես տաց վասն կենաց աշխարհի ։
53 Մարտնչէին ընդ միմեանս Հրեայքն
եւ ասէին, Զիա՞րդ կարէ սա տալ մեզ
54 զմարմին իւր յուտել ։ Ասէ ցնոսա Յի-
սուս, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, Եթէ ոչ
կերիջիք զմարմին Որդւոյ մարդոյ եւ
արբջիք զարիւն նորա, ոչ ունիք
55 կեանս յանձինս ։ Որ ուտէ զմարմին իմ

[1]Ոմանք, Բայց այլ նաւք եկին
[2]Բազումք, կերան յորժամ գոհացաւ Տէր
[3]Ի Ցանկն պակասի
[4]Ոմանք, հաւատայ յիս

եւ ըմպէ զարիւն իմ, ունի զկեանս
յաւիտենականս, եւ ես յարուցից զնա
56 յաւուրն յետնում։ Զի մարմին իմ
ճշմարիտ կերակուր է, եւ արիւն իմ
57 ճշմարիտ ըմպելի է։ Որ ուտէ զմարմին
իմ եւ ըմպէ զարիւն իմ, յիս բնակեսցէ,
58 եւ ես ի նմա։ Որպէս առաքեաց
զիս կենդանին Հայր, եւ ես կենդանի
եմ վասն Հօր. եւ որ ուտէն զիս՝ եւ
59 նա կեցցէ վասն իմ։ Այս է հացն որ
յերկնից իջեալ. ոչ որպէս կերան հարքն
ձեր զմանանայն եւ մեռան. որ ուտէ
զհացս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան։
60 Զայս ասաց ի ժողովրդեանն յուսու-
61 ցանելն ի Կափառնայում։ Եւ բազումք
յաշակերտացն իբրեւ լուան, ասեն,
Խիստ է բանդ այդ, ո՞վ կարէ լսել դմա։
62 Իբրեւ գիտաց Յիսուս յանձն իւր եթէ
տրտնջեն վասն այնորիկ աշակերտքն
նորա, ասէ ցնոսա, Այդ գայթակղե-
63 ցուցանէ՞ զձեզ։ Իսկ արդ, եթէ տե-
սանիցէք զՈրդի մարդոյ, զի ելանիցէ
64 ուր էր զառաջինն։ Հոգին է կենդա-
նարար, մարմին ինչ ոչ օգնէ. զբանն
զոր ես խօսեցայ ընդ ձեզ՝ հոգի է եւ
65 կեանք։ Այլ են ոմանք ի ձէնջ որ ոչ
հաւատան. քանզի գիտէր Յիսուս ի
սկզբանէ ով են այնոքիկ որ ոչն հա-
ւատան, եւ ով այն է որ մատնելոցն
66 է զնա։ Եւ ասէր, Վասն այնորիկ
ասացի ձեզ թէ ոչ ոք կարէ գալ առ
իս, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա ի Հօրէ
իմմէ։
67 Յայսմանէ բազումք յաշակերտացն
նորա չոգան յետս, եւ ոչ եւս շրջէին
68 ընդ նմա։ Ասէ Յիսուս ցերկոտասան
աշակերտսն, Միթէ եւ դո՞ւք կամիք
69 երթալ։ Պատասխանի ետ նմա Սիմովն
Պետրոս, Տէր, առ ո՞վ երթիցուք,
բանս կենաց յաւիտենականաց ունիս։
70 Եւ մեք հաւատացաք եւ ծանեաք եթէ
դու ես [1]Քրիստոսն Որդի Աստուծոյ"։
71 Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս, Ո՞չ
ես զձեզ զերկոտասանսդ ընտրեցի,
72 եւ մի ի ձէնջ սատանայ է։ Եւ ասէր
զՍիմովնեան [2]Յուդայէ Իսկարիովտա-
ցւոյ", զի նա իսկ մատնելոց էր զնա,
եւ մի էր յերկոտասանիցն։

[1]Ոմանք, Սուրբն Աստուծոյ. այլք՝ Սուրբն Աստուծոյ կենդանւոյ

[2]Օրինակ Գ, Յուդայէ որ ի Կարիովտայ

ԳԼ. Է

1 Դէ. Եւ յետ այսորիկ շրջէր Յիսուս
ի Գալիլեա, քանզի ոչ կամէր ի Հրէաս-
տանի շրջել, զի խնդրէին զնա Հրեայքն
սպանանել։
2 Եւ էր մերձ տօնն Հրէից տաղաւա-
3 րահարաց։ Ասեն ցնա եղբարքն նորա,
Գնա աստի եւ երթ ի Հրէաստան, զի
եւ աշակերտքն քո տեսցեն զգործսդ
4 քո զոր գործես։ Զի ոչ ոք է որ ի
ծածուկ ինչ գործէ, եւ խնդրէ ինքն
համարձակ լինել. եթէ զայդ գործես,
5 յայտնեա զանձն քո աշխարհի։ Քանզի
եւ եղբարքն իսկ չէին հաւատացեալ
6 ի նա։ Ասէ ցնոսա Յիսուս, Ժամանակ
իմ չեւ է հասեալ, բայց ձեր ժամանակ
7 յամենայն ժամու պատրաստ է։ Ոչ
կարէ աշխարհ ատել զձեզ, բայց զիս
ատեայ, զի ես վկայեմ վասն նորա
եթէ գործքն իւր չարութեան են։
8 Դուք երթայք ի տօնն յայն, ես ոչ [3]եր-
թամ ի տօնն յայն, զի իմ ժամանակ
9 չեւ է լցեալ։ Զայս իբրեւ ասաց, ինքն
10 մնաց անդէն ի Գալիլեա։ Իբրեւ ելին
եղբարքն նորա, ապա եւ ինքն ել ի
տօնն, ոչ յայտնի այլ իբրեւ ի ծածուկ։
11 Եւ Հրեայքն խնդրէին զնա ի տօնի անդ
12 եւ ասէին, Ո՞ւր իցէ նա։ Եւ [4]քրթմըն-
ջիւն էր զնմանէ ի ժողովուրդսն. կէսքն
ասէին թէ Բարւոք է. այլքն ասէին,
Ոչ, այլ մոլորեցուցանէ զժողովուրդն։
13 Եւ ոչ ոք համարձակ խօսէր զնմանէ
վասն երկիւղին Հրէից։
14 ԵԿ. Իբրեւ տօնն ընդմիջեցաւ, ել
Յիսուս ի տաճարն եւ ուսուցանէր։
15 Զարմանային Հրեայքն եւ ասէին,
Զիա՞րդ զգիրս գիտէ սա, զի ուսեալ
16 ընաւ չիք։ Պատասխանի ետ նոցա Յի-
սուս եւ ասէ, Իմ վարդապետութիւնս
չէ իմ, այլ այնորիկ որ առաքեացն զիս։
17 Եթէ ոք կամի զկամս նորա առնել,
գիտասցէ վասն վարդապետութեանս,
յԱստուծո՞յ իցէ արդեւք եթէ ես ինչ
18 յանձնէ իմմէ խօսիմ։ Որ յանձնէ իւրմէ
խօսի՝ զփառս անձին իւրում խնդրէ,
իսկ որ խնդրէ զփառս այնորիկ որ ա-
ռաքեացն զնա՝ նա ճշմարիտ է, եւ

[3]Ոմանք, երթամ տակաւին

[4]Բազումք, քրթմնջիւն բազում

19 անիրաւութիւն ոչ գոյ ի նմա։ Ո՞չ
Մովսէս ետ ձեզ զօրէնսն, եւ ոչ ոք
20 ի ձէնջ առնէ զօրէնսն։ Զի՞ խնդրէք
զիս սպանանել. պատասխանի ետ ժո-
ղովուրդն եւ ասէ, Դեւ գոյ ի քեզ, ո՞վ
21 խնդրէ զքեզ սպանանել։ Պատասխանի
ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ, Գործ մի
գործեցի, եւ ամենեքին զարմացեալ
22 էք։ Վասն այնորիկ Մովսէս ետ ձեզ
թլփատութիւն, (զի ոչ եթէ ի Մովսի-
սէ էր, այլ ի հարց անտի,) եւ ի շա-
23 բաթու թլփատէք զմարդ։ Իսկ արդ
եթէ թլփատութիւն առնու մարդ ի
շաբաթու, զի մի՛ օրէնքն Մովսիսի
լուծցին, ընդ իս ցասուցեա՞լ էք զի ող-
ջոյն իսկ մարդ բժշկեցի ի շաբաթու։
24 ԽԲ. Մի՛ ըստ աչս դատիք, այլ ուղիղ
դատաստան արարէք։
25 Ասէին ոմանք յԵրուսաղեմացւոց ան-
տի, Ո՞չ նա է սա զոր խնդրէին սպա-
26 նանել. Եւ ահաւասիկ յայտնապէս խօսի,
եւ չասեն ինչ ընդ դմա. գուցէ ար-
դեւք եւ իշխանքն գիտացին թէ սա
27 իցէ [1]Քրիստոսն։ Այլ զսա գիտեմք
ուստի է, իսկ Քրիստոսն յորժամ գայցէ,
28 ոչ ոք գիտէ ուստի է։ Աղաղակեաց
Յիսուս ի տաճարին, ուսուցանէր եւ
ասէր, Ե՛ւ զիս գիտէք, ե՛ւ ուստի եմն
գիտէք. եւ յանձնէ իմմէ ոչ եմ եկեալ,
այլ է ճշմարիտ որ առաքեացն զիս զոր
29 դուքն ոչ գիտէք։ Ես գիտեմ զնա, զի
ի նմանէ իսկ եմ, եւ նա առաքեաց
30 զիս։ Խնդրէին զնա ունել՝ [2]եւ ել ի
ձեռաց նոցա." եւ ոչ ոք արկ ի նա ձեռն.
31 զի չեւ էր հասեալ ժամ նորա։ Եւ բա-
զումք ի ժողովրդենէն հաւատացին ի
նա, եւ ասէին, Քրիստոսն յորժամ
գայցէ, միթէ աւելի՞ ինչ նշանս առ-
32 նիցէ քան զոր սայս առնէ։ Եւ լուան
փարիսեցիքն զտրտունջ ժողովրդեանն
զնմանէ. եւ առաքեցին քահանայա-
պետքն եւ փարիսեցիքն սպասաւորս
33 զի կալցին զնա։ Ասէ Յիսուս, Փոքր
մեւս եւս ժամանակ ընդ ձեզ եմ, եւ
երթամ առ այն որ առաքեացն զիս։
34 Խնդրիցէք զիս եւ ոչ գտանիցէք, եւ
ուր եսն երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ։
35 Ասեն Հրեայքն ընդ միմեանս, Իսկ յո՞
երթայցէ դա, զի մեք ոչ գտանիցեմք
զդա. միթէ ի սփիւռս հեթանոսա՞ց եր-
թայցէ եւ ուսուցանիցէ զհեթանոսս։
36 Զի՞նչ է բանն այն զոր ասաց, Խնդրի-
ցէք զիս եւ ոչ գտանիցէք. եւ ուր եսն
երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ։
37 ԽԳ. Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին
կայր Յիսուս, աղաղակէր եւ ասէր,
Եթէ ոք ծարաւի իցէ, եկեսցէ առ իս
38 եւ արբցէ։ Որ հաւատայ յիս՝ որպէս
եւ ասեն գիրք, Գետք յորովայնէ նո-
րա բղխեսցեն ջրոց կենդանութեան։
39 Զայս ասէր վասն Հոգւոյն զոր ընդու-
նելոց էին որ հաւատային ի նա. զի
[3]չեւ էր Հոգի", քանզի Յիսուս չեւ էր
40 փառաւորեալ։ [4]Ոմանք ի ժողովրդենէն
իբրեւ լսէին զբանս զայս, ասէին, Սա
41 է ճշմարիտ մարգարէն։ Այլքն ասէին,
Սա է Քրիստոսն. իսկ կէսքն ասէին,
Միթէ ի Գալիլեէ՞ գալոց իցէ Քրիստոսն։
42 Ո՞չ գիրք ասեն եթէ ի զաւակէ Դաւ-
թի եւ ի Բեթղեհեմ գեղջէ ուր Դաւիթն
43 էր՝ գալոց է Քրիստոս։ Եւ եղեւ հեր-
ձուած ի մէջ ժողովրդեանն վասն նո-
44 րա։ Եւ ոմանք ի նոցանէ կամեցան
ունել զնա, այլ ոչ ոք մխեաց ի նա
ձեռն։
45 Եւ եկին անդրէն սպասաւորքն առ
քահանայապետսն եւ փարիսեցիս, եւ
ասեն սոքա ցնոսա, Ընդէ՞ր ոչ ածէք
46 զնա այսր։ Պատասխանի ետուն սպա-
սաւորքն եւ ասեն, Ոչ երբեք այնպէս
47 խօսեցաւ մարդ որպէս այրն այն։ Պա-
տասխանի ետուն փարիսեցիքն եւ ա-
սեն, Միթէ եւ դո՞ւք մոլորեցարուք։
48 Միթէ ոք յիշխանացն հաւատա՞ց ի նա
49 կամ ի փարիսեցւոցն. Այլ այն խաժա-
մուժ ամբոխ որ ոչ գիտէ զօրէնս, եւ
50 նզովեալ են։ Ասէ Նիկոդեմոս ցնոսա
(որ եկեալն էր առ նա գիշերի յառա-
51 ջագոյն, եւ մի էր ի նոցանէ), Միթէ
օրէնքն մեր դատի՞ն զմարդ, եթէ ոչ
լսեն ինչ նախ ի նմանէ, [5]կամ գիտեն
52 զինչ գործէ։ Պատասխանի ետուն նմա
եւ ասեն, Միթէ եւ դո՞ւ եւս ի Գա-
լիլեէ իցես. քննեա եւ տես, զի մար-
գարէ ի Գալիլեէ ոչ յառնէ։

---

[1] Ոմանք, Ճշմարտիւ Քրիստոսն
[2] Ի բազումս գաղափս
[3] Ոմանք, չեւ էր տուեալ Հոգին Սուրբ
[4] Ոմանք, Բազումք
[5] Յովհ. Ե

Գլ. Ը

1 [1]Եւ գնացին իւրաքանչիւր ոք ի տեղի
իւր, իսկ Յիսուս գնաց ի լեառն Ձի-
2 թենեաց։ Եւ ընդ առաւօտն դարձեալ
եկն ի տաճարն, եւ գայր առ նա ամե-
նայն ժողովուրդն, եւ նստեալ ուսու-
3 ցանէր զնոսա։ Ածին առ նա դպիրքն
[2]եւ քահանայապետքն՛՛ եւ փարիսեցիք
կին մի ըմբռնեալ ի շնութեան. եւ
4 կացուցեալ զնա առաջի, Ասեն ցնա,
Վարդապետ, կինս այս ըմբռնեալ՝ ինքն
5 յայտնապէս շնացեալ է։ Եւ յօրէնսն
Մովսէս մեզ պատուիրեաց զայսպիսիս
քարկոծել. արդ դու զի՞նչ ասես վասն
6 դորա։ Զայս ասէին փորձելով զնա,
զի ունիցին ամբաստանութիւն զնմա-
նէ. իսկ Յիսուս ի խոնարհ նայելով
7 գրէր մատամբն յերկրի։ Իսկ իբրեւ
տեւեցին հարցանելով ցնա, հայեցեալ
ի վեր՝ ասէ ցնոսա, Անմեղն ի ձէնջ
նախ նա ընկեսցէ քար ի վերայ դորա։
8 Եւ դարձեալ ի խոնարհ նայելով գրէր
9 յերկրի։ Եւ [3]լուեալ ելանէին՛՛ մի ըստ
միոջէ, սկսեալ յառաջնոցն մինչեւ ի
վերջինսն. եւ մնաց միայն Յիսուս, եւ
10 կինն կայր առաջի նորա։ [4]Պատասխա-
նի ետ Յիսուս եւ՛՛ ասէ ցնա, Կին դու,
[5]ո՞ւր են. ո՞չ ոք՛՛ զքեզ դատապար-
11 տեաց։ Եւ ասէ, Ոչ, Տէր. եւ ասէ Յի-
սուս, Եւ ոչ ես դատապարտեմ զքեզ,
երթ, յայսմ հետէ մի՛ մեղանչեր։՛՛
12 ԵԴ. Դարձեալ խօսեցաւ ընդ նոսա
Յիսուս եւ ասէ, Ես եմ լոյս աշխարհի.
որ գայ զկնի իմ՝ ընդ խաւար մի՛ գնաս-
13 ցէ, այլ ընկալցի զլոյսն կենաց։ Ասեն
ցնա փարիսեցիքն, Դու վասն անձին
քո վկայես, եւ վկայութիւն քո չէ
14 ճշմարիտ։ Պատասխանի ետ Յիսուս
եւ ասէ ցնոսա, Թէպէտ եւ ես վկայեմ
վասն անձին իմոյ, վկայութիւն իմ
ճշմարիտ է. զի գիտեմ ուստի եկի եւ
յո երթամ. բայց դուք ոչ գիտէք ուստի
15 գամ կամ յո երթամ։ Դուք ըստ մարմ-
նոյ դատիք, ես ոչ դատիմ եւ ոչ զոք.
16 Թէպէտ եւ դատիմ եւս զոք, դատաս-
տանն իմ ճշմարիտ է. զի չեմ միայն,
այլ ես եւ որ առաքեացն զիս Հայր։
17 Եւ յօրէնսն իսկ ձեր գրեալ է թէ Եր-
կուց մարդոց վկայութիւն ճշմարիտ է։
18 Ես եմ որ վկայեմ վասն իմ, եւ վկայէ
վասն իմ որ առաքեացն զիս Հայր։
19 Ասէին ցնա, Ո՞ւր է Հայր քո. պա-
տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա,
Ոչ զիս գիտէք եւ ոչ զՀայրն իմ. եթէ
զիս գիտէիք, եւ զՀայրն իմ թերեւս
գիտէիք։
20 Զայս բանս խօսեցաւ ի տան գանձին,
յորժամ ուսուցանէր ի տաճարի անդ.
եւ ոչ ոք կալաւ զնա, զի չեւ եւս
հասեալ էր ժամ նորա։
21 ԵԵ. Ասէ դարձեալ ցնոսա Յիսուս,
Ես երթամ, եւ խնդրիցէք զիս, եւ ի
մեղս ձեր մեռանիցիք. զի ուր եսն
22 երթամ, դուք ոչ կարէք գալ։ Ասէին
Հրեայքն, Միթէ զի՞ւրովի՞ն երթայցէ,
զի ասէ թէ Ուր եսն երթամ, դուք
23 ոչ կարէք գալ։ Եւ ասէ ցնոսա, Դուք
ի ներքուստ աստի էք, եւ ես ի վե-
րուստ անտի եմ. դուք յաշխարհէ
աստի էք, ես չեմ յայսմ աշխարհէ։
24 Բայց ասացի ձեզ թէ ի մեղս ձեր մե-
ռանիցիք. զի թէ ոչ հաւատայցէք թէ
25 ես եմ, մեռանիցիք ի մեղս ձեր։ Ասեն
ցնա, Դու ո՞վ ես. ասէ ցնոսա Յիսուս,
[6]Նախ զի եւ խօսիմս իսկ ընդ ձեզ՛՛։
26 Բազում ինչ ունիմ վասն ձեր խօսել
եւ դատել. այլ որ առաքեացն զիս՝
ճշմարիտ է. եւ ես զոր լուայն ի նմանէ՝
27 զայն խօսիմ յաշխարհի։ Եւ ոչ գիտա-
ցին թէ զՀօրէ ասէր ցնոսա։
28 Ասէ ցնոսա Յիսուս, Յորժամ բարձ-
րացուցանիցէք զՈրդի մարդոյ, յայն-
ժամ գիտասջիք թէ ես եմ. եւ յանձնէ
իմմէ ոչ ինչ առնեմ, այլ որպէս ու-
29 սոյց զիս Հայրն իմ, զայն խօսիմ։ Եւ
որ առաքեացն զիս՝ ընդ իս է. ոչ եթող
զիս միայն, զի ես զհաճոյս նորա առ-
նեմ հանապազ։
30 Իբրեւ զայս խօսեցաւ, բազումք հա-
ւատացին ի նա։
31 ԵԶ. Եւ ասէր Յիսուս առ Հրեայսն
հաւատացեալս, Եթէ դուք կացջիք

---

[1]Այս կտորս հանդերձ դասիւն ի բազումս է Յու-
նարէն օրինակաց, որպէս և ի բազումս է Հայերէն
ձեռագրաց։

[2]ի բազումս պակասի

[3]Ոմանք, լուեալ և յանդիմանեալ ի խղճէ
մտաց, ելանէին

[4]Ոմանք, Հայեցեալ Յիսուս ի վեր և ոչ զոք
տեսեալ բայց ի կնոջէն,

[5]Ոմանք, ո՞ւր են որ չարախօսէին զքեն. ո՞չ ոք

[6]Կամ, Զոր ի սկզբանէ անտի խօսիմ առ ձեզ

ի բանի իմում, ճշմարիտ աշակերտք
32 իմ էք. Եւ ծանիջիք զճշմարտութիւնն,
եւ ճշմարտութիւնն ազատեսցէ զձեզ։
33 Պատասխանի ետուն նմա եւասեն,
Զաւակ Աբրահամու եմք, եւ ոչ ումեք
երբեք ծառայեցաք. զիա՞րդ ասես թէ
34 Ազատք լինիջիք։ Պատասխանի ետ նո-
ցա Յիսուս, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ թէ
Ամենայն որ առնէ զմեղս՝ ծառայ է
35 մեղաց։ Եւ ծառայն ոչ յաւիտեան կայ
ի տան, իսկ որդին յաւիտեան կայ։
36 Իսկ արդ եթէ Որդին զձեզ ազատե-
ցուսցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք։
37 Գիտեմ զի զաւակ Աբրահամու էք, այլ
խնդրէք սպանանել զիս, զի բանին
38 իմոյ չիք տեղի ի ձեզ։ Ես զոր տեսի
առ Հօր իմում՝ խօսիմ, եւ դուք զոր
39 լուարուք ի հօրէն ձերմէ՝ առնէք։ Պա-
տասխանի ետուն նմա եւ ասեն, Հայր
մեր Աբրահամ է. ասէ ցնոսա Յիսուս,
Եթէ որդիք Աբրահամու էիք, զգործսն
40 Աբրահամու գործէիք։ Այլ այժմիկ
խնդրէք սպանանել զիս, զայր մի՝ որ
ձեզ զճշմարտութիւն խօսեցայ, զոր
լուայ [1]ի Հօրէ իմմէ՟. զայդ Աբրահամ
41 ոչ արար։ Դուք առնէք զգործս հօրն
ձերոյ. ասեն ցնա, Մեք ի պոռնկու-
թենէ չեմք ծնեալ. մի է Հայր մեր, Ա-
42 տուած։ Ասէ ցնոսա Յիսուս, Եթէ Ա-
տուած էր Հայր ձեր, սիրէիք արդեւք
զիս. զի ես յԱստուծոյ ելի եւ եկի,
եւ ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի, այլ նա
43 առաքեաց զիս։ Ընդէ՞ր զխօսս իմ ոչ
գիտէք դուք. վասն զի ոչ կարէք լսել
44 զբանն իմ։ Դուք ի հօրէ ի Սատանայէ
էք, եւ զցանկութիւնս հօրն ձերոյ կա-
միք առնել. զի նա մարդասպան էր
ի սկզբանէ, եւ ի ճշմարտութեան ոչ
եկաց, զի ոչ գոյ ճշմարտութիւն ի
նմա. յորժամ խօսիցի սուտ, յիւրոց
անտի խօսի. զի սուտ է եւ հայր նո-
45 րա։ Իսկ ես զի զճշմարտութիւն խօ-
46 սիմ, ոչ հաւատայք ինձ։ Ո՞ ի ձէնջ
յանդիմանէ զիս վասն մեղաց. եթէ
զճշմարիտն ասեմ ձեզ, ընդէ՞ր ոչ հա-
47 ւատայք ինձ։ Որ էն յԱստուծոյ՝ զբանս
Աստուծոյ լսէ. եւ դուք վասն այնորիկ
48 ոչ լսէք, զի չէք յԱստուծոյ։ Պատաս-
խանի ետուն Հրեայքն եւ ասեն ցնա,
Ո՞չ բարւոք ասեմք մեք եթէ Սամա-
49 րացի ես դու, եւ դեւ գոյ ի քեզ։ Պա-
տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ, Յիս
դեւ ոչ գոյ, այլ պատուեմ զՀայր իմ,
50 եւ դուք անարգէք զիս։ Ես ոչ խնդրեմ
զփառս իմ, է որ խնդրէն եւ դատի։
51 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, Եթէ ոք զբանն
իմ պահեսցէ, զմահ մի՛ տեսցէ ի յա-
52 ւիտեան։ Ասեն ցնա Հրեայքն, Արդ
գիտացաք թէ դեւ գոյ ի քեզ. Աբրա-
համ մեռաւ, եւ մարգարէքն, եւ դու
ասես, Եթէ ոք զբանն իմ պահեսցէ,
մի՛ ճաշակեսցէ զմահ ի յաւիտեան։
53 Միթէ դու մե՞ծ ինչ ոք իցես քան զհայր
մեր Աբրահամ, որ մեռաւ, եւ մար-
գարէքն մեռան. արդ դու զո՞ առնես
54 զքեզ։ Պատասխանի ետ Յիսուս, Եթէ
ես փառաւորեմ զանձն իմ, փառքն իմ
ոչինչ են. է Հայր որ փառաւորէ զիս,
զորմէ դուքն ասէք թէ Աստուած [2]մեր
55 է. Եւ ոչ ճանաչէք զնա, բայց ես գի-
տեմ զնա. եւ եթէ ասեմ թէ ոչ գիտեմ
զնա, ձեզ նման սուտ լինիմ. այլ գի-
56 տեմ զնա եւ զբան նորա պահեմ։ Աբ-
րահամ հայր ձեր ցանկացաւ տեսանել
57 զօր իմ, ետես եւ ուրախ եղեւ։ Ասեն
ցնա Հրեայքն, Յիսուն ամ չեւ եւս է
58 քո, եւ զԱբրահա՞մ տեսեր։ Ասէ ցնոսա
Յիսուս, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, Յա-
ռաջ քան զլինելն Աբրահամու եմ ես։
59 Վէմս առին զի արկցեն ի վերայ նորա,
եւ Յիսուս խոյս ետ եւ ել գնաց ի տա-
ճարէ անտի։

ԳԼ. Թ

1 ԵԷ. Եւ մինչդեռ անցանէր, ետես այր
2 մի կոյր ի ծնէ. Եւ հարցին ցնա աշա-
կերտքն նորա եւ ասեն, Ռաբբի, ո՞յր
մեղաւ է, սորա՞ թէ հօր եւ մօր իւրոյ,
3 զի կոյր ծնցի։ Պատասխանի ետ Յի-
սուս, Ոչ դորա մեղաւ է, եւ ոչ հօր
եւ մօր իւրոյ. այլ զի յայտնի լիցին
4 գործքն Աստուծոյ ի դմա։ Եւ ինձ
պարտ է գործել զգործս այնորիկ որ
առաքեացն զիս, մինչ աւուր կայ. գայ
գիշեր, յորժամ ոչ ոք կարէ գործել։
5 Մինչդեռ յաշխարհի եմ, լոյս եմ աշ-
6 խարհի։ Զայս իբրեւ ասաց, եթուք
ի գետին եւ արար կաւ ի թքոյն, եւ
ծեփեաց զկաւն ի վերայ աչաց կուրին.

[1] Բազումք, յԱստուծոյ

[2] Ոմանք, ձեր

7 Եւ ասէ ցնա, Երթ, լուա յաւազանին
Սիլովամայ, (որ թարգմանի Առաքեալ.)
չոգաւ լուացաւ, եկն եւ տեսանէր։
8 Իսկ դրացիքն եւ որոց տեսեալն էր
զնա յառաջագոյն թէ [1]մուրացիկ էր՝
ասէին, Ո՞չ սա էր որ նստէրն եւ մու-
9 րանայր։ Կէսքն ասէին, Նա է. Այլքն
ասէին, [2]Ոչ, այլ՝՝ նման է նմա. եւ
10 ինքն ասէր թէ, Ես եմ։ Ասեն ցնա,
11 Իսկ զիա՞րդ բացան աչք քո։ Նա ետ
պատասխանի, Այր մի որում Յիսուսն
ասեն՝ կաւ արար եւ ծեփեաց զաչս իմ,
եւ ասէ ցիս, Երթ ի Սիլովամ եւ լուա.
12 չոգայ, լուացայ եւ տեսանեմ։ Ասեն
ցնա, Ո՞ւր է նա. ասէ ցնոսա, Ոչ գի-
տեմ։
13 Ածին առ փարիսեցիսն զնա որ եր-
14 բեմն կոյրն էր։ Եւ էր շաբաթ, յոր-
ժամ զկաւն արար Յիսուս, եւ եբաց
15 զաչս կուրին։ Դարձեալ հարցանէին
զնա եւ փարիսեցիքն թէ Զիա՞րդ տե-
սանես. եւ նա ասէ ցնոսա, Կաւ եդ
ի վերայ աչաց իմոց, եւ լուացայ եւ տե-
16 սանեմ։ Ասեն ոմանք ի փարիսեցւոցն,
Ոչ է այրն այն յԱստուծոյ, զի զշաբաթս
ոչ պահէ. կէսքն ասէին, Իսկ զիա՞րդ
կարէ մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս
առնել. եւ էին հերձուածք ի մէջ նո-
17 ցա։ Ասեն դարձեալ ցկոյրն, Դու զի՞
ասես վասն նորա զի եբաց զաչս քո.
18 եւ նա ասէր թէ, Մարգարէ է։ Եւ ոչ
հաւատային Հրեայքն զնմանէ թէ կոյր
էր եւ բացաւ, մինչեւ կոչեցին զծնողս
19 բացելոյն. Հարցին ցնոսա եւ ասեն,
Սա՞ է որդին ձեր, զորմէ դուքն ասէիք
եթէ կոյր ծնաւ, արդ զիա՞րդ տեսա-
20 նէ։ Պատասխանի ետուն նոցա ծնողքն
նորա եւ ասեն, Գիտեմք զի սա է որ-
21 դին մեր, եւ զի կոյր ծնաւ. Բայց
զիա՛րդ այժմդ տեսանէ, ոչ գիտեմք.
կամ թէ ո՛վ եբաց զաչս դորա, մեք
ոչ գիտեմք. ցդա իսկ հարցէք, ինքնին
ի չափ հասեալ է, ինքն իսկ խօսեսցի
22 վասն իւր։ Զայս ասացին ծնողքն նո-
րա, զի երկնչէին ի Հրէիցն. քանզի
ուխտ եղեալ էր Հրէից, եթէ ոք խոս-
տովանեսցի զնա Քրիստոս, ի բաց կաց-
23 ցէ ի ժողովրդենէն։ Վասն այնորիկ ա-
սացին ծնողքն նորա թէ Ինքնին ի չափ
24 հասեալ է, ցնա իսկ հարցէք։ Դարձեալ
կրկին անգամ կոչեցին զայրն որ կոյրն
էր, եւ ասեն ցնա, Տուր փառս Ա-
տուծոյ. մեք գիտեմք զի այրն այն
25 մեղաւոր է։ Եւ նա ասէ, Թէ մեղաւոր
իցէ, ես ոչ գիտեմ. բայց զայս գիտեմ,
26 զի կոյր էի եւ արդ տեսանեմ։ Դար-
ձեալ ասեն ցնա, Զի՞նչ արար քեզ,
27 զիա՞րդ եբաց զաչս քո։ Պատասխանի
ետ նոցա, Այժմ ասացի ձեզ եւ ոչ
լուարուք. զի՞ կամիք միւսանգամ
լսել. միթէ եւ դո՞ւք կամիք աշակեր-
28 տել նմա։ Նոքա հայհոյէին զնա եւ ա-
սէին, Դու լինիր նորա աշակերտ, մեք
29 Մովսիսի աշակերտք եմք։ Մեք գի-
տեմք զի ընդ Մովսիսի խօսեցաւ Աս-
տուած, զսա ոչ գիտեմք ուստի՛ իցէ։
30 Պատասխանի ետ այրն եւ ասէ ցնոսա,
Այդ իսկ են սքանչելիք, զի դուք ոչ
գիտէք ուստի՛ իցէ, եւ զիմ զաչս ե-
31 բաց։ Գիտեմք զի Աստուած մեղա-
ւորաց ոչ լսէ, բայց եթէ աստուածա-
պաշտ ոք իցէ եւ զկամս նորա առնիցէ,
32 նմա լսէ։ Ի յաւիտենից ոք ոչ լուաւ
եթէ եբաց ոք զաչս կուրի ի ծնէ կոյր
33 ծնելոյ։ Եթէ ոչ յԱստուծոյ էր այրն
34 այն, ոչ կարէր առնել ինչ։ Պատասա-
խանի ետուն եւ ասեն ցնա, Ի մեղս
իսկ ծնեալ ես ամենեւին, եւ դու վար-
դապե՞տ լինիս մեր. եւ հանին զնա
արտաքս։
35 Լուաւ Յիսուս եթէ հանին զնա ար-
տաքս, եւ իբրեւ եգիտ զնա, ասէ ցնա,
36 Դու հաւատա՞ս յՈրդի Աստուծոյ։ Նա
պատասխանի ետ եւ ասէ, Տէր, ո՞վ է
37 զի հաւատացից ի նա։ Ասէ ցնա Յի-
սուս, Ե՛ւ տեսեր զնա, ե՛ւ որ խօսիդ
38 ընդ քեզ՝ նա է։ Եւ նա ասէ, Հաւա-
տամ, Տէր. եւ երկիր եպագ նմա։
39 ՁԿ. Եւ ասէ Յիսուս, Ի դատաս-
տան եկի յաշխարհս յայս, զի որ ոչն
տեսանեն՝ տեսցեն, եւ որք տեսանենն՝
40 կուրասցին։ Լուան ոմանք ի փարի-
սեցւոցն որք ընդ նմա էին, եւ ասեն
ցնա, Միթէ եւ մե՞ք կոյրք իցեմք։
41 Ասէ ցնոսա Յիսուս, Եթէ կոյրք էիք,
ոչ էր ձեր մեղ. բայց արդ ասէք եթէ
Տեսանեմք, եւ մեղքն ձեր ի ձեզ հաս-
տատեալ են։

ԳԼ. Ժ

1 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, Որ ոչ մտանէ

[1] Ոմանք, կայր
[2] [illegible]

ընդ դուռն ի գաւիթ ոչխարացն, այլ
ընդ այլ ելանէ՝ նա գող է եւ աւազակ։
2 Իսկ որ մտանէ ընդ դուռն՝ հովիւ է
3 ոչխարաց։ Նմա դռնապանն բանայ, եւ
ոչխարքն ձայնի նորա լսեն, եւ զիւր
ոչխարսն կոչէ յանուանէ եւ հանէ
4 զնոսա։ Եւ յորժամ [1]զիւրն զամենայն՝
հանիցէ, առաջի նոցա երթայ, եւ ոչ-
խարքն զհետ նորա երթան, զի ճա-
5 նաչեն զձայն նորա։ Զօտարի զհետ ոչ
երթիցեն, այլ փախիցեն ի նմանէ, զի
ոչ ճանաչեն զձայն օտարաց։
6 Զայս առակ ասաց նոցա Յիսուս,
եւ նոքա ոչ գիտէին եթէ զինչ էր որ
7 խօսէրն ընդ նոսա։ Դարձեալ ասէ ցնո-
սա Յիսուս, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ զի
8 Ես եմ դուռն ոչխարաց։ Ամենեքեան
որ յառաջ քան զիս եկին՝ գողք էին
եւ աւազակք. այլ ոչ լուան նոցա ոչ-
9 խարքն։ Ես եմ դուռն, ընդ իս եթէ
ոք մտանիցէ, կեցցէ. մտցէ եւ ելցէ
10 եւ ճարակ գտցէ։ Գող ոչ գայ, եթէ
ոչ զի գողասցի եւ սպանցէ եւ կորու-
ցէ. ես եկի զի զկեանս ունիցին, եւ
առաւել եւս ունիցին։
11 ԶԲ. Ես եմ հովիւն քաջ. հովիւ քաջ
զանձն իւր դնէ ի վերայ ոչխարաց։
12 Իսկ վարձկանն որ ոչ է հովիւ, որոյ
ոչ իւր են ոչխարքն, իբրեւ տեսանէ
զգայլն զի գայ, թողու զոչխարսն եւ
փախչի. եւ գայլն յափշտակէ զնոսա
13 եւ ցրուէ. [2]Քանզի վարձկան է, եւ չէ
14 փոյթ նմա վասն ոչխարացն։ Ես եմ
հովիւն քաջ, եւ ճանաչեմ զիմսն եւ
15 ճանաչիմ յիմոցն։ Որպէս գիտէ զիս
Հայր, գիտեմ եւ ես զՀայր. եւ զանձն
16 իմ դնեմ ի վերայ ոչխարաց։ Նա եւ
այլ եւս ոչխարք են իմ որ ոչ են յայսմ
գաւթէ, եւ զայնս եւս պարտ է ինձ
ածել այսր, եւ ձայնի իմում լուիցեն,
17 եւ եղիցին մի հօտ եւ մի հովիւ։ Վասն
այնորիկ սիրէ զիս Հայր իմ, զի ես
դնեմ զանձն իմ, զի միւսանգամ առից
18 զնա։ Ոչ ոք հանէ զնա յինէն, այլ ես
դնեմ զնա անձամբ իմով. իշխանու-
թիւն ունիմ դնել զնա, եւ իշխանու-
թիւն ունիմ միւսանգամ առնուլ զնա.
զայս պատուէր առի ի Հօրէ իմմէ։
19 Դարձեալ հերձուած լինէր ի մէջ
20 Հրէից վասն բանիցս այսոցիկ։ Եւ ա-
սէին բազումք ի նոցանէ, Դեւ գոյ ի
նմա եւ մոլեգնի, զի՞ լսէք նմա։
21 Կէսքն ասէին, Այսպիսի բանք ոչ դի-
ւահարի են. միթէ դեւ կարէ՞ զաչս
կուրի բանալ։
22 ԶԳ. Եղեն յայնժամ նաւակատիքն
23 յԵրուսաղէմ, եւ ձմեռն էր։ Եւ շրջէր
Յիսուս ի տաճարին ի սրահին Սողո-
24 մոնի։ Շուրջ եղեն զնովաւ Հրեայքն
եւ ասեն, Մինչեւ յե՞րբ թափես զոգիս
մեր. եթէ դու ես Քրիստոսն, ասա
25 մեզ համարձակ։ Պատասխանի ետ նո-
ցա Յիսուս եւ ասէ, Ասացի ձեզ եւ
ոչ հաւատայք [3]ինձ. զգործսն զոր ես
գործեմ յանուն Հօր իմոյ՝ նոքին իսկ
26 վկայեն վասն իմ։ Այլ դուք ոչ հաւա-
տայք, զի չէք յոչխարաց անտի [4]իմոց։
27 Ոչխարք իմ ձայնի իմում լսեն, եւ ես
ճանաչեմ զնոսա, եւ զկնի իմ գան.
28 Եւ ես տամ նոցա զկեանսն յաւիտե-
նականս. եւ մի՛ կորիցեն յաւիտեան,
եւ մի՛ ոք յափշտակեսցէ զնոսա ի ձե-
29 ռաց իմոց։ Հայրն իմ որ ետ ինձ զնո-
սա՝ մեծ է քան զամենայն, եւ ոչ ոք
կարէ յափշտակել ի ձեռաց Հօր իմոյ։
30 Ես եւ Հայր [5]իմ մի եմք։ (31) Վէմս
առին Հրեայքն զի քարկոծ արասցեն
32 զնա։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս,
Բազում գործս բարիս ցուցի ձեզ ի Հօրէ
իմմէ. վասն որո՞յ գործոյ ի նոցանէ
33 քարկոծ առնէք զիս։ Պատասխանի
ետուն նմա Հրեայքն, Վասն բարւոյ
գործոյ ոչ առնեմք զքեզ քարկոծ, այլ
վասն հայհոյութեան. եւ զի դու մարդ
ես, եւ զանձն քո Աստուած առնես։
34 Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս, Ո՞չ
յօրէնս ձեր գրեալ է, Ես ասացի թէ
35 աստուածք իցէք։ Իսկ եթէ զնոսա
աստուածս ասէ, առ որս բանն Աս-
տուծոյ եղեւ, (եւ չէ մարթ եղծանել
36 զգրոյն,) Իսկ զոր Հայր սրբեաց եւ ա-
ռաքեաց յաշխարհ, դուք ասէ՞ք թէ
Հայհոյես, զի ասացի թէ Որդի Աստու-
37 ծոյ եմ։ Եթէ ոչ գործեմ զգործս Հօր
38 իմոյ, մի՛ հաւատայք ինձ։ Ապա թէ
գործեմ, թէ եւ ինձ ոչ հաւատայք,
սակայն գործոցն հաւատացէք. զի գի-

[1] Ոմն·, զիւր ոչխարսն
[2] Ոմն·, Իսկ վարձկանն փախչի, քանզի

[3] Ի բազումս պակասի
[4] Ոմն·, իմոց, որպէս ասացի ձեզ
[5] Յոմանս պակասի

տասջիք եւ [1]ծանիջիք եթէ Հայր յիս,
եւ ես ի Հայր։
39 Դարձեալ խնդրէին զնա ունել, եւ
40 ել ի ձեռաց նոցա։ Եւ գնաց միւսան-
գամ յայնկոյս Յորդանանու ի տեղին
ուր էր Յովհաննէս զառաջինն եւ մկըր-
41 տէր, եւ անդ լինէր։ Եկին բազումք
առ նա եւ ասեն, Զի Յովհաննէս[2] նշան
42 ինչ ոչ արար. Բայց զամենայն զոր
ասաց Յովհաննէս վասն նորա, ճշմա-
րիտ էր. եւ բազումք հաւատացին
ի նա անդ։

ԳԼ. ԺԱ

1 ԶԴ. Եւ էր ոմն հիւանդ Ղազարոս ի
Բեթանեայ, ի գեղջէ Մարեմայ եւ Մար-
2 թայի քեռ նորա։ Այս այն Մարիամ էր
որ օծ զՏէրն իւղով, եւ ջնջեաց զոտս
նորա հերով իւրով. որոյ եղբայրն Ղա-
3 զարոս հիւանդ էր։ Առաքեցին առ նա
քորքն նորա եւ ասեն, Տէր, ահաւա-
սիկ զոր դուն սիրէիր՝ հիւանդացեալ է։
4 Իբրեւ լուաւ Յիսուս, ասէ, Այն հի-
ւանդութիւն չէ ի մահ, այլ վասն փա-
ռացն Աստուծոյ. զի փառաւոր լիցի
5 Որդի Աստուծոյ այնուիկ։ Եւ սիրէր
Յիսուս զՄարթա եւ զքոյր նորա
6 [3]զՄարիամ եւ զՂազար։ Իբրեւ լուաւ
թէ հիւանդացեալ է, զտեղի կալաւ
7 անդէն ուր էրն աւուրս երկուս։ Ապա
յետ այնորիկ ասէ ցնոսա, Եկայք եր-
թիցուք միւսանգամ ի Հրէաստան։
8 Ասեն ցնա աշակերտքն, Ռաբբի, այժմ
եւս խնդրէին զքեզ Հրեայքն քարկոծ
առնել. եւ դարձեա՞լ երթաս անդրէն։
9 Պատասխանի ետ Յիսուս, Ո՞չ երկո-
տասան ժամ է աւուր. եթէ ոք գնայ
ի տուընջեան, ոչ գայթակղի, զի զլոյս
10 աշխարհիս այսորիկ տեսանէ. Ապա թէ
ոք գնայ գիշերի, գայթակղի, զի լոյս
11 ոչ գոյ ընդ նմա։ Զայս իբրեւ ասաց,
յետ այսորիկ ասէ ցնոսա, Ղազարոս
բարեկամ մեր ննջեաց, այլ երթամ զի
12 զարթուցից զնա։ Ասեն ցնա աշա-
կերտքն, Տէր, եթէ ննջեաց, ապա
13 ապրի։ Այլ Յիսուս վասն մահուն նո-
րա ասէր. նոցա այսպէս թուեցաւ թէ
14 վասն ննջելոյ քնոյն ասէր։ Յայնժամ
ասէ ցնոսա Յիսուս յայտնապէս, Ղա-
15 զարոս մեռաւ։ Եւ ես ուրախ եմ վասն
ձեր, զի դուք հաւատասջիք [3]ինձ, զի
ես չէի անդ. բայց արդ եկայք երթի-
16 ցուք առ նա։ Ասէ Թովմաս, անուանե-
ալն Երկուորեակ, ցաշակերտակիցսն,
Ոն, եկայք եւ մեք զի ընդ նմա մեռ-
ցուք։
17 Եկն Յիսուս, եգիտ զնա չորեքօրեայ
18 ի գերեզմանի։ Եւ էր Բեթանիա մերձ
յԵրուսաղէմ իբրեւ ասպարիսօք հնգե-
19 տասան։ Բազումք ի Հրէից անտի եկ-
եալ էին առ Մարթա եւ Մարիամ, զի
մխիթարեսցեն զնոսա վասն եղբօրն։
20 Մարթա իբրեւ լուաւ թէ Յիսուս գայ,
ընդ առաջ գնաց նորա, բայց Մարիամ
21 նստէր անդէն ի տան։ Ասէ Մարթա
ցՅիսուս, Տէր, եթէ աստ լեալ էիր,
22 եղբայրն իմ չէր մեռեալ. Այլ եւ արդ
գիտեմ եթէ զոր ինչ խնդրեսցես յԱս-
23 տուծոյ՝ տացէ քեզ Աստուած։ Ասէ
ցնա Յիսուս, Յարիցէ եղբայրն քո։
24 Ասէ ցնա Մարթա, Գիտեմ զի յարիցէ
25 ի յարութեան՝ յաւուրն յետնում։ Ասէ
ցնա Յիսուս, Ես իսկ եմ յարութիւն
եւ կեանք. որ հաւատայ յիս, թէպէտ
26 եւ մեռանի, կեցցէ. Եւ ամենայն որ
կենդանի է եւ հաւատայ յիս՝ մի՛ մեռ-
ցի ի յաւիտեան. հաւատա՞ս այսմիկ։
27 Ասէ ցնա, Այո, Տէր, ես հաւատացի
եթէ դու ես Քրիստոսն, Որդի Աստու-
28 ծոյ, որ յաշխարհ գալոց էիր։ Եւ զայս
իբրեւ ասաց, գնաց եւ կոչեաց զՄա-
րիամ, զքոյր իւր, լռելեայն եւ ասէ,
Վարդապետն եկեալ է եւ կոչէ զքեզ։
29 Նա իբրեւ լուաւ, յարեաւ վաղվաղակի
30 եւ եկն առ նա։ Զեւ եւս էր եկեալ
Յիսուս ի գեղն, այլ էր անդէն ի տեղ-
ւոջն ուր ընդ առաջ եղեւ նմա Մար-
31 թա։ Իսկ Հրեայքն որ էին ընդ նմա
ի տան անդ եւ մխիթարէին զնա, իբ-
րեւ տեսին զՄարիամ թէ յարեաւ վաղ-
վաղակի եւ գնաց, գնացին եւ նոքա
զհետ նորա, համարէին թէ ի գերեզ-
32 մանն երթայ զի լացցէ անդ։ Իսկ Մա-
րիամ իբրեւ եկն ուր էրն Յիսուս եւ
ետես զնա, անկաւ առ ոտս նորա եւ
ասէ, Տէր, եթէ աստ էիր դիպեալ,
33 ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ։ Յիսուս
իբրեւ ետես զնա զի լայր, եւ որ ընդ
նմայն էին Հրեայքն՝ լային, խռովեցաւ
34 յոգի իւր իբրեւ զայրացեալ, Եւ ասէ,
Ո՞ւր եդիք զնա. ասեն ցնա, Տէր,

[1] Ոմանք, հաւատասջիք
[2] Բազումք յաւելուն, արդարեւ
[3] Ի Յունին պակասէ

44 ԵԴ. Եւ Յիսուս աղաղակէր եւ ասէր,
Որ հաւատայ յիս՝ ոչ հաւատայ յիս,
45 այլ յայն որ առաքեացն զիս։ Եւ որ
տեսանէ զիս՝ զայն տեսանէ որ առա-
46 քեացն զիս։ Ես լոյս յաշխարհ եկի, զի
ամենայն որ հաւատայ յիս՝ ի խաւարի
47 մի՛ մնասցէ։ Եւ եթէ ոք լուիցէ բանից
իմոց եւ ոչ պահեսցէ, ես ոչ դատիմ
զնա. քանզի ոչ եկի թէ դատեցայց
զաշխարհ, այլ զի փրկեցից զաշխարհ։
48 Որ անարգէ զիս եւ ոչ ընդունի զբանս
իմ, գոյ որ դատի զնա. բանն զոր ես
խօսեցայ, նա դատի զնա յաւուրն յետ-
49 նում։ Զի ես յանձնէ իմմէ ոչ խօսե-
ցայ, այլ որ առաքեացն զիս Հայր, նա
ետ ինձ պատուէր զինչ ասացից եւ
50 զինչ խօսեցայց։ Եւ գիտեմ եթէ պատ-
ուէրն այն կեանք են յաւիտենականք.
արդ զոր եսն խօսիմ, որպէս ասաց ինձ
Հայրն, այնպէս խօսիմ։

ԳԼ. ԺԳ

1 ԵԵ. Յառաջագոյն քան զտօնն զատկի
գիտաց Յիսուս թէ հասեալ է ժամնո-
րա զի փոխեսցի յաշխարհէ աստի առ
Հայր, սիրեաց զիւրսն որ յաշխարհի
աստ են, ի սպառ սիրեաց զնոսա։
2 Եւ ի լինել ընթրեացն (Սատանայի
իսկ արկեալ էր ի սիրտ, զի մատնեսցէ
զնա, Յուդայ Սիմովնի Իսկարիովտա-
3 ցւոյ) Գիտաց Յիսուս զի զամենայն ինչ
ետ Հայր ի ձեռս նորա, եւ թէ յԱս-
տուծոյ ել եւ առ Աստուած երթայ,
4 Յառնէ յընթրեաց անտի եւ դնէ զհան-
դերձն, եւ առեալղենջակ մի սփա-
5 ծաւ։ Եւ ապա առեալ ջուր արկ ի
կոնք, եւ սկսաւ լուանալ զոտս աշա-
կերտացն, եւ սրբէր ղենջակաւն զոր
6 սփածեալ էր։ Գայ առ Սիմովն Պետրոս.
եւ նա ասէ ցնա, Տէր, դո՞ւ զիմ զոտս
7 լուանաս։ Պատասխանի ետ նմա Յի-
սուս եւ ասէ, Զոր ինչ եսս գործեմ՝
դու այժմ ոչ գիտես. բայց ապա գի-
8 տասջիր։ Ասէ ցնա Պետրոս, Ոչ լու-
ասցես զոտս իմ յաւիտեան. պատաս-
խանի ետ նմա Յիսուս, Եթէ ոչ լուա-
ցից զքեզ, ոչ ունիս ընդ իս մասն։
9 Ասէ ցնա Սիմովն Պետրոս, Տէր, մի՛
միայն զոտս իմ, այլ եւ զձեռս եւ
10 զգլուխ։ Ասէ ցնա Յիսուս, Լուացե-
լոյն չէ ինչ պիտոյ, բայց զի զոտսն
լուանայցէ, քանզի ամենեւին սուրբ է.
եւ դուք սուրբ էք, այլ ոչ ամենեքին։
11 Զի գիտէր զայն որ մատնելոցն էր զնա.
վասն այնորիկ ասաց թէ Ոչ ամենեքին
12 սուրբ էք։ Եւ յորժամ լուաց զոտս
նոցա, ա՛ռ զհանդերձսն իւր եւ դար-
ձեալ բազմեցաւ, եւ ասէ ցնոսա, Գի-
13 տէ՞ք զինչ արարի ձեզ. Դուք կոչէք
զիս Վարդապետ եւ Տէր, եւ բարւոք
14 ասէք, քանզի եմ իսկ։ Իսկ արդ եթէ
ես լուացի զոտս ձեր, Տէրս եւ Վար-
դապետս, եւ դուք պարտիք զմիմեանց
15 ոտս լուանալ։ Զի օրինակ մի ետու
ձեզ, զի որպէս ես ձեզ արարի, եւ
դուք առնիջիք։
16 ԵԶ. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, Ոչ է
ծառայ մեծ քան զտէր իւր, եւ ոչ ա-
ռաքեալ՝ մեծ քան զայն որ առաքեացն
17 զնա։ Եթէ զայս գիտէք, երանելի եւս
18 էք, եթէ առնիցէք զայս։ Ոչ վասն ա-
մենեցուն ձեր ասեմ, զի ես գիտեմ
զորս ընտրեցի. այլ զի լցցի գիրն թէ
Որ ուտէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ խա-
19 բէութիւն։ Յայսմհետէ իսկ ասեմ ձեզ
մինչչեւ եղեալ, զի յորժամ լինիցի,
20 հաւատասջիք թէ ես եմ։ Ամէն ամէն
ասեմ ձեզ, Որ ընդունի զոր ոք ես ա-
ռաքեցից՝ զիս ընդունի. եւ որ զիս ըն-
դունի՝ ընդունի զայն որ առաքեացն
զիս։
21 Զայս իբրեւ ասաց Յիսուս, խռովե-
ցաւ յոգի իւր, վկայեաց եւ ասէ, Ա-
մէն ամէն ասեմ ձեզ զի մի ոմն ի ձէնջ
22 մատնելոց է զիս։ Հայէին ընդ միմ-
եանս աշակերտքն տարակուսեալք թէ
23 զումէ՛ ասիցէ։ Եւ էր մի ոմն յաշա-
կերտացն բազմեալ առ Յիսուսիւ, զոր
24 սիրէրն Յիսուս։ Ակնարկէ նմա Սի-
մովն Պետրոս հարցանել, ո՛վ իցէ վասն
25 որոյ ասէն։ Եւ նա անկեալ զլանջօքն
26 Յիսուսի՝ ասէ ցնա, Տէր, ո՞վ է։ Պա-
տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ, Այն է,
որում ես թացից զպատառն եւ տաց.
եւ թացեալ զպատառն տայ [1]Յուդայի
27 Իսկարիովտացւոյ։ Եւ յետ պատառոյն
ապա եմուտ ի նա Սատանայ. եւ ասէ
ցնա Յիսուս, Արդ որ զինչ առնելոց
28 ես՝ արա վաղվաղակի։ Եւ զայս ոչ ոք
իմացաւ ի բազմականաց անտի, թէ
29 առ ինչ ասաց ցնա։ Զի ոմանք հա-

[1] Յուդայ, զՅուդա Սիմովնի

մարէին թէ զի զարկղն ունէր Յուդա,
ասաց նմա Յիսուս, Գնեա ինչ որ պի-
տոյ իցէ մեզ ի տօնիս, եւ կամ, զի
30 աղքատաց ինչ տացէ։ Իսկ նորա առ-
եալ զպատառն՝ ել արտաքս վաղվա-
ղակի, եւ էր գիշեր։
31 ԷԷ. Եւ իբրեւ ել, ասէ Յիսուս,
Այժմ փառաւորեցաւ Որդի մարդոյ,
եւ Աստուած փառաւորեցաւ ի նմա։
32 Ջի եթէ Աստուած փառաւորեցաւ ի
նմա, եւ Աստուած փառաւորեսցէ զնա
յանձն իւր. եւ վաղվաղակի փառաւո-
33 րեսցէ զնա։ Որդեակք իմ, փոքր ինչ
ժամանակ ընդ ձեզ եմ. խնդրիցէք զիս.
եւ որպէս ասացի ցՀրեայսն եթէ Ուր
եսն երթամ, դուք ոչ կարէք գալ, եւ
34 արդ ձեզ ասեմ։ Պատուիրան նոր տամ
ձեզ, զի սիրիցէք զմիմեանս. որպէս
սիրեցի ես զձեզ, զի եւ դուք սիրես-
35 ջիք զմիմեանս։ Յայսմ գիտասցեն ա-
մենեքեան եթէ իմ աշակերտք էք, եթէ
36 սիրիցէք զմիմեանս։ Ասէ ցնա Սիմոն
Պետրոս, Տէր, յո՞վ երթաս։ Պատաս-
խանի ետ Յիսուս, Ուր եսն երթամ՝
դու ոչ կարես այժմ գալ զկնի իմ, բայց
37 ապա եկեսցես զկնի իմ։ Ասէ ցնա Պետ-
րոս, Տէր, ընդէ՞ր ոչ կարիցեմ գալ
այժմ զկնի քո, արդէն զանձն իմ իսկ
38 եդից ի վերայ քո։ Պատասխանի ետ
Յիսուս, Զա՞նձն քո դիցես ի վերայ
իմ. ամէն ամէն ասեմ քեզ, Ջեւ իցէ
հաւու խօսեալ, մինչ դու երիցս ու-
րացցիս զիս։

ԳԼ. ԺԴ

1 Մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր. այլ հա-
ւատացէք յԱստուած եւ յիս հաւա-
2 տացէք։ Ի տան Հօր իմոյ օթեվանք
բազում են. ապա թէ ոչ՝ ասացեալ էր
իմ ձեզ, [1]Եթէ երթամ, եւ պատրաս-
3 տեմ ձեզ տեղի։ Եւ եթէ երթամ եւ
պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ գամ
եւ առնում զձեզ առ իս. զի ուր եսն
4 իցեմ, եւ դուք անդ իցէք։ Եւ ուր
երթամն՝ գիտիցէք, եւ զճանապարհն
գիտիցէք։
5 Ասէ ցնա Թովմաս, Տէր, ոչ գի-
տեմք յո՛ երթաս, եւ զիա՞րդ զճանա-
6 պարհն կարասցուք գիտել։ Ասէ ցնա
Յիսուս, Ես եմ ճանապարհն եւ ճըշ-
մարտութիւն եւ կեանք. ոչ ոք գայ
7 առ Հայր եթէ ոչ ինեւ։ Եթէ զիս գի-
տէիք, ապա եւ զՀայր իմ գիտէիք,
եւ այսուհետեւ գիտասջիք զնա եւ
տեսէք զնա։
8 Ասէ ցնա Փիլիպպոս, Տէր, ցոյց մեզ
9 զՀայր, եւ շատ է մեզ։ Ասէ ցնա Յի-
սուս, Այսչափ ժամանակս ընդ ձեզ
եմ, եւ ո՞չ ծանեար զիս, Փիլիպպէ.
որ ետեսն զիս՝ ետես զՀայրն. եւ դու
զիա՞րդ ասես եթէ Ցոյց մեզ զՀայր.
10 Ո՞չ հաւատաս եթէ ես ի Հայր եւ Հայր
յիս է. զբանս զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ,
ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիմ, այլ Հայրն
որ յիս բնակեալ է՝ նա գործէ զգործսն։
11 [2]Հաւատա՞յք ինձ, եթէ ես ի Հայր եւ
Հայր յիս է. ապա թէ ոչ՝ գոնէ վասն
12 գործոցն հաւատացէք ինձ։ Ամէն ա-
մէն ասեմ ձեզ թէ որ հաւատայն յիս,
զգործսն զոր ես գործեմ, եւ նա գոր-
ծեսցէ, եւ մեծամեծս եւս քան զնոյնս
գործեսցէ. զի ես առ Հայր երթամ.
13 Եւ զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ՝ ա-
րարից զայն, զի փառաւորեսցի Հայր
յՈրդի։[3]
ՎՋ
15 ԸԿ. Եթէ սիրէք զիս, զպատուի-
16 րանս իմ պահեսջիք։ Եւ ես աղաչե-
ցից զՀայր, եւ այլ Մխիթարիչ տացէ
ձեզ, զի ընդ ձեզ բնակեսցէ ի յաւի-
17 տեան. ԶՀոգին ճշմարտութեան զոր
աշխարհս ոչ կարէ ընդունել, զի ոչ
տեսանէ զնա եւ ոչ ճանաչէ զնա. բայց
դուք ճանաչէք զնա, զի առ ձեզ բնա-
18 կեսցէ եւ ընդ ձեզ եղիցի։ Ոչ թողից
19 զձեզ որբս, գամ առ ձեզ։ Փոքր մեւս
եւս՝ եւ աշխարհս ոչ եւս տեսանէ զիս,
բայց դուք տեսանիցէք զիս, զի ես
կենդանի եմ, եւ դուք կենդանի լինե-
20 լոց էք։ Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք,
զի ես ի Հօր իմում, եւ դուք յիս, եւ
21 ես ի ձեզ։ Որ ունի զպատուիրանս իմ
եւ պահէ զնոսա՝ նա է որ սիրէ զիս.
եւ որ սիրէն զիս՝ սիրեսցի ի Հօրէ իմմէ.
եւ ես սիրեցից զնա, եւ երեւեցուցից
նմա զիս։
22 Ասէ ցնա Յուդա (ոչ Իսկարիովտա-
ցին), Տէր, զի՞ եղեւ զի մեզ յայտնելոց
23 ես զքեզ եւ ոչ աշխարհի։ Պատասխանի

[1] Ի բնագրում՝ Քանզի. յաւելուած դաւանան

[2] Յոյնն, Հաւատացէք
[3] Բնագրում յաւելուած, (14) Եթէ խնդրիցէք ինչ յանուն իմ՝ արարից զայն։

ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա, Եթէ ոք սիրէ
զիս, զբանն իմ պահեսցէ, եւ Հայր իմ
սիրեսցէ զնա. եւ առ նա եկեսցուք
24 եւ օթեվանս առ նմա արասցուք. Եւ
որ ոչն սիրէ զիս՝ զբանս իմ ոչ պահէ.
եւ բանն իմ զոր լսէք՝ ոչ է իմ, այլ
25 Հօրն որ առաքեացն զիս։ Զայս խօ-
սեցայ ընդ ձեզ, մինչ առ ձեզս եմ։
26 Իսկ Մխիթարիչն, Հոգին Սուրբ, զոր
առաքեսցէ Հայր յանուն իմ, նա ու-
սուսցէ ձեզ զամենայն, եւ յիշեցուսցէ
27 զամենայն զոր ինչ ասացի ձեզ։ Խա-
ղաղութիւն թողում ձեզ, զխաղաղու-
թիւն զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշ-
խարհս տայ, տամ ես ձեզ. մի՛ խռո-
վեսցին սիրտք ձեր եւ մի՛ զանգիտես-
28 ցեն։ Լուայք զի ասացի ես ձեզ թէ
Երթամ եւ գամ առ ձեզ. եթէ սիրէիք
զիս, ապա ուրախ լեալ էր ձեր եթէ
ես առ Հայր երթամ, զի Հայր իմ մեծ
29 է քան զիս։ Եւ այժմ ասացի ձեզ
մինչչեւ եղեալ, զի յորժամ լինիցի,
30 հաւատասջիք։ Ոչ եւս այլ շատ խօսե-
ցայց ընդ ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս
31 այսորիկ եւ յիս ինչ ոչ գտանէ։ Այլ
զի ծանիցէ աշխարհ եթէ սիրեմ զՀայր.
եւ որպէս պատուիրեաց ինձ Հայր,
այնպէս առնեմ. օ՛ն արիք գնասցուք
աստի։

ԳԼ. ԺԵ

1 Ես եմ որթն ճշմարիտ, եւ Հայր իմ
2 մշակ է։ Ամենայն ուռ որ յիս է եւ ոչ
բերէ պտուղ՝ կտրէ զնա. եւ ամենայն
որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա, զի առա-
3 ւել եւս պտղաբեր լիցի։ Դուք արդէն
իսկ սուրբ էք վասն բանին զոր խօսե-
4 ցայ ընդ ձեզ. Կացէք յիս եւ ես ի ձեզ.
որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել
յանձնէ իւրմէ, եթէ չիցէ հաստատեալ
յորթն, նոյնպէս եւ դուք եթէ ոչ յիս
5 հաստատեալ իցէք։ Ես եմ որթ եւ դուք
ուռ. որ հաստատեալ է յիս եւ ես ի նմա,
նա բերէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ
6 ոչինչ կարէք առնել։ Եթէ ոք ոչ է
հաստատեալ յիս, ել նա արտաքս իբ-
րեւ զուռն եւ ցամաքեցաւ, եւ ժողո-
վեն զնա եւ ի հուր արկանեն, եւ այրի։
7 Եթէ կայցէք յիս եւ բանք իմ ի ձեզ
կայցեն, զոր ինչ կամիցիք՝ խնդրես-
8 ջիք, եւ լինիցի ձեզ։ Յայսմիկ փառա-
ւորեցաւ Հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բե-
րիցէք, եւ եղիջիք իմ աշակերտք։
9 Որպէս սիրեաց զիս Հայր, եւ ես
սիրեցի զձեզ. հաստատուն կացէք ի
10 սէր իմ։ Եթէ պահիցէք զպատուիրանս
իմ, կացջիք ի սէր իմ. որպէս ես
զպատուիրանս Հօր իմոյ պահեցի, եւ
11 կամ ի սէր նորա։ Զայս խօսեցայ ընդ
ձեզ, զի ուրախութիւնն իմ ի ձեզ իցէ,
եւ ձեր ուրախութիւնն լցեալ եղիցի։
12 Այս է պատուէր իմ, զի սիրեսջիք
զմիմեանս, որպէս եւ ես սիրեցի զձեզ։
13 Մեծ եւս քան զայս սէր ոչ ոք ունի,
եթէ զանձն իւր դիցէ ի վերայ բարե-
14 կամաց իւրոց։ Դուք բարեկամք էք
իմ, եթէ առնիցէք զոր ես պատուի-
15 րեմ ձեզ։ Ոչ եւս կոչեմ զձեզ ծառայս,
զի ծառայն ոչ գիտէ զինչ գործէ տէրն
նորա. այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս,
զի զամենայն զոր լուայ ի Հօրէ իմմէ՝
16 ծանուցի ձեզ։ Ոչ եթէ դուք ընտրե-
ցէք զիս, այլ ես ընտրեցի զձեզ, եւ եդի
զձեզ զի դուք երթայցէք եւ պտղա-
բերք լինիցիք, եւ պտուղն ձեր կայ-
ցէ, եւ զոր ինչ խնդրիցէք ի Հօրէ իմմէ
17 յանուն իմ՝ տացէ ձեզ։ Զայս պատ-
ուիրեմ ձեզ զի սիրեսջիք զմիմեանս։
18 Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ, գիտաս-
19 ջիք զի նախ զիս ատեաց։ Եթէ յաշ-
խարհէ աստի էիք, աշխարհ զիւրն սի-
րէր արդեւք. բայց զի չէք յաշխարհէ,
այլ ես ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն
20 այնորիկ ատեայ զձեզ աշխարհ։ Յիշե-
ցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, թէ Ոչ է
ծառայ մեծ քան զտէր իւր. եթէ զիս
հալածեցին, ապա եւ զձեզ հալածես-
ցեն. եթէ զբանն իմ պահեցին, ապա
21 եւ զձերն պահեսցեն։ Այլ զնոյնս ա-
րասցեն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ,
զի ոչ գիտեն զայն որ առաքեացն զիս։
22 Իմ եթէ չէր եկեալ եւ խօսեցեալ ընդ
նոսա, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց
արդ չիք ինչ պատճառք վասն մեղաց
23 իւրեանց։ Որ զիս ատեայ, եւ զՀայրն
24 իմ ատեայ։ Եթէ զգործսն չէր գործեալ
ի նոսա, զոր ոչ այլ ոք գործեաց, մեղ
ինչ ոչ գոյր նոցա, բայց արդ տեսին
եւ ատեցին ե՛ւ զիս ե՛ւ զՀայր իմ։
25 Այլ զի լցցի բանն որ յօրէնս նոցա
գրեալ է թէ՝ Ատեցին զիս տարապար-
26 տուց։ Բայց յորժամ եկեսցէ Մխիթա-
րիչն զոր ես առաքեցից ձեզ ի Հօրէ,

զՀոգին ճշմարտութեան որ ի Հօրէ
27 ելանէ, Նա վկայեսցէ վասն իմ. Եւ
դուք վկայէք, զի ի սկզբանէ ընդ իս
էք։

ԳԼ. ԺԶ

1 Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի՛ գայ-
2 թակղեսջիք։ Ի ժողովրդոց իւրեանց
հանիցեն զձեզ. այլ եկեսցէ ժամանակ
զի ամենայն որ սպանանիցէ զձեզ՝ հա-
մարիցի պաշտօն մատուցանել Աստու-
3 ծոյ։ Եւ զայն արասցեն ընդ ձեզ,
քանզի ոչ ծանեան զՀայր եւ ոչ զիս։
4 Այլ եւ զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յոր-
ժամ եկեսցէ ժամանակ, յիշիցէք թէ
ես ասացի ձեզ. զայս ի սկզբանէ ոչ
ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի։
5 Բայց արդ երթամ ես առ առաքիչն
իմ, եւ ոչ ոք ի ձէնջ հարցանէ ցիս թէ
6 Յո՞ երթաս։ Այլ զի զայս խօսեցայ ընդ
ձեզ, տրտմութիւն ելից զսիրտս ձեր։
7 Այլ ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ, լաւ է
ձեզ եթէ ես երթամ. զի եթէ ես ոչ
երթայց, Մխիթարիչն ոչ եկեսցէ առ
ձեզ. ապա եթէ երթամ, առաքեցից
8 զնա առ ձեզ։ Եւ Նա եկեալ՝ յանդի-
մանեսցէ զաշխարհ վասն մեղաց եւ
վասն արդարութեան եւ վասն դա-
9 տաստանի։ Վասն մեղաց՝ զի ոչ հա-
10 ւատան յիս. Վասն արդարութեան՝ զի
առ Հայր իմ երթամ, եւ ոչ եւս տե-
11 սանէք զիս. Վասն դատաստանի՝ զի
իշխան աշխարհիս այսորիկ դատապար-
12 տեալ է։ Եւս բազում ինչ ունիմ ասել
ձեզ, այլ ոչ կարէք հանդարտել այժ-
13 միկ։ Յորժամ եկեսցէ Նա, Հոգին ճըշ-
մարտութեան, առաջնորդեսցէ ձեզ ա-
մենայն ճշմարտութեամբ. զի ոչ եթէ
յանձնէ ինչ խօսիցի, այլ զոր լուիցէ՝
խօսիցի, եւ զգալոցն պատմեսցէ ձեզ։
14 Նա զիս փառաւորեսցէ, զի յիմմէ անտի
15 առնուցու եւ պատմեսցէ ձեզ։ Զամե-
նայն ինչ զոր ունի Հայր՝ իմ է. վասն
այնորիկ ասացի ձեզ թէ յիմմէ անտի
16 առնուցու եւ պատմեսցէ ձեզ։ Փոքր
մի՝ եւ ոչ եւս տեսանէք զիս, եւ ապա
սակաւիկ մի՝ եւ տեսանիցէք զիս, եւ
ես երթամ առ Հայր։
17 Ասէին ոմանք յաշակերտաց անտի
ցմիմեանս, Զի՞նչ է այս զոր ասէս ցմեզ
թէ Փոքր մի՝ եւ ոչ տեսանէք զիս, եւ
դարձեալ սակաւիկ մի՝ եւ տեսանիցէք
18 զիս, եւ թէ Ես առ Հայր երթամ։ Եւ
ասէին, Զի՞նչ իցէ այն Փոքր մեւս
19 եւսն. չգիտեմք զի՛նչ խօսի։ Գիտաց
Յիսուս եթէ կամէին զնա հարցանել,
եւ ասէ ցնոսա, Վասն այդորի՞կ խնդրէք
ընդ միմեանս զի ասացի թէ Փոքր մի՝
եւ ոչ տեսանէք զիս, եւ դարձեալ սա-
կաւիկ մեւս եւս՝ եւ տեսանիցէք զիս։
20 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի լացջիք եւ
ողբասջիք դուք, եւ աշխարհ խնդաս-
ցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմու-
21 թիւն ձեր յուրախութիւն եղիցի։ Կին
յորժամ ծնանիցի, տրտմութիւն է նմա,
զի հասեալ է ժամ նորա. այլ յորժամ
ծնցի զմանուկն, ոչ եւս յիշէ զնեղու-
թիւնն վասն խնդութեանն, զի ծնաւ
22 մարդ յաշխարհ։ Եւ դուք այժմ տրտ-
մութիւն ունիք, այլ դարձեալ տեսից
զձեզ, եւ ուրախ լիցին սիրտք ձեր.
եւ զուրախութիւնն ձեր ոչ ոք հանիցէ
23 ի ձէնջ։ Եւ յայնմ աւուր զիս ինչ ոչ
հարցանիցէք։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ,
զի զոր ինչ խնդրիցէք ի Հօրէ իմմէ յա-
24 նուն իմ՝ տացէ ձեզ։ Մինչեւ ցայժմ
ոչինչ խնդրեցէք յանուն իմ. խնդրե-
ցէք եւ առնուցուք, զի ուրախու-
25 թիւնն ձեր լցեալ եղիցի։ Զայս առա-
կօք խօսեցայ ընդ ձեզ. եկեսցէ ժա-
մանակ յորժամ ոչ եւս առակօք խօսե-
ցայց ընդ ձեզ, այլ յայտնապէս զՀօրէ
26 պատմեցից ձեզ։ Յայնմ աւուր խնդ-
րեսջիք յանուն իմ. եւ ոչ ասեմ ձեզ
եթէ ես աղաչեցից զՀայր վասն ձեր.
27 Զի ինքն իսկ Հայր սիրէ զձեզ, զի
դուք զիս սիրեցէք, եւ հաւատացէք
28 եթէ ես յԱստուծոյ ելի։ Ելի ի Հօրէ
եւ եկի յաշխարհ, դարձեալ թողում
զաշխարհ եւ երթամ առ Հայր։
29 Ասեն ցնա աշակերտքն, Ահա արդ
յայտնութեամբ խօսիս, եւ առակ եւ
30 ոչ մի ինչ ասես։ Այժմիկ գիտեմք եթէ
գիտես զամենայն, եւ ոչինչ պիտոյ է
եթէ ոք հարցանիցէ զքեզ. յայսմիկ հա-
31 ւատամք եթէ յԱստուծոյ ելեր։ Պա-
տասխանի ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ,
32 Այժմ հաւատա՞յք. Ահա եկեսցէ ժամ
եւ եկեալ իսկ է, զի ցրուեսջիք յիւ-
րաքանչիւր տեղիս, եւ զիս միայն թո-
ղուցուք. եւ չեմ միայն, զի Հայր ընդ
33 իս է։ Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ընդ
իս խաղաղութիւն ունիցիք. յաշխարհի

աստ նեղութիւն ունիցիք, այլ քաջա-
լերեցարուք, զի ես յաղթեցի աշխարհի։

ԳԼ. ԺԷ

1 Զայս իբրեւ խօսեցաւ Յիսուս, ամ-
բարձ զաչս իւր յերկինս եւ ասէ, Հայր,
հասեալ է ժամ, փառաւորեա զՈրդի
քո, զի եւ Որդի քո փառաւորեսցէ
2 զքեզ։ Որպէս ետուր նմա իշխանու-
թիւն ամենայն մարմնոյ, զի ամենայնի
զոր ետուր նմա՝ տացէ զկեանսն յա-
3 ւիտենականս։ Այս են յաւիտենական
կեանք, զի ծանիցեն զքեզ միայն ճըշ-
մարիտ Աստուած, եւ զոր առաքեցեր՝
4 զՅիսուս Քրիստոս։ Ես զքեզ փառա-
ւորեցի յերկրի. զգործն կատարեցի
5 զոր ետուր ցիս զի արարից։ Եւ այժմ
փառաւորեա զիս, Հայր, առ ի քէն
փառօքն զոր ունէի յառաջ քան զլինելն
6 աշխարհի առ ի քէն։ Յայտնեցի զա-
նուն քո մարդկան զորս ետուր ինձ
յաշխարհէ. քո էին, եւ ինձ ետուր
7 զնոսա, եւ զբանն քո պահեցին։ Արդ
գիտացին եթէ զամենայն ինչ զոր ե-
8 տուր [1]ինձ՝ ետու նոցա. Եւ՝՝ նոքա ըն-
կալան եւ ծանեան ճշմարտութեամբ
թէ առ ի քէն ելի, եւ հաւատացին
9 եթէ դու առաքեցեր զիս։ Արդ ես վասն
նոցա աղաչեմ. եւ ոչ վասն աշխարհի
աղաչեմ, այլ վասն նոցա զորս ետուրն
10 ինձ, զի քո են։ Եւ որ ինչ իմ է՝ ա-
մենայն քո է. եւ որ ինչ քո է՝ այն
իմ է, եւ փառաւորեալ եմ ի նոսա։
11 Եւ ես ոչ եւս եմ յաշխարհի, եւ նոքա
յաշխարհի են, եւ ես առ քեզ գամ.
Հայր սուրբ, պահեա զնոսա յանուն
քո, [2]որով ետուրն ինձ, զի եղիցին
12 մի, որպէս եւ մեք մի եմք։ Մինչ էի
[3]յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի զնո-
սա յանուն քո, [2]որով ետուրն ինձ,
եւ պահեցի. եւ ոչ ոք ի նոցանէ կոր-
եաւ, բայց որդին կորստեան, զի գիրն
13 լցցի։ Բայց արդ առ քեզ գամ, եւ զայս
խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին զուրա-
խութիւնն իմ լիով յանձինս իւրեանց։
14 Ես ետու նոցա զբանն քո, եւ աշ-
խարհս ատեաց զնոսա. զի չեն յաշ-
խարհէ, որպէս եւ ես չեմ յաշխարհէ։
15 Ոչ զայս աղաչեմ զի բարձցես զնոսա
յաշխարհէ, այլ զի պահեսցես զնոսա
16 ի չարէ։ Յաշխարհէ աստի չեն, որպէս
17 եւ ես չեմ յաշխարհէ։ Սուրբ արա
զնոսա ճշմարտութեամբ քով, զի քո
18 բանդ ճշմարտութիւն է։ Որպէս զիս
առաքեցեր յաշխարհ, եւ ես առաքեցի
19 զնոսա յաշխարհ։ Եւ ի վերայ նոցա ես
սուրբ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին
եւ նոքա սրբեալք ճշմարտութեամբ։
20 Այլ ոչ վասն նոցա միայն աղաչեմ, այլ
եւ վասն ամենայն հաւատացելոց բա-
21 նիւն նոցա յիս. Զի ամենեքին մի
իցեն, որպէս դու, Հայր, յիս, եւ ես
ի քեզ, զի եւ նոքա ի մեզ իցեն. զի
եւ աշխարհ հաւատասցէ եթէ դու ա-
22 ռաքեցեր զիս։ Եւ ես զփառսն զոր
ետուր ինձ՝ ետու նոցա, զի իցեն մի,
23 որպէս եւ մեք մի եմք։ Ես ի նոսա,
եւ դու յիս, զի եղիցին կատարեալք
ի մի. եւ գիտասցէ աշխարհ եթէ դու
առաքեցեր զիս. եւ սիրեցի զնոսա,
24 որպէս դու զիս սիրեցեր։ Հայր, զորս
ետուրն ինձ, կամիմ զի ուր եսն եմ,
եւ նոքա իցեն ընդ իս, զի տեսանիցեն
զփառսն զիմ զոր ետուրն ցիս. զի սի-
րեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշ-
25 խարհի։ Հայր արդար, եւ աշխարհ
զքեզ ոչ ծանեաւ, այլ ես զքեզ ծա-
նեայ. եւ նոքա ծանեան եթէ դու ա-
26 ռաքեցեր զիս։ Եւ ծանուցի նոցա զա-
նուն քո եւ ծանուցից. զի սէրն զոր
սիրեցեր զիս՝ ի նոսա լիցէ, եւ ես ի
նոսա։

ԳԼ. ԺԸ

1 Զայս իբրեւ ասաց Յիսուս, ել աշա-
կերտօքն հանդերձ յայնկոյս ձորոյն
Կեդրոնի, ուր էր պարտէզ, յոր ե-
2 մուտ ինքն եւ աշակերտքն իւր։ Գի-
տէր եւ Յուդա որ զնայն մատնելոց
էր՝ զտեղին, զի բազում անգամ ժո-
ղովեալ էր անդր Յիսուսի աշակեր-
3 տօքն հանդերձ։ Եւ Յուդայի առեալ
ընդ իւր զգունդն, եւ ի քահանայա-
պետիցն եւ ի փարիսեցւոց սպասա-
ւորս, գայ անդր ջահիւք եւ լապտե-
4 րօք եւ զինուք։ Իսկ Յիսուս իբրեւ
ետես զամն ամենայն եկեալ ի վերայ
նորա, ել եւ ասէ ցնոսա, Զո՞ խնդրէք։

---

[1] Յօյնն, ինձ՝ առ ի քէն են. (8) Զի զբանսն զորս ետուր ինձ՝ ետու նոցա. և
[2] Յօրինակս, զոր, այլ՝ զորս
[3] ի Յօրինակս պակասէ

5 Պատասխանի ետուն նմա, ԶՅիսուս
Նազովրեցի։ Ասէ ցնոսա Յիսուս, Ես
եմ։ Կայր ընդ նոսա եւ Յուդա որ
6 մատնէրն զնա։ Իբրեւ ասաց թէ Ես
եմ, յետս յետս չոգան եւ զարկան
7 զգետնի։ Դարձեալ եհարց զնոսա, Զո՞
խնդրէք։ Եւ նոքա ասեն, ԶՅիսուս
8 Նազովրեցի։ Պատասխանի ետ նոցա
Յիսուս, Ասացի ձեզ թէ Ես եմ. արդ
եթէ զիս խնդրէք, թոյլ տուք դոցա
9 երթալ։ Զի լցցի բանն զոր ասաց թէ
Զորս ետուրն ցիս՝ ոչ կորուսից ի նո-
10 ցանէ եւ ոչ զոք։ Իսկ Սիմոն Պետ-
րոս քանզի ունէր սուր, ձգեաց զնա,
եհար զքահանայապետին ծառայ, եւ
ի բաց առ զունկն նորա զաջոյ. եւ էր
11 անուն ծառային Մաղքոս։ Ասէ Յիսուս
ցՊետրոս, Արկ զսուրդ անդրէն ի պա-
տեանս իւր. զբաժակն զոր ետ ինձ
Հայր՝ ո՞չ ըմպիցեմ զնա։
12 Իսկ զունդն եւ հազարապետն եւ
սպասաւորք Հրէիցն կալան զՅիսուս
13 եւ կապեցին. Եւ ածին զնա նախ առ
Աննա որ էր աներ Կայիափայի, որ
քահանայապետն էր տարւոյն այնորիկ։
14 Այս այն Կայիափա էր որ խրատն ետ
Հրէից եթէ Լաւ է առն միում մեռա-
15 նել ի վերայ ժողովրդեանն։ Եւ երթա-
յին զհետ Յիսուսի Սիմոն Պետրոս
եւ միւս աշակերտն. եւ աշակերտն
այն, քանզի ծանօթ էր քահանայա-
պետին, եմուտ ընդ Յիսուսի ի գաւիթ
16 քահանայապետին։ Եւ Պետրոս կայր
առ դրանն արտաքոյ. ել միւս աշա-
կերտն որ էր ծանօթ քահանայապե-
տին, եւ ասաց դռնապանն եւ եմոյծ
17 ի ներքս զՊետրոս։ Ասէ աղջիկն որ
դռնապանն էր՝ ցՊետրոս, Միթէ եւ
դո՞ւ յաշակերտաց առնն այնորիկ իցես։
18 Եւ նա ասէ, Ոչ եմ։ Կային անդ ծա-
ռայքն եւ սպասաւորք խարոյկ ար-
կեալ, քանզի ցուրտ էր, եւ ջեռնուին.
կայր ընդ նոսա եւ Պետրոս եւ ջեռնոյր։
19 Եւ քահանայապետն եհարց զՅիսուս
վասն աշակերտացն եւ վասն վարդա-
20 պետութեան նորա։ Պատասխանի ետ
նմա Յիսուս, Ես յայտնապէս խօսե-
ցայ աշխարհի. ես յամենայն ժամ ու-
սուցի ի ժողովրդեանն, եւ ի տաճարի
անդ ուր ամենայն Հրեայք ժողովեալ
էին, եւ ի ծածուկ ինչ ոչ խօսեցայ։
21 Զի՞ հարցանես զիս, հարց զայնոսիկ
որ լուանն, թէ զինչ խօսեցայ ընդ նո-
սա. ահաւասիկ նոքա գիտեն զինչ խօ-
22 սեցայ։ Իբրեւ նա զայն ասաց, մի ոմն
ի սպասաւորացն որ անդ կայր, ած
ապտակ Յիսուսի եւ ասէ, Ա՞յդպէս
պատասխանի տաս քահանայապետիդ։
23 Եւ Յիսուս ասէ ցնա, Եթէ չար ինչ
խօսեցայ, վկայեա վասն չարին, իսկ
24 եթէ բարի, ընդէ՞ր հարկանես զիս։ Եւ
առաքեաց զնա Աննա կապեալ առ Կա-
25 յիափա քահանայապետ։ Եւ Սիմոն
Պետրոս կայր անդ եւ ջեռնոյր. ասեն
ցնա, Միթէ եւ դո՞ւ յաշակերտաց նո-
րա իցես։ Նա ուրացաւ եւ ասէ
26 թէ Ոչ եմ։ Եւ ասէ մի ոմն ի ծառայից
քահանայապետին, ազգական այնորիկ
զորոյ զունկն եհատ Պետրոս, Ո՞չ ես
իսկ տեսի զքեզ ի պարտիզի անդ ընդ
27 նմա։ Դարձեալ ուրացաւ Պետրոս, եւ
վաղվաղակի հաւ խօսեցաւ։
28 Եւ ածին զՅիսուս ի վանացն Կայիա-
փայ յապարանս դատաւորին, եւ էր
այգուց. եւ նոքա ոչ մտին յապա-
րանսն, զի մի՛ պղծեսցին, այլ զի ու-
29 տիցեն զզատիկն։ Ել առ նոսա Պի-
ղատոս արտաքս եւ ասէ, Զի՞նչ չա-
րախօսութիւն մատուցանէք զառնէն
30 զայնմանէ։ Պատասխանի ետուն եւ
ասեն ցնա, Եթէ չէր չարագործ այրն
այն, ապա ոչ մատնէաք զնա քեզ։
31 Ասէ ցնոսա Պիղատոս, Առէք զնա դուք,
եւ ըստ ձերոց օրինացն դատեցարուք։
Ասեն ցնա Հրեայքն, Մեզ ոչ է արժան
32 սպանանել զոք։ Զի լցցի բանն Յի-
սուսի զոր ասաց, նշանակեալ թէ ո-
33 րով մահու մեռանելոց իցէ։ Եմուտ
միւսանգամ յապարանսն Պիղատոս,
կոչեաց զՅիսուս եւ ասէ ցնա, Դո՞ւ
34 ես թագաւորն Հրէից։ Պատասխանի
ետ Յիսուս, Ի քէ՞ն ասես զայդ եթէ
35 այլք ասացին քեզ զինէն։ Պատասխա-
նի ետ Պիղատոս, Միթէ եւ ես Հրեա՞յ
իցեմ. ազգն քո եւ քահանայապետք
մատնեցին զքեզ ինձ. զի՞նչ գործ գոր-
36 ծեալ է քո։ Պատասխանի ետ Յիսուս,
Իմ արքայութիւն չէ յայսմ աշխարհէ.
եթէ յաշխարհէ աստի էր արքայու-
թիւնն իմ, սպասաւորքն իմ մարտն-
չէին արդեւք զի մի՛ մատնեցայց Հրէից,
բայց արդ թագաւորութիւնն իմ չէ
37 աստի։ Ասէ ցնա Պիղատոս, Ապա թէ
այդպէս իցէ, թագաւո՞ր ոմն ես դու։

Պատասխանի ետ Յիսուս, Դու ասես
թէ թագաւոր իցեմ. բայց ես յայդ իսկ
ծնեալ եմ, եւ ի դոյն իսկ եկեալ եմ
յաշխարհ, զի վկայեցից ճշմարտու-
թեանն. ամենայն որ ի ճշմարտութենէ
38 է՝ լսէ բարբառոյ իմոյ։ Ասէ ցնա Պի-
ղատոս, Զի՞նչ է ճշմարտութիւն։ Զայս
իբրեւ ասաց, դարձեալ ել առ Հրեայսն
եւ ասէ ցնոսա, Ես եւ ոչ մի ինչ
39 պատճառս գտանեմ ի նմա։ Բայց է ձեր
սովորութիւն, զի զմի ոք արձակեցից
ձեզ ի զատկիս. արդ կամի՞ք զի ար-
40 ձակեցից ձեզ զթագաւորն Հրէից։ Ա-
ղաղակեցին ամենեքեան եւ ասէին,
Մի՛ զդա, այլ զԲարաբբա. եւ էր Բա-
րաբբայն այն աւազակ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Յայնժամ ա՛ռ Պիղատոս զՅիսուս եւ
2 գան եհար։ Եւ զինուորացն արարեալ
պսակ ի փշոց՝ եդին ի գլուխ նորա,
եւ զգեցուցին նմա հանդերձ ծիրանի.
3 [1]Եւ գային առ նա՝ եւ ասէին, Ողջ
եր, արքայ Հրէից. եւ հանէին նմա
4 ապտակս։ Ել դարձեալ Պիղատոս ար-
տաքս եւ ասէ ցնոսա, Ահա ածեմ զնա
արտաքս առ ձեզ, զի գիտասջիք թէ
5 ես մնաս ինչ ի նմա ոչ գտանեմ։ Ել
Յիսուս արտաքս, եւ ունէր պսակ ի
փշոց եւ հանդերձ ծիրանի. եւ ասէ
6 ցնոսա, Ահա այրդ [2]ձեզ։ Իբրեւ տե-
սին զնա քահանայապետքն եւ սպա-
սաւորք, աղաղակ բարձին եւ ասեն,
Ի խաչ հան, ի խաչ հան [1]զդա. ասէ
ցնոսա Պիղատոս, Առէք զդա ի ձեզ,
եւ ձեզէն հանէք ի խաչ. զի ես ի դմա
7 մնաս ինչ ոչ գտանեմ։ Պատասխանի
ետուն նմա Հրեայքն, Մեք օրէնս ու-
նիմք, եւ ըստ օրինաց մերոց պարտի
մեռանել, զի զանձն իւր Որդի Աստու-
8 ծոյ արար։ Իբրեւ լուաւ զբանս զայս
9 Պիղատոս, առաւել եւս երկեաւ։ Ե-
մուտ դարձեալ անդրէն յապարանսն,
եւ ասէ ցՅիսուս, Ուստի՞ ես դու. եւ
10 Յիսուս ոչ ետ նմա պատասխանի։ Ասէ
ցնա Պիղատոս, Ընդ իս ո՞չ խօսիս, ո՞չ
գիտես եթէ իշխանութիւն ունիմ հա-
նել զքեզ ի խաչ, եւ իշխանութիւն
11 ունիմ արձակել զքեզ։ Պատասխանի
ետ Յիսուս, Ոչ ունէիր դու իշխանու-
թիւն ի վերայ իմ եւ ոչ մի, եթէ ոչ
էր տուեալ քեզ ի վերուստ. վասն այ-
նորիկ որ մատնեացն զիս քեզ, նորա
12 մեծ մեղք են։ Եւ յայնմանէ Պիղատոս
խնդրէր արձակել զնա. եւ Հրեայքն
աղաղակէին եւ ասէին, Եթէ զդա ար-
ձակես, չես բարեկամ Կայսեր. ամե-
նայն ոք որ թագաւոր կոչէ զանձն
13 իւր, հակառակ է Կայսեր։ Իսկ Պիղա-
տոս իբրեւ լուաւ զբանս զայսոսիկ,
ած զՅիսուս արտաքս. եւ նստաւ ի
վերայ բեմին ի տեղւոջն որ կոչէր
Քարայատակ, եւ Եբրայեցերէն Կապ-
14 պաթա։ (Էր ուրբաթն զատկի, եւ
էր ժամ իբրեւ վեցերորդ,) եւ ասէ
ցՀրեայսն, Ահա թագաւորդ ձեր [2]ձեզ։
15 Եւ նոքա աղաղակէին, Բարձ [2]ի միջոյ,
բարձ [2]ի միջոյ, եւ հան զդա ի խաչ։
Ասէ ցնոսա Պիղատոս, Եւ զթագա-
ւորդ ձեր ի խա՞չ հանիցեմ։ Պատաս-
խանի ետուն քահանայապետքն, Չիք
16 մեր թագաւոր բաց ի Կայսերէ։ Յայն-
ժամ ետ զնա ի ձեռս նոցա, զի ի խաչ
ելանիցէ։
17 Եւ նոքա առեալ տանէին զնա. եւ
բարձեալ էր ինքնին զխաչափայտն, եւ
ելանէր ի տեղին որ անուանեալ էր
Գագաթան, եւ կոչէր Եբրայեցերէն
18 Գողգոթա. Ուր եւ ի խաչն իսկ հանին
զնա, եւ ընդ նմա երկուս եւս այլս
աստի եւ անտի, եւ ի մէջի զՅիսուս։
19 Գրեաց եւ տախտակ մի Պիղատոս, եւ
եդ ի վերայ խաչին. եւ էր գրեալ, ՅԻ-
ՍՈՒՍ ՆԱԶՈՎՐԵՑԻ, ԹԱԳԱՒՈՐ ՀՐԷԻՑ։
20 Զայն տախտակ ընթերցան բազումք
ի Հրէից, զի մօտ էր ի քաղաք անդր
տեղին ուր խաչեցաւն Յիսուս. եւ էր
գրեալ Եբրայեցերէն, Դաղմատերէն եւ
21 Յունարէն։ Ասեն ցՊիղատոս քահա-
նայապետքն Հրէից, Մի՛ գրեր Թա-
գաւոր Հրէից, այլ թէ Նա ասաց, Թա-
22 գաւոր եմ Հրէից։ Պատասխանի ետ
Պիղատոս, Զոր ինչ գրեցի՝ գրեցի։
23 Իսկ զինուորքն իբրեւ հանին ի խաչ
զՅիսուս, առին զհանդերձս նորա եւ
արարին չորս մասունս, իւրաքանչիւր
զինուորի մասն. իսկ զպատմուճանն,
քանզի էր առանց կարանի ի վերուստ
24 փորանկեալ ամենեւին, Ասեն ցմի-
մեանս, Մի՛ պատառեսցուք զայդ, այլ
արկցուք վիճակս ի վերայ դորա ում

[1]Յոյնն չգրէ [2]Ի Յոյնն չգրէ

եւ ելցէ. զի լցցի գիրն որ ասէ, Բա-
ժանեցան զհանդերձս իմ յիւրեանս, եւ
ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակ
արկին: Զինուորքն զայս ինչ գործե-
ցին:
25 Եւ կային առ խաչին Յիսուսի մայրն
նորա, եւ քոյր մօր նորա, Մարիամ
Կղէովպայ, եւ Մարիամ Մագդաղե-
26 նացի: Յիսուս իբրեւ ետես զմայրն
եւ զաշակերտն զոր սիրէր, զի կայր
մօտ, ասէ ցմայրն, Կին դու, ահա
27 որդի քո: Ապա ասէ ցաշակերտն, Ահա
մայր քո. եւ յայնմ ժամանակէ ա՛ռ
աշակերտն զնա առ իւր:
28 Յետ այսորիկ իբրեւ գիտաց Յիսուս
եթէ ահա ամենայն ինչ կատարեալ է,
(զի կատարեսցի գիրն,) ասէ, Ծարաւի
29 եմ: Եւ անդ կայր աման ինչ լի քա-
ցախով. եւ նոցա սպունգ լցեալ քացա-
խով [1]ընդ լեղւոյ" շուրջ եդեալ զմշտը-
կաւ զոպայի մատուցին ի բերան նորա:
30 Իբրեւ ա՛ռ Յիսուս զքացախն [1]հան-
դերձ լեղւովն" ասէ, [2]Ամենայն ինչ"
կատարեալ է. եւ խոնարհեցուցեալ
զգլուխն՝ աւանդեաց զոգին:
31 Իսկ Հրեայքն, քանզի ուրբաթ էր,
զի մի՛ անդէն ի խաչին ադանիցին մար-
մինքն մինչեւ ցշաբաթն, (զի էր օր
մեծ շաբաթուն այնորիկ,) աղաչեցին
զՊիղատոս զի խորտակեսցեն զբարձս
32 նոցա եւ բարձցին: Եկին զինուորքն
եւ զառաջնոյն խորտակեցին զբարձս,
նոյնպէս եւ զմիւսոյն որ ընդ նմա ի
33 խաչն ելեալ էր: Բայց իբրեւ եկին առ
Յիսուս, եւ տեսին զի այն ինչ մեռ-
եալ էր, ոչ խորտակեցին զբարձս նո-
34 րա. Այլ մի ոմն ի զինուորացն տիգաւ
խոցեաց զկողս նորա, եւ վաղվաղակի
35 ել արիւն եւ ջուր: Եւ որ ետեսն՝
վկայեաց, եւ ճշմարիտ է վկայութիւն
նորա, եւ նա գիտէ թէ ճշմարիտ ասէ,
36 զի եւ դուք հաւատասջիք: Այս եղեւ
զի լցցի գիրն եթէ Ոսկր նորա մի՛
37 փշրեսցի: Եւ դարձեալ միւս գիր ասէ
եթէ Հայեսցին ի նա յոր խոցեցինն:
38 Յետ այսորիկ աղաչեաց զՊիղատոս
Յովսէփ որ յԱրիմաթեայ էր, աշա-
կերտ Յիսուսի ի ծածուկ վասն ահին
Հրէից, զի բարձցէ զմարմինն Յիսու-
սի. եւ հրամայեաց Պիղատոս. [3]եկին
39 եւ բարձին զնա": Եկն եւ Նիկոդեմոս
որ եկեալն էր առ Յիսուս ի գիշերի
զառաջինն, եւ եբեր զմուռս խառն
ընդ հալուէս իբրեւ լտերս հարեւր:
40 Առին զմարմինն Յիսուսի, եւ պատե-
ցին կտաւովք խնկովքն հանդերձ, որ-
41 պէս օրէն էր Հրէից պատել: Եւ էր
ի տեղւոջն յորում խաչեցաւ՝ պարտէզ.
եւ ի պարտիզի անդ՝ գերեզման նոր
42 յորում ոչ ոք երբեք էր եդեալ: Անդ
վասն ուրբաթուն Հրէից, զի մօտ էր
գերեզմանն, եդին զՅիսուս:

ԳԼ. Ի

1 Եւ ի միաշաբաթւոջն Մարիամ Մագ-
դաղենացի գայ առաւօտուն ընդ ար-
շալոյսն ի գերեզման անդր, եւ տեսա-
նէ զվէմն բարձեալ [4]ի դրաց գերեզմա-
2 նին": Ապա ընթանայ եւ գայ առ Սի-
մովն Պետրոս եւ առ միւս աշակերտն
զոր սիրէր Յիսուս, եւ ասէ ցնոսա,
Բարձին զՏէր ի գերեզմանէ անտի, եւ
3 ոչ գիտեմք ուր եդին զնա: Ել Պետ-
րոս եւ միւս աշակերտն եւ գային ի
4 գերեզմանն: Ընթանային երկոքին ի
միասին, եւ միւս աշակերտն յառա-
ջեաց ընթացաւ վաղագոյն քան զՊետ-
5 րոս եւ եկն նախ ի գերեզմանն: Եւ
խոնարհեալ տեսանէ զի կային անդ
կտաւքն, բայց ի ներքս ոչ եմուտ:
6 Եկն եւ Սիմովն Պետրոս որ գայրն
զկնի նորա, եւ եմուտ ի գերեզմանն,
եւ տեսանէ զկտաւսն զի կային անդ.
7 Եւ վարշամակն որ էր ի գլուխ նորա,
ոչ ընդ այլ կտաւսն կայր, այլ ուրոյն
8 ծալեալ ի մի կողմն: Յայնժամ եմուտ
եւ միւս աշակերտն, որ եկեալն էր
յառաջագոյն ի գերեզմանն, ետես եւ
9 հաւատաց. Զի չեւ եւս գիտէին զգիրս
թէ պարտ է նմա ի մեռելոց յառնել:
10 Չոգան դարձեալ առ միմեանս աշա-
կերտքն:
11 Բայց Մարիամ կայր արտաքոյ գե-
րեզմանին եւ լայր. եւ մինչդեռ լայր,
12 խոնարհեցաւ ի գերեզմանն. Եւ տեսա-
նէ երկուս հրեշտակս ի սպիտակս, զի
նստէին մի ի սնարից եւ մի յանոտից

[1]ի Բուլղարս պակասէ
[2]ի Յոյնսն պակասէ

[3]Բուլղար., եկն և եբարձ զմարմին նորա, այլ՝ եկն և եբարձ զմարմինն Յիսուսի
[4]Ոմանք, ի գերեզմանէն

ընդ դուռն ի գաւիթ ոչխարացն, այլ
ընդ այլ ելանէ՝ նա գող է եւ աւազակ։
2 Իսկ որ մտանէ ընդ դուռն՝ հովիւ է
3 ոչխարաց։ Նմա դռնապանն բանայ, եւ
ոչխարքն ձայնի նորա լսեն, եւ զիւր
ոչխարսն կոչէ յանուանէ եւ հանէ
4 զնոսա։ Եւ յորժամ [1]զիւրն զամենայն"
հանիցէ, առաջի նոցա երթայ, եւ ոչ-
խարքն զհետ նորա երթան, զի ճա-
5 նաչեն զձայն նորա։ Զօտարի զհետ ոչ
երթիցեն, այլ փախիցեն ի նմանէ, զի
ոչ ճանաչեն զձայն օտարաց։
6 Զայս առակ ասաց նոցա Յիսուս,
եւ նոքա ոչ գիտէին եթէ զինչ էր որ
7 խօսէրն ընդ նոսա։ Դարձեալ ասէ ցնո-
սա Յիսուս, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ զի
8 Ես եմ դուռն ոչխարաց։ Ամենեքեան
որ յառաջ քան զիս եկին՝ գողք էին
եւ աւազակք. այլ ոչ լուան նոցա ոչ-
9 խարքն։ Ես եմ դուռն, ընդ իս եթէ
ոք մտանիցէ, կեցցէ. մտցէ եւ ելցէ
10 եւ ճարակ գտցէ։ Գող ոչ գայ, եթէ
ոչ զի գողասցի եւ սպանցէ եւ կորուսա-
ցէ. ես եկի զի զկեանս ունիցին, եւ
առաւել եւս ունիցին։
11 ԶԲ. Ես եմ հովիւն քաջ. հովիւ քաջ
զանձն իւր դնէ ի վերայ ոչխարաց։
12 Իսկ վարձկանն որ ոչ է հովիւ, որոյ
ոչ իւր են ոչխարքն, իբրեւ տեսանէ
զգայլն զի գայ, թողու զոչխարսն եւ
փախչի. եւ գայլն յափշտակէ զնոսա
13 եւ ցրուէ. [2]Բանզի վարձկան է, եւ չէ
14 փոյթ նմա վասն ոչխարացն։ Ես եմ
հովիւն քաջ, եւ ճանաչեմ զիմսն եւ
15 ճանաչիմ յիմոցն։ Որպէս գիտէ զիս
Հայր, գիտեմ եւ ես զՀայր. եւ զանձն
16 իմ դնեմ ի վերայ ոչխարաց։ Նա եւ
այլ եւս ոչխարք են իմ որ ոչ են յայսմ
գաւթէ, եւ զայնս եւս պարտ է ինձ
ածել այսր, եւ ձայնի իմում լուիցեն,
17 եւ եղիցին մի հօտ եւ մի հովիւ։ Վասն
այնորիկ սիրէ զիս Հայր իմ, զի ես
դնեմ զանձն իմ, զի միւսանգամ առից
18 զնա։ Ոչ ոք հանէ զնա յինէն, այլ ես
դնեմ զնա անձամբ իմով. իշխանու-
թիւն ունիմ դնել զնա, եւ իշխանու-
թիւն ունիմ միւսանգամ առնուլ զնա.
զայս պատուէր առի ի Հօրէ իմմէ։
19 Դարձեալ հերձուած լինէր ի մէջ
20 Հրէից վասն բանիցս այսոցիկ։ Եւ ա-
սէին բազումք ի նոցանէ, Դեւ գոյ ի
նմա եւ մոլեգնի, զի՞ լսէք նմա։
21 Կէսքն ասէին, Այսպիսի բանք ոչ դի-
ւահարի են. միթէ դեւ կարէ՞ զաչս
կուրի բանալ։
22 ԶԳ. Եղեն յայնժամ Նաւակատիքն
23 յԵրուսաղէմ, եւ ձմեռն էր։ Եւ շրջէր
Յիսուս ի տաճարին ի սրահին Սողո-
24 մոնի։ Շուրջ եղեն զնովաւ Հրեայքն
եւ ասեն, Մինչեւ յե՞րբ թափես զոգիս
մեր. եթէ դու ես Քրիստոսն, ասա
25 մեզ համարձակ։ Պատասխանի ետ նո-
ցա Յիսուս եւ ասէ, Ասացի ձեզ եւ
ոչ հաւատայք [3]ինձ. զգործսն զոր ես
գործեմ յանուն Հօր իմոյ՝ նոքին իսկ
26 վկայեն վասն իմ։ Այլ դուք ոչ հաւա-
տայք, զի չէք յոչխարաց անտի [4]իմոց։
27 Ոչխարք իմ ձայնի իմում լսեն, եւ ես
ճանաչեմ զնոսա, եւ զկնի իմ գան.
28 Եւ ես տամ նոցա զկեանսն յաւիտե-
նականս. եւ մի՛ կորիցեն յաւիտեան,
եւ մի՛ ոք յափշտակեսցէ զնոսա ի ձե-
29 ռաց իմոց։ Հայրն իմ որ ետ ինձ զնո-
սա՝ մեծ է քան զամենայն, եւ ոչ ոք
կարէ յափշտակել ի ձեռաց Հօր իմոյ։
30 Ես եւ Հայր [5]իմ մի եմք։ (31) Վէմս
առին Հրեայքն զի քարկոծ արասցեն
32 զնա։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս,
Բազում գործս բարիս ցուցի ձեզ ի Հօրէ
իմմէ. վասն որո՞յ գործոյ ի նոցանէ
33 քարկոծ առնէք զիս։ Պատասխանի
ետուն նմա Հրեայքն, Վասն բարւոյ
գործոյ ոչ առնեմք զքեզ քարկոծ, այլ
վասն հայհոյութեան. եւ զի դու մարդ
ես, եւ զանձն քո Աստուած առնես։
34 Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս, Ո՞չ
յօրէնս ձեր գրեալ է, Ես ասացի թէ
35 աստուածք իցէք։ Իսկ եթէ զնոսա
աստուածս ասէ, առ որս բանն Աս-
տուծոյ եղեւ, (եւ չէ մարթ եղծանել
36 գրոյն,) Իսկ զոր Հայր սրբեաց եւ ա-
ռաքեաց յաշխարհ, դուք ասէ՞ք թէ
Հայհոյես, զի ասացի թէ Որդի Աստու-
37 ծոյ եմ։ Եթէ ոչ գործեմ զգործս Հօր
38 իմոյ, մի՛ հաւատայք ինձ։ Ապա թէ
գործեմ, թէ եւ ինձ ոչ հաւատայք,
սակայն գործոցն հաւատացէք. զի գի-

[1] Ոմանք, զիւր ոչխարսն
[2] Ոմանք, Իսկ վարձկանն փախչի, քանզի
[3] Ի բազումս պակասի
[4] Ոմանք, իմոց, որպէս ասացի ձեզ
[5] Յոմանս պակասի

տասջիք եւ [1]ծանիջիք եթէ Հայր յիս,
եւ ես ի Հայր։
39 *Դարձեալ խնդրէին զնա ունել, եւ*
40 *ել ի ձեռաց նոցա։ Եւ գնաց միւսան-*
գամ յայնկոյս Յորդանանու ի տեղին
ուր էր Յովհաննէս զառաջինն եւ մկըր-
41 *տէր, եւ անդ լինէր։ Եկին բազումք*
առ նա եւ ասեն, Զի Յովհաննէս[2] նշան
42 *ինչ ոչ արար. Բայց զամենայն զոր*
ասաց Յովհաննէս վասն նորա, ճշմա-
րիտ էր. եւ բազումք հաւատացին
ի նա անդ։

ԳԼ. ԺԱ

1 ԶԴ. **Ե**ւ *էր ոմն հիւանդ Ղազարոս ի*
Բեթանեայ, ի գեղջէ Մարեմայ եւ Մար-
2 *թայի քեռ նորա։ Այս այն Մարիամ էր*
որ օծ զՏէրն իւղով, եւ ջնջեաց զոտս
նորա հերով իւրով. որոյ եղբայրն Ղա-
3 *զարոս հիւանդ էր։ Առաքեցին առ նա*
քորքն նորա եւ ասեն, Տէր, ահաւա-
սիկ զոր դուն սիրէիր՝ հիւանդացեալ է։
4 *Իբրեւ լուաւ Յիսուս, ասէ, Այն հի-*
ւանդութիւն չէ ի մահ, այլ վասն փա-
ռացն Աստուծոյ. զի փառաւոր լիցի
5 *Որդի Աստուծոյ այնուիկ։ Եւ սիրէր*
Յիսուս զՄարթա եւ զքոյր նորա
6 [3]*զՄարիամ եւ զՂազար։ Իբրեւ լուաւ*
թէ հիւանդացեալ է, գտեղի կալաւ
7 *անդէն ուր էրն աւուրս երկուս։ Ապա*
յետ այնորիկ ասէ ցնոսա, Եկայք եր-
թիցուք միւսանգամ ի Հրէաստան։
8 *Ասեն ցնա աշակերտքն, Ռաբբի, այժմ*
եւս խնդրէին զքեզ Հրեայքն քարկոծ
առնել. եւ դարձեա՞լ երթաս անդրէն։
9 *Պատասխանի ետ Յիսուս, Ո՞չ երկո-*
տասան ժամ է աւուր. եթէ ոք գնայ
ի տուընջեան, ոչ գայթակղի, զի զլոյս
10 *աշխարհիս այսորիկ տեսանէ. Ապա թէ*
ոք գնայ գիշերի, գայթակղի, զի լոյս
11 *ոչ գոյ ընդ նմա։ Զայս իբրեւ ասաց,*
յետ այսորիկ ասէ ցնոսա, Ղազարոս
բարեկամ մեր ննջեաց, այլ երթամ զի
12 *զարթուցից զնա։ Ասեն ցնա աշա-*
կերտքն, Տէր, եթէ ննջեաց, ապա
13 *ապրի։ Այլ Յիսուս վասն մահուն նո-*
րա ասէր. նոցա այսպէս թուեցաւ թէ
14 *վասն ննջելոյ քնոյն ասէր։ Յայնժամ*
ասէ ցնոսա Յիսուս յայտնապէս, Ղա-
15 *զարոս մեռաւ։ Եւ ես ուրախ եմ վասն*
ձեր, զի դուք հաւատասջիք [3]ինձ, զի
ես չէի անդ. բայց արդ եկայք երթի-
16 *ցուք առ նա։ Ասէ Թովմաս, անուա-*
նեալն Երկուորեակ, ցաշակերտակիցսն,
Օն, եկայք եւ մեք զի ընդ նմա մեռ-
ցուք։
17 *Եկն Յիսուս, եգիտ զնա չորեքօրեայ*
18 *ի գերեզմանի։ Եւ էր Բեթանիա մերձ*
յԵրուսաղէմ իբրեւ ասպարիսօք հնգե-
19 *տասան։ Բազումք ի Հրէից անտի եկ-*
եալ էին առ Մարթա եւ Մարիամ, զի
մխիթարեսցեն զնոսա վասն եղբօրն։
20 *Մարթա իբրեւ լուաւ թէ Յիսուս գայ,*
ընդ առաջ գնաց նորա, բայց Մարիամ
21 *նստէր անդէն ի տան։ Ասէ Մարթա*
ցՅիսուս, Տէր, եթէ աստ լեալ էիր,
22 *եղբայրն իմ չէր մեռեալ. Այլ եւ արդ*
գիտեմ եթէ զոր ինչ խնդրեսցես յԱս-
23 *տուծոյ՝ տացէ քեզ Աստուած։ Ասէ*
ցնա Յիսուս, Յարիցէ եղբայրն քո։
24 *Ասէ ցնա Մարթա, Գիտեմ զի յարիցէ*
25 *ի յարութեան՝ յաւուրն յետնում։ Ասէ*
ցնա Յիսուս, Ես իսկ եմ յարութիւն
եւ կեանք. որ հաւատայ յիս, թէպէտ
26 *եւ մեռանի, կեցցէ. Եւ ամենայն որ*
կենդանի է եւ հաւատայ յիս՝ մի՛ մեռ-
ցի ի յաւիտեան. հաւատա՞ս այսմիկ։
27 *Ասէ ցնա, Այո, Տէր, ես հաւատացի*
եթէ դու ես Քրիստոսն, Որդի Աստու-
28 *ծոյ, որ յաշխարհ գալոց էիր։ Եւ զայս*
իբրեւ ասաց, գնաց եւ կոչեաց զՄա-
րիամ, զքոյր իւր, լռելեայն եւ ասէ,
Վարդապետն եկեալ է եւ կոչէ զքեզ։
29 *Նա իբրեւ լուաւ, յարեաւ վաղվաղակի*
30 *եւ եկն առ նա։ Զեւ եւս էր եկեալ*
Յիսուս ի գեղն, այլ էր անդէն ի տեղ-
ւոջն ուր ընդ առաջ եղեւ նմա Մար-
31 *թա։ Իսկ Հրեայքն որ էին ընդ նմա*
ի տան անդ եւ մխիթարէին զնա, իբ-
րեւ տեսին զՄարիամ թէ յարեաւ վաղ-
վաղակի եւ գնաց, գնացին եւ նոքա
զհետ նորա, համարէին թէ ի գերեզ-
32 *մանն երթայ զի լացցէ անդ։ Իսկ Մա-*
րիամ իբրեւ եկն ուր էրն Յիսուս եւ
ետես զնա, անկաւ առ ոտս նորա եւ
ասէ, Տէր, եթէ աստ էիր դիպեալ,
33 *ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ։ Յիսուս*
իբրեւ ետես զնա զի լայր, եւ որ ընդ
նմայն էին Հրեայքն՝ լային, խռովեցաւ
34 *յոգի իւր իբրեւ զայրացեալ, Եւ ասէ,*
Ո՞ւր եդիք զնա. ասեն ցնա, Տէր,

[1] Ոմանք, Հաւատասջիք
[2] Բազումք յաւելուն, արդարև
[3] ի Յունին պակասէ

35 եկ եւ տես։ Եւ արտասուեաց Յիսուս։
36 Ասէին Հրեայքն, Տեսէք, որչափ սիրէր
37 զնա։ Կէսքն ի նոցանէ ասէին, Ո՞չ
կարէր սա, որ եբաց զաչս կուրին,
38 առնել զի եւ սա մի՛ մեռցի։ Յիսուս
դարձեալ զայրացեալ ընդ միտս իւր,
գայ ի գերեզմանն· եւ էր այր մի, եւ
39 վէմ մի եդեալ ի վերայ նորա։ Եւ ասէ
Յիսուս, Ի բաց արարէք զվէմդ։ Ասէ
ցնա Մարթա, քոյր մեռելոյն, Տէր,
արդ հոտեալ իցէ, քանզի չորեքօրեայ
40 է։ Ասէ ցնա Յիսուս, Ո՞չ ասացի քեզ,
եթէ հաւատասցես, տեսցես զփառն
41 Աստուծոյ։ Եւ իբրեւ ի վեր առին
[1]զվէմն, Յիսուս ամբարձ զաչս իւր
ի վեր եւ ասէ, Հայր, գոհանամ զքէն
42 զի լուար ինձ։ Եւ ես գիտէի զի յա-
մենայն ժամ լսես ինձ· այլ վասն ժո-
ղովրդեանս որ շուրջ կան՝ [2]ասեմ,
զի հաւատասցեն թէ դու առաքեցեր
43 զիս։ Զայս իբրեւ ասաց, ի ձայն մեծ
աղաղակեաց եւ ասէ, Ղազարէ, արի
44 եկ արտաքս։ Եւ ել մեռեալն ոտիւք
կապելովք եւ ձեռօքն երիզապնդօք եւ
երեսօքն վարշամակապատօք· եւ ասէ
ցնոսա Յիսուս, Լուծէք զդա եւ թո-
ղէք երթալ։
45 Բազումք ի Հրէիցն որ եկեալ էին
առ [3]Մարեմանս, իբրեւ տեսին զոր [4]ա-
46 րարն՝ հաւատացին ի նա։ Եւ ոմանք
ի նոցանէ գնացին առ փարիսեցիսն,
պատմեցին նոցա զոր արարն Յիսուս։
47 ՃԶ· Ժողովեցին քահանայապետքն
եւ փարիսեցիքն ատեան, եւ ասեն,
Զի՞նչ արասցուք, զի այրն այն բա-
48 զում նշանս առնէ։ Եթէ թողումք զնա
այնպէս, ամենեքին հաւատան ի նա·
եւ գայցեն Հռոմք եւ բարձցեն
49 զազգս մեր եւ զտեղի։ Մի ոմն ի նո-
ցանէ, անուն Կայիափա, որ քահա-
նայապետ էր տարւոյն այնորիկ, ասէ
50 ցնոսա, Դուք ոչինչ գիտէք, Եւ ոչ
բնաւ խորհել իսկ, թէ լաւ է մեզ զի
այր մի մեռանիցի ի վերայ ժողովր-
դեանս, եւ մի՛ ամենայն ազգս կորի-
51 ցէ։ Զայս ոչ յանձնէ ինչ ասաց, այլ
զի քահանայապետ էր տարւոյն այնո-
րիկ, մարգարէացաւ եթէ մեռանելոց
52 էր Յիսուս ի վերայ ազգին· Եւ ոչ ի
վերայ ազգին միայն, այլ զի եւ զոր-
դիսն Աստուծոյ զցրուեալսն ժողովես-
ցէ ի մի։
53 Ապա յայնմ օրէ խորհուրդ արարին
54 զի սպանցեն զնա։ Եւ Յիսուս այնու-
հետեւ ոչ եթէ համարձակ շրջէր ի մէջ
Հրէիցն, այլ գնաց անտի յերկիր մի
որ մերձ էր յանապատ, ի քաղաք մի
որում անուն էր Եփրայիմ, եւ անդ
լինէր աշակերտօքն հանդերձ։
55 ՃԷ· Եւ էր մերձ զատիկն Հրէից,
եւ բազումք ելին յԵրուսաղէմ ի գա-
ւառէ անտի յառաջագոյն քան զզա-
տիկն, զի սրբեսցեն զանձինս իւրեանց։
56 Խնդրէին զՅիսուս, եւ ասէին ընդ մի-
մեանս մինչ կային ի տաճարին, Զի՞րդ
թուի ձեզ, եթէ ո՞չ գայցէ ի տօն այսր։
Պատուէր տուեալ էր քահանայապե-
տիցն եւ փարիսեցւոց, զի թէ ոք գի-
տասցէ թէ ուր է, գուշակեսցէ զնմա-
նէ զի կալցին զնա։

ԳԼ· ԺԲ

1 Իսկ Յիսուս վեց աւուրբ յառաջ քան
զզատիկն եկն ի Բեթանիա, ուր էր
Ղազար մեռեալն, զոր յարոյցն ի մե-
2 ռելոց։ Եւ արարին անդ նմա ընթրիս,
եւ ի սպասու կայր Մարթա, եւ Ղա-
3 զար մի էր ի բազմելոց ընդ նմա։ Իսկ
Մարեմայ առեալ լիտր մի իւղոյ նար-
դեան ազնուի մեծագնոյ, օծ զոտսն
Յիսուսի, եւ հերով իւրով մաքրէր
զոտս նորա· եւ տունն լի եղեւ ի հո-
4 տոյ իւղոյն։ Ասէ մի ոմն յաշակերտաց
անտի, Յուդա Իսկարիովտացի, որ
5 մատնելոցն էր զնա, Ընդէ՞ր ոչ եւղդ
այդ վաճառեցաւ երեք հարիւր դենա-
6 րի եւ տուաւ աղքատաց։ Զայս ասաց,
ոչ զի զաղքատաց ինչ փոյթ էր նմա,
այլ զի գող էր եւ զարկղն ինքն ունէր,
7 եւ որ ինչ անկանէրն՝ նա կրէր։ Ասէ
Յիսուս, Թոյլ տուր դմա, զի յօրն պա-
8 տանաց իմոց [5]պահեսցէ զայդ· Զաղ-
քատս յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիք,
զիս ոչ հանապազ ընդ ձեզ ունիք։
9 Իբրեւ գիտաց ժողովուրդ բազում
ի Հրէիցն թէ անդ է, եկին, ոչ միայն
վասն Յիսուսի, այլ զի եւ զՂազար

---

[1] Ոմնք, զվէմն ուր դնէր մեռեալն
[2] Յոյնն, ասացի
[3] Յոյնն, Մարիամ
[4] Ոմնք, արարն Յիսուս

[5] Ոմնք, պահեաց

10 տեսցեն, զոր յարոյցն ի մեռելոց: Խոր-
հուրդ արարին քահանայապետքն, զի
11 եւ զՂազար սպանցեն. Քանզի բա-
զումք ի Հրէից [1]երթային եւ հաւա-
տային ի Յիսուս:
12 ԻԱ. Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բա-
զում որ եկեալ էր ի տօնն, իբրեւ լուան
13 եթէ գայ Յիսուս յԵրուսաղէմ, Առին
ոստս արմաւենեաց եւ ելին ընդ առաջ
Նորա, աղաղակէին եւ ասէին, Ովսան-
նա, օրհնեալ որ գաս յանուն Տեառն,
14 թագաւորդ Իսրայելի: Եւ գտեալ Յի-
սուսի էշ մի, նստաւ ի վերայ Նորա,
15 որպէս եւ գրեալ է, Մի՛ երկնչիր,
դուստր Սիովնի, ահաւասիկ թագա-
ւոր քո գայ նստեալ ի վերայ յաւանակի
16 իշոյ: Եւ զայն ինչ ոչ գիտացին աշա-
կերտքն Նորա զառաջինն, այլ յորժամ
փառաւորեցաւ Յիսուս, յայնժամ յի-
շեցին եթէ այն էր որ գրեալն էր վասն
17 Նորա, եւ զայն արարին Նմա: Եւ ժո-
ղովուրդն վկայէր որ էր ընդ Նմա, եթէ
զՂազար կոչեաց ւեեթ ի գերեզմանէն,
18 եւ յարոյց զնա ի մեռելոց: Եւ վասն
այնորիկ ընդ առաջ եղեւ Նմա ժողո-
վուրդն, զի լուան եթէ զայն նշանս
19 արարեալ էր Նորա: Իսկ փարիսեցիքն
ասէին ընդ միմեանս, Տեսանէ՞ք զի
ոչինչ օգտիք. ահաւասիկ աշխարհ ա-
մենայն զկնի Նորա գնաց:
20 Էին անդ ոմանք եւ հեթանոսք յե-
լելոցն անդր, զի երկիր պագանիցեն
21 ի տօնին: Նոքա մատեան առ Փիլիպ-
պոս որ ի Բեթսայիդայ Գալիլեացւոցն
էր, աղաչէին զնա եւ ասէին, Տէր,
22 կամիմք զՅիսուս տեսանել: Գայ Փի-
լիպպոս եւ ասէ ցԱնդրէաս, Անդրէաս
23 եւ Փիլիպպոս ասեն ցՅիսուս: Եւ Յի-
սուս պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ,
Եհաս ժամ զի փառաւորեսցի Որդի
մարդոյ:
24 ԻԲ. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, Եթէ ոչ
հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռա-
նիցի, ինքն միայն կայ. ապա եթէ մե-
25 ռանիցի, բազում արդիւնս առնէ: Որ
սիրէ զանձն իւր՝ [2]արձակէ զնա. եւ որ
ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ՝
ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ
26 զնա: Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ
եկեսցէ. եւ ուր եսն եմ, անդ եւ պաշ-
տօնեայն իմ եղիցի. եթէ ոք զիս պաշ-
տիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ:
27 ԻԳ. Բայց այժմ անձն իմ խռովեալ է.
եւ զի՞նչ ասացից, եթէ, Հայր, ապ-
րեցո զիս ի ժամէ աստի յայսմանէ. այլ
28 վասն այնորիկ եկի ի ժամս յայս: Հայր,
փառաւորեա զանուն քո: Եկն բարբառ
յերկնից, Ե՛ւ փառաւոր արարի, ե՛ւ
29 դարձեալ փառաւոր արարից: Եւ ժո-
ղովուրդն որ կայր եւ լսէր, ասէին՝
Որոտումն լինել. կէսքն ասէին, Հրեշ-
30 տակ խօսեցաւ ընդ Նմա: Պատասխանի
ետ Յիսուս եւ ասէ, Ոչ վասն իմ ինչ
եկն բարբառս այս, այլ վասն ձեր:
31 Այժմիկ դատաստան է աշխարհիս այ-
սորիկ, այժմիկ իշխան աշխարհիս այ-
32 սորիկ ընկեսցի արտաքս: Եւ ես յոր-
ժամ բարձրացայց յերկրէ, զամենեսին
33 ձգեցից առ իս: Զայս ասէր նշանա-
կեալ թէ որով մահու մեռանելոց իցէ:
34 Պատասխանի ետ Նմա ժողովուրդն,
Մեք լուաք յօրինաց եթէ Քրիստոսն
յաւիտեան կայ, եւ դու զիա՞րդ ասես
թէ Պարտ է բարձրանալ Որդւոյ մար-
35 դոյ. ո՞վ է այն Որդին մարդոյ: Ասէ
ցնոսա Յիսուս, Փոքր մեւս եւս ժա-
մանակ լոյս ընդ ձեզ է. գնացէք մինչ-
դեռ զլոյսն ունիք, զի մի՛ խաւար ձեզ
հասցէ. զի որ գնայ ի խաւարի՝ ոչ գիտէ
36 յո երթայ: Մինչդեռ զլոյսն ընդ ձեզ
ունիք, հաւատացէք ի լոյսն, զի որդիք
լուսոյ եղիջիք: Զայս խօսեցաւ Յիսուս,
եւ չոգաւ թաքեաւ ի նոցանէ:
37 Եւ այնչափ նշանս արարեալ էր ա-
ռաջի նոցա, եւ նոքա ոչ հաւատային
38 ի Նա. Զի լցցի բանն Եսայեայ մար-
գարէի զոր ասացն, Տէր, ո՞ հաւատաց
ի լուր մեր, եւ բազուկ Տեառն ո՞ւմ
39 յայտնեցաւ: Վասն այնորիկ ոչ կարէին
հաւատալ, զի միւսանգամ ասէ Եսայի,
40 Թէ Կուրացոյց զաչս նոցա եւ ապշե-
ցոյց զսիրտս նոցա, զի մի՛ տեսցեն
աչօք եւ իմասցին սրտիւք եւ դարձ-
41 ցին, եւ բժշկեցից զնոսա: Զայս ասաց
Եսայի, զի ետես զփառս Նորա եւ խօ-
42 սեցաւ վասն Նորա: Բայց սակայն եւ
յիշխանաց անտի բազումք հաւատացին
ի Նա, այլ վասն փարիսեցւոցն ոչ յայտ-
նէին, զի մի՛ ի ժողովրդենէն ելանիցեն.
43 Քանզի սիրեցին զփառս մարդկան ա-
ռաւել քան զփառսն Աստուծոյ:

---

[1] Յօյնն, երթային վասն Նորա
[2] Յօյնն, կորուսցէ. տե՛ս Մատթ. Ժ. 39. ԺԶ. 25.

44 ԿԴ. Եւ Յիսուս աղաղակէր եւ ասէր,
Որ հաւատայ յիս՝ ոչ հաւատայ յիս,
45 այլ յայն որ առաքեացն զիս։ Եւ որ
տեսանէ զիս՝ զայն տեսանէ որ առա-
46 քեացն զիս։ Ես լոյս յաշխարհ եկի, զի
ամենայն որ հաւատայ յիս՝ ի խաւարի
47 մի՛ մնասցէ։ Եւ եթէ ոք լուիցէ բանից
իմոց եւ ոչ պահեսցէ, ես ոչ դատիմ
զնա. քանզի ոչ եկի թէ դատեցայց
զաշխարհ, այլ զի փրկեցից զաշխարհ։
48 Որ անարգէ զիս եւ ոչ ընդունի զբանս
իմ, գոյ որ դատի զնա. բանն զոր ես
խօսեցայ, նա դատի զնա յաւուրն յետ-
49 նում։ Զի ես յանձնէ իմմէ ոչ խօսե-
ցայ, այլ որ առաքեացն զիս Հայր, նա
ետ ինձ պատուէր զինչ ասացից եւ
50 զինչ խօսեցայց։ Եւ գիտեմ եթէ պատ-
ուէրն այն կեանք են յաւիտենականք.
արդ զոր ես խօսիմ, որպէս ասաց ինձ
Հայրն, այնպէս խօսիմ։

ԳԼ. ԺԳ

1 ԿԵ. Յառաջագոյն քան զտօնն զատկի
գիտաց Յիսուս թէ հասեալ է ժամնո-
րա զի փոխեսցի յաշխարհէ աստի առ
Հայր, սիրեաց զիւրսն որ յաշխարհի
աստ են, ի սպառ սիրեաց զնոսա։
2 Եւ ի լինել ընթրեացն (Սատանայի
իսկ արկեալ էր ի սիրտ, զի մատնեսցէ
զնա, Յուդայ Սիմովնի Իսկարիովտա-
3 ցւոյ) Գիտաց Յիսուս զի զամենայն ինչ
ետ Հայր ի ձեռս նորա, եւ թէ յԱս-
տուծոյ ել եւ առ Աստուած երթայ,
4 Յառնէ յընթրեաց անտի եւ դնէ զհան-
դերձսն, եւ առեալ ղենջակ մի սփա-
5 ծաւ։ Եւ ապա առեալ ջուր արկ ի
կոնք, եւ սկսաւ լուանալ զոտս աշա-
կերտացն, եւ սրբէր ղենջակաւն զոր
6 սփածեալ էր։ Գայ առ Սիմովն Պետրոս.
եւ նա ասէ ցնա, Տէր, դո՞ւ զիմ զոտս
7 լուանաս։ Պատասխանի ետ նմա Յի-
սուս եւ ասէ, Զոր ինչ ես գործեմ՝
դու այժմ ոչ գիտես. բայց ապա գի-
8 տասջիր։ Ասէ ցնա Պետրոս, Ոչ լու-
ասցես զոտս իմ յաւիտեան. պատաս-
խանի ետ նմա Յիսուս, Եթէ ոչ լուա-
ցից զքեզ, ոչ ունիս ընդ իս մասն։
9 Ասէ ցնա Սիմովն Պետրոս, Տէր, մի՛
միայն զոտս իմ, այլ եւ զձեռս եւ
10 զգլուխ։ Ասէ ցնա Յիսուս, Լուացե-
լոյն չէ ինչ պիտոյ, բայց զի զոտսն
լուանայցէ, քանզի ամենեւին սուրբ է.
եւ դուք սուրբ էք, այլ ոչ ամենեքին։
11 Զի գիտէր զայն որ մատնելոցն էր զնա.
վասն այնորիկ ասաց թէ Ոչ ամենեքին
12 սուրբ էք։ Եւ յորժամ լուաց զոտս
նոցա, ա՛ռ զհանդերձսն իւր եւ դար-
ձեալ բազմեցաւ, եւ ասէ ցնոսա, Գի-
13 տե՞ք զինչ արարի ձեզ. Դուք կոչէք
զիս Վարդապետ եւ Տէր, եւ բարւոք
14 ասէք, քանզի եմ իսկ։ Իսկ արդ եթէ
ես լուացի զոտս ձեր, Տէրս եւ Վար-
դապետս, եւ դուք պարտիք զմիմեանց
15 ոտս լուանալ։ Զի օրինակ մի ետու
ձեզ, զի որպէս ես ձեզ արարի, եւ
դուք առնիջիք։
16 ԿԶ. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, Ոչ է
ծառայ մեծ քան զտէր իւր, եւ ոչ ա-
ռաքեալ՝ մեծ քան զայն որ առաքեացն
17 զնա։ Եթէ զայս գիտէք, երանելի եւս
18 էք, եթէ առնիցէք զայս։ Ոչ վասն ա-
մենեցուն ձեր ասեմ, զի ես գիտեմ
զորս ընտրեցից. այլ զի լցցի գիրն թէ
Որ ուտէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ խա-
19 բէութիւն։ Յայսմհետէ իսկ ասեմ ձեզ
մինչչեւ եղեալ, զի յորժամ լինիցի,
20 հաւատասջիք թէ ես եմ։ Ամէն ամէն
ասեմ ձեզ, Որ ընդունի զոր ոք ես ա-
ռաքեցից՝ զիս ընդունի. եւ որ զիս ըն-
դունի՝ ընդունի զայն որ առաքեացն
զիս։
21 Զայս իբրեւ ասաց Յիսուս, խռովե-
ցաւ յոգի իւր, վկայեաց եւ ասէ, Ա-
մէն ամէն ասեմ ձեզ զի մի ոմն ի ձէնջ
22 մատնելոց է զիս։ Հայէին ընդ միմ-
եանս աշակերտքն տարակուսեալք թէ
23 զումէ՛ ասիցէ։ Եւ էր մի ոմն յաշա-
կերտացն բազմեալ առ Յիսուսիւ, զոր
24 սիրէրն Յիսուս։ Ակնարկէ նմա Սի-
մովն Պետրոս հարցանել, ո՛վ իցէ վասն
25 որոյ ասէն։ Եւ նա անկեալ զլանջօքն
26 Յիսուսի՝ ասէ ցնա, Տէր, ո՞վ է։ Պա-
տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ, Այն է,
որում ես թացից զպատառն եւ տաց.
եւ թացեալ զպատառն տայ [1]Յուդայի
27 Իսկարիովտացւոյ։ Եւ յետ պատառոյն
ապա եմուտ ի նա Սատանայ. եւ ասէ
ցնա Յիսուս, Արդ որ զինչ առնելոց
28 ես՝ արա վաղվաղակի։ Եւ զայս ոչ ոք
իմացաւ ի բազմականաց անտի, թէ
29 առ ինչ ասաց ցնա։ Զի ոմանք հա-

[1] Յուդայի, զՅուդա Սիմոնի

մարէին թէ զի զարկղն ունէր Յուդա,
ասաց նմա Յիսուս, Գնեա ինչ որ պի-
տոյ իցէ մեզ ի տօնիս, եւ կամ, զի
30 *աղքատաց ինչ տացէ։ Իսկ նորա առ-*
եալ զպատառն՝ ել արտաքս վաղվա-
ղակի, եւ էր գիշեր։
31 ԷԷ· *Եւ իբրեւ ել, ասէ Յիսուս,*
Այժմ փառաւորեցաւ Որդի մարդոյ,
եւ Աստուած փառաւորեցաւ ի նմա։
32 *Զի եթէ Աստուած փառաւորեցաւ ի*
նմա, եւ Աստուած փառաւորեսցէ զնա
յանձն իւր. եւ վաղվաղակի փառաւո-
33 *րեսցէ զնա։ Որդեակք իմ, փոքր ինչ*
ժամանակ ընդ ձեզ եմ. խնդրիցէք զիս.
եւ որպէս ասացի ցՀրեայսն եթէ Ուր
եսն երթամ, դուք ոչ կարէք գալ, եւ
34 *արդ ձեզ ասեմ։ Պատուիրան նոր տամ*
ձեզ, զի սիրիցէք զմիմեանս. որպէս
սիրեցի ես զձեզ, զի եւ դուք սիրես-
35 *ջիք զմիմեանս։ Յայսմ գիտասցեն ա-*
մենեքեան եթէ իմ աշակերտք էք, եթէ
36 *սիրիցէք զմիմեանս։ Ասէ ցնա Սիմոն*
Պետրոս, Տէր, յո՞վ երթաս։ Պատաս-
խանի ետ Յիսուս, Ուր եսն երթամ՝
դու ոչ կարես այժմ գալ զկնի իմ, բայց
37 *ապա եկեսցես զկնի իմ։ Ասէ ցնա Պետ-*
րոս, Տէր, ընդէ՞ր ոչ կարիցեմ գալ
այժմ զկնի քո, արդէն զանձն իմ իսկ
38 *եդից ի վերայ քո։ Պատասխանի ետ*
Յիսուս, Զա՞նձն քո դիցես ի վերայ
իմ. ամէն ամէն ասեմ քեզ, Ջեւ իցէ
հաւու խօսեալ, մինչ դու երիցս ու-
րասցիս զիս։

ԳԼ· ԺԴ

1 **Մ**ի՛ *խռովեսցին սիրտք ձեր. այլ հա-*
ւատացէք յԱստուած եւ յիս հաւա-
2 *տացէք։ Ի տան Հօր իմոյ օթեվանք*
բազում են. ապա թէ ոչ՝ ասացեալ էր
իմ ձեզ, [1]Եթէ երթամ, եւ պատրաս-
3 *տեմ ձեզ տեղի։ Եւ եթէ երթամ եւ*
պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ գամ
եւ առնում զձեզ առ իս. զի ուր եսն
4 *իցեմ, եւ դուք անդ իցէք։ Եւ ուր*
երթամն՝ գիտիցէք, եւ զճանապարհն
գիտիցէք։
5 *Ասէ ցնա Թովմաս, Տէր, ոչ գի-*
տեմք յո՛ երթաս, եւ զիա՞րդ զճանա-
6 *պարհն կարասցուք գիտել։ Ասէ ցնա*
Յիսուս, Ես եմ ճանապարհն եւ ճըշ-
մարտութիւն եւ կեանք. ոչ ոք գայ
7 *առ Հայր եթէ ոչ ինեւ։ Եթէ զիս գի-*
տէիք, ապա եւ զՀայր իմ գիտէիք,
եւ այսուհետեւ գիտասջիք զնա եւ
տեսէք զնա։
8 *Ասէ ցնա Փիլիպպոս, Տէր, ցոյց մեզ*
9 *զՀայր, եւ շատ է մեզ։ Ասէ ցնա Յի-*
սուս, Այսչափ ժամանակս ընդ ձեզ
եմ, եւ ո՞չ ծանեար զիս, Փիլիպպէ.
որ ետեսն զիս՝ ետես զՀայրն. եւ դու
զիա՞րդ ասես եթէ Ցոյց մեզ զՀայր։
10 *Ո՞չ հաւատաս եթէ ես ի Հայր եւ Հայր*
յիս է. զբանս զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ,
ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիմ, այլ Հայրն
որ յիս բնակեալ է՝ նա գործէ զգործսն։
11 [2]*Հաւատա՞յք ինձ, եթէ ես ի Հայր եւ*
Հայր յիս է. ապա թէ ոչ՝ գոնէ վասն
12 *գործոցն հաւատացէք ինձ։ Ամէն ա-*
մէն ասեմ ձեզ թէ որ հաւատայն յիս,
զգործսն զոր ես գործեմ, եւ նա գոր-
ծեսցէ, եւ մեծամեծս եւս քան զնոյնս
գործեսցէ. զի ես առ Հայր երթամ։
13 *Եւ զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ՝ ա-*
րարից զայն, զի փառաւորեսցի Հայր
յՈրդի։[3] ՎՋ
15 ԸԿ· *Եթէ սիրէք զիս, զպատուի-*
16 *րանս իմ պահեսջիք։ Եւ ես աղաչե-*
ցից զՀայր, եւ այլ Մխիթարիչ տացէ
ձեզ, զի ընդ ձեզ բնակեսցէ ի յաւի-
17 *տեան. ԶՀոգին ճշմարտութեան զոր*
աշխարհս ոչ կարէ ընդունել, զի ոչ
տեսանէ զնա եւ ոչ ճանաչէ զնա. բայց
դուք ճանաչէք զնա, զի առ ձեզ բնա-
18 *կեսցէ եւ ընդ ձեզ եղիցի։ Ոչ թողից*
19 *զձեզ որբս, գամ առ ձեզ։ Փոքր մեւս*
եւս՝ եւ աշխարհս ոչ եւս տեսանէ զիս,
բայց դուք տեսանիցէք զիս, զի ես
կենդանի եմ, եւ դուք կենդանի լինե-
20 *լոց էք։ Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք,*
զի ես ի Հօր իմում, եւ դուք յիս, եւ
21 *ես ի ձեզ։ Որ ունի զպատուիրանս իմ*
եւ պահէ զնոսա՝ նա է որ սիրէ զիս.
եւ որ սիրէն զիս՝ սիրեսցի ի Հօրէ իմմէ.
եւ ես սիրեցից զնա, եւ երեւեցուցից
նմա զիս։
22 *Ասէ ցնա Յուդա (ոչ Իսկարիովտա-*
ցին), Տէր, զի՞ եղեւ զի մեզ յայտնելոց
23 *ես զքեզ եւ ոչ աշխարհի։ Պատասխանի*

[1] Ի բազումս՝ Քանզի. յաւելու պակասն

[2] Ցոյն, Հաւատացէք

[3] Բազում յաւելուած, (14) Եթէ խնդրիցէք ինչ յանուն իմ՝ արարից զայն։

ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա, Եթէ ոք սիրէ
զիս, զբանն իմ պահեսցէ, եւ Հայր իմ
սիրեսցէ զնա. եւ առ նա եկեսցուք
24 եւ օթեվանս առ նմա արասցուք։ Եւ
որ ոչն սիրէ զիս՝ զբանս իմ ոչ պահէ.
եւ բանն իմ զոր լսէք՝ ոչ է իմ, այլ
25 Հօրն որ առաքեացն զիս։ Զայս խօ-
սեցայ ընդ ձեզ, մինչ առ ձեզս եմ։
26 Իսկ Մխիթարիչն, Հոգին Սուրբ, զոր
առաքեսցէ Հայր յանուն իմ, նա ու-
սուսցէ ձեզ զամենայն, եւ յիշեցուսցէ
27 զամենայն զոր ինչ ասացի ձեզ։ Խա-
ղաղութիւն թողում ձեզ, զխաղաղու-
թիւն զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշ-
խարհս տայ, տամ ես ձեզ. մի՛ խռո-
վեսցին սիրտք ձեր եւ մի՛ զանգիտես-
28 ցեն։ Լուայք զի ասացի ես ձեզ թէ
Երթամ եւ գամ առ ձեզ. եթէ սիրէիք
զիս, ապա ուրախ լեալ էր ձեր եթէ
ես առ Հայր երթամ, զի Հայր իմ մեծ
29 է քան զիս։ Եւ այժմ ասացի ձեզ
մինչչեւ եղեալ, զի յորժամ լինիցի,
30 հաւատասջիք։ Ոչ եւս այլ շատ խօսե-
ցայց ընդ ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս
31 այսորիկ եւ յիս ինչ ոչ գտանէ։ Այլ
զի ծանիցէ աշխարհ եթէ սիրեմ զՀայր.
եւ որպէս պատուիրեաց ինձ Հայր,
այնպէս առնեմ. օ՛ն արիք գնասցուք
աստի։

ԳԼ. ԺԵ

1 Ես եմ որթն ճշմարիտ, եւ Հայր իմ
2 մշակ է։ Ամենայն ուռ որ յիս է եւ ոչ
բերէ պտուղ՝ կտրէ զնա. եւ ամենայն
որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա, զի առա-
3 ւել եւս պտղաբեր լիցի։ Դուք արդէն
իսկ սուրբ էք վասն բանին զոր խօսե-
4 ցայ ընդ ձեզ։ Կացէք յիս եւ ես ի ձեզ.
որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել
յանձնէ իւրմէ, եթէ չիցէ հաստատեալ
յորթն, նոյնպէս եւ դուք եթէ ոչ յիս
5 հաստատեալ իցէք։ Ես եմ որթ եւ դուք
ուռ. որ հաստատեալ է յիս եւ ես ի նա,
նա բերէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ
6 ոչինչ կարէք առնել։ Եթէ ոք ոչ է
հաստատեալ յիս, ել նա արտաքս իբ-
րեւ ուռն եւ ցամաքեցաւ, եւ ժողո-
վեն զնա եւ ի հուր արկանեն, եւ այրի։
7 Եթէ կայցէք յիս եւ բանք իմ ի ձեզ
կայցեն, զոր ինչ կամիցիք՝ խնդրես-
8 ջիք, եւ լինիցի ձեզ։ Ցայսմիկ փառա-
ւորեցաւ Հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բե-
րիցէք, եւ եղիջիք իմ աշակերտք։
9 Որպէս սիրեաց զիս Հայր, եւ ես
սիրեցի զձեզ. հաստատուն կացէք ի
10 սէր իմ։ Եթէ պահիցէք զպատուիրանս
իմ, կացջիք ի սէր իմ. որպէս ես
զպատուիրանս Հօր իմոյ պահեցի, եւ
11 կամ ի սէր նորա։ Զայս խօսեցայ ընդ
ձեզ, զի ուրախութիւնն իմ ի ձեզ իցէ,
եւ ձեր ուրախութիւնն լցեալ եղիցի։
12 Այս է պատուէր իմ, զի սիրեսջիք
զմիմեանս, որպէս եւ ես սիրեցի զձեզ։
13 Մեծ եւս քան զայս սէր ոչ ոք ունի,
եթէ զանձն իւր դիցէ ի վերայ բարե-
14 կամաց իւրոց։ Դուք բարեկամք էք
իմ, եթէ առնիցէք զոր եսն պատուի-
15 րեմ ձեզ։ Ոչ եւս կոչեմ զձեզ ծառայս,
զի ծառայն ոչ գիտէ զինչ գործէ տէրն
նորա. այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս,
զի զամենայն զոր լուայ ի Հօրէ իմմէ՝
16 ծանուցի ձեզ։ Ոչ եթէ դուք ընտրե-
ցէք զիս, այլ ես ընտրեցի զձեզ, եւ եդի
զձեզ զի դուք երթայցէք եւ պտղա-
բերք լինիցիք, եւ պտուղն ձեր կա-
ցէ, եւ զոր ինչ խնդրիցէք ի Հօրէ իմմէ
17 յանուն իմ՝ տացէ ձեզ։ Զայս պատ-
ուիրեմ ձեզ զի սիրեսջիք զմիմեանս։
18 Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ, գիտաս-
19 ջիք զի նախ զիս ատեաց։ Եթէ յաշ-
խարհէ աստի էիք, աշխարհ զիւրն սի-
րէր արդեւք. բայց զի չէք յաշխարհէ,
այլ ես ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն
20 այնորիկ ատեայ զձեզ աշխարհ։ Յիշե-
ցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, թէ Ոչ է
ծառայ մեծ քան զտէր իւր. եթէ զիս
հալածեցին, ապա եւ զձեզ հալածես-
ցեն. եթէ զբանն իմ պահեցին, ապա
21 եւ զձերն պահեսցեն։ Այլ զնոյնս ա-
րասցեն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ,
զի ոչ գիտեն զայն որ առաքեացն զիս։
22 Իմ եթէ չէր եկեալ եւ խօսեցեալ ընդ
նոսա, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց
արդ չիք ինչ պատճառք վասն մեղաց
23 իւրեանց։ Որ զիս ատեայ, եւ զՀայրն
24 իմ ատեայ։ Եթէ զգործսն չէր գործեալ
ի նոսա, զոր ոչ այլ ոք գործեաց, մեղ
ինչ ոչ գոյր նոցա, բայց արդ տեսին
եւ ատեցին ե՛ւ զիս ե՛ւ զՀայր իմ։
25 Այլ զի լցցի բանն որ յօրէնս նոցա
գրեալ է թէ՝ Ատեցին զիս տարապար-
26 տուց։ Բայց յորժամ եկեսցէ Մխիթա-
րիչն զոր ես առաքեցից ձեզ ի Հօրէ,

զՀոգին ճշմարտութեան որ ի Հօրէ
27 ելանէ, նա վկայեսցէ վասն իմ. Եւ
դուք վկայէք, զի ի սկզբանէ ընդ իս
էք։

Գլ. ԺԶ

1 Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի՛ գայ-
2 թակղեսջիք։ Ի ժողովրդոց իւրեանց
հանիցեն զձեզ. այլ եկեսցէ ժամանակ
զի ամենայն որ սպանանիցէ զձեզ՝ հա-
մարիցի պաշտօն մատուցանել Աստու-
3 ծոյ։ Եւ զայն արասցեն ընդ ձեզ,
քանզի ոչ ծանեան զՀայր եւ ոչ զիս։
4 Այլ եւ զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յոր-
ժամ եկեսցէ ժամանակ, յիշիցէք թէ
ես ասացի ձեզ. զայս ի սկզբանէ ոչ
ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի։
5 Բայց արդ երթամ ես առ առաքիչն
իմ, եւ ոչ ոք ի ձէնջ հարցանէ ցիս թէ
6 Յո՞ երթաս։ Այլ զի զայս խօսեցայ ընդ
ձեզ, տրտմութիւն ելից զսիրտս ձեր։
7 Այլ ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ, լաւ է
ձեզ եթէ ես երթամ. զի եթէ ես ոչ
երթայց, Մխիթարիչն ոչ եկեսցէ առ
ձեզ. ապա եթէ երթամ, առաքեցից
8 զնա առ ձեզ։ Եւ նա եկեալ՝ յանդի-
մանեսցէ զաշխարհ վասն մեղաց եւ
վասն արդարութեան եւ վասն դա-
9 տաստանի։ Վասն մեղաց՝ զի ոչ հա-
10 ւատան յիս. Վասն արդարութեան՝ զի
առ Հայր իմ երթամ, եւ ոչ եւս տե-
11 սանէք զիս. Վասն դատաստանի՝ զի
իշխան աշխարհիս այսորիկ դատապար-
12 տեալ է։ Եւս բազում ինչ ունիմ ասել
ձեզ, այլ ոչ կարէք հանդարտել այժ-
13 միկ։ Յորժամ եկեսցէ Նա, Հոգին ճըշ-
մարտութեան, առաջնորդեսցէ ձեզ ա-
մենայն ճշմարտութեամբ. զի ոչ եթէ
յանձնէ ինչ խօսիցի, այլ զոր լսիցէ՝
խօսիցի, եւ զգալոցն պատմեսցէ ձեզ։
14 Նա զիս փառաւորեսցէ, զի յիմմէ անտի
15 առնուցու եւ պատմեսցէ ձեզ։ Զամե-
նայն ինչ զոր ունի Հայր՝ իմ է. վասն
այնորիկ ասացի ձեզ թէ յիմմէ անտի
16 առնուցու եւ պատմեսցէ ձեզ։ Փոքր
մի՝ եւ ոչ եւս տեսանէք զիս, եւ ապա
սակաւիկ մի՝ եւ տեսանիցէք զիս, եւ
ես երթամ առ Հայր։
17 Ասէին ոմանք յաշակերտաց անտի
ցմիմեանս, Զի՞նչ է այս զոր ասէս ցմեզ
թէ Փոքր մի՝ եւ ոչ տեսանէք զիս, եւ
դարձեալ սակաւիկ մի՝ եւ տեսանիցէք
18 զիս, եւ թէ Ես առ Հայր երթամ։ Եւ
ասէին, Զի՞նչ իցէ այն Փոքր մեւս
19 եւսն. չգիտեմք զի՛նչ խօսի։ Գիտաց
Յիսուս եթէ կամէին զնա հարցանել,
եւ ասէ ցնոսա, Վասն այդորի՞կ խնդրէք
ընդ միմեանս զի ասացի թէ Փոքր մի՝
եւ ոչ տեսանէք զիս, եւ դարձեալ սա-
կաւիկ մեւս եւս՝ եւ տեսանիցէք զիս։
20 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի լացջիք եւ
ողբասջիք դուք, եւ աշխարհ խնդաս-
ցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմու-
21 թիւն ձեր յուրախութիւն եղիցի։ Կին
յորժամ ծնանիցի, տրտմութիւն է նմա,
զի հասեալ է ժամ նորա. այլ յորժամ
ծնցի զմանուկն, ոչ եւս յիշէ զնեղու-
թիւնն վասն խնդութեանն, զի ծնաւ
22 մարդ յաշխարհ։ Եւ դուք այժմ տրտ-
մութիւն ունիք, այլ դարձեալ տեսից
զձեզ, եւ ուրախ լիցին սիրտք ձեր.
եւ զուրախութիւնն ձեր ոչ ոք հանիցէ
23 ի ձէնջ։ Եւ յայնմ աւուր զիս ինչ ոչ
հարցանիցէք։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ,
զի զոր ինչ խնդրիցէք ի Հօրէ իմմէ յա-
24 նուն իմ՝ տացէ ձեզ։ Մինչեւ ցայժմ
ոչինչ խնդրեցէք յանուն իմ. խնդրե-
ցէք եւ առնուցուք, զի ուրախու-
25 թիւնն ձեր լցեալ եղիցի։ Զայս առա-
կօք խօսեցայ ընդ ձեզ. եկեսցէ ժա-
մանակ յորժամ ոչ եւս առակօք խօսե-
ցայց ընդ ձեզ, այլ յայտնապէս զՀօրէ
26 պատմեցից ձեզ։ Յայնմ աւուր խնդ-
րեսջիք յանուն իմ. եւ ոչ ասեմ ձեզ
եթէ ես աղաչեցից զՀայր վասն ձեր.
27 Զի ինքն իսկ Հայր սիրէ զձեզ, զի
դուք զիս սիրեցէք, եւ հաւատացէք
28 եթէ ես յԱստուծոյ ելի։ Ելի ի Հօրէ
եւ եկի յաշխարհ, դարձեալ թողում
զաշխարհ եւ երթամ առ Հայր։
29 Ասեն ցնա աշակերտքն, Ահա արդ
յայտնութեամբ խօսիս, եւ առակ եւ
30 ոչ մի ինչ ասես։ Այժմիկ գիտեմք եթէ
գիտես զամենայն, եւ ոչինչ պիտոյ է
եթէ ոք հարցանիցէ զքեզ. յայսմիկ հա-
31 ւատամք եթէ յԱստուծոյ ելեր։ Պա-
տասխանի ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ,
32 Այժմ հաւատա՞յք. Ահա եկեսցէ ժամ
եւ եկեալ իսկ է, զի ցրուեսջիք իւ-
րաքանչիւր տեղիս, եւ զիս միայն թո-
ղուցուք. եւ չեմ միայն, զի Հայր ընդ
33 իս է։ Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ընդ
իս խաղաղութիւն ունիցիք. յաշխարհի

սատ նեղութիւն ունիցիք, այլ քաջա-
լերեցարուք, զի ես յաղթեցի աշխարհի։

ԳԼ. ԺԷ

1 Զայս իբրեւ խօսեցաւ Յիսուս, ամ-
բարձ զաչս իւր յերկինս եւ ասէ, Հայր,
հասեալ է ժամ, փառաւորեա զՈրդի
քո, զի եւ Որդի քո փառաւորեսցէ
2 զքեզ։ Որպէս ետուր նմա իշխանու-
թիւն ամենայն մարմնոյ, զի ամենայնի
զոր ետուր նմա՝ տացէ զկեանսն յա-
3 ւիտենականս։ Այս են յաւիտենական
կեանք, զի ծանիցեն զքեզ միայն ճըշ-
մարիտ Աստուած, եւ զոր առաքեցեր՝
4 զՅիսուս Քրիստոս։ Ես զքեզ փառա-
ւորեցի յերկրի. զգործն կատարեցի
5 զոր ետուր ցիս զի արարից։ Եւ այժմ
փառաւորեա զիս, Հայր, առ ի քէն
փառօքն զոր ունէի յառաջ քան զլինելն
6 աշխարհի առ ի քէն։ Յայտնեցի զա-
նուն քո մարդկան զորս ետուր ինձ
յաշխարհէ. քո էին, եւ ինձ ետուր
7 զնոսա, եւ զբանն քո պահեցին։ Արդ
գիտացին եթէ զամենայն ինչ զոր ե-
8 տուր [1]ինձ՝ ետու նոցա. Եւ՝՝նոքա ըն-
կալան եւ ծանեան ճշմարտութեամբ
թէ առ ի քէն ելի, եւ հաւատացին
9 եթէ դու առաքեցեր զիս։ Արդ ես վասն
նոցա աղաչեմ. եւ ոչ վասն աշխարհի
աղաչեմ, այլ վասն նոցա զորս ետուրն
10 ինձ, զի քո են։ Եւ որ ինչ իմ է՝ ա-
մենայն քո է. եւ որ ինչ քո է՝ այն
իմ է, եւ փառաւորեալ եմ ի նոսա։
11 Եւ ես ոչ եւս եմ յաշխարհի, եւ նոքա
յաշխարհի են, եւ ես առ քեզ գամ.
Հայր սուրբ, պահեա զնոսա յանուն
քո, [2]որով ետուրն ինձ, զի եղիցին
12 մի, որպէս եւ մեք մի եմք։ Մինչ էի
[3]յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի զնո-
սա յանուն քո, [2]որով ետուրն ինձ,
եւ պահեցի. եւ ոչ ոք ի նոցանէ կոր-
եաւ, բայց որդին կորստեան, զի գիրն
13 լցցի։ Բայց արդ առ քեզ գամ, եւ զայս
խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին զուրա-
խութիւնն իմ լիով յանձինս իւրեանց։
14 Ես ետու նոցա զբանն քո, եւ աշ-
խարհս ատեաց զնոսա. զի չեն յաշ-
խարհէ, որպէս եւ ես չեմ յաշխարհէ։
15 Ոչ զայս աղաչեմ զի բարձցես զնոսա
յաշխարհէ, այլ զի պահեսցես զնոսա
16 ի չարէ։ Յաշխարհէ աստի չեն, որպէս
17 եւ ես չեմ յաշխարհէ։ Սուրբ արա
զնոսա ճշմարտութեամբ քով, զի քո
18 բանդ ճշմարտութիւն է։ Որպէս զիս
առաքեցեր յաշխարհ, եւ ես առաքեցի
19 զնոսա յաշխարհ։ Եւ ի վերայ նոցա ես
սուրբ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին
եւ նոքա սրբեալք ճշմարտութեամբ։
20 Այլ ոչ վասն նոցա միայն աղաչեմ, այլ
եւ վասն ամենայն հաւատացելոց բա-
21 նիւն նոցա յիս. Զի ամենեքին մի
իցեն, որպէս դու, Հայր, յիս, եւ ես
ի քեզ, զի եւ նոքա ի մեզ իցեն. զի
եւ աշխարհ հաւատասցէ եթէ դու ա-
22 ռաքեցեր զիս։ Եւ ես զփառսն զոր
ետուր ինձ՝ ետու նոցա, զի իցեն մի,
23 որպէս եւ մեք մի եմք։ Ես ի նոսա,
եւ դու յիս, զի եղիցին կատարեալք
ի մի. եւ գիտասցէ աշխարհ եթէ դու
առաքեցեր զիս. եւ սիրեցի զնոսա,
24 որպէս դու զիս սիրեցեր։ Հայր, զորս
ետուրն ինձ, կամիմ զի ուր եսն եմ,
եւ նոքա իցեն ընդ իս, զի տեսանիցեն
զփառսն զիմ զոր ետուրն ցիս. զի սի-
րեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշ-
25 խարհի։ Հայր արդար, եւ աշխարհ
զքեզ ոչ ծանեաւ, այլ ես զքեզ ծա-
նեայ. եւ նոքա ծանեան եթէ դու ա-
26 ռաքեցեր զիս։ Եւ ծանուցի նոցա զա-
նուն քո եւ ծանուցից. զի սէրն զոր
սիրեցեր զիս՝ ի նոսա իցէ, եւ ես ի
նոսա։

ԳԼ. ԺԸ

1 Զայս իբրեւ ասաց Յիսուս, ել աշա-
կերտօքն հանդերձ յայնկոյս ձորոյն
Կեդրոնի, ուր էր պարտէզ, յոր ե-
2 մուտ ինքն եւ աշակերտքն իւր։ Գի-
տէր եւ Յուդա որ զնայն մատնելոց
էր՝ զտեղին, զի բազում անգամ ժո-
ղովեալ էր անդր Յիսուսի աշակեր-
3 տօքն հանդերձ։ Եւ Յուդայի առեալ
ընդ իւր զգունդն, եւ ի քահանայա-
պետիցն եւ ի փարիսեցւոց սպասա-
ւորս, գայ անդր ջահիւք եւ լապտե-
4 րօք եւ զինուք։ Իսկ Յիսուս իբրեւ
ետես զամենայն եկեալ ի վերայ
նորա, ել եւ ասէ ցնոսա, Զո՞ խնդրէք։

[1] Յ-ձն, ինձ՝ առ ի քէն են. (8) Զի զբանսն զորս
ետուր ինձ՝ ետու նոցա. և
[2] Բազումք, զոր, այլ՝ զորս
[3] ի Բազումս պակասէ

5 Պատասխանի ետուն նմա, ԶՅիսուս
Նազովրեցի։ Ասէ ցնոսա Յիսուս, Ես
եմ։ Կայր ընդ նոսա եւ Յուդա որ
6 մատնէրն զնա։ Իբրեւ ասաց թէ Ես
եմ, յետս յետս չոգան եւ զարկան
7 զգետնի։ Դարձեալ եհարց զնոսա, Զո՞
խնդրէք։ Եւ նոքա ասեն, ԶՅիսուս
8 Նազովրեցի։ Պատասխանի ետ նոցա
Յիսուս, Ասացի ձեզ թէ Ես եմ. արդ
եթէ զիս խնդրէք, թոյլ տուք դոցա
9 երթալ։ Զի լցցի բանն զոր ասաց թէ
Զորս ետուրն ցիս՝ ոչ կորուսից ի նո-
10 ցանէ եւ ոչ զոք։ Իսկ Սիմովն Պետ-
րոս քանզի ունէր սուր, ձգեաց զնա,
եհար զքահանայապետին ծառայ, եւ
ի բաց առ զունկն նորա զաջոյ. եւ էր
11 անուն ծառային Մաղքոս։ Ասէ Յիսուս
ցՊետրոս, Արկ զսուրդ անդրէն ի պա-
տեանս իւր. զբաժակն զոր ետ ինձ
Հայր՝ ո՞չ ըմպիցեմ զնա։
12 Իսկ զունդն եւ հազարապետն եւ
սպասաւորք Հրէիցն կալան զՅիսուս
13 եւ կապեցին. Եւ ածին զնա նախ առ
Աննա որ էր աներ Կայիափայի, որ
քահանայապետն էր տարւոյն այնորիկ։
14 Այս այն Կայիափա էր որ խրատն ետ
Հրէից եթէ Լաւ է առն միում մեռա-
15 նել ի վերայ ժողովրդեանն։ Եւ երթա-
յին զհետ Յիսուսի Սիմովն Պետրոս
եւ միւս աշակերտն. եւ աշակերտն
այն, քանզի ծանօթ էր քահանայա-
պետին, եմուտ ընդ Յիսուսի ի գաւիթ
16 քահանայապետին։ Եւ Պետրոս կայր
առ դրանն արտաքոյ. ել միւս աշա-
կերտն որ էր ծանօթ քահանայապե-
տին, եւ ասաց ցդռնապանն եւ եմոյծ
17 ի ներքս զՊետրոս։ Ասէ աղջիկն որ
դռնապանն էր՝ ցՊետրոս, Միթէ եւ
դո՞ւ յաշակերտաց առնն այնորիկ իցես։
18 Եւ նա ասէ, Ոչ եմ։ Կային անդ ծա-
ռայքն եւ սպասաւորք խարոյկ ար-
կեալ, քանզի ցուրտ էր, եւ ջեռնուին.
կայր ընդ նոսա եւ Պետրոս եւ ջեռնոյր։
19 Եւ քահանայապետն եհարց զՅիսուս
վասն աշակերտացն եւ վասն վարդա-
20 պետութեան նորա։ Պատասխանի ետ
նմա Յիսուս, Ես յայտնապէս խօսե-
ցայ աշխարհի. ես յամենայն ժամ ու-
սուցի ի ժողովրդեանն, եւ ի տաճարի
անդ ուր ամենայն Հրեայք ժողովեալ
էին, եւ ի ծածուկ ինչ ոչ խօսեցայ։
21 Զի՞ հարցանես զիս, հարց զայնոսիկ
որ լուանն, թէ զինչ խօսեցայ ընդ նո-
սա. ահաւասիկ նոքա գիտեն զինչ խօ-
22 սեցայ։ Իբրեւ նա զայն ասաց, մի ոմն
ի սպասաւորացն որ անդ կայր, ած
ապտակ Յիսուսի եւ ասէ, Ա՞յդպէս
պատասխանի տաս քահանայապետիդ։
23 Եւ Յիսուս ասէ ցնա, Եթէ չար ինչ
խօսեցայ, վկայեա վասն չարին, իսկ
24 եթէ բարի, ընդէ՞ր հարկանես զիս։ Եւ
առաքեաց զնա Աննա կապեալ առ Կա-
25 յիափա քահանայապետ։ Եւ Սիմովն
Պետրոս կայր անդ եւ ջեռնոյր. ասեն
ցնա, Միթէ եւ դո՞ւ յաշակերտաց նո-
րա իցես։ Նա ուրացաւ եւ ասէ
26 թէ Ոչ եմ։ Եւ ասէ մի ոմն ի ծառայից
քահանայապետին, ազգական այնորիկ
զորոյ զունկն եհատ Պետրոս, Ո՞չ ես
իսկ տեսի զքեզ ի պարտիզի անդ ընդ
27 նմա։ Դարձեալ ուրացաւ Պետրոս, եւ
վաղվաղակի հաւ խօսեցաւ։
28 Եւ ածին զՅիսուս ի վանացն Կայիա-
փայ յապարանս դատաւորին, եւ էր
այգուց. եւ նոքա ոչ մտին յապա-
րանսն, զի մի՛ պղծեսցին, այլ զի ու-
29 տիցեն զզատիկն։ Ել առ նոսա Պի-
ղատոս արտաքս եւ ասէ, Զի՞նչ չա-
րախօսութիւն մատուցանէք զառնէն
30 զայնմանէ։ Պատասխանի ետուն եւ
ասեն ցնա, Եթէ չէր չարագործ այրն
այն, ապա ոչ մատնէաք զնա քեզ։
31 Ասէ ցնոսա Պիղատոս, Առէք զնա դուք,
եւ ըստ ձերոց օրինացն դատեցարուք։
Ասեն ցնա Հրեայքն, Մեզ ոչ է արժան
32 սպանանել զոք։ Զի լցցի բանն Յի-
սուսի զոր ասաց, նշանակեալ թէ ո-
33 րով մահու մեռանելոց իցէ։ Եմուտ
միւսանգամ յապարանսն Պիղատոս,
կոչեաց զՅիսուս եւ ասէ ցնա, Դո՞ւ
34 ես թագաւորն Հրէից։ Պատասխանի
ետ Յիսուս, Ի քէ՞ն ասես զայդ եթէ
35 այլք ասացին քեզ զինէն։ Պատասխա-
նի ետ Պիղատոս, Միթէ եւ ես Հրեա՞յ
իցեմ. ազգն քո եւ քահանայապետք
մատնեցին զքեզ ինձ. զի՞նչ գործ գոր-
36 ծեալ է քո։ Պատասխանի ետ Յիսուս,
Իմ արքայութիւն չէ յայսմ աշխարհէ.
եթէ յաշխարհէ աստի էր արքայու-
թիւնն իմ, սպասաւորքն իմ մարտըն-
չէին արդեւք զի մի՛ մատնեցայց Հրէից,
բայց արդ թագաւորութիւնն իմ չէ
37 աստի։ Ասէ ցնա Պիղատոս, Ապա թէ
այդպէս իցէ, թագաւո՞ր ոմն ես դու։

Պատասխանի ետ Յիսուս, Դու ասես
թէ թագաւոր իցեմ. բայց ես յայդ իսկ
ծնեալ եմ, եւ ի դոյն իսկ եկեալ եմ
յաշխարհ, զի վկայեցից ճշմարտու-
թեանն. ամենայն որ ի ճշմարտութենէ
38 է՝ լսէ բարբառոյ իմոյ։ Ասէ ցնա Պի-
ղատոս, Զի՞նչ է ճշմարտութիւն։ Զայս
իբրեւ ասաց, դարձեալ ել առ Հրեայսն
եւ ասէ ցնոսա, Ես եւ ոչ մի ինչ
39 պատճառս գտանեմ ի նմա։ Բայց է ձեր
սովորութիւն, զի զմի ոք արձակեցից
ձեզ ի զատկիս. արդ կամի՞ք զի ար-
40 ձակեցից ձեզ զթագաւորն Հրէից։ Ա-
ղաղակեցին ամենեքեան եւ ասէին,
Մի՛ զդա, այլ զԲարաբբա. եւ էր Բա-
րաբբայն այն աւազակ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Յայնժամ ա՛ռ Պիղատոս զՅիսուս եւ
2 գան եհար։ Եւ զինուորացն արարեալ
պսակ ի փշոց՝ եդին ի գլուխ նորա,
եւ զգեցուցին նմա հանդերձ ծիրանի.
3 [1]Եւ գային առ նա՝՝ եւ ասէին, Ողջ
եր, արքայ Հրէից. եւ հանէին նմա
4 ապտակս։ Ել դարձեալ Պիղատոս ար-
տաքս եւ ասէ ցնոսա, Ահա ածեմ զնա
արտաքս առ ձեզ, զի գիտասջիք թէ
5 ես վնաս ինչ ի նմա ոչ գտանեմ։ Ել
Յիսուս արտաքս, եւ ունէր պսակ ի
փշոց եւ հանդերձ ծիրանի. եւ ասէ
6 ցնոսա, Ահա այրդ [2]ցձեզ։ Իբրեւ տե-
սին զնա քահանայապետքն եւ սպա-
սաւորք, ղաղաղակ բարձին եւ ասեն,
Ի խաչ հան, ի խաչ հան [1]զդա. ասէ
ցնոսա Պիղատոս, Առէք զդա ի ձեզ,
եւ ձեզէն հանէք ի խաչ. զի ես ի դմա
7 վնաս ինչ ոչ գտանեմ։ Պատասխանի
ետուն նմա Հրեայքն, Մեք օրէնս ու-
նիմք, եւ ըստ օրինաց մերոց պարտի
մեռանել, զի զանձն իւր Որդի Աստու-
8 ծոյ արար։ Իբրեւ լուաւ զբանս զայս
9 Պիղատոս, առաւել եւս երկեաւ։ Ե-
մուտ դարձեալ անդրէն յապարանսն,
եւ ասէ ցՅիսուս, Ուստի՞ ես դու. եւ
10 Յիսուս ոչ ետ նմա պատասխանի։ Ասէ
ցնա Պիղատոս, Ընդ իս ո՞չ խօսիս, ո՞չ
գիտես եթէ իշխանութիւն ունիմ հա-
նել զքեզ ի խաչ, եւ իշխանութիւն
11 ունիմ արձակել զքեզ։ Պատասխանի
ետ Յիսուս, Ոչ ունէիր դու իշխանու-
թիւն ի վերայ իմ եւ ոչ մի, եթէ ոչ
էր տուեալ քեզ ի վերուստ. վասն այ-
նորիկ որ մատնեացն զիս քեզ, նորա
12 մեծ մեղք են։ Եւ յայնմանէ Պիղատոս
խնդրէր արձակել զնա. եւ Հրեայքն
աղաղակէին եւ ասէին, Եթէ զդա ար-
ձակես, չես բարեկամ կայսեր. ամե-
նայն ոք որ թագաւոր կոչէ զանձն
13 իւր, հակառակ է կայսեր։ Իսկ Պիղա-
տոս իբրեւ լուաւ զբանս զայսոսիկ,
ած զՅիսուս արտաքս. եւ նստաւ ի
վերայ բեմին ի տեղւոջն որ կոչէր
Քարայատակ, եւ Եբրայեցերէն Կապ-
14 պաթա։ (Էր ուրբաթն զատկի, եւ
էր ժամ իբրեւ վեցերորդ,) եւ ասէ
ցՀրեայսն, Ահա թագաւորդ ձեր [2]ցձեզ։
15 Եւ նոքա աղաղակէին, Բարձ [2]ի մէնջ,
բարձ [2]ի մէնջ, եւ հան զդա ի խաչ։
Ասէ ցնոսա Պիղատոս, Ես զթագա-
ւորդ ձեր ի խա՞չ հանիցեմ։ Պատաս-
խանի ետուն քահանայապետքն, Չիք
16 մեր թագաւոր բաց ի կայսերէ։ Յայն-
ժամ ետ զնա ի ձեռս նոցա, զի ի խաչ
ելանիցէ։
17 Եւ նոքա առեալ տանէին զնա. եւ
բարձեալ էր ինքնին զխաչափայտն, եւ
ելանէր ի տեղին որ անուանեալ էր
Գագաթան, եւ կոչէր Եբրայեցերէն
18 Գողգոթա. Ուր եւ ի խաչն իսկ հանին
զնա, եւ ընդ նմա երկուս եւս այլս
աստի եւ անտի, եւ ի միջի զՅիսուս։
19 Գրեաց եւ տախտակ մի Պիղատոս, եւ
եդ ի վերայ խաչին. եւ էր գրեալ, ՅԻ-
ՍՈՒՍ ՆԱԶՈՎՐԵՑԻ, ԹԱԳԱՒՈՐ ՀՐԷԻՑ։
20 Զայն տախտակ ընթերցան բազումք
ի Հրէից, զի մօտ էր ի քաղաք անդր
տեղին ուր խաչեցաւն Յիսուս. եւ էր
գրեալ Եբրայեցերէն, Դաղմատերէն եւ
21 Յունարէն։ Ասեն ցՊիղատոս քահա-
նայապետքն Հրէից, Մի՛ գրեր Թա-
գաւոր Հրէից, այլ թէ Նա ասաց, Թա-
22 գաւոր եմ Հրէից։ Պատասխանի ետ
Պիղատոս, Զոր ինչ գրեցի՝ գրեցի։
23 Իսկ զինուորքն իբրեւ հանին ի խաչ
զՅիսուս, առին զհանդերձս նորա եւ
արարին չորս մասունս, իւրաքանչիւր
զինուորի մասն. իսկ զպատմուճանն,
քանզի էր առանց կարանի ի վերուստ
24 փորանկեալ ամենեւին, Ասեն ցմի-
մեանս, Մի՛ պատառեսցուք զայդ, այլ
արկցուք վիճակս ի վերայ դորա ում

¹Յոմանս գտանի ²Ի յոմանս գտանի

*եւ ելցէ · զի լցցի գիրն որ ասէ, Բա-
ժանեցան զհանդերձս իմ յիւրեանս, եւ
ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակ
արկին ։ Զինուորքն զայս ինչ գործե-
ցին ։*
25 *Եւ կային առ խաչին Յիսուսի մայրն
նորա, եւ քոյր մօր նորա, Մարիամ
Կղէոփայ, եւ Մարիամ Մագդաղե-*
26 *նացի ։ Յիսուս իբրեւ ետես զմայրն
եւ զաշակերտն զոր սիրէր, զի կայր
մօտ, ասէ ցմայրն, Կին դու, ահա*
27 *որդի քո ։ Ապա ասէ ցաշակերտն, Ահա
մայր քո · եւ յայնմ ժամանակէ ա՛ռ
աշակերտն զնա առ իւր ։*
28 *Յետ այսորիկ իբրեւ գիտաց Յիսուս
եթէ ահա ամենայն ինչ կատարեալ է,
(զի կատարեսցի գիրն,) ասէ, Ծարաւի*
29 *եմ ։ Եւ անդ կայր աման ինչ լի քա-
ցախով · եւ նոցա սպունգ լցեալ քացա-
խով [1]ընդ լեղւոյ" շուրջ եդեալ զմշտը-
կաւ զոպայի մատուցին ի բերան նորա ։*
30 *Իբրեւ ա՛ռ Յիսուս զքացախն [1]հան-
դերձ լեղւովն" ասէ, [2]Ամենայն ինչ"
կատարեալ է · եւ խոնարհեցուցեալ
զգլուխն՝ աւանդեաց զոգին ։*
31 *Իսկ Հրեայքն · քանզի ուրբաթ էր,
զի մի՛ անդէն ի խաչին ագանիցին մար-
մինքն մինչեւ ցշաբաթն, (զի էր օր
մեծ շաբաթուն այնորիկ,) աղաչեցին
զՊիղատոս զի խորտակեսցեն զբարձս*
32 *նոցա եւ բարձցին ։ Եկին զինուորքն
եւ զառաջնոյն խորտակեցին զբարձս,
նոյնպէս եւ զմիւսոյն որ ընդ նմա ի*
33 *խաչն ելեալ էր ։ Բայց իբրեւ եկին առ
Յիսուս, եւ տեսին զի այն ինչ մեռ-
եալ էր, ոչ խորտակեցին զբարձս նո-*
34 *րա · Այլ մի ոմն ի զինուորացն տիգաւ
խոցեաց զկողս նորա, եւ վաղվաղակի*
35 *ել արիւն եւ ջուր ։ Եւ որ եսեանն՝
վկայեաց, եւ ճշմարիտ է վկայութիւն
նորա, եւ նա գիտէ թէ ճշմարիտ ասէ,*
36 *զի եւ դուք հաւատասջիք ։ Այս եղեւ
զի լցցի գիրն եթէ Ոսկր նորա մի՛*
37 *փշրեսցի ։ Եւ դարձեալ միւս գիր ասէ
եթէ Հայեսցին ի նա յոր խոցեցինն ։*
38 *Յետ այսորիկ աղաչեաց զՊիղատոս
Յովսէփ որ յԱրիմաթեայ էր, աշա-
կերտ Յիսուսի ի ծածուկ վասն ահին
Հրէից, զի բարձցէ զմարմինն Յիսու-
սի · եւ հրամայեաց Պիղատոս · [3]եկին*
39 *եւ բարձին զնա" ։ Եկն եւ Նիկոդեմոս
որ եկեալն էր առ Յիսուս ի գիշերի
զառաջինն, եւ եբեր զմուռս խառն
ընդ հալուէս իբրեւ լտերս հարեւր ։*
40 *Առին զմարմինն Յիսուսի, եւ պատե-
ցին կտաւովք խնկովքն հանդերձ, որ-*
41 *պէս օրէն էր Հրէից պատել ։ Եւ էր
ի տեղւոջն յորում խաչեցաւ՝ պարտէզ ·
եւ ի պարտիզի անդ՝ գերեզման նոր*
42 *յորում ոչ ոք երբեք էր եդեալ ։ Անդ
վասն ուրբաթուն Հրէից, զի մօտ էր
գերեզմանն, եդին զՅիսուս ։*

ԳԼ · Ի

1 *Եւ ի միաշաբաթւոջն Մարիամ Մագ-
դաղենացի գայ առաւօտուն ընդ ար-
շալոյսն ի գերեզման անդր, եւ տեսա-
նէ զվէմն բարձեալ [4]ի դրաց գերեզմա-*
2 *նին" ։ Ապա ընթանայ եւ գայ առ Սի-
մովն Պետրոս եւ առ միւս աշակերտն
զոր սիրէր Յիսուս, եւ ասէ ցնոսա,
Բարձին զՏէր ի գերեզմանէ անտի, եւ*
3 *ոչ գիտեմք ուր եդին զնա ։ Ել Պետ-
րոս եւ միւս աշակերտն եւ գային ի*
4 *գերեզմանն ։ Ընթանային երկոքին ի
միասին, եւ միւս աշակերտն յառա-
ջեաց ընթացաւ վաղագոյն քան զՊետ-*
5 *րոս եւ եկն նախ ի գերեզմանն ։ Եւ
խոնարհեալ տեսանէ զի կային անդ
կտաւքն, բայց ի ներքս ոչ եմուտ ։*
6 *Եկն եւ Սիմովն Պետրոս որ գայրն
զկնի նորա, եւ եմուտ ի գերեզմանն,
եւ տեսանէ զկտաւսն զի կային անդ ·*
7 *Եւ վարշամակն որ էր ի գլուխ նորա,
ոչ ընդ այլ կտաւսն կայր, այլ ուրոյն*
8 *ծալեալ ի մի կողմն ։ Յայնժամ եմուտ
եւ միւս աշակերտն, որ եկեալն էր
յառաջագոյն ի գերեզմանն, ետես եւ*
9 *հաւատաց · Զի չեւ եւս գիտէին զգիրս
թէ պարտ է նմա ի մեռելոց յառնել ։*
10 *Զոգան դարձեալ առ միմեանս աշա-
կերտքն ։*
11 *Բայց Մարիամ կայր արտաքոյ գե-
րեզմանին եւ լայր · եւ մինչդեռ լայր,*
12 *խոնարհեցաւ ի գերեզմանն · Եւ տեսա-
նէ երկուս հրեշտակս ի սպիտակս, զի
նստէին մի ի սնարից եւ մի յանոտից*

---

[1] Ի Բազումս պակասի
[2] Ի Յունին պակասի

[3] Բազումք, եկն և եբարձ զմարմին նորա, այլք՝ եկն և եբարձ զմարմինն Յիսուսի
[4] Ոմանք, ի գերեզմանէն

13 ուր կայր մարմինն Յիսուսի։ Եւ նոքա
ասեն ցնա, Կին դու, զի՞ լաս։ Ասէ
ցնոսա, Զի բարձին զՏէրն իմ [1]ի գե-
րեզմանէ աստի", եւ ոչ գիտեմ ուր
14 եդին զնա։ Զայս իբրեւ ասաց, դար-
ձաւ ի թիկունս կոյս, եւ տեսանէ զՅի-
սուս զի կայր. եւ ոչ գիտէր թէ Յի-
15 սուս իցէ։ Ասէ ցնա Յիսուս, Կին դու,
զի՞ լաս, զո՞ խնդրես։ Նմա այսպէս
թուեցաւ թէ պարտիզպանն իցէ, ասէ
ցնա, Տէր, եթէ դու բարձեր զնա,
ասա ինձ ուր եդիր զնա, զի ես առից
16 զնա։ Ասէ ցնա Յիսուս, Մարիամ։ Եւ
նա դարձաւ եւ ասէ ցնա [2]Եբրայեցե-
րէն, Րաբբունի, որ թարգմանի Վար-
17 դապետ։ Ասէ ցնա Յիսուս, Մի՛ մեր-
ձենար յիս, զի չեւ եւս ելեալ եմ առ
Հայր իմ. այլ երթ դու առ եղբարսն
իմ, եւ ասա ցնոսա, Ելանեմ ես առ
Հայրն իմ եւ առ Հայր ձեր, եւ Աս-
18 տուածն իմ եւ Աստուած ձեր։ Գայ
Մարիամ Մագդաղենացի եւ պատմէ
աշակերտացն եթէ ետես նա զՏէր, եւ
զայս ինչ ասաց ցնա։
19 Եւ էր երեկոյ ի միաշաբաթւոջ ա-
ւուրն, եւ դրօք փակելովք ուր էին
աշակերտքն ժողովեալ վասն ահին
Հրէից, եկն Յիսուս եւ եկաց ի մէջի
նոցա, եւ ասէ ցնոսա, Ողջոյն ընդ
20 ձեզ։ Իբրեւ զայս ասաց, եցոյց նոցա
զձեռս եւ զկողսն իւր. եւ խնդացին
21 աշակերտքն իբրեւ տեսին զՏէր։ Ասէ
ցնոսա դարձեալ, Ողջոյն ընդ ձեզ, որ-
պէս առաքեաց զիս Հայր [1]իմ, եւ ես
22 առաքեմ զձեզ։ Եւ զայս իբրեւ ասաց,
փչեաց ի նոսա եւ ասէ, Առէք Հոգի
23 Սուրբ. Եթէ ումեք թողուցուք զմեղս,
թողեալ լիցի նոցա. եթէ զուրուք ու-
նիցիք, կալեալ լիցի։
24 Իսկ Թովմաս, մի յերկոտասանիցն,
անուանեալն Երկուորեակ, ոչ էր ընդ
25 նոսա յորժամ եկն Յիսուս։ Ասէին ցնա
այլ աշակերտքն, եթէ Տեսաք զՏէր.
եւ նա ասէ ցնոսա, Եթէ ոչ տեսից ի
ձեռս նորա զնշան բեւեռացն, եւ ար-
կից զմատունս իմ ի տեղիս բեւեռացն,
եւ մխեցից զձեռս իմ ի կողս նորա,
ոչ հաւատամ։
26 Եւ յետ ութ աւուր դարձեալ էին
ի ներքս աշակերտքն, եւ Թովմաս ընդ
նոսա. գայ Յիսուս դրօքն փակելովք
եւ եկաց ի մէջ, եւ ասէ, Ողջոյն ընդ
27 ձեզ։ Ապա ասէ ցԹովմաս, Բեր զմա-
տունս քո եւ արկ այսր եւ տես զձեռս
իմ, եւ բեր զձեռն քո եւ մխեա ի կողս
իմ, եւ մի՛ լինիր անհաւատ, այլ հա-
28 ւատացեալ։ Պատասխանի ետ Թովմաս
եւ ասէ ցնա, Տէր իմ եւ Աստուած իմ։
29 Ասէ ցնա Յիսուս, Այդ զի տեսեր
զիս եւ հաւատացեր. երանի որոց ոչ
իցէ տեսեալ եւ հաւատասցեն։
30 Բազում եւ այլ նշանս արար Յիսուս
առաջի աշակերտաց իւրոց, որ ոչ է
31 գրեալ ի գիրս յայսմիկ։ Այլ այս այն-
չափ ինչ գրեցաւ, զի հաւատայցէք եթէ
Յիսուս՝ Քրիստոս է, Որդի Աստուծոյ.
եւ զի հաւատայցէք եւ զկեանսն յաւի-
տենականս ընդունիցիք յանուն նորա։

ԳԼ. ԻԱ

1 Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց
զանձն իւր Յիսուս աշակերտացն իւ-
րոց առ ծովեզերբն Տիբերեայ, եւ
2 յայտնեաց այսպէս. Էին ի միասին Սի-
մովն Պետրոս, եւ Թովմաս անուան-
եալն Երկուորեակ, եւ Նաթանայէլ որ
ի Կանայ Գալիլեացւոց, եւ որդիքն Զե-
բեդեայ, եւ այլք յաշակերտաց անտի
3 երկու։ Ասէ ցնոսա Սիմովն Պետրոս,
Երթամ ձուկն որսալ։ Ասեն ցնա,
Գամք եւ մեք ընդ քեզ։ Գնացին եւ
մտին ի նաւ, եւ յայնմ գիշերի կալան
4 եւ ոչինչ։ Իբրեւ այգ եղեւ, կայր Յի-
սուս յեզր ծովուն, բայց ոչ ծանեան
5 աշակերտքն թէ Յիսուս իցէ։ Ասէ
ցնոսա Յիսուս, Մանկունք, միթէ ու-
նի՞ք ինչ ուտելոյ։ Պատասխանի ետուն
6 եւ ասեն ցնա, Ոչ։ Ասէ ցնոսա, Ար-
կէք յաջակողմն նաւուն զուռկանդ եւ
գտանիցէք. Արկին, եւ ոչ կարէին
ձգել ի բազմութենէ անտի ձկանցն։
7 Ասէ աշակերտն այն զոր սիրէրն Յի-
սուս՝ ցՊետրոս, Տէր է այն։ Սիմովն
Պետրոս իբրեւ լուաւ թէ Տէր է, ար-
կաւ զիւրեւ զսփածանելին, քանզի
8 մերկ էր, եւ ընկէց զինքն ի ծովն։ Եւ
այլ աշակերտքն նաւաւն իսկ գային,
քանզի չէին հեռի ի ցամաքէն, այլ
իբրեւ երկերիւր կանգնաւ, քարշէին
9 զգործին հանդերձ ձկամբքն։ Իբրեւ
ելին ի ցամաք, տեսանեն կրակետղ

[1] Ի Յունին պակասի   [2] Յոմանս պակասի

կայծականց եւ ձուկն մի ի վերայ եւ
10 հաց ։ Ասէ ցնոսա Յիսուս, Բերէք ի
ձկանց այտի զոր դուքդ կալարուք
11 այժմիկ ։ Եմուտ Սիմովն Պետրոս, եւ
ձգէր զգործին ի ցամաք լի մեծամեծ
ձկամբք հարիւր յիսուն եւ երիւք, եւ
այնչափ ինչ կայր եւ ոչ պատառեցաւ
12 գործին ։ Ասէ ցնոսա Յիսուս, Եկայք
ճաշեցէք. եւ ոչ ոք յաշակերտացն իշ-
խէր հարցանել թէ Դու ո՞վ ես, զի գի-
13 տէին թէ Տէրն է ։ Գայ Յիսուս եւ առ-
նու զհացն եւ տայ նոցա, նոյնպէս եւ
14 զձուկնն ։ Զայս երիցս անգամ երեւե-
ցաւ Յիսուս աշակերտացն՝ յարուցեալ
ի մեռելոց ։

15 Եւ իբրեւ ճաշեցին, ասէ ցՍիմովն
Պետրոս Յիսուս, Սիմովն Յովնանու,
սիրե՞ս զիս առաւել քան զդոսա ։ Ասէ
ցնա, Այո, Տէր, եւ դու գիտես զի սի-
րեմ զքեզ ։ Ասէ ցնա, Արածեա զգա-
16 ռինս իմ ։ Դարձեալ ասէ ցնա, Սիմովն
Յովնանու, սիրե՞ս զիս ։ Ասէ ցնա,
Այո, Տէր, եւ դու գիտես զի սիրեմ
զքեզ ։ Ասէ ցնա, Արածեա զոչխարս
17 իմ ։ Ասէ ցնա երիցս անգամ, Սիմովն
Յովնանու, սիրե՞ս զիս ։ Տրտմեցաւ
Պետրոս, զի ասացն ցնա երիցս թէ
Սիրե՞ս զիս. եւ ասէ ցնա, Տէր, դու
զամենայն գիտես, եւ [1]դու իսկ զամե-
նայն ճանաչես եւ եթէ" սիրեմ զքեզ ։
Ասէ ցնա Յիսուս, Արածեա զոչխարս
18 իմ ։ Ամէն ամէն ասեմ քեզ, զի մինչ
մանուկն էիր, անձամբ անձին գօտի
ածէիր եւ երթայիր յո եւ կամէիր. եւ
յորժամ ծերասցիս, ձեռս ի վեր կալ-
ցես, եւ այլք ածցեն քեզ գօտի, եւ
19 տարցին ուր ոչն կամիցիս ։ Զայս ա-
սաց նշանակեալ թէ որով մահու փա-
ռաւոր առնիցէ զԱստուած. եւ զայս
իբրեւ ասաց, ասէ ցնա, Եկ զկնի իմ ։
20 Դարձաւ Պետրոս եւ տեսանէ զաշա-
կերտն զոր սիրէր Յիսուս, զի երթայր
զկնի, (որ եւ անկաւ զլանջօքն նորա
եւ ասէ, Տէր, ո՞վ է որ մատնելոցն է
21 զքեզ ։) Զնա տեսեալ Պետրոսի, ասէ
22 ցՅիսուս, Տէր, իսկ սա զի՞ ։ Ասէ ցնա
Յիսուս, Եթէ կամիմ, զի կացցէ դա
մինչեւ ես գամ. քեզ զի՞ փոյթ է, դու
23 եկ զկնի իմ ։ Եւ ել բանս այս յեղբարս,
եւ համարեցան թէ աշակերտն այն ոչ
մեռանիցի. եւ ոչ ասաց նմա Յիսուս
եթէ Ոչ մեռանիցի, այլ [2]թէ կամիմ
ես թէ կացցէ դա մինչեւ ես գամ[3] ։
24 Այս աշակերտ է որ վկայէ վասն
այսոցիկ, որ եւ գրեացն իսկ զայսո-
սիկ. եւ գիտեմք եթէ ճշմարիտ է
25 վկայութիւն նորա ։ Բայց է եւ այլ ինչ
բազում զոր արար Յիսուս, զոր եթէ
գրեալ էր մի ըստ միոջէ, կարծեմ թէ
եւ ոչ աշխարհս բաւական էր տանել
զգիրսն որ թէ գրեալ էին ։

---

[1] Յոյն, դու ճանաչես եթէ

[2] Յոյն, Եթէ

[3] Բազումք յաւելուն, քեզ զի՞ փոյթ է

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

՚ՂՈՒԿԱՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻ՚

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԶԲԱՆՆ առաջին [1]զոր արարի վասն
ամենայնի, ո՛ Թէոփիլէ, զոր սկսաւ
2 Յիսուս առնել եւ ուսուցանել, Մինչեւ
յօրն պատուիրելոյ առաքելոցն ի ձեռն
Հոգւոյն Սրբոյ՝ զորս ընտրեացն, եւ
3 վերացաւ. Որոց յանդիման կացոյց
զինքն կենդանի յետ չարչարանացն
իւրոց ի բազում արուեստս յաւուրս
քառասուն երեւել նոցա, եւ ասել վասն
4 արքայութեանն Աստուծոյ։ Եւ ի հա-
ղորդել ընդ նոսա հացի՝ պատուէր
տայր նոցա յԵրուսաղեմէ մի՛ մեկնել,
այլ սպասել աւետեացն Հօր զոր լուա-
5 րուքն յինէն։ Զի Յովհաննէս մկրտեաց
ի ջուր, այլ դուք մկրտիցիք ի Հոգին
Սուրբ, ոչ յետ բազում ինչ աւուրցս
6 այսոցիկ։ Եւ նոքա [2]մատուցեալ հար-
ցանէին զնա եւ ասէին, Տէր, եթէ
ի ժամանակի՞ աստ յայսմիկ հաստցա-
նելոց իցես զարքայութիւն Իսրայելի։
7 Ասէ ցնոսա, Ոչ է ձեզ գիտել զժամս
եւ զժամանակս, զոր Հայր եդ յիւ-
8 րում իշխանութեան. Այլ առջիք զօ-
րութիւն ի հասանել Հոգւոյն Սրբոյ
ի վերայ ձեր. եւ եղիջիք ինձ վկայք
յԵրուսաղէմ եւ յամենայն Հրէաստա-
նի եւ ի Սամարիա եւ մինչեւ ի ծագս
9 երկրի։ Եւ զայս իբրեւ ասաց, մինչ-
դեռ հայէին նոքա, վերացաւ. եւ ամպն
10 կալաւ զնա յաչաց նոցա։ Եւ մինչդեռ
պշուցեալ հայէին ընդ երկինս երթա-
լոյ նորա, եւ ահաւասիկ արք երկու
երեւեցան նոցա ի հանդերձս սպիտակս,
11 Որք եւ ասացին, Արք Գալիլեացիք,
զի՞ կայք հայեցեալ ընդ երկինս. այս
Յիսուս որ վերացաւն ի ձէնջ յերկինս՝
սոյնպէս եկեսցէ զոր օրինակ տեսէք
12 զնա երթեալ յերկինս։ Ապա դարձան
յԵրուսաղէմ յանուանեալ լեռնէն Ձի-
թենեաց, որ է մերձ յԵրուսաղէմ ըստ
13 շաբաթուն ճանապարհի։ Եւ իբրեւ
մտին, ելին ի վերնատունն ուր վանքն
իսկ էին, Պետրոս եւ Յակովբոս, Յով-
հաննէս եւ Անդրէաս, Փիլիպպոս եւ
Թովմաս, Բարթողոմէոս եւ Մատ-
թէոս, Յակովբոս Ալփեան եւ Շմաւոն
Նախանձայոյզ եւ Յուդա Յակովբեան։
14 Սոքա ամենեքեան էին հանապազոր-
դեալ միաբան յաղօթս հանդերձ կա-
նամբք եւ Մարեմաւ մարբն Յիսուսի
եւ եղբարբք նորա։
15 Ա· Եւ յաւուրսն յայնոսիկ յարու-
ցեալ Պետրոս ի մէջ [3]եղբարցն՝ ասէ,
(եւ էր անդ բազմութիւն անուանց
16 իբրեւ հարեւր եւ քսանից,) Արք եղ-
բարք, պարտ էր կատարել գրոյն, զոր
յառաջագոյն ասաց Հոգին Սուրբ ի բե-
րանոյ Դաւթի վասն Յուդայի, որ ե-
ղեւ առաջնորդ ունելեացն Յիսուսի.
17 Զի ի թիւս մեր էր ընդ մեզ, եւ հաս-
եալ էր նմա վիճակ պաշտամանս այ-
18 սորիկ։ Սա ստացաւ գեղ ի վարձուց
անիրաւութեան, եւ [4]ուռուցեալ հեր-
ձաւ ընդ մէջ եւ հեղաւ ամենայն փոր
19 նորա։ Եւ յայտնի եղեւ ամենեցուն
որ բնակեալ են յԵրուսաղէմ մինչեւ
կոչել գեղջն այնմիկ բարբառովն իւր-
եանց Ակեղդամա, այսինքն է՝ Գեղ
20 արեան. Զի գրեալ է ի գիրս Սաղմո-
սաց, Եղիցի բնակութիւն նորա աւե-
րակ, եւ մի՛ ոք իցէ որ բնակիցէ ի
նմա. եւ, Զկարգ նորա առցէ այլ.
21 Արդ պարտ է յարանցս յայսցանէ եկե-
լոցս ընդ մեզ յամենայն ժամանակի
յորում մուտ եւ ել առ մեզ Տէր Յի-
22 սուս, Սկսեալ ի մկրտութենէն Յով-
հաննու մինչեւ յօրն յորում վերացաւ

[1] Ի Յունէն պակասէ
[2] Ոմանք, ժողովեալ
[3] Ոմանք, աշակերտացն
[4] Յոյնն, անկեալ գլխիվայր

ի մէնջ, վկայ յարութեան նորա ընդ
23 մեզ լինել միում ի սոցանէ։ Եւ կա-
ցուցին երկուս, զՅովսէփ որում Բար-
սաբայն կոչէին, որ անուանեցաւն
24 Յուստոս, եւ զՄատաթիա։ Եւ կաց-
եալ յաղօթս ասեն, Դու, Տէր, սրտա-
գէտ ամենայնի, յայտնեա զմի ոք զոր
25 ընտրեցեր ի սոցանէ յերկոցունց, Առ-
նուլ զվիճակ պաշտամանս այսորիկ եւ
զառաքելութեան, յորմէ անկաւ Յու-
26 դաս գնալ ի տեղի իւր։ Եւ ետուն վի-
ճակս նոցա, եւ ելանէր վիճակն Մա-
տաթեայ, եւ համարեցաւ ընդ մետա-
սան առաքեալսն։ ՎՁ

ԳԼ. Բ

1 Եւ ի կատարել [1]աւուրցն Պենտակոս-
տէից" էին ամենեքեան միաբան ի մի-
2 ասին։ Եւ եղեւ յանկարծակի հնչիւն
յերկնից՝ եկեալ իբրեւ սաստիկ հողմոյ,
եւ ելից զամենայն տունն յորում նըս-
3 տէին։ Եւ երեւեցան նոցա բաժանեալ
լեզուք իբրեւ ի հրոյ, եւ նստաւ իւ-
4 րաքանչիւր ի վերայ նոցա։ Եւ լցան
ամենեքեան Հոգւով Սրբով, եւ սկսան
խօսել յայլ լեզուս որպէս եւ Հոգին
5 տայր բարբառել նոցա։ Եւ էին յԵրու-
սաղէմ բնակեալ Հրեայք, արք երկիւ-
ղածք, յամենայն ազգաց որ ի ներքոյ
6 երկնից։ Եւ իբրեւ եղեւ բարբառս այս,
եկն միաբան բազմութիւնն եւ խռնե-
ցաւ, զի լսէին յիւրաքանչիւր լեզուս
7 խօսել նոցա։ Սքանչանային ամենե-
քեան եւ զարմանային եւ ասէին ընդ
միմեանս, Ո՞չ ահաւասիկ ամենեքեան
սոքա որք խօսինս՝ Գալիլեացիք են.
8 Եւ զիա՞րդ լսեմք մեք յիւրաքանչիւր
9 բարբառս մեր յորում ծնեալ եմք. Պար-
թեւք եւ Մարք եւ Իղամացիք եւ որ
բնակեալ են ի Միջագետս, ի Հրէաս-
տանի եւ ի Գամիրս, ի Պոնտոս եւ
10 յԱսիա, Ի Փռիւգիա եւ ի Պամփիւլիա,
յԵգիպտոս եւ ի կողմանս Լիբէացւոց
որ ընդ Կիւրենացիս եւ որ եկք Հռով-
11 մայեցիք, Հրեայք եւ եկք նոցուն,
Կրետացիք եւ Արաբացիք, լսեմք խօ-
սից նոցա ի մեր լեզուս զմեծամեծս
12 Աստուծոյ։ Սքանչանային ամենեքեան
զարմացեալք, եւ ասէին ցմիմեանս,
13 Զի՞նչ կամիցի այս լինել։ Եւ կիսոցն
ընդ խաղ արկեալ ասէին թէ Քաղ-
ցուալից իցեն։
14 Յարուցեալ Պետրոս հանդերձ մե-
տասանիւքն՝ ամբարձ զձայն իւր եւ
խօսեցաւ ընդ նոսա, Արք Հրէաստա-
նեայք եւ որ բնակեալ էք յԵրուսաղէմ,
ամենեքին, այս ձեզ յայտնի լիցի, եւ
15 ունկն դիք բանից իմոց. Ոչ որպէս
դուքդ կարծէք թէ սոքա արբեալ իցեն,
16 զի դեռ երեք ժամք են աւուրս։ Այլ
այս է որ ասացաւ ի ձեռն մարգարէին
17 Յովելայ. Եւ եղիցի յետ այսորիկ յա-
ւուրս յետինս, ասէ Աստուած, հեղից
յՈգւոյ իմմէ ի վերայ ամենայն մարմ-
նոյ, եւ մարգարէասցին ուստերք ձեր
եւ դստերք ձեր, եւ երիտասարդք ձեր
տեսիլս տեսցեն, եւ ծերք ձեր երա-
18 զովք յերազեսցին։ Եւ ի վերայ ծառա-
յից իմոց եւ ի վերայ աղախնանց իմոց
յաւուրսն յայնոսիկ հեղից յՈգւոյ իմմէ,
19 եւ մարգարէասցին։ Եւ տաց նշանս
յերկինս ի վեր, եւ նշանս յերկիր ի
խոնարհ՝ արիւն եւ հուր եւ մրրիկ
20 ծխոյ։ Արեգակն դարձցի ի խաւար,
եւ լուսին՝ յարիւն, մինչչեւ եկեալ
21 իցէ օր Տեառն մեծ եւ երեւելի։ Եւ
եղիցի ամենայն որ կարդասցէ զանուն
Տեառն՝ կեցցէ։
22 Բ. Արք Իսրայելացիք, լուարուք
զբանս զայսոսիկ. զՅիսուս Նազովրե-
ցի, զայր ցուցեալ յԱստուծոյ ի ձեզ
զօրութեամբ եւ նշանօք եւ արուես-
տիւք, զոր արար նովաւ Աստուած
ի միջի ձերում, որպէս եւ դուք իսկ
23 գիտէք, Զնա, նկատեալ խորհրդով
եւ կանխագիտութեամբն Աստուծոյ
[2]մատնեալ, ի ձեռս" անօրինաց բեւեռ-
24 եալ ի փայտի սպանէք. Զոր Աստուած
յարոյց՝ լուծեալ զերկունս մահու,
քանզի ոչ էր հնար ըմբռնել նմա ի
25 նմանէ։ Դաւիթ իսկ ասէ զնմանէ, Յա-
ռաջագոյն տեսանէի զՏէր առաջի իմ
յամենայն ժամ, զի է ընդ աջմէ իմմէ,
26 զի մի՛ սասանեցայց. Վասն այսորիկ
ուրախ եղեւ սիրտ իմ, եւ ցնծացաւ
լեզու իմ, եւս եւ մարմին իմ բնա-
27 կեսցէ յուսով։ Զի ոչ թողցես զանձն
իմ ի դժոխս, եւ ոչ տացես Սրբոյ
քում տեսանել զապականութիւն։

---

[1] Բազումք, աւուրն Պենտեկոստէի

[2] Ոմանք, մատնեալ առէք և ի ձեռն

28 Ծանուցեր ինձ զճանապարհս կենաց․
լցուցեր զիս ուրախութեամբ երեսաց
29 քոց [1]ի քաղցրութենէ։ Արք եղբարք,
պարտ է համարձակութեամբ ասել
վասն նահապետին Դաւթի, զի եւ մե-
ռաւ եւ թաղեցաւ, եւ գերեզման նո-
րա կայ ի միջի մերում մինչեւ ցայսօր։
30 Զի մարգարէ էր, եւ գիտէր եթէ երդ-
մամբ երդուաւ նմա Աստուած ի պտղոյ
որովայնի [2]նորա նստուցանել" յաթոռ
31 նորա, Յառաջագոյն ծանուցեալ խօ-
սեցաւ վասն յարութեանն Քրիստոսի,
զի ոչ թողաւ ոգի նորա ի դժոխս, եւ
ոչ մարմին նորա ետես զապականու-
32 թիւն։ Զայս Յիսուս յարոյց Աստուած,
33 որում ամենեքին մեք վկայ եմք։ Ա-
ջովն Աստուծոյ բարձրացեալ, զաւե-
տիս Հոգւոյն Սրբոյ ընկալեալ ի Հօրէ՝
սփռեաց զայս, զոր դուք իսկ տեսա-
34 նէք եւ լսէք։ Զի ոչ եթէ Դաւիթ ել
յերկինս, ասէ իսկ ինքն, Ասաց Տէր
35 ցՏէր իմ, Նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ Մին-
չեւ եդից զթշնամիս քո պատուանդան
36 ոտից քոց։ Արդ ճշմարտիւ գիտասցէ
ամենայն տունդ Իսրայելի, զի եւ Տէր
զնա եւ Օծեալ՝ Աստուած արար, զայն
Յիսուս զոր դուքն խաչեցէք։
37 Եւ լուեալ զայս՝ զղջացան ի սիրտս
իւրեանց, եւ ասեն ցՊետրոս եւ ցայլ
առաքեալսն, Զի՞նչ գործեսցուք, արք
38 եղբարք։ Ասէ ցնոսա Պետրոս, Ապա-
շաւեցէք եւ մկրտեսցի իւրաքանչիւր
ոք ի ձէնջ յանուն [3]Տեառն Յիսուսի
Քրիստոսի ի թողութիւն մեղաց, եւ
ընկալջիք զաւետիս Հոգւոյն Սրբոյ։
39 Զի ձեզ են աւետիքս եւ որդւոց ձերոց,
եւ ամենայն հեռաւորաց զորս կոչես-
40 ցէ Տէր Աստուած մեր։ Եւ այլովք
բանիւք բազմօք վկայութիւն դնէր,
եւ մխիթարէր զնոսա եւ ասէր, Ապրե-
ցարուք յազգէ աստի խոտորելոյ յայս-
41 մանէ։ Ոմանք յօժարութեամբ ընկա-
լեալ զբան նորա մկրտեցան, եւ յա-
ւելան յաւուր յայնմիկ ոգիք իբրեւ
երեք հազարք։
42 Գ. Եւ էին հանապազորդեալք վար-
դապետութեան առաքելոցն եւ հաղոր-
դութեան եւ բեկանելոյ հացին եւ ա-
43 ղօթից։ Եւ լինէր ամենայն անձին ահ
եւ երկեւղ, եւ բազում նշանք եւ ար-
ուեստք ի ձեռս առաքելոցն գործէին։
44 Ամենայն հաւատացեալքն էին ի միա-
սին, եւ ունէին զամենայն ինչ հա-
45 սարակաց։ Եւ զստացուածս եւ զինչս
վաճառէին, եւ բաշխէին զայն ամենե-
46 ցուն ում զիարդ պիտոյ ինչ լինէր։ Հա-
նապազօր կանխեալ միաբանութեամբ
ի տաճարն, եւ առտնին բեկանէին
զհացն, եւ առնուին կերակուր ուրա-
խութեամբ եւ միամտութեամբ սրտի․
47 Օրհնէին զԱստուած եւ ունէին շնոր-
հս առ ամենայն ժողովուրդն․ եւ
Տէր յաւելոյր [4]ի փրկեալսն հանապա-
զօր ի նոյն"։

ԳԼ․ Գ

1 Պետրոս եւ Յովհաննէս ելանէին ի
տաճար անդր յիններորդ ժամու աղօ-
2 թիցն։ Եւ էր այր մի կաղ յորովայնէ
մօր իւրոյ զոր բարձեալ դնէին հանա-
պազ առ դրան տաճարին, որ կոչէր
Գեղեցիկ, խնդրել ողորմութիւն յայն-
3 ցանէ որ մտանէին ի տաճարն։ Որոյ
տեսեալ զՊետրոս եւ զՅովհաննէս զի
մտանէին ի տաճարն, աղաչէր ողոր-
4 մութիւն առնուլ։ Հայեցաւ ի նա Պետ-
րոս Յովհաննու հանդերձ եւ ասէ,
5 Հայեաց ի մեզ։ Նա դարձաւ ի նոսա
եւ ակն ունէր առնուլ ինչ ի նոցանէ։
6 Եւ ասէ Պետրոս, Արծաթ եւ ոսկի ոչ
ունիմ, բայց զոր ունիմս՝ զայս տաց
քեզ․ յանուն Յիսուսի Քրիստոսի Նա-
7 զովրեցւոյ արի եւ գնա։ Եւ կալեալ
զաջոյ ձեռանէ նորա՝ յարոյց զնա․ եւ
անդէն հաստատեցան [5]բարձք նորա
8 եւ սրունք"։ Ի վեր վազեաց եւ սկսաւ
գնալ, եւ եմուտ ընդ նոսա ի տաճարն,
գնայր եւ վազվազէր եւ օրհնէր զԱս-
9 տուած։ Եւ ետես ամենայն ժողո-
վուրդն զնա, զի գնայր եւ օրհնէր զԱս-
10 տուած․ Եւ գիտէին զնա զի սա էր որ
նստէր վասն ողորմութեան առ Գեղե-
ցիկ դրան տաճարին, եւ լցան զար-
մանալեօք ի վերայ նշանին որ եղեւ։
11 Եւ մինչ նա ունէր զՊետրոս եւ
զՅովհաննէս, ընթացաւ ամենայն ժո-

---

[1] Ի Յունէն պակաս
[2] Ոմանք, Նորա ըստ մարմնոյ յարուցանել զՔրիստոս նստել
[3] Յոմանս պակաս

[4] Ոմանք, զփրկեալսն հանապազօր յեկեղեցին
[5] Յոյնն, թաթք ոտից նորա և կոճք

ղովուրդն առ նոսա ի սրահն որ կոչէր
12 *Սողոմոնին՝ զարմացեալք ։ Իբրեւ ե-*
տես Պետրոս, պատասխանի ետ ժո-
ղովրդեանն, Արք Իսրայելացիք, զի՞
զարմացեալ էք ի վերայ այսորիկ, կամ
ընդ մեզ զի՞ էք պշուցեալ, իբրու թէ
անձին զօրութեամբ ինչ կամ [1]քաջու-
թեամբ արարեալ իցէ զգնալդ դմա ։
13 *Աստուած Աբրահամու եւ Աստուած*
Իսահակայ եւ Աստուած Յակովբայ,
Աստուած հարցն մերոց, փառաւորեաց
զՈրդի իւր զՅիսուս, զոր դուքն մատ-
նեցէք եւ ուրացարուք առաջի Պիղա-
14 *տոսի ի դատել նորա արձակել ։ Եւ*
դուք զՍուրբն եւ զԱրդարն ուրացա-
րուք եւ խնդրեցէք այր մի մահապարտ
15 *շնորհել ձեզ ։ Եւ զԱռաջնորդ կենացն*
սպանէք, զոր Աստուած յարոյց ի մե-
16 *ռելոց, որում մեք իսկ վկայ եմք ։ Եւ*
հաւատովք անուան նորա զսա զոր
տեսանէք եւ գիտէք՝ հաստատեաց ա-
նուն նորա ․ եւ հաւատքն որ նովաւ՝
ետուն դմա զառողջութիւնս զայս յան-
17 *դիման ձեր ամենեցուն ։ Եւ արդ, եղ-*
բարք, գիտեմ զի անգիտութեամբ ա-
18 *րարէք, որպէս եւ իշխանքն ձեր ։ Այլ*
Աստուած որպէս յառաջագոյն պատ-
մեաց ի բերանոյ ամենայն մարգարէից
զչարչարելն Քրիստոսի իւրոյ, նոյնպէս
19 *եւ կատարեաց ։ Արդ ապաշաւեցէք եւ*
20 *դարձարուք ի ջնջել զմեղս ձեր ․ Որպէս*
զի եկեսցեն ժամանակք հանգստեան
յերեսաց Տեառն, եւ առաքեսցէ զյա-
ռաջագոյն նկատեալն ձեզ, զՅիսուս
21 *Քրիստոս ։ Զոր պարտ է երկնից ըն-*
դունել մինչեւ ի ժամանակս ամենե-
ցուն հաստատելոյ ․ զորոց խօսեցաւ
Աստուած ի բերանոյ սրբոց իւրոց
մարգարէից[2] ։
22 Դ․ *Մովսէս ասաց [3]ցհարսն մեր", թէ*
Մարգարէ յարուսցէ ձեզ Տէր Աս-
տուած ձեր յեղբարց ձերոց իբրեւ զիս,
նմա լուիջիք ըստ ամենայնի, որ զինչ
23 *եւ խօսեսցի առ ձեզ ։ Եւ եղիցի ամե-*
նայն անձն որ ոչ լուիցէ մարգարէին
այնմիկ՝ սատակեսցի ի ժողովրդենէն ։
24 *Եւ ամենայն մարգարէք որ ի Սամուե-*
լէ եւ այսր՝ խօսեցան եւ պատմեցին
25 *զաւուրսս զայսոսիկ ։ Դուք էք որդիք*
մարգարէիցն եւ ուխտին զոր ուխ-
տեաց Աստուած ընդ հարսն մեր, եւ
ասէ ցԱբրահամ, Ի զաւակի քում օրհ-
26 *նեսցին ամենայն ազգք երկրի ։ Ձեզ*
նախ յարոյց Աստուած զՈրդի իւր եւ
առաքեաց զնա օրհնել զձեզ՝ ի դառնալ
ձեզ իւրաքանչիւր ի չարեաց ձերոց ։

ԳԼ․ Դ

1 **Ե**ւ *մինչդեռ խօսէին նոքա ընդ ժողո-*
վրրդեանն, հասին ի վերայ նոցա [4]քա-
հանայքն եւ իշխանք տաճարին եւ
2 *սադուկեցիքն, Զայրագնեալք վասն*
ուսուցանելոյ նոցա զժողովուրդն եւ
պատմելոյ Յիսուսիւ զյարութիւն մե-
3 *ռելոց ։ Մխեցին ի նոսա զձեռս իւր-*
եանց, եւ եդին զնոսա ի բանտի մին-
4 *չեւ ի վաղիւն, զի էր ընդ երեկս ։ Իսկ*
բազումք ի լսողաց բանին հաւատացին,
եւ եղեւ թիւ մարդկանն իբրեւ հա-
զարաց հնգից ։
5 *Եւ եղեւ ի վաղիւ անդր ժողովել*
նոցա զիշխանսն եւ զերիցունս եւ
6 *զդպիրսն յԵրուսաղէմ, Եւ զԱննա քա-*
հանայապետ եւ զԿայիափա եւ զՅով-
հաննէս եւ զԱղեքսանդրոս, եւ որք
միանգամ էին յազգէ [5]քահանայու-
7 *թեանն ։ Եւ կացուցեալ զնոսա ի մէջ՝*
հարցանէին, Որո՞վ զօրութեամբ կամ
որո՞վ անուամբ արարէք դուք զայս ։
8 *Յայնժամ Պետրոս լցեալ Հոգւով Սրբով*
ասէ ցնոսա, Իշխանք ժողովրդեան եւ
9 *երիցունք Իսրայելի, [6]Եթէ արժա՞ն*
ինչ իցէ դատել զմեզ" այսօր վասն ե-
րախտեաց առն միոյ տկարի որով սա
10 *բժշկեցաւ, Յայտնի լիցի ամենեցուն*
ձեզ եւ ամենայն ժողովրդեանդ Իսրա-
յելի, զի յանուն Յիսուսի Քրիստոսի
Նազովրեցւոյ զոր դուքն խաչեցէք,
զոր Աստուած յարոյց ի մեռելոց, նո-
վաւ սա կայ աւասիկ առաջի ձեր ող-
11 *ջացեալ ։ Նա է վէմն անարգեալ ի ձէնջ*
շինողաց, որ եղեւ գլուխ անկեան ․
12 *Եւ չիք այլով իւիք փրկութիւն, զի*
եւ ոչ անուն այլ գոյ ի ներքոյ երկնից
տուեալ ի մարդիկ, որով արժան իցէ
կեալ մեզ ։
13 Ե․ *Հայեցեալ ի համարձակութիւնն*

[1] Յայնն, բարեպաշտութեամբ
[2] Յայնն յոմանս, ի յաւիտենից
[3] Յոմանս պակասի
[4] Ոմանք, քահանայապետքն
[5] Ոմանք, քահանայապետութեանն
[6] Յայնն, Եթէ դատիցիմք

Պետրոսի եւ Յովհաննու, եւ ի վերայ
հասեալ թէ արք տգէտք եւ առանց
դպրութեան են, զարմանային, զի ճա-
նաչէին զնոսա թէ ընդ Յիսուսի էին.
14 Եւ զայրն եւս տեսանէին զբժշկեալն
զի կայր ընդ նոսա, եւ ոչինչ կարէին
15 տալ պատասխանի ։ Եւ հրամայեալ
նոցա արտաքս քան զատեանն ելանել,
16 խորհեցան ընդ միմեանս, Եւ ասեն,
Զի՞նչ արասցուք արանցս այսոցիկ,
զի երեւելի նշան եղեւ ի ձեռն սոցա.
ամենայն իսկ բնակչաց Երուսաղեմի
17 յայտ է եւ ոչ կարեմք ուրանալ ։ Այլ
զի մի՛ առաւել ճարակեսցի ի ժողո-
վուրդն, սպառնասցուք նոցա մի՛ եւս
խօսել յանուննն յայն մի՛ ումեք ի մարդ-
18 կանէ ։ Եւ կոչեցեալ զնոսա պատուի-
րեցին ամենեւին մի՛ խօսել եւ մի՛ ու-
19 սուցանել յանուն Յիսուսի ։ Իսկ Պետ-
րոս եւ Յովհաննէս պատասխանի ե-
տուն եւ ասեն ցնոսա, Եթէ արժան
իցէ առաջի Աստուծոյ ձեզ լսել առա-
20 ւել քան Աստուծոյ, ընտրեցէք ։ Այլ
մեք ոչ կարեմք զոր տեսաքն եւ լուաք՝
21 չխօսել ։ Նոքա սպառնացեալ արձակե-
ցին զնոսա, եւ ոչինչ գտեալ թէ որ-
պէս պատուհասեսցեն զնոսա վասն
ժողովրդեանն, զի ամենեքեան փա-
ռաւոր առնէին զԱստուած վասն ի-
22 րացն եղելոց ։ Զի ամաց էր այրն աւելի
քան զքառասուն, յորոյ վերայ եղեւ
նշանս այս բժշկութեան ։
23 Եւ անտի արձակեալ եկին առ իւր-
եանսն, եւ պատմեցին որչափ ինչ
ասացին ցնոսա քահանայապետքն եւ
24 երիցունքն ։ Եւ նոցա լուեալ [1]ամբար-
ձին զձայնս իւրեանց առ Աստուած
եւ ասեն, Դու, Տէր [2]Աստուած, որ
արարեր զերկինս եւ զերկիր եւ զծով
25 եւ զամենայն որ ի նոսա, Որ ի բերա-
նոյ [2]հօր մերոյ" Դաւթի ծառայի քո՝
[2]ի ձեռն Հոգւոյն Սրբոյ" ասացեր, Զի՞
խռովեցան հեթանոսք, եւ ժողովուրդք
26 խորհեցան ի սնոտիս. Յանդիման եղեն
թագաւորք երկրի եւ իշխանք ժողո-
վեցան ի միասին վասն Տեառն եւ վասն
27 Օծելոյ նորա ։ Ժողովեցան արդարեւ
ի քաղաքիս յայսմիկ ի վերայ սրբոյ
Որդւոյ քո Յիսուսի զոր օծերն՝ Հե-
րովդէս եւ Պոնտիոս Պիղատոս ազգօք
28 եւ ժողովրդովք Իսրայելի, Առնել որ-
չափ ձեռն քո եւ կամք յառաջագոյն
29 սահմանեցին լինել ։ Եւ արդ, Տէր,
հայեաց ի սպառնալիս նոցա, եւ տուր
ծառայից քոց ամենայն համարձակու-
30 թեամբ խօսել զբանն քո. Ի ձգել զձեռն
քո ի բժշկութիւն, եւ նշանս եւ ար-
ուեստս լինել անուամբն սրբոյ Որդւոյ
31 քո Յիսուսի ։ Եւ մինչ կային նոքա
յաղօթս, շարժեցաւ տեղին յորում էին
ժողովեալ, եւ լցան ամենեքին Հոգւով
Սրբով, եւ խօսէին զբանն Աստուծոյ
համարձակութեամբ ։
32 Զ. Եւ բազմութեան հաւատացելոցն
էր սիրտ եւ անձն մի. եւ ոչ ոք ի նո-
ցանէ ասէր զընչից իւրոց թէ իւր իցէ,
այլ էր նոցա ամենայն ինչ հասարա-
33 կաց ։ Եւ զօրութեամբ բազմաւ տա-
յին վկայութիւն առաքեալքն զյարու-
թեանն Տեառն Յիսուսի [2]Քրիստոսի.
եւ շնորհք մեծամեծք էին ի վերայ ա-
34 մենեցուն նոցա ։ Եւ ոչ ոք կարօտէր
ի նոսա, զի որ միանգամ տեարք էին
դեղից կամ ագարանից՝ վաճառէին եւ
35 բերէին զգինս վաճառելոցն, Դնէին
առ ոտս առաքելոցն. եւ բաշխէին իւ-
րաքանչիւր որպէս ումեք պիտոյ ինչ
36 լինէր ։ [3]Յովսէփ որ կոչեցաւն Բառ-
նաբաս յառաքելոց անտի, (որ թարգ-
մանի որդի մխիթարութեան,) Ղեւ-
37 տացի, յազգէ Կիպրացի, Էր նորա գեղ,
վաճառեաց եւ եբեր զգինսն, եդ առ
ոտս առաքելոցն ։

ԳԼ. Ե

1 Իսկ այր ոմն Անանիա անուն հան-
դերձ կնաւ իւրով Սափիրաւ վաճառ-
2 եաց ագարակ. Եւ խորեաց ի գնոց
անտի՝ գիտելով եւ կնոջն, եւ եբեր
մասն ինչ եդ առ ոտս առաքելոցն ։
3 Ասէ Պետրոս, Անանիա, ընդէ՞ր ելից
Սատանայ զսիրտ քո ստել քեզ Հոգ-
ւոյն Սրբոյ, եւ խորել ի գնոց գեղջն.
4 Ո՞չ ապաքէն մինչ կայրն՝ քո էր, եւ
ի վաճառելն՝ ընդ քո իշխանութեամբ
էր. զի՞ է զի եդիր ի սրտի քում զիրս
զայս. ոչ ստեցեր մարդկան, այլ Աս-
5 տուծոյ ։ Եւ լուեալ Անանիա զբանս

[1] Յոյն, ամբարձին միաբան
[2] Յոմանս պակասի

[3] Ոմանք, Յովսէս

զպայոսիկ՝ անկաւ եւ եհան զոգի. եւ
եղեւ ահ մեծ ի վերայ ամենեցուն որ
6 լուանն զայն։ Յոտն կացին երիտա-
սարդքն եւ ամփոփեցին զնա, եւ տա-
7 րան թաղեցին։ Եւ եղեւ իբրեւ ժամք
երեք անցին, եւ կին նորա ոչ գիտէր
8 զինչ եղեալն էր, եմուտ ի ներքս։ Պա-
տասխանի ետ նմա Պետրոս եւ ասէ,
Ասա դու ինձ թէ ա՞յնչափ գնոց զգեղն
վաճառեցէք։ Եւ նա ասէ, Այո, այն-
9 չափ։ Եւ ասէ ցնա Պետրոս, Զի՞ է զի
միաբանեցէք դուք փորձել զՀոգին
Տեառն. ահա ոտքն որ թաղեցին զայրն
10 քո ի դրանն՝ հանցեն եւ զքեզ։ Եւ
անկաւ անդէն առ ոտս նորա եւ եհան
զոգի, մտին երիտասարդքն, գտին զնա
մեռեալ եւ հանին թաղեցին առ առն
11 իւրում։ Եւ եղեւ երկեւղ մեծ ի վերայ
ամենայն եկեղեցւոյն, եւ ի վերայ ա-
մենեցուն որ լուանն զայն։
12 Ժ. Եւ ի ձեռս առաքելոցն լինէին
նշանք եւ արուեստք բազումք ի ժո-
ղովրդեանն. եւ էին միաբան ամենե-
13 քեան ի սրահին Սողոմոնի։ Եւ յայլոց
անտի ոչ ոք իշխէր մերձենալ առ նոսա,
14 այլ յարգէր զնոսա ժողովուրդն։ Եւ
առաւել եւս յաւելուին հաւատացեալքն
ի Տէր, բազմութիւն արանց եւ կա-
15 նանց. Մինչեւ ի հրապարակսն հանել
զհիւանդս, եւ դնել պատգարակօք եւ
մահճօք իւրեանց, զի ընդ անցանելն
Պետրոսի՝ գոնէ հովանի նորա հասցէ
16 ումեք ի նոցանէ։ Եւ ժողովէր բազ-
մութիւնն շուրջ ի քաղաքաց անտի
յԵրուսաղէմ, բերէին զհիւանդս եւ
զնեղեալս յայսոց պղծոց, որք եւ բժշ-
կէին ամենեքեան։
17 Յարուցեալ քահանայապետն եւ ա-
մենեքին որ ընդ նմա, աղանդ սադու-
18 կեցւոց, լցան նախանձու։ Եւ արկին
զձեռս յառաքեալսն եւ եդին զնոսա
19 [1]հրապարակաւ ի բանտի"։ Ապա հրեշ-
տակ Տեառն գիշերի եբաց զդուրս բան-
20 տին, եւ հանեալ զնոսա՝ ասէ, Գնացէք
կացէք ի տաճարին, եւ խօսեցարուք
ընդ ժողովրդեանն զամենայն պատ-
21 գամս կենացս այսոցիկ։ Եւ իբրեւ
լուան, մտին ընդ առաւօտն ի տաճարն
եւ ուսուցանէին։ Եկն քահանայա-
պետն եւ որ ընդ նմա, կոչեցին մի-
աբան զատեանն եւ զամենայն ծերա-
կոյտ որդւոցն Իսրայելի, եւ առաքե-
22 ցին ի բանտն ածել զնոսա։ Եւ իբրեւ
եկին սպասաւորքն, ոչ գտին զնոսա
ի բանտին. դարձեալ անդրէն պատմե-
23 ցին, Եւ ասեն թէ Զբանտն գտաք
փակեալ ամենայն զգուշութեամբ, եւ
զպահապանսն՝ զի կային առ դրանն,
բացաք եւ ի ներքս զոք ոչ գտաք։
24 Իբրեւ լուան զբանս զայս [2]իշխանք
տաճարին եւ քահանայապետքն", հիա-
նային վասն նոցա, թէ զի՛նչ արդեւք
25 լինիցի այն։ Եւ եկն ոմն պատմեաց
նոցա թէ Ահա արքն զորս եդիք ի
բանտին՝ կան ի տաճարին, եւ ուսու-
26 ցանեն զժողովուրդն։ Յայնժամ եր-
թեալ իշխանն սպասաւորօքն հանդերձ՝
ած զնոսա ոչ բռնութեամբ, քանզի
երկնչէին ի ժողովրդենէն զի մի՛ քար-
27 կոծեսցին։ Եւ ածեալ զնոսա՝ կացու-
ցին յատենի. եհարց զնոսա քահանա-
28 յապետն Եւ ասէ, Ո՞չ պատուիրելով
պատուիրեցաք ձեզ մի՛ ուսուցանել
յանուանն յայն. եւ արդ ահաւասիկ լցէք
զԵրուսաղէմ ուսմամբդ ձերով, եւ
կամիք ածել ի վերայ մեր զարիւն
զառնն զայնորիկ։
29 Պատասխանի ետ Պետրոս եւ առա-
քեալքն եւ ասեն, Հնազանդել պարտ
է Աստուծոյ առաւել քան մարդկան։
30 Աստուած հարցն մերոց յարոյց զՅի-
սուս զոր դուքն սպանէք կախեալ
31 զփայտէ։ Զնա Աստուած Առաջնորդ
եւ Փրկիչ բարձրացոյց աջով իւրով
տալ ապաշխարութիւն Իսրայելի եւ
32 թողութիւն մեղաց։ Եւ մեք եմք նորա
վկայք բանիցս այսոցիկ, եւ Հոգին
Սուրբ զոր ետ Աստուած հնազանդե-
33 լոց իւրոց։ Եւ նոքա իբրեւ լուան,
առատանային եւ խորհէին սպանանել
զնոսա։
34 ԲԱ. Յարուցեալ ոմն ի մէջ ատենին,
փարիսեցի, որում անուն էր Գամա-
ղիէլ, օրէնսուսոյց, պատուական ամե-
նայն ժողովրդեանն, հրամայեաց սա-
կաւիկ մի [3]զարսն արտաքս տանել։
35 Եւ ասէ ցնոսա, Արք Իսրայելացիք,
հայեցարուք ի ձեզ վասն արանցս այ-
36 սոցիկ զինչ արժան իցէ գործել։ Յառաջ

[1] Յոյնն, ի հասարակաց բանտի

[2] Ոմն․, քահանայն և իշխան տաճարին և քահանայապետքն

[3] Ոմն․, զառաքեալսն

քան զաւուրս զայսոսիկ յարեաւ Թեւ-
դաս ասել զանձնէ թէ իցէ ոմն. յոր
անկան արք թուով իբրեւ չորեք-
հարիւր, որ սպանաւ, եւ ամենեքեան
որ միաբանեալ էին ընդ նմա՝ քակտե-
37 ցան եւ եղեն յոչինչ։ Յետ նորա յա-
րեաւ Յուդաս Գալիլեացի յաւուրս աշ-
խարհագրին, եւ ապստամբեցոյց ժո-
ղովուրդ բազում զկնի իւր. եւ նա
կորեաւ, եւ ամենեքեան որ նմայն
38 հաւանեալ էին՝ ցրուեցան։ Եւ զարդիս
ասեմ ձեզ, Ի բաց կացէք յարանցդ
յայդցանէ եւ թոյլ տուք դոցա, զի թէ
ի մարդկանէ իցէ խորհուրդդ այդ կամ
39 գործդ, քակտեսցի. Ապա թէ յԱստու-
ծոյ է, ոչ կարէք քակտել զդոսա,
գուցէ եւ աստուածամարտք գտանի-
40 ցիք։ Հաւանեցան նմա, եւ կոչեցեալ
զառաքեալսն՝ գան հարին, եւ պատ-
ուիրեցին մի՛ եւս խօսել յանուն Յի-
41 սուսի, եւ արձակեցին զնոսա։ Եւ նո-
քա գնացին խնդալով յերեսաց ատենին,
զի վասն [1]անուանն արժանի եղեն ա-
42 նարգելոյ։ Եւ զամենայն օր ի տաճա-
րին եւ ատենին ոչ դադարէին ու-
սուցանել եւ աւետարանել զՅիսուս
Քրիստոս։

Գլ. Զ

1 Եւ յաւուրսն յայնոսիկ ի բազմանալ
աշակերտացն եղեւ տրտունջ Յունացն
առ Հեբրայեցիսն, զի արհամարհեալ
լինէին ի պաշտամանն հանապազորդի
2 այրիք նոցա։ Կոչեցին երկոտասանքն
զբազմութիւն աշակերտացն եւ ասեն,
Ոչ է հաճոյ մեզ թողուլ զբանն Աս-
3 տուծոյ եւ պաշտել զսեղանս։ Ընտրե-
ցէք, եղբարք, վկայեալս ի ձէնջ արս
[2]եւթն, զորս կացուսցուք ի վերայ պի-
4 տոյիցս այսոցիկ. Եւ մեք աղօթից եւ
պաշտաման բանին հպատակ լիցուք։
5 Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն առաջի ա-
մենայն բազմութեանն. եւ ընտրեցին
զՍտեփանոս, այր լի հաւատով եւ
Հոգւով Սրբով, եւ զՓիլիպպոս եւ
զՊրոքորոն եւ զՆիկանովրա եւ զՏի-
մովնա եւ զՊարմենա եւ զՆիկողայոս,
6 զեկն Անտիոքացի. Զորս կացուցին
առաջի առաքելոցն, եւ աղօթս արար-
7 եալ՝ եդին ի վերայ նոցա զձեռս։ Եւ
բանն Աստուծոյ աճէր, եւ բազմանայր
թիւ աշակերտացն յոյժ յԵրուսաղէմ.
եւ բազում ժողովք ի քահանայիցն ան-
սային հաւատոցն։
8 Եւ. Ստեփանոս, այր լի [3]շնորհօք
եւ զօրութեամբ, առնէր արուեստս
եւ նշանս մեծամեծս ի ժողովրդեանն։
9 Յարեան ոմանք ի ժողովրդենէն, որ
կոչէր [4]Լիբէացւոց եւ Կիւրենացւոց
եւ Աղեքսանդրացւոց եւ որ ի Կիլի-
կեցւոց եւ յԱսիա, վիճել ընդ Ստեփա-
10 նոսի. Եւ ոչ կարէին զդէմ ունել զի-
մաստութեանն եւ զհոգւոյն որով խօ-
11 սէր։ Յայնժամ հրապուրեցին արս ո-
մանս ասել թէ Լուաք զդորա խօսել
բանս հայհոյութեան ի Մովսէս եւ յԱս-
12 տուած։ Եւ խռովեցին զժողովուրդն
եւ զերիցունսն եւ զդպիրսն. եւ հաս-
եալ ի վերայ՝ յափշտակեցին զնա եւ
13 ածին յատեանն։ Եւ կացուցին վկայս
սուտս որ ասէին, Այրս այս ոչ դադա-
րէ խօսել բանս հայհոյութեան զտեղ-
14 ւոյն սրբոյ եւ զօրինացն։ Լուաք ի
դմանէ զի ասէր թէ Յիսուս Նազով-
րեցի, նա քակեսցէ զտեղիս զայս, եւ
փոխեսցէ զօրէնս զոր ետ մեզ Մովսէս։
15 Եւ հայեցեալ ի նա ամենեցուն որ նըս-
տէին յատենին, տեսին զերեսս նորա
իբրեւ զերեսս հրեշտակի։

Գլ. Է

1 Ասէ քահանայապետն՝ եթէ Արդարեւ
2 այդ ա՞յդպէս իցէ։ Եւ նա ասէ, Արք
եղբարք եւ հարք, լուարուք ինձ. Աս-
տուած փառաց երեւեցաւ հօր մերում
Աբրահամու մինչդեռ ի Միջագետս էր,
մինչչեւ [5]բնակեցուցեալ էր զնա՝ ի Խա-
3 ռան. եւ ասէ ցնա, Ել յերկրէ քումմէ
եւ յազգէ քումմէ, եւ եկ յերկիր զոր
4 ցուցից քեզ։ Յայնժամ ելեալ յերկրէն
Քաղդէացւոց բնակեցաւ ի Խառան, եւ
անտի յետ մեռանելոյ հօր նորա՝ փոխ-
եաց պանդխտեցոյց զնա յերկրիս յայս-
միկ, յորում դուք այժմ բնակեալ էք։
5 Եւ ոչ ետ նմա ժառանգութիւն ի սմա
եւ ոչ քայլ մի ոտին. եւ խոստացաւ

[1] Ոմանք, անուան Տեառն, այլք՝ անուան նորա
[2] Բազումք, եւթն, լի Հոգւով Սրբով և իմաստութեամբ

[3] Ոմանք, Հաւատով
[4] Յոյնն, Լիբերտինացւոց
[5] Յոյնն, բնակեալ էր նորա

տալ նմա զայն ի ժառանգութիւն, եւ զա-
ւակի նորա յետ նորա, մինչ ոչ գոյր
6 նորա որդի. Խօսեցաւ Աստուած այս-
պէս, թէ եղիցի զաւակ նորա պան-
դուխտ յօտար երկրի, եւ ծառայե-
ցուսցեն զնա եւ չարչարեսցեն ամս
7 չորեքհարիւր։ Եւ զազգն որում ծա-
ռայեսցեն՝ դատեցայց ես, ասէ Աս-
տուած, եւ յետ այսորիկ ելցեն եւ
պաշտեսցեն զիս ի տեղւոջս յայսմիկ։
8 Եւ ետ նմա ուխտ թլփատութեան.
եւ ապա ծնաւ զԻսահակ, եւ թլփատ-
եաց զնա յաւուր ութերորդի. եւ Ի-
սահակ՝ զՅակոբ, եւ Յակոբ՝ զեր-
9 կոտասան նահապետսն։ Եւ նահա-
պետքն նախանձեալ ընդ Յովսեփայ՝
վաճառեցին յԵգիպտոս. եւ էր Աս-
10 տուած ընդ նմա, Եւ փրկեաց զնա
յամենայն նեղութեանց նորա, եւ ետ
նմա շնորհս եւ իմաստութիւն առաջի
Փարաւոնի արքային Եգիպտացւոց.
եւ կացոյց զնա իշխան Եգիպտացւոցն
11 եւ ամենայն տան նորա։ Եւ եկն սով
յամենայն երկիրն Եգիպտոսի եւ ի Քա-
նան, եւ էր նեղութիւն մեծ, եւ ոչ
12 գտանէին կերակուր հարքն մեր։ Եւ
լուեալ Յակոբայ թէ գտանի կերա-
կուր յԵգիպտոս, առաքեաց զհարսն
13 մեր յառաջագոյն։ Եւ յերկրորդումն
եւ ծանօթս Յովսէփ եղբարց իւրոց.
եւ յայտնի եղեւ Փարաւոնի ազգն [1]նո-
14 րա։ Առաքեաց Յովսէփ եւ կոչեաց
զՅակոբ զհայր իւր եւ զամենայն ազ-
գատոհմն, ոգիս եւթանասուն եւ հինգ։
15 Եւ էջ Յակոբ յԵգիպտոս, եւ վախ-
16 ճանեցաւ ինքն եւ հարքն մեր։ Եւ
փոխեցան ի Սիւքեմ եւ եդան յայրին
զոր ստացաւ Աբրահամ գնոց արծա-
թոյ յորդւոցն Եմովրայ ի Սիւքեմ։
17 Իբրեւ մերձեցաւ ժամանակ աւետեացն
զոր խոստացաւ Աստուած Աբրահա-
մու, աճեաց ժողովուրդն եւ բազմա-
18 ցաւ յԵգիպտոս. Մինչեւ յարեաւ այլ
թագաւոր յԵգիպտոս որ ոչ ճանաչէր
19 զՅովսէփ։ Նա հնարեցաւ ազգին մե-
րում, եւ չարչարեաց զհարսն մեր ա-
նել ընկեցիկ զմանկունս նոցա զի մի՛
20 ապրեսցին։ Յորում ժամանակի ծնաւ
եւ Մովսէս, եւ էր կայտառ առաջի
Աստուծոյ, որ եւ սնաւ ի տան հօր
21 իւրոյ ամիսս երիս։ Եւ յընկեցիկն առ-
նել զնա՝ եբարձ զնա դուստրն Փարա-
ւոնի, եւ սնոյց զնա իւր յորդեգիրս։
22 Եւ վարժեցաւ Մովսէս ամենայն իմաս-
տութեամբ Եգիպտացւոցն, եւ էր զօ-
րաւոր բանիւք եւ գործովք իւրովք։
23 Իբրեւ լցաւ նորա քառասնամեայ ժա-
մանակ, անկաւ ի միտս նորա չրջել
զեղբարբք իւրովք, զորդւովքն Իսրա-
24 յէլի։ Եւ տեսեալ զոմն զրկեալ՝ պչարե-
ցաւ, եւ խնդրեաց զվրէժ զրկելոյն՝
25 սպանեալ զԵգիպտացին։ Զմաւ ածէր
թէ իմասցին եղբարք նորա, զի Աս-
տուած ի ձեռն նորա տալոց էր զփըր-
կութիւն նոցա, եւ նոքա ոչ իմացան։
26 Եւ ի վաղիւ անդր երեւեցաւ նոցա
մինչդեռ մարտնչէին, եւ վարեաց
զնոսա ի խաղաղութիւն, ասէ, Արք,
եղբարք էք, ընդէ՞ր զրկէք զմիմեանս։
27 Իսկ որ զրկէր զընկերն՝ մերժեաց զնա
եւ ասէ, Ո՞ կացոյց զքեզ իշխան եւ
28 դատաւոր ի վերայ մեր։ Միթէ սպա-
նանե՞լ կամիցիս զիս զոր օրինակ սպա-
29 ներ երէկ զԵգիպտացին։ Եւ փախեաւ
Մովսէս ի բանիցս յայսցանէ, եւ եղեւ
պանդուխտ յերկրին Մադիամու, ուր
ծնաւ երկուս որդիս։
30 ԲԳ. Եւ ի կատարել ամացն քառաս-
նից՝ երեւեցաւ նմա յանապատի լերինն
Սինայ հրեշտակ Տեառն ի բոց հրոյ մո-
31 րենւոյն։ Եւ Մովսիսի տեսեալ՝ զար-
մացաւ ընդ տեսիլն, եւ ի մատչելն
32 նորա նշմարել՝ եղեւ ձայն Տեառն, Ես
եմ Աստուած հարց քոց, Աստուած
Աբրահամու եւ [2]Իսահակայ եւ Յա-
կոբայ". եւ զահի հարեալ Մովսէս՝
33 ոչ իշխէր հայել։ Եւ ասէ ցնա Տէր,
Լոյծ զկօշիկս ոտից քոց, զի տեղիդ
յորում դուդ կաս՝ երկիր սուրբ է։
34 Տեսանելով տեսի զչարչարանս ժողո-
վրդեան իմոյ որ յԵգիպտոս, եւ լուայ
հեծութեան նոցա եւ իջի փրկել զնո-
սա. եւ արդ եկ առաքեցից զքեզ յԵ-
35 գիպտոս։ Զայն Մովսէս զոր ուրացան
եւ ասէին, Ո՞ կացոյց զքեզ իշխան եւ
դատաւոր ի վերայ մեր, զնա Աստուած
իշխան եւ փրկիչ առաքեաց ի ձեռն
հրեշտակին որ երեւեցաւ նմա ի մո-
36 րենւոջն։ Նա եհան զնոսա՝ արարեալ

[1] [illegible], Յովսեփայ

[2] Այլք, Աստուած Իսահակայ և Աստուած Յակոբայ

նշանս եւ արուեստս յերկրին Եգիպ-
տացւոց եւ ի Կարմիր ծովուն եւ յա-
37 նապատին ամս քառասուն։ Այս Մով-
սէս է որ ասաց որդւոցն Իսրայելի,
Մարգարէ յարուսցէ ձեզ Տէր Աստուած
ձեր յեղբարց ձերոց իբրեւ զիս, նմա
38 լուիջիք։ Սա է որ եղեւ յեկեղեցւոջն
յանապատին ընդ հրեշտակին, որ խօ-
սեցաւ ընդ նմա ի լերինն Սինայ եւ
ընդ հարսն մեր, որ ընկալաւ զպատ-
39 գամս կենդանիս տալ մեզ։ Որում ոչ
կամեցան հնազանդ լինել հարքն մեր,
այլ մերժեցին եւ դարձան սրտիւք իւ-
40 րեանց յԵգիպտոս։ Եւ ասեն ցԱհարոն,
Արա մեզ աստուածս, որ երթիցեն
առաջի մեր. զի Մովսէսն այն որ ե-
հան զմեզ յերկրէն Եգիպտացւոց՝ ոչ
41 գիտեմք զի՛ եղեւ նմա։ Եւ արարին յա-
ւուրսն յայնոսիկ որթ, եւ մատուցին
զոհս կռոց, եւ ուրախ լինէին ի գործս
42 ձեռաց իւրեանց։ Դարձոյց Աստուած
եւ մատնեաց զնոսա ի պաշտօն զօրու-
թեան երկնից, որպէս եւ գրեալ է ի
գիրս մարգարէից, Միթէ զոհս եւ պա-
տարա՞գս մատուցէք ինձ զամս քառա-
սուն յանապատին, տունդ Իսրայելի.
43 Եւ առէք զխորանն Մողոքայ եւ զաստղն
[1]աստուածոյն Հռեմփայ, զպատկերսն՝
զոր արարէք երկիր պագանել նոցա.
եւ փոխեցից զձեզ յայն կոյս Բաբե-
44 լացւոց։ Խորանն վկայութեան էր ընդ
հարսն մեր յանապատին. որպէս հրա-
ման ետ որ խօսէրն ընդ Մովսէսի,
առնել զայն ըստ օրինակին զոր եւետ։
45 Զոր եւ ընկալեալ բերէին հարքն մեր
հանդերձ Յեսուաւ ի վիճակ ազգացն,
զորս մերժեաց Աստուած յերեսաց
հարցն մերոց մինչեւ յաւուրս Դաւթի,
46 Որ եգիտ շնորհս առաջի Աստուծոյ,
եւ խնդրեաց գտանել զյարկս Աստու-
47 ծոյ Յակոբայ։ Նա եւ Սողոմոն շի-
48 նեաց նմա տուն։ Այլ ոչ եթէ Բարձրեալն
ի ձեռագործ տաճարս բնակէ. այլ որ-
49 պէս մարգարէն ասէ, Երկինք աթոռ
իմ են, եւ երկիր՝ պատուանդան ոտից
իմոց. որպիսի՞ տուն [2]շինիցէք ինձ,
ասէ Տէր, կամ զի՞նչ տեղի հանգըս-
50 տեան իմոյ. Ո՞չ ձեռն իմ արար զայս
51 ամենայն։ Խստապարանոցք եւ ան-
թլփատք սրտիւք եւ ականջօք, դուք
հանապազ Հոգւոյն Սրբոյ հակառակ
52 կայք, որպէս հարքն ձեր՝ եւ դուք։ Զո՞
ի մարգարէիցն ոչ հալածեցին հարքն
ձեր, եւ սպանին զայնոսիկ որ յառա-
ջագոյն պատմեցին վասն գալստեան
Արդարոյն, որոյ դուք այժմ մատնիչք
53 եւ սպանողք եղերուք։ Ոյք առէք զօ-
րէնս ի հրամանս հրեշտակաց, եւ ոչ
պահեցէք։
54 Եւ լուեալ զայս զայրանային ի սիրտս
իւրեանց, եւ կրճէին զատամունս ի
55 վերայ նորա։ Եւ նա էր լի Հոգւով
Սրբով, հայեցաւ յերկինս եւ ետես
զփառս Աստուծոյ եւ զՅիսուս զի կայր
ընդ աջմէ Աստուծոյ, եւ ասէ, Ահա
տեսանեմ զերկինս բացեալ, եւ զՈրդի
մարդոյ զի կայ ընդ աջմէ Աստուծոյ։
56 Աղաղակեալ ի ձայն մեծ՝ խցին զա-
կանջս իւրեանց, եւ դիմեցին առ հա-
57 սարակ ի վերայ նորա։ Եւ հանեալ
արտաքոյ քաղաքին՝ քարկոծէին. եւ
վկայքն դնէին զձորձս իւրեանց առ
ոտս երիտասարդի միոջ որ կոչէր Սա-
58 ւուղ։ Եւ քարկոծ առնէին զՍտեփա-
նոս, որ կարդայր եւ ասէր, Տէր Յի-
59 սուս, ընկալ զոգի իմ։ Եդ ծունր,
աղաղակեաց ի ձայն բարձր, Տէր, մի՛
համարիր դոցա զայս մեղս։ Եւ զայս
իբրեւ ասաց, ննջեաց. եւ Սաւուղոս էր
կամակից սպանման նորա։

ԳԼ. Ը

1 Եւ եղեւ յաւուր յայնմիկ հալածումն
մեծ ի վերայ եկեղեցւոյն յԵրուսաղէմ.
եւ ամենեքեան ցրուեցան ի գեղս Հրէ-
աստանի եւ Սամարիայ բաց յառաքե-
2 լոցն։ Եւ բարձին զՍտեփանոս արք
երկիւղածք, եւ արարին կոծ մեծ ի
վերայ նորա։
3 ԲԳ. Բայց Սաւուղոս մնասակար էր ե-
կեղեցւոյն, ի տունս տունս մտանէր,
քարշեալ զարս եւ զկանայս՝ մատնէր
ի բանտ։
4 Եւ սփռեալքն շրջէին, աւետարա-
5 նէին զբանն։ Իսկ Փիլիպպոս իջեալ
ի քաղաքն Սամարացւոց՝ քարոզէր նո-
6 ցա զՔրիստոս։ Ունկն դնէին ժողո-
վուրդքն բանիցն Փիլիպպոսի միաբան՝
ի լսել նոցա եւ ի տեսանել զնշանսն
7 զոր առնէր։ Քանզի բազումք որ ու-
նէին զայսս պիղծս՝ աղաղակէին ի ձայն

[1] Ոմն., աստուածոյն ձերոյ
[2] Ցոմն, չինիցէք

8 մեծ եւ ելանէին ։ Եւ բազում անդա-
9 մալոյծք եւ կաղք բժշկէին · Եւ եղեւ
ուրախութիւն մեծ ի քաղաքին յայն-
միկ ։ Այր ոմն Սիմոն անուն յառա-
ջագոյն էր ի քաղաքին, մոգէր եւ ապ-
շեցուցանէր զազգն Սամարացւոց, ա-
10 սել զանձնէ թէ իցէ մեծ ոմն · Յոր
հայէին ամենեքեան ի փոքուէ մինչեւ
ի մեծամեծս, եւ ասէին, Սա է զօրու-
11 թիւն Աստուծոյ որ կոչի մեծ ։ Հայէին
ի նա վասն բազում ժամանակաց մո-
գութեամբքն ապշեցուցանելոյ զնոսա ։
12 Բայց յորժամ հաւատացին Փիլիպպոսի
որ աւետարանէր վասն արքայութեանն
Աստուծոյ եւ անուանն Յիսուսի Քրիս-
տոսի, մկրտէին ամենեքեան արք եւ
13 կանայք ։ Այլ եւ ինքն Սիմոն հա-
ւատաց, եւ մկրտեալ կանխէր առ Փի-
լիպպոս · տեսեալ զնշանսն եւ զմեծա-
մեծ զօրութիւնսն որք լինէին՝ զար-
14 մանայր ։ Իբրեւ լուան որ յԵրուսաղէմ
առաքեալքն էին թէ եւ ի Սամարիա
ընկալան զբանն Աստուծոյ, առաքե-
ցին առ նոսա զՊետրոս եւ զՅովհան-
15 նէս · Որք իջեալ կացին յաղօթս ի վե-
րայ նոցա, որպէս զի առցեն զՀոգին
16 Սուրբ · Զի ցայնժամ չեւ եւս էր եւ
ոչ ի վերայ միոյ նոցա հասեալ, բայց
միայն մկրտեալք էին յանուն Տեառն
17 Յիսուսի ։ Յայնժամ եդին զձեռս ի վե-
րայ նոցա, եւ առնուին Հոգի Սուրբ ։
18 Տեսեալ Սիմոնի թէ ձեռս ի վերայ
դնելով առաքելոցն՝ տուեալ լինի Հո-
գին Սուրբ, մատոյց նոցա ինչս եւ
19 ասէ, Տուք եւ ինձ զիշխանութիւնս
զայս, զի յոյր վերայ դնիցեմ զձեռս՝
20 առցէ Հոգի Սուրբ ։ Եւ Պետրոս ասէ
ցնա, Արծաթ քո ընդ քեզ լիցի ի կո-
րուստ, զի զպարգեւսն Աստուծոյ հա-
21 մարեցար ընչիւք ստանալ ։ Ոչ գոյ քեզ
մասն եւ վիճակ ի բանիդ յայդմիկ,
քանզի սիրտ քո ոչ է ուղիղ առաջի
22 Աստուծոյ ։ Ապաշխարեա դու ի չարեացդ
քոց յայդցանէ, եւ աղաչեա զՏէր,
թերեւս թողութիւն լիցի քեզ ի խոր-
23 հրդոց սրտի քո ։ Քանզի ի
դառնութիւն մաղձի եւ ի կնճիռս ա-
24 նիրաւութեան տեսանեմ զքեզ ։ Պա-
տասխանի ետ Սիմոն եւ ասէ, Աղա-
չեցէք դուք վասն իմ զՏէր, զի մի՛ ինչ
եկեսցէ ի վերայ իմ յորոց դուքդ ա-
25 սացէք ։ Եւ նոքա եղեալ վկայութիւն՝
խօսեցան զբանն Աստուծոյ, եւ դար-
ձան յԵրուսաղէմ · եւ ի բազում գեղս
Սամարացւոցն աւետարանէին ։
26 ԲԵ · Հրեշտակ Տեառն խօսեցաւ առ
Փիլիպպոս եւ ասէ, Արի եւ գնա դու
ի կողմն հարաւոյ ընդ ճանապարհ որ
իջանէ յԵրուսաղեմէ ի Գազա, զի այս
27 է անապատ ։ Եւ յարեաւ գնաց · եւ
ահաւասիկ այր մի Եթէովպացի, ներ-
քինի հզօր Կանդակայ տիկնոջ Եթէով-
պացւոց, որ էր ի վերայ ամենայն գան-
ձուց նորա · որ եկեալ էր երկիր պա-
28 գանել յԵրուսաղէմ · Եւ անդրէն դար-
ձեալ եւ նստեալ ի կառս իւրում՝ ըն-
29 թեռնոյր զմարգարէն զԵսայի ։ Ասէ
Հոգին ցՓիլիպպոս, Մատիր եւ յարեաց
30 ի կառսդ յայդոսիկ ։ Եւ ընթացեալ Փի-
լիպպոս՝ լսէր զի ընթեռնոյր զԵսայի
մարգարէ · եւ ասէ, Գիտիցե՞ս արդեւք
31 զոր ընթեռնուցուդ ։ Եւ նա ասէ,
Զիա՞րդ կարիցեմ, եթէ ոչ ոք առաջ-
նորդեսցէ ինձ · եւ աղաչեաց զՓիլիպ-
32 պոս ելանել նստել ընդ նմա ։ Եւ գլուխ
գրոցն զոր ընթեռնոյր՝ էր այս · Իբրեւ
զոչխար ի սպանդ վարեցաւ, եւ իբրեւ
զորոջ առաջի կտրչի իւրոյ անմռունչ՝
33 այնպէս ոչ բանայ զբերան իւր ։ Ի խո-
նարհութեան նորա դատաստան նորա
բարձաւ, եւ զազգատոհմ նորա ո՞ պատ-
մեսցէ, զի բառնան յերկրէ կեանք նո-
34 րա ։ Պատասխանի ետ ներքինին Փի-
լիպպոսի եւ ասէ, Աղաչեմ զքեզ, վասն
ո՞յր ասէ մարգարէն զայս, վասն ի՞ւր
35 եթէ վասն այլոյ ուրուք ։ Եբաց Փիլիպ-
պոս զբերան իւր, եւ սկսեալ ի գրոցս
յայսցանէ՝ աւետարանեաց նմա զՅի-
36 սուս ։ Իբրեւ երթային զճանապարհայն,
եկին ի ջուր ինչ, եւ ասէ ներքինին,
Ահաւասիկ ջուր, զի՞նչ արգելու զիս
37 ի մկրտելոյ ։ [1]Եւ ասէ ցնա, Եթէ հա-
ւատաս բոլորով սրտիւ քով, մարթ է ։
Պատասխանի ետ եւ ասէ, Հաւատամ
եթէ Յիսուս Քրիստոս է Որդի Աս-
38 տուծոյ ։" Եւ հրամայեաց կացուցանել
զկառսն · եւ իջին երկոքեան ի ջուրն,
Փիլիպպոս եւ ներքինին, եւ մկրտեաց
39 զնա ։ Եւ իբրեւ ելին ի ջրոյ անտի, [2]Հո-
գին Սուրբ եկն ի վերայ ներքինւոյն,
եւ հրեշտակ Տեառն յափշտակեաց"

---

[1] Այս համար պակասէ ի Բազումս
[2] Բազումք, Հոգի Տեառն յափշտակեաց

զՓիլիպպոս, եւ ոչ եւս ետես զնա ներ-
քինին, եւ գնայր զճանապարհ իւր ու-
40 րախութեամբ։ Բայց Փիլիպպոս գտաւ
յԱզովտոս. եւ շրջեալ աւետարանէր
ամենայն քաղաքացն՝ մինչեւ ի գալ
նորա ի Կեսարիա։

ԳԼ. Թ

1 ԲՋ. Իսկ Սաւղոս տակաւին [1]լցեալ
սպառնալեօք եւ սպանմամբ աշակեր-
տացն Տեառն", մատուցեալ առ քահա-
2 նայապետն՝ խնդրեաց ի նմանէ թուղթս
ի Դամասկոս առ ժողովուրդսն. որպէս
թէ զոք գտցէ զայնր ճանապարհաւ,
արս կամ կանայս, կապեալս ածցէ յԵ-
3 րուսաղէմ։ Եւ ընդ երթալն նորա՝ ե-
ղեւ մերձենալ ի Դամասկոս. յանկար-
ծակի շուրջ զնովաւ փայլատակեաց
4 լոյս յերկնից։ Եւ անկեալ յերկիր՝ լուաւ
բարբառ որ ասէր ցնա, Սաւուղ, Սա-
5 ւուղ, զի՞ հալածես զիս։ Եւ ասէ, Ո՞վ
ես, Տէր։ Եւ նա ասէ, Ես եմ Յիսուս
6 զոր դուն հալածես.[2] Այլ յոտն կաց
եւ մուտ ի քաղաքդ, եւ պատմեսցի
7 քեզ զինչ պարտ իցէ առնել։ Իսկ արքն
որ ընդ նմայն երթային, կային ան-
շշունջ, զձայնն միայն լսէին, բայց
8 տեսանէին եւ ոչ ինչ։ Յարեաւ Սաւ-
ղոս յերկրէ անտի, եւ աչօք բացօք
ոչ զոք տեսանէր. զձեռանէ առեալ նո-
9 րա՝ մուծին ի Դամասկոս։ Եւ էր անդ
աւուրս երիս եւ ոչ տեսանէր. եւ ոչ
ուտէր եւ ոչ ըմպէր։
10 Եւ էր ոմն աշակերտ ի Դամասկոս
Անանիա անուն. ասէ ցնա Տէր ի տես-
լեան, Անանիա։ Եւ նա ասէ, Ահաւա-
11 սիկ եմ, Տէր։ Եւ ասէ ցնա Տէր,
Յոտն կաց եւ գնա ընդ փողոցն որ
կոչի Ուղիղ, եւ խնդրեսցես յապա-
րանսն Յուդայ Սաւղոս անուն զՏար-
12 սոնացի. զի կայ դեռ յաղօթս։ Եւ ե-
տես ի տեսլեան այր մի Անանիա ա-
նուն, մտեալ եւ եդեալ ի վերայ նորա
13 զձեռն, որպէս զի տեսցէ։ Պատասխա-
նի ետ Անանիա, Տէր, լուայ ի բազ-

[1] Յ-յնն, չնչեալ սպառնալիս և սպանումն յաշակերտսն Տեառն

[2] Ոմանք յաւելուն, խիստ է քեզ ընդդէմ խթանի աքացել։ (Ե)Եւ զարհուրեալ և անշշունջ լեալ ասաց, Տէր, զի՞նչ կամիս առնել ինձ։ Եւ ասէ ցնա Տէր,

մաց վասն առնն այնորիկ, որչափ ա-
րար չարիս սրբոց քոց յԵրուսաղէմ.
14 Եւ աստ ունի իշխանութիւն ի քահա-
նայապետիցն, կապել զամենեսեան որ
15 կարդան զանուն քո։ Ասէ ցնա Տէր,
Երթ դու, զի անօթ ընտրութեան է
ինձ նա, կրել զանուն իմ առաջի հե-
թանոսաց եւ թագաւորաց եւ որդւոցն
16 Իսրայելի։ Քանզի ես իսկ ցուցից նմա
որչափ պարտ իցէ նմա չարչարել վասն
17 անուան իմոյ։ Եւ գնաց Անանիա եւ
եմուտ յապարանսն, եւ եդեալ ի վե-
րայ նորա ձեռս՝ ասէ, Սաւուղ եղբայր,
[3]ի վեր հայեաց," Տէր առաքեաց զիս,
Յիսուս որ երեւեցաւն քեզ ի ճանա-
պարհին յորում գայիրն, որպէս զի
18 տեսցես եւ լցցիս Հոգւով Սրբով։ Եւ
վաղվաղակի անկան յաչաց նորա իբ-
րեւ կեղեւանք. [4]ետես եւ յարեաւ
19 մկրտեցաւ։ Եւ առեալ կերակուր՝ զօ-
րացաւ. եւ եղեւ ի Դամասկոս ընդ
աշակերտսն աւուրս ինչ։
20 Եւ վաղվաղակի ի ժողովուրդսն քա-
րոզեաց զՅիսուս, թէ սա է Որդին
21 Աստուծոյ։ Զարմացեալ էին ամենե-
քեան որ լսէինն, եւ ասէին, Ո՞չ սա էր
որ աւար հարկանէր յԵրուսաղէմ զայ-
նոսիկ, որ կարդային [5]զանուն Յի-
սուսի". եւ այսր նմին իրի եկեալ է,
զի կապեալս զնոսա տարցի առ քահա-
22 նայապետսն։ Այլ Սաւղոս առաւել եւս
զօրանայր եւ յաղթահարէր զՀրեայսն
որ բնակեալ էին ի Դամասկոս. եւ
խելամտեցուցանէր թէ սա է Քրիս-
23 տոսն։ Իբրեւ կատարէին աւուրք բա-
զումք, խորհեցան Հրեայքն սպանանել
24 զնա։ Յայտնեցաւ Սաւղոսի նենգու-
թիւն նոցա, քանզի պահէին զդրունսն
ի տուէ եւ ի գիշերի որպէս զի սպան-
25 ցեն զնա։ Եւ առեալ զնա աշակեր-
տացն ի գիշերի՝ ընդ պարիսպն կախ-
եալ իջուցին վանդակաւ։
26 Իբրեւ եկն Սաւղոս յԵրուսաղէմ,
ընդելանէր յարել յաշակերտսն. եւ ա-
մենեքեան երկնչէին ի նմանէ, չհաւա-
27 տային թէ իցէ աշակերտ։ Բայց Բառ-
նաբայ առեալ զնա՝ ած առ առաքեալսն,
եւ պատմեաց նոցա որպէս ի ճանա-
պարհին ետես զՏէր, եւ զի խօսեցաւ

[3] Ի բազումս պակասի

[4] Ոմանք, եւեթ սաւժամայն

[5] Յ-յնն, զանունս զայս

ընդ նմա, եւ զի ի Դամասկոս համար-
28 ձակեցաւ յանուն Յիսուսի։ Եւ էր ընդ
նոսա ի մտանել եւ ելանել յԵրուսա-
ղէմ, համարձակեալ յանուն [1]Տեառն։
29 Խօսէր եւ վիճէր ընդ Յոյնսն. եւ նոքա
30 խոկային սպանանել զնա։ Եւ իմացեալ
եղբարց՝ իջուցին զնա ի Կեսարիա, եւ
առաքեցին զնա ի Տարսոն։
31 Բայց եկեղեցին ընդ ամենայն Հրէ-
աստան եւ ի Սամարիա եւ ի Գալիլեա
ունէր խաղաղութիւն, շինեալ եւ եր-
թեալ զհետ երկիւղի Տեառն եւ մխի-
թարութեամբ Հոգւոյն Սրբոյ բազ-
մանայր։
32 Բէ. Եւ եղեւ ի շրջելն Պետրոսի առ
ամենեքումբք, իջանել նմա եւ առ
սուրբսն որ բնակեալ էին ի Լիւդդա։
33 Եւ եգիտ անդ այր մի, որում անուն
էր Ենեա, ութեմեան դնէր ի մահիճս
34 անդամալոյծ։ Եւ ասէ ցնա Պետրոս,
Ենեա, բժշկէ զքեզ [2]Տէր Յիսուս Քրիս-
տոս", արի եւ քեզէն թօթափեա զան-
կողինս քո։ Եւ վաղվաղակի յարեաւ։
35 Եւ տեսին զնա ամենեքեան որ բնա-
կեալ էին ի Լիւդդա եւ ի Սարոնա,
36 որք եւ դարձան իսկ ի Տէր։ Եւ ի Յոպ-
պէ էր կին ոմն աշակերտեալ անուն
Տաբիթա, (որ թարգմանեալ կոչի Այ-
ծեմնիկ.) սա էր լի գործովք բարեօք
37 եւ ողորմութեամբք զոր առնէր։ Եւ
եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ հիւանդանալ
նմա եւ մեռանել. լուացին զնա եւ
38 եդին ի դստիկոնի անդ։ Եւ մերձ էր
Լիւդդա ի Յոպպէ. աշակերտացն լու-
եալ եթէ Պետրոս անդ է, առաքեցին
երկուս արս առ նա աղաչել զի մի՛
39 դանդաղեսցի գալ առ նոսա։ Եւ յա-
րուցեալ Պետրոս եկն ընդ նոսա, զոր
իբրեւ եկն՝ հանին ի վերնատունն. եւ
կացին շուրջ զնովաւ այրիքն ամենայն,
լային եւ ցուցանէին զձորձս եւ զհան-
դերձս, որչափ առնէր նոցա Այծեմ-
40 նիկն։ Եւ հանեալ արտաքս զամենե-
սեան Պետրոսի՝ եդ ծունր, եկաց յա-
ղօթս, եւ դարձաւ ի մարմինն եւ ասէ,
Տաբիթա, արի կաց [3]յանուն Տեառն
Յիսուսի Քրիստոսի"։ Եւ նա եբաց
զաչս իւր, եւ տեսեալ զՊետրոս նստաւ
41 կանգուն։ Ջեռն ետ նմա եւ յարոյց
զնա. կոչեաց զսուրբսն եւ զայրիսն,
42 առաջի կացոյց զնա կենդանի։ Եւ յայտ-
նի եղեւ ընդ ամենայն Յոպպէ, եւ հա-
43 ւատացին բազումք ի Տէր։ Եւ եղեւ
աւուրս բազումս լինել նմա ի Յոպպէ
առ ումեմն Սիմովնի խաղախորդի։

Գլ. Ժ

1 Գա. Այր մի էր ի Կեսարիա անուն
Կոռնելիոս, հարիւրապետ ի գնդէ որ
2 կոչէր Իտալացի. Բարեպաշտօն եւ եր-
կիւղած յԱստուծոյ ամենայն տամբ իւ-
րով, առնէր ողորմութիւնս բազումս
ի ժողովրդեանն, եւ յաղօթս կայր առ
3 Աստուած յամենայն ժամ։ Ետես ի
տեսլեան յայտնապէս զիններորդ ժա-
մու աւուրն զհրեշտակ Աստուծոյ, զի
մտանէր առ նա եւ ասէր ցնա, Կոռ-
4 նելիէ։ Եւ նա հայեցեալ ընդ նա՝ զար-
հուրեցաւ եւ ասէ, Զի՞ է, Տէր. Եւ
ասէ ցնա, Աղօթք քո եւ ողորմու-
թիւնք քո ելին յիշատակաւ առաջի
5 Աստուծոյ։ Եւ արդ յղեա արս ի Յոպ-
պէ եւ կոչեա զՍիմովն զոմն որ կոչի
6 Պետրոս. Նա մտեալ է առ Սիմովնի
ումեմն խաղախորդի, որոյ է տունն
7 մերձ ի ծով։ Եւ իբրեւ գնաց հրեշ-
տակն որ խօսէր ընդ նմա, կոչեաց
երկուս ի ծառայիցն եւ զինուոր մի
բարեպաշտօն ի սպասաւորացն իւրոց,
8 Եւ պատմեալ նոցա զամենայն՝ առա-
քեաց զնոսա ի Յոպպէ։
9 Եւ ի վաղիւ անդր ի ճանապարհ ան-
կանել նոցա եւ մօտ ի քաղաքն լինել,
ել Պետրոս ի տանիսն կալ յաղօթս
10 զվեցերորդ ժամուն։ Քաղցեաւ եւ կա-
մէր ճաշակել. եւ ի պատրաստելն նո-
ցա՝ եղեւ ի վերայ նորա զարմացումն։
11 Եւ տեսանէր զերկինս բացեալ, եւ զչո-
րեցունց տանոց կապեալ անօթ ինչ
իբրեւ զկտաւոյ մեծի, իջեալ նստեալ
12 ի վերայ երկրի. Յորում էին ամենայն
[5]չորքոտանիք եւ սողունք երկրի" եւ
13 թռչունք երկնից։ Եւ եղեւ ձայն առ
14 նա, Արի, Պետրոս, զեն եւ կեր։ Եւ
Պետրոս ասէ, Քաւ լիցի, Տէր, զի ոչ

[1] Ոմանք, Տեառն Յիսուսի
[2] Յայլ օրինակս ոմանք, Տէր Յիսուս, այլք, Յի-
սուս Քրիստոս
[3] Ի Յունին պակասի

[4] Ոմանք յաւելուն, Նա խօսեսցի քեզ զինչ պարտ
իցէ քեզ առնել
[5] Ոմանք, չորքոտանիք երկրի և գազանք և սո-
ղունք։

երբեք կերայ խառնակ ինչ եւ անսուրբ։
15 Ձայն եղեւ կրկին անգամ առ նա, Զոր
Աստուած սրբեաց՝ դու մի՛ պղծեր։
16 Այս եղեւ երիցս, եւ վերացաւ անօթն
17 յերկինս։ Եւ մինչդեռ զարմացեալ էր
ընդ միտս Պետրոս թէ զի՞նչ իցէ տե-
սիլն զոր ետես, ահա արքն առաքեալք
ի Կոռնելեայ հարցին զապարանիցն Սի-
18 մովնի, կացին առ դրանն. Կոչեցին
եւ հարցանէին, եթէ Սիմովն որ կոչի
19 Պետրոս աստ մտեա՞լ իցէ։ Եւ մինչ-
դեռ Պետրոս զմտաւ ածէր վասն տե-
սեանն, ասէ Հոգին ցնա, Ահաւասիկ
20 [1]արք ոմանք" խնդրեն զքեզ։ Այլ արի
էջ եւ երթ ընդ նոսա առանց իրիք
21 խղճելոյ, զի ես առաքեցի զնոսա։ Եւ
իբրեւ էջ Պետրոս առ նոսա, ասէ,
Ահաւասիկ ես եմ զոր խնդրէքն. զի՞նչ
22 իրք են վասն որոյ եկիքդ։ Եւ նոքա
ասեն, Կոռնելիոս հարիւրապետ, այր
արդար եւ երկիւղած յԱստուծոյ, վկայ-
եալ յամենայն ազգէն Հրէից, հրաման
առ ի հրեշտակէ սրբոյ կոչել զքեզ ի
23 տուն իւր եւ լսել բանս ի քէն։ Կոչ-
եաց զնոսա ի ներքս եւ առ իւր ագոյց։
Եւ ի վաղիւ անդր յարուցեալ Պետ-
րոս գնաց ընդ նոսա, եւ ոմանք յեղ-
բարց անտի որ ի Յոպպէ էին՝ եկին
24 ընդ նմա։ Եւ ի վաղիւ անդր մտին
ի Կեսարիա. եւ Կոռնելիոս մնայր նո-
ցա, կոչեցեալ զազգատոհմն իւր եւ
զկարեւոր բարեկամսն։
25 ԳԲ. Եւ եղեւ ի մտանելն Պետրոսի՝
ընդ առաջ եղեւ նմա Կոռնելիոս, ան-
26 կեալ առ ոտսն երկիր պագանէր։ Եւ
Պետրոս կանգնեաց զնա եւ ասէ, Յոտն
27 կաց, եւ ես ինքն մարդ եմ։ Եւ խօ-
սելով ընդ նմա եմուտ ի ներքս. եւ
գտանէր անդ ժողովեալ զբազումս։
28 Եւ ասէ ցնոսա, Դուք ինքնին գիտէք
որպէս անմարթ է առն Հրէի հպել
կամ մերձենալ առ այլազգի. եւ ինձ
Աստուած եցոյց մի՛ զոք խառնակ կամ
29 անսուրբ ասել ի մարդկանէ։ Վասն
այսորիկ եւ առանց ընդ բանս ինչ ա-
ծելոյ եկի կոչեցեալ. բայց արդ հար-
ցանեմ, Յի՞նչ պէտս կոչեցէք զիս։
30 Եւ Կոռնելիոս ասէ, Յառաջ քան զչորս
աւուրս մինչեւ ցայս [2]ժամ կայի յաղօթս
յիններորդ ժամու ի տան իմում. եւ ահա այր
մի եկն եկաց առաջի իմ ի հանդերձս
31 սպիտակս, եւ ասէ, Կոռնելիէ, լսելի
եղեն աղօթք քո, եւ ողորմութիւնք
32 քո յիշեցան առաջի Աստուծոյ. Եւ արդ
յղեա ի Յոպպէ եւ կոչեա զՍիմովն որ
կոչեցեալն է Պետրոս. սա մտեալ է
ի տուն Սիմովնի ուրուրմն խաղախոր-
դի մերձ ի ծովն. [3]որ եկեսցէ եւ խօ-
33 սեսցի ընդ քեզ։" Եւ ես իսկ եւ իսկ
յղեցի առ քեզ, դու բարւոք արարեր
զի եկիր. արդ ամենեքին մեք առաջի
Աստուծոյ կամք լսել զամենայն, որ
հրամայեալ է քեզ ի Տեառնէ.
34 Եբաց Պետրոս զբերան իւր եւ ասէ,
Ճշմարտութեամբ հասեալ եմ, զի ոչ
գոյ ակնառութիւն առ ի յԱստուծոյ.
35 Այլ յամենայն ազգս որ երկնչին ի նմա-
նէ եւ գործէ զարդարութիւն, ընդու-
36 նելի է նմա։ [4]Զբանն առաքեաց որդ-
ւոցն Իսրայելի աւետարանել զխաղա-
ղութիւն ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի.
37 (սա է ամենայնի Տէր.) Դուք ինքնին
գիտէք զբանն որ եղեւ ընդ ամենայն
Հրէաստան սկսեալ ի Գալիլեէ, յետ
մկրտութեանն զոր քարոզեաց Յով-
38 հաննէս. ԶՅիսուս որ ի Նազարեթէ,
զոր օծ Աստուած Հոգւով Սրբով եւ
զօրութեամբ, որ շրջեցաւ բարի առ-
նել եւ բժշկել զամենայն ըմբռնեալսն
ի Սատանայէ, զի Աստուած էր ընդ
39 նմա։ Եւ մեք վկայ եմք ամենայնի զոր
արար յերկրին Հրէաստանի եւ յԵրու-
սաղէմ. զոր եւ սպանին կախեալ զփայ-
40 տէ։ Զնա Աստուած յարոյց յերրորդ
41 աւուր, եւ ետ նմա յայտնի լինել, Ոչ
ամենայն ժողովրդեանն, այլ մեզ վկա-
յիցս յառաջագոյն ընտրելոցս յԱստու-
ծոյ, որք եւ կերաք եւ արբաք ընդ
նմա յետ յարութեան նորա ի մեռե-
42 լոց։ Եւ պատուիրեաց մեզ քարոզել
ժողովրդեանն եւ վկայութիւն գնել,
թէ նա է սահմանեալն յԱստուծոյ դա-
43 տաւոր կենդանեաց եւ մեռելոց։ Նմա
ամենայն մարգարէք վկայեն, թողու-
թիւն մեղաց առնուլ անուամբ նորա
ամենայն հաւատացելոց ի նա.
44 Եւ մինչդեռ խօսէր Պետրոս զբանս
զայս, հանգեաւ Հոգին Սուրբ ի վերայ

[1]Յոյն., արք երեք
[2]Յոյն., ժամ պահէի և
[3]Յունարէն պակասի
[4]Յոյն., Զբանն զոր

45 ամենեցուն որ լսէին զբանն։ Զարմա-
ցան որք ի թլփատութենէ անտի հա-
ւատացեալք եկեալ էին ընդ Պետրոսի,
զի եւ ի հեթանոսս պարգեւք Հոգւոյն
46 Սրբոյ զեղուին։ Քանզի լսէին ի նո-
ցանէ խօսել լեզուս եւ մեծացուցանել
47 զԱստուած։ Յայնժամ պատասխանի
ետ Պետրոս, Միթէ զջուրն ոք արգե-
լուլ կարէ՞ առ ի չմկրտելոյ զսոսա,
որք եւ զՀոգին Սուրբ ընկալան որպէս
48 եւ մեք։ Եւ հրամայեաց նոցա մկրտել
յանուն [1]Յիսուսի Քրիստոսի՛։ յայն-
ժամ աղաչեցին զնա լինել անդ ա-
ւուրս ինչ։

ԳԼ. ԺԱ

1 գգ. Լուան առաքեալքն եւ եղբարք
որ էին ի կողմանս Հրէաստանի, զի
եւ ի հեթանոսս ընկալան զբանն Աս-
2 տուծոյ։ Բայց յորժամ ել Պետրոս յԵ-
րուսաղէմ, խղճէին ինմանէ որ ի թըլ-
փատութենէ անտի [2]հաւատացեալքն
3 էին. Եւ ասէին եթէ [3]Եմուտ առ արս
4 անթլփատս եւ եկեր՛ ընդ նոսա։ Եւ
սկսաւ Պետրոս պատմել նոցա կար-
5 գաւ եւ ասէ, Ես էի ի քաղաքին ի
Յոպպէ յաղօթս, եւ տեսանէի ի զար-
մացման տեսիլ, իջանել անօթ ինչ իբ-
րեւ կտաւոյ մեծի զչորեցունց տանոց
կախեալ յերկնից, եւ եհաս մինչեւ առ
6 իս։ Յոր պշուցեալ հայէի, եւ տեսի
զչորքոտանիս երկրի եւ զգազանս եւ
7 զսողունս եւ զթռչունս երկնից։ Եւ
լուայ բարբառ որ ասէր ցիս, Արի,
8 Պետրոս, զեն եւ կեր։ Եւ ասեմ, Քաւ
լիցի, Տէր, զի խառնակ ինչ եւ ան-
սուրբ ոչ երբեք եմուտ ի բերան իմ։
9 Պատասխանի ետ ինձ երկրորդ անգամ
բարբառն յերկնից, Զոր Աստուած
սրբեաց՝ դու մի՛ խառնակ համարիր։
10 Այս եղեւ երիցս, եւ վերացաւ ամե-
11 նայն դարձեալ յերկինս։ Եւ ահա ան-
դէն երեք արք եկին կացին առ սրա-
հանիցն ուր եմն էի, առաքեալք ի Կե-
12 սարիայ առ իս։ Եւ ասէ ցիս Հոգին
երթալ ընդ նոսա եւ մի՛ ինչ խղճել.
եկին ընդ իս եւ սոքա վեցեքին եղ-
բարքս, եւ մտաք ի տունն առն այ-
13 նորիկ։ Եւ պատմեաց մեզ ո՛րպէս ե-
տես զհրեշտակն ի տան իւրում զի
կայր եւ ասէր ցնա, Առաքեա ի Յոպպէ,
եւ կոչեա զՍիմոն՛ զկոչեցեալն Պետ-
14 րոս. Որ խօսեսցի բանս ընդ քեզ, ո-
րովք կեցցես դու եւ ամենայն տուն
15 քո։ Եւ իբրեւ սկսայ խօսել, եկն Հո-
գին Սուրբ ի վերայ նոցա, որպէս եւ
16 ի վերայ մեր ի սկզբանն։ Յիշեցի զբանն
Տեառն զոր ասէրն, Յովհաննէս մկըր-
տեաց ի ջուր, բայց դուք մկրտիցիք ի
17 Հոգին Սուրբ։ Իսկ արդ եթէ զհասա-
րակաց պարգեւն ետ Աստուած եւ նո-
ցա որպէս եւ մեզ՝ ի հաւատալն ի Տէր
Յիսուս Քրիստոս, ես զի՞նչ կարող էի
18 արգելուլ զԱստուած։ Եւ լուեալ զայս
լռեցին, եւ փառաւոր առնէին զԱս-
տուած եւ ասէին, Ուրեմն եւ ի հե-
թանոսս ետ Աստուած զապաշխարու-
թիւն կենաց։
19 Եւ ցրուեալքն ի նեղութենէն որ ե-
ղեւ ի վերայ Ստեփանոսի՝ հասին մին-
չեւ ի Փիւնիկէ եւ ի Կիպրոս եւ յԱն-
տիոքիա. ոչ ումեք խօսէին զբանն,
20 բայց միայն Հրէից։ Եւ էին ոմանք
ի նոցանէ արք Կիպրացիք եւ Կիւրե-
նացիք, որք մտեալ յԱնտիոք խօսէին
ընդ Յոյնսն աւետարանեալ զՏէր Յի-
21 սուս։ Եւ էր ձեռն Տեառն ընդ նոսա,
եւ բազմութիւն հաւատացելոց դար-
22 ձաւ ի Տէր։ Լու եղեւ բանս այս յա-
կանջս եկեղեցւոյն որ էր յԵրուսաղէմ
վասն նոցա, եւ առաքեցին զԲառնա-
23 բաս մինչեւ յԱնտիոք. Որ իբրեւ եկն
եւ ետես զշնորհսն Աստուծոյ, ուրախ
եղեւ, եւ մխիթարէր զամենեսեան յօ-
ժարութեամբ սրտի կալ նոցա ի Տէր։
24 Զի էր այր զուարթամիտ եւ լի Հոգւով
Սրբով եւ հաւատովք. եւ յաւելաւ
25 ժողովուրդ բազում Տեառն։ Եւ ել ի
Տարսոն խնդրել զՍաւղոս, եւ գտեալ
26 զնա ած յԱնտիոք։ Եւ եղեւ նոցա
զամս ողջոյն ժողովել յեկեղեցին եւ
ուսուցանել ժողովուրդ բազում, եւ
անուանել նախ յԱնտիոք [4]զաշակերտ-
եալսն Քրիստոնեայս։
27 գդ. Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ իջին
յԵրուսաղեմէ մարգարէք յԱնտիոք։
28 Յարուցեալ մի ոմն ի նոցանէ անուն
Ագաբոս՝ նշանակեաց Հոգւովն սով մեծ

---

[1] Ոմանք, Տեառն
[2] Ի Յոյնն պակասէ
[3] Բազումք, Մտեր առ արս անթլփատս և կերար

[4] Յոյնն, զաշակերտսն

լինել ընդ ամենայն աշխարհ, որ եղեւ
29 առ Կղաւդեաւ ։ Բայց յաշակերտաց
անտի, որպէս զիարդ կարող ոք էր՝ իւ-
րաքանչիւր ոք ի նոցանէ որոշեցին ա-
ռաքել ի պէտս եղբարցն որ բնակեալ
30 էին ի Հրէաստանի · Զոր եւ արարին
իսկ առաքեալ առ երիցունսն ի ձեռն
Բառնաբայ եւ Սաւղոսի ։

ԳԼ. ԺԲ

1 ԳԾ. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ
արկ Հերովդէս արքայ ձեռն չարչարել
2 զոմանս յեկեղեցւոյն ։ Եւ սպան զՅա-
կովբոս, զեղբայր Յովհաննու, սրով ։
3 Եւ տեսեալ եթէ հաճոյ է Հրէիցն, յաւել եւս
ունել զՊետրոս · եւ էին աւուրքն բա-
4 ղարջակերաց ։ Զոր իբրեւ կալաւ, եդ
ի բանտի, եւ մատնեաց չորից չորրոր-
դաց զինուորաց պահել զնա · եւ կա-
մէր յետ զատկին ածել զնա ժողովրդ-
5 եանն ։ Եւ Պետրոս ի պահեստի էր ի
բանտին, եւ աղօթք սաստիկ լինէին յե-
կեղեցւոյն վասն նորա առ Աստուած ։
6 Իբրեւ կամեցաւ զնա ածել Հերովդէս,
ի գիշերին յայնմիկ էր Պետրոս ի քուն
ի մէջ երկուց զինուորաց՝ կապեալ
կրկին շղթայիւք, եւ պահապանքն ա-
7 ռաջի դրանն պահէին զբանտն ։ Եւ
ահա հրեշտակ Տեառն եկն եկաց ի վե-
րայ, եւ լոյս ծագեաց ի տանն, եւ
խթեաց զկողն Պետրոսի, յարոյց զնա
եւ ասէ, Արի վաղվաղակի · եւ անկան
8 շղթայքն ի ձեռաց նորա ։ Եւ ասէ ցնա
հրեշտակն, Ած զգօտի քո, եւ արկ
զհողաթափս յոտս քո · եւ արար այն-
պէս · եւ ասէ ցնա, Արկ զձորձս քո
9 եւ եկ զկնի իմ ։ Եւ ելեալ երթայր
զհետ, եւ ոչ գիտէր եթէ ճշմարիտ իցէ
որ ինչ եղեւն ի հրեշտակէն · այլ հա-
10 մարէր երազ տեսանել ։ Եւ իբրեւ ան-
ցին նոքա ըստ մի պահ եւ ըստ եր-
կուս, եկին մինչեւ ի դուռն երկաթի՝
որ հանէր ի քաղաքն · որ ինքնին բա-
ցաւ նոցա, եւ մտեալ անցին ընդ փո-
ղոց մի · եւ վաղվաղակի ի բաց եկաց
11 ի նմանէ հրեշտակն ։ Եւ Պետրոս իբրեւ
ի միտս եկեալ, ասէ, Արդ գիտեմ ճշ-
մարիտ եթէ, առաքեաց Տէր զհրեշտակ
իւր, եւ փրկեաց զիս ի ձեռաց Հե-
րովդի եւ յամենայն ակնկալութենէ
12 ժողովրդեանն Հրէից ։ Եւ լեալ ի միտս
եկն ի տուն Մարեմայ մօր Յովհաննու,
որ կոչեցաւն Մարկոս · ուր էին բա-
զումք ժողովեալ եւ աղօթս առնէին ։
13 Եւ ի բախել զդուրս տանն, մատեաւ
աղախին մի, ունկն դնէր, որում ա-
14 նուն էր Հռովդէ ։ Եւ ծանուցեալ
զձայնն Պետրոսի՝ ի խնդալոյն ոչ եբաց
զդուռնն, ի ներքս ընթացեալ պատ-
մեաց թէ Պետրոս առ դրանն կայ ։
15 Նոքա ասեն ցնա, Մոլիս · եւ նա ե՛ւս
պնդէր թէ այսպէս է · եւ նոքա ասէին,
16 Հրեշտակ նորա իցէ ։ Եւ Պետրոս ստէպ
բախէր · իբրեւ բացին, տեսին զնա
17 եւ զարմացան ։ Եւ նա ձեռամբ ցու-
ցանէր նոցա լռել, եւ [1]պատմեաց որ-
պէս եւ Տէր եհան զնա ի բանտէն, եւ
ասէ, Պատմեցէք Յակոբայ եւ եղբարց
18 դոյս · եւ ելեալ գնաց յայլ տեղի ։ Եւ
իբրեւ այգ եղեւ, էր խռովութիւն մեծ
ի մէջ զինուորացն, զի՞ արդեւք Պետ-
19 րոսն եղեւ ։ Իսկ Հերովդէս իբրեւ
խնդրեաց զնա եւ ոչ եգիտ, հարցեալ
զպահապանսն՝ հրամայեաց սպանանել ·
եւ իջեալ ի Հրէաստանէ ի Կեսարիա
եւ անդ լինէր ։
20 Եւ էր Հերովդէս ցասմամբ ընդ Տիւ-
րացիս եւ ընդ Սիդոնացիս · եւ նոքա
առ հասարակ եկին առ նա, եւ ի բանի
արարեալ զԲղաստոս սենեկապետ ար-
քայի, խնդրէին զխաղաղութիւն, վասն
կերակրելոյ երկրին նոցա յարքու-
21 նուստ ։ Յաւուր միում յերեւելւոջ
Հերովդէս զգեցեալ էր զհանդերձ թա-
գաւորութեան եւ նստէր յատենի, եւ
22 խօսէր ընդ նոսա հրապարակաւ ։ Եւ
ամբոխն աղաղակէր թէ Աստուծոյ
23 բարբառ է, եւ ոչ մարդոյ ։ Եւ անդէն
եհար զնա հրեշտակ Տեառն, փոխա-
նակ զի ոչ ետ փառս Աստուծոյ · եւ
եղեալ որդնալից՝ սատակեցաւ ։
24 Եւ բանն Աստուծոյ աճէր եւ բազ-
մանայր ։
25 ԳՁ. Բառնաբաս եւ Սաւղոս դար-
ձան յԵրուսաղեմէ, իբրեւ կատարեցին
զպաշտօնն · առեալ էր ընդ իւրեանս եւ
զՅովհաննէս որ կոչեցեալն էր Մարկոս ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Էին ոմանք յԱնտիոք ըստ եկեղեցւոյն

[1]Ոմն., պատմեաց նոցա

մարգարէք եւ վարդապետք, Բառնա-
բաս եւ Շմաւոն կոչեցեալն Նիգէր,
եւ Ղուկիոս Կիւրենացի եւ Մանայէն
դայեկորդի Հերովդի չորրորդապետի,
2 եւ Սաւղոս։ Մինչդեռ ի պաշտաման
Տեառն կային եւ պահէին, ասէ Հոգին
Սուրբ, Որոշեցէք ինձ զԲառնաբաս եւ
զՍաւղոս ի գործ յոր կոչեցեալ է իմ
3 զդոսա։ Յայնժամ պահեալ եւ աղօթս
արարեալ եդին զձեռս ի վերայ նոցա
եւ արձակեցին։
4 Եւ նոքա առաքեալք ի Հոգւոյն Սըր-
բոյ՝ իջին ի Սելեւկիա, եւ անտի նա-
5 ւեցին ի Կիպրոս։ Եւ հասեալ ի Սա-
ղամինա պատմէին զբանն Աստուծոյ
ի ժողովուրդս Հրէիցն. ունէին եւ
6 զՅովհաննէս պաշտօնեայ։ Շրջեալ ընդ
ամենայն կղզին մինչեւ ի Պափոս, գտին
անդ այր զոմն մոգ սուտ մարգարէ
Հրեայ, որում անուն էր Բարեյեսու.
7 Որ էր ընդ փոխանակի բդեշխին Սերգ-
եայ Պաւղոսի, առն իմաստնոյ. նորա
աղաչեալ զԲառնաբաս եւ զՍաւղոս
8 խնդրէր լսել զբանն Աստուծոյ։ Ընդդէմ
եկաց նոցա Եղիմաս մոգ, քանզի այս-
պէս թարգմանի անուն նորա. խնդրէր
շրջել զփոխանակ բդեշխին ի հաւա-
9 տոց։ Իսկ Սաւղոս որ եւ Պաւղոսն՝
լցեալ Հոգւով Սրբով հայեցաւ ի նա,
10 Եւ ասէ, Ով լի ամենայն նենգութեամբ
եւ խորամանկութեամբ, որդի Սա-
տանայի, թշնամի ամենայն արդարու-
թեան, ո՞չ լռես ի թիւրելոյ զճանա-
11 պարհս Տեառն զուղիղս։ Եւ արդ՝ ահա
ձեռն Տեառն ի վերայ քո, եւ եղիցիս
կոյր՝ չտեսանել զարեւ մինչեւ ի ժա-
մանակ մի. եւ անդէն անկաւ ի վե-
րայ նորա մէգ եւ խաւար, եւ շրջեալ
12 խնդրէր առաջնորդս։ Յայնժամ տե-
սեալ փոխանակի բդեշխին զլինելն որ ե-
ղեն՝ հաւատաց, զարմացեալ ընդ վար-
դապետութիւնն Տեառն։
13 Եւ ամբարձեալ ի Պափեայ Պաւղոսե-
անցն՝ եկին ի Պերգէ Պամփիւլեայ.
Յովհաննէս մեկնեալ ի նոցանէ՝ դար-
14 ձաւ յԵրուսաղէմ։ Եւ նոքա գնացեալ
ի Պերգեայ՝ եկին յԱնտիոք Պիսիդեայ.
եւ մտեալ ի ժողովուրդն յաւուր շա-
15 բաթու՝ նստան։ Եւ յետ ընթեռնլոյ
զօրէնսն եւ զմարգարէս, առաքեցին առ
նոսա ժողովրդապետքն եւ ասեն, Արք
եղբարք, եթէ իցէ ի ձեզ բանք մխի-
թարութեան առ ժողովուրդդ, խօսե-
ցարուք։
16 Գէ. Յոտն եկաց Պաւղոս շարժեաց
զձեռն եւ ասէ, Արք Իսրայելացիք եւ
որք երկնչիք յԱստուծոյ, լուարուք։
17 Աստուած ժողովրդեանս այսորիկ Իս-
րայելի ընտրեաց զհարսն մեր, եւ զժո-
ղովուրդն բարձրացոյց ի պանդխտու-
թեան յերկրին Եգիպտացւոց, եւ ի բա-
18 զուկ բարձր եհան զնոսա անտի։ Եւ
իբրեւ քառասնամեայ ժամանակ կե-
19 րակրեաց զնոսա յանապատի։ Եւ քակ-
եալ ազգս եւթն յերկրին Քանանու՝
ժառանգեցոյց նոցա զերկիր [1]նոցա իբ-
20 րեւ ամս չորեքհարիւր եւ յիսուն։ Եւ
յետ այսորիկ՝՝ ետ նոցա դատաւորս
21 մինչեւ ի Սամուէլ մարգարէ։ Եւ ան-
տի յառաջ խնդրեցին թագաւոր, եւ
ետ նոցա Աստուած զՍաւուղ որդի
Կիսեայ՝ այր յազգէ Բենիամինի ամս
22 քառասուն։ Եւ իբրեւ փոխեաց զնա,
յարոյց նոցա զԴաւիթ թագաւոր, ո-
րում եւ ասաց վկայութեամբ, Գտի
զԴաւիթ որդի Յեսսեայ այր ըստ սրտի
իմում, որ արասցէ զամենայն զկամս
23 իմ։ Ի սորա զաւակէ Աստուած ըստ
աւետեացն յարոյց Իսրայելի զՓրկիչն
24 Յիսուս. Ըստ յառաջագոյն քարոզու-
թեանն Յովհաննու առաջի երեսաց
մտի նորա մկրտութիւն ապաշխա-
րութեան ամենայն ժողովրդեանն Իս-
25 րայելի։ Եւ իբրեւ լնոյր Յովհաննէս
զընթացսն, ասէր, Զո՞ ոք կարծէք զի-
նէն թէ իցեմ. չեմ ես այն, այլ ահա
գայ զկնի իմ, որում չեմ արժանի զկօ-
26 շիկս ոտից լուծանել։ Արք եղբարք,
որդիք Աբրահամեան տոհմին, եւ որ
ի ձեզ երկիւղածք իցեն յԱստուծոյ,
ձեզ բանս այս փրկութեան առաքե-
27 ցաւ։ Բայց որ բնակեալ են յԵրուսա-
ղէմ, եւ իշխանք նոցա անծանօթ եղեն
ի նմանէ, եւ [2]ըստ բարբառոյ՝՝ մարգա-
րէիցն, որ զամենայն շաբաթս ըն-
28 թեռնուին, դատեալ կատարեցին. Եւ
ոչ մի ինչ պատճառս մահու գտեալ՝
խնդրեցին ի Պիղատոսէ սպանանել զնա։
29 Եւ իբրեւ կատարեցին զամենայն որ
վասն նորա գրեալ էր՝ իջուցեալ ի փայ-
30 տէն եդին ի գերեզմանի։ Այլ Աստուած

---

[1] Ոմանք, նոցա։ (20) Եւ յետ այսորիկ. իբրեւ ամս չորեքհարիւր և յիսուն

[2] Յոմն, ի բարբառոյ

յարոյց զնա ի մեռելոց. որ երեւեցաւ
31 աւուրս բազումս այնոցիկ Որ ելեալ
էին ընդ նմա ի Գալիլեէ յԵրուսաղէմ.
որք եւ արդ իսկ վկայք են նորա առ
32 ժողովուրդն։ Եւ մեք ձեզ աւետարա-
նեմք զխոստումն որ առ հարսն եղեալ
33 էր։ Զի զնոյն Աստուած կատարեաց
առ մեզ որդիս նոցա՝ յարուցեալ զՅի-
սուս, որպէս եւ ի Սաղմոսին գրեալ է
յերկրորդում, Որդի իմ ես դու, եւ ես
34 այսօր ծնայ զքեզ։ Եւ զի յարոյց զնա
ի մեռելոց, եւ ոչ եւս դառնալոց է յա-
պականութիւն, այսպէս ասէ թէ Տաց
ձեզ զսրբութիւնսն Դաւթի զհաւա-
35 տարիմս։ Քանզի եւ ի միւսումն ասէ,
Ոչ տացես Սրբոյ քում տեսանել զա-
36 պականութիւն։ Այլ Դաւիթ յազգի
անդ իւրում պաշտեաց եւ ի կամս Աս-
տուծոյ ննջեաց, եւ յաւելաւ առ հարս
37 իւր եւ ետես զապականութիւն։ Բայց
զոր Աստուածն յարոյց՝ ոչ ետես զա-
38 պականութիւն։ Յայտնի լիցի ձեզ,
արք եղբարք, զի սովաւ ձեզ թողու-
39 թիւն մեղաց աւետարանի. Եւ յամե-
նայնէ յորմէ ոչ կարացէք օրինօքն
Մովսիսի արդարանալ՝ սովաւ ամե-
40 նայն որ հաւատայ արդարանայ։ Զգոյշ
կացէք, գուցէ եկեսցէ ի վերայ ձեր որ
41 ասացեալն է ի մարգարէս. Տեսէք, ար-
համարհոտք, եւ զարմացարուք եւ
եղծարուք, զի գործ մի գործեմ ես
յաւուրս ձեր, գործ՝ որում ոչ հաւա-
տայցէք, եթէ ոք պատմեսցէ ձեզ։
42 Եւ իբրեւ ելին անտի, աղաչէին ի
միւսում շաբաթու խօսել նոցա զնոյն
43 բանս։ Իբրեւ արձակեցաւ ժողո-
վուրդն, զհետ երթային բազումք ի
Հրէից անտի եւ ի պաշտօնէիցն եկա-
մտից զՊաւղոսի եւ զԲառնաբայ. որք
խօսէին ընդ նոսա, եւ հաւանեցու-
ցանէին զնոսա կալ մնալ ի շնորհսն
Աստուծոյ։
44 ԴԱ. Եւ ի գալ միւսոյ շաբաթուն,
գրեթէ ամենայն քաղաքն ժողովեցաւ
45 լսել զբանն Աստուծոյ։ Իբրեւ տեսին
Հրեայքն զամբոխն՝ լցան նախանձու,
եւ ընդդէմ դարձեալ ասացելոցն ի Պաւ-
46 ղոսէ՝ հայհոյէին։ Համարձակեալ Պաւ-
ղոսի եւ Բառնաբայ՝ ասէին, Առ ձեզ
նախ պարտ էր խօսել զբանն Աստու-
ծոյ. եւ քանզի դուք մերժէք զնա,
եւ ոչ արժանիս համարիք զձեզ կենացն
յաւիտենականաց, ահաւասիկ դառ-
47 նամք ի հեթանոսս։ Զի այսպէս պատ-
ուիրեաց մեզ Տէր. Եդի զքեզ ի լոյս
հեթանոսաց՝ լինել քեզ ի փրկութիւն
48 մինչեւ ի ծագս երկրի։ Զայս լուեալ
հեթանոսացն ուրախ լինէին, եւ փա-
ռաւոր առնէին զբանն Տեառն. եւ հա-
ւատացին որք էին կարգեալ ի կեանսն
49 յաւիտենականս։ Եւ շրջէր բանն Աս-
50 տուծոյ ընդ ամենայն գաւառն։ Բայց
Հրեայքն գրգռեցին զպաշտօնեայ կա-
նայս զգաստս, եւ զգլխաւորս քաղա-
քին, եւ յարուցեալ հալածանս ի վերայ
Պաւղոսի եւ Բառնաբայ՝ հանին զնոսա
51 ի սահմանացն իւրեանց։ Եւ նոցա թօ-
թափեալ զփոշի ոտից ի վերայ նոցա՝
52 եկին յԻկոնիոն։ Եւ աշակերտքն լնուին
խնդութեամբ եւ Հոգւով Սրբով։

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ եղեւ յԻկոնիոն ի միասին մտանել
նոցա ի ժողովուրդ Հրէիցն եւ խօսել
նոյնպէս, մինչեւ հաւատալ Հրէից եւ
2 Յունաց բազմաց յոյժ։ Բայց անհաւան
Հրեայքն յարուցին եւ չարացուցին
զանձինս հեթանոսացն ի վերայ եղբարց։
3 Բազում ժամանակս շրջէին, համար-
ձակեալք [1]Տեառն վկայութեամբ, բա-
նի շնորհաց իւրոց, եւ տալ" նշանս
եւ արուեստս լինելոյ ի ձեռս նոցա։
4 Եւ եղեն հերձուածք բազմութեան քա-
ղաքին, ոմանք էին ի Հրեայսն, եւ
5 ոմանք յառաքեալսն։ Իբրեւ եղեւ դի-
մել հեթանոսացն եւ Հրէից իշխանօքն
իւրեանց ի թշնամանել եւ ի քարկոծել
6 զնոսա, Ազդ եղեալ նոցա՝ փախեան ի
քաղաքսն Լիկայոնացւոց ի Լիւստրա
եւ ի Դերբէ եւ շուրջ զգաւառաւն,
եւ անդ աւետարանէին։
7 ԴԲ. Եւ այր մի Լիւստրացի տկար
յոտից նստէր՝ կաղ յորովայնէ մօր իւ-
8 րոյ, որոյ երբեք չէր գնացեալ։ Սա
լուաւ զխօսսն Պաւղոսի, որոյ հայե-
ցեալ ի նա եւ տեսեալ թէ ունի հա-
9 ւատս փրկութեան, Ասէ մեծաձայն,
[2]Քեզ ասեմ յանուն Տեառն մերոյ Յի-
սուսի Քրիստոսի," Յոտն կաց ի վերայ
ոտից քոց ուղիղ. եւ վազվազէր եւ

---

[1]Յ-յնն, ի Տէր որ վկայէր բանի շնորհաց իւրոց, տուեալ
[2]ի Բոլորն պակասի

10 գնայր։ Եւ ժողովրդոցն տեսեալ զոր
արարն Պաւղոս՝ բարձին զձայնս իւր-
եանց Լիկայոնարէն եւ ասեն, Աս-
տուածք նմանեալք մարդկան իջին առ
11 մեզ։ Եւ կոչէին զԲառնաբաս Դիոս,
եւ զՊաւղոս՝ Հերմէս, քանզի նա էր
12 առաջնորդ բանին։ Իսկ քուրմն Դիայ
որ կայր առաջի քաղաքին, ցուլս եւ
պսակս հասուցեալ ի դուռնն՝ հանդերձ
13 բազմութեամբքն կամէր զոհել։ Եւ
լուեալ առաքելոցն Բառնաբայ եւ Պաւ-
ղոսի, պատառեալ զհանդերձս իւրեանց՝
արտաքս վազեցին [1]յամբոխէն. աղա-
14 ղակէին եւ ասէին, Արք, զի՞նչ գոր-
ծէք զայդ. մեք ձեզ նմանողք կարեօք
մարդիկ եմք, աւետարանել ձեզ յայդ-
պիսի ունայնութեանց դառնալ յԱս-
տուած կենդանի, որ արար զերկինս
եւ զերկիր եւ զծով եւ զամենայն որ
15 ի նոսա։ Որ յանցեալ ազգսն թոյլ ետ
ամենայն հեթանոսաց գնալ ի ճանա-
16 պարհս իւրեանց։ Եւ սակայն ոչ եթէ
առանց վկայութեան զինքն եթող՝ բա-
րերարութեամբն տալ յերկնից ձեզ
անձրեւս եւ ժամանակս պտղաբերս,
լնուլ կերակրովք եւ ուրախութեամբ
17 զսիրտս ձեր։ Եւ զայս ասացեալ՝ հազիւ
լռեցուցանէին զժողովուրդսն ի չզոհե-
լոյ նոցա. [2]այլ գնալ յիւրաքանչիւր
տեղիս։"
18 ԴԳ. Եւ ի շրջելն նոցա եւ յուսու-
ցանել, եկին հասին յԱնտիոքէ եւ յԻ-
կոնիոնէ Հրեայք. [2]եւ ի վիճել նոցա
համարձակութեամբ," պատրեցին զժո-
ղովուրդսն [2]ի բաց կալ ի նոցանէ, եւ
ասէին թէ Ոչինչ ճշմարտութիւն ա-
սեն, այլ զամենայն ստեն". եւ քար-
կոծեալ զՊաւղոս՝ քարշեցին արտաքս
քան զքաղաքն, եւ համարէին զնա
19 մեռեալ։ Եւ ի պատել զնովաւ աշա-
կերտացն՝ յարեաւ եմուտ ի քաղաքն,
եւ ի վաղիւ անդր ել Բառնաբաւ հան-
20 դերձ ի Դերբէ։ Աւետարանեալ ի քա-
ղաքին յայնմիկ եւ աշակերտեալ զբա-
զումս՝ դարձան ի Լիւստրա եւ յԻկո-
21 նիոն եւ յԱնտիոքիա, Հաստատել զան-
ձինս աշակերտելոցն եւ մխիթարել կալ
հաստատուն ի հաւատսն. եւ թէ՝ Բա-
զումնեղութեամբք պարտ է մեզ մտա-
22 նել յարքայութիւնն Աստուծոյ։ Ձեռ-
նադրեցին նոցա ըստ եկեղեցւոյ՝ երի-
ցունս, աղօթս արարեալ հանդերձ
պահովք՝ յանձն արարին զնոսա Տեառն
23 յոր հաւատացեալ էին։ Եւ շրջեալ ընդ
24 Պիսիդիա եկին ի Պամփիւլիա։ Եւ խօ-
սեցեալ ի Պերգէ զբանն Տեառն՝ իջին
25 յԱտտալիա։ Եւ անտի նաւարկեալ
գնացին յԱնտիոք, ուստի էին յանձն
արարեալ շնորհացն Աստուծոյ ի գործն
26 զոր կատարեցին։ Եկեալ եւ ժողովեալ
զեկեղեցին՝ պատմեցին որչափ արար
Աստուած ընդ նոսա. եւ զի եբաց հե-
27 թանոսաց դուռն հաւատոց։ Շրջէին
ժամանակս ոչ սակաւս ընդ աշա-
կերտսն։

ԳԼ. ԺԵ

1 ԴԴ. Եւ ոմանք իջեալ ի Հրէաստանէ
ուսուցանէին զեղբարս, Եթէ ոչ թլփա-
տիք ըստ օրինացն Մովսիսի՝ ոչ կարէք
2 ապրել։ Եւ ի լինել ոչ սակաւ հակա-
ռակութեան եւ խնդրոյ Պաւղոսի եւ
Բառնաբայ ընդ նոսա, եդին ելանել
Պաւղոսի եւ Բառնաբայ եւ ոմանց ի
նոցանէ առ առաքեալսն եւ երիցունս
յԵրուսաղէմ վասն խնդրոյն այնորիկ։
3 Նոքա յուղարկեալք յեկեղեցւոյն՝ շրջե-
ցան ընդ Փիւնիկէ եւ ընդ Սամարիա.
պատմէին զդարձն հեթանոսաց, եւ
առնէին ուրախութիւն մեծ ամենայն
4 եղբարց։ Եւ հասեալ յԵրուսաղէմ, ըն-
կալեալք յեկեղեցւոյն եւ յառաքելոցն
եւ յերիցանց՝ պատմեցին որչափ ինչ
5 արար ընդ նոսա Աստուած։ Յարեան
ոմանք ի հերձուածոյն փարիսեցւոց հա-
ւատացեալք, եւ ասեն թէ Պարտ է
թլփատել զդոսա, եւ պատուիրել պա-
հել զօրէնսն Մովսիսի։
6 Եւ ժողովեցան առաքեալքն եւ ե-
րիցունք տեսանել վասն բանիս այսո-
7 րիկ։ Եւ յետ բազում խնդիր լինելոյ
յոտն եկաց Պետրոս եւ ասէ ցնոսա,
Արք եղբարք, դուք ինքնին գիտէք,
զի յաւուրցն առաջնոց ի միջի ձերում
ընտրեաց Աստուած բերանով իմով լսել
հեթանոսաց բանին աւետարանի եւ
8 հաւատալ։ Եւ սրտագէտն Աստուած
վկայեաց նոցա, տալով նոցա զՀոգին
9 Սուրբ որպէս եւ մեզ։ Եւ ոչինչ ընտ-
րութիւն արար ի մէջ նոցա եւ մեր,
հաւատովք սրբեալ զսիրտս նոցա։

---

[1] Ցօքն, յամբոխն   [2] ի բաղումս պակասի

40 Արդ ընդէ՞ր փորձէք զԱստուած, դնել
լուծ ի վերայ պարանոցի աշակերտացն,
զոր ոչ հարքն մեր եւ ոչ մեք կարա-
41 ցաք բառնալ։ Այլ շնորհօքն Տեառն
Յիսուսի Քրիստոսի հաւատամք ապ-
րել, զոր օրինակ եւ նոքա։
42 Լռեաց ամենայն ժողովուրդն եւ
լսէին Բառնաբայ եւ Պաւղոսի պատմե-
լոյն, որչափ արար Աստուած նշանս
եւ արուեստս ի հեթանոսս ի ձեռն
նոցա։
43 ԴԵ. Եւ յետ լռելոյն նոցա պատաս-
խանի ետ Յակոբոս եւ ասէ, Արք եղ-
44 բարք, լուարուք ինձ. Շմաւոն պատ-
մեաց որպէս յառաջագոյն Աստուած
այց արար առնուլ ժողովուրդ ի հե-
45 թանոսաց անուան իւրոյ։ Եւ այնմ
միաբանին բանք մարգարէիցն որպէս
46 եւ գրեալ է, Յետ այսորիկ դարձայց
եւ շինեցից զյարկն Դաւթի զանկեալն,
եւ զկործանեալսն նորա վերստին շի-
47 նեցից, եւ կանգնեցից զնա. Որպէս
զի խնդրեսցեն մնացորդք մարդկան
զՏէր, եւ ամենայն հեթանոսք յորոց
վերայ կոչեցեալ է անուն իմ, ասէ Տէր,
48 որ առնէ զայս ամենայն, Յայտնի [1]է
49 ի յաւիտեանցն՟։ Վասն որոյ եւ ես
իրաւունս համարիմ մի՛ նեղել զայնո-
սիկ ոյք ի հեթանոսացն դառնան առ
20 Աստուած։ Այլ տալ թուղթս առ նոսա
խորշել ի կերակրոց կռոց եւ ի պոռնը-
կութենէ եւ ի մեռելոտւոյ եւ յարենէ։
21 Զի Մովսէս յազգացն առաջնոց ըստ
քաղաքաց զքարոզիչսն իւր ունի՝ ի
ժողովսն ըստ ամենայն շաբաթուց ըն-
թերցեալ։
22 Յայնժամ հաճոյ թուեցաւ առաքե-
լոցն եւ երիցանցն ամենայն եկեղե-
ցեաւն, արս ընտրեալս ի նոցանէ ա-
ռաքել յԱնտիոք ընդ Պաւղոսի եւ ընդ
Բառնաբայ, զՅուդա զկոչեցեալն Բար-
սաբա եւ զՇիղա՝ [2]արս գլխաւորս.
23 Գրեալ առ եղբարս՟ ի ձեռն նոցա զայս
ինչ.
Առաքեալքն եւ երիցունքն եւ եղբարք,
յԱնտիոք եւ ի Ասորիս եւ ի Կիլիկիա
եղբարցդ որ ի հեթանոսացդ էք, ող-
24 ջոյն։ Քանզի լուաք թէ ոմանք իբրեւ
ի մէնջ խռովեցուցին զձեզ բանիւք՝
խախտել զանձինս ձեր, ասեն Թլփա-
տել եւ պահել զօրէնսն, որոց ոչ հրա-
25 մայեցաք, Հաճոյ թուեցաւ մեզ միա-
բան ժողովելոցս, արս ընտրեալս յղել
առ ձեզ ընդ սիրելիս մեր, ընդ Բառ-
26 նաբայ եւ ընդ Պաւղոսի, Արք՝ որք
մատնեցին զանձինս իւրեանց վասն
անուան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
27 տոսի։ Արդ առաքեցաք զՅուդա եւ
զՇիղա, եւ նոցա ի բանից զնոյն պատ-
28 մել։ Զի հաճոյ թուեցաւ Հոգւոյն Սըր-
բոյ եւ մեզ մի՛ ինչ աւելի բեռն դնել
ձեզ, բայց միայն ի կարեւորացս յայ-
29 սցանէ. Ի բաց կալ ի զոհելոյ կռոց եւ
յարենէ եւ ի հեղձուցելոյ եւ ի պոռնը-
կութենէ. յորոց պահեալ զանձինս
բարւոք գործէք. ողջ լերուք։
30 Եւ նոքա արձակեալք իջին յԱնտի-
ոք, եւ ժողովեալ զժողովուրդն՝ ե-
31 տուն զթուղթն։ Եւ ընթերցեալ ու-
րախ եղեն ի վերայ մխիթարութեանն։
32 Յուդա եւ Շիղա, զի եւ նոքա մար-
գարէք էին, բանիւք բազմօք մխիթա-
33 րեցին զեղբարս եւ հաստատեցին։ Եւ
եղեալ անդ ժամանակս՝ արձակեցան
խաղաղութեամբ յեղբարց [3]առ առա-
34 քեալսն՟։ [4]Եւ հաճոյ թուեցաւ Շիղայի
35 մնալ անդէն։՟ Բայց Պաւղոս եւ Բառ-
նաբաս շրջէին յԱնտիոք, ուսուցանել
եւ աւետարանել եւ այլովք բազմօք
զբանն Տեառն։
36 ԴԶ. Իսկ յետ աւուրց ինչ ասէ Պաւ-
ղոս ցԲառնաբաս, Դարձցուք եւ շրջես-
ցուք զեղբարբք ըստ ամենայն քաղա-
քաց յորս քարոզեցաք զբանն Տեառն
37 թէ որպէս ունիցին։ Բառնաբաս կա-
մէր առնուլ եւ զՅովհաննէս զկոչե-
38 ցեալն Մարկոս. Բայց Պաւղոս աղաչէր
թէ զմեկնեալն ի նոցանէ ի Պամփիւ-
լիայ եւ զչեկեալն ընդ նոսա ի գործն
39 մի՛ առնուլ ընդ ինքեանս։ Եւ եղեւ
գժտութիւն՝ մինչեւ մեկնել նոցա ի
միմեանց, Բառնաբայ առնուլ զՄար-
40 կոս նաւել ի Կիպրոս։ Եւ Պաւղոսի
ընտրեալ զՇիղա ել՝ յանձն արարեալ
շնորհացն Աստուծոյ յեղբարց անտի։
41 Եւ շրջէր ի կողմանս Ասորւոց եւ Կի-
լիկեցւոց, եւ հաստատէր զեկեղեցիսն։

[1] Ոմանք, են յաւիտենից Տեառն ամենայն գործք իւր

[2] Յոյնն. արս գլխաւորս ի մէջ եղբարց. (23) Գրեալ

[3] Ոմանք, առ որս առաքեցինն զնոսա

[4] Յոմանս պակասի

ԳԼ. ԺԶ

1 Եկն հասս ի Դերբէ եւ ի Լիւստրա.
եւ ահա աշակերտ ոմն էր անդ անուն
Տիմոթէոս, որդի կնոջ Հրէի հաւա-
2 տացելոյ եւ հօր հեթանոսի. Որ վկայ-
եալ էր ի Լիւստրացւոց եւ յԻկոնաց-
3 ւոց եղբարց։ Զսա կամեցաւ Պաւղոս
ընդ իւր տանել, եւ առեալ թլփատեաց
զնա վասն Հրէիցն որ էին ի տեղիսն
յայնոսիկ, քանզի գիտէին ամենեքին
4 զհայր նորա թէ հեթանոս էր։ Իբրեւ
անցանէին ընդ քաղաքսն, աւանդէին
նոցա պահել զհրամանսն պատուիրեալս
յառաքելոցն եւ յերիցանցն որք յԵրու-
5 սաղէմ։ Եւ եկեղեցիքն հաստատէին
ի հաւատս, եւ յաւելուին ի թիւն հա-
նապազօր։
6 Դէ. Եւ շրջեցան ընդ Փռիւգիա եւ
ընդ կողմանս Գաղատացւոց, արգել-
եալք ի Հոգւոյն Սրբոյ խօսել զբանն
7 յԱսիա։ Բայց եկեալ առ Միւսեաւ՝
թեւակոխէին երթալ ի Բիւթանիա, եւ
ոչ համարձակեաց նոցա Հոգին Յիսու-
8 սի։ Եւ անցեալ ըստ Միւսիա՝ իջին
9 ի Տրովադա։ Եւ տեսիլ երեւեցաւ ի
գիշերի Պաւղոսի. այր ոմն Մակեդո-
նացի կայր, աղաչէր զնա եւ ասէր,
Անցեալ ի Մակեդոնիա օգնեսցես մեզ։
10 Եւ իբրեւ զտեսիլն ետես, վաղվաղակի
խնդրեցաք ելանել ի Մակեդոնիա, տե-
ղեկացեալք թէ հրաւիրեաց զմեզ Տէր
աւետարանել նոցա։
11 Եւ ելեալ ի Տրովադայ դէպ ուղիղ
գնացաք ի Սամոթրակէ, եւ ի վաղիւ
12 անդր ի Նոր քաղաք. Եւ անտի ի Փի-
լիպպուս, որ է առաջին վիճակ Մա-
կեդոնացւոց՝ քաղաք կողոնիա. եւ
անդ ի քաղաքին դադարեալ մեր ա-
13 ւուրս ինչ, Յաւուր շաբաթու ելաք
արտաքոյ քաղաքին առ գետափնն ուր
համարէին աղօթս մատուցանել, եւ
նստեալ խօսէաք ընդ ժողովեալ կա-
14 նայսն։ Եւ կին ոմն անուն Լիդիա,
ծիրանավաճառ ի Թիւատիր քաղաքէ,
երկիւղած յԱստուծոյ, լուաւ, զորոյ
Տէր խոկ եբաց զսիրտն անսալ խօսիցն
15 Պաւղոսի։ Եւ իբրեւ մկրտեցաւ ինքն
եւ տուն իւր, աղաչէր եւ ասէր, Եթէ
համարիք զիս հաւատացեալ Տեառն,
մտեալ ի տուն իմ ագերուք. եւ բռնի-
դատեաց տարաւ զմեզ։
16 Եւ եղեւ մինչ երթայաք մեք յա-
ղօթս, պատահեաց մեզ աղախին ոմն
զոր ունէր այս հարցուկ. որ շահս բա-
զումս տայր տերանց իւրոց մոլելովն։
17 Նա զհետ եղեալ Պաւղոսի եւ մեր՝ ա-
ղաղակէր եւ ասէր, Արքս այս ծառայք
Աստուծոյ Բարձրելոյ են, որ պատմեն
18 ձեզ զճանապարհս փրկութեան։ Եւ
զայս առնէր ի բազում աւուրս. զայ-
րացեալ Պաւղոս՝ դարձաւ եւ ասէ
ցայսն, Պատուիրեմ քեզ յանուն Յի-
սուսի Քրիստոսի ելանել ի դմանէ.
19 եւ ել ի նմին ժամու։ Իբրեւ տեսին
տեարք նորա եթէ հատաւ յոյս շահի
նոցա, առեալ զՊաւղոս եւ զՇիղա՝
ձգեցին ի հրապարակ առ իշխանսն։
20 Եւ ածեալ զնոսա առ զօրագլուխսն՝
ասեն, Արքս այս խռովեցուցանեն զքա-
21 ղաքս մեր. ինքեանք Հրեայք են, Եւ
պատմեն մեզ օրէնս զոր չէ արժան
մեզ ընդունել եւ ոչ առնել, զի Հռով-
22 մայեցիք եմք։ Եւ կուտեցաւ ամբոխն
ի վերայ նոցա. եւ զօրագլուխքն պա-
տառեցին զհանդերձս [1]իւրեանց, հրա-
23 մայեցին գան հարկանել. Եւ բազում
վէրս եդեալ ի վերայ նոցա՝ արկին ի
բանտ, պատուիրեցին բանտապետին
24 զգուշութեամբ պահել զնոսա։ Որոյ
առեալ զայսպիսի պատուէր՝ արկ զնո-
սա ի ներքին բանտն, եւ զոտս նոցա
պնդեաց ի կոճեղ։
25 Եւ ի մէջ գիշերոյն Պաւղոս եւ Շի-
ղա կային յաղօթս եւ օրհնէին զԱս-
տուած. ունկն դնէին նոցա կալանա-
26 ւորքն։ Եւ եղեւ յանկարծակի շար-
ժումն մեծ մինչեւ շարժել հիմանց բան-
տին, եւ բացան անդէն դրունքն ամե-
նայն, եւ ամենեցուն կապանք լուծան։
27 Իբրեւ զարթեաւ բանտապետն եւ ե-
տես բացեալ զդուրս բանտին, ձգեաց
զսուսեր եւ կամէր երթալ զիւրովին,
28 կարծէր փախուցեալ զկապեալսն։ Եւ
կոչեաց ի ձայն մեծ Պաւղոս եւ ասէ,
Մի՛ ինչ գործեր ընդ անձն քո չար,
29 քանզի ամենեքին աստ եմք։ Խնդրեաց
լոյս եւ դիմեաց ի ներքս, եւ զահի
հարեալ անկաւ առաջի Պաւղոսի եւ
30 Շիղայի. Եւ ածեալ զնոսա արտաքս՝
ասէ, Տեարք, զի՞նչ պարտ է ինձ առ-

[1] Յօրնն, նոցա

31 նել զի ապրեցայց։ Եւ նոքա ասեն,
Հաւատա ի Տէր Յիսուս Քրիստոս, եւ
ապրեսցիս դու եւ [1]ամենայն տուն քո։
32 Եւ խօսեցան նմա զբանն Տեառն՝ եւ
33 ամենեցուն որ էին ի տան նորա։ Եւ
առեալ զնոսա ի նմին ժամու գիշե-
րոյն՝ լուաց ի վիրաց անտի, եւ մկրտե-
ցաւ ինքն եւ իւրքն ամենեքեան ան-
34 դէն վաղվաղակի։ Եւ ածեալ զնոսա
ի տուն իւր՝ եդ առաջի նոցա սեղան.
եւ ուրախ եղեւ ամենայն տամբն հա-
35 ւատացեալ յԱստուած։ Եւ իբրեւ այգ
եղեւ, առաքեցին զօրագլուխքն զնուի-
րակսն եւ ասեն, Արձակեա զարսդ
36 զայդոսիկ։ Եւ պատմեաց բանտապետն
զբանսն՝ Պաւղոսի, եթէ Առաքեցին
զօրագլուխքն զի արձակիցիք. արդ ե-
37 լէք եւ երթայք խաղաղութեամբ։ Իսկ
Պաւղոս ասէ ցնոսա, Գան հարեալ
զմեզ հրապարակաւ, արս անմեղս
Հռովմայեցիս, արկին ի բանտ, եւ արդ
լռելեա՞յն հանեն զմեզ. ոչ այդպէս,
այլ եկեսցեն ինքեանք իսկ հանցեն
38 զմեզ։ Եւ պատմեցին զօրագլխացն
նուիրակքն զբանսն. զահի հարան իբ-
րեւ լուան թէ Հռովմայեցիք են, եւ
39 եկեալ աղաչեցին զնոսա։ Եւ իբրեւ
հանին, աղաչէին գնալ ի քաղաքէն։
40 Եւ ելեալ ի բանտէն մտին առ Լիդիա,
եւ տեսեալ զեղբարս՝ մխիթարեցին
զնոսա եւ գնացին։

ԳԼ. ԺԷ

1 ԽԱ. Եւ շրջեալ ընդ Ամփիպոլիս եւ
ընդ Ապողոնիա՝ եկին ի Թեսաղոնիկէ,
2 ուր էր ժողովուրդ Հրէիցն։ Եւ ըստ
սովորութեանն Պաւղոս եմուտ առ
նոսա, եւ ի շաբաթս երիս խօսեցաւ
3 ընդ նոսա ի գրոց։ Բանայր եւ դնէր
առաջի եթէ պարտ էր Քրիստոսի չար-
չարել եւ յառնել ի մեռելոց, եւ թէ
Նա է Քրիստոսն՝ Յիսուս զոր ես պատ-
4 մեմ ձեզ։ Եւ ոմանք ի նոցանէ հաւա-
նեցան, եւ միաձայնեցան Պաւղոսի եւ
Շիղայի, բայց պաշտօնէիցն հեթանո-
սաց էր բազմութիւն յոյժ, եւ ի կա-
5 նանց գլխաւորաց ոչ սակաւք։ Եւ նա-
խանձեցան [2]Հրեայքն, եւ առեալ արս
ոմանս գռեհիկս անօրէնս, ամբոխ ա-
րարեալ խռովեցին զքաղաքն. եւ կու-
տեալ յապարանսն Յասոնի, խնդրէին
6 զնոսա ածել ի հրապարակ։ Եւ իբրեւ
ոչ գտին զնոսա, քարշէին զՅասոն եւ
զոմանս եղբարս առ քաղաքապետսն,
բողոք բարձեալ թէ Որք զաշխարհս
7 խռովեցին՝ սոքա եւ այսր հասին. Զորս
ընկալեալ է Յասոն. եւ սոքա ամե-
նեքեան հակառակ հրամանացն Կայսեր
գործեն, թագաւոր զոմն ասեն զՅի-
8 սուս։ Եւ խռովեցուցին զժողովուրդսն
եւ զքաղաքապետսն որ լսէին զայս։
9 Եւ առեալ երաշխաւորութիւն առ ի
Յասոնայ եւ յայլոցն՝ արձակեցին զնո-
10 սա։ Բայց եղբարքն վաղվաղակի գիշե-
րայն յուղարկեցին զՊաւղոս եւ զՇիղա
ի Բերիա. որք իբրեւ հասին անդր,
11 ի ժողովուրդն Հրէից գնացին։ Զի սո-
քա էին ազնուազոյնք քան որ ի Թե-
սաղոնիկն էին. որք ընկալան զբանն
ամենայն յօժարութեամբ, հանապազ
քննէին զԳիրս եթէ իցէ՞ այս այսպէս։
12 Եւ բազումք ի նոցանէ հաւատացին
եւ ի Յունաց կանանց զգաստից եւ յա-
13 րանց ոչ սակաւք։ Բայց իբրեւ գիտա-
ցին որ ի Թեսաղոնիկէ Հրեայքն էին
եթէ եւ ի Բերիա պատմեցաւ ի Պաւ-
ղոսէ բանն Աստուծոյ, եկին եւ անդր
շարժել եւ խռովեցուցանել զժողո-
14 վուրդսն։ Յայնժամ զՊաւղոս վաղվա-
ղակի առաքեցին եղբարքն գնալ մինչեւ
ի ծովեզր. եւ մնացին Շիղա եւ Տիմո-
15 թէոս անդէն։ Եւ որք տանէին զՊաւ-
ղոս՝ ածին զնա մինչեւ յԱթէնս. եւ
առեալ պատուէր առ Շիղա եւ Տիմո-
թէոս զի վաղվաղակի եկեսցեն առ նա,
եւ գնացին։
16 ԽԲ. Եւ յԱթէնս ի մնալն նոցա Պաւ-
ղոսի՝ զայրանայր հոգի նորա ի նմա,
զի տեսանէր ի կռապաշտութեան զքա-
17 ղաքն։ Եւ խօսէր ի ժողովրդեանն ընդ
Հրեայս եւ ընդ պաշտօնեայսն, եւ ի
հրապարակին զամենայն օր որոց եւ
18 պատահէին։ Ոմանք յԷպիկուրեանցն
եւ ի Ստոյիկեանց փիլիսոփայից հակա-
ռակէին ընդ նմա. եւ ոմանք ասէին,
Զի՞նչ կամիցի սերմանաքաղս այս խօ-
սել. իսկ այլք՝ թէ Օտարոտի դից
թուի պատմիչ լինելոյ. քանզի զՅի-
սուս եւ զյարութիւնն աւետարանէր։
19 Եւ առեալ զնա ածին յԱրիսպագոսն,

---

[1] Ի բազումս պակասի
[2] Ոմանք, անհաւանք Հրեայքն

*եւ ասէին, Կարասցո՞ւք իմանալ թէ
զի՞նչ է նոր վարդապետութիւնդ որ
20 ի քէն պատմի։ Օտարացուցիչս ինն
բերես ի լսելիս մեր, կամիմք գիտել
21 թէ զի՞նչ կամիցի այս լինել։ (Զի Ա-
թենացիք ամենեքին եւ եկքն օտարք
ոչ յայլ ինչ պարապէին, բայց ասել
22 ինչ կամ լսել նորագոյնս։) Եկաց Պաւ-
ղոս ի մէջ Արիսպագին եւ ասէ, Արք
Աթենացիք, ըստ ամենայնի իբրեւ
23 պաշտօնասէրս տեսանեմ զձեզ։ Քանզի
շրջեալ եւ տեսեալ զպաշտամունս ձեր,
գտի բագին մի յորում գրեալ էր Ան-
ծանօթի Աստուծոյ. զոր դուքն յան-
ծանօթս պաշտէք՝ ես զնոյն պատմեմ
24 ձեզ։ Աստուած որ արար զաշխարհս
եւ զամենայն որ ի նմա, նա երկնից
եւ երկրի է Տէր. ոչ ի ձեռագործ տա-
25 ճարս բնակէ, Եւ ոչ ի ձեռաց մարդ-
կան պաշտի իբրեւ կարօտ իմիք. նա
տայ ամենայնի կեանս եւ շունչ եւ
26 զամենայն ինչ։ Արար ի միոջէ արենէ
զամենայն ազգս մարդկան՝ բնակել ի
վերայ ամենայն երեսաց երկրի, հաս-
տատեաց կարգեալ ժամանակս եւ սահ-
մանադրութիւնս բնակութեան նոցա՝
27 խնդրել զԱստուած. Զի թերեւս զննի-
ցեն զնա եւ գտանիցեն. նա՝ եւ ոչ
հեռի իսկ է յիւրաքանչիւր ումեքէ ի
28 մէնջ։ Զի նովաւ կեամք եւ շարժիմք
եւ եմք, որպէս եւ ոմանք ի ձերոց
ճարտարաց ասացին, Թէ նորա եւ ազգ
29 իսկ եմք։ Եւ արդ՝ որովհետեւ ազգ
եմք Աստուծոյ, ոչ պարտիմք համա-
րել ոսկւոյ կամ արծաթոյ կամ քարի
որ ի ճարտարութենէ եւ ի մտաց մար-
դոյ քանդակեալ իցէ, զԱստուածա-
30 կանն լինել նմանող։ Բայց զժամա-
նակս անգիտութեանն անտես արար-
եալ Աստուծոյ, արդ զայս պատուիրէ
[1]մարդկան՝ ամենայն ումեք՝՝ ապաշ-
31 խարել։ Քանզի հաստատեաց օր յո-
րում պարտ է դատել զաշխարհս ար-
դարութեամբ ի ձեռն առնն որով սահ-
մանեաց տալ հաւատս ամենեցուն՝ յա-
րուցեալ զնա ի մեռելոց։
32 Իբրեւ լուան զյարութիւն մեռելոց,
ոմանք ծաղր առնէին, կէսքն ասէին,
Լուիցուք ի քէն վասն այդորիկ միւս
33 անգամ։ Եւ ապա Պաւղոս ել գնաց
34 ի միջոյ նոցա։ Եւ ոմանք արք ան-
կեալք ի նա՝ հաւատացին, ընդ որս էր
եւ Դիոնեսիոս Արիսպագացի եւ կին մի
անուն Դամարիս եւ այլք ընդ նոսա։*

ԳԼ. ԺԸ

1 ԵԳ. **Յ***ետ այսորիկ մեկնեալ Պաւղոսի
յԱթենացւոց անտի՝ եկն ի Կորնթոս.
2 Եւ եգիտ զոմն Հրեայ, անուն Ակիւ-
ղաս, յազգէ Պոնտացի, այն ինչ եկեալ
յԻտալիայ, եւ զՊրիսկիղա կին նորա,
վասն հրամանին Կղաւդեայ՝ որոշել
զամենայն Հրեայս ի Հռովմայ, եւ յա-
3 րեցաւ ի նոսա։ Եւ վասն զի համա-
րուեստ էր, եղեւ առ նոսա եւ գործէր,
քանզի էին խորանակարք արուեստիւ։
4 Եւ խօսէր ի ժողովրդեանն ըստ ամե-
նայն շաբաթուց, եւ հաւանեցուցանէր
5 զՀրեայս եւ զհեթանոսս։ Իբրեւ իջին
ի Մակեդոնիայ Շիղա եւ Տիմոթէոս,
ստիպէր հոգւովն Պաւղոս դնել վկայու-
թիւն Հրէիցն թէ Յիսուս է Քրիստոսն։
6 Եւ յընդդէմ դառնալ նոցա եւ ի հայհո-
յել, թօթափեաց զձորձս եւ ասէ ցնո-
սա, Արիւն ձեր ի գլուխ ձեր, քաւեալ
եմ ես, յայսմ հետէ ի հեթանոսս եր-
7 թամ։ Եւ գնացեալ անտի՝ եմուտ ի
տուն ուրումն, որոյ անուն էր [2]Տի-
տոս Յուստոս, պաշտօնեայ Աստուծոյ.
որոյ ապարանքն էին մերձ ի ժողո-
8 վետղն։ Կրիսպոս ժողովրդապետ հա-
ւատաց ի Տէր ամենայն տամբ իւրով.
եւ բազմաց ի Կորնթացւոցն լուեալ՝
9 հաւատացին եւ մկրտեցան։ Եւ ասէ
Տէր ի գիշերի տեսլեամբ ցՊաւղոս,
Մի՛ երկնչիր, այլ խօսեաց եւ մի՛ լռեր,
10 Քանզի ես ընդ քեզ եմ, եւ ոչ ոք ընդ-
դէմ դարձցի քո՝ ի չարչարել զքեզ.
քանզի ժողովուրդ է իմ բազում ի քա-
11 ղաքիս յայսմիկ։ Եւ նստաւ անդ տարի
մի եւ ամիսս վեց՝ ուսուցանել նոցա
զբանն Աստուծոյ։
12 ԵԴ. Առ Գաղիոնիւ փոխանակաւ
բդեշխին Աքայեցւոց յարեան միաբան
Հրեայքն ի վերայ Պաւղոսի, եւ ածին
13 զնա յատեան. Եւ ասէին եթէ Արտա-
քոյ օրինաց պատրէ սա զմարդիկ՝ պաշ-
14 տել զԱստուած։ Եւ իբրեւ մերձ էր
Պաւղոս բանալ զբերան իւր, ասէ*

[1]Յոյնն, ամենայն մարդկան ամենայն ուրեք

[2]Յոմանս պակասի

Գաղիոնն զՀրեայսն, Եթէ էր ինչ ա-
նիրաւութիւն կամ խարդախութիւն
չարեաց, ով Հրեայք, ի դէպ էր ինձ
15 անսալ ձեզ։ Ապա եթէ խնդիրք ինչ
են վասն բանի եւ անուանց եւ օրի-
նաց ձերոց՝ տեսէք ձեզէն, քանզի դա-
տաւոր այդպիսի իրաց չկամիմ լինել։
16 Եւ մերժեաց զնոսա յատենէ անտի։
17 Եւ առեալ ամենեցուն Յունացն զՍոս-
թենէս ժողովրդապետն՝ հարկանէին
առաջի ատենին, եւ ոչինչ զայնմանէ
Գաղիոնի փոյթ լինէր։
18 Բայց Պաւղոսի տակաւին մնացեալ
աւուրս բազումս, յեղբարց հրաժար-
եալ՝ նաւէր յԱսորիս, եւ ընդ նմա
Պրիսկիղա եւ Ակիւղաս, փոքրել զգը-
լուխ ի Կենքրա, քանզի ուխտադիր
19 էր։ Եւ հասեալ յԵփեսոս՝ զնոսա եթող
անդ, եւ ինքն մտեալ ի ժողովուրդն
20 խօսէր ընդ Հրեայսն։ Եւ աղաչեցին
զնա բազում ժամանակս լինել անդ,
21 եւ ոչ առ յանձն. Այլ հրաժարեաց ի
նոցանէ եւ ասէ, [1]Դարձեալ շրջեցայց
22 Աստուծոյ կամօքն առ ձեզ. Ամբար-
ձաւ յԵփեսոսէ, եւ իջեալ ի Կեսարիա՝
ել եւ ետ ողջոյն եկեղեցւոյն, էջ յԱն-
23 տիոք։ Եւ եղեալ անդ ժամանակ ինչ՝
ել շրջել կարգաւ ընդ Գաղատացւոց
աշխարհն եւ ընդ Փռիւգիա, հաստա-
տել զամենայն աշակերտեալսն։
24 Հրեայ ոմն [2]Ապեղէս անուն Աղեք-
սանդրացի յազգէ, այր ճարտարաբան,
եկն եհաս յԵփեսոս, զօրաւոր էր
25 գրովք։ Սա էր տեղեկացեալ ճանա-
պարհին Տեառն, եւ եռայր հոգւով,
խօսէր եւ ուսուցանէր ճշմարտու-
թեամբ վասն [3]Յիսուսի. գիտէր մի-
26 այն զմկրտութիւնն Յովհաննու։ Սա
սկսաւ համարձակել ի ժողովրդեանն.
եւ լուեալ ի նմանէ Ակիւղայ եւ Պրիս-
կիղայ՝ առին զնա առ ինքեանս, եւ
ճշմարտագոյնս պատմեցին նմա զճա-
27 նապարհն Աստուծոյ։ Իբրեւ կամեցաւ
նա գնալ յԱքայիա, [4]յօժարեալ եղ-
բարցն՝ գրեցին առ աշակերտսն ընդու-
նել զնա. որ իբրեւ եհաս անդր, բա-
զում նպաստ լինէր հաւատացելոցն
28 ի ձեռն շնորհացն։ Քանզի պնդագոյն
զՀրեայսն յանդիմանէր հրապարակաւ
ցուցանել գրովք՝ եթէ Քրիստոսն է
Յիսուս։

ԳԼ. ԺԹ

1 ԵԵ. Եւ եղեւ մինչդեռ Ապողոսն ի
Կորնթոս էր, Պաւղոսի շրջեալ զվերին
կողմամբքն եւ իջանել յԵփեսոս, եւ
2 գտանել զոմանս զաշակերտս, Ասէ
ցնոսա, եթէ Հոգի Սուրբ ընկալարո՞ւք
ի հաւատալն. նոքա ասեն ցնա, Այլ
եւ ոչ թէ Հոգի Սուրբ գուցէ՝ լուեալ
3 է մեր։ Եւ ասէ, Իսկ յի՞նչ մկրտե-
ցարուք. նոքա ասեն, Ի Յովհաննու
4 մկրտութիւնն։ Եւ ասէ Պաւղոս, Յով-
հաննէս մկրտեաց մկրտութիւն ապաշ-
խարութեան [5]ամենայն ժողովրդեանն
եւ ասէր՝՝ զի որ գալոցն է յետ նորա՝
ի նա հաւատասցեն, այսինքն է ի Յի-
5 սուս Քրիստոս։ Եւ իբրեւ լուան,
մկրտեցան յանուն Տեառն Յիսուսի։
6 Եւ ի դնել ի վերայ նոցա Պաւղոսի
զձեռն՝ եկն Հոգին Սուրբ ի վերայ նո-
ցա, խօսէին լեզուս եւ մարգարէա-
7 նային։ Եւ էին ամենեքեան արք իբ-
8 րեւ երկոտասան։ Եւ մտեալ ի ժողո-
վուրդն՝ համարձակէր ամիսս երիս,
խօսէր եւ հաւանեցուցանէր վասն ար-
9 քայութեանն Աստուծոյ։ Իբրեւ ո-
մանք խստանային եւ ընդդէմ դառ-
նային բամբասել զճանապարհն առաջի
բազմութեանն, մեկնեալ ի նոցանէ՝ ո-
րոշեաց զաշակերտսն, հանապազօր խօ-
սէր ի դպրանին Տիւրաննեայ ուրումն։
10 Եւ այս եղեւ զերկեամ մի, մինչեւ
ամենայն բնակչացն Ասիացւոց լսել
զբանն Տեառն, Հրէից եւ հեթանոսաց։
11 Եւ զօրութիւնս ոչ սակաւս առնէր Աս-
12 տուած ի ձեռն Պաւղոսի. Մինչեւ ի
հիւանդս տանել [6]ի քրտանէ նորա
թաշկինակս կամ վարշամակս, եւ մեր-
ժել ի նոցանէ ախտիցն, եւ այսոց չա-
13 րաց ելանել։ Յանդգնեցան ոմանք եւ
ի շրջող Հրէիցն, որ երդմնեցուցիչքն
էին, անուանել ի վերայ այնոցիկ որք
ունէին այսս չարս՝ զանուն Տեառն
Յիսուսի, եւ ասէին, Երդմնեցուցանեմ

---

[1] Ոմանք, Պարտ է ինձ ազարէն զառաջիկայ տօնն կատարել յԵրուսաղէմ, բայց դարձեալ
[2] Յոլովք, Ապողոս
[3] Ոմանք, Տեառն
[4] Յոմն, քաջալերեցին եղբարքն

[5] Յոմն, և ասէր ժողովրդեանն
[6] Յոմն, ի մարմնոյ

զձեզ ի Յիսուս զոր Պաւղոսն քարոզէ։
14 էին ուրումն Սկեւեայ Հրէի քահա-
նայապետի եւթն որդի, որ զայս առ-
15 նէին։ Պատասխանի ետ այսն չար եւ
ասէ ցնոսա, ԶՅիսուս գիտեմ եւ զՊաւ-
16 ղոս ճանաչեմ, բայց դուք ո՞վ էք։ Եւ
վազեաց այրն յորում էր այսն չար՝
ըմբռնեալ [1]զերկոսեան յաղթահարեաց
զնոսա, մինչեւ մերկս եւ վիրաւորս
17 փախչել ի տանէ անտի։ Եւ այս յայտնի
եղեւ ամենայն Հրէից եւ հեթանոսաց
որ բնակեալ էին յԵփեսոս. եւ անկաւ
երկեւղ յամենեսեան ի նոսա, եւ մե-
18 ծանայր անուն Տեառն Յիսուսի։ Եւ
բազումք ի հաւատացելոցն գային, եւ
խոստովան լինէին եւ պատմէին զգործս
19 իւրեանց։ Եւ բազումք ի կախարդա-
տարացն բերէին զգիրսն, այրէին առա-
ջի ամենեցուն. եւ համարեցան զգինս
նոցա եւ գտանէին արծաթոյ բեւրս
հինգ։
20 ԵԶ. Եւ այսպէս բանն Աստուծոյ ա-
ճէր եւ զօրանայր։
21 Եւ իբրեւ կատարեցաւ այս, եդ Պաւ-
ղոս ի մտի շրջել ընդ Մակեդոնիա եւ
ընդ Աքայիա եւ գալ յԵրուսաղէմ. ա-
սէր եթէ Յետ երթալոյն իմ անդր՝
22 պարտ է ինձ եւ զՀռովմ տեսանել։ Ա-
ռաքեաց ի Մակեդոնիա երկուս ի պաշ-
տօնէիցն իւրոց, զՏիմոթէոս եւ զԵ-
րաստոս, եւ ինքն մնաց ժամանակս
ինչ յԱսիա։
23 Եւ եղեւ ի ժամանակին յայնմիկ խռո-
վութիւն ոչ սակաւ վասն ճանապար-
24 հին։ Իսկ Դեմետրիոս ոմն անուն ար-
ծաթագործ գործէր մեհեանս արծաթիս
Արտեմիս դից, եւ տայր ճարտարացն
25 լինել ոչ սակաւ շահ. Որ ժողովեաց
իսկ եւ զձեռագէտս արուեստին եւ
ասէ, Արք, դուք ձեզէն իսկ գիտէք,
26 զի յայսմ գործոյ է շահ մեզ։ Եւ տե-
սանէք եւ լսէք եթէ ոչ միայն զԵփե-
սացւոց, այլ գրեթէ զամենայն իսկ Ա-
սիացւոց, Պաւղոսս այս հաւանեցու-
ցեալ շրջեաց բազում ժողովս՝ ասել թէ
27 Ոչ են աստուածք ձեռագործք։ Եւ ոչ
միայն այս ճգնէ զմեր կողմս գալ ի
յանդիմանութիւն, այլ եւ զմեծին աս-
տուածոյ Արտեմեայ զմեհեանն յոչինչ
համարել. նա եւ քակելոց եւս իցէ
մեծութիւն նորա, զոր ամենայն Ասիա
28 եւ տիեզերք պաշտեն։ Եւ զայս իբրեւ
լուան, լի եղեն բարկութեամբ. աղա-
ղակէին եւ ասէին, Մեծ է Արտեմիս
29 Եփեսացւոց։ Եւ լցաւ քաղաքն խռո-
վութեամբ, դիմեցին առ հասարակ ի
թէատրոնն, յափշտակեցին զԳայիոս
եւ զԱրիստարքոս Մակեդոնացի, զու-
30 ղեկիցսն Պաւղոսի։ Բայց Պաւղոս իբ-
րեւ կամեցաւ մտանել յամբոխն, ոչ
31 թողլին զնա աշակերտքն։ Ոմանք եւ
յԱսիապետացն որ էին նորա բարե-
կամք՝ յղէին առ նա եւ աղաչէին, մի՛
32 տալ զանձն ի թէատրոնն։ Այլք այլ
ինչ աղաղակէին, զի էր ժողովն նոցա
խռովեալ. եւ բազումք ի նոցանէ ոչ
գիտէին թէ վասն որոյ ժողովեալ իցեն։
33 Եւ յամբոխէն բազմութենէ յառաջ կա-
լան զԱղեքսանդրոս. եւ իբրեւ ածին
զնա յառաջ Հրեայքն, Աղեքսանդրոս
շարժեաց զձեռն եւ կամէր պատաս-
34 խանի առնել ամբոխին։ Իբրեւ գիտա-
ցին թէ այրն Հրեայ է, միաբարբառ
եղեալ յամենեցունց՝ իբրեւ ժամս եր-
կուս աղաղակել թէ Մեծ է Արտեմիս
35 Եփեսացւոց։ Լռեցոյց դպրապետն զամ-
բոխն եւ ասէ, Արք Եփեսացիք, իսկ
ո՞վ է ի մարդկանէ որ ոչ գիտէ զԵփե-
սացւոց քաղաքս մեհենազարդ մեծին
36 Արտեմեայ դիցն եւ Դիոպետեայ։ Եւ
զի այդ այդպէս է անշուշտ, ձեզ պարտ
է հանդարտել եւ մի՛ ինչ յանդգնու-
37 թեամբ գործել։ Ածէք զարսդ զայդո-
սիկ այսր, ոչ մեհենակապուտս եւ ոչ
38 հայհոյիչս աստուածոյն մերոյ։ Զի եթէ
Դեմետրիոս եւ որք ընդ նմա ճարտարք
ունիցին ինչ ընդ ումեք բանս, յատ-
եան երթիցեն, եւ դատաւորք դոն,
39 եւ ամբաստան լիցին զմիմեանց։ Ապա
եթէ վասն այլ իրիք խնդիր իցէ, յօ-
40 րինաւոր ժողովն վճարեսցի։ Քանզի
եւ մեզ վիշտ վտանգի է ընդ կռուոյս
այսր աւուր՝ առանց իրիք յանցանաց
լինելոյ, զորմէ ոչ կարասցուք պա-
տասխանի տալ վասն ժողովոյս այսո-
րիկ։ Եւ զայս ասացեալ՝ արձակեաց
զժողովն։

ԳԼ. Ի

1 ԽԵ. Եւ յետ դադարելոյ ամբոխին՝

[1]Ոմանք, զնոսա

կոչեաց Պաւղոս զաշակերտսն, ¹եւ
մխիթարեաց՝ ողջոյն ետ եւ ել գնաց
2 ի Մակեդոնիա։ Եւ շրջեալ ընդ կող-
մանսն ընդ այնոսիկ, եւ մխիթարեալ
զնոսա բանիւք բազմօք՝ եկն յԵլլադա։
3 Իբրեւ արար անդ ամիսս երիս, եղեւ
նմա դաւ ի Հրէիցն, մինչդեռ կամէր
ելանել յԱսորիս. խորհուրդ կալաւ
4 դառնալ ընդ Մակեդոնիա։ Եւ երթայր
ընդ նմա մինչեւ յԱսիա Սոսիպատրոս
¹Պիւռեայ Բերիացի, եւ ի Թեսաղոնի-
կեցւոց Արիստարքոս եւ Սեկունդոս,
եւ Գայիոս Դերբացի եւ Տիմոթէոս,
եւ Ասիացիք՝ Տիւքիկոս եւ Տրոփիմոս։
5 Սոքա յառաջ երթեալ մնային մեզ ի
6 Տրովադա։ Եւ մեք նաւեցաք յետ ա-
ւուրցն բաղարջակերաց ի Փիլիպպեայ,
եւ եկաք առ նոսա ի Տրովադա՝ մին-
չեւ յաւուրս հինգ. անդ դադարեցաք
աւուրս եւթն։
7 Եւ ²յաւուրն շաբաթուց՝ մինչդեռ
ժողովեալ էաք բեկանել զհացն, Պաւ-
ղոս խօսէր ընդ նոսա զի գնալոց էր
ի վաղիւ անդր. եւ երկայնեաց զբանն
8 մինչեւ ի մէջ գիշերոյն։ Էին լապտերք
բազումք ի վերնատանն ուր էաք ժո-
9 ղովեալ։ Եւ նստէր ոմն երիտասարդ
անուն Եւտիքոս ի վերայ պատուհա-
նին, նիրհէր ի քուն թանձրութեան.
ի խօսելն Պաւղոսի յաճախ, ընկղմեալ
ի քնոյ անտի՝ անկաւ յերրորդ դստի-
կոնէն ի վայր, եւ բարձաւ մեռեալ։
10 Եւ իջեալ Պաւղոսի անկանէր զնովաւ,
առնոյր զնա ընդ գիրկս եւ ասէր. Մի՛
խռովիք, քանզի հոգի սորա ի սմին է։
11 Եւ ել եբեկ զհացն եւ ճաշակեաց. եւ
բազում եւս խօսեցաւ մինչեւ յառա-
12 ւօտն, եւ ապա ել գնաց։ Եւ ածին
զպատանին կենդանի, եւ մխիթարե-
13 ցան ոչ սակաւ։ Եւ մեք մտեալ ի նաւն՝
ամբարձաք յԱսոն, անտի ակն ունէ-
աք միւսանգամ առնուլ զՊաւղոս, զի
այնպէս պատուիրեալ էր, մինչ ինքն
14 ³զցամաքաւն երթալոց էր։ Եւ իբրեւ
դիպեցաւ մեզ ի յԱսոն, առեալ զնա
15 եկաք ի Միտիլինէ։ Եւ անտի նաւեալ՝
ի վաղիւ անդր հասաք հանդէպ Քիայ,
եւ ի միւս օրն հասաք ի Սամոս, եւ
16 ⁴ի վաղիւ անդր եկաք ի Միլետոն։ Զի
ի մտի եդեալ էր Պաւղոսի նաւել առ
Եփեսոսաւ, որպէս զի մի՛ լիցի նմա ժա-
մանակ ինչ յամել յԱսիա. քանզի փու-
թայր, եթէ հնար ինչ իցէ նմա, զօրն
Պենտեկոստէից երթալ յԵրուսաղէմ։
17 ԶԱ. Եւ ի Միլետեայ յղեալ յԵփեսոս՝
18 կոչեաց զերիցունս եկեղեցւոյն։ Եւ
իբրեւ եկին առ նա, ասէ ցնոսա, Դուք
ձեզէն գիտէք յօրէ յառաջնմէ յորմէ
եկի յԱսիա, ո՛րպէս ընդ ձեզ զամենայն
19 ժամանակսն եղէ. Ծառայել Տեառն
ամենայն խոնարհութեամբ, եւ բա-
զում արտասուօք եւ փորձութեամբք
որ դիպեցան ինձ ի նենգութեանց Հրէ-
20 ից։ Ո՛րպէս ոչինչ զանգիտեցի յօգտա-
կարացն չպատմել ձեզ եւ ուսուցանել
21 զձեզ հրապարակաւ եւ առտնին. Տալ
վկայութիւն Հրէից եւ հեթանոսաց
զապաշխարութեանն որ առ Աստուած,
եւ զհաւատոցն որ ի Տէր մեր Յիսուս
22 Քրիստոս։ Եւ արդ ահաւասիկ ես կապ-
եալ հոգւով երթամ յԵրուսաղէմ, եւ որ
ինչ անդ ընդ իս անցանելոց իցէ՝ չգի-
23 տեմ։ Բայց զի Հոգին Սուրբ ըստ քա-
ղաքաց քաղաքաց վկայէ ինձ, եւ ասէ
եթէ կապանք եւ նեղութիւնք մնան
24 քեզ։ Այլ ⁵եւ ոչ՝ իւիք համարիմ զանձն
իմ պատուական՝ որպէս զկատարել զըն-
թացս իմ ուրախութեամբ, եւ զպաշ-
տօնն զոր առի ի Տեառնէ Յիսուսէ՝
վկայ լինել աւետարանի շնորհացն Աս-
25 տուծոյ։ Եւ արդ ահաւասիկ գիտեմ
ես, թէ ոչ եւս տեսանելոց էք զերեսս
իմ դուք ամենեքեան յորս շրջեցայ
քարոզել զարքայութիւնն ¹Աստուծոյ։
26 Վասն որոյ վկայութիւն դնեմ ձեզ յա-
ւուր յայսմիկ զի սուրբ եմ յարենէ ա-
27 մենեցուն։ Քանզի ոչ խորշեցայ ի
չպատմելոյ ձեզ զամենայն կամս Աս-
28 տուծոյ։ Զգոյշ կացէք անձանց եւ ա-
մենայն հօտիդ, յորում եդ զձեզ Հոգին
Սուրբ տեսուչ՝ հովուել զժողովուրդ
⁶Տեառն, զոր ⁷ապրեցոյց արեամբ իւ-
29 րով։ Քանզի գիտեմ ես եթէ յետ իմոյ
մեկնելոյ դայցեն գայլք յափշտակողք
30 ի ձեզ, որ ոչ խնայեսցեն հօտին։ Եւ
ի ձէնջ յարիցեն արք որք խօսիցին

¹Յոմանս. ողջունէ
²Յոյնն, ի միաշաբաթուջն
³Կամ, հետի

⁴Ոմանք, Մնացեալ ի Տրոգիլիոն՝ ի վաղիւ
⁵Ոմանք, ոչ ինչ փոյթ է ինձ, և ոչ
⁶Ոմանք, Աստուծոյ
⁷Յոյնն, ստացաւ

Թեւրս՝ ձգել զաշակերտսն զկնի իւր-
31 եանց։ Վասն այսորիկ արթուն կացէք
եւ յիշեցէք զի [1]զերեամ մի զցայգ եւ
զցերեկ ոչ դադարեցի արտասուօք
32 խրատել զմի մի իւրաքանչիւր։ Եւ
արդ յանձն առնեմ զձեզ Աստուծոյ եւ
բանի շնորհաց նորա, որ կարողն է
շինել եւ տալ ձեզ ժառանգութիւն ընդ
33 սուրբսն ամենեսեան։ Արծաթոյ կամ
ոսկւոյ կամ հանդերձից ոչ ուրուք ի
34 ձէնջ ցանկացայ։ Դուք ինքնին գիտէք
զի զպէտսն իմ եւ որոց ընդ իսն էին՝
35 պաշտէին ձեռքս այս։ Եւ զամենայն
ինչ ցուցի ձեզ, զի այսպէս պարտ է
վաստակել եւ դարմանել զհիւանդս,
եւ յիշել զբանն Տեառն Յիսուսի, զոր
ինքն իսկ ասաց, Երանելի է մանաւանդ
36 տալն քան առնուլն։ Եւ զայս իբրեւ
ասաց, եդեալ ծունր ամենեքումբք՝
37 եկաց յաղօթս։ Բազում լալիւն եղեւ
ամենեցուն, եւ անկեալ զպարանոցաւն
38 Պաւղոսի՝ համբուրէին զնա։ Մորմո-
քէին մանաւանդ ի վերայ բանին զոր
ասէր թէ ոչ եւս տեսանելոց են զե-
րեսս նորա. եւ յուղարկեցին զնա ի
նաւ անդր։

ԳԼ. ԻԱ

1 ՃԲ. Եւ իբրեւ եղեւ ելանել մեզ եւ
մեկնել ի նոցանէ, հանդէպ գնացեալ
եկաք ի Կով, եւ ի վաղիւ անդր ի Հռո-
2 դոն եւ անտի ի Պատարա։ Եւ գտեալ
նաւ մի զի երթայր ի Փիւնիկէ, ելեալ
3 ի նա գնացաք։ Եւ յայտ եղեալ Կիպ-
րեայ՝ թողաք զնա ի ձախակողմն, նա-
ւեցաք յԱսորիս եւ իջաք ի Տիւրոս,
քանզի անդ էր նաւուն թափելոց զբե-
4 ռինսն։ Եւ գտեալ զաշակերտսն՝ կա-
ցաք անդ աւուրս եւթն. որք ասէին
ցՊաւղոս ի ձեռն Հոգւոյն՝ մի՛ ելանել
5 յԵրուսաղէմ։ Եւ իբրեւ եղեւ մեզ կա-
տարել զաւուրսն՝ ելեալ գնացաք, յու-
ղարկեալ զմեզ ամենեցուն հանդերձ
կանամբք եւ որդւովք մինչեւ արտա-
քոյ քաղաքին. եւ եդեալ ծունր առ
6 ծովեզերբն՝ կացաք յաղօթս։ Եւ հրա-
ժարեցաք ի միմեանց եւ ելաք ի նաւն,
եւ նոքա դարձան յիւրեանց տեղիս։

7 Եւ մեր զնաւն առնթեալ ի Տիւրոսէ՝
հասաք ի Պտղոմայիդա, եւ ողջոյն
տուեալ եղբարց՝ եղաք օր մի առ նո-
8 սա։ Եւ ի վաղիւ անդր ելեալ անտի՝
եկաք ի Կեսարիա, եւ մտեալ յապա-
րանսն Փիլիպպոսի աւետարանչի որ
էր յեւթանց անտի, ագաք առ նմա։
9 Նորա էին դստերք չորք կոյսք՝ մար-
10 գարէք։ Եւ ի լինելն մեր անդ աւուրս
բազումս, էջ ոմն ի Հրէաստանէ մար-
11 գարէ՝ անուն Ագաբոս. Եւ եկեալ առ
մեզ, առեալ զգօտին Պաւղոսի՝ կապ-
եաց զոտս եւ զձեռս իւր, եւ ասէ,
Այսպէս ասէ Հոգին Սուրբ, Զայրն
որոյ գօտիս այս է՝ այսպէս կապեսցեն
յԵրուսաղէմ Հրեայք եւ մատնեսցեն
12 ի ձեռս հեթանոսաց։ Եւ իբրեւ լուաք
զայն, աղաչէաք մեք եւ որ ի տեղւոջն
13 էին՝ չելանել նմա յԵրուսաղէմ։ Յայն-
ժամ պատասխանի ետ Պաւղոս, Զի՞նչ
գործէք զի լայք եւ ճմլեցուցանէք
զսիրտ իմ. քանզի ես ոչ միայն կա-
պելոյ, այլ եւ մեռանելոյ յԵրուսաղէմ
պատրաստ եմ վասն անուանն Տեառն
14 Յիսուսի [2]Քրիստոսի։ Եւ ի չառնուլն
նորա՝ լռեցաք, ասեմք, Տեառն կամք
լիցին։
15 ՃԳ. Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ հան-
16 դերձեալ ելանէաք յԵրուսաղէմ։ Եկին
ընդ մեզ եւ յաշակերտաց անտի Կեսա-
րացւոց, եւ տանէին [3]զմեզ առ որում
վանս ունելոց էաք՝ Մնասոնի ումեմն
17 Կիպրացւոյ առաջին աշակերտի։ Եւ
ի մտանելն մեր յԵրուսաղէմ, խնդու-
18 թեամբ ընկալան զմեզ եղբարքն։ Ի վա-
ղիւ անդր եմուտ Պաւղոս ընդ մեզ
առ Յակովբոս, եւ եկին ամենայն ե-
19 րիցունքն։ Եւ ողջոյն տուեալ նոցա՝
պատմէր մի ըստ միոջէ զոր արար Աս-
տուած ի հեթանոսս ի ձեռն պաշտա-
20 մանն նորա։ Եւ նոցա լուեալ փառա-
ւոր առնէին զԱստուած, եւ ասեն ցնա,
Տեսանե՞ս, եղբայր, քանի բեւրք են
հաւատացելոցն Հրէից, եւ ամենեքեան
21 նախանձաւոր օրինացն են։ Բայց ի-
րազեկ եղեն վասն քո թէ ապստամ-
բութիւն ուսուցանես ի Մովսիսէ որոց
ի հեթանոսս ամենայն Հրեայք են.
ասես, մի՛ թլփատել նոցա զորդիս,
22 եւ մի՛ ըստ կրօնիցն գնալ։ Արդ զի՞նչ

[1] Ոմանք ի Յոյն օրինակաց, որպէս եւ ի մերոց՝ զեր-
կեամ

[2] Յոմանս գաղափարս

[3] Ի բազումս գաղափարս

լինիցի · [1]ապաքէն լսեն՝ եթէ եկեալ
23 ես ։ Արդ զայս արա զոր ասեմք քեզ ·
Են ի մեզ արք չորք ուխտադիրք յան-
24 ձինս իւրեանց · Զնոսա առեալ՝ սրբեա-
ցիս ընդ նոսա · եւ ծախեա ինչ ի նոսա
զի գերծցեն զգլուխս · եւ գիտասցեն
ամենեքին թէ զորոց լուազեկն եղեն
զքէն՝ ոչինչ է , այլ միաբանիս եւ դու
25 պահել զօրէնսն ։ Բայց վասն հաւատա-
ցելոցն հեթանոսաց՝ մեք առաքեցաք
որպէս ընտրեցաք , մի՛ ինչ այնպիսի
պահել նոցա · բայց միայն զգուշանալ
նոցա ի կռոց զոհելոյ եւ յարենէ եւ ի
26 հեղձուցելոյ եւ ի պոռնկութենէ ։ Յայն-
ժամ Պաւղոսի առեալ զարսն՝ ի վաղիւ
անդր ընդ նոսա սրբեալ եմուտ ի տա-
ճարն · յայտ առնել զկատարումն ա-
ւուրցն սրբութեան , մինչեւ մատեաւ
ի վերայ իւրաքանչիւր ուրուք ի նո-
ցանէ պատարագ ։
27 ԶԴ · Եւ իբրեւ մերձ էին եւթն ա-
ւուրքն ի կատարել , տեսեալ զնա ի
տաճարին Ասիացւոց Հրէիցն՝ զեղուին
զնովաւ զամենայն զամբոխն · եւ ար-
28 կեալ ի նա ձեռս՝ աղաղակէին , Արք
Իսրայելացիք , օգնեցէք · այս այր է որ
հակառակ ժողովրդեանն եւ օրինացն
եւ տեղւոյս այսորիկ ամենեցուն ա-
մենայն ուրեք ուսուցանէ , մինչեւ հե-
թանոսս եւս եմոյծ ի տաճարն եւ պղ-
29 ծեաց զսուրբ տեղին ։ (Քանզի էր յա-
ռաջագոյն տեսեալ զՏրոփիմոս զԵփե-
սացի ի քաղաքին ընդ նմա · զոր կար-
ծէին եթէ ի տաճար անդր եմոյծ Պաւ-
30 ղոս ։) Շարժեցաւ քաղաքն ամենայն ,
եւ կուտեցաւ ժողովուրդն , եւ առեալ
զՊաւղոս՝ ձգէին արտաքոյ տաճարին ·
եւ վաղվաղակի փակեցան դրունքն ։
31 Եւ խնդրէին զնա սպանանել · եհաս
զրոյց ի հազարապետ գնդին , եթէ խը-
32 ռովեալ է ամենայն Երուսաղէմ ։ Որոյ
անդէն առեալ զօրականս եւ հարիւ-
րապետս՝ դիմեաց ի վերայ նոցա · եւ
նոցա տեսեալ զհազարապետն եւ զզօ-
րականսն , դադարեցին ի հարկանելոյ
33 զՊաւղոս ։ Յայնժամ մատուցեալ հա-
զարապետն կալաւ զնա , եւ հրամայ-
եաց կապել կրկին շղթայիւք , եւ հար-
ցանէր թէ ո՞ իցէ , եւ զի՞նչ իցէ ա-
34 րարեալ ։ Այլք այլ ինչ աղաղակէին
զնմանէ յամբոխին · իբրեւ ոչ կարաց
գիտել զստոյգն վասն ամբոխին , հրա-
35 մայեաց ածել զնա ի բանակն ։ Եւ իբ-
րեւ եհաս յաստիճանսն , դէպ եղեւ
բառնալ բերել զնա ի զօրականացն
36 վասն բռնութեան ամբոխին ։ Քանզի
զհետ երթայր բազմութիւն ժողովըր-
37 դեանն եւ ասէին , Բարձ զդա ։ Մինչ-
դեռ մտանելոց էր Պաւղոս ի բանակն ,
ասէ ցհազարապետն , Եթէ արժա՞ն իցէ
ինձ խօսել ընդ քեզ · եւ նա ասէ ,
38 Յունարէն գիտե՞ս · Մի՛ արդեւք դու
իցես Եգիպտացին , որ յառաջ քան
զայս աւուրս ապստամբեցուցեր եւ
հաներ յանապատ չորս հազարս արս
39 սիկարեանս ։ Եւ ասէ Պաւղոս , Ես եմ
այր Հրեայ ի Տարսոնէ Կիլիկեցւոց , ոչ
աննշան քաղաքի քաղաքացի · աղաչեմ
զքեզ հրամայեա ինձ խօսել առ ժողո-
վուրդդ ։
40 Եւ ի հրամայելն նորա , Պաւղոս կա-
ցեալ ի վերայ աստիճանացն՝ շարժեաց
զձեռն ժողովրդեանն · իբրեւ բազում
լռութիւն լինէր , սկսաւ բարբառել
Հեբրայեցւոց բարբառոմն եւ ասէ ,

ԳԼ · ԻԲ

1 Արք եղբարք եւ հարք , լուարուք ինձ
այժմ առ ձեզ պատասխանատուու-
2 թեանս ։ (Իբրեւ լուան եթէ Հեբրա-
յեցւոց լեզուաւն բարբառեցաւ նոցա՝
առաւել եւս դադարեցին ի լռութիւն ·
3 Եւ նա ասէ ,) Ես եմ այր Հրեայ ծնեալ
ի Տարսոն Կիլիկեցւոց՝ սնեալ ի քաղա-
քիս յայսմիկ առ ոտս Գամաղիելի ,
խրատեալ ըստ ճշմարտութեան հայ-
րենի օրինացն , նախանձայոյզ էի Աս-
տուծոյ՝ որպէս ամենեքեան դուք այ-
4 օր ։ Որ զայն ճանապարհ վարեցի
մինչեւ ի մահ , կապել եւ մատնել ի
5 բանտս արս եւ կանայս · Որպէս եւ
քահանայապետդ վկայէ ինձ եւ ամե-
նայն ծերակոյտդ , յորոց եւ թուղթս
առեալ առ եղբարս ի Դամասկոս եր-
թայի , ածել եւ անտի կապեալս յԵ-
6 րուսաղէմ , զի պատժեսցին ։ Եւ եղեւ
ինձ ի գնալն եւ ի մերձենալ ի Դամաս-
կոս , զմիջաւուրբն յանկարծակի յերկ-
նից փայլատակեալ լոյս սաստիկ զինեւ ·
7 Եւ անկայ յերկիր , եւ լուայ բարբառ
որ ասէր ցիս , Սաւուղ , Սաւուղ , զի՞

[1]Ոմ-նք , ապաքէն խռնելոց է ամբոխ , զի լուեն

8 հալածես զիս։ Եւ ես ետու պատաս-
խանի թէ Ո՞վ ես, Տէր. եւ ասէ ցիս,
Ես եմ Յիսուս Նազովրեցի զոր դուն
9 հալածես։ Բայց որ ընդ իս էին՝ զլոյսն
տեսանէին[1], այլ զձայնն ոչ լսէին որ
10 խօսէր ընդ իս։ Եւ ասեմ, Զի՞նչ արա-
րից, Տէր. եւ ասէ ցիս Տէր, Յարու-
ցեալ երթիցես ի Դամասկոս, եւ անդ
պատմեսցի քեզ վասն ամենայնի որ
11 հրաման է քեզ առնել։ Իբրեւ ոչ տե-
սանէի ի փառաց լուսոյն այնորիկ, զձե-
ռանէ ձգեալ ինոցանէ որ ընդ իսն էին,
12 մտի ի Դամասկոս։ Անանիա ոմն այր
երկիւղած ըստ օրինացն, վկայեալ
յամենայն բնակչաց որ ի Դամասկոս
13 Հրեայքն էին, Եկն եկաց առ իս եւ
ասէ, Սաւուղ եղբայր, ի վեր հայեաց։
14 Եւ ես նոյնժամայն ի վեր հայեցայ ի նա.
եւ նա ասէ ցիս, Աստուած հարցն մե-
րոց յառաջագոյն ընտրեաց զքեզ ծա-
նաչել զկամս նորա, եւ տեսանել զԱր-
դարն եւ լսել բարբառ ի բերանոյ նո-
15 րա. Զի եղիցես վկայ նորա առ ամե-
նայն մարդիկ որոց տեսերն եւ լուար։
16 Եւ արդ զի՞ հեղգաս, արի, մկրտեաց
եւ լուա զմեղս քո ի կարդալ զանուն
17 նորա։ Եւ եղեւ ինձ ի դառնալն յԵ-
րուսաղէմ եւ կալ յաղօթս ի տաճարին,
18 լինել ի զարմացման, Եւ տեսանել զնա
զի ասէր ցիս, Փութա ել յԵրուսա-
ղեմէ վաղվաղակի, քանզի չեն ընդու-
19 նելոց զքո վկայութիւնդ վասն իմ։ Եւ
ես ասեմ, Տէր, ինքեանք իսկ գիտեն
զի ես էի որ ի բանտն տայի եւ գան
հարկանէի ըստ ժողովրդոցն զհաւա-
20 տացեալս ի քեզ։ Եւ յորժամ հեղոյր
արիւնն Ստեփանոսի վկայի քո, ես
ինքն էի որ ի վերայ կայի, եւ կամա-
կից լինէի սպանման նորա, եւ պահէի
21 զհանդերձս սպանողացն նորա։ Եւ ասէ
ցիս, Գնա, զի ես ի հեթանոսս հե-
ռաւորս առաքեցից զքեզ։
22 Եւ ունկն դնէին նմա մինչեւ ցայս
բան, ապա բարձին զձայնս իւրեանց
եւ ասեն, Բարձ յերկրէ զայդպիսիդ,
23 զի չէ պարտ այդպիսւոյդ կեալ։ Եւ
յաղաղակելն նոցա եւ ընկենուլ զհան-
24 դերձս եւ զփոշին ցանել յօդսն, Հրա-
մայեաց հազարապետն մուծանել զնա
ի բանակն, ասէր, գանիւ հարցանել
զնա, զի գիտասցէ վասն որոյ յանց-
25 ման այնպէս աղաղակէին զնմանէ։ Եւ
իբրեւ պրկեցին զնա փոկովք, ասէ
Պաւղոս ցհարիւրապետն որ ի վերայ
կայր, Եթէ զայր Հռովմայեցի եւ ան-
արատ պա՞րտ իցէ ձեզ գան հարկանել։
26 Իբրեւ լուաւ հարիւրապետն, մատու-
ցեալ առ հազարապետն պատմեաց եւ
ասէ, Զի՞նչ կամիս առնել, քանզի այրս
27 այս Հռովմայեցի է։ Եւ մատուցեալ
հազարապետն՝ ասէ ցնա, Ասա դու
ցիս, Հռովմայեցի՞ ես. եւ նա ասէ,
28 Այո։ Պատասխանի ետ հազարապետն,
Ես բազում գլխոց զքաղաքացութիւնս
զայս ստացայ. ասէ Պաւղոս, Ես ծնեալ
29 իսկ ի դմին եմ։ Եւ վաղվաղակի ի բաց
կացին ի նմանէ՝ որ [2]հարկանելոցն էին
զնա. եւ հազարապետն իսկ երկեաւ,
իբրեւ գիտաց եթէ Հռովմայեցի է, եւ
զի կապեալ եւս էր զնա։
30 ՁՁ. Եւ ի վաղիւ անդր կամէր գիտել
զճշմարիտն, թէ զի՞նչ չարախօսութիւն
իցէ Հրէիցն, արձակեաց զնա, եւ հրա-
մայեաց կոչել զքահանայապետսն եւ
զամենայն ատեանն. եւ իջուցեալ ըզ-
Պաւղոս՝ կացոյց ի մէջ նոցա։

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ հայեցեալ Պաւղոսի յատեանն՝ ասէ,
Արք եղբարք, ես ամենայն ուղիղ մտօք
գնացեալ եմ առաջի Աստուծոյ մինչեւ
2 ցայսօր։ Եւ քահանայապետն Անանիա
հրամայեաց սպասաւորացն հարկանել
3 զբերան նորա։ Յայնժամ Պաւղոս ասէ
ցնա, Հարկանելոց է զքեզ Աստուած,
որմ բռեալ, եւ դու նստիս դատել զիս
ըստ օրինաց, եւ առանց օրինաց հրա-
4 մայես զիս հարկանել։ Եւ որ շուրջն
կային՝ ասեն, Զքահանայապե՞տ Աս-
5 տուծոյ հայհոյես։ Եւ ասէ Պաւղոս,
Ոչ գիտէի, եղբարք, եթէ իցէ քահա-
նայապետ. գրեալ իսկ է, Զիշխան ժո-
6 ղովրդեան քո ոչ հայհոյեսցես։ Իբրեւ
գիտաց Պաւղոս եթէ մի կողմն սա-
դուկեցւոց է եւ միւսն փարիսեցւոց,
աղաղակէր ի մէջ ատենին, Արք եղ-
բարք, ես փարիսեցի եմ, որդի փարի-
սեցւոյ. վասն յուսոյ եւ յարութեան
7 մեռելոց ես ատասիկ դատիմ։ Եւ զայս

[1]Ոմանք յաւելուն, և զահի հարան

[2]կամ, Հարցանելոցն

իբրեւ ասաց, եղեն հերձուածք փարի-
սեցւոցն եւ սադուկեցւոց, եւ պատա-
8 ռեցաւ բազմութիւնն։ Քանզի սադու-
կեցիքն ասեն, Ձիք յարութիւն եւ ոչ
հրեշտակ եւ ոչ հոգի, բայց փարիսե-
9 ցիքն խոստովանին զերկոսեան։ Եւ
եղեւ աղաղակ մեծ. յոտն կացին ո-
մանք ի դպրաց անտի ի կողմանէ փա-
րիսեցւոց, հակառակէին եւ ասէին,
Ոչինչ չարութիւն գտանեմք յառնս
յայսմիկ, բայց եթէ հոգի խօսեցաւ ի
10 դմա կամ հրեշտակ[1]։ Եւ ի բազմանալ
ամբոխին՝ երկուցեալ հազարապետն
թէ գուցէ ճեղքիցի Պաւղոս ի նոցանէ,
հրամայեաց զօրականին իջանել յափշ-
տակել զնա ի միջոյ նոցա, եւ ածել
11 ի բանակն։ Եւ ի վաղուեան գիշերին
եկաց առ նմա Տէր եւ ասէ, Քաջա-
լերեաց, Պաւղէ, զի որպէս վկայեցեր
վասն իմ յԵրուսաղէմ, սոյնպէս պարտ
է քեզ եւ ի Հռոմ վկայել։
12 Ձէ· Եւ իբրեւ այգ եղեւ, [2]արարեալ
ժողով Հրէիցն՝ նզովեցին զանձինս, ոչ
ուտել եւ ոչ ըմպել մինչեւ սպանցեն
13 զՊաւղոս։ Եւ էին աւելի քան զքա-
ռասուն որոց զայս ընդ միմեանս երդ-
14 մունս արարեալ էր։ Որք մատեան առ
քահանայապետսն եւ երիցունս եւ ա-
սեն, Նզովիւք նզովեցաք զանձինս ոչ
ինչ ճաշակել մինչեւ սպանցուք զՊաւ-
15 ղոս։ Բայց դուք զգացուցէք հազարա-
պետին հանդերձ ատենիւն, զի իջուսցէ
զնա առ ձեզ, որպէս թէ կամիցիք
ճշմարտագոյնս ինչ գիտել զնմանէ. եւ
մեք յառաջ քան զմօտել նորա՝ պատ-
16 րաստ եմք ի սպանանել զնա։ Եւ
լուեալ քեռորդւոյն Պաւղոսի զդաւա-
ճանութիւնն՝ եկն եմուտ ի բանակ
17 անդր, պատմեաց Պաւղոսի։ Եւ կո-
չեցեալ Պաւղոսի առ իւր զմի ի հա-
րիւրապետաց անտի՝ ասէ, Զպատանիս
զայս տար առ հազարապետն, զի ունի
18 ինչ պատմել նմա։ Եւ նորա առեալ
զնա տարաւ առ հազարապետն եւ ասէ,
Կապեալն Պաւղոս կոչեաց զիս, եւ ա-
ղաչեաց զպատանիս զայս ածել առ քեզ.
19 ունի ինչ խօսել ընդ քեզ։ Առեալ զձե-
ռանէ նորա հազարապետին՝ գնաց մե-
կուսի, հարցանէր թէ, Զի՞նչ ունիս
20 խօսել ընդ իս։ Եւ նա ասէ, Հրեայք
միաբանեցին աղաչել զքեզ, զի ի վա-
ղիւ զՊաւղոս իջուսցես յատեան, իբ-
րեւ թէ կամիցին ինչ ճշմարտագոյնս
21 հարցանել վասն նորա. Արդ դու մի՛
անսայցես նոցա, քանզի դարան գոր-
ծեալ է նմա ի նոցանէ արանց աւելի
քան զքառասուն, որ նզովեցին զան-
ձինս ոչ ուտել եւ ոչ ըմպել՝ մինչեւ
սպանցեն զնա. արդ պատրաստ են եւ
22 սպասեն քում հրամանի։ Ապա հազա-
րապետն արձակեաց զպատանին՝ պատ-
ուիրեալ մի՛ ումեք ասել թէ զայս
զգացուցեր ինձ։
23 Եւ կոչեաց երկուս ի հարիւրապե-
տացն եւ ասէ, Պատրաստեցէք զօրա-
կանս երկերիւր, որպէս զի երթիցեն
մինչեւ ի Կեսարիա, եւ հեծեալս եւ-
թանասուն եւ տիգաւորս երկերիւր,
24 յերրորդ ժամու գիշերոյն. Եւ գրաստս
պատրաստական՝ որպէս զի իջուցեալ
զՊաւղոս ապրեցուսցեն առ Փելիքս
25 դատաւոր. Գրեալ թուղթ որ ունէր
26 օրինակ զայս. Կղաւդիոս Լիւսիաս,
առ քաջ դատաւորդ Փելիքս, ողջոյն։
27 Զայրս զայս կալեալ ի Հրէից եւ մերձ
ի սպանանել ի նոցանէ, հասեալ ի վե-
րայ զօրականաւ ապրեցուցի, իմա-
28 ցեալ թէ Հռովմայեցի է։ Կամեցայ գի-
տել զվնասն վասն որոյ ամբաստանէին
զդմանէ, իջուցի զդա յատեան նոցա։
29 Զոր գտի ամբաստանեալ վասն խնդրոյ
իրիք իւրեանց օրինաց. եւ ոչ ինչ ար-
ժանի մահու կամ կապանաց ունէր
30 վնաս։ Իբրեւ ազդ եղեւ ինձ նենգու-
թեան յայրդ լինելոյ [3]ի նոցանէ՝ յղեցի
առ քեզ. հրաման տուեալ եւ չարա-
խօսացն խօսել զդմանէ առաջի քո.
ողջ լեր։
31 Եւ զօրականացն ըստ հրամանի նո-
րա առեալ զՊաւղոս՝ ածին գիշերայն
32 յԱնտիպատրիս։ Եւ ի վաղիւ անդր ար-
ձակեալ զհեծեալսն ընդ նմա երթալ՝
33 դարձան ի բանակն։ Նոքա մտին ի
Կեսարիա, եւ տուեալ դատաւորն
զթուղթն՝ առաջի կացուցին նորա եւ
34 զՊաւղոս։ Իբրեւ ընթերցաւ, եհարց
թէ յորմէ՞ նահանգէ իցէ. եւ ստու-
35 գեալ եթէ ի Կիլիկեայ է, Լուայց քեզ,
ասէ, յորժամ եւ չարախօսքն քո ե-

[1] Ոմանք յաւելուն, մի՛ մարտիցուք ընդ Աստուծոյ
[2] Ոմանք, միաբանեալ ոմանց ի Հրէից
[3] Ոմանք, ի Հրէից՝ իսկոյն յղեցի

կեսցեն. եւ հրամայեաց յապարանսն
Հերովդի պահել զնա։

ԳԼ. ԻԴ

1 ԿԱ. Եւ յետ հինգ աւուր էջ քահա-
նայապետն Անանիա հանդերձ ծերովք
ումամբք, եւ ճարտարախօսաւ Տեր-
տիւղեաւ ումամբ, որք եւ զգացուցին
2 դատաւորին վասն Պաւղոսի։ Եւ ի կո-
չելն զնա՝ սկսաւ Տերտիւղոսն ամբաս-
տան լինել եւ ասել, Բազում խաղա-
ղութիւն գտեալ է ի քէն եւ իրաց ուղ-
ղութիւն ազգիս այսորիկ քով խնամով.
3 Ամենայնիւ եւ ամենայն ուրեք շնոր-
հակալ եմք, քաջդ Փելիքս, ամենայն
4 գոհութեամբ։ Բայց զի մի՛ աւելի եւս
աշխատ արարից զքեզ, աղաչեմ լսել
մեզ կարճ ի կարճոյ քոյին հեզու-
5 թեամբդ։ Քանզի գտաք զայրս զայս
ապականիչ եւ խռովիչ ամենայն Հրէից
որք են ընդ տիեզերս, եւ առաջնորդ
6 Նազովրացւոց հերձուածոյն։ Որ եւ
զտաճարն իսկ կամեցաւ պղծել. զոր
եւ կալաք, [1]եւ ըստ մերոց օրինաց
7 դատել կամեցաք։ Եկեալ Լիւսիաս հա-
զարապետ՝ մեծաւ բռնութեամբ ի ձե-
8 ռաց մերոց եհան։ Հրամայեաց եւ չա-
րախօսացն նորա գալ առ քեզ." յորմէ
դու իսկ բաւական լինիցիս վերստին
դատեալ, ամենայնի հասու լինել զորոց
9 մեք ամբաստանեմք զդմանէ։ Միա-
բանեցին եւ Հրեայքն, ասեն, Այդ-
պէս է։
10 Պատասխանի ետ Պաւղոս, յակնար-
կել նմա դատաւորին խօսել, Ի բա-
զում ամաց լինել քեզ դատաւոր ազ-
գիս այսորիկ գիտեմ, յօժարութեամբ
վասն իմոց իրաց պատասխանի առնեմ։
11 Քանզի կարող ես գիտել, զի ոչինչ
աւելի է իմ քան զաւուրս երկոտասան
յորմէ հետէ ելի երկիր պագանել յԵ-
12 րուսաղէմ։ Եւ ոչ ի տաճարի անդ գտին
զիս ընդ ումեք խօսեցեալ, եւ կամ
ժողովս արարեալ բազմաց, ոչ ի ժո-
13 ղովուրդս, Եւ ոչ ի քաղաքի. եւ ոչ
յանդիման առնել կարեն քեզ վասն որոյ
14 այժմս չարախօսեն զինէն։ Բայց զայս
խոստանիմ քեզ, եթէ ըստ ճանապար-
հին զոր ասեն հերձուած, այնպէս պաշ-
տեմ զհայրենի Աստուածն. հաւատա-
ցեալ ամենայնի որ ինչ յօրէնսն եւ ի
15 մարգարէս գրեալ է։ Ունիմ յոյս առ
Աստուած, որում եւ դոքա իսկ ակն
ունին թէ յարութիւն լինելոց է[2] ար-
16 դարոց եւ մեղաւորաց։ Յորում եւ
ես իսկ ճգնիմ, անխիղճ միտս ունել
առ Աստուած եւ առ մարդիկ յամե-
17 նայն ժամ։ Ի բազում ամաց ողորմու-
թիւնս եկի առնել յազգի իմում, եւ
18 ետու պատարագս. Որովք գտին զիս
սրբեալ ի տաճարին, ոչ բազմօք եւ ոչ
19 ամբոխիւ, Ոմանք յԱսիացւոց անտի
Հրեայք, որոց պարտ էր գալ առաջի
քո եւ ամբաստան լինել, եթէ ունիցին
20 ինչ զինէն. Եւ կամ ինքեանք սոքա
ասասցեն, զի՞նչ գտին յիս անիրաւու-
21 թիւն մինչդեռ կայի յատենին։ Բայց
միայն վասն միոյ բարբառոյս այսորիկ
զոր աղաղակեցի մինչ կայի ի մէջ նո-
ցա, եթէ Վասն յարութեան մեռելոց
22 դատիմ ես այսօր ի ձէնջ։ Եւ յապաղ-
եաց զնոսա Փելիքս, զի ստուգագոյնս
գիտէր վասն ճանապարհին, ասէ, Յոր-
ժամ Լիւսիաս հազարապետ իջցէ այսր՝
23 տեղեկացայց վասն ձեր։ Հրամայեաց
հարիւրապետին պահել զնա եւ ունել
յընդարձակի, եւ մի՛ զոք յիւրոց անտի
արգելուլ ի պաշտելոյ [3]զնա։
24 ԿԲ. Եւ յետ աւուրց ինչ եկն Փելիքս
հանդերձ Դրուսիղաւ կնաւ իւրով, որ
էր Հրեայ, կոչեաց զՊաւղոս եւ լուաւ
ի նմանէ վասն որ ի Յիսուս Քրիստոս
25 հաւատոցն։ Եւ ի խօսելն նորա վասն
արդարութեան եւ ժուժկալութեան
եւ հանդերձեալ դատաստանին, զահի
հարեալ Փելիքս՝ ետ պատասխանի,
Դու առ այժմ երթ, եւ յորժամ ժամ
26 լիցի, կոչեցից զքեզ։ Միանգամայն եւ
ակն ունէր թէ տացի ինչ նմա ի Պաւ-
ղոսէ, վասն որոյ եւ ստէպ կոչեցեալ
27 զնա խօսէր ընդ նմա։ Եւ ի կատարել
երկուց ամաց՝ եկն փոխանակ Փելիք-
սի Փեստոս Պորկիոս. իբրեւ կամեցաւ
շնորհս առնել Հրէիցն Փելիքս, եթող
զՊաւղոս կապեալ.

ԳԼ. ԻԵ

1 Փեստոս իբրեւ եհաս յիշխանութիւնն,

---

[1] Ի բազումս պակասի

[2] Ոմանք յարութիւն, մեռելոց,

[3] Ոմանք, զնա, կամ յերթալոյ առ նա

յետ երից աւուրց ել յԵրուսաղէմ ի
2 Կեսարիայ։ Եւ զգացուցին նմա [1]քա-
հանայապետքն եւ գլխաւորք Հրէիցն
3 զՊաւղոսէ, Եւ աղաչէին խնդրեալ
շնորհս ի նմանէ. զի կոչեսցէ զնա յԵ-
րուսաղէմ. դարան գործեալ սպանա-
4 նել զնա ի ճանապարհի։ Իսկ Փեստոս
արար պատասխանի պահել զնա ի Կե-
սարիա, թէ ինքն իսկ ընդ հուպ անդր
5 երթալոց էր։ Եւ որ ի ձէնջ կարողքդ
իցեն, ասէ, ընդ իս իջցեն, եւ եթէ
իցէ ինչ յառնն վնաս, ամբաստան լի-
6 ցին զնմանէ։ Եւ լեալ անդ աւուրս ոչ
աւելի քան զութ կամ զտասն, եկն էջ
ի Կեսարիա. եւ ի վաղիւ անդր նստեալ
յատենի՝ հրամայեաց ածել զՊաւղոս։
7 Եւ իբրեւ եկն, կացին շուրջ զնովաւ
որ յԵրուսաղեմէ իջեալ էին Հրեայքն,
բազում եւ ծանր վնասս դնէին զորս ոչ
8 կարէին ցուցանել։ Քանզի առնէր պա-
տասխանի Պաւղոս եթէ Ոչ յօրէնս Հը-
րէից եւ ոչ ի տաճարն եւ ոչ ի Կայսր
9 ինչ վնասակար եմ։ Բայց Փեստոս կա-
մեցեալ Հրէիցն շնորհս առնել՝ պատաս-
խանի ետ Պաւղոսի եւ ասէ, Կամի՞ս
յԵրուսաղէմ ելանել, եւ անդ վասն դո-
10 ցին իրաց դատել առաջի իմ։ Եւ ասէ
Պաւղոս, Յատենի Կայսեր հասեալ կամ
ուր պարտ է ինձ դատել. Հրէից ինչ
չեմ վնասակար, որպէս եւ դու իսկ
11 քաջ գիտես։ Արդ եթէ վնասակար ի-
ցեմ եւ արժանի ինչ մահու գործեցի,
ոչ զանգիտեմ ի մեռանելոյ. իսկ եթէ ոչ
ինչ իցէ զորոց սոքա ամբաստան լինին
զինէն, ոչ ոք կարէ զիս դոցա շնորհել.
12 Ի Կայսր բողոքեմ։ Յայնժամ Փեստոսի
խօսեցեալ ընդ խորհրդակցին՝ արար
պատասխանի, Ի Կայսր բողոքեցեր,
առ Կայսր երթիջիր։
13 ԷԳ. Իբրեւ անցին աւուրք ինչ, Ագ-
րիպպաս արքայ եւ Բերինիկէ եկին
14 ի Կեսարիա յողջոյն Փեստոսի։ Եւ իբ-
րեւ աւուրս բազումս հանդէին անդ,
Փեստոս զեկոյց արքային զՊաւղոսէ եւ
ասէ, Այր մի է աստ մնացեալ կապեալ
15 ի Փելիքսէ։ Վասն որոյ իբրեւ չոգայ
յԵրուսաղէմ, զգացուցին ինձ քահա-
նայապետքն եւ գլխաւորք Հրէիցն,
խնդրէին յինէն առնել նմա պատու-
16 հաս։ Որոց ետու պատասխանի եթէ
Չէ օրէն Հռովմայեցւոց շնորհել ումեք
[2]զոք, մինչեւ ամբաստանեալն յան-
դիման ունիցի զդատախազսն, եւ տեղի
պատասխանւոյ առնուցու վասն ամ-
17 բաստանութեանն։ Եւ իբրեւ եկին
այսր, ոչինչ յապաղեցի, այլ ի վաղիւն
նստեալ յատենի՝ հրամայեցի ածել
18 զայրն։ Վասն որոյ մատուցեալ ամբաս-
տանքն եւ ոչ մի ինչ վնաս չարութեան
ի մէջ բերէին զորոց ես կարծէի.
19 Բայց խնդիրս ինչ որ վասն իւրեանց
պաշտաման ունէին ընդ նմա, եւ վասն
Յիսուսի ուրումն մեռելոյ, զորմէ ա-
20 սէր Պաւղոս թէ կենդանի է։ Իբրեւ
յանհնարս մտի վասն այսպիսի իրաց
քննութեան, ասեմ եթէ կամիցի՞ եր-
թալ յԵրուսաղէմ, եւ անդ դատել վասն
21 նոցին իրաց։ Բայց ի Պաւղոսի բողո-
քելն զի պահեսցի ի Քաջի արանցն
յանդիմանութիւն, հրամայեցի պահել
զնա՝ մինչեւ տաց տանել առ Կայսր։
22 Ագրիպպաս ցՓեստոս ասէ, Կամէի եւ
ես լսել առնն. եւ նա ասէ, Ի վաղիւ
լուիցես։
23 Եւ ի վաղիւ անդր իբրեւ եկն Ագ-
րիպպաս եւ Բերինիկէ բազում երե-
ւելի սպասուք, եւ մտին յատեանն
հանդերձ հազարապետօքն եւ արամբք
պատուականօք քաղաքին. եւ հրա-
24 մայեալ Փեստոսի՝ ածին զՊաւղոս։ Եւ
ասէ Փեստոս, Արքայ Ագրիպպա, եւ
ամենայն արք որք ընդ մեզ էք, տե-
սանէ՞ք զսա. վասն սորա ամենայն ժո-
ղովք Հրէից ամբաստան եղեն ինձ յԵ-
րուսաղէմ եւ աստ, աղաղակէին թէ
25 Չէ պարտ դմա կեալ։ Բայց ես ի վե-
րայ հասի թէ ոչինչ է դորա արժանի
մահու գործեալ, եւ դորա ինքնին
բողոք կալեալ առ Քաջ արանցն, խոր-
26 հեցայ յղել։ Վասն որոյ ստուգութեամբ
ինչ գրել տեառն իմում ոչ ունիմ.
վասն այնորիկ ածի զդա առաջի ձեր,
եւ մանաւանդ առաջի քո, արքայ Ագ-
րիպպա, որպէս զի վերստին քննեալ՝
27 մարթացից ինչ գրել։ Քանզի անպատեհ
իմն թուի ինձ տալ տանել կապեալ
մի, եւ ոչինչ վնաս զնմանէ նշանա-
կել։

---

[1]Ոմն․, քահանայապետն

[2]Ոմն․, զոք ի սատակումն

ԳԼ· ԻԶ

1 Եւ Ագրիպպաս ասէ ցՊաւղոս, Հրա-
մայեալ է քեզ վասն քո խօսել։ Յայն-
ժամ Պաւղոսի ձգեալ զձեռն առնէր
2 պատասխանի․ Վասն ամենայն ամբաս-
տանութեան Հրէիցդ զինէն, արքայ
Ագրիպպա, համարիմ զանձն երանելի,
զի քո առաջի այսօր տալոց եմ պա-
3 տասխանի։ Մանաւանդ զի գիտակ իսկ
ես ամենայն կրօնից եւ խնդրոց Հրէից·
վասն որոյ աղաչեմ երկայնմտութեամբ
4 լսել ինձ։ Քանզի կենաց իմոց որ ի
մանկութենէ, ի սկզբանէ լեալ յազգի
անդ իմում յԵրուսաղէմ, տեղեակ են
5 ամենայն Հրեայք։ Յառաջագոյն գի-
տեն ի վաղուց հետէ, եթէ կամիցին
վկայել, զի ըստ ճշմարտագոյն կրօնից
օրինացն մերոց կեցեալ եմ փարիսեցի։
6 Եւ արդ վասն յուսոյն առ հարսն ե-
ղելոյ աւետեացն յԱստուծոյ՝ դատեալ
7 կամ յատենի․ Յոր երկոտասան աղ-
գատոհմին մերոյ անպակաս զցայգ եւ
զցերեկ պաշտեալ ակն ունին հասա-
նել․ վասն որոյ յուսոյ ամբաստանիմ,
8 արքայ, ի Հրէիցդ։ Զի՞նչ անհաւատ
թուի ձեզ եթէ Աստուած զմեռեալս
9 յարուցանէ։ Ես իսկ ինքնին պատշաճ
համարէի զբազում ինչ հակառակ ա-
նուանն Յիսուսի Նազովրեցւոյ գործել։
10 Զոր եւ արարի իսկ յԵրուսաղէմ․ եւ
զբազումս ի սրբոցն ես բանտարգել
առնէի, ի քահանայապետիցն առեալ
իշխանութիւն․ եւ [1]զսպանելոյն նոցա
11 բերէի համար՝․ Եւ ըստ ամենայն ժո-
ղովրդոցն բազում անգամ պատժեալ
զնոսա՝ բռնադատէի հայհոյել․ առաւել
եւս մոլեալ ի վերայ նոցա՝ հալածէի
մինչեւ յարտաքին քաղաքսն։
12 Էդ․ Որովք գնացեալ ի Դամասկոս՝
իշխանութեամբ եւ հրամանօք քահա-
13 նայապետիցն, Զմիջաւուրբն ի ճանա-
պարհի տեսի, արքայ, յերկնից առա-
ւել քան զլուսաւորութիւն արեգական
ծագեալ զինեւ լոյս, եւ զնորօք որ
14 ընդ իմն երթային։ Եւ յամենեցուն
մեր անկանելն յերկիր, լուայ ձայն որ
ասէր ցիս Հեբրայեցւոց բարբառովն,
Սաւուղ, Սաւուղ, զի՞ հալածես զիս․
խիստ է քեզ ընդդէմ խթանի աքացել։
15 Եւ ես ասեմ, Ո՞ ես, Տէր․ եւ Տէր
ասէ, Ես եմ Յիսուս զոր դուն հալա-
16 ծես։ Այլ արի եւ կաց ի վերայ ոտից
քոց, զի վասն այսորիկ երեւեցայ քեզ
առնուլ զքեզ ի ձեռն պաշտօնեայ եւ
վկայ որոց տեսերդ [2]զիս, եւ որոց ե-
17 րեւեցայց քեզ․ Փրկել զքեզ ի ժողո-
վրրդենէդ եւ ի հեթանոսաց, յորս ես
18 առաքեցից զքեզ․ Բանալ զաչս նոցա,
դարձուցանել ի խաւարէ ի լոյս, եւ
յիշխանութենէ Սատանայի՝ յԱստուած․
առնուլ նոցա զթողութիւն մեղաց,
եւ վիճակ ընդ սուրբս հաւատովքն որ
19 յիս։ Ուստի, արքայ Ագրիպպա, ոչ
եղէ անհաւան երկնաւոր տեսլեանն․
20 Այլ նախ որոց ի Դամասկոս եւ յԵրու-
սաղէմ էին, եւ ընդ ամենայն գաւառն
Հրէաստանի եւ ի հեթանոսս, պատ-
մեցի զղջանալ եւ դառնալ յԱստուած
[2]կենդանի, արժանի ապաշխարութեան
21 գործս գործել։ Վասն այսորիկ Հրէից
կալեալ զիս ի տաճարին՝ կամէին սպա-
22 նանել։ Օգնութիւն հասեալ առ յԱս-
տուծոյ՝ մինչեւ ցայսօր կացի վկայեալ
փոքու եւ մեծի, ոչ ինչ արտաքոյ ա-
սել քան զոր մարգարէքն եւ Մովսէս
23 խօսեցան զհանդերձելոցն լինելոյ․ Եթէ
չարչարելոց է Քրիստոսն, եթէ առա-
ջին ի յարութենէ մեռելոց՝ լոյս պատ-
մելոց է ժողովրդեանն եւ հեթանո-
սաց։
24 Եւ նորա զայս պատասխանի տուեալ,
Փեստոս ի ձայն մեծ ասէ, Մոլիս,
Պաւղէ, բազում դպրութիւնք զքեզ
25 ի մոլութիւն դարձուցանեն։ Իսկ Պաւ-
ղոս ասէ, Ոչ մոլիմ, քաջդ Փեստոս,
այլ զցածութեան եւ զճշմարտութեան
26 բանս բարբառիմ։ Գիտակ իսկ է այ-
սոցիկ արքայ, ընդ որում եւ համար-
ձակեալդ խօսիմ․ քանզի ծածկել ի քէն
իմիք ի սոցանէ չառնում յանձն․ զի
ոչ եթէ յանկեան ուրեք գործեալ իցէ
27 այս։ Հաւատա՞ս, արքայ Ագրիպպա,
28 մարգարէից․ գիտեմ զի հաւատաս։ Եւ
ասէ Ագրիպպաս ցՊաւղոս, Փոքու իմն
հաւանեցուցանես զիս լինել քրիստոնե-
29 եայ։ Եւ Պաւղոս ասէ, Խնդրէի յԱս-
տուծոյ ե՛ւ փոքու ե՛ւ մեծաւ ոչ միայն
զքեզ, այլ զամենեսեան որ լսեն ինձ

[1]Յոյնն, ի պատժանել նոցա տայի հաւանութիւն

[2]Յոմանս պակասի

այսօր՝ լինել այսպիսի որպէս եւ ես եմ,
բաց ի կապանաց աստի.
30 Յոտն եկաց արքայն եւ դատաւորն
եւ Բերինիկէ, եւ որ ընդ նոսայն նըս-
31 տէին. Եւ իբրեւ գնացին, խօսէին ընդ
միմեանս եւ ասէին թէ Ոչ ինչ արժա-
նի մահու կամ կապանաց գործէ այրս
32 այս. Իսկ Ագրիպպաս ցՓեստոս ասէ,
Արձակել մարթ էր զայրս զայս, եթէ
ոչ էր բողոքեալ ի Կայսր.

ԳԼ. ԻԷ

1 ԷԵ. Իբրեւ հրամայեցաւ մեզ նաւել
յԻտալիա, տային զՊաւղոս եւ զայլս
ոմանս կապեալս ցհարիւրապետ մի,
որում անուն էր Յուլիոս, Սեբաստեան
2 գնդին. Եւ ելեալ ի նաւ մի Ադրամիտ-
տացի, որ երթալոց էր ի կողմանս Ա-
սիացւոց, գնացաք. էր ընդ մեզ եւ
Արիստարքոս Մակեդոն Թեսաղոնի-
3 կեցի. Եւ ի վաղիւ անդր իջաք ի Սի-
դոն. եւ մարդասիրութիւն ցուցեալ
Յուլեայ առ Պաւղոս, հրամայեաց առ
բարեկամսն երթալ եւ դարմանս գտա-
4 նել. Եւ անտի ելեալ խոնարհագոյն
նաւեցաք ի Կիպրոս վասն հողմոյն ընդ-
5 դէմ լինելոյ. Յայնժամ ընդ մէջ ծովուն
Կիլիկեայ եւ Պամփիլեայ նաւեալ՝ իջաք
6 ի Միւռա Լիկիացւոց. Եւ անդ գտեալ
հարիւրապետին նաւ մի Աղեքսանդ-
րացի որ երթայր յԻտալիա՝ եմոյծ զմեզ
7 անդր. Եւ ի բազում աւուրս ծանրա-
նաւեալք՝ հազիւ հասաք առ Կնիդեաւ.
եւ ի չթողացուցանել մեզ հողմոյն,
նաւեցաք խոնարհագոյն ի Կրետէ առ
8 Սաղմոնեաւ. Հազիւ անցեալ առ նո-
վաւ՝ եկաք ի տեղի ինչ որ կոչէր Գե-
ղեցիկ Նաւահանգիստ, յոր հուպ էր
9 քաղաքն Ղասեա. Եւ իբրեւ բազում
ժամանակք անցանէին, եւ սխալ եւս
լինէր նաւելոյն. եւ վասն այն ինչ եւս
պահոցն անցանելոյ, տայր խրատ Պաւ-
10 ղոս, Եւ ասէր ցնոսա, Արք, տեսա-
նեմ զի թշնամանօք եւ բազում վնասու
ոչ միայն բեռինդ եւ նաւիդ, այլ եւ
անձանց մերոց լինելոց է նաւարկու-
11 թիւնս. Իսկ հարիւրապետն նաւապե-
տին եւ նաւավարին առաւել անսայր
12 քան բանիցն Պաւղոսի. Իբրեւ դժպա-
տեհ իմն թուէր նաւահանգիստն առ
ի ձմերել, բազումք խորհեցան գնալ
անտի. թերեւս կարասցեն հասանել
ի Փիւնիկէ՝ ձմերել ի նաւահանգստին
Կրետացւոց որ հայէր ընդ հարաւա-
13 կողմն եւ ընդ աշխարհն. Եւ ի շնչել
հարաւոյն, համարեցան ուր դիմեալն
էին՝ հասանել. եւ արկեալ՝ մօտ ան-
14 ցանէին առ Կրետեաւ. Եւ ոչ յետ բա-
զում ժամուց անկաւ զնովաւ հողմ
15 ուռուցիկ, որ կոչի Եւրակիւղոնն. Ընդ
յափշտակել նաւուն եւ ի չհանդուրժել
ընդդէմ հողմոյն, թոյլ տուեալ երթա-
16 յաք եւ գայաք. Ի կղզի ինչ դիմեալ
որ կոչէր Կղաւդա, հազիւ կարացաք
17 ըմբռնել զմակոյկն. [1]Զոր առեալ՝ յօգ-
նականութիւն կապէին ընդ նաւն.
երկուցեալք թէ գուցէ ի յորձանուտն
անկանիցին, իջուցեալ զառագաստն՝
18 այնպէս երթային եւ գային. Եւ ի
սաստկագոյն վշտանալոյն մերոյ ի վա-
ղիւ անդր զկարասին ընկեցիկ առնէին.
19 Եւ յերիր աւուր ընդ [2]իւրեանց ձեռս
20 զգործին նաւուն [3]ընկեցին. Իբրեւ ոչ
արեւ եւ ոչ աստեղք երեւէին ի բա-
զում աւուրս, եւ ձմեռն ոչ սակաւ
կայր ի վերայ, ապա բառնայր ամենայն
21 յոյս փրկութեան մերոյ. Եւ զի բա-
զում աւուրս նօթի էին, յայնժամ
Պաւղոս կացեալ ի մէջ նոցա՝ ասէ,
Պարտ էր ձեզ, ով արք, անսալ ինձ եւ
ոչ ելանել ի Կրետեայ եւ շահել զվիշտս
22 զայս եւ զվնաս. Եւ արդ խրատեմ
զձեզ քաջալերել, զի վնաս անձին եւ
ոչ միում ի ձէնջ լինիցի բաց ի նաւէդ.
23 Քանզի երեւեցաւ ինձ յայսմ գիշերի
հրեշտակ Աստուծոյ որոյ եսն եմ եւ
24 պաշտեմ զնա, Եւ ասէ, Մի՛ երկնչիր,
Պաւղէ, Կայսեր եւս պարտ է քեզ յան-
դիման լինել. եւ ահա շնորհեալ է քեզ
Աստուծոյ զամենեսեան որ են ընդ քեզ
25 ի նաւիդ. Վասն այսորիկ քաջալերե-
ցարուք, արք, զի հաւատամ յԱս-
տուած եթէ այսպէս լինի զոր օրինակ
26 խօսեցաւ ընդ իս. Բայց ի կղզի ինչ
հասանէ մեզ անկանել.
27 ԷԶ. Իբրեւ չորեքտասաներորդ գիշեր
լինէր, մինչդեռ ծփէաք ի Հանդրին
անդունդս, ի մէջ գիշերին կարծէին
նաւավարքն եթէ հասեալ իցեն յաշ-

---

[1] Յոյնն, Զոր առին, և օգնութիւնս ի կիր արկեալ՝ ածին պարան զնաւաւն
[2] Ոմանք, մեր
[3] Ոմանք, ընկեցաք

28 խարն ուրեք։ Եւ ընկեցեալ զգունդսն՝
գտին գիրկս քսան, եւ սակաւ ինչ
դադարեալ՝ դարձեալ ընկեցին եւ գտին
29 գիրկս հնգետասան։ Զահի հարեալ թէ
գուցէ ի խիստ ինչ տեղիս անկանիցին,
յետուստ կողմանէ ընկեցին խարիսխս
30 չորս, ըղձանային այգուն լինելոյ։ Բայց
նաւավարքն խնդրէին փախչել ի նաւէ
անտի, եւ իջուցեալ զկուրն ի ծով
անդր՝ պատճառանօք որպէս թէ յառա-
ջոյ կողմանէ խարիսխս ձգելոց իցեն։
31 Ասէ Պաւղոս ցհարիւրապետն եւ ցզօ-
րականսն, Եթէ ոչ դոքա մնասցեն ի նա-
32 ւիս, դուք ապրել ոչ կարէք։ Յայն-
ժամ զօրականքն հատին զլարս կրին
33 եւ ի բաց ընկեցին։ Եւ մինչդեռ այգն
կամէր լինել, աղաչէր Պաւղոս զամե-
նեսեան առնուլ կերակուր, ասէ, Այս
չորեքտասաներորդ օր է որում ակն
ունիք նօթիս կատարել, եւ չէ ինչ ճա-
34 շակեալ։ Վասն որոյ աղաչեմ զձեզ ճա-
շակել կերակուր, զի այն իսկ վասն
ձերոյ փրկութեան է. զի ոչ ուրուք
35 ի ձէնջ մազ մի ի գլխոյ կորիցէ։ Եւ
իբրեւ ասաց զայս, առեալ հաց՝ գո-
հացաւ զԱստուծոյ առաջի ամենեցուն,
36 եբեկ եւ սկսաւ ուտել։ Եւ քաջալե-
րեցան ամենեքին, եւ նոքա առին կե-
37 րակուր։ Եւ էաք ամենայն հոգիք ի
նաւին երկերիւր եւթանասուն եւ վեց։
38 Իբրեւ յագեցան կերակրովն, թեթե-
ւացուցին զնաւն՝ թափեալ զցորեանն
ի ծովն։
39 Եւ իբրեւ այգ եղեւ, զերկիրն ոչ ճա-
նաչէին, բայց զգոգ մի նշմարէին թէ
ափն ծովուն իցէ. յոր խորհէին, թէ
40 հնար ինչ իցէ, զերծուցանել զնաւն։ Եւ
զխարիսխսն հատեալ՝ ընկեցին ի ծովն,
թողացուցին զխառնելիս թեւոցն, եւ
[1]ի բաց առին՝՝ զառագաստն, եւ ետուն
41 հողմոյն յափն կոյս ծովուն։ Անկեալ
ի տեղի մի երկծով՝ թիւրեցին զնաւն.
եւ առաջին կողմն նաւին խրեալ ան-
շարժ մնայր, եւ յետին կողմն քակէր
42 [2]ի բռնութենէն։ Եւ զօրականացն
խորհուրդ արարեալ զի զկապեալսն
սպանցեն, եւ զի մի՛ ոք լուղիցի եւ
43 փախիցէ։ Եւ հարիւրապետն քանզի
կամեցաւ ապրեցուցանել զՊաւղոս՝
արգել զնոսա ի խորհրդոյն. հրամայ-
եաց զի որ կարողն իցեն լուղել՝ ան-
կանիցին նախ եւ ի ցամաքն ելանի-
44 ցեն. Եւ զայլսն՝ զո՛րս ի տախտակս,
եւ զո՛րս յայլ ինչ կահ ի նաւէ անտի.
եւ այսպէս եղեւ ամենեցուն փրծանել
յերկիր։

[1]Ցօյնն, բացին
[2]Ոմանք, ի բռնութենէ ալեաց

ԳԼ. ԻԸ

1 Եւ ապրեալք՝ յայնժամ գիտացաք թէ
[3]Մելիտինէ էր անուն կղզւոյն. բայց
բարբարոսքն շնորհեցին ոչ սակաւ
2 մարդասիրութիւն մեզ. Քանզի լուցին
խարոյկ, եւ ընկալան զամենեսեան
զմեզ վասն անձրեւին որ ստիպէր եւ
3 վասն ցրտոյն։ Եւ ի ժողովել Պաւղոսի
խռիւ ինչ բազում եւ դնել ի վերայ
խարուկին, իժ մի ի ջերմութենէն ել-
4 եալ՝ կալաւ զձեռանէ նորա։ Եւ իբրեւ
տեսին բարբարոսքն կախեալ զգազանն
զձեռանէ նորա, ասէին ցմիմեանս,
Ուրեմն սպանող է այրս այս, որ թէ-
պէտեւ ապրեցաւ ի ծովէն, իրաւունքն
5 չետուն կեալ։ Եւ նորա թօթափեալ
զգազանն ի հուրն, եղեւ նմա չար եւ
6 ոչինչ։ Եւ նոքա ակն ունէին նմա
այտնլոյ կամ անկանելոյ եւ յանկար-
ծակի մեռանելոյ. իբրեւ շատ ակն կալ-
եալ եւ տեսանէին թէ ոչինչ վնաս եղեւ
նմա, դարձեալ դարձուցին զբանսն եւ
7 ասէին թէ աստուած ոմն է։ Եւ չուրջ
զտեղեաւն գայնուրիկ էին գեղք գլխա-
ւորի կղզւոյն որում անուն էր Պոպ-
ղիոս. որ առ զմեզ յերաշխի զերիս
8 աւուրս եւ սիրով ընկալաւ։ Եւ եղեւ
հօրն Պոպղեայ ի ջերմն եւ յախտ թան-
չից հիւանդանալ դնել. առ որ մտեալ
Պաւղոս եւ կացեալ յաղօթս՝ եդ զձեռն
9 եւ բժշկեաց զնա։ Եւ իբրեւ այս եղեւ,
այլ հիւանդք որ էին ի կղզւոջն՝ գային
10 եւ բժշկէին, Որք եւ բազում պա-
տուովք պատուեցին զմեզ. եւ իբրեւ
գնացաք, ետուն որ ինչ պէտք էին։
11 էէ. Եւ յետ երից ամսոց ելաք ի նաւ
մի Աղեքսանդրացի որ ձմերեալ էր ի
կղզւոջն նշանաւորաւ Դիոսկուրա-
12 ցւոց։ Եւ իջեալ ի Սիրակուսա՝ եղեաք
13 աւուրս երիս։ Ուստի գնացեալ հա-
սաք ի Հռեգիոն. եւ յետ աւուրց միոյ

[3]Ցօյնն, Մելիտե

ի շնչել հարաւոյն, երկօրեայք եկաք
14 ի Պատիողոս ։ Ուր եւ գտաք եղբարս,
աղաչեցեալք ի նոցանէ լինել աւուրս
15 եւթն․ եւ ապա եկաք ի Հռովմ։ Եւ
անտի լուեալ եղբարցն զմէնջ՝ ելին ընդ
առաջ մեր մինչեւ յՈրգոստայն Ապփեայ
եւ Երիցն Կրպակաց․ զորս տեսեալ
Պաւղոսի գոհացաւ զԱստուծոյ եւ քա-
ջալերեցաւ ։
16 Եւ իբրեւ մտաք ի Հռովմ, [1]հրամա-
յեցաւ Պաւղոսի լինել առանձինն հան-
դերձ զինուորաւն պահպանաւ իւրով։
17 Եւ եղեւ յետ երից աւուրց կոչել նմա
զՀրէիցն գլխաւորս․ եւ իբրեւ եկին,
ասէ ցնոսա, Ես, արք եղբարք, ոչինչ
հակառակ գործեալ ժողովրդեանն կամ
կրօնիցն հայրենեաց, կապեալ յԵրու-
սաղեմէ մատնեցայ ի ձեռս Հռովմայե-
18 ցւոց ։ Որք իբրեւ դատեցան զիս, կա-
մեցան արձակել, վասն եւ ոչ մի ինչ
19 վնաս մահու գտանելոյ յիս ։ Ի հակա-
ռակել Հրէիցն՝ հարկ եղեւ բողոքել ի
Կայսր, իբր ոչ եթէ զազգէն իմմէ ու-
20 նէի ինչ չարախօսել ։ Վասն այսր պատ-
ճառանաց աղաչեցի զձեզ՝ տեսանել եւ
խօսել․ քանզի վասն յուսոյն Իսրայելի
21 կամ ի շղթայս յայսոսիկ ։ Եւ նոքա
ասեն ցնա, Մեք ո՛չ թուղթս ինչ վասն
քո ընկալաք ի Հրէաստանէ, եւ ո՛չ եկ-
եալ ոք յեղբարց պատմեաց կամ խօսե-
22 ցաւ ինչ վասն քո չարութիւն ։ Բայց
աղաչեմք ի քէն լսել թէ զինչ խորհի-
ցիս․ զի վասն հերձուածոյդ այդորիկ
յայտ իսկ է մեզ, զի ամենայն ուրեք
23 հակառակութիւն կրէ ։ Ժամ եդեալ
նմա օր մի, եկին ի վանսն առ նա բա-
զումք, որոց պատմէր վկայութեամբ
զարքայութիւն Աստուծոյ․ եւ հաւա-
նեցուցանէր զնոսա վասն Յիսուսի յօ-
րինացն Մովսիսի եւ ի մարգարէից
24 յայգուէ մինչեւ ցերեկոյ ։ Եւ ոմանք
հաւանէին բանիցն, եւ կէսք չհաւա-
25 տային ։ Եւ անմիաբանք լինել ի մի-
մեանց՝ արձակէին, յասելն Պաւղոսի
բան մի թէ Բարւոք խօսեցաւ Հոգին
Սուրբ ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի առ
26 հարսն մեր, Եւ ասէ, Երթ առ ժողո-
վուրդն, եւ ասասցես, Լսելով լուիջիք
եւ մի՛ իմասջիք, եւ տեսանելով տեսա-
27 ջիք եւ մի՛ տեսջիք․ Զի թանձրացաւ
սիրտ ժողովրդեանն այնորիկ, եւ ա-
կանջօք իւրեանց ծանր լուան, եւ զաչս
իւրեանց կափուցին, զի մի՛ երբեք
տեսցեն աչօք, եւ ականջօք լուիցեն, եւ
սրտիւք իմասցին եւ դարձցին, եւ բժշ-
28 կեցից զնոսա ։ Եւ արդ յայտնի լիցի ձեզ,
զի հեթանոսաց առաքեցաւ փրկու-
թիւնս Աստուծոյ, նոքին եւ լուի-
29 ցեն ։ [2]Եւ իբրեւ զայս ասաց, արտաքս
գնացին ի նմանէ Հրեայքն, որք ունէ-
ին ի մէջ իւրեանց զբազում խնդիրս ։
30 Եւ եղեւ զերկեամ մի բովանդակ
31 իւրով վարձու ։ Եւ ընդունէր զամե-
32 նեսեան որ մտանէին առ նա ։ Քարո-
զէր զարքայութիւնն Աստուծոյ, եւ ու-
սուցանէր վասն Տեառն Յիսուսի Քրիս-
տոսի անխափան ամենայն համարձա-
կութեամբ ։

---

[1]Որ-Ն+, յանձն արար հարիւրապետն զկապ-
եալսն զօրապետին, և հրամայեցաւ

[2]Այս համար պակասի յոմանս

ՊԱՒՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԱԲ. ՊԱՒՂՈՍ, ծառայ Յիսուսի Քրիս-
տոսի, կոչեցեալ առաքեալ, որոշեալ
2 յաւետարանն Աստուծոյ. Որ յառաջ
խոստացաւ ի ձեռն մարգարէից իւրոց
3 գրովք սրբովք, Վասն Որդւոյ իւրոյ
եղելոյ ի զաւակէ Դաւթի ըստ մարմնոյ,
4 Սահմանելոյ Որդւոյն Աստուծոյ զօրու-
թեամբ ըստ Հոգւոյն սրբութեան. ի
յարութենէ մեռելոց Յիսուսի Քրիս-
5 տոսի Տեառն մերոյ. Որով ընկալաք
շնորհս եւ առաքելութիւն՝ ի հնազան-
դութիւն հաւատոց յամենայն հեթա-
6 նոսս վասն անուան նորա. Յորս եւ
դուք էք կոչեցեալ Յիսուսի Քրիստո-
7 սի. Ամենեցուն որոց էք ի Հռովմ, սի-
րելեաց Աստուծոյ՝ կոչեցելոց սրբոց,
շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն
յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ եւ ի Տեառնէ
Յիսուսէ Քրիստոսէ ։
8 Նախ գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ ի
ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի վասն ձեր
ամենեցուն. զի հաւատք ձեր պատ-
9 մեալ են ընդ ամենայն աշխարհ ։ Վկայ
է ինձ Աստուած, զոր պաշտեմն հոգ-
ւով իմով յաւետարանի Որդւոյ նորա,
թէ ո՛րպէս գլիշատակս ձեր [1]առնեմ.
10 Յամենայն ժամ յաղօթս իմ աղաչելով
զի թերեւս երբեք յաջողեսցի ինձ կա-
11 մօքն Աստուծոյ գալ առ ձեզ ։ Քանզի
անձկացեալ եմ տեսանել զձեզ, զի փո-
խեցից ի ձեզ շնորհս ինչ հոգեւորս առ
12 ի հաստատել զձեզ. Այսինքն է մխի-
թարակից լինել ձեզ վասն ընդ միմեանս
13 իմոյ եւ ձերդ հաւատոց ։ Ոչ կամիմ
եթէ տգէտք իցէք, եղբարք, զի բա-
զում անգամ յօժարեցի գալ առ ձեզ,
եւ արգելայ մինչեւ ցայժմ. զի եւ
ի ձեզ գտից պտուղ ինչ որպէս եւ յայլ
14 հեթանոսս ։ Քանզի Յունաց եւ Բար-
բարոսաց, իմաստնոց եւ անմտից պար-
15 տապան եմ. Այնպէս՝ որչափ իմով-
սանն յօժարութեամբ, եւ ձեզ որ ի
Հռովմդ էք՝ աւետարանել ։
16 Զի ոչ եթէ ամօթ ինչ համարիմ զա-
ւետարանն, քանզի զօրութիւն Աս-
տուծոյ է ի փրկութիւն ամենայն հա-
ւատացելոց. նախ Հրէի եւ ապա հե-
17 թանոսի ։ Զի արդարութիւնն Աստու-
ծոյ նովաւ յայտնի հաւատոց ի հաւատս.
որպէս եւ գրեալ է թէ Արդարն ի հա-
ւատոց կեցցէ ։
18 ԱԳ. Քանզի յայտնելոց է բարկու-
թիւն Աստուծոյ յերկնից ի վերայ ա-
մենայն ամբարշտութեան եւ անիրա-
ւութեան մարդկան, որք զճշմարտու-
19 թիւնն անիրաւութեամբ ունին. Վասն
զի գիտութիւնն Աստուծոյ յայտնի է
ի նոսա. քանզի Աստուած իսկ յայտ-
20 նեաց նոցա ։ Զի աներեւոյթք նորա
ի սկզբանէ աշխարհի արարածովքս ի-
մացեալ տեսանին, այսինքն է [2]մշտըն-
ջենաւորութիւն եւ զօրութիւն՝՝ եւ
աստուածութիւն նորա. զի ոչ գտա-
նիցեն ամենեւին տալ պատասխանի ։
21 Զի ծանեան զԱստուած, եւ ոչ իբրեւ
զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհա-
ցան. այլ նանրացան ի խորհուրդս
իւրեանց, եւ խաւարեցան անմտու-
22 թեամբ սիրտք նոցա ։ Զանձինս առ
23 իմաստունս ունէին, յիմարեցան ։ Եւ
փոխեցին զփառս անեղծին Աստուծոյ
ի նմանութիւն պատկերի եղծանելի
մարդոյ եւ թռչնոց եւ չորքոտանեաց
24 եւ սողնոց ։ Վասն որոյ մատնեաց զնո-

[1] Յոյնն, առնեմ անդադար

[2] Յոյնն, մշտնջենաւոր զօրութիւն

սա Աստուած ի ցանկութիւն սրտից
նոցա ի պղծութիւն, անարգել զմար-
25 մինս իւրեանց յանձինս իւրեանց. Որք
փոխանակեցին զճշմարտութիւնն Ա-
տուծոյ ընդ ստութեան. [1]հնազանդե-
ցան եւ պաշտեցին զարարածս եւ ոչ
զԱրարիչն, որ է օրհնեալ յաւիտեանս։
26 Ամէն։ Վասն այնորիկ մատնեաց զնո-
սա Աստուած ի կիրս անարգութեան,
զի էգք նոցա փոխանակեցին զպէտս
27 բնականս ի պէտս անբնականս։ Նոյն-
պէս եւ արուացն թողեալ զբնական
պէտս իգութեանն, բորբոքեցան ցան-
կութեամբք իւրեանց ի միմեանս, ա-
րուք ընդ արուս զխայտառակութիւն
գործէին, եւ զդարձ փոխարինին որ
պարտ էր մոլորութեանն նոցա՝ յան-
28 ձինս իւրեանց ընդունէին։ Եւ որպէս
զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի
գիտութեան, մատնեաց զնոսա Աս-
տուած ի միտս անարգութեան՝ գոր-
29 ծել զանարժանս. Ջլցեալսն ամենայն
անիրաւութեամբ, պոռնկութեամբ,
անզգամութեամբ, ագահութեամբ, չա-
րութեամբ, լի նախանձու, սպանու-
թեամբ, հեռիւ, նենգութեամբ, չա-
30 րաբարութեամբ. չոգմոգք, Զարա-
խօսք, աստուածատեացք, թշնամա-
նողք, ամբարտաւանք, ամբարհաւանք,
գտիչք չարեաց, զծնողս անարգուք,
31 Անմիտք, ուխտադրուժք, անագո-
32 րոյնք, [2]աննուէրք, անողորմք. Որք
հասեալ էին յԱստուծոյ իրաւանցն վե-
րայ եթէ ոյք զայսպիսիսն գործեն ար-
ժանի են մահու. եւ ոչ միայն որ զայն
առնեն, այլ եւ որ կամակիցն լինին
գործելեացն։

ԳԼ. Բ

1 Վասն որոյ առանց պատասխանի տա-
լոյ ես, ով մարդ, որ դատիդ. զի
որով դատիս զընկերն՝ զանձն քո դա-
տապարտես, զի դու զնոյն գործես՝
որով դատիսն։
2 ԱԴ. Քանզի գիտեմք, եթէ Աստուծոյ
դատաստանն ճշմարտութեամբ է ի վե-
րայ այնոցիկ որ զայնպիսիսն գործեն։
3 Իսկ արդ խորհիցի՞ս զայս, ով մարդ,
որ դատիս զայնոսիկ որ զայնպիսիսն
գործեն, եւ դու զնոյն գործես, եթէ
դու ապրելոց իցես ի դատաստանացն
4 Աստուծոյ։ Եթէ զմեծութեամբ քաղ-
ցրութեան նորա եւ զներելովն եւ զեր-
կայնմտութեամբն արհամարհիցես, չգի-
տիցե՞ս զի քաղցրութիւնն Աստուծոյ
5 զքեզ յապաշխարութիւն ածէ։ Այլ
ըստ խստութեան քում եւ ըստ ան-
զեղջ սրտի՝ գանձես անձին քում բար-
կութիւն յաւուր բարկութեան եւ
յայտնութեան արդար դատաւորու-
6 թեանն Աստուծոյ. Որ հատուցանէ իւ-
7 րաքանչիւր ըստ գործս իւրեանց. Որ
համբերութեամբ են ի գործս բարու-
թեան՝ զփառս եւ զպատիւ եւ զանեղ-
ծութիւն խնդրեն, զկեանսն յաւի-
8 տենից։ Իսկ որ ի հակառակութենէ
անտի են եւ ապստամբք ի ճշմարտու-
թենէն եւ զհետ երթեալ զանիրաւու-
թեան՝ բարկութիւն եւ սրտմտութիւն,
9 Նեղութիւն եւ անձկութիւն ի վերայ
ամենայն մարդոյ որ գործէ զչար, նախ
10 Հրէի եւ ապա հեթանոսի։ Փառք, պա-
տիւ եւ խաղաղութիւն ամենայնի որ
գործէ զբարի, նախ Հրէի եւ ապա
11 հեթանոսի։ Զի ոչ է ակնառութիւն
առաջի Աստուծոյ։
12 ԱԵ. Որք միանգամ արտաքոյ օրի-
նացն մեղան՝ արտաքոյ օրինացն եւ
կորնչին. եւ որք ընդ օրինօքն մեղան՝
13 օրինօքն եւ դատեսցին. (Զի ոչ եթէ
որ լսելիք օրինացն են՝ արդարացեալ
են առաջի Աստուծոյ, այլ առնելիք օ-
14 րինացն արդարասցին։ Այլ յորժամ
հեթանոսք որ զօրէնս ոչ ունին՝ բնու-
թեամբ զօրինացն գործիցեն, նոքա որ
զօրէնս ոչ ունին՝ անձանց իւրեանց
15 իսկ են օրէնք. Որք ցուցանեն զգործս
օրինացն գրեալ ի սիրտս իւրեանց՝ վկա-
յութեամբ մտաց իւրեանց, եւ յանդի-
մանել զմիմեանս ի խորհրդոց իւր-
եանց, կամ թէ պատասխանի իսկ տալ.)
16 Յաւուրն յորում դատիցի Աստուած
զգաղտնիս մարդկան ըստ աւետարա-
նիս իմում ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի։
17 Ապա եթէ դու Հրեայ անուանեալ
ես, եւ յեցեալ ես յօրէնսն, եւ պարծիս
18 յԱստուած, Եւ գիտես զկամս նորա,
եւ ընտրես զլաւն, եւ խրատեալ ես յօ-
19 րինացն. Վստահ ես յանձն քո առաջ-
նորդ լինել կուրաց, լոյս խաւարե-
20 լոց, Խրատիչ անզգամաց, վարդապետ

[1] Ցոյնն, երկիր պագին [2] Ցանկեա պաշտօնէ

տղայոց, ունել զկերպարանս գիտու-
թեան եւ ճշմարտութեան յօրինացն.
21 Իսկ արդ որ ուսուցանես զընկերն՝
զանձն քո ո՞չ ուսուցանես. որ քարո-
22 զես չգողանալ՝ գողանա՞ս. Որ ասես
չշնալ՝ շնա՞ս. որ գարշիս ի մեհենաց՝
23 զսեղա՞նս կողոպտես. Որ օրինօքն
պարծիս՝ յանցանել ըստ օրէնսն զԱս-
24 տուա՞ծ անարգես. Զի անունն Աս-
տուծոյ վասն ձեր հայհոյի ի մէջ հե-
թանոսաց, որպէս եւ գրեալ է.
25 ԱՁ. Թլփատութիւն օգնէ, եթէ զօ-
րէնսն պահիցես. ապա եթէ յանցա-
ւոր օրինացն իցես, թլփատութիւն քո
26 անթլփատութիւն եղեւ. Իսկ եթէ
անթլփատութիւնն զիրաւունս օրի-
նացն պահիցէ, ո՞չ ապաքէն անթլփա-
տութիւն նորա ի թլփատութիւն հա-
27 մարեսցի. Եւ դատիցի որ ի բնէ ան-
թլփատութիւնն է, զօրէնսն կատարե-
լով, զքեզ որ գրո՛վն եւ թլփատու-
28 թեամբն յանցաւոր օրինացն իցես. Զի
ոչ եթէ որ յայտնի Հրեայն է, եւ ոչ
որ յայտնի մարմնով թլփատութիւնն,
29 Այլ որ ի ծածուկ Հրեայն է, եւ թլփա-
տութիւն սրտի, հոգւով եւ ոչ գրով.
որոյ գովութիւնն ոչ ի մարդկանէ է,
այլ յԱստուծոյ.

ԳԼ. Գ

1 Իսկ արդ զի՞նչ աւելի է Հրէին, կամ
զի՞նչ օգուտ ի թլփատութենէ անտի.
2 Բազում ինչ ամենայն իրօք. նախ այն
իսկ՝ զի հաւատարիմ եղեն պատգամքն
3 Աստուծոյ. Իսկ արդ եթէ չէր հաւա-
տացեալ ոմանց, միթէ անհաւատու-
թիւն նոցա զԱստուծոյ հաւատսն խա-
4 փանէ՞ր. քաւ լիցի. Արդ եղիցի Աս-
տուած ճշմարիտ, եւ ամենայն մարդ՝
ստոտ, որպէս եւ գրեալ է, Որպէս ար-
դար եղիցես ի բանս քո, եւ յաղթե-
5 ցես ի դատել քեզ. Իսկ արդ եթէ ա-
պիրատութիւն մեր զԱստուծոյ ար-
դարութիւնն յանդիման կացուցանէ,
զի՞նչ ասեմք. միթէ անիրա՞ւ ինչ է
6 Աստուած որ ածէ զբարկութիւն. Ըստ
մարդկութեան ասեմ. քաւ լիցի. ապա
թէ ոչ՝ զիա՞րդ դատի Աստուած զաշ-
7 խարհ. Զի եթէ ճշմարտութիւնն Աս-
տուծոյ յիմում ստութեանն առաւե-
լաւ ի փառս նորա, զի՞ եւս ես իբրեւ
8 զմեղաւոր դատիմ. Եւ կամ թէ որպէս
հայհոյիմքն, եւ որպէս ասեն ոմանք
զմէնջ ասել թէ Արասցուք զչար զի
եկեսցէ բարի. որոց դատաստանքն յի-
րաւի են.
9 Եւ արդ ի՞ւ իւիք առաւել իցեմք.
ապաքէն եւ ոչ իւիք. քանզի յառա-
ջագոյն իսկ մեղադիր եղեաք Հրէից
եւ հեթանոսաց, ամենեցուն ընդ մե-
10 ղօք լինելոյ. Որպէս եւ գրեալ է թէ
11 Ոչ ոք է արդար եւ ոչ մի. Եւ ոչ գոյ
որ իմանայ, եւ ոչ ոք է որ խնդրէ զԱս-
12 տուած. Ամենեքեան խոտորեցան ի
միասին եւ անպիտանացան. ոչ ոք է
որ առնէ զքաղցրութիւն, ոչ ոք է
13 մինչեւ ի մի. Գերեզման բաց է կոկորդ
նոցա. լեզուօք իւրեանց նենգաւորք
եղեն. թոյնք իժից ի ներքոյ շրթանց
14 նոցա. Որոց բերանք անիծիւք եւ դառ-
15 նութեամբ լի են. Երագ են ոտք նոցա
16 հեղուլ զարիւն. Բեկումն եւ թշուա-
17 ռութիւն ի ճանապարհս նոցա. Եւ
զճանապարհն խաղաղութեան ոչ ծա-
18 նեան. Ոչ է երկեւղ Աստուծոյ առաջի
աչաց նոցա.
19 ԲԴ. Բայց գիտեմք, եթէ ինչ միանգամ
օրէնքն ասեն՝ այնոցիկ որ ընդ օրի-
նօքն են, ասեն. զի ամենայն բերան
խցցի, եւ դատապարտ լիցի ամենայն
20 աշխարհ՝ Աստուծոյ. Զի ի գործոց օ-
րինաց ոչ արդարասցի ամենայն մար-
մին առաջի նորա, քանզի օրինօքն է
գիտութիւն մեղաց.
21 Բայց արդ առանց օրինացն իսկ ար-
դարութիւնն Աստուծոյ յայտնեալ է՝
վկայեալ յօրինաց անտի եւ ի մարգա-
22 րէից. Քանզի արդարութիւնն Աստու-
ծոյ ի հաւատոց անտի Յիսուսի Քրիս-
տոսի [1]յամենայն հաւատացեալս". եւ
23 ոչինչ է խտիր. Քանզի ամենեքեան մե-
ղան, եւ նուազեալ են ի փառաց անտի
24 Աստուծոյ. Եւ արդարանան ձրի նորին
շնորհօք ի ձեռն փրկութեանն որ ի
25 Քրիստոս Յիսուս. Զոր յառաջն եդ
Աստուած ի քաւութիւն ի ձեռն հաւա-
տոցն արեամբն նորա, ի հանդէս ար-
դարութեան նորա՝ վասն թողութեան
յառաջագոյն մեղացն գործելոց ի ներելն
26 Աստուծոյ, ի հանդէս արդարութեան

---

[1]Այլք, յամենեսին և ի վերայ ամենեցուն որ հաւատան

նորա ի ժամանակի յայսմիկ. զի եղիցի
նա արդար, եւ արդարացուսցէ զայն
27 որ ի հաւատոցն Յիսուսի։ Իսկ արդ
ո՞ւր են պարծանքն. արգելան. յորո՞ց
օրինաց, ի գործո՞ց անտի. ոչ, այլ ի
28 հաւատոցն օրինաց։ Քանզի համարիմք
հաւատովք արդարանալ մարդոյ՝ ա-
29 ռանց գործոց օրինաց։ Եթէ Հրէի՞ց
միայն իցէ Աստուած եւ հեթանոսաց
30 ոչ. այո, եւ հեթանոսաց։ Զի եթէ
մի է Աստուած որ արդարացուցանէ
զթլփատութիւնն ի հաւատոց, ապա
եւ զանթլփատութիւնն նովին հաւա-
31 տովք։ Արդ զօրէնսն ինչ խափանե՞մք
հաւատովքս. քաւ լիցի. այլ զօրէնսն
հաստատեմք։

ԳԼ. Դ

1 ԲՃ. Իսկ արդ զի՞նչ ասիցեմք զգտա-
նելն Աբրահամու նահապետին մերոյ
2 ըստ մարմնոյ։ Զի եթէ Աբրահամու
գործովք էր արդարացեալ, ունել ու-
նէր պարծանս, այլ ոչ առ Աստուած։
3 Իսկ զի՞նչ ասիցէ գիր. Հաւատաց Աբ-
րահամ յԱստուած եւ համարեցաւ նմա
4 յարդարութիւն։ Բայց այնմ որ գոր-
ծիցէն, ոչ համարին վարձքն ըստ շնոր-
5 հաց՝ այլ ըստ պարտեաց։ Իսկ այնմ որ
ոչն գործիցէ, բայց հաւատայցէ յայն
որ արդարացուցանէ զամպարիշտս, հա-
մարին հաւատք նորա յարդարութիւն։
6 Որպէս եւ Դաւիթ ասէ զերանութիւն
մարդոյ որում Աստուած համարի ար-
7 դարութիւն առանց գործոց։ Երանի
որոց թողան անօրէնութիւնք, եւ ո-
8 րոց ծածկեցան մեղք իւրեանց։ Երանի
եալ է այր որում ոչ համարեսցի Տէր
9 զմեղս նորա։ Արդ երանութիւնս այս ի
վերայ թլփատութեա՞ն է եթէ ի վերայ
անթլփատութեան. քանզի ասեմք ե-
թէ Համարեցան Աբրահամու հաւատքն
10 յարդարութիւն։ Արդ զիա՞րդ համա-
րեցան. մինչդեռ ի թլփատութեա՞ն էր՝
եթէ յանթլփատութեան. ոչ ի թլփա-
տութեանն, այլ յանթլփատութեան։
11 Եւ նշանակ առ զթլփատութիւնն,
կնիք արդարութեան հաւատոցն որ
յանթլփատութենէ անտի. զի եղիցի
նա հայր ամենայն հաւատացելոց որ
յանթլփատութենէ անտի իցեն, առ ի
համարելոյ եւ նոցա յարդարութիւն.
12 Եւ հայր թլփատութեան՝ որոց ոչ ի
թլփատութենէ անտի եւեթ, այլ եւ
որոց երթայցեն ընդ հետս անթլփա-
տութեան հաւատոց հօր մերոյ Աբրա-
համու։
13 ԳԴ. Զի ոչ եթէ օրինօքն են աւե-
տիքն Աբրահամու եւ զաւակի նորա
ժառանգ լինել աշխարհի, այլ ի հաւա-
14 տոցն արդարութենէ։ Զի եթէ որք յօ-
րինացն են՝ ժառանգք իցեն, ապա ընդ-
ունայն են հաւատքն, եւ դատարկ՝
15 աւետիքն։ Քանզի օրէնքն զբարկու-
թիւն գործեն. բայց ուր ոչ են օրէնք,
16 եւ ո՛չ յանցանք ինչ։ Վասն այնորիկ
ի հաւատոց անտի, զի ըստ շնորհացն
իցէ, առ ի լինելոյ հաստատուն աւետ-
եացն ամենայն զաւակին, ոչ այնմ
միայն որ յօրինաց անտի, այլ եւ այնմ՝
որ ի հաւատոցն Աբրահամու, որ է հայր
17 մեր ամենեցուն. Որպէս եւ գրեալ է
եթէ Հայր ազգաց բազմաց արարի
զքեզ, առաջի Աստուծոյ որում հաւա-
տաց [1]եթէ կենդանի առնէ զմեռեալս,
18 եւ կոչէ զչգոյն իբրեւ զգոյ։ Որ յան-
յուսն յուսով հաւատաց՝ լինել նմա հայր
ազգաց բազմաց. որպէս եւ ասացաւն
19 թէ Այնպէս եղիցի զաւակ քո։ Եւ նա
ոչ երկմտեաց ի հաւատոցն [2]թէպէտ
եւ հայեցաւ՝՝ ի մարմին իւր այնուհե-
տեւ իբրեւ ի մեռեալ, քանզի զհա-
րիւրամենիւք ուրեմն էր, եւ ի մեռե-
20 լութիւն արգանդին Սառայի։ Բայց
յաւետեացն Աստուծոյ ոչ երկմտեաց
անհաւատութեամբ, այլ զօրացաւ հա-
21 ւատովք, ետ փառս Աստուծոյ, Եւ
հաստատեցաւ ի միտս իւր եթէ որ
22 խոստացաւն՝ կարող է առնել։ Վասն
որոյ համարեցաւ նմա յարդարութիւն։
23 Արդ ոչ գրեցաւն ոչ թէ վասն նորա
24 միայն թէ համարեցաւ նմա. Այլ եւ
վասն [3]մերոց համարելոց է, որք հա-
ւատամք յայն որ յարոյցն զՅիսուս,
25 զՏէր մեր, ի մեռելոց. Որ մատնեցաւ
վասն յանցանաց մերոց, եւ յարեաւ
վասն զմեզ արդարացուցանելոյ։

ԳԼ. Ե

1 Այսուհետեւ արդարացեալք ի հաւա-

---

[1] Յօյնն, որ
[2] Օրինակ, ոչ հայեցաւ
[3] Յօյնն, մեր որոց

տոց անտի, խաղաղութիւն կալցուք
առ Աստուած ի ձեռն Տեառն մերոյ
2 Յիսուսի Քրիստոսի. Որով եւ զընծա-
յութիւնն իսկ ընկալաք հաւատովք ի
շնորհս յայսոսիկ յորում կամք եւ պար-
3 ծիմք յուսով փառացն Աստուծոյ: Եւ
ոչ այսչափ միայն, այլ եւ պարծիմք
եւս ի նեղութիւնս մեր. քանզի գի-
տեմք եթէ նեղութիւնք զհամբերու-
4 թիւն գործեն, Համբերութիւն զհան-
5 դէս, հանդէս զյոյս. Յոյս ոչ երբեք
ամաչեցուցանէ. զի սէրն Աստուծոյ
սփռեալ է ի սիրտս մեր ի ձեռն Հոգ-
6 ւոյն Սրբոյ որ տուաւ մեզ: Զի մինչ-
դեռ տկարքն էաք, Քրիստոս [1]վասն
մեր" ի ժամանակի ի վերայ ամպարշ-
7 տաց մեռաւ: Զի վասն արդարոյ հա-
զիւ ոք թէ մեռանիցի, այլ վասն բար-
ւոյ թերեւս համարձակիցի ոք մեռա-
8 նել: [2]Յայտնեաց Աստուած զսէրն իւր
ի մեզ, զի մինչդեռ մեղաւորքն էաք,
9 Քրիստոս վասն մեր մեռաւ. ո՛րչափ
եւս առաւել յարդարանալս մերում
այժմիկ արեամբն նորա՝ ապրեսցուք
10 նովաւ ի բարկութենէ անտի: Զի եթէ
մինչ թշնամիքն էաք, հաշտեցաք ընդ
Աստուծոյ մահուամբ Որդւոյ նորա,
ո՛րչափ եւս առաւել ի հաշտելս մերում
11 ապրեսցուք կենօքն նորա: Եւ ոչ այս-
չափ միայն, այլ եւ պարծիմք եւս յԱս-
տուած ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի, որով եւ զհաշտութիւնն
իսկ ընկալաք:
12 ԳՁ. Զի որպէս ի միոջէ մարդոյ մեղք
յաշխարհ մտին եւ ի մեղաց անտի՝ մահ,
եւ այնպէս յամենայն մարդիկ տարա-
ծեցաւ մահ [3]որով ամենեքին մեղան:
13 Քանզի մինչեւ յօրէնսն մեղք էին յաշ-
խարհի, բայց մեղք ոչ համարին, ուր
14 օրէնք ոչ իցեն: Այլ թագաւորեաց մահ
յԱդամայ մինչեւ ի Մովսէս եւ ի վերայ
չյանցուցելոցն ըստ նմանութեան յան-
ցուածոցն Ադամայ, որ է օրինակ հան-
15 դերձելոցն: Այլ ոչ որպէս յանցանքն
նոյնպէս եւ շնորհքն. զի եթէ միոյն
յանցանօք բազումք մեռան, ո՛րչափ
եւս առաւել շնորհքն Աստուծոյ եւ
պարգեւք, շնորհօք միոյն մարդոյ Յի-
սուսի Քրիստոսի, ի բազումս առա-
16 ւելան: Եւ ոչ որպէս ի միոջէ յանցու-
ցելոյն պարգեւքս. զի դատաստանն՝
ի միոջէ [4]յանցուածոյ անտի" ի դատա-
պարտութիւն, այլ շնորհքն՝ ի բազմաց
17 յանցուածոցն յարդարութիւն: Զի եթէ
ի միոյն յանցանաց մահ թագաւորեաց
միովն, ո՛րչափ եւս առաւել, որք զա-
ռաւելութիւն շնորհաց եւ զպարգեւաց
արդարութեանն առնուցուն, կենօք
թագաւորեսցեն ի ձեռն միոյն Յիսու-
18 սի Քրիստոսի: Ապա ուրեմն որպէս
միոյն յանցանօք յամենայն մարդիկ
դատապարտութիւն, նոյնպէս եւ միոյն
արդարութեամբն յամենայն մարդիկ
19 արդարութիւն կենաց: Զի որպէս ան-
հնազանդութեամբ միոյն մարդոյ մե-
ղաւորք բազումք եղեն, նոյնպէս եւ
հնազանդութեամբ միոյն արդարք բա-
20 զումք եղիցին: Բայց օրէնք ի ներքս
անկան, զի յանցանքն բազմասցին.
զի ուր առաւել եղեն մեղքն, առաւել
21 եւս յաւելան շնորհքն: Զի որպէս թա-
գաւորեցին մեղքն ի մահու անդ, նոյն-
պէս եւ շնորհքն թագաւորեսցեն ար-
դարութեամբ ի կեանսն յաւիտենից ի
ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մե-
րոյ: ՎՁ

ԳԼ. Զ

1 Իսկ արդ զի՞նչ ասիցեմք. յաճախես-
ցո՞ւք ի մեղսն զի շնորհքն բազմաս-
2 ցին: Քաւ լիցի. որք մեռաք մեղացն՝
զիա՞րդ տակաւին ի նմին կեցցեմք:
3 Եթէ ո՞չ գիտէք զի որ միանգամ մկըր-
տեցաք ի Քրիստոս Յիսուս՝ ի մահ
4 անդր նորա մկրտեցաք: Թաղեցաք ընդ
նմին մկրտութեամբն ի մահ, զի որ-
պէս յարեաւ Քրիստոս ի մեռելոց փա-
ռօքն Հօր, նոյնպէս եւ մեք ի նորո-
5 գումն կենաց շրջեսցուք: Զի եթէ
տնկակից եղեաք նմանութեան մահու
նորա, այլ եւ յարութեան նորա լինի-
6 ցիմք: Զայս գիտասջիք զի հին մարդն
մեր խաչակից եղեւ նորա, զի խափա-
նեսցի մարմինն մեղացն, մի՛ եւս ծա-
7 ռայել մեզ մեղացն: Զի որ մեռանին՝
8 արդարացեալ է ի մեղաց անտի: Իսկ
եթէ մեռաք ընդ Քրիստոսի, հաւա-
տամք թէ եւ կեցցուք ընդ նմա:

[1] Ի բազումս գաղափս
[2] Ցոյն., Բայց յայտնեաց
[3] կամ, զի
[4] Ի Ցանկն գաղափս

9 Գիտեմք եթէ Քրիստոս յարուցեալ է
ի մեռելոց, այսուհետեւ ոչ մեռանի,
10 եւ մահ նմա ոչ եւս տիրէ։ Զի որ մե-
ռաւն՝ մեղացն մեռաւ մի անգամ, եւ
որ կենդանին է՝ կենդանի է Աստուծոյ։
11 Նոյնպէս եւ դուք համարեսջիք զան-
ձինս մեռեալս մեղացն, եւ կենդանիս
Աստուծոյ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր
մեր։
12 ԴԿ. Մի՛ այսուհետեւ թագաւորես-
ցեն մեղք ի մահկանացու մարմինս ձեր՝
13 հնազանդել ցանկութեանց նորա. Եւ
մի՛ պատրաստէք զանդամս ձեր զէն
անիրաւութեան՝ մեղացն, այլ պատ-
րաստեցէք զանձինս ձեր Աստուծոյ,
որպէս ի մեռելոց ի կենդանիս, եւ
զանդամս ձեր՝ զէն արդարութեանն
14 Աստուծոյ։ Զի մեղք ձեզ ոչ տիրես-
ցեն. քանզի ոչ էք ընդ օրինօք, այլ՝
ընդ շնորհօք։
15 Իսկ արդ զի՞րդ. մեղիցո՞ւք զի
չեմք ընդ օրինօք, այլ՝ ընդ շնորհօք.
16 քաւ լիցի։ Ո՞չ գիտէք թէ որում
պատրաստէք զանձինս ձեր ծառայս ի
հնազանդութիւն՝ ծառայ էք որում
հնազանդիքն. եթէ մեղաց՝ մահու, եւ
եթէ ի հնազանդութիւն՝ արդարու-
17 թեան։ Այլ շնո՛րհք Աստուծոյ. զի էիք
ծառայք մեղաց, հնազանդեցարուք ի
սրտէ որում աւանդեցայք յառակ վար-
18 դապետութեան։ Արդ ազատեալք ի
մեղաց՝ ծառայեցէք արդարութեան։
19 Մարդկօրէն ասեմ վասն տկարութեան
մարմնոյ ձերոյ. զի որպէս պատրաս-
տեցէք զանդամս ձեր ծառայս պղծու-
թեան եւ անօրէնութեան յանօրէնու-
թիւն, նոյնպէս եւ այժմ պատրաստե-
ցէք զանդամս ձեր ծառայս արդարու-
20 թեան ի սրբութիւն։ Զի մինչ ծա-
ռայքն էիք մեղաց, ազատացեալք էիք
21 յարդարութենէն։ Իսկ արդ զի՞նչ
պտուղ ունէիք յայնժամ, որովք այժմդ
զամօթի հարեալ էք. զի վախճան նո-
22 ցա մահ է։ Բայց արդ ազատացեալք
ի մեղացն եւ ծառայեալք Աստուծոյ,
ունիք զպտուղ ձեր ի սրբութիւն, եւ
23 վախճան նորա կեանք յաւիտենից։ Զի
թոշակն մեղաց մահ է, այլ շնորհքն
Աստուծոյ կեանք յաւիտենից ի Քրիս-
տոս Յիսուս ի Տէր մեր։

ԳԼ. Է

1 ԴԴ. Եթէ ո՞չ գիտէք, եղբարք, (զի
ընդ գիտունս օրինացն խօսիմ,) զի օ-
րէնք տիրեն մարդոյ որչափ ժամանակս
2 կենդանի իցէ։ Քանզի կին առնակին
ի կենդանի այր իւր կապեալ կայ օրի-
նօք. իսկ եթէ մեռանիցի այրն, ար-
3 ձակեալ է յօրինաց առնն։ Ապա ու-
րեմն մինչ կենդանի է այրն, շուն կո-
չի, եթէ լինիցի առն այլում. եւ եթէ
մեռանիցի այրն, ազատ է յօրինացն.
չհամարեալ շուն՝ եթէ լինիցի առն այ-
4 լում։ Այսուհետեւ եւ դուք, եղբարք,
մեռարուք օրինացն մարմնովն Քրիս-
տոսի, լինել այլում որ ի մեռելոցն յա-
րուցեալ է, զի պտղաբերք լիցուք Աս-
5 տուծոյ. Քանզի մինչ էաքն մարմնով,
կարիք մեղաց որ օրինօքն էին՝ զօրա-
նային յանդամս մեր, առ ի պտղաբերս
6 առնելոյ զմեզ մահու։ Բայց այժմ դա-
տարկացաք յօրինաց անտի. քանզի
մեռաք այնմիկ որով ըմբռնեալն էաք՝
առ ի ծառայել մեզ նորոգութեամբ
Հոգւոյն եւ ոչ հնութեամբ գրոյն։
7 Իսկ արդ զի՞նչ ասեմք. օրէնքն
մե՞ղք իցեն. քաւ լիցի. այլ զմեղս ոչ
գիտէի, եթէ ոչ օրինօքն. եւ զցան-
կութիւն ոչ ճանաչէի, եթէ ոչ օրի-
նացն էր ասացեալ, Մի՛ ցանկանայ-
8 ցես։ Պատճառս առին մեղքն պատ-
ուիրանաւն, եւ գործեցին յիս զամե-
նայն ցանկութիւն. զի առանց օրի-
9 նաց մեղքն մեռեալ էին։ Եւ ես առանց
օրինացն երբեմն էի կենդանի, այլ
իբրեւ եհաս յիս պատուիրանն, մեղքն
10 կենդանացան, Եւ ես մեռայ. եւ գտաւ
ինձ պատուիրանն որ ի կեանսն էր,
11 նոյն ի մահ։ Զի մեղացն պատճառս առ-
եալ պատուիրանաւն՝ խաբեցին զիս,
եւ նովին սպանին։
12 ԴԶ. Այսուհետեւ օրէնքն սուրբ են,
եւ պատուիրանն սուրբ եւ արդար
եւ բարերար։
13 Իսկ արդ ինձ բարի՞ն մահ եղեւ.
քաւ լիցի. այլ մեղքն, զի երեւեսցին
մեղքն բարեաւն գործել ինձ զմահ, զի
եղիցին ըստ առաւելութեան մեղքն
14 մեղաւոր ի ձեռն պատուիրանին։ Գի-
տեմք զի օրէնքն հոգեւոր են, այլ ես
մարմնաւոր եմ՝ ընդ մեղօք վաճառեալ։

15 Զի զոր գործեմն ոչ գիտեմ, ոչ եթէ
զոր կամիմն զայն առնեմ, այլ զոր
16 ատեամն՝ զայն գործեմ։ Ապա թէ զոր
ոչն կամիմ՝ զայն առնեմ, վկայեմ օ-
17 րինացն եթէ բարւոք են։ Այլ արդ՝
ոչ եթէ ես գործեմ զայն, այլ բնակեալ
18 յիս մեղքն։ Գիտեմ զի ոչ բնակեալ է
յիս, այսինքն է ի մարմնի իմում, բարի
ինչ. զի կամքն առաջի կան ինձ, եւ
19 առնել զբարին՝ ոչ։ Զի ոչ եթէ զոր
կամիմ զբարին առնեմ, այլ զոր ոչն
20 կամիմ զչարն՝ զայն գործեմ։ Ապա եթէ
զոր ոչն կամիմ՝ զայն առնեմ, ոչ եւս ես
առնեմ զայն՝ այլ բնակեալ յիս մեղքն։
21 [1]Եւ արդ՝ գտանեմ զօրէնս այնորիկ՝
որ կամիցին առնել յիս զբարին. եւ
22 ինձ՝՝ չարն առաջի կայ։ Հաճեալ եմ
ընդ օրէնսն Աստուծոյ ըստ ներքին
23 մարդոյն. Բայց տեսանեմ այլ օրէնս
յանդամս իմ, զինեալ հակառակ օրի-
նաց մտաց իմոց, եւ գերեալ զիս օրի-
24 նօքն մեղաց՝ որ են յանդամս իմ։ Այր
մի տառապեալ եմ ես. ո՞վ ապրեցուսցէ
25 զիս ի մարմնոյ աստի մահու։ Այլ
շնո՛րհք Աստուծոյ ի ձեռն Յիսուսի
Քրիստոսի Տեառն մերոյ։

ԵԿ. Ապա ուրեմն ես ինքնին մտօք
իմովք ծառայեմ օրինացն Աստուծոյ,
եւ մարմնով՝ օրինացն մեղաց։

ԳԼ. Ը

1 Թէ այդպէս իցէ, ոչինչ դատապար-
տութիւն է այնոցիկ որ ի Քրիստոս
2 [2]Յիսուս։ Զի օրէնք հոգւոյն կենաց
ի Քրիստոս Յիսուս ազատեցին զիս
3 յօրինաց մեղացն եւ մահու։ Զի որ
անհնարինն էր օրինացն [3]որով տկա-
րանայրն՝՝ մարմնով, Աստուած զՈրդին
իւր առաքեաց ի նմանութիւն մարմնոյ
մեղաց, եւ վասն մեղաց, եւ դատա-
4 պարտեաց զմեղս ի մարմնի անդ. Զի
արդարութիւն օրինացն կատարեսցի
ի մեզ, որք ոչ ըստ մարմնոյ գնայցեմք,
5 այլ՝ ըստ հոգւոյն։ Զի որք ըստ մարմ-
նոյն են՝ զմարմնոյն խորհին, եւ որք
6 ըստ հոգւոյն՝ զհոգւոյն։ Զի խորհուրդ
մարմնոյ մահ է, եւ խորհուրդ հոգւոյն՝
7 կեանք եւ խաղաղութիւն։ Քանզի
խորհուրդ մարմնոյ թշնամութիւն է
յԱստուած, զի օրինացն Աստուծոյ ոչ
8 հնազանդի. նա եւ կարէ իսկ ոչ։ Զի
որ մարմնովն են՝ Աստուծոյ հաճոյ լինել
9 ոչ կարեն։ Բայց դուք ոչ էք մարմնով,
այլ՝ հոգւով, եթէ իցէ Հոգին Աստու-
ծոյ ի ձեզ բնակեալ. ապա եթէ ոք
զՀոգին Քրիստոսի ոչ ունի, սա չէ
10 նորա։ Իսկ եթէ Քրիստոս ի ձեզ է,
ապա մարմինն մեռեալ է վասն մեղաց.
եւ հոգին կենդանի է վասն արդարու-
11 թեան։ Եթէ Հոգի այնորիկ որ յարոյց
զՅիսուս ի մեռելոց՝ բնակեալ է ի ձեզ,
ապա եւ որ յարոյցն զՔրիստոս ի մե-
ռելոց՝ կենդանացուսցէ զմահկանացու
մարմինս ձեր բնակեալ Հոգւովն իւ-
րով ի ձեզ։ ՎՁ
12 Այսուհետեւ, եղբարք, պարտապան
եմք ոչ մարմնոյ ըստ մարմնոյ կեալ։
13 Զի թէ ըստ մարմնոյ [4]կեցէք, մեռա-
նելոց էք. իսկ եթէ Հոգւով զգործս
14 մարմնոյ սպանանիցէք, կեցջիք։ Զի
որ Հոգւովն Աստուծոյ վարին, նոքա
15 են որդիք Աստուծոյ։ Զի ոչ առէք
զհոգին ծառայութեան միւսանգամ
յերկեւղ, այլ առէք զհոգին որդեգրու-
թեան, որով աղաղակեմք՝ Աբբա Հայր։
16 Նոյն ինքն Հոգին վկայէ հոգւոյս մե-
17 րում, եթէ եմք որդիք Աստուծոյ։ Եւ
եթէ որդիք, ապա եւ ժառանգք. ժա-
ռանգք Աստուծոյ, եւ ժառանգակիցք
Քրիստոսի. եթէ չարչարանացն կցորդ
լինիմք, եւ փառացն հաղորդ լինելոց
եմք։
18 Ինձ այսպէս թուի եթէ ոչ են ար-
ժանի չարչարանք ժամանակիս հան-
դերձելոց փառացն որ յայտնելոց են
19 ի մեզ։ Զի ակնկալութիւն արարա-
ծոց յայտնութեան որդւոցն Աստուծոյ
20 սպասէ։ Զի ընդունայնութեան արա-
րածքն հնազանդեցան, ոչ իւրեանց
կամաւ, այլ վասն այնորիկ որ հնա-
21 զանդեցոյցն յուսով, Զի եւ ինքեանք
իսկ արարածքն ազատեսցին ի ծառա-
յութենէ ապականութեան յազատու-
թիւն փառաց որդւոցն Աստուծոյ։
22 Քանզի գիտեմք եթէ ամենայն արա-
րածք հեծեն եւ երկնեն մինչեւ ցայժմ։

---

[1]Յոյնն, Եւ արդ գտանեմ զօրէնս, զի յորժամ կամիմ առնել զբարին, ինձ՝
[2]Ոմանք, Յիսուս, որ ոչ գնան ըստ մարմնոյ, այլ ըստ Հոգւոյ
[3]Կամ՝ զի տկարանայր

[4]Յոյնն, կեայք

*23 Եւ ոչ այսչափ միայն, այլ եւ մեք իսկ
որ զպտուղ Հոգւոյն ունիմք՝ անձամբ
յանձինս մեր հեծեմք, որդեգրութեանն
ակն կալեալ՝ փրկութեան մարմնոյ մե-
24 րոյ։ Զի յուսով ապրեցաք· այլ յոյս
տեսանելի չէ յոյս· զի զոր տեսանէ
25 ոք՝ զի՞ եւս յուսայ։ Ապա եթէ զոր
ոչն տեսանեմք՝ յուսամք, համբերու-
26 թեամբ ակն ունիմք։ Նոյնպէս եւ
Հոգին ի թիկունս հասանէ տկարու-
թեանս մերում· զի զոր կամքն յա-
ղօթս՝ որպէս արժան իցէ ոչ գիտեմք·
այլ ինքնին Հոգին բարեխօս լինի ի
27 հեծութիւնս անմռունչս։ Բայց որ
քննէն զսիրտս՝ գիտէ զինչ խորհուրդ
է Հոգւոյն, զի ըստ Աստուծոյ բարե-
խօսէ վասն սրբոց։
28 Բայց գիտեմք եթէ որոց սիրեն զԱս-
տուած՝ [1]յամենայնի գործակից լինի
ի բարիս՝ որք հրաւիրանաւն կոչեցան։
29 Զի զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջա-
գոյն եւ հրաւիրեաց կերպարանակից
լինել պատկերի Որդւոյն իւրոյ· զի
եղիցի նա անդրանիկ ի մէջ եղբարց
30 բազմաց։ Եւ զորս յառաջագոյնն հրա-
ւիրեաց՝ զնոսին եւ կոչեաց· եւ զորս
կոչեացն՝ զնոսին եւ արդարացոյց· եւ
զորս արդարացոյցն՝ զնոսին եւ փա-
31 ռաւորս արար։ Իսկ արդ զի՞նչ ասեմք
առ այս· եթէ Աստուած ի մեր կոյս
32 է, ո՞վ իցէ մեր հակառակ։ Որ յիւր
Որդին ոչ խնայեաց, այլ վասն մեր ա-
մենեցուն մատնեաց զնա, զիա՞րդ ոչ
նովաւ հանդերձ զամենայն շնորհիցէ
33 մեզ։ Ո՞վ իցէ որ մեղադիր լինիցի ընտ-
րելոց Աստուծոյ· Աստուած է որ ար-
34 դարացուցանէ։ Իսկ արդ ո՞վ է որ
դատապարտ առնիցէ· Քրիստոս Յի-
սուս՝ որ մեռաւն, մանաւանդ թէ յա-
րուցեալ իսկ է, եւ է ընդ աջմէ Աս-
տուծոյ, որ եւ բարեխօս իսկ է վասն
35 մեր։ Արդ ո՞վ մեկնեսցէ զմեզ ի սի-
րոյն Քրիստոսի· նեղութի՞ւն, թէ
անձկութի՞ւն, թէ հալածա՞նք, թէ սո՞վ,
թէ մերկութի՞ւն, թէ վի՞շտք, թէ
36 սո՞ւր· Որպէս եւ գրեալ է, Վասն քո
մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք
37 իբրեւ զոչխար ի սպանդ։ Այլ յայսմ
ամենայնի առաւել յաղթեմք նովաւ
38 որ սիրեացն զմեզ։ Քանզի հաստատեալ
եմ եթէ ոչ մահ եւ ոչ կեանք եւ ոչ
հրեշտակք եւ ոչ իշխանութիւնք, եւ
ոչ որ կանս եւ ոչ հանդերձեալքն, եւ
39 ոչ զօրութիւնք, Եւ ոչ բարձրութիւն
եւ ոչ խորութիւն, եւ ոչ այլ ինչ արա-
րած կարէ մեկնել զմեզ ի սիրոյ անտի
Աստուծոյ, որ ի Քրիստոս Յիսուս ի
Տէր մեր։*

Գլ· Թ

*1 ԵԴ· Ճշմարտութեամբ ասեմ ի Քրիս-
տոս եւ ոչ ստեմ, վկայեն ինձ միտք
2 իմ ի Հոգի Սուրբ, Զի տրտմութիւն
է ինձ յոյժ եւ անպակաս ցաւք սրտի
3 իմոյ։ Զի ուխտիւք խնդրէի ես իսկ
ինքնին նզով լինել ի Քրիստոսէ վասն
եղբարց իմոց եւ ազգականաց ըստ
4 մարմնոյ, Որ են Իսրայելացիք· որոց
որդեգրութիւնն եւ փառքն եւ կտա-
կարանքն եւ օրէնսդրութիւնն եւ պաշ-
5 տօնն եւ աւետիքն· Որոց հարքն, յո-
րոց եւ Քրիստոս ըստ մարմնոյ, որ է
ի վերայ ամենեցուն Աստուած օրհնեալ
6 յաւիտեանս։ Ամէն։ Ոչինչ է մարթ
եթէ անկած լինիցի բանն Աստուծոյ·
զի ոչ ամենեքեան որ յԻսրայելէն են,
7 նոքա Իսրայելեանք իցեն· Եւ ոչ որ
զաւակն Աբրահամու են՝ ամենեքեան
որդիք իցեն· այլ Իսահակաւ կոչեսցի
8 քեզ զաւակ։ Այսինքն թէ ոչ որ որդիք
մարմնոյն են՝ են որդիք Աստուծոյ, այլ
որդիք աւետեացն համարին ի զաւակ։
9 Քանզի աւետեաց իսկ է բանս այս, թէ
Ի ժամանակի յայսմիկ եկից, եւ եղիցի
10 որդի Սառայի։ Եւ ոչ այնչափ միայն՝
այլ ի Հռեբեկայ, ի միոջէ անկողնոյ Ի-
11 սահակայ հօր մերոյ։ Զի մինչչեւ ծնեալ
էին, եւ մինչչեւ բարի ինչ կամ չար
գործեալ էր, (զի ըստ ընտրութեանն
յառաջադրութիւնն Աստուծոյ հաստա-
12 տեսցի, Ոչ ի գործոց, այլ յայնմանէ որ
13 կոչեացն,) ասացաւ նմա թէ, Երէցն
կրտսերոյն ծառայեսցէ· որպէս եւ
գրեալ է թէ, ԶՅակովբ սիրեցի, եւ
զԵսաւ ատեցի։
14 Իսկ արդ զի՞նչ ասեմք· միթէ անի-
րաւութի՞ւն իցէ յԱստուծոյ· քաւ լիցի։
15 Զի Մովսիսի ասէ, Ողորմեցայց որում
ողորմեցայցն, եւ գթացայց յոր գթա-
16 ցայցն։ Ապա ոչ ըստ այնմ ինչ է որ
կամիցին, եւ ոչ ըստ այնմ՝ որ ընթա-*

[1] Ոմանք, ամենայն ինչ

նայցէ, այլ՝ ըստ Աստուծոյ որ ողորմի։
17 ԵՋ. Քանզի ասէ գիր ցՓարաւոն թէ,
Վասն այնորիկ զրգռեցի զքեզ, զի ի
քեզ ցուցից զզօրութիւն իմ, եւ պատ-
մեսցի անուն իմ ընդ ամենայն երկիր։
18 Ապա ուրեմն ում կամի ողորմի, եւ
19 [1]ում կամի խստանայ"։ Իսկ արդ ա-
սիցես թէ, Մեղ եւս զի՞ զնէ, զի կա-
20 մաց նորա [2]ո՞չ ոք կայ" հակառակ։ Իսկ
արդ դու ո՞վ ես, մարդ, որ [3]պատաս-
խանի տաս Աստուծոյ. միթէ ասիցէ՞
ստեղծուածն ցստեղծիչն թէ, Ընդէ՞ր
21 այդպէս արարեր զիս։ Եթէ ո՞չ ունի-
ցի իշխանութիւն բրուտն կաւոյն, ի
նմին զանգուածոյ առնել անօթ՝ զոմն
22 ի պատիւ եւ զոմն յանարգանս։ Ապա
եթէ կամէր Աստուած ցուցանել զբար-
կութիւն, եւ յայտնի առնել զզօրու-
թիւն իւր, [4]զոր համբերն" բազում
երկայնմտութեամբ անօթոցն բարկու-
23 թեան՝ պատրաստելոցն ի կորուստ. Զի
յայտնի արասցէ զմեծութիւն փառաց
իւրոց ի վերայ անօթոցն ողորմու-
թեան, զոր [5]պատրաստեաց ի փառս։
24 Զորս եւ կոչեաց զմեզ, ոչ միայն ի
25 Հրէից, այլ եւ ի հեթանոսաց։ Որպէս
եւ յՈվսէէ ասէ, Կոչեցից զոր ոչ ժո-
ղովուրդն իմ՝ ժողովուրդ իմ, եւ
26 զչսիրեցեալն՝ սիրեցեալ։ Եւ եղիցի ի
տեղւոջ յորում ասացաւ նոցա թէ,
Ոչ ժողովուրդ իմ դուք, անդ կոչես-
ցին նոքա որդիք Աստուծոյ կենդանւոյ։
27 Եսայի աղաղակէ վասն Իսրայելի, Եթէ
իցէ թիւ որդւոցն Իսրայելի իբրեւ զա-
ւազ ծովու՝ [6]սակաւ ինչ մնացորդք
28 մնասցեն"։ Զի բան մի հակիրճ եւ հա-
մառօտ արդարութեամբ, զբանն հա-
կիրճ արասցէ Տէր ի վերայ երկրի։
29 Եւ որպէս ասէ Եսայի, Եթէ ոչ Տեառն
զօրութեանց թողեալ էր մեզ զաւակ,
իբրեւ զՍոդոմ լինէաք եւ Գոմորոյ
նմանէաք։
30 ՁԿ. Իսկ արդ զի՞նչ ասիցեմք. զի հե-
թանոսք որ ոչ երթային զհետ արդա-
րութեան՝ հասին արդարութեան, այնմ
արդարութեան՝ որ ի հաւատոց անտի.
31 Այլ Իսրայէլ երթայր զհետ օրինացն
արդարութեան, եւ յօրէնս արդարու-
32 թեանն ոչ ժամանեաց։ Ընդէ՞ր. զի ոչ
ի հաւատոց այլ իբրեւ ի գործոց օրի-
նաց. քանզի գթեցին նոքա առ վիմին
33 գայթակղութեան. Որպէս եւ գրեալ է,
Ահաւասիկ դնեմ ի Սիոն քար գայ-
թակղութեան եւ վէմ գլորման, եւ
ամենայն որ հաւատասցէ ի նա մի՛ ա-
մաչեսցէ։

ԳԼ. Ժ

1 Եղբարք, իմ կամք սրտի եւ աղօթք
առ Աստուած վասն [7]նոցա են ի փրկու-
2 թիւն։ Քանզի վկայեմ նոցա՝ թէ զնա-
խանձ Աստուծոյ ունին, այլ՝ ոչ գի-
3 տութեամբ։ Զի տգէտ են Աստուծոյ
արդարութեանն, եւ զիւրեանցն խնդ-
րեն կացուցանել, զի արդարութեանն
4 Աստուծոյ ոչ հնազանդեցան։ Քանզի
կատարած օրինացն Քրիստոս է յար-
դարութիւն ամենայն հաւատացելոց։
5 ՁԴ. Մովսէս գրէ զարդարութիւնն
որ յօրինաց անտի է, Եթէ արասցէ
6 զայն մարդ, կեցցէ նովին։ Իսկ զհա-
ւատոցն արդարութենէ այսպէս ասէ,
Մի՛ ասիցես ի սրտի քում, Ո՞վ ելա-
նիցէ յերկինս, այսինքն է զՔրիստոս
7 իջուցանել. Կամ, Ո՞վ իջանիցէ յան-
դունդս, այսինքն է զՔրիստոս հանել
8 ի մեռելոց։ Այլ զի՞նչ ասէ [8]դիր. Մերձ
է [9]բանն, ի բերան քո եւ ի սրտի քում
է, այսինքն է բանն հաւատոյ զոր քա-
9 րոզեմք։ Զի եթէ խոստովանեսցես բե-
րանով քով Տէր զՅիսուս, եւ հաւա-
տասցես ի սրտի քում թէ Աստուած
10 յարոյց զնա ի մեռելոց, կեցցես։ Զի
սրտիւ հաւատայք յարդարութիւն, եւ
բերանով խոստովանիք ի փրկութիւն։
11 Քանզի ասէ գիր, Ամենայն որ հաւա-
12 տասցէ ի նա՝ մի՛ ամաչեսցէ։ Զի ոչ
գոյ խտիր Հրէի եւ հեթանոսի. քանզի
նոյն Տէր է ամենեցուն, բաւական յա-
13 մենեսին որք կարդան առ նա. Զի ա-
մենայն որ կարդասցէ զանուն Տեառն՝
կեցցէ։
14 Իսկ զիա՞րդ կարդասցեն յոր ոչն հա-
ւատացին. կամ զիա՞րդ հաւատասցեն

[1] Յոյնն, զոր կամի խստացուցանէ
[2] Յոյնն, ո՞ եկաց
[3] Յոյնն, հակառակ պատասխանի
[4] Յոյնն, համբեր
[5] Յոյնն, յառաջագոյն պատրաստեաց
[6] Յոյնն, մնացորդն ապրեսցի

[7] Ոմանք, Իսրայելի
[8] Յոմանս պակաս
[9] Ոմանք, բանն առ քեզ

որում ոչն լուան. կամ զիա՞րդ լսի-
15 ցեն առանց ուրուք քարոզելոյ. Կամ
զիա՞րդ քարոզեսցեն, եթէ ոչ առաքես-
ցին. որպէս եւ գրեալ է, Իբրեւ զի՛
գեղեցիկ են ոտք աւետարանչացն խա-
ղաղութեան եւ աւետարանչացն բա-
16 րութեան։ Այլ ոչ ամենեքեան հնա-
զանդ եղեն աւետարանին. Եսայի ա-
ղաղակէ, Տէր, ո՞ հաւատաց լրոյ մե-
17 րում։ Ապա ուրեմն հաւատք ի լսելոյ
են, եւ լուր ի բանէն [1]Քրիստոսի։ ՎԶ
18 Այլ ասեմ, Միթէ ո՞չ լուան. մա-
նաւանդ զի Ընդ ամենայն երկիր ել
բարբառ նոցա, եւ ընդ ծագս տիեզե-
19 րաց՝ խօսք նոցա։ Այլ ասեմ, Միթէ
Իսրայէլ ո՞չ գիտաց. նախ Մովսէս ասէ,
Ես նախանձեցուցից զձեզ ոչինչ ժո-
ղովրդեամբ, եւ ազգաւ անմտաւ զկծե-
20 ցուցից զձեզ։ Բայց Եսայի համարձակի
իսկ եւ ասէ, Գտայ այնոցիկ որ զիս
ոչ խնդրէին, յայտնի եղէ այնոցիկ որ
21 զինէն ոչ հարցանէին։ Այլ առ Իսրա-
յէլ ասէ, Զօր ամենայն ձգեցի զձեռս
իմ առ ժողովուրդ անհաւան եւ հա-
կառակող։

ԳԼ. ԺԱ

1 ՁԶ. Իսկ արդ ասեմ, Միթէ մերժեա՞ց
Աստուած զժողովուրդ իւր. քաւ լիցի.
քանզի եւ ես Իսրայելացի եմ, ի զա-
ւակէ Աբրահամու, յազգէ Բենիամենի։
2 Ոչ մերժեաց Աստուած զժողովուրդ
իւր զոր յառաջն ծանեաւ. թէ ո՞չ գի-
տէք յԵղիա զի՛նչ ասէ գիր, ո՛րպէս
ամբաստան լինի Աստուծոյ զԻսրայելէ,
3 Տէր, զմարգարէս քո կոտորեցին եւ
զսեղանս քո կործանեցին. ես մնացի
4 միայն, եւ խնդրեն զանձն իմ։ Այլ
զի՞նչ ասէ նմա պատասխանին. Թողի
ինձ, ասէ, եւթն հազար այր, որ ոչ
5 կրկնեցին ծունր Բահաղու։ Նոյնպէս
եւ յայսմ ժամանակի մնացորդք ըստ
6 ընտրութեան շնորհացն եղեն։ Իսկ
եթէ շնորհօք, ոչ եւս ի գործոց. ապա
թէ ոչ՝ շնորհքն ոչ եւս շնորհք լինին։[2]
7 Իսկ արդ զոր խնդրէրն Իսրայէլ, այնմ
ոչ եհաս. բայց ընտրութիւնն եհաս,
8 եւ այլքն կուրացան, (Որպէս գրեալ է,
Ետ նոցա Աստուած հոգի յիմարու-
թեան, աչս՝ որովք ոչ տեսանիցեն, եւ
ականջս՝ որովք ոչ լսիցեն.) մինչեւ
9 ցայսօր ժամանակի։ Եւ Դաւիթ ասէ,
Եղիցին սեղանք նոցա յորոգայթ եւ
յորս եւ ի գայթակղութիւն եւ ի հա-
10 տուցումն նոցին։ Խաւարեսցին աչք
նոցա զի մի՛ տեսցեն, եւ զթիկունս
11 նոցա հանապազ կորացո։ Իսկ արդ
ասեմ, Միթէ վասն այնորի՞կ յանցեան
զի կործանեսցին. քաւ լիցի. այլ նոցա
յանցանօքն փրկութիւն հեթանոսաց,
12 զի նախանձ արկցէ նոցա։ Իսկ եթէ
յանցանքն նոցա մեծութիւն աշխարհի,
եւ պարտութիւն նոցա մեծութիւն հե-
թանոսաց, ո՛րչափ եւս առաւել լրու-
թիւն նոցա։
13 ԷԿ. Այլ ձեզ ասեմ հեթանոսաց, ցոր-
քան ժամանակս իցեմ հեթանոսաց ա-
ռաքեալ, զպաշտօնն իմ փառաւոր առ-
14 նեմ, Զի թերեւս [3]նախանձ արկից
նոցա մարմնոյ իմոյ՝ եւ ապրեցուցից
15 զոմանս ի նոցանէ։ Զի եթէ մերժումն
նոցա հաշտութիւն աշխարհի է, իսկ
ընդունելութիւնն զի՞նչ իցէ, եթէ ոչ՝
16 կենդանութիւն ի մեռելոց։ Իսկ եթէ
սկիզբն սուրբ է, եւ զանգուածն. եւ
17 եթէ արմատն՝ ապա եւ ոստքն։ Եթէ
յոստոց անտի ոմանք փշրեցան, եւ դու
որ ձիթենիդ վայրենի էիր՝ պատուաս-
տեցար ի նոսա, եւ բաժանորդ եղեր
արմատոյն եւ պարարտութեան ձի-
18 թենւոյն, Մի՛ պարծիր առ ոստովքն.
ապա եթէ պարծիցիս, ոչ եթէ դու
զարմատն ի վեր ունիս, այլ՝ արմատն
19 զքեզ։ Իսկ արդ ասիցես, Ոստքն փշ-
20 րեցան, զի ես պատուաստեցայց։ Բար-
ւոք է, անհաւատութեամբն փշրեցան,
եւ դու հաւատովք հաստատեցար. մի՛
21 հպարտանար, այլ երկիր։ Զի եթէ Աս-
տուած ի բուն ոստսն ոչ խնայեաց,
դուցէ երբեք եւ ի քեզ ոչ խնայեսցէ։
22 Արդ տես զքաղցրութիւն եւ զսաստ-
կութիւնն Աստուծոյ. ի վերայ կործա-
նելոցն՝ սաստկութիւն, եւ ի վերայ քո՝
քաղցրութիւն [4]Աստուծոյ, եթէ կայ-
ցես ի նմին քաղցրութեան. ապա թէ
23 ոչ՝ եւ դու կոտորեսցիս։ Եւ նոքա

---

[1] Ոմանք, Աստուծոյ

[2] Ոմանք յաւելուն, իսկ եթէ ի գործոց, ոչ եւս են շնորհք. ապա թէ ոչ՝ գործն ոչ եւս գործ լինի.

[3] Յոմն, Նախանձեցուցից զմարմին իմ

[4] Յոմանս պակասի

*եթէ ոչ ի նմին անհաւատութեանն
կայցեն, պատուաստեսցին. զի կարող է
Աստուած միւսանգամ պատուաստել
24 զնոսա։ Զի եթէ դու ի բուն ի վայրենի
ձիթենւոյ անտի հատար, եւ յանբուն
քո ի բարի ձիթենւոջն պատուաստե-
ցար, ո՛րչափ եւս առաւել նոքա որ
բունքն իսկ են՝ պատուաստեսցին յիւր-
եանց ձիթենւոջն։*

25 ԷԲ. *Ոչ կամիմ, եղբարք, եթէ տգէտք
իցէք խորհրդոյս այսմիկ, զի մի՛ յան-
ձինս ձեր իցէք իմաստունք. զի կու-
րութիւն փոքր ի շատէ եղեւ Իսրա-
յելի, մինչեւ լրումն հեթանոսաց մտցէ,
26 Եւ ապա ամենայն Իսրայէլ կեցցէ.
որպէս եւ գրեալ է, Եկեսցէ ի Սիոնէ
Փրկիչ, եւ դարձուսցէ զամպարշտու-
27 թիւնս ի Յակոբայ։ Եւ այս նոցա
որ յինէն ուխտ, յորժամ բարձից զմեղս
28 նոցա։ Ըստ աւետարանիս թշնամիք
են վասն ձեր, ըստ ընտրութեանն սի-
29 րելիք վասն հարցն։ Քանզի անզեղջ
են շնորհքն եւ կոչումն Աստուծոյ։
30 Զի որպէս եւ դուք երբեմն ապստամբք
էիք յԱստուծոյ, եւ արդ ողորմութիւն
գտէք առ նոցա ապստամբութեամբն,
31 Նոյնպէս եւ նոքա այժմ ապստամբք
[1]եղեն առ ձերով ողորմութեամբդ, զի
32 եւ՟ նոքա ողորմութիւն գտցեն։ Քան-
զի արգել Աստուած զամենեսին յան-
հաւանութիւն, զի ամենեցուն ողոր-
մեսցի։*

33 *Ո՜վ խորք մեծութեան եւ իմաստու-
թեան եւ գիտութեանն Աստուծոյ,
ո՛րպէս առանց քննելոյ են դատաս-
տանք նորա, եւ առանց զննելոյ են
34 ճանապարհք նորա։ Զի ո՞վ գիտաց
զմիտս Տեառն, կամ ո՞վ խորհրդակից
35 եղեւ նմա. Կամ ո՞վ ետ նմա փոխ,
36 եւ առնուցու փոխարէն ի նմանէ։ Զի
ի նմանէ եւ նովաւ եւ ի նոյն ամենայն.
նմա փառք յաւիտեանս։ Ամէն։*

Գլ. ԺԲ

1 *Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, գթու-
թեամբքն Աստուծոյ՝ պատրաստել
զմարմինս ձեր պատարագ կենդանի,
սուրբ, հաճոյ Աստուծոյ, զխօսուն
2 պաշտօնդ ձեր. Եւ մի՛ կերպարանիք
կերպարանօք աշխարհիս այսորիկ, այլ
նորոգեցարուք ի նորոգութիւն մտաց
ձերոց, առ ի քննել ձեզ [2]զլաւն, եւ՟
եթէ զինչ են կամքն Աստուծոյ՝ բարին
եւ հաճոյն եւ կատարեալն։*

3 *Զայս ասեմ շնորհօքն Աստուծոյ որ
տուեալ են ինձ, ամենայնի որ է ի ձեզ,
մի՛ առաւել ինչ խորհել քան զարժանն
խորհելոյ, այլ խորհել ի զգաստանալ
իւրաքանչիւր՝ որպէս եւ բաժանեաց
4 Աստուած չափ հաւատոց։ Որպէս ի
միում մարմնի անդամս բազումս ու-
նիմք, եւ անդամքն ամենայն ոչ զնոյն
5 գործ ունին. Նոյնպէս եւ բազումքս
մի մարմին եմք ի Քրիստոս, այլ իւ-
րաքանչիւր միմեանց անդամք եմք։
6 Բայց ունիմք մեք շնորհս ըստ շնոր-
հացն, որ տուեալ են մեզ ազգս ազգս.
եթէ մարգարէութիւն՝ ըստ չափոյն
7 հաւատոց, Եթէ պաշտօն՝ ըստ պաշ-
տամանն, եթէ որ ուսուցանէն՝ ըստ
8 վարդապետութեանն, Եթէ որ մխի-
թարէն՝ ըստ մխիթարութեանն. որ
տուաւն է՝ զուարթութեամբ, որ վե-
րակացուն է՝ փութով, որ ողորմին՝
9 լրջմտութեամբ։ Սէր առանց կեղծա-
ւորութեան, ատեալ զչար, զհետ եր-
10 թալ բարեաց. Յեղբայրսիրութեան
առ միմեանս գթածք. ի պատիւ զմի-
11 մեամբք եկանել. Ի փոյթ՝ մի՛ վեհե-
րոտք. հոգւով եռացէք. Տեառն ծա-
12 ռայեցէք. Յուսով խնդացէք. նեղու-
թեան համբերեցէք. աղօթից առէպ
13 կացէք. Ի պէտս սրբոց հաղորդեցա-
րուք. զհիւրասիրութեան զհետ եր-
14 թայք. Օրհնեցէք զհալածիչս ձեր, օրհ-
15 նեցէք եւ մի՛ անիծանէք. Խնդալ ընդ
16 խնդացողս, լալ ընդ լացողս. Զնոյն
միմեանց խորհիջիք. մի՛ ամբարտա-
ւանէք, այլ ընդ խոնարհս զիջանիցիք.
մի՛ լինիք իմաստունք յանձինս ձեր.
17 Մի՛ ումեք չարի չար հատուցանէք.
խորհեցարուք զբարիս առաջի ամե-
18 նայն մարդկան։ Եթէ հնար ինչ իցէ
ձեզ, ընդ ամենայն մարդկան զխաղա-
19 ղութիւն կալջիք։ Մի՛ զանձանց վրէժ
խնդրէք, սիրելիք, այլ տուք տեղի
բարկութեան. քանզի գրեալ է, Իմ է
վրէժխնդրութիւն, եւ ես հատուցից,
20 ասէ Տէր։ Այլ եթէ քաղցեալ իցէ*

---

[1] Յոմանս, եղեն, զի առ ձերով ողորմութեամբդ և.

[2] Ի բազումս պակասի

թշնամին քո, հաց տուր նմա, եւ եթէ
ծարաւի՝ ջուր տուր նմա. զայս ա-
րարեալ՝ կայծակունս հրոյ կուտիցես
21 ի գլուխ նորա։ Մի՛ յաղթիր ի չարէ,
այլ յաղթեա բարեաւն չարին։

ԳԼ. ԺԳ

1 Ամենայն անձն որ ընդ իշխանու-
թեամբ իցէ՝ ի հնազանդութեան կաց-
ցէ. քանզի ոչ ուստեք է իշխանու-
թիւն, եթէ ոչ յԱստուծոյ. եւ որ ենն՝
2 յԱստուծոյ կարգեալ են։ Այսուհետեւ
որ հակառակ կայ իշխանութեանն՝ Աս-
տուծոյ հրամանին հակառակ կայ, եւ
որք հակառակն կան՝ անձանց դատաս-
3 տանս ընդունին։ Զի իշխանքն ոչ են
յերկիւղ բարեաց գործոց, այլ՝ չարաց.
կամի՞ս չերկնչել յիշխանութենէ անտի.
զբարիս գործեա, եւ ընկալցիս գովու-
4 թիւն ի նմանէ. Զի Աստուծոյ պաշ-
տօնեայ է քեզ ի բարիս. ապա եթէ
չար գործիցես, երկիր. զի ոչ եթէ
վայրապար ածեալ է սուսեր ընդ մէջ.
Աստուծոյ սպասաւոր է վրէժխնդիր ի
բարկութիւն այնմ՝ որ զչարն գործի-
5 ցէ։ Վասն որոյ հարկ է հնազանդ լի-
նել՝ ոչ միայն վասն բարկութեանն,
6 այլ եւ վասն խղճի մտացն։ Վասն այ-
նորիկ եւ հարկս հարկանէք, զի Աս-
տուծոյ սպասաւորք են՝ ի նոյն կան-
7 խեալք։ Արդ հատուցէք իւրաքանչիւր
զպարտս. որում զհարկ՝ զհարկն, ո-
րում զմաքս՝ զմաքսն, որում զերկիւղ՝
զերկիւղն, որում զպատիւ՝ զպատիւն։
8 Եւ մի՛ ումեք պարտապան գտանի-
ցիք, բայց զմիմեանս սիրելոյ. զի որ
9 սիրէ զընկերն՝ զօրէնսն կատարէ. ԶՄի՛
շնայցեսն, եւ Մի՛ սպանանիցես, եւ
Մի՛ գողանայցես, եւ Մի՛ սուտ վկայի-
ցես, եւ Մի՛ ցանկանայցես, եւ եթէ
այլ ինչ պատուիրան է՝ յայն բան բո-
վանդակի, եթէ Սիրեսցես զընկեր քո
10 իբրեւ զանձն քո։ Սէր ընկերի իւրում
չար ոչ առնէ. լրումն օրինացն սէր է։
11 Եւ զայս գիտասջիք վասն ժամանա-
կիս, զի արդ ժամ իսկ է մեզ ի քնոյ
զարթնուլ. զի այժմ մերձ է մեզ փըր-
կութիւն քան յորժամ հաւատացաքն.
12 Գիշերն մերժեցաւ եւ տիւն մերձեցաւ.
ի բաց արասցուք այսուհետեւ զգործսն
խաւարի, եւ զգեցցուք զզէնն լուսոյ։
13 Իբրեւ ի տուընջեան զգաստացեալք
շրջեսցուք, մի՛ անառակութեամբք եւ
արբեցութեամբք, եւ մի՛ խառն ան-
կողնովք եւ պղծութեամբք, եւ մի՛ նա-
14 խանձու եւ հակառակութեամբ. Այլ
զգեցարուք զՏէր Յիսուս Քրիստոս,
եւ մարմնոյ խնամ մի՛ տանիք ի ցան-
կութիւնս։

ԳԼ. ԺԴ

1 Այլ զտկարացեալն ի հաւատս ընկա-
լարուք՝ մի՛ խղճիւ երկմտութեանց։
2 Ոմն հաւատայ ուտել զամենայն, եւ
3 որ հիւանդն է՝ բանջար կերիցէ։ Որ
ուտէն, զայն որ ոչն ուտէ՝ մի՛ անգոս-
նեսցէ, եւ որ ոչն ուտէ, զայն որ ու-
տէն՝ մի՛ դատեսցի. քանզի Աստուած
4 զնա ընկալաւ։ Դու ո՞վ ես որ դատիս
զայլոյ ծառայ. իւրում Տեառն կայ
կամ անկանի. բայց կացցէ, զի կարող
5 է [1]Տէրն հաստատել զնա։ Ոմն [2]պահէ
օր ըստ օրէ եւ ոմն [2]պահէ զօրհանա-
պազ. իւրաքանչիւր ոք զիւր միտս
6 հաճեսցէ։ Որ խորհի զօրն՝ Տեառն
խորհի, եւ որ ոչն խորհի զօրն՝ Տեառն
չխորհի. եւ որ ուտէ՝ Տեառն ուտէ,
եւ գոհանայ զԱստուծոյ. եւ որ ոչն
ուտէ՝ Տեառն չուտէ, եւ գոհանայ զԱս-
7 տուծոյ։ Զի ոչ ոք ի մէնջ անձամբ
8 կեայ, եւ ոչ անձամբ մեռանի։ Եթէ
կեամք, Տեառն կեամք, եւ եթէ մե-
ռանիմք, Տեառն մեռանիմք. եւ արդ
եթէ՛ կեամք եւ եթէ՛ մեռանիմք,
9 Տեառն եմք։ Քանզի ի նոյն իսկ եւ
Քրիստոս մեռաւ եւ եկեաց, զի մեռե-
լոց եւ կենդանեաց առ հասարակ տի-
10 րեսցէ։ Դու զի՞ դատիս զեղբայր քո,
կամ ընդէ՞ր անգոսնես զեղբայր քո,
քանզի ամենեքին կալոց եմք առաջի
11 ատենին Քրիստոսի։ Զի գրեալ է,
կենդանի եմ ես, ասէ Տէր, զի ինձ
կրկնեսցի ամենայն ծունր, եւ ամենայն
12 լեզու խոստովան լիցի Աստուծոյ։ Ապա
ուրեմն իւրաքանչիւր ոք ի մէնջ ընդ
13 անձին համարս տացէ Աստուծոյ։ Այ-
սուհետեւ մի՛ զմիմեանս դատեսցուք,
այլ առաւել զայս դիք ի մտի՝ չդնել
14 [3]գայթակղութիւն եղբօրն։ Զայս գի-

[1] Ոմանք, Աստուած
[2] Յոմանս, պահի
[3] Բազումք, խոչ և գայթակղութիւն

տեմ եւ հաստատեալ եմ ի Քրիստոս
Յիսուս, զի ոչինչ է պիղծ նովաւ,
բայց այնմ որ համարիցի ոք ինչ պիղծ՝
15 նմա է պիղծ։ Զի եթէ վասն կերակրոյ
եղբայրն քո տրտմի, ոչ եւս սիրով
գնացեր. մի՛ կերակրովն քով զնա կո-
րուսաներ, վասն որոյ Քրիստոսն մե-
16 ռաւ։ Մի՛ հայհոյեսցի բարին ձեր։
17 Զի ոչ է արքայութիւնն Աստուծոյ կե-
րակուր եւ ըմպելի, այլ՝ արդարու-
թիւն եւ խաղաղութիւն եւ խնդու-
18 թիւն ի Հոգին Սուրբ։ Զի որ յայսմ
ծառայէ Քրիստոսի, հաճոյ է Աստու-
19 ծոյ, եւ ընտիր՝ մարդկան։ Ապա այ-
սուհետեւ զհետ երթիցուք զխաղա-
ղութեան եւ զշինութեան որ առ մի-
20 մեանս։ Մի՛ վասն կերակրոյ քակեր
զգործ Աստուծոյ. ամենայն ինչ սուրբ
է, այլ չար այնմ մարդոյ է որ [1]խղճիւն
21 ուտիցէ։ Լաւ է ոչ ուտել միս եւ ոչ
ըմպել գինի, եւ ոչ որով եղբայրն քո
գայթակղի կամ գթէ կամ տկարանայ։
22 Դու ապաքէն հաւատս ունիս, կալ
առանձինն առաջի Աստուծոյ. երանի
որ ոչ դատիցի զանձն որով [2]զընկերն
23 փորձիցէ։ Բայց որ խղճէն, թէպէտ
եւ ուտիցէ, դատապարտեալ է, զի ոչ
ըստ հաւատոց է, զի ամենայն ինչ որ
24 ոչ ի հաւատոց է՝ մեղք են։ [3]Այլ այնմ
որ կարողն է հաստատել զձեզ ըստ ա-
ւետարանիս իմում եւ ըստ քարոզու-
թեանն Յիսուսի Քրիստոսի, ըստ յայտ-
նութեան խորհրդոյն ժամանակօքն յա-
25 ւիտենից լռեցելոյ, Եւ յայտնելոյ այժ-
միկ ի ձեռն գրոց մարգարէականաց
ըստ հրամանի մշտնջենաւորին Աս-
տուծոյ ի հնազանդութիւն հաւատոց,
26 յամենայն հեթանոսս ծանուցելոյ, Մի-
այնոյ իմաստնոյն Աստուծոյ, ի ձեռն
Յիսուսի Քրիստոսի, որում փառք յա-
ւիտեանս։ Ամէն։՝՝

ԳԼ. ԺԵ

1 ԷԳ. Պարտ է մեզ որ կարողս եմք՝
զտկարութիւն տկարացն բառնալ, եւ
2 մի՛ անձանց եւեթ հաճոյ լինել. Այլ
իւրաքանչիւր ոք ի մէնջ ընկերին հա-
ճոյ լիցի ի բարիս վասն շինութեան։
3 Քանզի եւ Քրիստոս ոչ եթէ անձին
հաճոյ եղեւ, այլ որպէս եւ գրեալ է,
Նախատինք նախատչաց քոց անկան ի
4 վերայ իմ։ Բայց որ ինչ գրեցաւն՝ ի
մեր վարդապետութիւն գրեցաւ, զի
համբերութեամբ եւ մխիթարութեամբ
5 գրոց զյոյսն ընկալցուք։ Այլ Աստուած
համբերութեան եւ [2]ամենայն մխիթա-
րութեան՝ տացէ ձեզ զնոյն խորհել
ընդ միմեանս ըստ Յիսուսի Քրիստո-
6 սի. Զի միաբանութեամբ ի մի բերան
փառաւոր առնիցէք զԱստուած եւ
զՀայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
7 տոսի։ Վասն որոյ ընկալարուք զմի-
մեանս, որպէս եւ Քրիստոս ընկալաւ
[4]զձեզ ի փառս Աստուծոյ։
8 Այլ ասեմ թէ [5]Քրիստոսի սպասաւոր
թլփատութեանն լինել վասն ճշմար-
տութեանն Աստուծոյ էր, առ ի հաս-
տատուն առնելոյ զաւետիս հարցն։
9 Այլ հեթանոսք վասն ողորմութեան
փառաւոր առնեն զԱստուած. որպէս
եւ գրեալ է, Վասն այսորիկ գոհացայց
զքէն ի հեթանոսս, եւ անուան քում
10 սաղմոս ասացից։ Եւ դարձեալ ասէ թէ՝
Ուրախ լերուք, հեթանոսք, ընդ ժո-
11 ղովրդեան նորա։ Եւ դարձեալ թէ՝ Օրհ-
նեցէք, ամենայն հեթանոսք, զՏէր, եւ
գովեցէք զնա, ամենայն ժողովուրդք։
12 Եւ դարձեալ Եսայի ասէ, Եղիցի ար-
մատն Յեսսեայ, եւ որ կանգնելոցն է
իշխան հեթանոսաց, ի նա հեթանոսք
13 յուսասցին։ Այլ Աստուած յուսոյ լի
արասցէ զձեզ ամենայն խնդութեամբ
եւ խաղաղութեամբ, առաւելուլ ձեզ
յուսով զօրութեամբ Հոգւոյն Սրբոյ։
14 ԷԴ. Հաստատեալ եմ եւ ես ինքնին,
եղբարք իմ, վասն ձեր, զի եւ դուք
լի էք բարութեամբ, լի էք ամենայն
գիտութեամբ, կարող էք եւ զմիմեանս
15 խրատել։ Այլ համարձակագոյնս գրեցի
առ ձեզ, [6]եղբարք, փոքր ի շատէ,
իբրեւ յիշեցուցանելով ձեզ վասն շնոր-
հացն որ տուեալ են ինձ յԱստուծոյ.
16 Լինել ինձ սպասաւոր Յիսուսի Քրիս-
տոսի ի հեթանոսս, ըղձակերտս առնել
զաւետարանն Աստուծոյ, զի եղիցի

[1] Յոյնն, ի գայթակղութիւն
[2] Ի Յունին պակասի
[3] Զայս հատուածս առնեն ոմանք առ վերջ, եդեալ է կարգաւ ԺԶ գլխոյն վերջ. իսկ ոմանք, երկու տեղին, և՛ աստ և՛ անդ։

[4] Ոմանք, զմեզ
[5] Ոմանք, Յիսուսի Քրիստոսի
[6] Ի Յունական պակասի

պատարագն հեթանոսաց ընդունելի՝
17 սրբեալ Հոգւովն Սրբով։ Ունիմ այ-
սուհետեւ պարծանս ի Քրիստոս Յի-
18 սուս առ Աստուած։ Քանզի ոչ իշխեմ
խօսել ինչ զոր ոչ գործեաց Քրիստոս
ինեւ ի հնազանդութիւն հեթանոսաց
19 բանիւք եւ արդեամբք, Զօրութեամբ
նշանաց եւ արուեստից, զօրութեամբ
Հոգւոյն [1]Սրբոյ, որպէս ինձ յԵրուսա-
ղեմէ եւ շուրջ մինչեւ ի կողմանս Իւ-
րիկացւոց լնուլ զաւետարանն Քրիս-
20 տոսի։ Այնպէս առատացեալ յաւետա-
րանել, ոչ ուր անուանեցաւ Քրիստոս,
զի մի՛ իբրեւ յայլոյ հիման վերայ շի-
նիցեմ, այլ որպէս եւ գրեալ է թէ,
21 Որոց ոչ պատմեցաւ վասն նորա՝ տես-
ցեն, եւ որոց ոչ իցէ լուեալ՝ ի միտ
22 առցեն։ Վասն որոյ շատ խափանեցայ
23 գալ առ ձեզ։ Բայց արդ ոչ եւս գոյ
ինձ տեղի ի կողմանս յայսոսիկ, եւ
անձուկ յոյժ ունիմ ի բազում ամաց
24 գալ առ ձեզ, Յորժամ անցանիցեմ ի
Սպանիա, ակն ունիմ յանցանելն առ
նոսա՝ տեսանել զձեզ, եւ ի ձէնջ յու-
ղարկել անդր, եթէ նախ իսկ փոքր
25 ի շատէ ձեւք լցայց։ Բայց այժմ եր-
թամ յԵրուսաղէմ պաշտել զսուրբսն։
26 Քանզի հաճոյ թուեցաւ Մակեդոնա-
ցւոցն եւ Աքայեցւոցն հաղորդութիւն
ինչ առնել ընդ աղքատս սրբոցն որ
27 են յԵրուսաղէմ։ Հաճոյ թուեցաւ,
քանզի եւ պարտապան իսկ են նոցա.
զի եթէ հոգեւորացն նոցա հաղորդ ե-
ղեն հեթանոսք, պարտին եւ մարմնա-
28 ւորացն կցորդ լինել։ Արդ զայս կա-
տարեալ եւ կնքեալ զպտուղ նոցա,
29 անցից առ ձեւք ի Սպանիա։ Զայս գի-
տեմ, զի ի գալն իմում առ ձեզ՝ լրու-
թեամբ օրհնութեան [2]աւետարանին
Քրիստոսի եկից։
30 ԷԵ. Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, ի ձեռն
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի
եւ սիրով Հոգւոյն, պատերազմակից
լինել ինձ յաղօթս վասն իմ առ Աս-
31 տուած. Զի ապրեցայց յապստամ-
բացն որ ի Հրէաստանի են. եւ պաշ-
տօնն իմ որ յԵրուսաղէմ՝ ընդունելի
32 լիցի սրբոցն. Զի խնդութեամբ եկեալ
առ ձեզ ի կամս Աստուծոյ, հանգեայց
33 ընդ ձեզ։ Եւ Աստուած խաղաղու-
թեան եղիցի ընդ ձեզ ամենեսեան։
Ամէն։

[1] Ոմանք, Աստուծոյ
[2] Ոմանս. պակասէ

ԳԼ. ԺԶ

1 Յանձն առնեմ ձեզ զՓիբէ զքոյր
մեր, որ է սպասաւոր եկեղեցւոյն
2 Կենքրացւոց. Զի զնա ընկալջիք ի
Տէր արժանի սրբոց, եւ վերակացու
լինիջիք նմա յոր պէտս իրաց եւ կա-
չեսցէ զձեզ. քանզի եւ նա վերա-
կացու եղեւ բազմաց, եւ ինձ իսկ ի
գլխովին։
3 Ողջոյն տաջիք Պրիսկեայ եւ Ակիւ-
ղայ՝ գործակցաց իմոց ի Քրիստոս Յի-
4 սուս. Որք ընդ անձին իմոյ զիւրեանց
պարանոցս մատուցին. զորոց ոչ ես
միայն գոհանամ, այլ եւ ամենայն ե-
5 կեղեցիք հեթանոսաց. Եւ առտնին
եկեղեցւոյն նոցա։ Ողջոյն տաջիք Ե-
պենետեայ սիրելւոյ իմոյ՝ որ է պտուղ
6 [3]Ասիացւոց ի Քրիստոս։ Ողջոյն տաջիք
Մարեայ՝ որ բազում վաստակս վաս-
7 տակեաց ի ձեզ։ Ողջոյն տաջիք Անդ-
րոնիկեայ եւ Յունեայ ազգականաց
իմոց եւ գերեկցաց, որք երեւելիքն
իսկ են յառաքեալս, որք եւ յառաջ
8 իսկ քան զիս եղեն ի Քրիստոս։ Ողջոյն
տաջիք Ամպղեայ սիրելւոյ իմոյ ի Տէր։
9 Ողջոյն տաջիք Ուրբանեայ գործակցի
իմոյ ի Տէր, եւ Ստաքեայ սիրելւոյ
10 իմոյ։ Ողջոյն տաջիք Ապեղեայ՝ որ ըն-
11 տիրն է ի Տէր։ Ողջոյն տաջիք նոցա
որ յԱրիստաբուղեայ տանէ անտի են։
Ողջոյն տաջիք Հերովդիոնեայ ազգա-
կանի իմոյ։ Ողջոյն տաջիք այնոցիկ
որք ի Նարկիսեայ տանէն իցեն ի Տէր։
12 Ողջոյն տաջիք Տրիփոսեայ եւ Տրիփո-
նեայ վաստակաւորաց ի Տէր։ Ողջոյն
տաջիք Պերսիդեայ սիրելւոյ, որ բա-
զում վաստակս վաստակեաց ի Տէր։
13 Ողջոյն տաջիք Ռուփայ ընտրելոյ ի
14 Տէր, եւ մօր նորա եւ իմոյ։ Ողջոյն
տաջիք Ասիւնկրիտեայ, Փղեգոնտեայ,
Երմայ, Պատրոբայ, Երմեայ, եւ որ
15 ընդ նոսա եղբարք իցեն։ Ողջոյն տա-
ջիք Փիղողոգեայ, եւ Յուղեայ, Ներ-
եայ եւ քեռ նորա, եւ Ողիմպեայ, եւ
որ ընդ նոսա սուրբք ամենեքին իցեն։

[3] Ոմանք, Աքայեցւոց

16 Ողջոյն տաջիք միմեանց ի համբոյր
սրբութեան. ողջոյն տան ձեզ [1]ամե-
նայն եկեղեցիք Քրիստոսի։
17 ԷԶ. Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, դիտել
զայնպիսիսն որ հերձուածս եւ գայ-
թակղութիւնս առնիցեն արտաքոյ
վարդապետութեանն զոր դուքն ու-
սարուք. եւ խորշեցարուք ի նոցանէ։
18 Զի այնպիսիքն Տեառն մերում [2]Քրիս-
տոսի ոչ ծառայեն, այլ իւրեանց որո-
վայնին. եւ քաղցրաբանութեամբ եւ
օրհնութեամբ պատրեն զսիրտս անմե-
19 ղաց։ Զի ձեր հնազանդութիւնդ առ
ամենեսեան հասեալ է. եւ արդ ի ձեզ
ուրախ եմ. բայց կամիմ զձեզ իմաս-
տունս լինել ի բարիս, եւ անմեղս՝ ի
20 չարիս։ Եւ Աստուած խաղաղութեան
խորտակեսցէ զՍատանայ ընդ ոտիւք
ձերովք մերձ ընդ մերձ։ Շնորհք Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ։
21 Ողջոյն տայ ձեզ Տիմոթէոս [3]եղբայր
եւ՝ գործակից իմ եւ Ղուկիոս եւ Յա-
սոն եւ Սոսիպատրոս՝ ազգականք իմ։
22 (Ողջոյն տամ ձեզ եւ ես Տերտիոս, որ
23 զթուղթս գրեցի, ի Տէր։) Ողջոյն տայ
ձեզ Գայիոս ասպնջական իմ եւ ամե-
նայն եկեղեցւոյն։ Ողջոյն տայ ձեզ Ե-
րաստոս շահապ քաղաքիս եւ Կուար-
տոս եղբայր։[4]
24 Այլ այնմ, որ կարողն է հաստատել
զձեզ ըստ աւետարանիս իմում, եւ
ըստ քարոզութեանն Յիսուսի Քրիս-
տոսի, ըստ յայտնութեան խորհրդոյն
25 ժամանակօքն յաւիտենից լռեցելոյ, Եւ
յայտնելոյ այժմիկ ի ձեռն գրոց մար-
գարէականաց ըստ հրամանի մշտնջե-
նաւորին Աստուծոյ, ի հնազանդութիւն
հաւատոց, յամենայն հեթանոսս ծա-
26 նուցելոյ, Միայնոյ իմաստնոյն Աստու-
ծոյ ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի, նմա
27 փառք յաւիտեանս։ Ամէն։ [3]Շնորհք
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ
ձեզ ամենեսեան։"

Առ Հռովմայեցիս գրեցաւ ի Կորնթոսէ ի ձեռն Փիբեայ սարկաւագի։

[1]Յոմանս պակասի
[2]Ոմանք, Յիսուսի Քրիստոսի
[3]Ի Յունն պակասի

[4]Ոմանք յաւելուն, Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ ընդ ամենեսին. Ամէն.

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԱԴ. ՊԱՒՂՈՍ, *կոչեցեալ առաքեալ
Յիսուսի Քրիստոսի կամօքն Աստու-*
2 *ծոյ, եւ Սոսթենէս եղբայր. Եկեղեց-
ւոյդ Աստուծոյ որ է ի Կորնթոս, նուի-
րելոց ի Քրիստոս Յիսուս, կոչեցելոց
սրբոց, ամենեքումբք հանդերձ որք
կարդան զանուն Տեառն մերոյ Յիսու-
սի Քրիստոսի յամենայն տեղիս՝ Նոցա*
3 *եւ մեր. Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղա-
ղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ եւ
ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։*
4 *Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ յամե-
նայն ժամ վասն ձեր ի վերայ շնոր-
հացն Աստուծոյ որ տուեալ են ձեզ*
5 *ի Քրիստոս Յիսուս. Զի յամենայնի
մեծացարուք դուք նովաւ ամենայն*
6 *բանիւ եւ ամենայն գիտութեամբ. Որ-
պէս վկայութիւնն իսկ Աստուծոյ հաս-*
7 *տատեցաւ ի ձեզ. Զի դուք մի՛ նուա-
զիցիք եւ մի՛ իւիք շնորհօք, ակնկա-
լեալ յայտնութեանն Տեառն մերոյ Յի-*
8 *սուսի Քրիստոսի. Որ եւ հաստա-
տեսցէ զձեզ մինչեւ ի կատարած ա-
նարատս յօրն Տեառն մերոյ Յիսուսի*
9 *Քրիստոսի։ Հաւատարիմ է Աստուած,
որով կոչեցարուք ի հաղորդութիւն
Որդւոյ Նորա Յիսուսի Քրիստոսի
Տեառն մերոյ։*
10 ԱԶ. *Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, ան-
ուամբն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
տոսի. զի զնոյն բան ունիցիք ամե-
նեքեան, եւ մի՛ իցեն ի ձեզ հեր-
ձուածք. [1]քանզի էիք՟ հաստատեալք*
11 *ի նոյն միտս եւ ի նոյն հանճար։ Ազդ
եղեւ ինձ վասն ձեր, եղբարք, ի
Քղուացւոց անտի, թէ հակառակու-*
12 *թիւնք են ի ձեզ։ Եւ արդ ասեմ իսկ,
եթէ իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ ասէ,
Ես Պաւղոսեան եմ, եւ [2]միւսն՝ եթէ
Ես Ապողոսեան եւ [2]միւսն՝ եթէ Ես
Կեփայեան. եւ [2]միւսն՝ եթէ Ես Քրիս-*
13 *տոսեան։ Իսկ արդ բաժանեա՞լ ինչ
իցէ Քրիստոս. միթէ Պաւղո՞ս ի խաչ
ելեալ իցէ վասն ձեր, կամ յանուն*
14 *Պաւղոսի՞ մկրտեցարուք։ [3]Գոհանամ
զԱստուծոյ իմոյ զի՟ ոչ զոք ի ձէնջ
մկրտեցի բայց միայն զԿրիսպոս եւ*
15 *զԳայիոս, զի մի՛ ոք ասիցէ, Թէ յիմ*
16 *անուն մկրտեցարուք։ Տալ եւս կնիք
եւ տանն Ստեփանեայ. զայլ ոք ոչ գի-
տեմ ամենեւին թէ մկրտեցի։*
17 *Զի ոչ առաքեաց զիս Քրիստոս մկըր-
տել, այլ աւետարանել. ոչ ճարտարու-
թեամբ բանից, զի մի՛ ընդունայն լիցի*
18 *խաչն Քրիստոսի։ Զի ճառ խաչին կո-
րուսելոցն յիմարութիւն է, այլ փրկե-*
19 *լոցս մեզ՝ զօրութիւն Աստուծոյ։ Զի
գրեալ է, Կորուսից զիմաստութիւն ի-
մաստնոց, եւ զխորհուրդս խորհրդա-*
20 *կանաց արհամարհեցից։ Ո՞ւր իմաս-
տունն, ո՞ւր դպիր, ո՞ւր քննիչ աշխար-
հիս այսորիկ. ո՞չ ապաքէն յիմարեցոյց
Աստուած զիմաստութիւն աշխարհիս*
21 *այսորիկ։ Քանզի իմաստութեամբն Աս-
տուծոյ ոչ ծանեաւ աշխարհ իմաս-
տութեամբն զԱստուած, հաճեցաւ
Աստուած յիմարութեամբ քարոզու-
թեանն ապրեցուցանել զհաւատացեալս։*
22 ԲԿ. *Իսկ որովհետեւ Հրեայք նշան
հայցեն, եւ հեթանոսք իմաստութիւն*
23 *խնդրեն, Մեք քարոզեսցուք զխաչե-
եալն Քրիստոս, Հրէից գայթակղու-*

---

[1] Յոյնն, այլ զի իցէք

[2] Ի Յոյնն պակասի

[3] Ոմանք, Գոհանամ զի. այլք՝ Գոհանամ զԱս-
տուծոյ զի. բազմաց ոմանք, եւրեք չիք. Գո-
հանամ զԱստուծոյ իմոյ զի

թիւն եւ հեթանոսաց յիմարութիւն.
24 Բայց նոցին իսկ կոչեցելոցն Հրէից եւ
հեթանոսաց, զՔրիստոս՝ Աստուծոյ
զօրութիւն եւ Աստուծոյ իմաստու-
25 թիւն։ Զի յիմարն Աստուծոյ իմաստ-
նագոյն է քան զմարդիկ, եւ տկարն
Աստուծոյ զօրագոյն է քան զմարդիկ։
26 Թէպէտ եւ զձեր իսկ կոչումն տեսէք,
եղբարք, զի ոչ բազում իմաստունք
ըստ մարմնոյ, եւ ոչ բազում հզօրք, եւ
27 ոչ բազում ազնուականք. Այլ զյիմարս
աշխարհիս ընտրեաց Աստուած, զի յա-
մօթ արասցէ զիմաստունս. եւ զտկարս
աշխարհիս ընտրեաց Աստուած, զի յա-
28 մօթ արասցէ զհզօրս. Եւ զանարգս
աշխարհի եւ զարհամարհեալս ընտրեաց
Աստուած եւ զոչինչսն, զի զէսն իմն
29 խափանեսցէ. Որպէս զի մի՛ պարծեսցի
ամենայն մարմին առաջի Աստուծոյ։
30 Զի ի նմանէ դուք էք ի Քրիստոս Յի-
սուս, որ եղեւ մեզ իմաստութիւն յԱս-
տուծոյ, արդարութիւն եւ սրբութիւն
31 եւ փրկութիւն. Զի որպէս եւ գրեալ
է, Որ պարծին՝ ի Տէր պարծեսցի։

ԳԼ. Բ

1 Եւ ես [1]թէպէտ եւ եկի առ ձեզ, եղ-
բարք, ոչ՝՝ ըստ առաւելութեան ինչ
բանից [2]իմաստութեան պատմել ձեզ
2 զվկայութիւնն Աստուծոյ։ Զի ոչ եթէ
ի մտի եդի գիտել ինչ ի ձեզ, բայց
միայն զՅիսուս Քրիստոս, եւ զնոյն
3 ի խաչ ելեալ։ Եւ ես տկարութեամբ
եւ երկիւղիւ եւ դողութեամբ բազմաւ
4 եղէ առ ձեզ. Եւ բանն իմ եւ քարո-
զութիւն ոչ պատիր բանիւք [3]իմաս-
տութեան, այլ՝ արդեամբք Հոգւոյն
5 եւ զօրութեամբ. Զի հաւատք ձեր
մի՛ իցեն իմաստութեամբ մարդկան,
այլ՝ զօրութեամբ Աստուծոյ։ ՎՁ
6 Զիմաստութիւն խօսիմք ընդ կա-
տարեալս, զիմաստութիւն, ոչ զաշ-
խարհիս այսորիկ եւ ոչ զիշխանաց աշ-
7 խարհիս այսորիկ զխափանելեացս, Այլ
խօսիմք զԱստուծոյ իմաստութիւնն
ծածուկ խորհրդով, զոր յառաջ քան
զյաւիտեանս սահմանեաց Աստուած
8 ի փառս մեր. Զոր ոչ ոք յիշխանաց
աշխարհիս այսորիկ ծանեաւ. զի եթէ
էր ծանուցեալ, ոչ արդեւք զՏէրն փա-
9 ռաց ի խաչ հանէին։ Այլ որպէս եւ
գրեալ է, Զոր ակն ոչ ետես եւ ունկն
ոչ լուաւ եւ ի սիրտ մարդոյ ոչ ան-
կաւ, պատրաստեաց Աստուած սիրե-
լեաց իւրոց։
10 ԲԴ. Այլ մեզ յայտնեաց Աստուած
Հոգւովն իւրով. զի Հոգին զամենայն
11 քննէ եւ զխորս Աստուծոյ։ Զի ո՞ ոք
ի մարդկանէ գիտէ ինչ զմարդոյն, եթէ
ոչ հոգի մարդոյն որ ի նմա. նոյնպէս
եւ ոչ զԱստուծոյսն ոք գիտէ, եթէ
12 ոչ Հոգին Աստուծոյ։ Այլ մեք ոչ եթէ
զհոգի աշխարհիս այսորիկ առաք, այլ
զՀոգին որ յԱստուծոյ. զի ծանիցուք
զայն որ յԱստուծոյն շնորհեցաւ մեզ։
13 Եւ զոր խօսիմքս՝ ոչ եթէ մարդկեղէն
ուսմամբ ճարտարութեան բանից, այլ
վարդապետութեամբ [4]Հոգւոյն, ընդ
հոգեւորս զհոգեւորսն համեմատեմք։
14 Քանզի շնչաւոր մարդ ոչ ընդունի
զՀոգւոյն Աստուծոյ, զի յիմարութիւն
է նմա. եւ ոչ կարէ գիտել, [5]եթէ հո-
15 գեպէս քննիցի՝՝։ Իսկ հոգեւորն քննէ
զամենայն, եւ ինքն յումեքէ ոչ քննի։
16 Իսկ արդ ո՞վ գիտաց զմիտս Տեառն,
որ եւ խրատ տայցէ նմա. այլ մեք
զմիտս Քրիստոսի ունիմք։

ԳԼ. Գ

1 Եւ ես, եղբարք, ոչ կարացի խօսել
ընդ ձեզ իբրեւ ընդ հոգեւորս, այլ իբ-
2 րեւ ընդ մարմնաւորս։ Իբրեւ տղայոց
ի Քրիստոս կաթն ջամբեցի ձեզ եւ ոչ
կերակուր, զի ոչ եւս կարէիք. նա
եւ արդ իսկ ոչ կարէք, քանզի դեռ
3 մարմնաւոր էք։ Ուր եւ արդ են իսկ
ի ձեզ հեռ եւ [6]նախանձ, ո՞չ ապաքէն
մարմնաւոր էք եւ ըստ մարդկան գնայք։
4 Յորժամ ասէ ոք [7]ի ձէնջ, Ես Պաւ-
ղոսեան եմ, եւ միւսն՝ եթէ Ես Ապո-
ղոսեան, ո՞չ [8]մարդիկ էք. իսկ արդ
ո՞վ է Պաւղոսն կամ ո՞վ է Ապողոս.
5 Պաշտօնեայք՝ որովք հաւատացէքն,
եւ իւրաքանչիւր որպէս եւ Տէր ետ։

[1] Յոյնն, որ եկի առ ձեզ, եղբարք, եկի ոչ
[2] Յոյնն, կամ իմաստութեան
[3] Ոմանք, մարդկեղէն իմաստութեան

[4] Ոմանք, Հոգւոյն Սրբոյ
[5] Յոյնն, զի հոգեպէս քննի
[6] Ոմանք, նախանձ և հերձուած
[7] ի Յունին պակասէ
[8] Ոմանք, մարմնաւոր

6 Ես տնկեցի, Ապողոս ջուր ետ, այլ
7 Աստուած աճեցոյց։ Այսուհետեւ ոչ
այն ինչ ոք է որ տնկեացն, եւ ոչ այն՝
որ զջուրն ետ, այլ որ աճեցոյցն՝ Ա-
8 տուած։ Որ տնկեացն եւ որ զջուրն
ետ՝ մի են. բայց իւրաքանչիւր ոք
զիւր վարձս առնուցու ըստ իւրում
9 վաստակոց։ Զի Աստուծոյ գործակից
եմք, Աստուծոյ [1]արդիւն էք, Աստու-
10 ծոյ շինած էք։ Ըստ շնորհացն Աստու-
ծոյ որ տուեալ են ինձ, իբրեւ իմաս-
տուն ճարտարապետ հիմն եդի, բայց
այլ է որ շինէն. այլ իւրաքանչիւր ոք
11 զգոյշ լիցի թէ որպէս շինիցէ։ Զի հիմն
այլ՝ ոք ոչ կարէ դնել քան զեդեալն,
որ է Յիսուս Քրիստոս։ ՎԶ
12 Եթէ ոք շինէ ի վերայ հիմանս այ-
սորիկ ոսկի, արծաթ, ականս պատ-
13 ուականս, փայտ, խոտ, եղէգն, Իւ-
րաքանչիւր գործն յայտնելոց է. զի
օրն ընտրեսցէ. զի հրով յայտնելոց է.
եւ զիւրաքանչիւր գործն զիարդ եւ
14 իցէ, հուրն փորձեսցէ։ Եթէ ուրուք
գործն զոր շինեաց՝ կացցէ, վարձս
15 առցէ. Եւ եթէ ուրուք գործն այրեսս-
ցի՝ տուժեսցի, բայց ինքն կեցցէ, այլ
16 այնպէս՝ որպէս թէ [2]ի հուր։ Ո՞չ գի-
տէք եթէ տաճար էք Աստուծոյ, եւ
17 Հոգի Աստուծոյ բնակեալ է ի ձեզ։ Եթէ
ոք զտաճար Աստուծոյ ապականէ, ա-
պականեսցէ զնա Աստուած. զի տա-
ճար Աստուծոյ սուրբ է, որ էք դուք։
18 Մի՛ ոք զանձն խաբեսցէ. եթէ ոք
կամիցի ի ձէնջ իմաստուն լինել յաշ-
խարհիս յայսմիկ, յիմար լիցի, զի ե-
19 ղիցի իմաստուն։ Զի իմաստութիւն
աշխարհիս այսորիկ յիմարութիւն է
առաջի Աստուծոյ, քանզի գրեալ է
թէ, Որ ըմբռնէ զիմաստունս ի խո-
20 րագիտութեան իւրեանց։ Եւ դարձեալ
թէ, Տէր ճանաչէ զխորհուրդս իմաստ-
21 նոց զի են ընդունայն։ Այսուհետեւ
22 մի՛ ոք պարծեսցի [3]ի մարդկանէ. Զի
ամենայն ինչ ձեր է, եթէ Պաւղոս,
եթէ Ապողոս, եթէ Կեփաս, եթէ աշ-
խարհ, եթէ կեանք, եթէ մահ, եթէ
որ կանն, եթէ հանդերձեալքն, ամե-
23 նայն ինչ ձեր է. Դուք Քրիստոսի,
Քրիստոս՝ Աստուծոյ։

[1] Կամ, արտ
[2] Յոյնն, ընդ հուր
[3] Յոյնն, ի մարդիկ

ԳԼ. Դ

1 Այսպէս համարեսցին զմեզ մարդիկ,
իբրեւ զպաշտօնեայս Քրիստոսի եւ
հազարապետս խորհրդոցն Աստուծոյ։
2 Արդ խնդիր է ի մէջ հազարապետաց
3 եթէ ոք հաւատարիմ գտցի։ Այլ ինձ
եւ այս [4]անարգանք են", եթէ ի ձէնջ
դատեցայց կամ [5]ընաւ իսկ ի մարդկա-
4 նէ". Նաեւ զանձն իմ ոչ քննեմ։ Զի
ոչինչ գիտեմ զանձին իմոյ. այլ ոչ
եթէ այսու արդարանամ, զի որ քննէն
5 զիս՝ Տէր է։ Այսուհետեւ մի՛ յառաջ
քան զժամանակն դատիք, մինչեւ ե-
կեսցէ Տէր, որ լուսաւոր առնիցէ
զգաղտնիս խաւարի, եւ յայտնիցէ
զխորհուրդս սրտից. եւ ապա իւրա-
քանչիւր գովութիւն եղիցի յԱստուծոյ։
6 Զայս, եղբարք, առակեցի յանձն իմ
եւ յԱպողոս վասն ձեր. զի ի մէնջ ուս-
ջիք մի՛ ինչ առաւել քան զգրեալսն ի-
մանալ, զի մի՛ այր քան զընկեր հպար-
7 տանայցէք ի վերայ ընկերին։ Իսկ արդ
ո՞վ է [6]որ քննիցէ" զքեզ. զի՞նչ ունիս
զոր ոչ իցէ առեալ. եւ եթէ առեր,
զի՞ պարծիս իբրեւ զչառեալ։
8 Արդէն իսկ յագեալ իցէք եւ արդէն
մեծացարուք, առանց մեր թագաւո-
րեցէք, եւ երանի թէ թագաւորէիք,
զի եւ մեք ընդ ձեզ թագաւորէաք։
9 Ինձ այսպէս թուի թէ զմեզ զառաք-
եալս յետնորդս արար Աստուած իբրեւ
զմահապարտս. զի տեսիլ եղեաք աշ-
խարհի եւ հրեշտակաց եւ մարդկան։
10 Մեք յիմարք վասն Քրիստոսի, եւ դուք
իմաստունք ի Քրիստոս. մեք տկարք՝
եւ դուք հզօրք. դուք փառաւորեալք՝
11 եւ մեք անարգք։ Մինչեւ ցայսօր ժա-
մանակի ե՛ւ քաղցեաք ե՛ւ ծարաւե-
ցաք ե՛ւ մերկ գնացաք ե՛ւ կոփահա-
12 րեցաք ե՛ւ անհանգիստ եղեաք, Եւ
աշխատեցաք ձեռօք մերովք. բամբա-
սէին զմեզ, օրհնէաք. հալածէին,
13 յանձն առնուաք. Հայհոյէին, աղա-
չէաք. իբրեւ առակ նշաւակի եղեաք
[7]ամենայն աշխարհի, ամենեցուն փա-
14 րելի լինել մինչեւ ցայժմ։ Ոչ եթէ

[4] Յոյնն, դոյզն ինչ է
[5] Յոյնն, ի մարդկեղէն օրէ (դատաստանէ)
[6] Յոյնն, որ խտրէ
[7] Ի Յունին պակասէ

յամօթ ինչ առնելով զձեզ գրեմ զայս,
այլ իբրեւ զորդիս սիրելիս խրատեմ։
15 Թէպէտ եւ բիւր դաստիարակս ունի-
ցիք ի Քրիստոս, այլ ոչ եթէ բազում
հարս, զի ի Քրիստոս Յիսուս աւե-
16 տարանաւն ես ծնայ զձեզ։ Արդ ա-
ղաչեմ զձեզ, նմանողք ինձ [1]եղիջիք։
17 Վասն այնորիկ առաքեցի առ ձեզ զՏի-
մոթէոս, որ է իմ որդի սիրելի եւ հա-
ւատարիմ ի Տէր. որ յիշեցուսցէ ձեզ
զճանապարհս իմ որ ի Քրիստոս Յի-
սուս. որպէս եւ ամենայն ուրեք յա-
18 մենայն եկեղեցիս ուսուցանեմ։ Որպէս
թէ ես չիցեմ գալոց առ ձեզ, ոմանք
19 հպարտացան։ Այլ եկից հուպ ընդ
հուպ, եթէ Տէր կամեսցի. եւ ի միտ
առից ոչ զբանս հպարտացելոցն, այլ՝
20 զզօրութիւն։ Զի ոչ եթէ բանիւք է
արքայութիւնն Աստուծոյ, այլ՝ զօրու-
21 թեամբ։ Արդ, ո՞րպէս կամիք, գաւա-
զանա՞ւ եկից առ ձեզ, եթէ [2]սիրով
հոգւոյն հեզութեան եւ արդարութեան
եւ խոնարհութեան"։

Գլ. Ե

1 Բնաւ եւ անուանի իսկ ի ձեզ [3]ընդէ՞ր
պոռնկութիւն, եւ այնպիսի պոռնկու-
թիւն՝ որ ոչ եւ ի հեթանոսս, որպէս
2 թէ զկին հօր իւրոյ ունել։ Եւ դուք
հպարտացեալ էք, եւ ոչ առաւել սգա-
ցարուք, զի բարձցի ի միջոյ ձերմէ որ
3 զգործն զայն գործեաց։ Զի ես թէպէտ
եւ մարմնով մեկուսի եմ, սակայն հոգ-
ւով մերձ եմ. բայց արդէն իսկ իբրեւ
ի մօտոյ ընտրեցի, զայն որ այնպէսն
4 գործեաց, Յանուն Տեառն մերոյ Յի-
սուսի Քրիստոսի ժողովել ձեզ ի մի-
աւին եւ իմոյ հոգւոյս՝ զօրութեամբն
հանդերձ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
5 տոսի, Մատնել զայնպիսին Սատա-
նայի ի սատակումն մարմնոյ, զի ոգին
ապրեսցի յաւուրն Տեառն մերոյ Յի-
6 սուսի Քրիստոսի։ Ոչ բարւոք են պար-
ծանքդ ձեր. ո՞չ գիտէք եթէ փոքր մի
խմոր զամենայն զանգուածն խմորէ։
7 Սրբեցէք ի բաց զհին խմորն, զի եղի-
ջիք նոր զանգուած, որպէս էքդ ան-
խմորք. քանզի զատիկ մեր զենաւ
8 Քրիստոս։ Այսուհետեւ արասցուք
տօնս՝ մի՛ ի խմորն հին եւ մի՛ ի խմորն
չարութեան եւ անզգամութեան, այլ
յանխմոր ստուգութեան եւ ճշմար-
տութեան։
9 ԲՁ. Գրեցի ձեզ ի թղթի այդր չխառ-
10 նակել ընդ պոռնիկս։ Եւ ոչ եթէ ընդ
պոռնիկս աշխարհիս այսորիկ կամ ընդ
ագահս կամ ընդ յափշտակողս կամ
ընդ կռապաշտս. ապա թէ ոչ՝ պար-
11 տէիք եւ յաշխարհէ իսկ ելանել։ Բայց
արդ գրեցի ձեզ չխառնակել, եթէ ոք
եղբայր անուանեալ կամ պոռնիկ իցէ
կամ կռապաշտ կամ ագահ կամ բամ-
բասող կամ արբեցող կամ յափշտա-
կող, ընդ այնպիսումն եւ հաց մի՛
12 ուտել։ Զի՞ կայ իմ եւ զարտաքինսն
դատելոյ. ո՞չ ապաքէն դուք զներ-
13 քինսն դատիցիք. Եւ զարտաքինսն
Աստուած դատիցի. բարձէք զչարն
ի միջոյ ձերմէ։

Գլ. Զ

1 Իշխէ՞ ոք ի ձէնջ, եթէ իրք ինչ իցեն
ընդ ընկերի իւրում, դատել առաջի
2 անիրաւաց, եւ ոչ առաջի սրբոց։ Եթէ
ո՞չ գիտէք զի սուրբք զաշխարհ դա-
տին եւ եթէ ձեւք դատի աշխարհ, ա-
պա [4]ոչ էք արժանի անարգ ատենից"։
3 Ո՞չ գիտէք եթէ զհրեշտակս դատիմք,
4 թող թէ զերկրաւորս։ Զերկրաւոր
ատեանս եթէ յանձն առնուցուք, [5]զա-
նարգս եկեղեցւոյ դատաւորս նստու-
5 ցանէք"։ Առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ.
այնչափ ո՞չ գոյ ոք իմաստուն ի ձեզ,
որ կարիցէ իրաւունս ընտրել ի մէջ
6 եղբօր իւրոյ. Այլ եղբայր ընդ եղբօր
դատի, եւ զայն՝ ի մէջ անհաւատից։
7 Եւ արդ ամենեւին իսկ վատթարու-
թիւն է ի ձեզ, զի դատաստանք իսկ
գոն ի միջի ձերում. ընդէ՞ր ոչ դուք
զրկիք, եւ ոչ դուք առաւել նենգիք։
8 Այլ դուք զրկէք եւ նենգէք. եւ այդ՝
9 զեղբարս եւս։ Եթէ ո՞չ գիտէք զի ա-
նիրաւք զարքայութիւն Աստուծոյ ոչ
ժառանգեն. մի՛ խաբիք, ոչ պոռնիկք,
10 ոչ կռապաշտք, ոչ շունք, Ոչ իգա-
ցեալք, ոչ արուագէտք, ոչ գողք, ոչ
ագահք, ոչ արբեցողք, ոչ բամբասողք

[1] Ոմանք, եղիջիք, որպէս և ես Քրիստոսի
[2] Յոյնն, սիրով և հոգւով հեզութեան
[3] ի Յոյնին պակաս
[4] Յոյնն, ո՞չ էք արժանի զանարգս դատելոյ
[5] Յոյնն, զանարգս յեկեղեցւոջ, զնոսա՞ նստուցանէք, կամ, զնոսա նստուցէք

եւ ոչ յափշտակողք զարքայութիւն
11 Աստուծոյ ոչ ժառանգեն։ Եւ զուք
այնպիսիք ոմանք էիք. այլ լուացա-
րուք, այլ սրբեցարուք, այլ արդարա-
ցարուք յանուն Տեառն մերոյ Յիսու-
սի Քրիստոսի եւ ի Հոգին Աստուծոյ
մերոյ։
12 ԳԿ. Ամենայն ինչ ինձ մարթ է, այլ
ոչ ամենայն ինչ օգուտ է. ամենայն
ինչ ինձ մարթ է, այլ ոչ եթէ ես ընդ
13 իշխանութեամբ ուրուք լինիցիմ։ Կե-
րակուր որովայնի, եւ որովայն կե-
րակրոյ. այլ Աստուած զսա եւ զնոսա
խափանեսցէ. բայց մարմին ոչ պոռն-
կութեան, այլ Տեառն, եւ Տէր մարմ-
14 նոյ։ Այլ Աստուած որ եւ զՏէրն յա-
րոյց եւ [1]զձեզ յարուսցէ զօրութեամբ
15 իւրով։ Ո՞չ գիտէք եթէ մարմինք ձեր
անդամք են Քրիստոսի. արդ առեալ
զանդամս Քրիստոսի առնիցեմք ան-
16 դամս պոռնկի. քաւ լիցի։ Եթէ ո՞չ
գիտէք, զի որ մերձենայ ի պոռնիկ
մի մարմին է. Եղիցին, ասէ, երկոքին
17 ի մարմին մի։ Եւ որ մերձենայ ի Տէր
18 մի հոգի է։ Փախերուք ի պոռնկու-
թենէ. զամենայն մեղս զոր եւ գործէ
մարդ, արտաքոյ մարմնոյ իւրոյ է. իսկ
որ պոռնկին յիւր մարմինն մեղանչէ։
19 Եթէ ո՞չ գիտէք, զի մարմինք ձեր
տաճար են [2]Հոգւոյն որ է ի ձեզ, զոր
ունիք յԱստուծոյ, եւ չէք անձանց
20 տէր։ Քանզի գնոց գնեցայք. փառաւոր
արարէք զԱստուած ի մարմինս ձեր[3]։

ԳԼ. Է

1 Այլ վասն որոյ գրեցէքն առ իս, բար-
ւոք է մարդոյ ի կին մարդ չմերձենալ։
2 Բայց վասն պոռնկութեան իւրաքան-
չիւր ոք զիւր կին կալցի, եւ իւրա-
քանչիւր ոք կին զիւր այր կալցի։
3 Կնոջ այր իւր զպարտն հատուսցէ,
4 նոյնպէս եւ կինն՝ առն իւրում։ Զի
կին մարմնոյ իւրում ոչ իշխէ, այլ
այրն. նոյնպէս եւ այրն իւրում մարմ-
5 նոյ ոչ իշխէ, այլ կինն։ Մի՛ զրկէք
զմիմեանս, բայց եթէ ինչ ի միաբա-
նութենէ առ ժամանակ մի, զի [4]ուխ-
տիցն պարապիցէք, եւ դարձեալ ի նոյն
դարձջիք, զի մի՛ փորձեսցէ զձեզ Սա-
տանայ վասն անխառնութեան ձերոյ։
6 Զայս ասեմ ներելով եւ ոչ հրաման
7 տալով։ Քանզի կամիմ եթէ ամենայն
մարդ լինէր իբրեւ զիս. այլ իւրա-
քանչիւր ոք զիւր շնորհս ունի յԱս-
տուծոյ, ոմն այսպէս՝ եւ ոմն այնպէս։
8 Բայց ամուրեացն եւ այրեացն ասեմ,
լաւ է նոցա եթէ կայցեն իբրեւ զիս։
9 Ապա թէ ոչ ունիցին ժոյժ, ամուսնա-
նասցին, զի լաւ է ամուսնանալ քան
10 զջեռնուլ։ Այլ կանամբեացն պատու-
իրեմ ոչ ես, այլ Տէր, Կնոջ յառնէ
11 մի՛ մեկնել. Ապա եթէ մեկնեսցի, ան-
այր մնասցէ կամ ընդ առն
իւրում հաշտեսցի, եւ առն զկին իւր
մի՛ թողուլ։ ՎԶ
12 Բայց այլոց ես պատուիրեմ, ոչ եթէ
Տէր. Եթէ ոք եղբայր կին ունիցի ան-
հաւատ, եւ նմա հաճոյ իցէ բնակել
13 ընդ նմա, մի՛ թողցէ զնա։ Եւ կին
որ ունիցի այր անհաւատ, եւ նմա
կամ իցէ բնակել ընդ նմա, մի՛ թողցէ
14 զայրն. Զի սուրբ է այրն անհաւատ՝
կնաւն, եւ սուրբ է կինն անհաւատ՝
արամբն. ապա թէ ոչ՝ որդիքն ձեր
15 պիղծ են, բայց այժմ սուրբ են։ Ապա
եթէ անհաւատն մեկնիցի, մեկնեսցի.
զի ոչինչ հարկ ի վերայ կայ եղբօրն
կամ քեռն յայնպիսի իրս, քանզի ի խա-
ղաղութիւն կոչեաց զմեզ Աստուած։
16 Զի՞ գիտես, կին դու, եթէ զայր քո
ապրեցուցես. կամ զի՞ գիտես, այր
դու, եթէ զկին քո ապրեցուցես.
17 Եթէ ոչ՝ իւրաքանչիւր ումեք որպէս
եւ բաժանեաց Տէր, զիւրաքանչիւր ոք
որպէս եւ կոչեաց Աստուած՝ այնպէս
գնասցէ. եւ այսպէս ընդ ամենայն ե-
կեղեցիս պատուէր տամ։
18 Թլփատեա՞լ ոք կոչեցաւ, մի՛ ցան-
կասցի անթլփատութեան. յանթլփա-
տութեա՞ն ոք կոչեցաւ, մի՛ թլփա-
19 տեսցի. Զի թլփատութիւն ոչինչ է,
եւ անթլփատութիւն՝ ոչինչ, այլ պահ-
պանութիւն Աստուծոյ պատուիրա-
20 նացն։ Բայց իւրաքանչիւր ոք յոր կո-
21 չումն կոչեցաւ՝ ի նմին կացցէ։ Ծառա՞յ
կոչեցար, մի՛ փոյթ լիցի քեզ. այլ թէ
կարիցես եւս ազատ լինել, քեզ այնպէս
22 լաւ իցէ։ Զի որ ի Տէր կոչեցեալ իցէ
ծառայն՝ ազատ Տեառն է. Նոյնպէս եւ

---

[1] Բազումք, զմեզ
[2] Յոյնն, Հոգւոյն Սրբոյ
[3] Ոմանք յաւելուն, և յոգիս ձեր որ են Աստուծոյ
[4] Յոյնն, աղօթից. ոմանք, աղօթից և պահոց

որ ազատն կոչեցեալ է՝ ծառայ Քրիս-
23 տոսի է։ Գնոց գնեցայք, մի՛ լինիք
24 ծառայք մարդկան։ Իւրաքանչիւր յոր
կոչումն կոչեցաւ, եղբարք, ի նմին
կացցէ առաջի Աստուծոյ։
25 ԳԴ. Այլ վասն կուսանաց հրաման
ինչ ի Տեառնէ ոչ ունիմ, բայց խրատ
տամ [1]որպէս ողորմելոյ ուրուք՝՝ ի
26 Տեառնէ հաւատարիմ լինել։ Համա-
րիմ թէ այնպէս [2]լաւ իցէ, բայց վասն
վտանգին՝՝ որ ի վերայ կայ, [3]բարւոք է
27 մարդոյ թէ այնպէս իցէ։ Կապեա՞լ ես
ի կին, մի՛ խնդրեր արձակել. արձա-
կեա՞լ ես ի կնոջէ, մի՛ խնդրեր կին։
28 Զի եթէ ամուսնանայցես, ոչ մեղար.
եւ եթէ ամուսնանայցէ կոյսն, ոչ մե-
ղաւ, բայց նեղութիւն մարմնոյ ունի-
ցին այնպիսիքն. այլ ես խնայեցի ի
29 ձեզ։ Բայց զայս ասեմ, եղբարք, եթէ
ժամանակս [4]կարճեալ է այսուհետեւ.
զի՝՝ որ ունիցին կանայս՝ որպէս թէ
30 չունիցին, Եւ որ լայցենն՝ որպէս թէ
ոչ լայցեն, եւ որ խնդանն՝ որպէս թէ
ոչ խնդայցեն, եւ որ գնենն՝ որպէս թէ
31 չունիցին, Եւ որ վարենն զաշխարհս՝
որպէս թէ չվայելիցեն. զի անցեալ է
վայելչութիւն աշխարհիս այսորիկ։
32 Այլ կամիմ զձեզ անհոգս լինել. զի որ
անկինն է՝ հոգայ զՏեառն, թէ ո՛րպէս
33 հաճոյ լիցի Տեառն. Եւ որ կանամբին
է, հոգայ զաշխարհիս, թէ ո՛րպէս հա-
34 ճոյ լիցի կնոջ իւրում։ Եւ ահա մեկ-
նեցան ի միմեանց առնակինն եւ կոյսն.
զի կոյսն հոգայ զՏեառն, զի իցէ սուրբ
մարմնով եւ հոգւով, եւ առնակինն
հոգայ զաշխարհիս, թէ ո՛րպէս հաճոյ
35 լիցի առն իւրում։ Այլ զայս վասն
ձերոյ օգտի ասեմ. ոչ եթէ խեղդ ինչ
արկանեմ ձեզ, այլ վասն պարկեշտու-
թեան եւ հպատակութեան Տեառն ա-
ռանց զբաղանաց։
36 ԳԶ. Ապա թէ ոք ամօթ համարեսցի
վասն կուսին իւրոյ, եթէ իցէ ելեալ
ըստ չափ, եւ այնպէս ինչ պարտ իցէ
լինել. զոր կամի արասցէ, ոչ մեղան-
37 չէ, [5]ամուսնասցի։ Իսկ որ հաստատ-
եալ է ի սրտի իւրում, եւ վտանգ ինչ
ոչ իցէ նմա, իշխանութիւն ունի ի վե-
րայ կամաց իւրոց. եւ զայն ընտրեաց
ի սրտի իւրում՝ պահել զկոյսն իւր,
38 բարւոք առնէ։ Եւ որ ամուսնացու-
ցանէ [6]զկոյսն իւր՝՝ բարւոք առնէ. եւ
որ ոչն ամուսնացուցանէ՝ լաւ եւս
39 առնէ։ Կին [7]կապեալ է՝՝, զորքան ժա-
մանակս կենդանի է այր նորա. ապա
եթէ ննջեսցէ այր նորա, ազատ է, ում
կամիցի ամուսնանալ, բայց միայն Տե-
40 րամբ։ Բայց երանելի եւս է թէ այն-
պէս կացցէ ըստ իմում խրատու. ես
այսպէս համարիմ թէ եւ յիս իցէ Հոգի
Աստուծոյ։

ԳԼ. Ը

1 Այլ վասն զոհից կռոցն, գիտեմք եթէ
ամենեքին գիտութիւն ունիմք. գի-
տութիւն հպարտացուցանէ, այլ սէր
2 շինէ։ Եթէ ոք [8]կամիցի գիտել ինչ,
չեւ եւս գիտաց որպէս արժան է գի-
3 տել։ Բայց որ սիրէ զԱստուած, նա է
4 տեղեկացեալ ի նմանէ։ Այլ վասն կե-
րակրոցն զոհելոց գիտեմք եթէ ոչինչ
իսկ կուռքդ են յաշխարհի, զի չիք ոք
5 Աստուած բաց ի միոյն։ Զի թէպէտ
եւ իցեն անուանեալ աստուածք եթէ
յերկինս եւ եթէ յերկրի, որպէս եւ են
աստուածք բազումք եւ տեարք բա-
6 զումք։ Այլ մեզ մի է Աստուած, Հայր,
յորմէ ամենայն, եւ մեք ի նա. եւ մի
Տէր Յիսուս Քրիստոս՝ որով ամենայն,
եւ մեք նովաւ։ ՎԶ
7 Այլ ոչ յամենեսեան գիտութիւն է.
ոմանք առ խղճի մտաց մինչեւ ցայժմ
զկռոցն իբրեւ զզոհեալ ուտեն. եւ
խիղճ մտաց նոցա, քանզի տկար է,
8 պղծի։ Այլ կերակուր զմեզ առաջի
Աստուծոյ ոչ կացուցանէ. ոչ եթէ չու-
տեմք, պակասեմք ինչ, եւ ոչ եթէ
9 ուտեմք, առաւելումք ինչ։ Բայց զգոյշ
լերուք, գուցէ իշխանութիւնդ ձեր այդ
գայթակղութիւն լինիցի տկարացն։
10 Եթէ ոք տեսանիցէ զքեզ որ զգիտու-
թիւնդ ունիս՝ բազմեալ ի մեհենի, ո՞չ
ապաքէն խիղճ մտաց նորա որ տկա-
րութեամբն զգածեալ է՝ անզգրէն չի-
11 նիցի ուտել զզոհեալն. Եւ կորնչիցի

[1] Յ-յնն, որպէս ողորմեալ ոք
[2] Յ-յնն, լաւ իցէ վասն վտանգին
[3] Յ-յնն, զի բարւոք
[4] Կ-մ, կարճեալ է. այսուհետեւ
[5] Յ-յնն, ամուսնասցին

[6] Յոմանս պակաս
[7] Ոմանք, կապեալ է օրինօք
[8] Յ-յնն, Համարիցի

տկար եղբայրն ի քում գիտութեանդ,
12 վասն որոյ Քրիստոսն մեռաւ։ Եւ այն-
պէս յանցուցեալ յեղբարս, եւ զխիղճ
մտաց տկարացն զայրացուցեալ, ի
13 Քրիստոս մեղանչէ։ Վասն որոյ եթէ
կերակուր գայթակղեցուցանէ զեղ-
բայրն իմ, ոչ կերայց միս յաւիտեան,
զի մի՛ զեղբայրն իմ գայթակղեցուցից։

ԳԼ. Թ

1 Ո՞չ ապաքէն ազատ եմ, ո՞չ ապաքէն
առաքեալ եմ, ո՞չ ապաքէն զՏէր մեր
Յիսուս Քրիստոս [1]աչօք իմովք" տեսի,
ո՞չ ապաքէն գործ իմ դուք էք ի Տէր։
2 Թէպէտ եւ այլոց չիցեմ առաքեալ, այլ
դէպ ձեզ եմ. զի կնիք իսկ առաքե-
3 լութեան իմոյ դուք էք ի Տէր։ Իմ
պատասխանի, ուր զիս հարցանիցեն,
4 այս է. Միթէ ո՞չ ունիցիմք իշխանու-
5 թիւն ուտել եւ ըմպել։ Միթէ ո՞չ ու-
նիցիմք իշխանութիւն [2]զքորս կանայս"
շրջեցուցանել [1]ընդ մեզ". որպէս եւ
այլ առաքեալքն եւ եղբարքն Տեառն
6 եւ Կեփաս։ Եթէ միայն ես եւ Բառ-
նաբա՞ս ոչ ունիցիմք իշխանութիւն
7 չգործել ինչ։ Ո՞ ոք երբեք զինուորիցի
իւրովք թոշակօք. ո՞ ոք տնկիցէ այգի,
եւ ի պտղոյ նորա ոչ ուտիցէ. ո՞ ոք
արածիցէ խաշն, եւ ի կաթանէ խա-
8 շինն ոչ ուտիցէ։ Միթէ ըստ մարդ-
կութեա՞ն խօսիցիմ զայս. կամ թէ եւ
9 օրէնքն զոյն ո՞չ ասիցեն։ Ի Մովսիսի
իսկ յօրէնսն գրեալ է, Ոչ կապեսցես
զցռուկ եզին կալոտւոյ. միթէ զե-
10 զա՞նց ինչ փոյթ էր Աստուծոյ։ Ո՞չ ա-
պաքէն վասն մեր ասէ, քանզի վասն
մեր գրեցաւ. զի յուսով պարտի որ
սերմանէն՝ սերմանել, եւ որ կասուն՝
11 յուսով վայելել։ Եթէ մեք ի ձեզ զհո-
գեւորսն սերմանեցաք, մեծ ի՞նչ է եթէ
12 ի ձէնջ զմարմնաւորսդ հնձիցեմք։ Եթէ
այլք ձերով իշխանութեամբդ վայելեն,
ո՞չ առաւել եւս մեք. այլ ոչ ի գործ
ինչ արկաք զիշխանութիւնս զայս.
բայց ամենայնի համբերեմք, զի մի՛
խափան ինչ լինիցիմք [3]աւետարանին։
13 Ո՞չ գիտէք, եթէ որ ի տաճարին գոր-
ծեն՝ ի տաճարէ անտի ուտեն. եւ որ
սեղանոյն պաշտօնեայք են՝ ի սեղանոյ
14 անտի վայելեն։ Նոյնպէս եւ Տէր հրա-
ման ետ որոց զաւետարանն աւետա-
րանեն՝ յաւետարանէ անտի կեալ։
15 Բայց ես եւ ոչ զմի ինչ յայսցանէ արկի
ի գործ, եւ ոչ գրեցի զայդ զի ինձ
այսպէս ինչ լինիցի. լաւ է ինձ մա-
նաւանդ մեռանել, եւ ոչ զի զպար-
ծանս իմ ոք ընդունայն համարիցի։
16 Զի եթէ աւետարանեմ, ոչինչ են ինձ
պարծանք, քանզի հարկ ի վերայ կայ.
բայց վա՜յ է ինձ՝ եթէ ոչ աւետարանեմ։
17 Եթէ կամաւ զայն առնեմ, վարձք են
ինձ. եւ եթէ ակամայ՝ տնտեսութիւն
18 յանձն է ինձ։ Եւ արդ զի՞նչ վարձք
իցեն ինձ. [4]եթէ յաւետարանելն ձրի
տաց [5]զաւետարանն՝ զի մի՛ զեղծիցիմ
ինչ իշխանութեամբս իմով յաւետա-
19 րանի անդ։ Քանզի ազատ էի յամե-
նայնէ, եւ ամենեցուն զանձն ի ծա-
ռայութեան կացուցի, զի զբազումս
20 շահեցայց։ Եղէ ընդ Հրէայսն իբրեւ
21 զՀրեայ, զի զՀրեայսն շահեցայց։ Եղէ
ընդ օրինօք իբրեւ զայնոսիկ որ ընդ
օրինօքն էին, [6]իբր ոչ եթէ ընդ օրի-
նօքն էի, այլ" զի որ ընդ օրինօքն
իցեն՝ եւ զնոսա շահեցայց. ընդ անօ-
րէնս եղէ իբրեւ զանօրէն, իբր ոչ եթէ
անօրէն ինչ էի Աստուծոյ, այլ ընդ օ-
րինօքն Քրիստոսի, զի շահեցայց զանօ-
22 րէնսն։ Եղէ ընդ տկարս իբրեւ զտկար,
զի զտկարսն շահեցայց. ընդ ամենայնի
ամենայն եղէ, զի թերեւս ապրեցուցից
23 զոմանս։ Զայս ամենայն առնեմ վասն
աւետարանին, զի կցորդ եղէց նմա։
24 Դկ. Ո՞չ գիտէք եթէ որ յասպարիսին
ընթանան, ընթանալ ամենեքին ըն-
թանան, բայց մի ոք առնու զյաղ-
թութեանն. այնպէս ընթացարուք զի
25 հասանիցէք։ Ամենայն որ պատերազմի՝
ամենայնի ժուժկալ լինի. նոքա զի
զեղծանելի պսակն առնուցուն, եւ
26 մեք զանեղծութեանն։ Արդ ես իսկ
այնպէս ընթանամ, ոչ որպէս յանե-
րեւոյթս. այնպէս մրցիմ, որպէս ոչ
27 թէ զհողմս ինչ կոծելով. Այլ ճնշեմ
զմարմինս իմ եւ հնազանդեցուցանեմ,
զի գուցէ որ այլոցն քարոզեցի՝ ես
ինքն անպիտան գտանիցիմ։

---

[1] Ի Յոյնն պակաս
[2] Ոմանք, քոյր կին
[3] Յոյնն, աւետարանին Քրիստոսի
[4] Կամ, այն՝ զի.
[5] Ոմանք, զաւետարանն Քրիստոսի
[6] Յոմանս պակաս

Գլ. Ժ

1 Ոչ կամիմ եթէ տգէտ իցէք, եղբարք,
զի հարքն մեր ամենեքին ընդ ամպովն
էին, եւ ամենեքին ընդ ծովն անցին.
2 Եւ ամենեքեան ի Մովսէս մկրտեցան
3 յամպն եւ ի ծովն. Եւ ամենեքին զնոյն
4 զհոգեւոր զկերակուրն կերան. Եւ
ամենեքին զնոյն զհոգեւոր ըմպելին
արբին, զի ըմպէին ի հոգեւոր վիմէն
որ երթայր զհետ նոցա. եւ վէմն էր
5 ինքն Քրիստոս։ Այլ ոչ եթէ ընդ բա-
զումս ի նոցանէ հաճեցաւ Աստուած,
քանզի տապաստ անկան յանապատի
6 անդ։ Եւ այն՝ օրինակ լինէր վասն
մեր, զի մի՛ լիցուք ցանկացողք չար-
7 եաց, որպէս նոքայն ցանկացան։ Եւ
մի՛ կռապարիշտք լինել որպէս ոմանք
ի նոցանէ, որպէս եւ գրեալ է, Նստաւ
ժողովուրդն ուտել եւ ըմպել եւ յար-
8 եան ի խաղալ։ Եւ մի՛ պոռնկեսցուք,
որպէս ոմանք պոռնկեցան ի նոցանէ,
եւ անկան ի միում աւուր քսան եւ
9 [1]չորք հազարք։ Եւ մի՛ փորձեսցուք
[2]զՏէր, որպէս ոմանք ի նոցանէ փոր-
ձեցին, եւ յօձից անտի սատակեցան։
10 Եւ մի՛ տրտնջեսցուք, որպէս ոմանք
ի նոցանէ տրտնջեցին, եւ կորեան ի
11 սատակչէ անտի։ Այլ այն ամենայն
օրինակ անցանէր ընդ նոսա. բայց
գրեցաւ վասն մերոյ խրատու, յորս
վախճան յաւիտենիցն եհաս։
12 Դ.Դ. Այսուհետեւ որ համարիցի հաս-
տատուն կալ՝ զգոյշ լիցի, գուցէ ան-
13 կանիցի։ Փորձութիւն ի ձեր վերայ
ոչ է եկեալ բայց [3]ի մարդկանէ. այլ
հաւատարիմ է Աստուած որ ոչ արկցէ
զձեզ ի փորձութիւն առաւել քան զկար
ձեր, այլ արասցէ ընդ փորձութեանն
եւ զելսն, զի համբերել կարասջիք։
14 Վասն որոյ, սիրելիք իմ, փախերուք
15 ի կռապաշտութենէ։ Իբրեւ ընդ իմաս-
տունս խօսիմ. ընտրեցէք ձեզէն զոր
16 ասեմս։ Բաժակն օրհնութեան զոր
օրհնեմք՝ ո՞չ ապաքէն հաղորդութիւն
է արեանն Քրիստոսի. հացն զոր բե-
կանեմք՝ ո՞չ ապաքէն հաղորդութիւն
17 է մարմնոյն Քրիստոսի։ Զի մի հաց,
մի մարմին եմք բազումքս, զի ամե-
նեքին ի միոջէ հացէ անտի վայելեմք։
18 Տեսէք զԻսրայէլն ըստ մարմնոյ. ո՞չ
ապաքէն որ ուտեն ի զոհիցն՝ հաղորդք
19 են սեղանոյն։ Իսկ արդ զի՞նչ ասեմ,
թէ զոհեալն իցէ՞ ինչ. եւ կամ կուռքն
20 իսկ իցե՞ն ինչ։ Այլ զոր զոհենն հե-
թանոսք, դիւաց եւ ոչ Աստուծոյ զո-
հեն. ոչ կամիմ զձեզ հաղորդս դիւաց
լինել. քանզի ոչ կարէք զբաժակն
Տեառն ըմպել եւ զբաժակն դիւաց.
21 Եւ ոչ կարէք ի սեղանոյ Տեառն վա-
22 յելել եւ ի սեղանոյ դիւաց։ Եթէ նա-
խա՞նձ ինչ արկանիցեմք Տեառն, միթէ
զօրագո՞յնք իցեմք քան զնա։
23 Ամենայն ինչ ինձ մարթ է, այլ ոչ
ամենայն ինչ օգուտ է. ամենայն ինչ
ինձ մարթ է, այլ ոչ ամենայն ինչ շինէ։
24 Մի՛ ոք զանձին եւեթ խնդրեսցէ, այլ՝ եւ
25 զընկերին։ Ամենայն ինչ որ ի սպան-
դանոցի վաճառի՝ կերայք, եւ մի՛ խըտ-
26 րէք վասն խղճի մտաց. Զի Տեառն է
երկիր լրիւ իւրով։ ՎՁ
27 Եթէ ոք կոչեսցէ զձեզ յանհաւատից
եւ կամիցիք երթալ, զամենայն ինչ որ
առաջի դնիցի, կերայք եւ մի՛ խտրէք
28 վասն խղճի մտաց։ Ապա եթէ ոք ա-
սասցէ ձեզ թէ Այդ զոհեալ է, մի՛ ու-
տիցէք վասն նորա որ ցուցակն եղեւ,
29 եւ վասն խղճի [4]մտացն։ Այլ զխիղճ
մտացն ասեմ՝ ոչ զիւրն, այլ զընկե-
րին. իսկ ընդէ՞ր բնաւ ազատութիւնս
30 իմ դատիցի յայլոյ խղճէ մտաց։ Եթէ
ես [5]շնորհօք վայելեմ, ընդէ՞ր հայհոյի-
31 ցիմ, վասն որոյ ես գոհանամ։ Արդ
եթէ ուտիցէք, եթէ ըմպիցէք, եթէ
զինչ եւ գործիցէք, զամենայն ինչ ի
32 փառս Աստուծոյ արասջիք։ Առանց
գայթակղութիւն դնելոյ Հրէից եւ հե-
թանոսաց լինիցիք եւ եկեղեցւոյն Աս-
33 տուծոյ։ Որպէս եւ ես ամենեւին ա-
մենեցուն հաճոյ լինիմ, ոչ խնդրեմ
զանձին օգուտ, այլ զբազմաց՝ զի ապ-
րեսցին։

Գլ. ԺԱ

1 Նմանողք ինձ եղերուք, որպէս եւ
ես Քրիստոսի։

[1]Բազումք, երեք
[2]Ոմանք, զՔրիստոս
[3]Յոյն, մարդկեղէն

[4]Ոմանք, մտացն, զի Տեառն է երկիր լրիւ իւրով
[5]Կամ, շնորհակալութեամբ

2 Դ.Ձ. Գովեմ [1]զձեզ զի զամենայն ինչ
զիմ յիշէք, եւ որպէս աւանդեցի ձեզ,
3 զաւանդութիւնսն ունիցիք։ Կամիմ
զի գիտիցէք դուք, եթէ առն ամե-
նայնի գլուխ Քրիստոս է, եւ գլուխ
կնոջ՝ այր, եւ գլուխ Քրիստոսի՝ Աս-
4 տուած։ Ամենայն այր յորժամ յա-
ղօթս կայցէ կամ մարգարէանայցէ եւ
զգլուխն ծածկեալ ունիցի, յամօթ
5 առնէ զգլուխն իւր։ Եւ ամենայն կին
յորժամ յաղօթս կայցէ կամ մարգա-
րէանայցէ բացու գլխով, յամօթ առնէ
զգլուխն իւր, զի այնպէս համարէ թէ
6 գերծեալ իցէ։ Զի եթէ ոչ սքողեսցի
կին, փոքրեսցէ զհերս իւր. ապա եթէ
անպատեհ է կնոջ փոքրել կամ գեր-
7 ծուլ, սքողեսցի։ Առն մարդոյ չէ պարտ
ծածկել զգլուխ իւր, զի պատկեր եւ
փառք Աստուծոյ է. իսկ կին փառք
8 առն իւրոյ է։ Զի ոչ եթէ այր ի կնոջէ
9 է, այլ կին՝ յառնէ։ Քանզի ոչ իսկ
հաստատեցաւ այր վասն կնոջ, այլ՝ կին
10 վասն առն։ Վասն այնորիկ պարտի
կինն [2]չուք դնել գլխոյն վասն հրեշ-
11 տակաց։ Բայց ոչ կին՝ առանց առն,
12 եւ ոչ այր՝ առանց կնոջ ի Տէր։ Զի
որպէս կին յառնէ, նոյնպէս եւ այր՝
ի կնոջէ, բայց ամենայն՝ յԱստուծոյ։
13 Այլ դուք ձեզէն տուք դիրաւ. ար-
ժա՞ն է կնոջ մարդոյ հոլանի յաղօթս
14 կալ առաջի Աստուծոյ։ Եւ ո՞չ բնու-
թիւնն իսկ ուսուցանէ զձեզ, զի այր,
եթէ գիսաւոր է, անարգանք են նմա.
15 Բայց կին, եթէ գիսաւոր է, փառք են
նմա. զի գէսք փոխանակ զգեստու
16 տուեալ են նմա։ Ապա թէ ոք կամի
հակառակող լինել, մեք չունիմք այն-
պիսի սովորութիւն, եւ ոչ եկեղեցիքն
Աստուծոյ։

ՎԶ

17 Այլ զայս պատուիրեմ, ոչ որպէս
թէ գովիցեմ, զի ոչ ի լաւ անդր՝ այլ
18 ի վատթարն [3]նկրտիք։ Նախ՝ յորժամ
ի մի վայր ժողովիցիք յեկեղեցին, լսեմ
եթէ հերձուածք գոն ի ձեզ, եւ սակաւ
19 ինչ հաւատացի։ Բայց եւ հերձուածք
լինելոց են ի ձեզ, զի որ ընտիրքն ի-
20 ցեն ի ձեզ՝ երեւեսցին։ Եւ արդ ի ժո-
ղովելն ձեզ ի միասին՝ [4]ոչ է տուն

21 Տեառն ձեզ տեղի հաց ուտելոյ"։ Զի
իւրաքանչիւր ոք զիւր ընթրիս յա-
ռաջանայ ուտել. եւ ոմն քաղցեալ՝ եւ
22 ոմն արբեալ։ Միթէ տունս ո՞չ ունի-
ցիք ուտելոյ եւ ըմպելոյ. եթէ զեկե-
ղեցեա՞ւն Աստուծոյ արհամարհիցէք,
եւ յամօթ առնէք զչքաւորսն. զի՞նչ
[5]ասացից. գովեցի՞ց [6]զձեզ յայդմ. ոչ"
23 գովեմ։ Զի ես ընկալայ ի Տեառնէ,
զոր եւ ձեզն աւանդեցի, եթէ Տէր Յի-
սուս ի գիշերին յորում մատնէր, առ
24 հաց. Գոհացաւ, եբեկ եւ [7]ասէ, Այս"
է իմ մարմինն, որ վասն [8]ձեր. զայս
25 արարէք առ իմոյ յիշատակի։ Նոյնպէս
եւ զբաժակն յետ ընթրեացն [9]առ եւ"
ասէ, Այս բաժակ նոր ուխտ է իմով
արեամբ. զայս արարէք քանիցս ան-
գամ թէ ըմպիցէք, առ իմոյ յիշատակի։
26 Քանիցս անգամ թէ ուտիցէք զհացս
զայս եւ զբաժակս ըմպիցէք, զմահն
Տեառն պատմիցէք, մինչեւ եկեսցէ
27 նա։ Այսուհետեւ որ ուտիցէ զհացս,
կամ ըմպիցէ զբաժակս Տեառն անար-
ժանութեամբ, պարտական եղիցի
28 մարմնոյ եւ արեանն Տեառն։ Փորձես-
ցէ մարդ զանձն իւր, եւ ապա ի հացէ
անտի կերիցէ եւ ի բաժակէն արբցէ։
29 Զի որ ուտէ եւ ըմպէ [10]անարժանու-
թեամբ՝ դատաստանս անձին իւրում
ուտէ եւ ըմպէ, զի ոչ խտրէ զմար-
30 մինն [10]Տեառն։ Վասն այնորիկ իսկ են
ի ձեզ բազում հիւանդք եւ ախտա-
ժէտք, եւ շատ եւս այն են որ եւ
31 ննջեցեալքն իսկ իցեն։ Զի եթէ զան-
ձինս քննէաք, ապա ոչ դատապար-
32 տէաք։ Եւ եթէ դատիմք, ի Տեառնէ
խրատիմք. զի մի՛ ընդ աշխարհի դա-
33 տապարտեսցուք։ Այսուհետեւ, եղ-
բարք, յորժամ ի մի վայր ժողովիցիք
34 ուտել, միմեանց մնասջիք։ Ապա թէ
ոք քաղցեալ իցէ, ի տան իւրում կե-
րիցէ, զի մի՛ ի դատապարտութիւն
ժողովիցիք։ Բայց զայլ ինչ, յորժամ
եկից, յայնժամ պատուիրեցից։

---

[1] Ոմանք, զձեզ, եղբարք,
[2] Յայլս, իշխանութիւն
[3] Յայլս, ժողովիք
[4] Յայլս, ոչ է զՏէրունական ընթրիսն ուտել

[5] Յայլս, ասացից ձեզ
[6] Ոմանք, զձեզ. յայդմ ոչ
[7] Ոմանք, ասէ, Առէք կերայք, այս
[8] Ոմանք, ձեր բեկանի
[9] Ի Յունին պակասի
[10] Յոմանս պակասի

ԳԼ. ԺԲ

1 ԵԿ. Այլ վասն հոգեւորացն, եղբարք,
2 ոչ կամիմ եթէ տգէտք իցէք։ Գիտէք
իսկ զի մինչ հեթանոսքն էիք, առ
կուռսն անմռունչս որպէս երթայիք,
3 եւ գայիք։ Վասն որոյ ցուցանեմ ձեզ,
զի ոչ ոք Հոգւով Աստուծոյ խօսի՝ եւ
ասիցէ թէ նզովեալ Յիսուս. եւ ոչ ոք
կարէ ասել Տէր զՅիսուս, եթէ ոչ
Հոգւովն Սրբով։
4 Թէպէտ եւ բաժինք շնորհաց են,
5 այլ Հոգի նոյն է։ Եթէ բաժինք պաշ-
6 տամանց են, այլ Տէր նոյն է։ Եթէ
բաժինք յաջողութեանց են, այլ Աս-
տուած նոյն է որ յաջողէ զամենայն
7 յամենայնի։ Բայց իւրաքանչիւր ումեք
տուեալ է յայտնութիւն Հոգւոյն՝ [1]առ
8 իւրաքանչիւր օգուտ՚։ Ումեմն ի Հոգ-
ւոյն տուեալ է բան իմաստութեան.
այլում՝ բան գիտութեան ըստ նմին
9 Հոգւոյ. Միւսումն հաւատք՝ նովին
Հոգւով. այլում շնորհք բժշկութեանց՝
10 նովին Հոգւով. Այլում՝ յաջողու-
թիւնք զօրութեանց, այլում՝ մարգա-
րէութիւն, այլում՝ ընտրութիւն հոգ-
ւոց, այլում՝ ազգք լեզուաց, այլում՝
11 թարգմանութիւն լեզուաց։ Այլ զայս
ամենայն յաջողէ մի եւ նոյն Հոգի, եւ
բաժանէ իւրաքանչիւր որպէս եւ կամի։
12 ԵԴ. Որպէս մարմին մի է եւ անդամս
բազումս ունի, եւ ամենայն բազում
անդամք մարմնոյն մի մարմին է, նոյն-
13 պէս եւ Քրիստոս։ Քանզի միով Հոգ-
ւով մեք ամենեքեան ի մի մարմին
մկրտեցաք, եթէ Հրեայք, եթէ հեթա-
նոսք, եթէ ծառայք, եթէ ազատք,
14 ամենեքին զմի Հոգի արբաք։ Քանզի
մարմին ոչ մի անդամ է, այլ բազում։
15 Եթէ ասիցէ ոտն, Զի չեմ ձեռն, չեմ
ի մարմնոյ անտի, ոչ այնու չիցէ ի
16 մարմնոյ անտի։ Եւ եթէ ասիցէ ունկն,
Վասն զի չեմ ակն, չեմ ի մարմնոյ
անտի, ոչ այնու չիցէ ի մարմնոյ ան-
17 տի։ Եթէ ամենայն մարմինն ակն էր,
ո՞ւր էր ունկն. եւ եթէ ամենայն լսե-
18 լիք էին, ո՞ւր էին հոտոտելիք։ Բայց
արդ Աստուած եդ զանդամսն, զմի
մի իւրաքանչիւր ի նոցանէ ի մարմին,
19 որպէս եւ կամեցաւ։ Ապա թէ էր ա-
մենայն մի անդամ, ո՞ւր էր մարմին։
20 Բայց արդ անդամք բազումք են, եւ
21 մարմին մի։ Ոչ կարէ ակն ասել ցձեռն,
թէ Չես ինձ պիտոյ, եւ կամ դարձեալ
22 գլուխ ցոտսն թէ Չէք ինձ պիտոյ։ Այլ
առաւել որ թուին անդամք մարմնոյն
թէ տկարագոյնք իցեն, կարեւորք են.
23 Եւ որ թուինն թէ անարգագոյնք իցեն
մարմնոյն, այնց առաւելագոյն պատիւ
առնեմք. եւ ամօթոյքն մեր առաւել
24 եւս պարկեշտութիւն ունին։ Եւ պար-
կեշտիցն մերոց չէ ինչ պիտոյ. քանզի
Աստուած խառնեաց զմարմինն. եւ
25 նուազին առաւել եւս պատիւ ետ. Զի
մի՛ իցեն հերձուածք ի մարմնի անդ,
այլ զի նոյնք զմիմեանց հոգայցեն ան-
26 դամքն։ Եւ եթէ վշտանայ ինչ մի ան-
դամն, վշտանան ամենայն անդամքն
ընդ նմա. եւ եթէ փառաւորի մի ան-
դամն, խնդան ամենայն անդամքն ընդ
27 նմա։ Այլ դուք մարմին Քրիստոսի էք
եւ անդամք [2]յանդամոց նորա՚։ ՎՁ
28 Եւ զորս եդն Աստուած յեկեղեցւոջ՝
այս են. Նախ զառաքեալս, երկրորդ
զմարգարէս, երրորդ զվարդապետս,
ապա զօրութիւնս, ապա շնորհս բժշ-
կութեանց, օգնութիւնս, վարիչս,
ազգս լեզուաց, [3]թարգմանութիւնս
29 լեզուաց՚։ Միթէ ամենեքի՞ն առա-
քեալք իցեն. միթէ ամենեքի՞ն մար-
գարէք իցեն. միթէ ամենեքի՞ն վար-
դապետք իցեն. միթէ ամենեքի՞ն զօ-
30 րութիւնք իցեն. Միթէ ամենեքի՞ն
շնորհս բժշկութեան ունիցին. միթէ
ամենեքի՞ն ի լեզուս խօսիցին. միթէ
ամենեքի՞ն թարգմանիցեն։
31 Բայց նախանձաւոր լերուք շնորհացն
որ լաւն են. այլ ես առաւել եւս ճա-
նապարհ ցուցանեմ ձեզ։

ԳԼ. ԺԳ

1 ԵԶ. Եթէ զլեզուս մարդկան խօսիցիմ
եւ զհրեշտակաց, եւ սէր ոչ ունիցիմ,
եղէ ես իբրեւ զպղինձ որ հնչէ, կամ
2 իբրեւ զծնծղայս որ ղօղանջեն։ Եւ
եթէ ունիցիմ զմարգարէութիւն, եւ
գիտիցեմ զխորհուրդս ամենայն եւ

[1] Յուն., յօգուտ

[2] Բազումք, ուրոյն ուրոյն
[3] Ի Յունին պակասի

զամենայն գիտութիւն, եւ եթէ ու-
նիցիմ զամենայն հաւատս մինչեւ զլե-
րինս փոփոխելոյ, եւ սէր ոչ ունիցիմ,
3 ոչինչ եմ։ Եւ եթէ ջամբիցեմ զամե-
նայն ինչս իմ աղքատաց, եւ մատնի-
ցեմ զմարմինս իմ յայրումն, եւ սէր
4 ոչ ունիցիմ, ոչինչ օգտիմ։ Սէր եր-
կայնամիտ է, քաղցրանայ. սէր ոչ նա-
խանձի, ոչ ամբարհաւաճէ, ոչ հպար-
5 տանայ. Ոչ յանդգնի, ոչ խնդրէ զիւրն,
6 ոչ գրգռի, ոչ խորհի զչար. Ոչ խնդայ
ընդ անիրաւութիւն, այլ խնդայ ընդ
7 ստուգութիւն. Ամենայնի անէ, ա-
մենայնի հաւատայ, [1]ամենեւին յու-
8 սայ, ամենայնի համբերէ։ Սէր ոչ եր-
բեք անկանի. եթէ մարգարէութիւնք
են, խափանեսցին, եթէ լեզուք՝ լռես-
ցեն, եթէ գիտութիւն՝ խափանեսցի։
9 Քանզի փոքր ի շատէ գիտեմք, եւ
10 փոքր ի շատէ մարգարէանամք։ Այլ
յորժամ եկեսցէ կատարումն, փոքր
ի շատէս խափանեսցի։
11 ՁԿ. Մինչ տղայն էի, իբրեւ զտղայ
խօսէի, իբրեւ զտղայ խորհէի, իբրեւ
զտղայ համարէի. այլ յորժամ եղէ այր,
զտղայութեանն ի բաց խափանեցի։
12 Այժմ տեսանեմք իբրեւ ընդ հայելի
օրինակաւ, այլ յայնժամ՝ դէմ յանդի-
ման. այժմ ճանաչեմ ես փոքր ի շա-
տէ, այլ յայնժամ գիտացից, որպէս եւ
13 նայն ծանեաւ զիս։ Բայց արդ մնան
հաւատք, յոյս, սէր, որքա երեքեան,
եւ մեծ քան զսոսա սէր է։

ԳԼ. ԺԴ

1 Զհետ երթայք սիրոյ, եւ նախանձա-
ւոր լերուք հոգեւորացն առաւել զի
2 եւ դուք մարգարէանայցէք։ Զի որ
խօսի ի լեզուս՝ ոչ ընդ մարդկան խօսի,
այլ ընդ Աստուծոյ. զի ոչ ոք է որ լսէ.
3 բայց հոգւով խօսի խորհուրդս։ Իսկ
որ մարգարէանայն՝ մարդկան խօսի շի-
նութիւն եւ մխիթարութիւն եւ սփո-
4 փութիւն։ Որ խօսի ի լեզուս՝ զանձն
իւր շինէ. եւ որ մարգարէանայն՝
5 զեկեղեցին շինէ։ Կամիմ զի ամենե-
քին դուք ի լեզուս խօսիցիք, առաւել՝
զի մարգարէանայցէք, զի լաւ է որ
մարգարէանայն՝ քան զայն որ ի լե-
զուսն խօսիցի. բայց եթէ թարգմա-
նեսցէ, զի եկեղեցին շինութիւն առ-
նուցու։ ՎԶ
6 Բայց այժմ, եղբարք, եթէ եկից առ
ձեզ ի լեզուս խօսելով, զի՞նչ օգուտ լի-
նիցիմ ձեզ եթէ ոչ խօսիցիմ կամ յայտ-
նութեամբ կամ գիտութեամբ կամ
մարգարէութեամբ կամ վարդապե-
7 տութեամբ։ Այնպէս որպէս անշունչքն
ձայն տայցեն, եթէ՝ փող եւ եթէ՝ քնար,
զի եթէ ընտրութիւն ինչ բարբառոյն
չառնիցեն, զիա՞րդ ճանաչիցի փողոյն
8 հարկանել կամ քնարին հնչել։ Քանզի
եթէ խառնաձայն արձակիցէ փողն, ո՞վ
9 պատրաստեսցի ի պատերազմ։ Նոյն-
պէս եւ դուք եթէ լեզուօք ոչ նշա-
նակիցէք զբանն, զիա՞րդ ճանաչիցին
խօսքն. զի լինիցիք այնուհետեւ իբրեւ
10 ընդ օդս խօսեցեալք։ Զի այնչափ ազգք
ձայնից են յաշխարհի, եւ ոչինչ է ան-
11 ձայն։ Իսկ արդ՝ եթէ ոչ գիտիցեմ
զզօրութիւն ձայնին, լինիցիմ այնմ որ
խօսիցին ընդ իս՝ խուժ, եւ նա որ խօ-
12 սիցին ընդ իս՝ դուժ։ Նոյնպէս եւ դուք
քանզի նախանձորդք էք հոգեւորացն.
վասն շինածոյ եկեղեցւոյն՝ [2]խնդրեք
13 զի առաւել եւս իցէք։ Վասն որոյ որ
խօսին ի լեզուս՝ աղօթս արասցէ զի եւ
14 թարգմանիցէ։ Եթէ կամ յաղօթս լեզ-
ուաւ, հոգին իմ կայ յաղօթս, այլ միտք
15 իմ անպտուղ են։ Իսկ արդ՝ զի՞նչ իցէ.
կացից յաղօթս հոգւով, կացից յաղօթս
եւ մտօք. սաղմոս ասացից հոգւով,
16 սաղմոս ասացից եւ մտօք։ Ապա թէ
ոչ՝ եթէ օրհնեսցես հոգւով, որ կայցէ
ի տեղւոջ տգիտին, զիա՞րդ ասիցէ ի
քում գոհութեանն զԱմէնն. քանզի
17 զոր ասեսն՝ նա ոչ գիտէ։ Զի դու բար-
ւոք գոհանաս, այլ ընկերն ոչ շինի։
18 ՁԲ. Գոհանամ զԱստուծոյ [3]վասն ա-
մենեցուն ձեր" առաւել լեզուաւ խօ-
19 սիմ։ Այլ ի մէջ եկեղեցւոյն կամիմ
բանս հինգ մտօք խօսել զի եւ զայլս
խրատիցեմ, քան զբազում բանս՝ լեզ-
20 ուաւ։ Եղբարք, մի՛ լինիք տղայք
մտօք, այլ ի չարեաց տղայացարուք,
21 եւ մտօք կատարեալք լինիջիք։ Քանզի
եւ յօրէնսն գրեալ է եթէ Օտար լեզուս
եւ ի շրթունս օտարոտիս խօսեցայց ընդ
ժողովրդեանդ ընդ այդմիկ, սակայն

[1] Ց-յնն, ամենայնի

[2] Ց-յնն, խնդրեցէք

[3] Ց-յնն, զի քան զամենեսին ձեզ

22 եւ ոչ այնպէս լուիցեն [1]ինձ ։ Ապա
ուրեմն լեզուք նշանակի վասն են, ոչ
հաւատացելոց, այլ՝ անհաւատից․ իսկ
մարգարէութիւն՝ ոչ անհաւատից, այլ
23 հաւատացելոց ։ Ապա եթէ դայցէ եկե-
ղեցին ամենայն ի մի վայր, եւ ամենե-
քին ի լեզուս խօսիցին, եւ մտանիցեն
անգէտք կամ անհաւատք, ո՞չ ա-
24 սիցեն եթէ զի մոլիքդ ։ Իսկ եթէ ամե-
նեքին մարգարէանայցեն, եւ մտանիցէ
ոք անհաւատ կամ տգէտ, յան-
դիմանի յամենեցունց, եւ քննի յամե-
25 նեցունց, Եւ գաղտնիք սրտի նորա
յայտնի լինին․ եւ ապա անկեալ ի
վերայ երեսաց՝ երկիր պագանիցէ Աս-
տուծոյ, եւ խոստովան լինիցի թէ ար-
դարեւ Աստուած է ի ձեզ ։
26 ԶԳ․ Եւ արդ զի՞նչ իցէ, եղբարք,
յորժամ ի մի վայր ժողովիցիք, իւրա-
քանչիւր ոք ի ձէնջ եթէ սաղմոս ու-
նիցի, եթէ վարդապետութիւն ունիցի,
եթէ յայտնութիւն ունիցի, եթէ լե-
զուս ունիցի, եթէ թարգմանութիւն
ունիցի, ամենայն ի շինած լինիցի ։
27 Եթէ ի լեզուս ոք խօսիցի՝ երկուք, եւ
եթէ եւս աւելի՝ երեք, եւ ապա մի
ըստ միոջէ, եւ մի՛ն թարգմանեսցէ ։
28 Ապա եթէ չիցէ ոք որ թարգմանիցէ,
լուռ լիցի յեկեղեցւոջն, ընդ միտս իւր
29 եւ ընդ Աստուծոյ խօսեսցի ։ Բայց
մարգարէք երկու կամ երեք խօսես-
30 ցին, եւ այլքն քննեսցեն ։ Ապա եթէ
այլ ումեք որ նստիցին՝ յայտնեսցի,
31 առաջինն լռեսցէ ։ Քանզի կարող էք
ամենեքեան մի ըստ միոջէ մարգարէ-
անալ, զի ամենեքեան ուսանիցին եւ
32 ամենեքեան մխիթարեսցին ։ Քանզի
եւ ոգիք իսկ մարգարէից՝ մարգարէից
33 հնազանդին ։ Զի ոչ եթէ խռովութեան
է Աստուած, այլ՝ խաղաղութեան, որ-
պէս յամենայն եկեղեցիս սրբոց ։
34 [2]կանայք [3]յամենայն եկեղեցիս՝՝ լուռ
լիցին, զի ոչ հրամայի նոցա խօսել,
այլ՝ հնազանդ լինել, որպէս եւ օրէնքն
35 իսկ ասեն ։ Ապա եթէ ուսանել ինչ
կամիցին, ի տան զարս իւրեանց հար-
ցանիցեն․ քանզի անպատեհ է կնոջ
36 մարդոյ յեկեղեցւոջ խօսել ։ Եթէ ի
ձէ՞նջ բանն Աստուծոյ ել, եւ կամ թէ
37 առ ձե՞զ միայն եհաս ։ Իսկ եթէ ոք հա-
մարիցի մարգարէ լինել կամ հոգեւոր,
գիտասցէ զոր գրեցիդ առ ձեզ թէ
38 Տեառն պատուիրանք են ։ Ապա թէ ոք
39 տգիտանայցէ, տգիտասցի ։ Այսուհե-
տեւ, եղբարք, նախանձեցարուք մար-
գարէանալ, եւ զխօսելն լեզուօք մի՛
40 արգելուք ։ Եւ ամենայն ինչ [4]ձեր պար-
կեշտութեամբ եւ ըստ կարգի լինիցի ։
ՎՁ

ԳԼ․ ԺԵ

1 Յուցանեմ ձեզ, եղբարք, զաւետա-
րանն [5]իմ, զոր աւետարանեցի ձեզ,
զոր եւ ընկալարուք, յոր եւ հաստատ-
2 եալդ էք․ Որով ապրեցէքն, որով բա-
նիւ աւետարանեցի ձեզ թէ ունիցիք․
բայց եթէ ի զուր ինչ հաւատացէք ։
3 Զի ես ձեզ զայն նախ աւանդեցի՝ զոր
եւ եսն ընկալայ, եթէ Քրիստոս մե-
ռաւ վասն մեղաց մերոց ըստ գրոց,
4 Եւ զի թաղեցաւ, թէ՝ եւ յարեաւ յա-
5 ւուր երրորդի ըստ գրոց․ Եւ թէ՝ ե-
րեւեցաւ Կեփայի, եւ ապա երկոտա-
6 սանիցն․ Ապա երեւեցաւ աւելի եւս
քան զհինգ հարեւր եղբարց միանգա-
մայն․ յորոց բազումք կան մինչեւ
7 ցայժմ, եւ ոմանք ննջեցին․ Եւ ապա
երեւեցաւ Յակովբայ, ապա առաքե-
8 լոցն ամենեցուն ։ Հուսկ յետոյ քան
զամենեսին իբրեւ անարգի միոջ՝ երե-
9 ւեցաւ եւ ինձ ։ Զի ես իսկ եմ տրուպն
առաքելոց, որ չեմ իսկ արժանի թէ
կոչեցայց առաքեալ, զի հալածեցի զե-
10 կեղեցին Աստուծոյ ։ Այլ շնորհօքն Աս-
տուծոյ եմ զինչ եւ իցեմ․ եւ շնորհք
նորա որ յիս՝ ընդունայն ինչ ոչ եղեն․
այլ առաւել քան զնոսա ամենեսին
վաստակեցի, եւ ոչ եթէ ես՝ այլ
11 շնորհքն Աստուծոյ որ ընդ իս ։ Արդ
եթէ՛ ես եւ եթէ՛ նոքա այսպէս քարո-
զեցաք, եւ դուք այսպէս հաւատացէք ։
12 Ապա եթէ Քրիստոս քարոզի թէ ի
մեռելոց յարուցեալ է, զիա՞րդ ասեն
ոմանք ի ձէնջ եթէ Յարութիւն մե-
13 ռելոց չիք ։ Եթէ յարութիւն մեռելոց
չիք, ապա եւ Քրիստոս չէ յարուցեալ ։
14 Եւ եթէ Քրիստոս չիցէ յարուցեալ,
ընդունայն է քարոզութիւնն մեր, ըն-
15 դունայն են եւ հաւատքն ձեր․ Եւ գտա-
նիցիմք սուտ վկայք Աստուծոյ․ զի

[1] Յոյն, ինձ, առ Տէր
[2] Ոմանք, կանայք ձեր
[3] Յոյն, յեկեղեցիս

[4] Ի Յոյնն պակասի
[5] Ի բազումս պակասի

վկայեցաք զԱստուծոյ թէ Յարոյց
զՔրիստոս․ զոր ոչն արդեւք յարոյց,
16 եթէ մեռեալք ոչ յառնիցեն։ Իսկ եթէ
մեռեալք ոչ յառնեն, ապա եւ Քրիստոս
17 չէ յարուցեալ։ Եւ եթէ Քրիստոս չիցէ
յարուցեալ, ընդունայն են հաւատքն
ձեր․ եւ տակաւին [1]ի նմին մեղս՞ կայ-
18 ցէք։ [2]Իսկ արդ որ ննջեցինն ի Քրիստոս,
19 կորեա՞ն արդեւք՞։ Եթէ այսու կենօքս
միայն յուսացեալ եմք ի Քրիստոս, ո-
ղորմելի եմք քան զամենայն մարդիկ։
20 ՁԴ․ Այլ արդ Քրիստոս յարուցեալ է
ի մեռելոց, առաջին պտուղ ննջեցելոց․
21 Քանզի մարդով եղեւ մահ, եւ մարդով
22 յարութիւն մեռելոց։ Որպէս Ադա-
մաւն ամենեքին մեռանին, նոյնպէս
եւ Քրիստոսիւ ամենեքին կենդանա-
23 ցին։ Իւրաքանչիւր յիւրում կարգի․
նախ Քրիստոս, եւ ապա Քրիստոսեանք
24 ի գալստեան նորա։ Եւ ապա կատա-
րած, յորժամ տացէ ի ձեռս զթագա-
ւորութիւնն Աստուծոյ եւ Հօր, յոր-
ժամ խափանեսցէ զամենայն իշխանու-
թիւնս եւ զամենայն պետութիւն եւ
25 զզօրութիւն։ Զի պարտ է նմա թա-
գաւորել մինչեւ դիցէ զամենայն թշ-
26 նամիս ի ներքոյ ոտից իւրոց։ Յետին
թշնամին խափանի՝ մահ․ եւ զամե-
նայն ինչ հնազանդ արար ի ներքոյ ո-
27 տից նորա։ Այլ յորժամ ասիցէ թէ,
Հնազանդեալ է նմա ամենայն, յայտ է
թէ բաց յայնմանէ որ հնազանդեցոյց
28 նմա զամենայն։ Այլ յորժամ հնազան-
դեսցի նմա ամենայն՝ յայնժամ եւ ինքն
Որդի հնազանդեսցի այնմ, որ հնա-
զանդեցոյց նմա զամենայն․ զի եղիցի
29 Աստուած ամենայն յամենայնի։ Ապա
թէ ոչ՝ զի՞նչ գործիցեն որ մկրտի-
ցինն վասն մեռելոց, եթէ արդարեւ
մեռեալք ոչ յառնիցեն․ ընդէ՞ր իսկ
30 մկրտին վասն նոցա․ Ընդէ՞ր եւ
31 մեք վտանգիմք յամենայն ժամ․ [3]Եւ հա-
նապազ մեռանիմք՞, ի պարծանս ձեր
երդնում, [4]եղբարք, զոր ունիմ ի Քրիս-
32 տոս Յիսուս ի Տէր մեր։ Եթէ [5]վասն
մարդոյ ի գազանամարտ լինել էի յԵ-
փեսոս, զի՞նչ օգուտ էր [6]ինձ, եթէ
մեռեալք ոչ յառնեն․ կերիցուք՞ արբ-
33 ցուք, քանզի վաղիւ մեռանիմք։ Մի՛
խաբիք․ ապականեն զբարս քաղցունս
բանք չարք։
34 ՁԵ․ Սթափեցարուք արդարութեամբ
եւ մի՛ մեղանչէք, զի զգիտութիւն
Աստուծոյ ոչ ունին ոմանք․ առ ա-
մօթոյ ձերոյ ասեմ։
35 Այլ ասիցէ ոք, Զիա՞րդ յառնեն մեռ-
եալք, կամ որո՞վ մարմնով գայցեն։
36 Անմիտ, դու զոր սերմանես՝ ոչ կեն-
37 դանանայ, եթէ ոչ մեռանիցի։ Եւ զոր
սերմանեսն, ոչ զնոյն մարմին որ ծնա-
նելոցն իցէ սերմանես, այլ հատ մերկ,
եթէ՛ ցորենոյ իցէ եւ եթէ՛ այլոց սեր-
38 մանեաց։ Եւ Աստուած տայ նմա մար-
մին որպէս եւ կամի, եւ իւրաքանչիւր
39 սերմանեացն՝ զիւր մարմին։ Ոչ ամե-
նայն մարմին նոյն մարմին է, այլ՝ այլ
մարմին է մարդկան եւ այլ մարմին
անասնոց, այլ մարմին թռչնոց եւ այլ
40 մարմին ձկանց։ Եւ՛ մարմինք երկնա-
ւորք, եւ՛ մարմինք երկրաւորք․ այլ՝
այլ փառք երկնաւորաց են, եւ այլ
41 փառք՝ երկրաւորաց։ Այլ փառք արե-
գական եւ այլ փառք՝ լուսնի, եւ այլ
փառք աստեղաց․ եւ աստղ քան զաստղ
42 առաւել է փառօք։ Նոյնպէս եւ յա-
րութիւն մեռելոց․ սերմանի ապակա-
նութեամբ եւ յառնէ առանց ապակա-
43 նութեան․ Սերմանի անարգութեամբ
եւ յառնէ փառօք․ սերմանի տկարու-
44 թեամբ եւ յառնէ զօրութեամբ․ Սեր-
մանի մարմին շնչաւոր եւ յառնէ մար-
մին հոգեւոր․ եթէ գոյ մարմին շնչա-
45 ւոր, գոյ եւ հոգեւոր․ Այսպէս եւ
գրեալ է, Եղեւ մարդն առաջին Ադամ
ի շունչ կենդանի, երկրորդ Ադամ՝ ի
46 հոգի կենդանարար։ Բայց ոչ նախ հո-
գեւորն․ այլ շնչաւորն, եւ ապա հո-
47 գեւորն։ Առաջին մարդն՝ յերկրէ հողե-
ղէն, իսկ երկրորդ մարդն՝ Տէր յերկ-
48 նից։ Որպէս հողեղէնն, նոյնպէս եւ
հողեղէնքս․ եւ որպէս երկնաւորն,
49 նոյնպէս եւ երկնաւորքն։ Եւ որպէս
զգեցաք զպատկեր հողեղինին, զգեց-
ցուք եւ զպատկեր երկնաւորին։
50 ՁԶ․ Բայց զայս ասեմ, եղբարք, եթէ
մարմին եւ արիւն զարքայութիւնն
Աստուծոյ ժառանգել ոչ կարեն․ եւ ոչ
ապականութիւն զանապականութիւն

[1] Յ-յնն, ի մեղս ձեր
[2] Յ-յնն, Նոյնպէս և որ ննջեցինն ի Քրիստոս, կորեան
[3] Յ-ղ-մ, Ես հանապազ մեռանիմ
[4] Յ-մն․ պ-ք-ք
[5] կ-մ, ըստ
[6] կ-մ, ինձ․ եթէ մեռեալք ոչ յառնեն, կերիցուք, եւ․

51 ժառանգէ։ Արդ խորհուրդ մի ասեմ
ձեզ, [1]Ամենեքեան ննջեսցուք, այլ ոչ
52 եթէ ամենեքեան։ Նորոգեսցուք յան-
կարծակի՟ յական թօթափել ի փող յե-
տին, քանզի փող հարկանի, եւ մեռ-
եալք յարիցեն առանց ապականու-
53 թեան, եւ մեք նորոգեսցուք։ Զի
պարտ է ապականութեանս այսմիկ
զգենուլ զանապականութիւն, եւ մահ-
կանացուիս այսմիկ՝ զգենուլ զանմա-
54 հութիւն։ Այլ յորժամ մահկանացուս
այս զգեցցի զանմահութիւն, եւ ա-
պականութիւնս՝ զանապականութիւն,
յայնժամ եղիցի բանն որ գրեցաւ եթէ
55 Ընկլաւ մահ ի յաղթութիւն։ Ո՞ւր է,
մահ, յաղթութիւն քո. ո՞ւր է, [2]դժոխք,
56 խայթոց քո։ Խայթոց մահու մեղք են,
57 եւ զօրութիւն մեղաց՝ օրէնք։ Այլ
շնո՛րհք Աստուծոյ, որ ետ մեզ զյաղ-
թութիւն ի ձեռն Տեառն մերոյ Յի-
սուսի Քրիստոսի։
58 ԱԴ. Այսուհետեւ, եղբարք իմ սի-
րելիք, հաստատուն եղերուք, անշարժ
կացէք, առաւել լերուք ի գործ Տեառն
յամենայն ժամ. գիտասջիք զի վաս-
տակքն ձեր ոչ են ընդունայն առաջի
Տեառն։

ԳԼ. ԺԶ

1 Այլ վասն հաշուին որ ի սուրբսն է,
որպէս պատուէր ետու եկեղեցեացն
Գաղատացւոց, նոյնպէս եւ դուք ա-
2 նիջիք։ Ըստ իւրաքանչիւր միաշաբա-
թուցն իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ [3]անձին
իւրում գանձեսցէ՝ որ ինչ՟ եւ յաջո-
3 ղեսցի։ Զի մի՛ յորժամ գայցեմ, յայն-
ժամ հաշիւք լինիցին. այլ յորժամ եկից,
զոր միանգամ [4]ընտրեցէք՝ թղթովք
զնոսա՟ առաքեցից տանել զշնորհսն
4 ձեր յԵրուսաղէմ։ Ապա թէ արժան
իցէ եւ ինձ երթալ, ընդ իս երթիցեն։
5 Այլ եկից առ ձեզ յորժամ ի Մակեդո-
նիա անցանիցեմ, [5]բայց իբրեւ շրջե-
6 ցայց ընդ Մակեդոնիա՟, թէ դէպ լիցի,
առ ձեզ մնացից եւ կամ ձմերեցից, զի
դուք յուղարկիցէք զիս ուր եւ եր-
7 թալոցն իցեմ։ Զի ոչ կամիմ զձեզ այժմ
ի հարեւանցի տեսանել. այլ ունիմ
ժամանակ ինչ առնել առ ձեզ, եթէ
8 Տէր հրամայեսցէ։ Բայց այժմ լինիմ
9 յԵփեսոս մինչեւ ցՊենտակոստէ. Զի
դուռն բացեալ է ինձ մեծ եւ կարեւոր,
եւ հակառակորդք բազում են։
10 Արդ եթէ եկեսցէ Տիմոթէոս, տես-
ջիք զի արդ աներկեւղ լինիցի առ ձեզ.
զի զգործ Տեառն գործէ, որպէս եւ
11 ես։ Մի՛ ոք զնա անգոսնեսցէ, եւ
յուղարկեսջիք զնա խաղաղութեամբ
զի եկեսցէ առ իս. քանզի ակն ունիմ
նմա եղբարբք հանդերձ։
12 ԱԶ. Այլ վասն Ապողոսի եղբօր՝ յոյժ
աղաչեցի զնա զի եկեսցէ առ ձեզ եղ-
բարբք հանդերձ. եւ արդեւք ոչ էին
կամք զի այժմ եկեսցէ, այլ եկեսցէ
յորժամ եւ պարապեսցէ։
13 Հսկեցէք, հաստատուն կացէք ի հա-
ւատս, ժրացարուք, զօրացարուք։
14 Ամենայն ինչ ձեր սիրով լիցի։
15 Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, գիտէք
զտունն [6]Ստեփանեայ եւ Փորտու-
նատեայ որ են՟ պտուղ Աքայեցւոց.
եւ ի պաշտօն սրբոցն կարգեցին զան-
16 ձինս. Զի եւ դուք հնազանդ լինիցիք
այնպիսեացն, եւ ամենայնի որ գոր-
17 ծակից իցէ եւ վաստակակից։ Ուրախ
եղէ ի գալ Ստեփանեայ եւ Փորտու-
նատեայ եւ Աքայիկոսի, զի զձեր պա-
18 կասութիւն նոքա լցին. Քանզի հան-
գուցին զհոգի իմ եւ զձեր. արդ ծա-
նիջիք զայնպիսիսն։
19 Ողջոյն տան ձեզ եկեղեցիքն Ասիա-
ցւոց։ Ողջոյն շատ տան ձեզ ի Տէր Ա-
կիւղաս եւ [7]Պրիսկա հանդերձ առտնին
20 եկեղեցեաւն իւրեանց։ Ողջոյն տան
ձեզ եղբարք ամենեքեան։ Ողջոյն տուք
միմեանց ի համբոյր սրբութեան։
21 Ողջոյնդ այդ իմոյ ձեռին Պաւղոսի
22 է։ Եթէ ոք ոչ սիրէ [8]զՏէր Յիսուս՟,
23 եղիցի նզովեալ. Մարան աթա։ Շնորհք
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ
24 ձեզ։ Եւ սէրն իմ ընդ ամենեսին ձեզ
ի Քրիստոս Յիսուս։ Ամէն։

Առ Կորնթացիս առաջին թուղթն գրեցաւ յԵփեսոսէ ի ձեռն Ստեփանեայ և Փորտունատեայ և Աքայիկոսի։

---

[1]Յոլովս, Ոչ ամենեքեան ննջեսցուք, այլ ամենեքեան նորոգեսցուք։ (52) Յանկարծակի
[2]Յոլովս, մահ
[3]Յօրին., գիցէ առ իւր՝ գանձեալ որ ինչ
[4]Կամ, ընտրեցէք թղթովք՝ զնոսա
[5]Յօրին., քանզի անցից ընդ Մակեդոնիա
[6]Յոլովս, Ստեփանեայ որ է առաջին
[7]Ոմանք, Գրիսկիղա
[8]Ոմանք, զՏէր. այլ՝ զՏէր Յիսուս Քրիստոս

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԲԿ. ՊԱՒՂՈՍ, առաքեալ Յիսուսի
Քրիստոսի կամօքն Աստուծոյ, եւ Տի-
մոթէոս եղբայր. եկեղեցւոյդ Աստու-
ծոյ որ է ի Կորնթոս, սրբովքդ ամե-
նեքումբք որ են յամենայն կողմանս
2 Աքայեցւոց. Շնորհք ընդ ձեզ եւ խա-
ղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ
եւ ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։
3 Օրհնեալ է Աստուած եւ Հայր Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, Հայր գթու-
թեանց եւ Աստուած ամենայն մխի-
4 թարութեան. Որ մխիթարէն զմեզ
յամենայն նեղութիւնս մեր, առ ի կա-
րող լինելոյ մեզ մխիթարել զայնոսիկ
որ յամենայն նեղութիւնսն իցեն, մխի-
թարութեամբն որով մեք մխիթարիմք
5 յԱստուծոյ։ Զի որպէս առաւելուն չար-
չարանքն Քրիստոսի ի մեզ, նոյնպէս
եւ ի ձեռն Քրիստոսի առաւել լիցի եւ
6 մխիթարութիւնն մեր։ Զի եթէ նե-
ղիմք, վասն ձերոյ մխիթարութեան
եւ փրկութեան. եւ եթէ մխիթարիմք,
վասն ձերոյ [1]մխիթարութեան որ յա-
ջողեալն է համբերութեամբ նոցին չար-
չարանաց զոր եւ մեքն չարչարիմք.
7 Եւ յոյսն մեր հաստատուն է վասն ձեր.
քանզի գիտեմք եթէ որպէս կցորդ եմք
չարչարանացն, նոյնպէս եւ մխիթա-
8 րութեանն։ Քանզի ոչ կամիմ ագէտ
լինել ձեզ, եղբարք, վասն նեղութեան
մերոյ եղելոյ յԱսիա. զի առաւել քան
զկար մեր ծանրացաք, մինչեւ անյոյս
9 լինելոյ մեզ եւ ի կենաց։ Այլ անձամբ
յանձինս զմահու մահու բնկալաք, զի
մի՛ յանձինս ապաստանիցեմք, այլ յԱս-
10 տուած որ յարուցանէ զմեռեալս. Որ
յայնպիսի մահուանէ փրկեաց զմեզ եւ
11 փրկեսցէ. [2]Քանզի յուսացեալ եմք, եթէ
տակաւին փրկեսցէ օգնականութեամբ
աղօթից ձերոց վասն մեր. զի ի բազ-
մադէմ շնորհացն որ ի մեզ, բազմօք
յաճախեսցեն գոհութիւնքն վասն մեր։
12 ԲԴ. Քանզի պարծանք մեր այս են,
վկայութիւն մտաց մերոց, զի սրբու-
թեամբ եւ ստուգութեամբ Աստուծոյ,
եւ ոչ մարմնեղէն իմաստութեամբ,
այլ շնորհօքն Աստուծոյ շրջեցաք յաշ-
խարհի, բայց առաւել եւս առ ձեզ։
13 Քանզի ոչ եթէ այլ ազգ ինչ գրեմք
առ ձեզ, այլ զոր ընթեռնուցուքն եւ
գիտակ լինիցիք. քանզի յուսամ եթէ
14 մինչեւ ի վախճան գիտիցէք. Որպէս
եւ խելամուտ եղէք մեզ փոքր ի շատէ,
զի պարծանք ձեր եմք, որպէս եւ դուք
մեր՝ յաւուրն Տեառն [3]մերոյ Յիսուսի
[3]Քրիստոսի։
15 Եւ յայս ապաստան կամէի նախ առ
ձեզ գալ, զի դուք կրկին շնորհս ըն-
16 դունիջիք. Եւ ի ձէնջ երթալ ի Մա-
կեդոնիա. եւ դարձեալ ի Մակեդոնիայ
գալ առ ձեզ, եւ ի ձէնջ յուղարկել ի
17 Հրէաստան։ Իսկ եթէ զայս խորհեցայ,
միթէ թեթեւութեա՞մբ ինչ գնացի. եւ
կամ զոր խորհիմս՝ ըստ մարմնո՞յ ինչ
խորհիցիմ, այլ զի եղիցի յինէն կող-
18 մանէ այոն՝ այո, եւ ոչն՝ ոչ։ Հաւա-
տարիմ է Աստուած զի բանն մեր որ
19 առ ձեզ [4]եհաս՝ ոչ է այո եւ ոչ։ Քանզի
Որդին Աստուծոյ Յիսուս Քրիստոս,
որ ի ձեզ մեւք քարոզեցաւ, ինեւ եւ
Սիղուանոսիւ եւ Տիմոթէիւ, ոչ եղեւ
այո՛ եւ ոչ, այլ այոն ի նմին եղեւ։
20 Զի որչափ աւետիքն Աստուծոյ՝ են

[1]Ոմն., մխիթարութեան և փրկութեան

[2]Յոմն., Յոր
[3]Յոմանս պակասի
[4]Ի Յոմանս պակասի

ի նմա Այոն, վասն որոյ եւ նովին Ա-
21 մէնն մեւք ի փառս Աստուծոյ։ Այլ որ
հաստատեացն զմեզ ձեւք հանդերձ ի
Քրիստոս, եւ օծ զմեզ՝ Աստուած է.
22 Որ եւ կնքեացն զմեզ, եւ ետ զառ-
հաւատչեայ Հոգւոյն ի սիրտս մեր։
23 ԲՋ. Այլ ես վկայ զԱստուած կոչեմ
անձին իմոյ, զի վասն խնայելոյ ի ձեզ
ոչ եւս եկի ի Կորնթոս. զի ոչ եթէ
տիրեմք ձեզ հաւատովքս՝ այլ գործա-
կից եմք [1]չնորհացդ ձերոց". քանզի հա-
ւատովք հաստատեալ կայք։

ԳԼ. Բ

1 Բայց զայս [2]եւեթ ընտրեցի", զի մի՛
միւսանգամ տրտմութեամբ եկից առ
2 ձեզ. Զի եթէ ես տրտմեցուցանեմ
զձեզ, եւ ո՞վ է որ ուրախ առնիցէ զիս,
3 եթէ ոչ՝ որ տրտմիցին յինէն։ Եւ զայս
զի գրեցի՝ զի մի՛ յորժամ գայցեմ,
տրտմութիւն ինչ կրիցեմ, ուստի ար-
ժանն իցէ ինձ ուրախ լինել. յուսա-
ցեալ եմ ի ձեզ ամենեսին, զի իմ ու-
4 րախութիւնս ձեր ամենեցուն է։ Զի
ի բազում վշտաց եւ ի նեղութենէ սրտի
գրեցի առ ձեզ բազում արտասուօք.
ոչ զի տրտմիցիք, այլ զի զսէրն իմ
գիտասջիք զոր ունիմ առաւելապէս
5 առ ձեզ։ Ապա թէ ոք տրտմեցոյց, ոչ
եթէ զիս տրտմեցոյց, այլ փոքր ի շատէ,
զի մի՛ ծանրացայց ամենեցուն ձեզ։
6 Շատ է այնպիսւոյն պատուհասն այն
7 որ ի բազմաց անտի է։ Այսուհետեւ
նմին հակառակ՝ մանաւանդ շնորհել
ձեզ նմա եւ մխիթարել. զի մի՛ յա-
ռաւել տրտմութենէն ընկղմեսցի այն-
8 պիսին։ Վասն որոյ աղաչեմ զձեզ հաս-
9 տատել ի նա զսէրն։ Վասն այնորիկ
իսկ եւ գրեցի, զի զչափ առից զձեր
10 եթէ յամենայնի հպատակ իցէք։ Զի
եթէ ումեք շնորհիցէք, եւ ես. քանզի
եւ ես եթէ շնորհիցեմ, զոր ինչ շնոր-
հիցեմն՝ վասն ձեր ի դէմս Քրիստոսի.
11 Զի մի՛ զրկիցիմք ի Սատանայէ. քանզի
չեմք ինչ անտեղեակ խորհրդոցն նորա։
12 ԳԿ. Այլ իբրեւ հասի ես ի Տրովադա
յաւետարանն Քրիստոսի, եւ դուռն
13 բաց էր ինձ ի Տէր, Ոչ ետու հանգիստ
հոգւոյ իմում. քանզի ոչ գտի ես անդ
զՏիտոս զեղբայր իմ. այլ հրաժարեալ
ի նոցանէ՝ գնացի ի Մակեդոնիա։
14 Այլ Աստուծոյ շնորհքն որ յամե-
նայնի հոչակ հարկանէ զմէնջ ի Քրիս-
տոս [3]Յիսուս, եւ զհոտ գիտութեանն
իւրոյ յայտնի առնէ մեւք յամենայն
15 տեղիս. Զի հոտ անոյշ եմք Քրիստոսի
առ Աստուած ի մէջ փրկելոցն եւ ի մէջ
16 կորուսելոցն. Ոմանց հոտ՝ մահուանէ
ի մահ, եւ ոմանց հոտ՝ կենդանութենէ
ի կեանս. եւ առ այս ո՞ բաւական իցէ։
17 Քանզի ոչ եմք իբրեւ զայլսն որ վա-
ճառական լինին բանին Աստուծոյ. այլ
իբրեւ ի հաստատութենէ, այլ իբրեւ
յԱստուծոյ առաջի Աստուծոյ ի Քրիս-
տոս խօսիմք։

ԳԼ. Գ

1 [4]Սկսանիմք այսուհետեւ վերստին
զանձինս ընծայեցուցանել. [5]Թէպէտ
եւ ոչ պիտոյ իցեն մեզ", որպէս ոմանց՝
թուղթք ընծայութեան առ ձեզ կամ
2 ի ձէնջ։ Այլ թուղթք մեր դուք էք՝
գրեալ ի սիրտս մեր, ծանուցեալ եւ ըն-
3 թերցեալ յամենայն մարդկանէ. Յայտ-
նեալք՝ զի էք թուղթք Քրիստոսի,
պաշտեցեալ ի մէնջ. եւ գրեալ՝ ոչ
մրով, այլ Հոգւովն Աստուծոյ կեն-
դանւոյ. ոչ ի տախտակս քարեղէնս,
այլ ի տախտակս սրտի մարմնեղէնս։
4 ԳԴ. Յոյս մի այսպիսի ունիմք ի ձեռն
5 Քրիստոսի առ Աստուած. Իբր ոչ եթէ
անձամբ բաւական եմք խորհել ինչ
իբրեւ ի մէնջ. այլ բաւականութիւնն
6 մեր յԱստուծոյ է. Որ եւ բաւականս
արար զմեզ, պաշտօնեայս նորոց կտա-
կարանացս, ոչ գրով, այլ հոգւով. զի
գիրն սպանանէ, այլ հոգին կեցուցանէ։
7 Զի եթէ պաշտօն մահու գրով դրոշմեալ
ի տախտակսն քարեղէնս եղեւ փառօք,
զի մի՛ կարասցեն հայել որդիքն Իս-
րայելի յերեսսն Մովսիսի վասն փառաց
երեսաց նորա որ խափանելոցն էր,
8 Ո՞րչափ եւս առաւել պաշտօն հոգւոյն
9 եղիցի փառօք։ Զի եթէ պաշտօն դա-
տապարտութեանն փառօք էր, ո՞րչափ
եւս առաւել պաշտօն արդարութեանն

[1]Կամ, ուրախութեանդ ձերում
[2]Յօյնն, ընտրեցի ինձ

[3]Ի բազումս պակասէ
[4]Յօյնն, Սկսանի՞մք
[5]Յօյնն, կամ թէ իցե՞ն պիտոյ մեզ

10 փառօք ։ Քանզի ոչ եթէ փառաւորի
փառաւորեալն յայսմ մասին՝ վասն ա-
11 ռաւելութեան փառացն ։ Զի եթէ որ
խափանելոցն էր՝ այն փառօք էր , ո՜ր-
չափ եւս առաւել որ գալոցն է՝ փառօք
12 իցէ ։ Եւ արդ՝ զի ունիմք այսպիսի
յոյս , բազում համարձակութեամբ վա-
13 րեսցուք ․ Եւ ոչ որպէս Մովսէս ար-
կանէր քող ի վերայ երեսաց իւրոց՝
վասն չհայելոյ որդւոցն Իսրայելի ի
14 վախճան խափանելոցն ։ Այլ կուրացան
միտք նոցա ․ քանզի մինչեւ ցայսօր
ժամանակի նոյն քող ձգեալ կայ ի վե-
րայ ընթերցուածոց հին կտակարա-
նացն ․ եւ ոչ վերանայ , զի Քրիստոսիւ
15 խափանելոց է ։ Այլ մինչեւ ցայսօր՝
յորժամ ընթեռնուն զՄովսէս , նոյն
առագաստ կայ ի վերայ սրտից նոցա ։
16 Այլ յորժամ դարձցին առ Տէր , ապա
վերասցի առագաստն ։ ՎՁ
17 Զի Տէր Հոգին է ․ ուր Հոգի Տեառն
18 է , անդ ազատութիւն է ։ Բայց մեր
ամենեցուն բացաւ երեսօք զփառսն
Տեառն իբրեւ ընդ հայելի տեսեալ՝ ի
նոյն պատկեր նորոգիմք փառաց ի
փառս , որպէս եւ ի Տեառն Հոգւոյ ։

ԳԼ․ Դ

1 Վասն այսորիկ՝ ունիմք զպաշտօնս
զայս , որպէս եւ գտաք զողորմութիւն․
2 եւ ոչ ձանձրանամք ․ Այլ հրաժարե-
ցաք ի գաղտնեաց ամօթոյն , զի [1]մի՛
գնասցուք" խորամանկութեամբ , եւ
[2]մի՛ նենգեսցուք" զբանն Աստուծոյ ․
այլ յայտնութեամբ ճշմարտութեանն
[3]ընծայեցուսցուք զանձինս մեր առ ա-
մենայն միտս մարդկան առաջի Աս-
3 տուծոյ ։ Ապա թէ իցէ եւս ծածկեալ
աւետարանն մեր , ի մէջ կորուսելոցն
4 է ծածկեալ ․ Որոց աստուած աշխար-
հիս այսորիկ կուրացոյց զմիտս ան-
հաւատիցն , զի մի՛ ծագեսցէ ի նոսա
լուսաւորութիւն աւետարանի փա-
ռացն Քրիստոսի ․ որ է պատկեր [4]անե-
5 րեւութին Աստուծոյ ։ Զի ոչ եթէ զան-
ձինս քարոզեմք , այլ զՅիսուս Քրիս-
տոս զՏէր , եւ զմեզ ծառայս ձեզ վասն
6 Քրիստոսի ։ Զի Աստուած որ ասաց
ի խաւարէ լոյս ծագել , [5]որ եւ" ծագ-
եաց լոյս ի սիրտս մեր ի լուսաւորու-
թիւն գիտութեան փառացն Աստուծոյ
7 ի դէմս Յիսուսի Քրիստոսի ։ Այսու-
հետեւ ունիմք զգանձս զայս յամանս
խեցեղէնս , զի առաւելութիւն զօրու-
թեանն իցէ յԱստուծոյ , եւ ոչ ի մէնջ ։
8 Յամենայնի նեղեալք՝ այլ ոչ նուաղ-
եալք ․ կարօտեալք՝ այլ ոչ տարակուսե-
9 ալք ․ Հալածեալք՝ այլ ոչ լքեալք ․
10 չարչարեալք՝ այլ ոչ սատակեալք ․ Յա-
մենայն ժամ զմահն Յիսուսի ի մար-
մինս մեր [6]կրեսցուք , զի եւ կեանքն
Յիսուսի ի մարմինս մեր յայտնեսցին ։
11 Քանզի միշտ մեք որ կենդանիքս եմք՝
ի մահ մատնիմք վասն Յիսուսի , զի
եւ կեանքն Յիսուսի յայտնի լիցին ի
12 մահկանացու մարմինս մեր ։ Այսու-
հետեւ մահ ի մեզ զօրանայ , եւ կեանք՝
13 ի ձեզ ։ Արդ ունիմք զնոյն հոգի հա-
ւատոց , որպէս եւ գրեալ է , Հաւա-
տացի , վասն որոյ եւ խօսեցայ ․ եւ մեք
հաւատամք , վասն որոյ եւ խօսիմք
14 իսկ ։ Զայս գիտեմք եթէ որ յարոյցն
[7]զՅիսուս՝ եւ զմեզ ընդ Յիսուսի յա-
րուսցէ եւ յանդիման կացուսցէ ձեւք
15 հանդերձ ․ Քանզի ամենայն ինչ վասն
ձեր է , զի չնորհքն յաճախեալք ի բազ-
մաց գոհութենէ անտի՝ առաւելեսցին
ի փառս Աստուծոյ ։
16 Վասն որոյ եւ ոչ ձանձրանամք ․ այլ
թէպէտ եւ արտաքին մարդս մեր ա-
պականի , այլ ներքին մարդն մեր նո-
17 րոգի օր ըստ օրէ ։ Զի առժամայն յա-
ճախութիւն թեթեւնեղութեանս մե-
րոյ ի յաւիտենական առաւելութիւն
զմեծութիւն փառացն գործէ ի մեզ ։
18 Քանզի ոչ գիտեմք զերեւելիս , այլ՝
զաներեւոյթսն ․ զի երեւելիքս առ ժա-
մանակ մի են , եւ աներեւոյթքն՝ յա-
ւիտենականք ։

ԳԼ․ Ե

1 Քանզի գիտեմք զի եթէ երկրաւոր
տաճար չինուածոյս մերոյ քակտեսցի ,
շինած յԱստուծոյ ունիմք՝ տաճար ա-
ռանց ձեռագործի յաւիտենական , յեր-
2 կինս ։ Եւ ընդ այս տաղտկամք , քանզի

[1] Յոյն , ոչ գնամք
[2] Յոյն , ոչ նենգեմք
[3] Յոյն , ընծայեցուցանեմք
[4] ի Լուսաւոր. պակասէ
[5] Յօրինակ. պակասէ
[6] Յոյն , կրեմք
[7] Ոմանք , զՏէր Յիսուս

զմնացուԹիւնն երկնից փափաքեմք
3 զգենուլ․ Միայն Թէ յորժամ զգենու-
4 ցումքն՝ ոչ մերկ գտանիցիմք։ Քանզի
որ եմք ընդ յարկաւս ընդ այսուիկ՝
տաղտկամք ծանրացեալք․ զի ոչ կա-
միմք մերկանալ, այլ զայն ի վերայ
այոր զգենուլ, զի ընկղմեսցի մահկա-
5 նացուս ի կենաց անտի։ Այլ որ յա-
ջողէն մեզ ի սոյն՝ Աստուած է, որ ետ
մեզ զառհաւատչեայ Հոգւոյն։
6 ԳՁ․ Արդ համարձակիմք յամենայն
ժամ, եւ գիտեմք եԹէ որչափ յամեմք
ի մարմնի աստ, օտարանամք ի Տեառնէ։
7 (Զի հաւատովք գնամք եւ ոչ կար-
8 ծեօք․) Այլ համարձակիմք, եւ առա-
ւել եւս հաճեալ եմք ելանել ի մարմ-
նոյ աստի եւ մտանել առ [1]Աստուած։
9 Վասն որոյ եւ առատանամք, զի եԹէ՝
յամիցեմք եւ եԹէ՝ ելանիցեմք, հաճոյ
10 եւեԹ լիցիմք նմա։ Քանզի ամենեցուն
մեզ յանդիման լինել կայ առաջի ա-
տենին Քրիստոսի, զի ընկալցի [2]իւրա-
քանչիւր իւրով մարմնով զոր ինչ գոր-
ծեաց յառաջ՝ եԹէ բարի եւ եԹէ՝ չար։
11 Իսկ արդ զահ Տեառն գիտելով չափ՝
զմարդկան ինչ զմիտս հաճեմք․ սա-
կայն առաջի Աստուծոյ [3]յայտնելոց եմք․
բայց եւ յուսամ եւ ի ձեր միտս յայտ-
12 նի լինել։ Իբր ոչ եԹէ միւսանգամ
զանձինս ինչ ընծայեցուցանեմք ձեզ,
այլ պատճառս տամք ձեզ պարծանաց
վասն մեր․ զի ունիցիք առ այնոսիկ
որ առ աչօք պարծիցին եւ ոչ սրտիւք։
13 Զի եԹէ առանցաք ինչ՝ այն Աստու-
ծոյ է․ եւ եԹէ զգաստանամք՝ այն
14 ձեր է․ Զի սէրն Քրիստոսի ստիպէ
զմեզ․ [4]քննել զայս, զի եԹէ մին փո-
խանակ ամենեցուն մեռաւ, ապա ու-
15 րեմն ամենեքեան մեռեալ էին․ Եւ ի
վերայ ամենեցուն մեռաւ, զի որ կեն-
դանիքն իցեն՝ մի՛ անձանց իցեն կեն-
դանիք, այլ այնմ որ ի վերայ նոցայն
16 մեռաւ եւ յարեաւ։ Այսուհետեւ մեք
ոչ զոք գիտեմք մարմնով․ զի Թէպէտ
եւ գիտէաք մարմնով զՔրիստոս, այլ
17 արդ ոչ եւս նոյնպէս գիտեմք։ Բայց
եԹէ [5]ինչ ի Քրիստոս, նոր արարած
իցէ․ զի հինն անց, եւ արդ նոր եղեւ
18 [6]ամենայն։ Այլ ամենայն ինչ յԱստու-
ծոյ որ հաշտեցոյցն զմեզ ընդ իւր ի
ձեռն [7]Քրիստոսի, եւ ետ մեզ զպաշ-
տօնն հաշտուԹեան։ ՎՁ
19 Եւ քանզի Աստուած էր [8]Քրիստոսիւ
զաշխարհս հաշտեցուցանել ընդ իւր,
եւ չհամարել՝ նոցա զմեղս իւրեանց,
20 եւ եդ ի մեզ զբանն հաշտուԹեան։ Արդ
վասն Քրիստոսի պատգամաւորիմք,
որպէս եւ Աստուծոյ բարեխօսուԹեամբ
մեւք․ աղաչեմք վասն Քրիստոսի հաշ-
21 տեցարուք ընդ Աստուծոյ։ Զի զայն
որ ոչն գիտէր զմեղս՝ վասն մեր մեղս
արար, զի մեք եղիցուք նովաւ ար-
դարուԹիւն Աստուծոյ։

ԳԼ․ Զ

1 Գործակից եմք ձեր եւ աղաչեմք, մի՛
ընդունայն զշնորհսն Աստուծոյ ընդու-
2 նել ձեզ։ Զի ի ժամանակի ընդունե-
լուԹեան, ասէ, լուայ քեզ, եւ յաւուր
փրկուԹեան օգնեցի քեզ․ ահաւասիկ
ժամանակ ընդունելի, ահա օր փրկու-
3 Թեան։ [9]Մի՛ եւ մի՛ իւիք տայցէք
պատճառս՝, զի մի՛ արատեսցի պաշ-
4 տօնն․ Այլ յամենայնի [10]ընծայեցուցէք
զանձինս ձեր՝ իբրեւ զպաշտօնեայս
Աստուծոյ համբերուԹեամբ բազմաւ
ի նեղուԹիւնս, ի վիշտս, ի չարչա-
5 րանս, ի գանս, ի բանտս, ի խռովու-
Թիւնս, յաշխատուԹիւնս, ի հսկմունս,
6 ի պահս, ի սրբուԹեան, ի գիտու-
Թեան, յերկայնմտուԹեան, ի քաղց-
րուԹեան, ի Հոգի Սուրբ, ի սէր ա-
7 ռանց կեղծաւորուԹեան, ի բանս ճշ-
մարտուԹեան, ի զօրուԹեան Աստու-
ծոյ․ [11]վասն զինուն արդարուԹեան
8 որ ընդ աջմէն եւ ընդ ահեկէն է․ Փա-
ռօք եւ անարգուԹեամբ, գովուԹեամբ
եւ պարսաւանօք․ իբրեւ մոլարք եւ
9 ճշմարիտք․ Իբրեւ անծանօԹք եւ ծա-
նուցեալք․ իբրեւ մահկանացուք եւ
ահաւասիկ կենդանի եմք․ իբրեւ խրա-
10 տեալք եւ ոչ մահապարտեալք․ Իբրեւ

[1] Բազումք, Տէր
[2] Յոյնն, իւրաքանչիւր ըստ որոց գործեացն իւ-
րով մարմնով
[3] Յոյնն, յայտնի
[4] Յոյնն, դատեմք
[5] Յոյնն, ոք
[6] Յոմանս պակասի
[7] Ոսկան, Յիսուսի Քրիստոսի
[8] Յոյնն, որ Քրիստոսիւ զաշխարհս հաշտեցոյց
ընդ իւր, և չհամարեցաւ
[9] Յոյնն, Ոչինչ իւիք տամք պատճառս
[10] Յոյնն, ընծայեցուցանեմք զանձինս մեր
[11] Յոյնն, ի ձեռն

տրտմեալք եւ հանապազ ուրախ եմք.
իբրեւ տնանկք եւ զբազումս մեծա-
ցուցանեմք. իբրեւ ոչինչ ունիցիմք,
11 եւ զամենայն ինչ ունիմք։ Բերանք
մեր բացեալ են առ ձեզ, Կորնթացիք,
12 եւ սիրտք մեր ընդարձակեալք։ Ոչինչ
նեղիք ի մէնջ բայց եթէ ի գութս ձեր
13 նեղիցիք. Արդ զնոյն հատուցումն,
(իբրեւ ընդ որդեակս [1]ունիմ,) ընդար-
ձակեցարուք եւ դուք։
14 Եւ մի՛ լինիք լծակիցք անհաւատից.
քանզի զի՞նչ հաղորդութիւն է արդա-
րութեան ընդ անօրէնութեան. եւ
կամ զի՞նչ հաւասարութիւն է լուսոյ
15 ընդ խաւարի. Եւ կամ զի՞նչ միաբա-
նութիւն է Քրիստոսի ընդ Բելիարայ.
16 կամ զի՞նչ բաժին կայ հաւատացելոյն
ընդ անհաւատին. կամ զի՞նչ նմանու-
թիւն է տաճարի Աստուծոյ՝ մեհենաց.
ապաքէն դուք տաճար Աստուծոյ կեն-
դանւոյ էք, որպէս ասաց Աստուած
թէ Բնակեցայց ի նոսա եւ գնացից ի
նոսա, եւ եղէց նոցա Աստուած եւ
17 նոքա եղիցին իմ ժողովուրդք։ Վասն
որոյ ելէք ի միջոյ նոցա եւ մեկնեցա-
րուք, ասէ Տէր, եւ ի պիղծս մի՛ մեր-
18 ձենայք. Եւ ես ընկալայց զձեզ, եւ ես
եղէց ձեզ ի Հայր, եւ դուք եղիջիք
ինձ յուստերս եւ ի դստերս, ասէ Տէր
Ամենակալ։

ԳԼ. Է

1 Իսկ արդ՝ յորժամ զայս աւետիս ու-
նիմք, սիրելիք, սրբեսցուք զանձինս
մեր յամենայն պղծութենէ մարմնոյ եւ
հոգւոյ, կատարեսցուք զսրբութիւն
2 ահիւն Աստուծոյ։ Տարայք մեզ, զի
ոչ ումեք մեղաք, եւ ոչ զոք եղծաք,
3 եւ ոչ զոք զրկեցաք։ Ոչ եթէ ի դա-
տապարտութիւն ինչ ասեմ, քանզի
յառաջ իսկ ասացի եթէ ի սրտի մե-
րում կայք՝ ի կեալ եւ ի մեռանել
ընդ ձեզ։
4 Դկ. Բազում համարձակութիւն է
ինձ առ ձեզ. բազում պարծանք են
ինձ վասն ձեր. լի եմ մխիթարու-
թեամբ, առաւելեալ եմ ուրախու-
թեամբ յամենայն նեղութիւնս մեր։
5 Քանզի յորժամ հասաք մեք ի Մակե-
դոնիա, եւ ոչ միով իւիք հանգիստ
գտաւ մարմնոյ մերում, այլ յամենայնի
նեղեալք. քանզի արտաքոյ մարտք եւ
6 ի ներքոյ արհաւիրք։ Այլ որ մխիթա-
րէն զխոնարհս՝ մխիթարեաց զմեզ Աս-
7 տուած ի գալստեանն Տիտոսի։ Ոչ
միայն ի գալստեան նորա, այլ եւ ի
մխիթարութեանն զոր մխիթարեցաւ
նա ի ձեզ, ի պատմել մեզ զանձուկն
ձեր, զողբումն ձեր, զնախանձն ձեր
վասն իմ, մինչ առաւել ուրախ լինել
8 ինձ։ Զի թէ եւ տրտմեցուցի զձեզ
թղթովն, ոչ զղջանամ, թէպէտ եւ
զղջացեալ էի. քանզի տեսանեմ զի
թուղթն այն թէ եւ առ ժամանակ մի
9 տրտմեցոյց զձեզ. Արդ ուրախ եմ, ոչ
զի [2]տրտմիցիք, այլ զի յապաշխարու-
թիւն տրտմեցարուք. քանզի տրտմե-
ցայք դուք ըստ Աստուծոյ, զի մի՛
10 իւիք զրկիցիք ի մէնջ։ Զի որ ըստ
Աստուծոյն տրտմութիւն է՝ ապաշխա-
րութիւն ի փրկութիւն առանց զղջա-
նալոյ գործէ, իսկ աշխարհի տրտմու-
11 թիւն մահ գործէ։ Արդ նոյն իսկ որ ըստ
Աստուծոյն տրտմեցարուք, ո՛րչափ ինչ
փոյթ գործեաց ի ձեզ, կամ աղերս, կամ
սաստ, կամ երկեւղ, կամ անձուկ,
կամ նախանձ, կամ վրէժխնդրու-
թիւն. քանզի յամենայնի ընծայե-
ցուցէք զանձինս ձեր՝ սուրբս լինել
12 յիրիդ յայդմիկ։ Ապա ուրեմն թէ եւ
գրեցի ես առ ձեզ, ոչ վասն այնորիկ
որ զրկեացն, եւ ոչ վասն այնորիկ որ
զրկեցաւն, այլ վասն յայտնի լինելոյ
փութոյն [3]ձերոյ որ վասն [4]մեր առ
13 ձեզ առաջի Աստուծոյ։ Վասն այնորիկ
մխիթարեալ եմք ի վերայ մխիթարու-
թեանն [5]մերոյ. առաւել եւս խնդացաք
ի վերայ խնդութեանն Տիտոսի. քանզի
հանգուցեալ էր հոգի նորա ի ձէնջ ա-
14 մենեցունց։ Զի զինչ եւ պարծեցայ
առ նմա վասն ձեր՝ ոչ ամաչեցի, այլ
որպէս զամենայն ճշմարտութեամբ խօ-
սեցաք ընդ ձեզ, նոյնպէս եւ պար-
ծանքն մեր առ Տիտոս ճշմարիտ եղեն։
15 Նա եւ գութք նորա առաւել եւս են
ի ձեզ, քանզի [6]յիշեցուցանէր մեզ՝
զամենեցուն զձեր հնազանդութիւն,
թէ ո՛րպէս ահիւ եւ դողութեամբ

[1] Յօյնն, խօսիմ
[2] Յօյնն, տրտմեցարուք
[3] Ոմ-նք, մերոյ
[4] Ոմ-նք, ձեր
[5] Ոմ-նք, ձերոյ
[6] Յօյնն, յեղէր

16 ընկալարուք զնա։ Եւ արդ ուրախ եմ,
զի յամենայնի համարձակ եմ առ ձեզ։

ԳԼ. Ը

1 ԴԲ. Ցուցանեմ ձեզ, եղբարք, զշը-
նորհսն Աստուծոյ որ տուեալ են եկե-
2 ղեցեացն Մակեդոնացւոց. Զի մեծա-
համբերութեան նեղութեան՝ առաւելութիւն
խնդութեանն նոցա, եւ ծանր աղքա-
տութիւնն նոցա առաւել եղեւ ի մե-
3 ծութիւն առատութեան նոցա։ Զի
ըստ կարի նոցա, վկայեմ, եւ աւելի
4 քան զկար ինքնակամ, Բազում աղա-
չանօք [1]աղաչէին զշնորհսն եւ զհաղոր-
դութիւն պաշտամանն որ ի սուրբսն՝
5 [2]տալ ցմեզ"։ Ոչ որչափ ակն ունէաք,
այլ եւ զանձինս եւս ետուն, նախ
Տեառն եւ ապա մեզ՝ կամօքն Աս-
6 տուծոյ, [3]Աղաչել զՏիտոս զի որպէս
սկսաւն յառաջագոյն, նոյնպէս եւ կա-
տարեսցէ ի ձեզ եւ զայդ եւս շնորհս։
7 Այլ որպէս յամենայնի առաւել էք հա-
ւատովք եւ բանիւ եւ գիտութեամբ
եւ ամենայն փութով, եւ որ [4]ի մէնջ
ի ձեզ" սէրն է, զի եւ յայդմ եւս շնորհի
8 առաւել լինիցիք։ Ոչ որպէս հրաման
տալով ասեմ, այլ վասն այլոց փութոյ,
եւ վասն ձերոյ սիրոյ զմտերմութիւնդ
9 փորձեմ։ Քանզի գիտէք զշնորհսն
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, զի
վասն ձեր աղքատացաւ որ մեծատունն
էր, զի դուք նորա աղքատութեամբն
10 մեծասջիք։ Եւ խրատ մի յայսմիկ
տամ. զի այն իսկ օգուտ է ձեզ, որք
ոչ միայն զառնելն՝ այլ եւ զկամելն
յառաջագոյն սկսայք ի հերուն հետէ։
11 Բայց արդ եւ զառնելն իսկ կատարե-
ցէք. զի որպէս յօժարութիւնն ի կա-
մաց է, նոյնպէս եւ առնելն ըստ գոյին։
12 Զի եթէ յօժարութիւնն առաջի կայ,
ըստ գոյին ընդունելի է՝ եւ ոչ եթէ
13 ըստ չգոյին։ Զի ոչ եթէ այլոց հան-
գիստ [5]կամիցիմ, եւ ձեզ նեղութիւն.
14 Այլ հաւասարութեամբ, յայժմու ժա-
մանակիս ձեր առաւելութիւնդ ի նոցա
պակասութեանն, զի եւ նոցա առա-
ւելութիւնն եղիցի ի ձերում պակա-
սութեանդ. զի եղիցի հաւասարու-
15 թիւն, որպէս եւ գրեալ է, Թէ Որ բա-
զումն [5]առ՝ ոչ առաւելաւ, եւ որ սա-
կաւն՝ ոչ նուազեցաւ։
16 ԴԳ. Բայց շնորհք Աստուծոյ, որ արկ
զնոյն փոյթ վասն ձեր ի սիրտ Տի-
17 տոսի. Զի զաղաչանսն ընկալաւ, եւ
փութացաւ յօժարագոյնս [5]դիմեաց գալ
18 առ ձեզ։ Եւ առաքեցաք ընդ նմա զեղ-
բայրն, որոյ գովութիւնն յաւետարա-
նի անդ է ընդ ամենայն եկեղեցիս։
19 Եւ ոչ այսչափ միայն, այլ եւ ձեռ-
նադրեալ յեկեղեցեաց անտի՝ նշդեհա-
կից մեր եղեւ ի շնորհս յայսոսիկ, որ
պաշտին ի մէնջ ի փառս Տեառն եւ ի
20 [6]մեր յօժարութիւն։ Բայց զայս խղճէ-
աք իսկ թէ զուցէ արատ ոք ինչ դնի-
ցէ [7]ի հաստատութեանս յայսմիկ որ
21 պաշտեցաւս ի մէնջ։ Քանզի խորհիմք
զբարիս ոչ միայն առաջի Տեառն, այլ
22 եւ առաջի մարդկան։ Եւ առաքեցաք
ընդ նոսա զեղբայրն մեր զոր ընտրե-
ցաք ի բազում իրս՝ բազում անգամ
պինդ գտեալ, եւ առաւել եւս այժմ
23 պնդագոյն՝ յուսով մեծաւ ի ձեզ։ Բայց
եթէ վասն Տիտոսի ինչ բանք են, իմ
հաւասար է եւ ձեր գործակից. եւ
եթէ եղբարք մեր, առաքեալքն եկե-
24 ղեցւոյ եւ փառք Քրիստոսի։ Եւ արդ
զհանդէս սիրոյ ձերոյ եւ զմերոյ պար-
ծանաց վասն ձեր՝ ի դոսա ցուցջիք
յանդիման ամենայն եկեղեցեաց։

ԳԼ. Թ

1 ԴԴ. Այլ վասն պաշտամանն որ ի
սուրբսն է, աւելի է ինձ եւ գրել առ
2 ձեզ։ Զի գիտեմ զյօժարութիւն ձեր,
զոր վասն ձեր պարծեցեալ եմ ի մէջ
Մակեդոնացւոցն, թէ Աքայեցիքն ի
հերուն հետէ պատրաստ են, եւ ձեր
3 նախանձն զբազումս յորդորեաց։ Եւ
առաքեցաք զեղբարսն, զի մի՛ պար-
ծանքն մեր որ վասն ձեր՝ ընդունայն
լինիցին ի մասինդ յայդմիկ, այլ որպէս
ասէի իսկ, պատրաստագոյնք գտա-
4 նիջիք. Գուցէ յորժամ գայցեն ընդ
մեզ Մակեդոնացիքն, եւ գտանիցեն
զձեզ անպատրաստս, եւ ամաչեսցուք
մեք, (զի մի՛ ասասցուք թէ դուք,)

---

[1]Յոյն, աղաչէին զմեզ
[2]Յոմանս օրինակս. յայլս՝ ընդունել մեզ
[3]Յոյն, Յաղաչելն մեր [4]Ոմանք, ի ձէնջ ի մեզ
[5]Ի Յունին [illegible] [7]Յոյն, յանձնառութեանս
[6]Ոմանք, ձեր

5 [1]ի մասինդ յայդմիկ [2]պարծանաց։ Արդ
կարեւոր համարեցայ աղաչել զեղբարս,
զի յառաջագոյն եկեսցեն առ ձեզ, եւ
յառաջագոյն պատրաստեսցեն զյառա-
ջագոյն խոստացեալ օրհնութիւնն ձեր
ի պատրաստի ունել, այնպէս իբրեւ
զօրհնութիւն, եւ մի՛ իբրեւ զագա-
6 հութիւն։ Քանզի [3]զայդ որ սերմանէ
ճչգելով՝ ճչգելով եւ հնձեսցէ, եւ որ
սերմանէ առատութեամբ՝ առատու-
7 թեամբ եւ հնձեսցէ։ Իւրաքանչիւր
որպէս եւ յօժարեսցի ոք սրտիւ, մի՛
առ հարկի եւ տրտմութեան, քանզի
զտուրս զուարթառատս սիրէ Աս-
8 տուած։ Այլ կարող է Աստուած զա-
մենայն շնորհս առաւելուլ ի ձեզ, զի
յամենայնի յամենայն ժամ զամենայն
բաւականութիւն ընկալեալ՝ առաւե-
լուցուք յամենայն գործս բարութեան,
9 Որպէս եւ գրեալ է, Սփռեաց եւ ետ
տնանկաց, արդարութիւն նորա մնայ
յաւիտեան։
10 Դե. Այլ այն որ պարգեւէ սերմն
սերմանահանաց, եւ հաց ի կերակուր՝
պարգեւեսցէ եւ բազմացուսցէ զսեր-
մանիս ձեր, եւ աճեցուսցէ զարդիւնս
11 արդարութեան ձերոյ. Ցամենայնի մե-
ծացեալք ամենայն առատութեամբ՝ որ
յօրինէն մեւք գոհութիւն Աստուծոյ։
12 Զի պաշտօն հարկիս այսորիկ ոչ միայն
առ ի լնուլ զպակասութիւն սրբոցն է,
այլ եւ առաւելուլ բազմօք գոհութիւն
13 Աստուծոյ. Հանդիսիւ պաշտամանս
այսորիկ փառաւորել զԱստուած ի վե-
րայ հնազանդութեան խոստովանու-
թեան ձերոյ յաւետարանն Քրիստոսի,
եւ առատութեամբ հաղորդութեանն
14 ի նոսա եւ յամենեսին։ Եւ նոցա ա-
ղօթք վասն ձեր, քանզի անձկացեալ
են առ ձեզ վասն առաւել շնորհացն
15 Աստուծոյ որ ի ձեզ։ Այլ շնո՛րհք Աս-
տուծոյ ի վերայ անպատում պարգե-
ւացն նորա։

Գլ. Ժ

1 Այլ ես ինքն Պաւղոս աղաչեմ զձեզ
հեզութեամբն եւ հանդարտութեամբ
Քրիստոսի, որ յանդիման ձեզ իբրեւ
տառապեալ մի եմ ի միջի ձերում.
բայց ի հեռուստ համարձակիմ առ ձեզ։
2 Աղաչեմ զի մի՛ ի մօտոյ եւեթ համար-
ձակիցիմ վստահութեամբ, [4]կամ հա-
մարիցիմ յանդգնել ի վերայ ոմանց որ
կարծեն զմէնջ եթէ ըստ մարմնոյ գնայ-
3 ցեմք։ Զի թէպէտ եւ մարմնով գնամք,
այլ ոչ եթէ ըստ մարմնոյ զինուորիմք։
4 (Զի զէն զինուորութեան մերոյ ոչ է
մարմնաւոր, այլ զօրաւոր յԱստուծոյ
5 առ ի քակելոյ զամուրս.) Զխորհուրդս
քակեմք, զամենայն բարձրութիւն
հպարտացեալ ի վերայ գիտութեանն
Աստուծոյ, եւ գերեմք զամենայն միտս
6 ի հնազանդութիւն Քրիստոսի. Եւ ի
պատրաստի ունիմք խնդրել զվրէժ ա-
մենայն անհնազանդութեան, յորժամ
ձեր եւս հնազանդութիւնդ կատա-
րեսցի։
7 Դէ. Ըստ [5]իւրաքանչիւր [5]երեսաց
դիտեսջիք". եթէ ոք վստահ յանձն իցէ
[6]Քրիստոսի լինել", զայս խորհեսցի
դարձեալ ի միտս իւր, թէ որպէս նայն
8 Քրիստոսի է, նոյնպէս եւ [7]մեք. Զի
թէ առաւել եւս պարծեցայց վասն իշ-
խանութեանս մերոյ, զոր ետ մեզ Տէր
ի շինել եւ ոչ ի քակել զձեզ, ոչինչ ա-
9 մաչեցից։ Զի մի՛ թուեցայց իբրեւ ան
10 ինչ արկանել ձեզ թղթովքս. [8]Ասիցեն,
Թուղթքս ծանունք են եւ սաստիկք,
բայց տեսիլ մարմնոյ՝ տկար, եւ բանն
11 արհամարհեալ. Զայս խորհեսցի այն-
պիսին, զի որպիսիք եմք բանիւք
թղթոցդ ի հեռուստ, նոյնպիսիք եւ ի
12 մօտոյ արդեամբք։ Քանզի ոչ իշխեմք
կշռել եւ հաւասարել զանձինս մեր ո-
մանց, որ զանձինս իւրեանց [8]ձեզ ըն-
ծայեցուցանեն, այլ անձամբ յանձինս՝
զանձինս չափեն, եւ ի կշռել անձամբ
13 զանձինս՝ ոչ առնուն ի միտ։ Այլ մեք
ոչ եթէ յանչափս ինչ պարծեցուք,
այլ ըստ չափոյ կանոնին զոր բաժա-
նեաց մեզ Աստուած չափով հասանել
14 մինչեւ առ ձեզ։ Իբր ոչ եթէ հասու
ինչ չիցեմք ի ձեզ, եւ ձգտեցուցանի-
ցեմք զանձինս, քանզի մինչեւ առ ձեզ
հասաք աւետարանաւն Քրիստոսի։
15 Եւ ոչ յանչափս ինչ պարծիմք օտար

[1]Յօրին., ի փառաւորութեանդ
[2]Յօրինակ գտանի
[3]Ի Յօրինակս գտանի
[4]Յօրին., որով
[5]Ոմանք, երեսա՞ց դիտէք
[6]Ոմանք, Քրիստոսի ծառայ լինել
[7]Ոմանք, մեք Քրիստոսի
[8]Ի Յօրինակս, ոմանք՝ Ասեն, այլք՝ Ասէ

վաստակօք, բայց յոյս մի ունիմք զաճ-
մանն հաւատոց ձերոց այդրէն ի ձեզ
մեծանալոյ՝ ըստ կանոնիս մերոյ յա-
16 ռաւելութիւն. Ի վեր եւս քան զձեզ
աւետարանել, ոչ օտար կանոնաւ ի
17 պատրաստականս ինչ պարծել։ Զի որ
պարծիցին՝ ի Տէր պարծեսցի։
18 ԲԿ. Զի ոչ եթէ որ զանձն իւր ըն-
ծայեցուցանէ՝ նա է ընտրեալ, այլ՝ զոր
Տէրն ընծայեցուցանէ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Լաւ էր եթէ ներէիք փոքր մի եւ ի-
մում անզգամութեանս. այլ եւ ան-
2 սացէք իսկ։ Նախանձեցուցանեմ զձեզ
ի նախանձն Աստուծոյ. զի խօսեցայ
զձեզ առն միում, իբրեւ զկոյս մի
սուրբ յանդիման կացուցանել Քրիստո-
3 սի։ Բայց երկնչիմ, գուցէ որպէս օձն
խաբեաց զԵւա խորամանկութեամբ
իւրով, ապականեսցին միտք ձեր ի
4 միամտութենէն որ ի Քրիստոս։ Զի
եթէ [1]որ գալոցն իցէ" ա՛յլ [2]Քրիստոս
քարոզիցէ զոր մեքն ոչ քարոզեցաք,
կամ ոգի օտար առնուցուք զոր ոչ
առէք, կամ աւետարան օտար զոր ոչ
ընկալարուք, բարւոք անսայիք [3]նոցա։
5 Բայց ես այսպէս համարիմ, թէ ոչինչ
իւիք պակաս իցեմ քան զլաւ առա-
6 քեալսն։ Թէպէտ եւ տգէտ եւս իցեմ
բանիւ, այլ ոչ եթէ գիտութեամբ.
սակայն յամենայնի յայտնեցաք զան-
7 ձինս ամենեւին առ ձեզ։ Եւ եթէ
մե՞ղս ինչ գործեցի զի զանձն խոնար-
հեցուցի, եւ այն՝ զի դուք բարձրասցի-
ջիք, զի ձրի զաւետարանն Աստուծոյ
8 աւետարանեցի ձեզ։ Զայլ եկեղեցիս
կողոպտեցի, առեալ թոշակ ի ձեր
9 սպասաւորութիւն։ Եւ յորժամ եկի
առ ձեզ, թէպէտ եւ պակասեաց ինչ,
ոչ զոք ի ձէնջ ձանձրացուցի, զի զպա-
կասութիւնն իմ լցին եղբարքն եկեալք
ի Մակեդոնացւոց. եւ յամենայնի ա-
ռանց ծանրանալոյ ձեզ զանձն իմ պա-
10 հեցի եւ պահեցից։ Զի գոյ յիս ճշմար-
տութիւնն Քրիստոսի։
ԲԴ. Զի պարծանքս այս՝ ոչ արգելցին
11 յինէն ի կողմանս Աքայեցւոց։ Ընդէ՞ր.
իբրու թէ ո՞չ սիրիցեմ զձեզ. զայն Աս-
12 տուած գիտէ. Զոր առնեմն, եւ արա-
րից, զի հատից զպատճառս այնոցիկ
որ զպատճառսն կամիցին. զի որով
պարծինն, եւ նոքա իբրեւ զմեզ գտա-
13 նիցին։ Զի այնպիսիքն սուտ առա-
քեալք, մշակք նենգաւորք, կերպա-
րանին ի կերպարանս առաքելոց Քրիս-
14 տոսի։ Եւ չեն ինչ զարմանք, քանզի
եւ ինքն Սատանայ կերպարանի ի
15 հրեշտակ լուսոյ։ Եւ ոչինչ է մեծ թէ
եւ պաշտօնեայք նորա կերպարանին
իբրեւ պաշտօնեայք արդարութեան.
որոց կատարածն եղիցի ըստ գործոց
16 իւրեանց։ Դարձեալ ասեմ, մի՛ ոք հա-
մարեսցի զիս անզգամ, ապա թէ ոչ՝
գոնէ իբրեւ զանզգամ ընկալարուք զիս,
զի եւ ես փոքր մի ինչ պարծեցայց։
17 Եւ զոր խօսիմս՝ ոչ եթէ ըստ Տեառն
ինչ խօսիմ, այլ իբրեւ անզգամու-
թեամբ՝ ըստ կարգի այդց պարծանաց։
18 Եւ քանզի բազումք պարծին ըստ
19 մարմնոյ, եւ ես պարծեցայց։ Մտա-
դեւր իմն անսայիք անմտացն ձերովդ
20 իմաստութեամբ։ Քանզի անսայք [3]եթէ
ոք խաբէ զձեզ," եթէ ոք [4]ծառայե-
ցուցանէ, եթէ ոք ուտէ զձեր, եթէ
ոք առնու ինչ, եթէ ոք հպարտանայ,
եթէ ոք զձեզ յանդիման հարկանէ.
21 Ըստ անարգանացդ ասեմ, իբրեւ թէ
մեք տկարացաք արդեւք. յոր ինչ ոք
համարձակիցի, (անզգամութեամբ ա-
22 սեմ,) համարձակիմ եւ ես։ Եբրայե-
ցի՞ք իցեն, եւ ես. Իսրայելացի՞ք իցեն,
եւ ես. զաւակ Աբրահամո՞ւ իցեն, եւ
23 ես. Պաշտօնեայք Քրիստոսի՞ իցեն,
(յանդգնագոյնս ասացից թէ) առաւել
եւս ես. եթէ վաստակօք, առաւել. եթէ
դանիւք, եւս առաւել. եթէ բանտիւ,
աւելի քան զնոսա. եթէ մահուամբք՝
24 բազում անգամ. Ի Հրէից հնգիցս քա-
25 ռասուն միով պակաս արբի. Երիցս
ձաղկեցայ. մի անգամ քարկոծ եղէ.
երիցս նաւակոծ եղէ. զտիւ եւ զգի-
26 շեր յանդունդս տառապեցայ. Ի ճա-
նապարհս՝ բազում անգամ. վիշտս՝ ի
գետոց, վիշտս՝ յաւազակաց, վիշտս՝
յազգէ, վիշտս՝ ի հեթանոսաց, վիշտս՝
ի քաղաքի, վիշտս՝ յանապատի, վիշտս՝
ի ծովու, վիշտս՝ ի սուտ եղբարց.

---

[1] Ցոյն, որ գայն
[2] Բազումք, Ցիսուս
[3] Ի Ցոյնն պակասէ
[4] Ցոյն, ծառայեցուցանէ զձեզ

27 Ի ջանս եւ ի վաստակս, ի տքնութիւնս՝
բազում անգամ, ի քաղց եւ ի ծարաւ,
ի պահս՝ բազում անգամ, ի ցուրտ եւ
28 ի մերկութեան ։ [1]Թող զայլ նեղու-
թիւնսն, եւ զի հանապազ խուժանն
ի վերայ իմ կուտէր, եւ հոգք ամե-
29 նայն եկեղեցեացն"։ Ո՞ հիւանդանայ,
եւ ոչ ես հիւանդանամ. ո՞ գայթակղի,
եւ ոչ ես տապանամ։
30 ԲՁ. Եթէ պարծել ինչ պարտ իցէ,
31 զտկարութեանն պարծեցայց ։ Աս-
տուած եւ Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի
գիտէ, որ է օրհնեալ յաւիտեանս, զի
32 ոչ ստեմ։ Ի Դամասկոս ազգապետն
Արետայ արքայի պահէր զքաղաքն Դա-
33 մասկացւոց ունել զիս. Եւ ընդ պա-
տուհանն վանդակաւ կախեցայ ընդ
պարիսպն, եւ փախեայ ի ձեռաց նորա։

ԳԼ. ԺԲ

1 Արդ պարծել ինչ պարտ իցէ, այլ
օգնէ ինչ ոչ. բայց եկից ի տեսիլս եւ
2 ի յայտնութիւնս Տեառն։ Գիտեմ այր
մի ի Քրիստոս յառաջ քան զչորեք-
տասան ամ. (եթէ մարմնով, ոչ գի-
տեմ, եւ եթէ առանց մարմնոյ, ոչ
գիտեմ, Աստուած գիտէ.) յափշտա-
կեալ զայնպիսին մինչեւ յերրորդ երկ-
3 նից։ Եւ գիտեմ զայնպիսի այր. (եթէ
մարմնով եւ եթէ առանց մարմնոյ՝ ոչ
4 գիտեմ, Աստուած գիտէ.) Զի յափշտա-
կեցաւ ի դրախտ, եւ լուաւ բանս
անճառս, զոր ոչ է պարտ մարդոյ խօ-
5 սել։ Վասն այնպիսւոյն պարծեցայց.
այլ վասն անձին ինչ ոչ պարծեցայց.
6 բայց եթէ ի տկարութիւնս։ Զի եթէ
եւ կամիցիմ պարծել, ոչ եղէց անզգամ,
քանզի զարդարն ասեմ. այլ անխայեմ,
գուցէ ոք համարիցի ինչ յիս աւելի
քան զոր տեսանիցէ յիս կամ լսիցէ
7 յինէն։ Եւ զի մի՛ առաւելութեամբ
յայտնութեանցն հպարտացայց, տուաւ
ինձ խայթ մարմնոյ, հրեշտակ Սատան,
8 կոփել զիս, զի մի՛ հպարտացայց։ Եւ
վասն այնորիկ երիցս անգամ աղաչեցի
9 զՏէր զի ի բաց արասցէ յինէն։ Եւ
ասէ ցիս, Շատ են քեզ շնորհք իմ, զի
զօրութիւն իմ ի տկարութեան կա-
տարի. եւ արդ լաւ եւս լիցի ինձ
պարծել ի տկարութիւնս, զի բնակես-
ցէ յիս զօրութիւնն Քրիստոսի։
10 ԳԴ. Վասն որոյ հաճեալ եմ ընդ
տկարութիւնս, ընդ թշնամանս, ընդ
վիշտս, ընդ հալածանս եւ ընդ նեղու-
թիւնս վասն Քրիստոսի. զի յորժամ
11 տկարանամ, յայնժամ զօրանամ։ Եղէ
[2]անզգամ, քանզի դուք [3]ստիպեցէք.
զի ինձ պարտ էր ի ձէնջ վկայութիւն
առնուլ թէ ոչինչ պակաս գտայ քան
զկաւ առաքեալսն, [4]զի թէպէտ եւ ես
12 ոչինչ եմ։ Սակայն նշանք առաքելոյ
գործեցան ի ձեզ ամենայն համբերու-
թեամբ, նշանօք եւ արուեստիւք եւ
13 զօրութեամբք։ Եւ արդ զի՞նչ իցէ ո-
րով պակաս գտայք քան զայլ եկեղե-
ցիս, բայց եթէ այնու զի ես զձեզ ոչ
ձանձրացուցի. շնորհեցէք ինձ զվնաս
զայդ։
14 Ահաւասիկ այս երիցս անգամ պատ-
րաստեալ եմ գալ առ ձեզ, եւ ձեզ բեռն
ինչ ոչ եղէց, զի ոչ խնդրեմ ինչ զձեր,
այլ զձեզ. քանզի ոչ պարտին որդիք
15 հարց գանձել, այլ հարք՝ որդւոց։ Բայց
ես մտադիւրութեամբ ծախեցից, եւ
ծախեցայց վասն անձանց ձերոց, զի
թէպէտ եւ յառաւել սիրոյն զձեզ՝ սա-
կաւ սիրիցիմ։
16 Այլ գրեթէ ես ոչինչ ծանրացայ ձեզ,
այլ քանզի խորագէտ էի, խեղօք կալայ
17 զձեզ։ Միթէ որովք առաքեցին առ ձեզ
18 նոքօք ինչ ագահեցի՞ ի ձէնջ։ Աղաչեցի
զՏիտոս եւ առաքեցի ընդ նմա զեղ-
բայրն, միթէ ագահեա՞ց ինչ զձեր Տի-
տոս. ո՞չ նովին ոգւով գնացաք. ո՞չ
նովին շաւղօք [4]շրջեցաք։
19 ԳԶ. Դարձեալ համարիցիք եթէ յողոք
անկեալ ինչ ձեզ աղերսիցե՞մք. առա-
ջի Աստուծոյ ի Քրիստոս խօսիմք, զի
ամենայն ինչ, սիրելիք, վասն ձերոյ
20 շինութեան է։ Այլ երկնչիմ, գուցէ
եկեալ, ոչ որպէս ես կամիմն՝ գտա-
նիցեմ զձեզ. եւ ես գտանիցիմ ձեզ՝
որպէս եւ դուք ոչ կամիցիք. գուցէ
[4]դարձեալ՝ հեռ, նախանձ, սրտմտու-
թիւնք, գրգռութիւնք, չարախօսու-
թիւնք, քսութիւնք, [4]հպարտու-
թիւնք, ամբարտաւանութիւնք, խռո-
21 վութիւնք. Գուցէ դարձեալ, յորժամ

---

[1]Յ-յՆՆ, Թող զորս արտաքինքն են, որ նեղէն զիս հանապազ՝ է հոգ ամենայն եկեղեցեացն

[2]Ոմանք, անզգամ, զի պարծեցայ

[3]Յ-յՆՆ, ստիպեցէք զիս

[4]Ի Յունաբն պակասի

գայցեմ, նկուն ինչ առնիցէ զիս Աս-
տուած իմ առ ձեզ. եւ սուգ առնու-
ցում վասն բազմաց յառաջագոյն մե-
ղուցելոց, եւ ոչ ապաշխարելոց ի վե-
րայ պղծութեան եւ պոռնկութեան
եւ գիջութեան զոր գործեցին։

ԳԼ. ԺԳ

1 Այս երիցս անգամ գամ առ ձեզ, զի
ի բերանոյ երկուց եւ երից վկայից
2 հաստատեսցի ամենայն բան։ Յառաջ
ասացի, եւ դարձեալ կանխաւ ասեմ
[1]յանդիման երկիցս անգամ, եւ այժմ
ի բացուստ [2]գրեմ յառաջագոյն յան-
ցուցելոցն եւ այլոցն ամենեցուն, զի
եթէ եկից դարձեալ, ոչ խնայեցից.
3 Եթէ զփորձ ինչ խնդրէք զՔրիստոսի
որ ինեւս ընդ ձեզ խօսի, որ հզօրա-
ցեալն է ի ձեզ, եւ ոչ տկարացեալ։
4 Զի թէպէտ եւ խաչեցաւ [3]ի մերմէ
տկարութենէ", այլ կենդանի է զօրու-
թեամբն Աստուծոյ. եւ մեք թէպէտ
եւ տկարանայցեմք [4]վասն Նորա", այլ
կենդանի լիցուք ընդ Նմա զօրու-
թեամբն [5]Աստուծոյ։
5 Դկ. Փորձեցէք զանձինս ձեր, եթէ
կայցէք ի նոյն հաւատս. քննեցէք զան-
ձինս, եթէ ո՞չ գիտէք զանձինս, զի
Քրիստոս Յիսուս ի ձեզ է, բայց եթէ
6 անպիտանք իցէք։ Այլ ակն ունիմ թէ
գիտիցէք, զի մեք ոչ եմք անպիտանք։
7 Այլ խնդրեմք յԱստուծոյ զի մի՛ ինչ
[6]արասցէ ձեզ չար". ոչ զի մեք ընտիրք
երեւեսցուք, այլ զի դուք զբարիս
գործիցէք, եւ մեք անպիտանք գտա-
8 նիցիմք։ Զի ոչ կարեմք ինչ հակա-
ռակ կալ ճշմարտութեանն, այլ վերա-
9 կացու եմք ճշմարտութեանն։ Խրախ
եմք, յորժամ մեք տկարանայցեմք,
եւ դուք զօրաւորք իցէք. զդոյն իսկ
եւ աղօթս առնեմք՝ զձեր հաստատու-
10 թիւնդ։ Վասն այնորիկ զայս ի հե-
ռուստ գրեմ, զի մի՛ յորժամ եկից,
սաստկութեամբ վարեցայց ըստ իշ-
խանութեանս, զոր ետ ինձ Տէր ի շի-
նել եւ ոչ ի քակել։
11 Այսուհետեւ, եղբարք, ողջ լերուք,
հաստատուն կացէք, մխիթարեցարուք,
միաբան լերուք, խաղաղութիւն արա-
րէք. եւ Աստուած խաղաղութեան եւ
12 սիրոյ եղիցի ընդ ձեզ։ Ողջոյն տուք
միմեանց ի համբոյր սրբութեան. ող-
ջոյն տան ձեզ սուրբք ամենայն։
13 Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
տոսի եւ սէրն Աստուծոյ եւ հաղոր-
դութիւն Հոգւոյն Սրբոյ ընդ ձեզ ա-
մենեսին։ Ամէն։

Առ Կորնթացիս երկրորդ գրեցաւ ի Փի-
լիպպեայ ի ձեռն Տիտոսի և Ղուկասու։

---

[1]Ոմանք, որպէս թէ յանդիման
[2]Յոմանս պակասէ
[3]Յոյնն, ի տկարութենէ
[4]Ի Յոյնն, ոմանք, ի նմա, այլ՝ ընդ նմա
[5]Բազումք, Աստուծոյ ի ձեզ
[6]Յոյնն, առնիցէք դուք չար

ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Դդ. ՊԱՒՂՈՍ, առաքեալ ոչ ի մարդ-
կանէ եւ ոչ ի ձեռն մարդոյ, այլ ի
ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի եւ Աստու-
ծոյ Հօր որ յարոյց զնա ի մեռելոց,
2 Եւ որ ընդ իս են եղբարք ամենեքին,
3 եկեղեցեացդ Գաղատացւոց. Շնորհք
ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ
ի Հօրէ եւ ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ
4 Քրիստոսէ, Որ ետ զանձն իւր վասն
մեղաց մերոց, զի զմեզ փրկեսցէ յաշ-
խարհէ աստի չարէ ըստ կամացն Աս-
5 տուծոյ եւ Հօր մերոյ. Որում փառք
յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:
6 Զարմանամ զի այդպէս վաղվաղակի
փոփոխիք յայնմանէ որ կոչեացն զձեզ
ի շնորհսն Քրիստոսի յայլ աւետարան.
7 Որ ոչ գոյ այլ, բայց եթէ իցեն ոմանք
որ խռովեցուցանիցեն զձեզ, եւ կա-
միցին շրջել զաւետարանն Քրիստոսի:
8 Այլ թէ մեք կամ հրեշտակ յերկնից
աւետարանեսցէ ձեզ աւելի քան զոր
աւետարանեցաքն ձեզ, նզովեալ լիցի:
9 Որպէս յառաջագոյնն ասացաք, եւ արդ
դարձեալ ասեմ, Եթէ ոք աւետարա-
նեսցէ ձեզ աւելի քան զոր առէքն,
10 նզովեալ լիցի: Արդ մարդկա՞ն հաճոյ
լինիցիմ, թէ՞ Աստուծոյ. կամ խնդրի-
ցեմ մարդկա՞ն հաճոյ լինել. եթէ տա-
կաւին մարդկան հաճոյ լինէի, ապա
Քրիստոսի ծառայ ոչ էի:
11 Դզ. Յուցանեմ ձեզ, եղբարք, զա-
ւետարանն որ աւետարանեցաւ յինէն,
12 զի ոչ է ըստ մարդոյ. Քանզի եւ ոչ
ես ի մարդոյ առի, եւ ոչ ուսայ յու-
մեքէ, այլ ի յայտնութենէն Յիսուսի
13 Քրիստոսի: Քանզի լուեալ իսկ է ձեր
զիմ գնացսն որ երբեմն ի Հրէութեան
անդ, զի անչափ հալածէի զեկեղեցին
Աստուծոյ, եւ աւար հարկանէի զնա:
14 Եւ յառաջադէմ էի ի Հրէութեանն քան
զբազում հասակակիցս իմ որ յազգին
իմում էին. առաւել նախանձախնդիր
էի իմոյ հայրենի աւանդութեանցն:
15 Այլ յորժամ կամեցաւ Աստուած (ո-
րոշեաց զիս յորովայնէ մօր իմոյ, եւ
16 կոչեաց ի ձեռն շնորհաց իւրոց,) Յայտ-
նել զՈրդին իւր [1]ինեւ, զի աւետա-
րանեցից զնա ի հեթանոսս, անդէն
վաղվաղակի ոչինչ զգացուցի մարմնոյ
17 եւ արեան, Եւ ոչ ելի յԵրուսաղէմ
առ որ յառաջագոյն քան զիս առաք-
եալքն էին, այլ չոգայ յԱրաբիա, եւ
18 դարձեալ դարձայ ի Դամասկոս: Ապա
յետ երից ամաց ելի յԵրուսաղէմ տե-
սանել զՊետրոս, եւ եղէ առ նմա ա-
19 ւուրս հնգետասան: Զայլ ոք յառաքե-
լոց անտի ոչ տեսի, բայց միայն զՅա-
20 կոբոս զեղբայրն Տեառն: Այլ զոր
գրեմս առ ձեզ, ահաւասիկ առաջի
21 Աստուծոյ, զի ոչ ստեմ: Ապա եկի ի
22 կողմանս Ասորւոց եւ Կիլիկեցւոց: Եւ
յանծանօթս էի երեսօք եկեղեցեացն
[2]որ ի Թլփատութենէ անտի էին" ի
23 Քրիստոս: Բայց զի լսելով լուեալ էր
թէ Որ հալածէրն զմեզ յայնժամ, արդ
աւետարանէ զհաւատսն զոր երբեմն
24 խախտէր. Եւ փառաւոր առնէին ինեւ
զԱստուած:

ԳԼ. Բ

1 Եկ. Ապա յետ ամաց չորեքտասանից
միւսանգամ ելի յԵրուսաղէմ ընդ Բառ-
2 նաբայ՝ առեալ ընդ իս եւ զՏիտոս: Ե-
լի ըստ յայտնութեանն. եւ զգացու-
ցի նոցա զաւետարանն զոր քարոզէի

---

[1] Կամ, յիս

[2] Յոյնն, Հրէաստանի որ

ի հեթանոսս, առանձինն այնոցիկ որ
կարծեալքն էին, գուցէ ընդունայն ինչ
ընթացեալ իցեմ կամ ընթանայցեմ։
3 Այլ եւ ոչ Տիտոս որ ընդ իս ի հեթա-
նոսաց էր՝ բռնադատեցաւ թլփատել։
4 Այլ վասն սպրդողաց սուտ եղբարցն,
որք սպրդեցին մտանել դիտել զազա-
տութիւնն մեր զոր ունիմք ի Քրիս-
տոս Յիսուս. զի զմեզ ծառայեցուս-
5 ցեն։ Որոց եւ ոչ առ ժամանակ մի
անսացաք հնազանդութեանն, զի ճըշ-
մարտութիւն աւետարանին հաստա-
6 տեսցի առ ձեզ։ Բայց զկարծեցոցն եթէ
իցեն ինչ, որպիսիք ոք երբեմն էին,
չէ ինչ ինձ փոյթ. քանզի Աստուած
ակն մարդկան ոչ առնու. զի ինձ կար-
ծեալքն այնպիսի ինչ ոչ զգացուցին.
7 Այլ զնորին հակառակն, իբրեւ տեսին
եթէ հաւատացեալ է ինձ աւետարանն
անթլփատութեան, որպէս Պետրոսի՝
8 թլփատութեան. (Զի որ յաջողեացն
Պետրոսի յառաքելութիւն թլփատու-
թեանն, յաջողեաց եւ ինձ ի հեթա-
9 նոսս.) Իբրեւ գիտացին զշնորհսն որ
տուեալ էին ինձ, Յակովբոս եւ Կեփաս
եւ Յովհաննէս որ կարծեալ սիւնքն
էին, ձեռն ետուն հաւանութեան ինձ
եւ Բառնաբայ. զի մեք՝ ի հեթանոսս,
10 եւ նոքա՝ ի թլփատութեանն. Բայց
միայն զի զաղքատսն յիշեսցուք, զոր
եւ ես փութացայ զնոյն առնել։
11 ԵԴ. Այլ յորժամ եկն [1]Կեփաս յԱն-
տիոք, ընդդէմ դարձայ նորա, քանզի
12 զօգ իբրեւ ստգտեալ ինն էր։ Քանզի
մինչչեւ եկեալ էին ոմանք առ ի Յա-
կովբայ, ընդ հեթանոսս ուտէր [2]ան-
խտիր. իսկ իբրեւ եկին, զատանէր
եւ որոշէր զանձն՝ երկուցեալ յայն-
ցանէ որ ի թլփատութենէն անտի էին։
13 Եւ կեղծաւորեցան ընդ նմա եւ այլ
Հրեայքն, մինչեւ Բառնաբաս անգամ
խոնարհեցաւ ի նոցա կեղծաւորու-
14 թիւնն։ Այլ իբրեւ տեսի թէ ոչ ուղիղ
գնան ի ճշմարտութիւն աւետարանին,
ասեմ [3]զԿեփաս առաջի ամենեցուն,
Եթէ դու որ Հրեայդ ես՝ հեթանոսա-
բար եւ ոչ հրէաբար կեաս, զիա՞րդ
ստիպես հեթանոսաց լինել հրեաբէն։
15 Զի մեք բուն Հրեայք եմք, եւ ոչ
16 ի հեթանոսաց մեղաւորք։ Զայս գի-
տեմք եթէ ոչ արդարանայ մարդ ի
գործոց օրինաց, եթէ ոչ ի հաւատոցն
Յիսուսի Քրիստոսի. եւ մեք ի Քրիս-
տոս Յիսուս հաւատացաք, զի արդա-
րասցուք ի հաւատոցն Քրիստոսի, եւ
ոչ ի գործոց օրինաց. զի ի գործոց օ-
րինաց ոչ արդարասցի ամենայն մար-
17 մին։ Իսկ եթէ մինչ խնդրիցեմք ար-
դարանալ ի Քրիստոս, եւ գտանիցիմք
մեղաւորք, ապա ուրեմն Քրիստոս
մեղա՞ց պաշտօնեայ եղեւ. քաւ լիցի։
18 Զի եթէ զոր քակեցին՝ զնոյն միւսան-
գամ շինիցեմ, ապա յանցաւոր զանձն
19 իմ ես ինձէն երեւեցուցանեմ։ Զի ես
օրինօք օրինացն մեռայ, զի Աստուծոյ
20 կեցից. [2]Եւ ընդ Քրիստոսի ի խաչ [4]ե-
լից. եւ կենդանի եմ այսուհետեւ, ոչ
ես՝ այլ կենդանի է յիս Քրիստոս։
ԵԶ. Այլ որ այժմս կեամ մարմնով,
հաւատովք Որդւոյն Աստուծոյ կեամ,
որ սիրեացն զիս, եւ մատնեաց զանձն
21 վասն իմ։ Եւ ես ոչ անարգեմ զշնորհսն
Աստուծոյ. զի եթէ յօրինաց անտի էր
արդարութիւն, ապա Քրիստոս զուր
մեռաւ։

ԳԼ. Գ

1 Ո անմիտ Գաղատացիք, ո՞ նախանձ
արար զձեզ[5]. որոց զրեթէ առաջի ա-
չաց Յիսուս Քրիստոս գրեցաւ ի խաչ
2 ելեալ։ Զայս միայն կամիմ ուսանել
ի ձէնջ. ի գործո՞ց օրինաց զհոգին
ընկալարուք, եթէ ի լրոյ հաւատոց։
3 Այդչափ անմի՞տ էք. սկսեալ հոգւով,
4 եւ արդ մարմնո՞վ վախճանիք։ Եւ այն-
չափ անցք անցին ընդ ձեզ զո՞ւր, եթէ
5 իցէ զուր։ Իսկ արդ որ բաշխեաց ի
ձեզ զհոգին եւ յաջողեաց ի ձեզ զզօ-
րութիւնս՝ ի գործո՞ց օրինաց էր, եթէ
6 ի լրոյ հաւատոց։ Որպէս Աբրահամ
հաւատաց յԱստուած, եւ համարեցաւ
7 նմա յարդարութիւն։ [6]Գիտիցէ՞ք ար-
դեւք", զի որք ի հաւատոց անտի են,
8 նոքա են որդիք Աբրահամու։ Յառա-
ջագոյն գիտէր գիր, եթէ ի հաւատոց
անտի արդարացուցանէ Աստուած զհե-
թանոսս, յառաջագոյն խոստացաւ

---

[1]Ոմանք, Պետրոս
[2]ի Յ[illegible]
[3]Ոմանք, զՊետրոս

---

[4]Յոյնն, ելի
[5]Ոմանք յաւելուն, ոչ հնազանդել ճշմարտութեան
[6]Յոյնն, Ապա գիտասջիք

Աբրահամու, թէ Ի քեզ օրհնեսցին ա-
9 *մենայն ազգք։ Այսուհետեւ որք ի հա-*
ւատոց անտի են՝ օրհնին ընդ հաւա-
10 *տացելոյն Աբրահամու։ Զի որ միան-*
գամ ի գործոց օրինացն են, ընդ ա-
նիծիւք են. քանզի գրեալ է թէ Անի-
ծեալ ամենայն մարդ որ ոչ կացցէ յա-
մենայն գրեալսն ի գիրս օրինաց՝ առ-
նել զամենայն։ ՎԶ
11 *Զի օրինօքն ոչ ոք արդարանայ ա-*
ռաջի Աստուծոյ, այն յայտ իսկ է. զի
Արդարն, [1]*ասէ, ի հաւատոց կեցցէ։*
12 *Բայց օրէնքն չեն ի հաւատոց, այլ որ*
13 *արասցէ զայն՝ կեցցէ ի նոսին։ Քրիս-*
տոս գնեաց զմեզ յանիծից օրինացն,
եղեալ վասն մեր անէծք, (զի գրեալ է
թէ Անիծեալ ամենայն որ կախեալ
14 *կայցէ զփայտէ,) Զի ի հեթանոսս օրհ-*
նութիւնն Աբրահամու եղիցի ի Քրիս-
տոս Յիսուս. զի մեք զաւետիս Հոգ-
ւոյն Սրբոյ ընկալցուք հաւատովք։
15 *Ըստ մարդկութեան ասեմ, եղբարք.*
Ապաքէն զմարդկան հաստատեալ կտակ
ոչ ոք կարէ անարգել, եւ ոչ այլ հրա-
16 *ման ի վերայ այնր տալ, Իսկ Աբրա-*
համու խոստացան աւետիքն եւ զա-
ւակի նորա. եւ ոչ ասէ, Զաւակաց՝
իբրեւ բազմաց, այլ իբրեւ զմիոյ, թէ՝
Եւ զաւակի քում, որ է Քրիստոս։
17 *Բայց զայս ասեմ, Զկտակն յառաջա-*
գոյն հաստատեալ յԱստուծոյ ի Քրիս-
տոս, օրէնքն որ յետ չորեքարիւր եւ
երեսուն ամի եղան, ոչ կարեն խափ-
18 *անել առ ի խափանելոյ զաւետիսն։ Եթէ*
յօրինաց անտի է ժառանգութիւնն,
ապա ոչ եւս յաւետեացն. բայց Աբրա-
համու աւետեօք շնորհեաց Աստուած։
19 *Իսկ զի՞նչ իցեն օրէնք. յանցուածոց*
վասն յաւելան, մինչեւ եկեսցէ զա-
ւակն, որում խոստացեալն էր՝ կար-
գեալ հրեշտակօք ի ձեռն միջնորդի։
20 *Իսկ միջնորդ միոյ ուրուք ոչ է, բայց*
21 *Աստուած մի է։ Իսկ արդ օրէնքն հա-*
կառա՞կ ինչ իցեն աւետեացն Աստու-
ծոյ. քաւ լիցի. զի եթէ տուեալ էին
օրէնքն որ կարող էին կենդանի առնել,
ապա հաստատ յօրինաց անտի էր ար-
22 *դարութիւն։ Այլ փակեցին գիրք զա-*
մենեսին ընդ մեղօք, զի աւետիքն ի
հաւատոց անտի Յիսուսի Քրիստոսի
23 *տացին հաւատացելոց։ Մինչչեւ հա-*
ւատքն եկեալ էին՝ ընդ օրինօք փակեալ
պահէաք ի հանդերձեալ հաւատսն, որ
24 *յայտնելոց էին ի մեզ։ Ապա օրէնքն*
դաստիարակ եղեն մեզ ի Քրիստոս Յի-
սուս, զի ի հաւատոյն արդարասցուք։
25 *Այլ իբրեւ եկին հաւատքն, ոչ եւս ընդ*
26 *դաստիարակաւ եմք։ Քանզի ամենե-*
քին որդիք Աստուծոյ էք հաւատովք
27 *ի Յիսուս Քրիստոս։ Որք միանգամ*
ի Քրիստոս մկրտեցարուք, զՔրիստոս
28 *զգեցեալ էք. չիք խտիր, Ոչ Հրէի եւ*
ոչ հեթանոսի, ոչ ծառայի եւ ոչ ազա-
տի, ոչ արուի եւ ոչ իգի. զի ամե-
նեքեան դուք մի էք ի Քրիստոս Յի-
29 *սուս։ Ապա եթէ դուք Քրիստոսի էք,*
ուրեմն Աբրահամու զաւակ էք, ըստ
աւետեացն ժառանգք.

ԳԼ. Դ

1 ԶԿ. Զ*այս ասեմ, ցորքան ժամանակս*
ժառանգն տղայ է՝ չէ ինչ առաւել քան
զծառայն, թէպէտ եւ Տէր իցէ ամե-
2 *նեցուն. Այլ ընդ հազարապետօք է եւ*
ընդ գաւառապետօք մինչեւ ի ժամա-
3 *նակակէտ հօրն։ Նոյնպէս եւ մեք մինչ*
տղայքն էաք, ընդ տարերբք աշխար-
4 *հիս ի ծառայութեան կայաք։ Այլ իբ-*
րեւ եկն լրումն ժամանակին, առա-
քեաց Աստուած զՈրդին իւր որ եղեւ
5 *ի կնոջէ, եւ եմուտ ընդ օրինօք. Զի*
զնոսա որ ընդ օրինօքն իցեն՝ գնեսցէ,
զի մեք զորդեգրութիւն ընկալցուք։
6 *Եւ զի էք դուք որդիք, առաքեաց Աս-*
տուած զՀոգի Որդւոյն իւրոյ ի սիրտս
7 [2]*մեր՝ որ աղաղակէ Աբբա, Հայր։ Այ-*
սուհետեւ չես ծառայ, այլ որդի. եթէ
որդի, եւ ժառանգ [3]*Աստուծոյ։*
8 *Այլ յայնժամ մինչ ոչն գիտէիք զԱս-*
տուած՝ ծառայէիք այնոցիկ որ ոչն էին
9 *ի բնէ Աստուածք։ Այլ այժմիկ ծանե-*
րուք զԱստուած, մանաւանդ թէ ծա-
նուցայք իսկ յԱստուծոյ, զիա՞րդ դառ-
նայք միւսանգամ ի տարերս տկարս եւ
յաղքատս, որոց միւսանգամ զանձինս
10 *ծառայեցուցանել կամիք։ Զաւուրս*
խտրէք եւ զամիսս եւ զժամանակս
11 *եւ զտարիս։ Երկնչիմ ի ձէնջ, գուցէ*
թէ ի զուր ինչ վաստակեցի ի ձեզ։
12 *Եղերուք իբրեւ զիս, քանզի եւ ես*

---

[1] Ի Յունին պակասէ

[2] Ոմանք, ձեր [3] Ոմանք, Աստուծոյ ի Քրիստոս

իբրեւ զձեզդ էի․ եղբարք, աղաչեմ
զձեզ, չիք ինչ ձեր մեղուցեալ առ իս։
13 Գիտէք դուք զի տկարութեամբ մարմ-
նոյ աւետարանեցի ձեզ զառաջինն․
եւ զփորձանսն որ ի մարմնի իմում
14 էին՝ Ոչ անարգեցէք եւ ոչ անգոսնե-
ցէք, այլ իբրեւ զհրեշտակ Աստուծոյ
ընկալարուք զիս, իբրեւ զՔրիստոս
15 Յիսուս։ Իսկ արդ ո՞ւր է երանու-
թիւնն ձեր․ վկայեմ ձեզ, եթէ հնար
ինչ էր, զաչս ձեր հանէիք եւ տայիք
16 ինձ։ Արդ զի՞ թշնամի իմն եղէ ձեզ,
17 զի զստոյգն խօսեցայ։ Այլ նախանձե-
ցուցանեն զձեզ ոչ ի բարի, եւ ար-
գելուլ կամին զձեզ զի նոցա նախան-
18 ձաւորք լինիցիք։ Բայց լաւ է նա-
խանձաւոր լինել ի բարիս յամենայն
ժամ, եւ ոչ միայն յորժամ ի ձերում
միջի իցեմ։
19 ԶԴ․ Որդեակք իմ, զորս դարձեալ
վերստին երկնեմ, մինչեւ նկարեսցի
20 Քրիստոս ի ձեզ, Կամէի այժմ գալ առ
ձեզ եւ փոխել զբարբառ իմ, զի տա-
րակուսեալ եմ ես վասն ձեր։
21 Ասէք ինչ ինձ՝ որ ընդ օրինօքն կա-
միք լինել, չիցէ՞ [1]ընթերցեալ ձեր զօ-
22 րէնս։ Զի գրեալ է թէ Աբրահամու
երկու որդիք էին, մի՝ յաղախնոյ ան-
23 տի, եւ մի՝ յազատէն։ Այլ որ յաղախ-
նոյն էր՝ ըստ մարմնոյ ծնեալ էր, եւ
24 որ յազատէն՝ ըստ աւետեացն․ Որ է
առակ օրինակի․ զի այս ինքն են եր-
կու կտակարանք, մի՝ ի լեռնէ Սինեայ
ի ծառայութիւն ծնեալ, որ է Հագար․
25 Քանզի Հագարն լեառն Սինա է յԱրա-
բիա, հաւասար է [2]այսմ Երուսաղեմի,
զի ծառայէ որդւովք իւրովք հանդերձ,
26 Այլ վերինն Երուսաղէմ ազատ է, որ
27 է մայր մեր [3]ամենեցուն։ Զի գրեալ է,
Ուրախ լեր, ամուլ, որ ոչ ծնանէիր․
գոչեա եւ աղաղակեա որ ոչդ երկնէիր․
զի բազում են որդիք սկնդկիդ առա-
28 ւել քան զարամբւոյն։ Այլ մեք, եղ-
բարք, ըստ Իսահակայ աւետեացն որ-
29 դիք եմք։ Այլ որպէս յայնժամ, որ
ըստ մարմնոյն ծնեալ էր՝ հալածէր զայն
որ ըստ հոգւոյն, նոյնպէս եւ այժմ։
30 Այլ զի՞նչ ասէ գիր, Ի բաց հան զա-
ղախինդ եւ զորդի դորա, զի մի՛ ժա-
ռանգեսցէ որդի աղախնոյդ ընդ որդւոյ
31 ազատին։ Վասն որոյ, եղբարք, չեմք
որդիք աղախնոյն, այլ ազատին, [4]ա-
զատութեամբն, որով Քրիստոս զմեզ
ազատեցոյց։

ԳԼ․ Ե

1 Պինդ կացէք այսուհետեւ, եւ մի՛
միւսանգամ ընդ լծով ծառայութեան
մտանէք։
2 ԶԶ․ Ահաւասիկ ես Պաւղոս ասեմ
ձեզ, զի եթէ թլփատիք, Քրիստոս ինչ
3 ձեզ ոչ օգնէ։ Վկայեմ ամենայն մար-
դոյ որ թլփատիցի, թէ պարտական է
4 զամենայն օրէնսն կատարել։ Խափա-
նեալ էք ի Քրիստոսէ որ օրինօքն ար-
դարանայք, եւ անկեալ էք ի շնորհաց
5 անտի։ Զի մեք Հոգւովն ի հաւատոց
յուսոյն արդարութեան ակն ունիմք։
6 Զի ի Քրիստոս Յիսուս ոչ թլփատու-
թիւն ինչ կարող է, եւ ոչ անթլփա-
տութիւն, այլ՝ հաւատք սիրով աշխող-
7 եալք։ Բարւոք ընթանայիք․ ո՞ կա-
սեցոյց զձեզ ճշմարտութեանն չհաւա-
8 նել։ Զի այն հրապոյրք ոչ յայնմանէ
9 են որ կոչեացն զձեզ։ Փոքր մի խմոր
10 զամենայն զանգուածն խմորէ։ Այլ ես
յուսացեալ եմ ի ձեզ Տերամբ, թէ ոչ
այլազգ ինչ խորհիցիք, եւ որ խռովե-
ցուցանէ զձեզ՝ կրեսցէ դատաստան,
11 ո ոք եւ իցէ։ Այլ ես, եղբարք, եթէ
թլփատութիւն քարոզէի, ընդէ՞ր տա-
կաւին հալածիմ․ ապա ուրեմն խա-
փանեալ իցէ գայթակղութիւն խաչին։
12 Երանի թէ մօտակտուր իսկ լինէին
որ զձեզն խռովեցուցանեն։
13 Զի դուք յազատութիւն կոչեցեալ
էք, եղբարք․ միայն զի ազատութիւն
ձեր ոչ լինիցի ի պատճառս մարմնոյ,
14 այլ սիրով ծառայեցէք միմեանց։ Զի
ամենայն օրէնք ի մի բան կատարին,
ի Սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ զանձն
15 քո։ Ապա եթէ զմիմեանս խածատիցէք
եւ ուտիցէք, զգոյշ լերուք, գուցէ ի
միմեանց սատակիցիք։
16 ԷԴ․ Բայց զայս ասեմ․ Հոգւով գնա-
ցէք, եւ զցանկութիւն մարմնոյ մի՛
17 կատարէք։ Զի մարմին ցանկայ հա-
կառակ հոգւոյ, եւ հոգի՝ հակառակ

[1] Յոյնն, լուեալ
[2] Յոյնն, այժմու
[3] Յոմանս պակասի

[4] Ի Յոյնումս [illegible]

մարմնոյ. եւ զի սոքա միմեանց հա-
կառակ են, մի՛ զոր կամիցիքն՝ զայն
18 առնիցէք։ Իսկ եթէ Հոգւով վարիք,
19 ապա չէք ընդ օրինօք։ Զի յայտնի են
գործք մարմնոյ, այսինքն են շնու-
թիւն, պոռնկութիւն, պղծութիւն,
20 գիջութիւն, կռապաշտութիւն, կա-
խարդութիւն, թշնամութիւն, հեռ,
նախանձ, բարկութիւն, հակառակու-
թիւնք, երկպառակութիւնք, հեր-
21 ձուածք, Չարակնութիւն, սպանու-
թիւնք, արբեցութիւնք, անառակու-
թիւնք, եւ որ ինչ սոցին նման են.
զոր յառաջագոյն իսկ ասեմ ձեզ, որպէս
եւ կանխաւն ասէի, թէ որ զայսպիսի
ինչ գործեն՝ զարքայութիւն Աստուծոյ
22 ոչ ժառանգեն։ Իսկ պտուղ Հոգւոյն
այս է. սէր, խնդութիւն, խաղաղու-
23 թիւն, երկայնմտութիւն, Քաղցրու-
թիւն, բարութիւն, հաւատք, հեզու-
թիւն, ժուժկալութիւն. զայսպիսեաց
24 աստի օրէնքն չեն հակառակ։ Իսկ որ
Քրիստոսեանքն են՝ զմարմինս իւրեանց
ի խաչ հանին կարեօքն եւ ցանկու-
25 թեամբք հանդերձ։ Եթէ կեամք Հոգ-
ւով, ընդ Հոգւոյն եւ միաբանեսցուք։
26 Եւ մի՛ լիցուք սնապարծք՝ միմեանց
ձայն տալով եւ ընդ միմեանս նախան-
ձելով։

ԳԼ. Զ

1 ԷԶ. Եղբարք, եթէ յանկարծ ըմբռնես-
ցի ոք [1]ի ձէնջ յինչ եւ իցէ յանցանս,
դուք որ հոգեւորքդ էք՝ հաստատեցէք
զայնպիսին հոգւով հեզութեան. զգոյշ
լինիցիք անձանց զի մի՛ եւ դուք փոր-
2 ձիցիք։ Զմիմեանց բեռն բարձէք, եւ
այնպէս կատարեցէք զօրէնսն Քրիս-
3 տոսի։ Եթէ համարիցի ոք լինել ինչ,
4 եւ չիցէ, զանձն իւր խաբէ։ Զգործ
իւր կշռեսցէ իւրաքանչիւր ոք, եւ ա-
պա անձին իւրում միայն պարծանս
5 տացէ, եւ մի՛ առ ընկերաւն։ Զի իւ-
րաքանչիւր ոք զիւր բեռն բառնալոց է։
6 Հաղորդութիւն արասցէ [2]աշակերտն
վարդապետին յամենայն բարութիւնս։
7 Մի՛ խաբիք, Աստուած ոչ արհամարհի։
8 Զի զոր ինչ սերմանէ մարդ՝ զնոյն եւ
հնձեսցէ. որ սերմանէ ի մարմին իւր՝
ի մարմնոյ անտի հնձեսցէ զապակա-
նութիւն. եւ որ սերմանէ ի Հոգին՝
ի Հոգւոյ անտի հնձեսցէ զկեանսն յա-
9 ւիտենից։ Այլ զբարիս գործել մի՛
ձանձրասցուք, զի ի ժամանակի իւ-
րում հնձեսցուք [3]առանց լքանելոյ"։
10 Այսուհետեւ մինչդեռ ժամանակս ի
ձեռս է, գործեսցուք զբարիս առ ա-
մենեսեան, մանաւանդ առ ընտանիսն
հաւատոյ։
11 Տեսէք որպիսի գրով գրեցի առ ձեզ
12 իմով ձեռամբ։ Զի որ միանգամ կա-
մին բարեմարդիկ լինել մարմնով, նո-
քա ստիպեն զձեզ թլփատել. միայն
զի մի՛ [4]զխաչին Քրիստոսի զհետ եր-
13 թայցեն"։ Քանզի եւ որ թլփատեալքն
իսկ են՝ նոքա զօրէնսն ոչ պահեն, այլ
կամին զի դուք թլփատեսջիք, զի ձե-
րով մարմնովդ պարծեսցին։ ՎԶ
14 Այլ ինձ քաւ լիցի պարծել, բայց
միայն ի խաչն Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի, որով ինձ աշխարհ ի խաչ
15 ելեալ է, եւ ես՝ աշխարհի։ [5]Զի ոչ"
թլփատութիւն ինչ է եւ ոչ անթլփա-
16 տութիւն, այլ նոր արարած։ Եւ որ
միանգամ այսմ կանոնի միաբան լինին,
խաղաղութիւն ի վերայ նոցա եւ ողոր-
մութիւն, եւ ի վերայ Իսրայելին Աս-
17 տուծոյ։ Այսուհետեւ աշխատ ոք զիս
մի՛ արասցէ, զի ես [6]զչարչարանսն
Քրիստոսի ի մարմնի իմում կրեմ։
18 Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
տոսի ընդ ոգւոյդ ձերում, եղբարք։
Ամէն։

Առ Գաղատացիս գրեցաւ ի Հռովմէ։

[1] ի [illegible]

[2] Յոյնն, որ ուսանին զբանն
[3] Յոյնն, եթէ ոչ լքանիցիմք
[4] Յոյնն, վասն խաչին Քրիստոսի հալածեսցին
[5] Ոմանք, Զի ի Քրիստոս Յիսուս ոչ
[6] Կամ, զերաշխեպան

ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԸԿ. ՊԱՒՂՈՍ, առաքեալ Յիսուսի
Քրիստոսի կամօքն Աստուծոյ, սրբոց
որ են [1]յԵփեսոս, եւ հաւատացելոց
2 [2]ի Քրիստոս. Շնորհք ընդ ձեզ եւ խա-
ղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ
եւ ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։
3 Օրհնեալ է Աստուած եւ Հայր Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ օրհնեաց
զմեզ ամենայն հոգեւոր օրհնութեամբ
4 յերկնաւորս ի Քրիստոս. Որպէս ընտ-
րեաց զմեզ նովաւ յառաջ քան զլինելն
աշխարհի, լինել մեզ սուրբս եւ անա-
5 րատս առաջի նորա սիրով։ Յառաջա-
գոյն սահմանեաց զմեզ յորդեգրու-
թիւն ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի ի
նոյն՝ ըստ հաճութեան կամաց իւրոց,
6 Ի գովեստ փառաց շնորհաց իւրոց, ո-
րով զուարճացոյց զմեզ Սիրելեաւն.
7 Որով ունիմք զփրկութիւն ի ձեռն ար-
եան նորա, զթողութիւն մեղաց ըստ
8 մեծութեան շնորհաց իւրոց. Որ ա-
ռաւելաւ ի մեզ ամենայն իմաստու-
9 թեամբ եւ գիտութեամբ։ Եցոյց մեզ
զխորհուրդս կամաց իւրոց ըստ հա-
ճութեան իւրում, զոր յառաջագոյն
10 եդ [3]նովաւ, Ի տնտեսութիւն լրման
ժամանակաց, բովանդակել զամենայն
Քրիստոսիւ, որ ինչ յերկինս եւ որ
11 ինչ յերկրի ի նոյն, Որով եւ վիճակե-
ցաք յառաջագոյն հրաւիրեալք՝ ըստ
յառաջադրութեանն [4]Աստուծոյ, որ
զամենայն յաջողէ ըստ խորհրդոց կա-
12 մաց իւրոց. Լինել մեզ ի գովեստ փա-
ռաց նորա՝ յառաջագոյն յուսացելոցս
13 ի Քրիստոս. Որով եւ դուք իբրեւ
լուարուք զբանն ճշմարտութեան, զա-
ւետարանն փրկութեան ձերոյ, որով
եւ հաւատացեալ կնքեցայք Հոգւոյն
14 Սրբոյ աւետեաց. Որ է առհաւատչեայ
ժառանգութեան մերոյ, ի փրկութիւն
[5]նուաճութեան, ի գովեստ փառաց
նորա։
15 ԸԴ. Վասն այնորիկ եւ ես իբրեւ
լուայ զհաւատսն ձեր որ ի Տէր Յիսուս,
եւ զսէրն որ ընդ ամենայն սուրբս,
16 Ոչ դադարեմ ի գոհանալոյ վասն ձեր՝
17 յիշել զձեզ յաղօթս. Զի Աստուած
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,
Հայրն փառաց, տացէ ձեզ զհոգին ի-
մաստութեան եւ յայտնութեան գի-
18 տութեամբն իւրով. Լուսաւոր առնել
զաչս [6]սրտից՝ առ ի գիտելոյ [7]մեզ զի՛նչ
է յոյս կոչման նորա, եւ զի՛նչ է մե-
ծութիւն փառաց ժառանգութեան նո-
19 րա ի սուրբս, Եւ զի՛նչ է առաւելու-
թիւն մեծութեան զօրութեան նորա
ի մեզ հաւատացեալս՝ ըստ յաջողու-
թեան կարողութեան զօրութեանն իւ-
20 րոյ, Զոր յաջողեաց ի Քրիստոս, զի
յարոյց զնա ի մեռելոց, եւ նստոյց ընդ
21 աջմէ իւրմէ յերկնաւորս Ի վերայ ա-
մենայն իշխանութեան եւ պետութեան
եւ զօրութեան եւ տէրութեան եւ ա-
մենայն անուան անուանելոյ, ոչ միայն
յաշխարհիս յայսմիկ, այլ եւ՝ ի հան-
22 դերձելումն. Եւ զամենայն ինչ հնա-
զանդ արար ի ներքոյ ոտից նորա, եւ
զնա եդ գլուխ ի վերայ ամենայն իրիք
23 եկեղեցւոյ, Որ է մարմին նորա,
լրումն՝ որ զամենայն յամենայնի լնու։

---

[1] Յոմանս ոչ կայ
[2] Յոմն., ի Քրիստոս Յիսուս
[3] Ոմանք, յինքեան
[4] Բազումք, Նորա
[5] Յոմն., սեփհականութեան, կամ՝ ստացուածոյ
[6] Բազումք, սրտից ձերոց
[7] Յոմն., ձեզ

ԳԼ. Բ

1 Եւ զուք որ մեռեալն էիք ի մեղս ձեր
2 եւ յանցանս, Յորս երբեմն գնայիք
ըստ [1]յաւիտենի աշխարհիս այսորիկ,
ըստ իշխանին իշխանութեան օդոյս,
այսոյ՝ որ այժմս ընդմտեալ է յորդիսն
3 ապստամբութեան. Յորս եւ մեք ա-
մենեքեան շրջէաք երբեմն ի ցանկու-
թիւնս մարմնոյ մերոյ, եւ առնէաք
զկամս մարմնոյ եւ զմտաց, եւ էաք
[2]արդարեւ որդիք բարկութեան իբրեւ
այլքն.
4 ԲՋ. Այլ Աստուած որ մեծն է ողոր-
մութեամբ, վասն բազում սիրոյն իւ-
5 րոյ զոր սիրեացն զմեզ, Մինչդեռ մեռ-
եալն էաք ի մեղս մեր, կենդանիս ա-
րար զմեզ ի Քրիստոս. ([3]քանզի շնորհօք
6 ապրեցաք՝.) Ընդ նմին յարոյց, եւ ընդ
նմին նստոյց յերկնաւորս ի Քրիստոս
7 Յիսուս. Զի ցուցցէ ի յաւիտեանսն
որ գալոցն են՝ զառաւել մեծութիւն
շնորհացն իւրոց քաղցրութեամբ ի մեզ
8 ի Քրիստոս Յիսուս. Զի շնորհօք [4]նո-
րա էք փրկեալք ի ձեռն հաւատոցն.
եւ այս ոչ ի ձէնջ, այլ Աստուծոյ պար-
9 գեւ է. Ոչ ի գործոց, զի մի՛ ոք պար-
10 ծեսցի. Զի նորա արարած եմք՝ հաս-
տատեալք Քրիստոսիւ Յիսուսիւ ի
գործս բարութեան, յորս յառաջագոյն
պատրաստեաց Աստուած, զի ի նոյնս
գնասցուք.
11 Վասն որոյ եւ դուք յիշեցէք զի եր-
բեմն հեթանոսք էիք մարմնով, (որ
կոչեցեալն են անթլփատութիւն յան-
ուանեալ թլփատութենէ անտի մարմ-
12 նաւոր ձեռագործին,) Զի էիք ի ժա-
մանակին յայնմիկ առանց Քրիստոսի,
եւ օտարացեալք յառաքինութենէն Իս-
րայելի, եւ տարագիրք յուխտից ա-
ւետեացն, եւ յոյս ինչ ոչ ունէիք եւ
13 անաստուածք էիք յաշխարհի. Իսկ
այժմիկ ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի
դուք որ երբեմն հեռաւորքն էիք՝ մեր-
ձաւորք եղերուք արեամբն Քրիստոսի.
14 Զի նա է խաղաղութիւն մեր որ արար
զերկոսեան մի, եւ զմիջնորմն ցանկոյն
քակեաց, զթշնամութիւն ի մարմնի
15 իւրում. Եւ զօրէնս պատուիրանացն
հրամանօքն՝ խափանեաց. զի զերկո-
սին հաստատեսցէ ինքեամբ ի մի նոր
16 մարդ, եւ արասցէ խաղաղութիւն. Եւ
հաշտեցուսցէ զերկոսին միով մարմնով
ընդ Աստուծոյ խաչիւն իւրով. քանզի
սպան զթշնամութիւն յանձին իւ-
17 րում. Եւ եկն աւետարանեաց խաղա-
ղութիւն ձեզ հեռաւորաց, եւ խաղա-
18 ղութիւն՝ մերձաւորաց. Զի նովաւ
ունիմք զնուաճութիւն երկոքին միով
19 Հոգւով առ Հայր. Ապա այսուհետեւ
ոչ էք օտարք եւ պանդուխտք, այլ քա-
ղաքակիցք սրբոց եւ ընտանիք Աս-
20 տուծոյ, Շինեալք ի վերայ հիման ա-
ռաքելոց եւ մարգարէից, որոյ է գլուխ
21 անկեանն Քրիստոս Յիսուս. Յորում
ամենայն շինուածն յօդեալ եւ պատ-
շաճեալ՝ աճէ ի տաճար սուրբ Տերամբ.
22 Յորում եւ դուք ընդ նմին շինիք ի
բնակութիւն Աստուծոյ Հոգւով.

ՎՋ

ԳԼ. Գ

1 Վասն այսորիկ ես Պաւղոս, կապեալ
Յիսուսի Քրիստոսի վասն ձեր հե-
2 թանոսաց. Թերեւս լուեալ իցէ ձեր
զտնտեսութիւն շնորհացն Աստուծոյ,
3 որ տուեալ են ինձ ի ձեզ, Զի ըստ
յայտնութեան ցուցաւ ինձ խորհուրդն,
որպէս յառաջագոյն գրեցի առ ձեզ սա-
4 կաւուք. Առ ի կարող լինելոյ ընթեռ-
նուլ եւ ի միտ առնուլ զիմաստութիւնն
5 զիմ ի խորհրդեանն Քրիստոսի. Զի
այլոց ազգաց ոչ ցուցաւ որդւոց մարդ-
կան, որպէս այժմ յայտնեցաւ սրբոց
իւրոց առաքելոց եւ մարգարէից Հոգ-
6 ւովն. Լինել հեթանոսաց ժառանգա-
կիցս եւ մարմնակիցս, եւ հաղորդս
աւետեացն ի Քրիստոս [5]Յիսուս աւե-
7 տարանաւն, Որոյ եղէ ես սպասաւոր
ըստ պարգեւաց շնորհացն Աստուծոյ
որ տուան ինձ ըստ յաջողութեան զօ-
8 րութեան նորա, (Ինձ՝ որ տրուպս եմ
ամենայն սրբոց, տուան շնորհքս այս,)
ի հեթանոսս աւետարանել զանքնին
9 մեծութիւնն Քրիստոսի, Եւ լուսաւոր
առնել զամենեսին, թէ զինչ է տնտե-
սութիւն խորհրդոյն որ ծածկեալ էր
յամենայն յաւիտեանց առ Աստուծոյ
10 որ զամենայն ինչ արար[6]. Զի յայտ-

---

[1]Այլքն, գնացից
[2]Ցոյնն, ի բնէ
[3]Ցոյնն, շնորհօք ապրեցարուք
[4]ի բազումս պակասի
[5]Ցոմանս պակասի
[6]Ոմանք յաւելուն, ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի

նեացի արդ իշխանութեանց եւ պետու-
թեանց որ յերկինս են՝ ի ձեռն եկե-
ղեցւոյ բազմապատիկ իմաստութիւնն
11 Աստուծոյ։ Ըստ յառաջադրութեան
յաւիտեանցն զոր արար ի ձեռն Տեառն
12 մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի· Որով ու-
նիմք զհամարձակութիւն եւ զնուա-
ճութիւն յուսով ի ձեռն հաւատոց
նորա։
13 Վասն որոյ աղաչեմ, մի՛ ձանձրանալ
ի նեղութեանս [1]մերում որ վասն ձեր
14 է, որ է փառք [2]մեր։ Վասն այսորիկ
զնեմ ծունր առ Հայր Տեառն մերոյ
15 Յիսուսի Քրիստոսի, Ուստի ամենայն
նահապետութիւն յերկինս եւ յերկրի
16 անուանի, Զի տացէ ձեզ ըստ մեծու-
թեան փառաց իւրոց, հաստատել զօ-
րութեամբ ի ձեռն Հոգւոյն իւրոյ ի
17 ներքին մարդն· Բնակել Քրիստոսի
հաւատովք ի սիրտս ձեր, սիրով ար-
18 մատացեալք եւ հաստատեալք։ Զի
կարող լինիջիք հասանել ընդ ամենայն
սուրբս, զինչ է լայնութիւն եւ եր-
կայնութիւն եւ բարձրութիւն եւ խո-
19 րութիւն· Ճանաչել զառաւելութիւն
գիտութեան սիրոյն Քրիստոսի, զի
լցջիք ամենայն լրութեամբն Աստու-
20 ծոյ։ Այլ այնմ որ կարողն է առաւել
քան զամենայն ինչ առնել յաճախու-
թեամբ քան զոր խնդրեմքն եւ իմա-
նամք, ըստ զօրութեանն որ յաջող-
21 եալն է ի մեզ, Նմա փառք յեկեղեցւոջն
[3]եւ ի Քրիստոս Յիսուս յամենայն ազգս
յաւիտենից յաւիտեանս։ Ամէն։

ԳԼ· Դ

1 Արդ աղաչեմ զձեզ ես որ կապեալս
եմ ի Տէր, արժանի գնալ կոչմանն
2 յոր կոչեցարուք, Ամենայն խոնարհու-
թեամբ եւ հեզութեամբ եւ երկայն-
մտութեամբ անսալ միմեանց սիրով·
3 Փութալ պահել զմիաբանութիւն Հոգ-
4 ւոյն յօդիւ խաղաղութեան։ Մի մար-
մին եւ մի հոգի, որպէս եւ կոչեցա-
5 րուք ի մի յոյս կոչման ձերոյ· Մի է
Տէր, մի հաւատք, մի մկրտութիւն·
6 Մի Աստուած եւ Հայր ամենեցուն,
որ ի վերայ ամենայնի եւ ընդ ամե-
7 նեսին եւ յամենեսին [4]ի մեզ։ Այլ իւ-
րաքանչիւր ումեք ի մէնջ տուեալ են
շնորհք ըստ չափոյ պարգեւացն Քրիս-
8 տոսի։ Վասն որոյ եւ ասէ, Ել ի բար-
ձունս, գերեաց զգերութիւն եւ ետ
9 պարգեւս մարդկան։ Որ ելն զի՞նչ է,
եթէ ոչ զի էջ նախ ի ստորին կողմն
10 երկրի։ Որ էջն նոյն է եւ որ ելն ի
վերոյ քան զամենայն երկինս, զի լցցէ
11 զամենայն։ Եւ նա ետ զոմանս առա-
քեալս, զոմանս մարգարէս, զոմանս ա-
ւետարանիչս, զոմանս հովիւս եւ վար-
12 դապետս· Ի հաստատութիւն սրբոց,
ի գործ պաշտաման, ի շինուած մարմ-
13 նոյն Քրիստոսի· Մինչեւ հասցուք ա-
մենեքեան ի մի միաբանութիւն հա-
ւատոց եւ գիտութեան Որդւոյն Աս-
տուծոյ, յայր կատարեալ ի չափ հա-
14 սակի կատարմանն Քրիստոսի։ Զի մի՛
յայսմհետէ լիցուք տղայք խռովեալք եւ
տատանեալք յամենայն հողմոց վար-
դապետութեան խաբէութեամբ մարդ-
կան, խորամանկութեամբ ի խաբէու-
15 թիւն մոլորութեան· Այլ ճշմարտեալք
սիրով աճեցուսցուք ի նա զամենայն,
16 որ է գլուխ, Քրիստոս· Ուստի ամե-
նայն մարմինն յօդեալ եւ պատշաճեալ
ամենայն խաղալեօք տարաբերութեան,
ըստ ազդեցութեան չափով ըստ իւ-
րաքանչիւր մասին զաճումն մարմնոյ
գործէ ի շինած անձին իւրոյ սիրով։
17 Արդ զայս ասեմ եւ ուխտեմ ի Տէր,
մի՛ եւս ձեզ գնոյն օրինակ գնալ որ-
պէս եւ այլ հեթանոսք գնան ունայ-
18 նութեամբ մտաց իւրեանց· Որոց խա-
ւարեալ են սիրտք իւրեանց, եւ օտա-
րացեալ են ի կենաց անտի Աստուծոյ
վասն տգիտութեանն որ է ի նոսա,
վասն կուրութեան սրտից իւրեանց։
19 Որք [5]զանձանց իւրեանց զյոյսն հա-
տին, եւ՝ մատնեցին զանձինս գիջու-
թեան, ի գործս ամենայն պղծութեան
20 ագահութեամբ։ Այլ դուք ոչ այսպէս
21 ուսարուք զՔրիստոս, Թէպէտ եւ
լուարուք զնմանէ եւ նովաւ ուսայք,
որպէս է ճշմարտութիւնն Յիսուսի·
22 Ի բաց մերկանալ ի ձէնջ ըստ առաջին
գնացիցն զմարդն հին, զապականեալն
23 ցանկութեամբք խաբէութեանն· Եւ

[1] Յոյնն, իմում
[2] Բնագումն, ձեր
[3] Ի բնագումն պակասի
[4] Ի բնագումն պակասի. յունն՝ ի ձեզ
[5] Յոյնն, անզգայեալք

24 նորոգել հոգւովն մտաց ձերոց, Եւ
զգենուլ զնոր մարդն որ ըստ Աստու-
ծոյն հաստատեալ է արդարութեամբ եւ
25 սրբութեամբ ճշմարտութեանն։ Վասն
որոյ ի բաց ընկեցէք զստութիւն, խօ-
սեցարուք զճշմարտութիւն իւրաքան-
չիւր ընդ ընկերի իւրում, զի եմք
26 միմեանց անդամք։ Բարկանայք, եւ մի՛
մեղանչէք. արեգակն ի վերայ բար-
27 կութեան ձերոյ մի՛ մտցէ։ Եւ մի՛ տայք
28 տեղի Սատանայի։ Որ գողանայրն՝ մի՛
եւս գողասցի, այլ մանաւանդ վաս-
տակեսցէ գործել ձեռօք իւրովք զբա-
րիս. զի բաւական իցէ տալ ում պի-
29 տոյ իցէ։ Ամենայն բան տգեղ ի բե-
րանոյ ձերմէ մի՛ ելցէ, այլ որ ինչ բա-
րին է ի շինած պիտոյից, զի տացէ
30 շնորհս այնոցիկ որ լսենն։ Եւ մի՛
տրտմեցուցանէք զՀոգին Սուրբ Աս-
տուծոյ, որով կնքեցարուք [1]յաւուրն
31 փրկութեան։ Ամենայն դառնութիւն
եւ բարկութիւն եւ սրտմտութիւն եւ
աղաղակ եւ հայհոյութիւն բարձցի ի
ձէնջ ամենայն չարութեամբն հանդերձ։
32 Լերուք ընդ միմեանս քաղցունք,
գթածք, շնորհել միմեանց, որպէս եւ
Աստուած Քրիստոսիւ շնորհեաց մեզ։

Գլ. Ե

1 Եղերուք նմանողք Աստուծոյ իբրեւ
2 որդիք սիրելիք. Եւ գնացէք սիրով,
որպէս եւ Քրիստոս սիրեաց զմեզ, եւ
մատնեաց զանձն իւր վասն մեր պա-
տարագ եւ զենումն Աստուծոյ ի հոտ
3 անուշից։ Այլ պոռնկութիւն եւ ամե-
նայն պղծութիւն կամ ագահութիւն
եւ անուանեսցի մի՛ ի միջի ձերում,
4 որպէս եւ վայելէ սրբոց, Եւ զազրու-
թիւն կամ խօսք յիմարութեան կամ
խեղկատակութիւն որ ոչ վայելէ, այլ
5 մանաւանդ գոհութիւն։ Զայս տեղե-
կացեալ գիտասջիք թէ ամենայն պոռ-
նիկ կամ պիղծ կամ ագահ որ է կռա-
պաշտ՝ ոչ ունի ժառանգութիւն յար-
քայութեանն Քրիստոսի եւ Աստու-
6 ծոյ։ Մի՛ ոք զձեզ խաբեսցէ բանիւք
սնոտուովք, զի վասն այսորիկ իսկ գայ
բարկութիւն Աստուծոյ ի վերայ որդ-
7 ւոցն անհաւանութեան։ Մի՛ այսու-
8 հետեւ լինիք բաժանորդք նոցա։ Զի

[1] Յոյնն, յօրն

թէպէտ եւ երբեմն էիք խաւար, արդ
լոյս էք ի Տէր. իբրեւ զորդիս լուսոյ
9 գնացէք. Զի պտուղ [2]լուսոյ ամենայն
բարութեամբ է եւ արդարութեամբ եւ
10 ճշմարտութեամբ։ Փորձեցէք զինչ է
11 հաճոյ Տեառն. Եւ մի՛ կցորդ լինիք
անպտղութեան գործոցն խաւարի, այլ
12 մանաւանդ յանդիմանեցէք։ Զի որ ի
ծածուկ ինչ գործի ի նոսա՝ զայն եւ
13 խօսել աղտեղի է։ Այլ ամենայն ինչ
յանդիմանեալ՝ ի լուսոյ յայտնի լինի.
զի ամենայն ինչ որ յայտնի է՝ լոյս է։
14 Վասն որոյ եւ ասէ, Արի որ ննջեսդ,
եւ կանգնեաց ի մեռելոց, եւ լուսա-
տու լիցի քեզ Քրիստոս։
15 Թկ. Տեսջիք ո՛րպէս ճշմարտիւ գնայ-
16 ցէք. մի՛ իբրեւ անիմաստք, Այլ իբ-
րեւ իմաստունք. գնեցէք զժամանակս,
17 զի աւուրքս չարութեան են։ Վասն
այնորիկ մի՛ լինիք անմիտք, այլ իմա-
18 ցարուք զինչ են կամք Տեառն։ Եւ մի՛
արբենայք գինւով յորում գեղխու-
թիւն է, այլ մանաւանդ լցարուք Հոգ-
19 ւով. Խօսել [3]ի սիրտս ձեր" սաղմոսիւք
եւ օրհնութեամբք եւ երգովք հոգե-
ւորօք, երգել եւ սաղմոս ասել ի սիրտս
20 ձեր Տեառն։ Գոհացարուք յամենայն
ժամ ի վերայ ամենայնի յանուն Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի [4]Հօրն եւ
Աստուծոյ"։
21 Հնազանդ լերուք միմեանց երկիւ-
22 ղիւն [5]Քրիստոսի։ Կանայք իւրեանց
արանց հնազանդ լիցին իբրեւ Տեառն.
23 Զի այր է գլուխ կնոջ, որպէս եւ
Քրիստոս գլուխ է եկեղեցւոյ, եւ ինքն
24 է Փրկիչ մարմնոյ։ Այլ որպէս եկե-
ղեցին հնազանդ լինի Քրիստոսի, նոյն-
պէս եւ կանայք՝ իւրեանց արանց յա-
25 մենայնի։ Արք, սիրեցէք զկանայս ձեր,
որպէս եւ Քրիստոս սիրեաց զեկեղե-
ցի, եւ զանձն իւր մատնեաց վասն
26 նորա. Զի զնա սրբեսցէ սրբութեամբ
27 [6]աւազանին՝ բանիւ. Զի կացուսցէ
ինքն իւր յանդիման փառաւոր զեկե-
ղեցի, զի մի՛ ունիցի ինչ արատ կամ
[7]աղտեղութիւն կամ այլ ինչ յայսպի-
սեաց, այլ զի իցէ սուրբ եւ անարատ։
28 Նոյնպէս պարտին արք սիրել զիւրեանց

[2] Ոմանք, Հոգւոյն
[3] Կամ, ընդ միմեանս
[4] Յոյնն, զԱստուծոյ և զՀօրն
[5] Ոմանք, Աստուծոյ
[6] Յոյնն, աւազանաւ ջրոյ
[7] Կամ, խորշ

կանայս իբրեւ զիւրեանց մարմինս.
որ սիրէ զկին իւր՝ զանձն իւր սիրէ.
29 Զի ոչ ոք երբեք ատեաց զանձն իւր,
այլ սնուցանէ եւ դարմանէ զնա, որ-
30 պէս եւ [1]Քրիստոս զեկեղեցի. Զի ան-
դամք եմք մարմնոյ նորա, ի մարմնոյ
31 նորա եւ յոսկերաց նորա։ Վասն այսո-
րիկ թողցէ այր զհայր եւ զմայր իւր,
եւ երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, եւ եղիցին
32 երկոքին ի մարմին մի։ Խորհուրդս այս
մեծ է, բայց ես ասեմ ի Քրիստոս եւ
33 յեկեղեցի։ Այլ եւ դուք [2]նոյնպէս մի
ըստ միոջէ, զի՝ իւրաքանչիւր ոք զիւր
կին այնպէս սիրեսցէ իբրեւ զիւր անձն,
եւ կին երկնչիցի յառնէ իւրմէ։

ԳԼ. Զ

1 ԹԴ. Որդիք, հնազանդ լերուք ծնո-
ղաց ձերոց ի Տէր, զի այն է արժանն։
2 Պատուեա զհայր քո եւ զմայր, որ է
3 առաջին պատուիրան յաւետիսն, Զի
քեզ բարի եղիցի, եւ երկայնակեաց
4 լինիցիս ի վերայ երկրի։ Հարք, մի՛
զայրացուցանէք զորդիս ձեր, այլ սնու-
ցանիջիք զնոսա խրատու եւ ուսմամբ
5 Տեառն։ Ծառայք, հնազանդ լերուք
տերանց ձերոց մարմնաւորաց ահիւ
եւ դողութեամբ եւ միամտութեամբ
սրտից ձերոց՝ որպէս եւ Քրիստոսի։
6 Մի՛ առ ականէ ծառայել իբրեւ մար-
դահաճոյք, այլ իբրեւ ծառայք Քրիս-
7 տոսի առնել զկամս Աստուծոյ. Սրտի
մտօք ծառայել իբրեւ Տեառն, եւ մի՛
8 իբրեւ մարդկան։ Գիտասջիք թէ իւ-
րաքանչիւր ոք որ զինչ առնէ զբարին,
զնոյն ընդունի եւ ի Տեառնէ, եթէ՛
9 ծառայ, եւ եթէ՛ ազատ։ Եւ դուք,
տեարք, զնոյն առնիջիք առ նոսա,
ներելով առնել զպատուհասն, գիտաս-
ջիք թէ եւ նոցա եւ ձեր Տէր գոյ յեր-
կինս. եւ ակնառութիւն ոչ գոյ առա-
ջի նորա։
10 [3]Այսուհետեւ զօրացարուք Տերամբ
եւ կարողութեամբ զօրութեան նո-
11 րա։ Եւ զգեցարուք զսպառազինու-
թիւնն Աստուծոյ, զի կարող լինիջիք
12 կալ ընդդէմ հնարից Սատանայի։ Զի
ոչ է մեզ պատերազմ ընդ մարմնոյ եւ
ընդ արեան, այլ ընդ իշխանութիւնս
եւ ընդ պետութիւնս եւ ընդ աշխար-
հակալս խաւարիս այսորիկ, ընդ այսս
չարութեան որ ի ներքոյ երկնից։
13 ԹԶ. Վասն այսորիկ առէք զսպառա-
զինութիւնն Աստուծոյ, զի կարող լի-
նիջիք ի դիմի հարկանել [4]չարին յա-
14 ւուրն չարութեան։ Եւ իբրեւ զամե-
նայն ինչ կատարիցէք, հաստատուն
կացէք, զտեղի կալջիք, պնդեալ զմէջս
ձեր ճշմարտութեամբ, եւ զգեցեալ
15 զզրահսն արդարութեան, Եւ ագու-
ցեալ զոտս պատրաստութեամբ աւե-
16 տարանին խաղաղութեան։ Եւ ի վե-
րայ ամենայնի առէք զվահանն հաւա-
տոց, որով կարող լինիջիք զամենայն
17 նետս մուխս չարին շիջուցանել։ Եւ
առէք զսաղաւարտն փրկութեան եւ
զսուսեր Հոգւոյն, որ է բանն Աստու-
18 ծոյ. Ամենայն աղօթիւք եւ խնդրուա-
ծովք աղօթս առնել յամենայն ժամա-
նակի Հոգւով, եւ ի նոյն տքնեսջիք ա-
մենայն ժուժկալութեամբ եւ խնդ-
19 րուածովք վասն ամենայն սրբոց, Եւ
վասն իմ, զի ինձ տացի բան ի բանալ
բերանոյ իմոյ համարձակութեամբ ցու-
20 ցանել զխորհուրդ աւետարանին. Վասն
որոյ պատգամաւորիմ կապանօքս, զի
նովին համարձակեցայց որպէս եւ
պարտ իցէ ինձ խօսել։
21 Բայց զի գիտիցէք եւ դուք զինէն
զինչ գործիցեմ, զամենայն ինչ ցուցցէ
ձեզ Տիւքիկոս սիրելի եղբայր եւ հա-
22 ւատարիմ պաշտօնեայ ի Տէր. Զոր ա-
ռաքեցի առ ձեզ դմին իրի, զի գիտաս-
ջիք դուք զմէնջ, եւ մխիթարեսցէ
23 զսիրտս ձեր։ Խաղաղութիւն ընդ եղ-
բարս, եւ սէր հաւատովքն հանդերձ
յԱստուծոյ ի Հօրէ եւ ի Տեառնէ Յի-
24 սուսէ Քրիստոսէ։ Շնորհք ընդ ամե-
նեսին որք սիրեն զՏէր մեր Յիսուս
Քրիստոս անեղծութեամբ։[5]

Առ Եփեսացիս գրեցաւ ի Հռովմէ ի ձեռն Տիւքիկոսի։

[1]Ոմանք, Տէր
[2]Ի Յունին պակասի
[3]Ոմանք, Այսուհետեւ, եղբարք իմ,
[4]Ի Յունին պակասի
[5]Ոմանք ի Յոյն եւ ի Հայ օրինակաց յաւելուն, Ամէն։

ԱՌ ՓԻԼԻՊԵՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԺԿ. ՊԱՒՂՈՍ եւ Տիմոթէոս, ծառայք
Յիսուսի Քրիստոսի, ամենայն սրբոց
ի Քրիստոս Յիսուս, որ են ի կողմանս
Փիլիպեցւոց, եպիսկոպոսակցօք եւ
2 սարկաւագօք. Շնորհք ընդ ձեզ եւ
խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ
եւ ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։
3 Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ ի վերայ
4 ամենայն յիշատակաց ձերոց, Յամե-
նայն ժամ յամենայն խնդրուածս իմ
վասն ձեր ամենեցուն առնել աղօթս
5 խնդութեամբ, Վասն հաղորդութեան
ձերոյ ընդ աւետարանին յօրէ յառաջ-
6 նումէ մինչեւ ցայժմ. Վստահ եմ յայդ
թէ որ սկսաւն ի ձեզ զգործս բար-
եաց՝ կատարեսցէ մինչեւ յօրն Յիսուսի
7 Քրիստոսի. Որպէս իրաւ իսկ թուի
ինձ խորհել զայս վասն ձեր ամենե-
ցուն, վասն ունելոյ [1]ինձ զձեզ" ի սրտի
ի կապանս իմում, եւ ի պատասխա-
նատուութեան իմում եւ ի հաստա-
տութեան աւետարանին, կցորդս ինձ
8 շնորհաց զձեզ ամենեսին լինել։ [2]Վկայ
է ինձ Աստուած, որպէս անձկացեալ
եմ առ ձեզ ամենեսին գթովքն Քրիս-
9 տոսի Յիսուսի։ Եւ զայն աղօթս առ-
նեմ, զի սէրն ձեր եւս քան զեւս ա-
ռաւել լիցի ի գիտութեան եւ յամե-
10 նայն իմաստութեան, Ընտրել ձեզ
զլաւն՝ զի իցէք [3]հաստատունք եւ ա-
ռանց գայթակղութեան յօրն Քրիստո-
11 սի. Լցեալ պտղովք արդարութեան
ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի ի փառս
եւ ի գովեստ Աստուծոյ։
12 ԺԴ. Կամիմ թէ գիտիցէք, եղբարք,
զի որ ինչ վասն իմ էր, եւս քան
զեւս ի յառաջադիմութիւն աւետա-
13 րանին եկն. Մինչեւ կապանաց իմոց
յայտնի լինել ի Քրիստոս յամենայն
հրապարակիս եւ առ այլս ամենեսեան.
14 Եւ առ բազում եղբարս ի Տէր, որ
վստահ են կապանօքս իմովք առաւել
եւս համարձակել առանց երկիւղի
15 զբանն Աստուծոյ խօսել։ Ոմանք առ
նախանձու եւ հակառակութեան, եւ
ոմանք մտադիւրութեամբ իսկ զՔրիս-
16 տոս քարոզեն. Եւ ոմանք ի սիրոյ,
քանզի գիտեն եթէ ի պատասխանա-
17 տուութիւն աւետարանին կամ. Եւ
ոմանք առ հեստութեան զՔրիստոս
պատմեն, այլ ոչ սրբութեամբ. քանզի
համարին նեղութիւնս յարուցանել ի
18 վերայ կապանաց իմոց։ Բայց այս զի՞նչ
է. որով օրինակաւ եւ իցէ, եթէ՛
պատճառանօք եւ եթէ՛ ճշմարտու-
թեամբ, Քրիստոս պատմի, եւ ընդ
այս խնդամ, այլ եւ ուրախ եւս եղէց։
19 Զի գիտեմ եթէ այս պահի ինձ ի փրկու-
թիւն ի ձերոց խնդրուածոց եւ ի պար-
գեւաց Հոգւոյն Յիսուսի Քրիստոսի,
20 Ըստ ակնկալութեան եւ յուսոյն իմոյ,
զի մի՛ իւիք յամօթ եղէց, այլ ամե-
նայն համարձակութեամբ, որպէս յա-
մենայն ժամ եւ այժմ, մեծասցի Քրիս-
տոս ի մարմնի իմում, եթէ՛ կենօք եւ
21 եթէ՛ մահու։ Զի ինձ կեանք Քրիս-
22 տոս է, եւ մեռանել՝ շահ։ Ապա եթէ
կեանքս մարմնոյ այս ինձ պտուղ գոր-
ծոյ է, եւ զի՞նչ ընտրեցից՝ զայն ոչ
23 գիտեմ։ Նեղեալ եմ յերկոցունց, զցան-
կալն ելանել եւ ընդ Քրիստոսի լինել
24 առաւել լաւ համարիմ. Եւ կալ մնալ
աստէն ի մարմնի՝ կարեւոր եւս վասն
25 ձեր։ Եւ զայս յուսացեալ գիտեմ, եթէ
կացից եւ մնացից ամենեցուն ձեզ,

[1] կամ, ձեզ զիս
[2] Յօյնն, Զի վկայ
[3] Յօյնն, առանց կեղծաւորութեան

ի ձեր զարգանալ եւ խրախ լինել ի
26 հաւատս. Զի պարծանք ձեր առաւել
լիցին ի Քրիստոս Յիսուս ինեւ ի միւ-
անգամ գալստեան իմում առ ձեզ. ՎՁ
27 Միայն թէ արժանի [1]աւետարանին
գնայցէք. զի եթէ՛ գայցեմ եւ տեսա-
նիցեմ զձեզ, եւ եթէ՛ հեռի իցեմ եւ
լսիցեմ զձէնջ զի հաստատուն կայցէք
ի մի հոգի, եւ միով շնչով նահատա-
28 կիցիք ի հաւատս աւետարանին. Եւ
մի՛ զանգիտիցէք եւ մի՛ իւիք ի հա-
կառակորդաց անտի, որ է նոցա հան-
դէս կորստեան, եւ ձերոյ փրկութեան։
29 Եւ այդ յԱստուծոյ է, որ ձեզ շնորհե-
ցաւ վասն Քրիստոսի, ոչ միայն ի նա
հաւատալ, այլ եւ վասն նորա չարչա-
30 րել։ Զնոյն պատերազմ ունել՝ զոր
յիսն տեսէք եւ այժմ լսէք [2]յինէն։

ԳԼ. Բ

1 Արդ եթէ մխիթարութիւն ինչ իցէ
ի Քրիստոս, եթէ սփոփութիւն սիրոյ,
եթէ հաղորդութիւն Հոգւոյ, եթէ
2 գթութիւն եւ ողորմութիւն, Լցէք
զխնդութիւնս իմ, զնոյն խորհիջիք,
զնոյն սէր յանձին ունիջիք, համա-
3 շունչք, միախորհուրդք. Մի՛ ինչ ըստ
գրգռութեան, եւ մի՛ ինչ ըստ սնա-
պարծութեան, այլ խոնարհութեամբ
զմիմեանս լաւ համարել առաւել քան
4 զանձինս. Մի՛ զանձանց եւեթ զիտել,
5 այլ՝ իւրաքանչիւր ոք զընկերին։ Զայն
խորհեսցի իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ որ
6 եւ ի Քրիստոս Յիսուս. Որ ի կերպա-
րանս Աստուծոյ էր, ոչինչ յափշտակու-
թիւն համարեցաւ զլինելն հաւասար
7 Աստուծոյ. Այլ զանձն ունայնացոյց՝
զկերպարանս ծառայի առեալ, ի նմա-
նութիւն մարդկան եղեալ, եւ կերպա-
8 րանօք գտեալ իբրեւ զմարդ, Խոնար-
հեցոյց զանձն, լինել հնազանդ մահու
9 չափ եւ մահու խաչի։ Վասն որոյ եւ
Աստուած զնա առաւել բարձրացոյց,
եւ շնորհեաց նմա անուն որ ի վեր է
10 քան զամենայն անուն. Զի յանուն
Յիսուսի [3]Քրիստոսի ամենայն ծունր
կրկնեսցի, երկնաւորաց եւ երկրաւո-
11 րաց եւ սանդարամետականաց, Եւ
ամենայն լեզու խոստովան լիցի թէ
Տէր է Յիսուս Քրիստոս ի փառս Աս-
տուծոյ Հօր։
12 ԾԶ. Այսուհետեւ, սիրելիք իմ, որ-
պէս յամենայնի հնազանդեցարուք,
մի՛ միայն ի գալստեան իմում, այլ ա-
ռաւել եւս այժմ յորժամ հեռիս եմ ի
ձէնջ, ահիւ եւ դողութեամբ զանձանց
13 փրկութիւն գործեցէք։ Զի Աստուած
է որ յաջողէ ի ձեզ զկամելն եւ զառ-
14 նելն վասն հաճութեան։ Զամենայն
ինչ գործեցէք առանց տրտնջելոյ եւ
15 քրթմնջելոյ. Զի եղիջիք ամբիծք եւ
անարատք, որդիք Աստուծոյ, անմեղք
ի մէջ կամակոր եւ խեղաթեւր ազգին,
յորոց միջի երեւիցիք իբրեւ լուսա-
16 ւորք յաշխարհի, Զբանն կենաց ունել
յանձինս ի պարծանս ինձ յաւուրն
Քրիստոսի, զի ոչ ընդունայն ինչ ըն-
թացայ եւ ոչ ընդունայն վաստակեցի։
17 Այլ թէպէտ եւ նուիրիմ ի վերայ պա-
տարագի եւ պաշտաման հաւատոցն ձե-
րոց, խնդամ եւ ուրախակից եմ ամե-
18 նեցուն ձեր։ Նոյնպէս եւ դուք խնդա-
ցէք եւ ուրախակից եղերուք ինձ։
19 Բայց յուսամ ի Տէր Յիսուս զՏիմո-
թէոս վաղվաղակի արձակել առ ձեզ,
զի եւ ինձ սրտի դեւր լինիցի, յորժամ
20 գիտիցեմ ինչ զձէնջ։ Զի ոչ զոք ունիմ
համաշունչ, եթէ ընտանեբար հոգայցէ
21 վասն ձեր։ Զի ամենեքին զանձանց
խնդրեն, եւ ոչ զՅիսուսի Քրիստոսի։
22 Բայց զփորձ նորա գիտէք եւ դուք,
զի իբրեւ որդի հօր ծառայեաց ընդ իս
23 յաւետարանին։ Արդ զսա ակն ունիմ
արձակել՝ որպէս նոյնհետայն զանձնէ
24 տեսանիցեմ։ Այլ յուսացեալ եմ ի Տէր
25 թէ եւ ես իսկ ընդ հուպ եկից։ Բայց
լաւ համարեցայ զԵպափրոդիտոս զեղ-
բայր եւ զգործակից եւ զզինուորակից
իմ, զձեր առաքեալ եւ զպաշտօնեայ
26 իմոց պիտոյից՝ առաքել առ ձեզ։ Քանզի
եւ ինքն իսկ յոյժ [4]անձկացեալ է տե-
սանել զամենեսին զձեզ՟. եւ հոգայր,
27 զի ձեր լուեալ էր թէ խօթացաւ։ Եւ
արդարեւ խօթացաւ մերձ ի մահ, այլ
Աստուած ողորմեցաւ նմա. ոչ նմա
միայն՝ այլ եւ ինձ, զի մի՛ տրտմու-
թիւն ի վերայ տրտմութեան կրիցեմ։
28 Արդ փութապէս յղեցի զնա, զի տեսեալ

[1] Բազումք, աւետարանին Քրիստոսի
[2] Ի Յոյնին՝ յոմանս, յիս, յոմանս՝ պակասի
[3] Ի բազումս պակասի

[4] Բազումք, անձկացեալ է ամենեցուն ձեզ

զնա միւսանգամ ուրախ լինիցիք, եւ
29 *ես առանց տրտմութեան եղէց։ Ընկալ-*
ջիք զնա ի Տէր ամենայն խնդութեամբ,
եւ զայնպիսիսն առ պատուականս ու-
30 *նիջիք. Զի վասն գործոյ Տեառն մին-*
չեւ ի մահ մերձեցաւ, գուն գործեալ
ոգւովք չափ, զի լցցէ զձեր պակասու-
թիւն իմոյ սպասաւորութեան։ ՎՁ

ԳԼ. Գ

1 **Ա***յսուհետեւ, եղբարք իմ, ուրախ*
լերուք ի Տէր. զնոյն գրել առ ձեզ ինձ
ոչ դանդաղելի է, եւ ձեզ կարի զգու-
2 *շալի։ Զգոյշ եղերուք ի շանց անտի,*
զգոյշ եղերուք ի չար մշակաց անտի,
զգոյշ եղերուք ի կրճատութենէ անտի։
3 *Զի թլփատութիւնն մեք եմք, որ* [1]*Հոգ-*
ւովն Աստուծոյ" պաշտեմք, եւ պար-
ծիմք ի Քրիստոս Յիսուս, եւ ոչ ի
4 *մարմին պանծացեալ եմք։ Թէպէտ եւ*
ես իսկ զնոյն վստահութիւն ունիմ
եւ ի մարմնի. եթէ [2]*ոք համարիցի այլ-*
ազգ վստահ" լինել ի մարմին, առաւել
5 *եւս ես. Թլփատութեամբ ութօրեայ,*
յազգէ Իսրայելի, ի ցեղէ Բենիամենի,
Եբրայեցի յԵբրայեցւոց, ըստ օրինացն
6 *փարիսեցի. Ըստ նախանձայոյզն լինե-*
լոյ՝ հալածէի զեկեղեցին. ըստ արդա-
րութեան օրինացն՝ լեալ անարատ։
7 *Այլ որ ինչ ինձ շահն էր՝ զայն վնաս*
8 *համարիմ վասն Քրիստոսի։ Այլ եւ*
համարիմ իսկ զամենայն վնաս վասն
առաւել գիտութեանն Յիսուսի Քրիս-
տոսի Տեառն մերոյ. վասն որոյ յամե-
նայնէ զրկեցայ, եւ համարիմ կղկղանս,
9 *զի զՔրիստոս շահեցայց, Եւ գտայց*
ի նմա. իբրեւ ոչ եթէ զիմ ինչ ար-
դարութիւն որ յօրինաց անտի է՝ ու-
նիցիմ, այլ՝ [3]*զհաւատոցն Քրիստոսի,*
որ յԱստուծոյ արդարութիւնն է" հա-
10 *ւատովք. Ճանաչել զնա եւ զզօրու-*
թիւն յարութեան նորա եւ զհաղոր-
դութիւն չարչարանաց նորա, կերպա-
11 *րանակից լինել մահու նորա. Թէ որ-*
պէս հասից ի մեռելոցն յարութիւն։
12 *Ոչ ոչ եթէ արդէն առեալ իցեմ, կամ*
արդէն կատարեալ իցեմ. զհետ մտեալ
եմ թէ հասից, [4]*մանաւանդ թէ ըմբռ-*
նեալ իսկ իցեմ" ի Քրիստոսէ Յիսու-
13 *սէ։ Եղբարք, ես ոչ համարիմ զանձն*
իմ թէ հասեալ իցեմ. բայց մի ինչ է՝
զի զառ ի յետոյսն մոռացեալ է, եւ ի
14 *յառաջադէմսն նկրտեալ եմ. Ուշ եդեալ*
ընթանամ ի կէտ [5]*կոչմանն Աստուծոյ*
15 *ի Քրիստոս Յիսուս։ Այսուհետեւ որ*
միանգամ կատարեալքդ էք՝ զայս խոր-
հեցարուք, եւ եթէ այլազգ ինչ խոր-
հիցիք, սակայն եւ զայն Աստուած
16 *ձեզ յայտնեսցէ. Բայց յոր ժամանե-*
ցաքս, զնոյն խորհել եւ ամին կանոնի
17 *միաբան լինել։ Նմանողք ինձ եղիջիք,*
եղբարք, եւ գիտասջիք զայնպիսիսն
որ այնպէսն գնայցեն, որպէս ունիքդ
18 *զմեզ* [6]*ձեզ օրինակ։ Զի բազումք գնան,*
զորոց բազում անգամ ասէի ձեզ, բայց
արդ եւ լալով իսկ ասեմ, զթշնամեաց
19 *խաչին Քրիստոսի։ Որոց կատարածն*
կորուստ է, որոց աստուած որովայնն
[6]*իւրեանց է, եւ փառք՝ ամօթն իւր-*
եանց, որք զերկրաւորս եւեթ խորհին։
20 *Այլ մեր առաքինութիւն յերկինս է,*
ուստի եւ Փրկչին ակն ունիմք, Տեառն
21 *Յիսուսի Քրիստոսի. Որ նորոգեսցէ*
զմարմին խոնարհութեան մերոյ՝ կեր-
պարանակից լինել մարմնոյ փառաց իւ-
րոց, ըստ զօրութեանն առ ի կարող
լինելոյ հնազանդեցուցանել ընդ իւրեւ
զամենայն։

ԳԼ. Դ

1 **Ա***յսուհետեւ, եղբարք իմ սիրելիք եւ*
անձկալիք, ուրախութիւն իմ եւ պսակ,
այսպէս հաստատուն կացէք ի Տէր,
սիրելիք։
2 *Զեւոդիա աղաչեմ եւ զՍիւնտիք ա-*
3 *ղաչեմ, զնոյն խորհել ի Տէր։ Այո, ա-*
ղաչեմ եւ զքեզ, մտերիմ իմ եւ լծա-
կից, եւ դու օգնական լինիջիր նոցա
որք յաւետարանին նահատակեցան ընդ
իս Կղեմաւ հանդերձ եւ այլովք գոր-
ծակցօք իմովք, որոց անուանքն ի
4 *դպրութեան կենաց։ Ուրախ լերուք*
ի Տէր յամենայն ժամ. դարձեալ ա-
5 *սեմ, Ուրախ լերուք։ Հեզութիւն ձեր*
յայտնի լիցի ամենայն մարդկան. Տէր

---

[1] Ոմանք, հոգւով զԱստուած
[2] Բազումք, այլ ոք համարիցի վստահ
[3] Կամ, զարդարութիւն հաւատովքն Քրիստոսի որ յԱստուծոյ է

[4] Յոյնն, որոյ վասն ըմբռնեալ եմ
[5] Յոյնն, վերին կոչմանն [6] ի Յոյնն գոլով

6 մերձ է։ Մի՛ ինչ հոգայք, այլ [1]ամե-
նայն աղօթիւք եւ խնդրուածովք, գո-
հութեամբ խնդրուածք ձեր յայտնի
7 լիցին առ Աստուած։ Եւ խաղաղու-
թիւնն Աստուծոյ որ ի վեր է քան զա-
մենայն միտս՝ պահեսցէ զսիրտս ձեր
եւ զմիտս ի Քրիստոս Յիսուս։
8 Ապ. Այսուհետեւ, եղբարք, որ ինչ
ճշմարտութեամբ է, որ ինչ պարկեշ-
տութեամբ, որ ինչ արդարութեամբ,
որ ինչ սրբութեամբ, որ ինչ սիրով,
որ ինչ համբաւ բարեաց, որ ինչ քա-
ջութեամբ, որ ինչ գովութեամբ՝ զայն
9 խորհիջիք։ Զոր ուսարուքն եւ ըն-
կալարուք եւ լուայք եւ տեսէք յիս՝
զայն արարէք. եւ Աստուած խաղա-
ղութեան եղիցի ընդ ձեզ։
10 Ուրախ եղէ ես ի Տէր յոյժ, զի եւ
դուք զմտաւ ածէք հոգալ ինչ վասն
իմ, որպէս եւ հոգայիքն, բայց [2]բար-
11 բարէիք իմնէ"։ Իբր ոչ առ կարօտու-
թեան ինչ ասեմ, զի ես ուսայ որովք
12 կարեմ բաւական լինել։ Գիտեմ նուա-
զել, գիտեմ առաւելուլ. յամենայնի
ամենեւին խելամուտ եմ ե՛ւ յագել ե՛ւ
քաղցենալ, ե՛ւ առաւելուլ ե՛ւ նուա-
13 զել։ Յամենայնի կարող եմ [3]այնու որ
14 զօրացոյցն զիս։ Բայց բարւոք արարէք

զի կցորդ եղերուք ինձ ի նեղութեանս։
15 Գիտէք եւ դուք, Փիլիպպեցիք, զի ի
սկզբան աւետարանին իբրեւ ելի ես
ի Մակեդոնիայ, եւ ոչ մի եկեղեցի հա-
ղորդեաց ինձ յաղագս տալոյ եւ առնլոյ,
16 բայց միայն դուք. Զի եւ ի Թեսաղո-
նիկէ միանգամ եւ երկիցս զպէտս իմ
17 տուք բերել։ Իբր ոչ եթէ խնդրեմ
զտուրսն, այլ խնդրեմ զպտուղն որ
18 յաճախէ ի բան ձեր։ Այլ իմ առեալ
զամենայն եւ առաւելեալ եմ. ընկա-
լայ, եւ լի եմ ի ձեռն Եպափրոդիտեայ,
որ է ի ձէնջ հոտ անուշից, պատարագ
19 ընդունելի՝ հաճոյ Աստուծոյ։ Եւ Աս-
տուած իմ լի արասցէ զամենայն պէտս
ձեր ըստ իւրում մեծութեանն փառօք
20 ի Քրիստոս Յիսուս։ Այլ Աստուծոյ
եւ Հօր մերում փառք յաւիտեանս յա-
ւիտենից։ Ամէն։
21 Ողջոյն տաջիք ամենայն սրբոց ի
22 Քրիստոս Յիսուս։ Ողջոյն տան ձեզ
23 որ ընդ իս են եղբարք։ Ողջոյն տան
ձեզ ամենայն սուրբք, մանաւանդ որ
24 ի տանէ Կայսեր են։ Շնորհք Տեառն
Յիսուսի Քրիստոսի [4]ընդ ոգւոյդ ձե-
րում"։ Ամէն։

Առ Փիլիպպեցիս գրեցաւ ի Հռովմէ ի ձեռն
Եպափրոդիտեայ։

[1]Յոյնն, յամենայնի
[2]Այսինքն, չէք մարթ
[3]Ոմանք, Քրիստոսիւ
[4]Ոմանք, ընդ ձեզ. ընդ ամենեսին

ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԱԲ. ՊԱՒՂՈՍ, *առաքեալ Յիսուսի*
Քրիստոսի կամօքն Աստուծոյ, եւ Տի-
2 *մոթէոս եղբայր, Առ Կողոսացիս սուրբս*
եւ հաւատացեալս եղբարս ի Քրիս-
տոս. շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղու-
թիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ [1]եւ ի
Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ":
3 *Գոհանամք զԱստուծոյ եւ զՀօրէ*
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, յա-
մենայն ժամ վասն ձեր աղօթս [2]առնել,
4 *Իբրեւ լուաք" զհաւատսն ձեր որ ի*
Քրիստոս Յիսուս [3]ի Տէր մեր", եւ
զսէրն զոր ընդ ամենայն սուրբս ունիք.
5 *Վասն յուսոյն որ պահի ձեզ յերկինս,*
զորմէ յառաջագոյն լուարուք բանիւն
6 *ճշմարտութեան աւետարանին, Որ ե-*
հաս առ ձեզ, որպէս ընդ ամենայն
աշխարհ աճէ եւ պտղաբերէ, որպէս
եւ ի ձերում միջի, յօրէ յորմէ լուա-
րուք եւ ծանեայք զշնորհսն Աստուծոյ
7 *ճշմարտութեամբ. Որպէս եւ ուսա-*
րուք յԵպափրեայ սիրելւոյ ծառայակցէ
մերմէ, որ է հաւատարիմ վասն ձեր
8 *պաշտօնեայ [4]Յիսուսի. Որ եւ պատ-*
մեաց մեզ զձեր սէրն Հոգւով:
9 *Վասն այնորիկ եւ մեք, յօրէ յորմէ*
լուաք, ոչ դադարեմք վասն ձեր ա-
ղօթս առնել եւ խնդրուածս մատու-
ցանել, զի լնուցուք [5]զգիտութիւն կա-
մաց նորա ամենայն իմաստութեամբ
10 *եւ հոգեւոր հանճարով. Գնալ ձեզ ար-*
ժանի Տեառն յամենայն հաճութեան,
յամենայն գործս բարութեան պտղա-
բերք եւ աճեցունք գիտութեամբն Աս-
11 *տուծոյ. Ամենայն զօրութեամբ զօրա-*
ցեալք ըստ զօրութեան փառաց նո-
րա յամենայն համբերութիւն եւ եր-
կայնմտութիւն ուրախութեամբ:
12 ԱԳ. *Գոհանալ [6]զՀօրէ որ [7]կոչեաց*
[8]զմեզ ի մասն վիճակի սրբոցն ի լոյս.
13 *Որ փրկեաց զմեզ յիշխանութենէ խա-*
ւարի, եւ փոխեաց [3]զմեզ յարքայու-
14 *թիւն Որդւոյն իւրոյ սիրելւոյ. Որով*
ունիմք զփրկութիւն արեամբն նորա,
[3]եւ զթողութիւն մեղաց՝ [3]մարմնովն
15 *նորա." Որ է պատկեր աներեւութին*
Աստուծոյ, անդրանիկ ամենայն արա-
16 *րածոց. Զի նովաւ հաստատեցաւ ա-*
մենայն որ ինչ յերկինս եւ որ ինչ
յերկրի, որ երեւին եւ որ ոչն երեւին,
եթէ՛ աթոռք, եթէ՛ տէրութիւնք, եթէ՛
պետութիւնք, եթէ՛ իշխանութիւնք.
ամենայն ինչ նովաւ եւ ի նոյն հաս-
17 *տատեցաւ. Եւ նա է յառաջ քան զա-*
մենայն, եւ ամենայն ինչ նովաւ եկաց
18 *բովանդակ. Եւ նա է գլուխ մարմնոյ,*
եկեղեցւոյ. որ է սկիզբն, անդրանիկ
ի մեռելոց, զի եղիցի ինքն յամենայնի
19 *յառաջացեալ. Զի ի նմա հաճեցաւ ա-*
մենայն լրումն [3]Աստուածութեանն
20 *բնակել. Եւ նովաւ հաշտեցուցանել*
զամենայն ի նոյն, արար խաղաղու-
թիւն արեամբ խաչին իւրոյ, [9]որ ինչ
յերկրի եւ որ ինչ յերկինս:
21 *Եւ զձեզ որ երբեմն օտարացեալքն*
էիք եւ թշնամիք խորհրդովք ի գործսն
22 *չարութեան, Այժմ աւադիկ հաշտե-*
ցոյց անդամովք մարմնոյ իւրոյ ի ձեռն
մահուան [1]իւրոյ, յանդիման կացու-
ցանել զձեզ սուրբս եւ ամբիծս եւ

---

[1] Յոմանս ոչ կայ
[2] Յոյնն, արարեալ, (4) Լուեալ
[3] Ի Յոյնսն ոչ կայ
[4] Յոյնն, Քրիստոսի
[5] Կամ, գիտութեամբ
[6] Ոմանք, զԱստուծոյ Հօրէ
[7] Բազումք, բաւական արար
[8] Ոմանք. զձեզ
[9] Յոյնն, Նովաւ, որ

23 անարատս առաջի նորա · Եթէ կայցէք
ի հաւատսն արմատացեալք եւ հաս-
տատեալք, եւ անշարժք ի յուսոյ ա-
ւետարանին զոր լուարուք, քարոզե-
լոյ ընդ ամենայն արարածս ի ներքոյ
երկնից, որոյ եղէ ես Պաւղոս պաշ-
տօնեայ ։
24 ԱԴ· Եւ արդ ուրախ եմ ի չարչա-
րանս իմ վասն ձեր, եւ լնում զպակա-
սութիւն նեղութեանցն Քրիստոսի ի
մարմնի իմում վասն մարմնոյ նորա,
25 որ է եկեղեցի · Որոյ եղէ ես [1]Պաւղոս
պաշտօնեայ ըստ տնտեսութեանն Աս-
տուծոյ, որ տուեալ է ինձ ի ձեզ կա-
26 տարել զբանն Աստուծոյ, Զխորհուրդն
որ ծածկեալ էր ի յաւիտեանցն եւ յազ-
գաց, որ այժմ յայտնեցաւ սրբոց իւ-
27 րոց · Որոց կամեցաւ Աստուած ցու-
ցանել թէ զինչ է մեծութիւն փառաց
խորհրդոյն նորա ի հեթանոսս, որ է
28 Քրիստոս ի ձեզ, յոյսն փառաց · Զոր
մեքն քարոզեմք, եւ խրատեմք զամե-
նայն մարդ, եւ ուսուցանեմք զամե-
նայն մարդ ամենայն [1]հոգեւոր իմաս-
տութեամբ, զի կացուսցուք զամենայն
մարդ կատարեալ ի Քրիստոս Յիսուս ·
29 Յոր եւ աշխատիմ պատերազմեալ ըստ
յաջողութեան նորա որ յաջողեալ է
յիս զօրութեամբ ։

ԳԼ· Բ

1 Կամիմ զի գիտիցէք դուք որպիսի՛
ճգնութիւն ունիմ յանձին վասն ձեր եւ
վասն Լաւոդիկեցւոցն, եւ որոց չիցէ
2 տեսեալ զերեսս իմ մարմնով · Զի մխի-
թարեսցին սիրտք նոցա տեղեկացեալք
սիրով, եւ յամենայն մեծութիւն լրու-
թեան իմաստութեան՝ ի գիտութիւն
խորհրդոյն [2]Աստուծոյ ի Քրիստոս Յի-
3 սուս". Յորում ամենայն գանձք իմաս-
տութեան եւ գիտութեան ծածկեալ
4 կան ։ Այլ զայս ասեմ, զի մի՛ ոք զձեզ
5 զառանցուսցէ պատիր բանիւք ։ Զի
թէպէտ եւ մարմնով հեռի եմ, այլ հոգ-
ւով ընդ ձեզ եմ · խնդամ, իբրեւ տե-
սանեմ զկարգն ձեր եւ զհաստատու-
թիւն հաւատոցն ձերոց որ ի Քրիստոս
6 [3]Յիսուս ։ Արդ որպէս ընկալարուք
զՔրիստոս Յիսուս զՏէր, նովին գնաս-
7 ջիք · Արմատացեալք եւ շինեալք ի նա
եւ հաստատեալք ի հաւատս որպէս
ուսարուքն, առաւելեալք ի նմին գո-
հութեամբ ։ ՎԶ
8 Զգոյշ լերուք մի՛ ոք իցէ որ զձեզ
կողոպտիցէ ճարտարմտութեամբ եւ
սնոտի խաբէութեամբ, որք ըստ մարդ-
կան աւանդութեան եւ ըստ տարերց
աշխարհիս, եւ ոչ ըստ [1]Յիսուսի Քրիս-
9 տոսի · Զի ի նմա բնակէ ամենայն
լրումն Աստուածութեանն մարմնա-
10 պէս ։ Եւ էք դուք նովաւ լցեալք, որ
է գլուխ ամենայն իշխանութեան եւ
11 պետութեան · Որով թլփատեցարուք
[3]հաւատովք զանձեռագործ թլփատու-
թիւնն՝ ի մերկանալ զանդամս [4]մարմ-
նոյ թլփատութեամբն Քրիստոսի ·
12 Թաղեալք ընդ նմին ի մկրտութեանն,
որով եւ ընդ նմին յարեայք հաւա-
տովք Աստուծոյ ազդեցութեանն, որ
13 յարոյց զնա ի մեռելոց ։ Եւ զձեզ որ
երբեմն մեռեալն էիք ի մեղս եւ յան-
թլփատութեան մարմնոյ ձերոյ՝ կեն-
դանացոյց յանձին իւրում · շնորհեաց
14 մեզ զամենայն յանցանս մեր, Եւ ջնջ-
եաց զձեռագիր մերոյ հակառակու-
թեանն հրամանօքն [3]իւրովք որ կայր
մեզ հակառակ, եբարձ զայն ի միջոյ
եւ բեւեռեաց ընդ խաչափայտին ·
15 Մերկեաց զիշխանութիւնս եւ զպե-
տութիւնս, յայտ յանդիման խայտա-
ռակեաց նշաւակեալ զնոսա յանձին
իւրում [3]ի յարութեան իւրում"։
16 Մի՛ ոք այսուհետեւ զձեզ դատեսցի
ուտելով կամ ըմպելով կամ մասամբք
տօնից, կամ ամսամտիւք, կամ շա-
17 բաթուք · Որ են ստուերք հանդերձե-
18 լոցն, այլ մարմինն՝ [5]Քրիստոս է ։ Մի՛
ոք զձեզ խաբեսցէ, որ կամիցի խո-
նարհութեամբ եւ կրօնիւք հրեշտա-
կաց, զոր չիցէ տեսեալ, զրահեա վա-
րել՝ տարապարտ հպարտացեալ ի մտաց
19 մարմնոյ իւրոյ · Եւ ոչ ունիցի զԳլուխն
[1]Քրիստոս, ուստի ամենայն մարմինն
յօդիւք եւ խաղալեօք տարաբերեալ
եւ խառնեալ՝ աճէ զաճումն Աստու-
20 ծոյ ։ Եթէ մեռարուք ընդ Քրիստոսի
ի տարերց աշխարհիս, զի՞ եւս իբրեւ

[1] ի Բազումս պակասի [3] ի Յոմանս պակասի
[2] Ոմանք, Աստուծոյ Հօր և Քրիստոսի

[4] Ոմանք, մարմնոյ մեղաց
[5] Յոմանս, Քրիստոսի

զկենդանիս աստէն յաշխարհի կրօնա-
21 *ւորիք. Մի՛ մերձենար, մի՛ ճաշա-*
22 *կեր, մի՛ հուպ լինիր. Որ է ամենայն*
ինչ ի պէտս ապականութեան, ըստ
պատուիրանաց եւ վարդապետութեան
23 *մարդկան, Որ յիմաստութիւն իմն հա-*
մարէ ինքնակամ կրօնիւք եւ խոնար-
հութեամբ եւ անխնայութեամբ մարմ-
նոյ, եւ ոչ ի պատիւ ինչ լրութեան
մարմնոյ։

ԳԼ. Գ

1 **Ե***թէ յարերուք ընդ Քրիստոսի, ապա*
զվերինն խնդրեցէք, ուր Քրիստոսն
2 *նստի ընդ աջմէ Աստուծոյ։ Զվերինն*
խորհեցարուք, մի՛ զայս որ յերկրի
3 *աստ է։ Քանզի մեռարուք, եւ կեանքն*
ձեր ծածկեալ են ընդ Քրիստոսի յԱս-
4 *տուած։ Իսկ յորժամ Քրիստոս յայտ-*
նեսցի, կեանքն ձեր, յայնժամ եւ դուք
ընդ նմա յայտնեսջիք փառօք։
5 *Սպանէք այսուհետեւ զանդամս ձեր*
զերկրաւորս. [1]ի բաց ընկեցէք" զպոռ-
նկութիւն, զպղծութիւն, զբիծ, զցան-
կութիւն չարեաց, եւ զագահութիւն՝
6 *որ է կռապաշտութիւն. Վասն [2]որոյ*
գայ բարկութիւն Աստուծոյ ի վերայ
7 *որդւոյն անհաւանութեան. Որովք*
եւ դուք երբեմն գնայիք, մինչ կեն-
8 *դանիքն էիք ի նոսա։ Արդ ի բաց*
թօթափեցէք եւ դուք զայն ամենայն.
զբարկութիւն, զսրտմտութիւն, զչա-
րութիւն, զհայհոյութիւն, զխեղկա-
9 *տակութիւն ի բերանոց ձերոց։ Մի՛*
ստէք միմեանց. մերկացարուք զհին
10 *մարդն գործովքն իւրովք. Եւ զգեցա-*
րուք զնորն՝ նորոգեալ ի գիտութիւն
11 *ըստ պատկերի Արարչին իւրոյ. Ուր*
ոչ է Հրեայ եւ ոչ հեթանոս, թլփա-
տութիւն եւ անթլփատութիւն, խուժ
դուժ, Սկիւթացի, ծառայ, ազատ.
այլ ամենայն եւ յամենայնի Քրիստոս։
12 *Զգեցարուք այսուհետեւ իբրեւ ընտ-*
րեալք Աստուծոյ, սուրբք եւ սի-
րեցեալք, զգութ, զողորմութիւն,
զքաղցրութիւն, զխոնարհութիւն,
13 *զհեզութիւն, զերկայնմտութիւն. Նե-*
րել միմեանց, շնորհել իրերաց, եթէ
ուրուք զումեքէ տրտունջ ինչ իցէ.
որպէս [3]Աստուած Քրիստոսիւ" շնորհ-
14 *եաց ձեզ, նոյնպէս եւ դուք։ Եւ ի*
վերայ այսր ամենայնի զսէրն՝ որ է
15 *զօդ կատարմանն. Եւ խաղաղութիւնն*
[4]Քրիստոսի հաստատեսցի ի սիրտս ձեր,
յոր եւ կոչեցարուքն միով մարմնով.
եւ գոհացողք լինիջիք։
16 **Աճ.** *[1]Զի բանն Քրիստոսի բնակեսցէ*
ի ձեզ առատապէս, ամենայն իմաս-
տութեամբ ուսուցանել եւ խրատել
զմիմեանս, սաղմոսիւք եւ օրհնու-
թեամբք եւ երգովք հոգեւորօք՝ [1]եւ
շնորհօք օրհնել ի սիրտս ձեր զԱս-
17 *տուած։ Եւ զամենայն զոր եւ առնի-*
ցէք բանիւք եւ արդեամբք, զամենայն
յանուն Տեառն Յիսուսի արասջիք. գո-
հացողք լինիջիք զԱստուծոյ եւ զՀօրէ
նովաւ։
18 *Կանայք, հնազանդ լերուք արանց*
19 *ձերոց, որպէս եւ վայել է ի Տէր։ Արք,*
սիրեցէք զկանայս ձեր, եւ [5]մի՛ դառ-
20 *նացուցանէք զնոսա"։ Որդիք, հնա-*
զանդ լերուք ծնողաց ձերոց յամե-
նայնի, զի այն է հաճոյ առաջի Տեառն։
21 *Հարք, մի՛ զայրացուցանէք զորդիս*
22 *ձեր, զի մի՛ տրտմեսցին։ Ծառայք,*
հնազանդ լերուք տերանց ձերոց յա-
մենայնի, մի՛ առ ականէ ծառայու-
թեամբ իբրեւ մարդահաճոյք, այլ միա-
մտութեամբ սրտի երկնչել ի Տեառնէ.
23 *Զոր ինչ առնիցէք՝ սրտի մտօք գոր-*
ծեսջիք, իբրեւ Տեառն եւ ոչ իբրեւ
24 *մարդկան։ Գիտասջիք զի ի Տեառնէ*
առնուցուք զհատուցումն ժառանգու-
թեան [6]ձերոյ. քանզի Տեառն Քրիս-
25 *տոսի ծառայէք։ Իսկ ապիրատն ըն-*
կալցի ըստ իւրում ապիրատութեանն,
զի չիք ակնառութիւն [6]առաջի Աս-
տուծոյ"։

ԳԼ. Դ

1 **Տ***եարք, զիրաւունս եւ զհաւասարու-*
թիւն ծառայից ձերոց շնորհեցէք, գի-
տասջիք զի եւ ձեր Տէր գոյ յերկինս։
2 *Աղօթիցստէպ կացէք, հսկել ի նմին*
3 *գոհութեամբ։ Աղօթս արարէք միան-*
գամայն եւ վասն մեր, զի Աստուած

---

[1]Ի Յոյնն պակասէ [2]Յոյնն, որոց

[3]Ի Յոյն օրինակս ոմանս՝ Տէր, այլ՝ Քրիստոս
[4]Ոմանք, Աստուծոյ
[5]Յոյնն, մի՛ զայրանայք առ նոսա
[6]Ի Յունարէն պակասէ

բացցէ մեզ դուռն բանին՝ խօսել զխոր-
հուրդն Քրիստոսի, վասն որոյ եւ կապ-
4 *եալս կամ, Զի յայտնի արարից զնա,*
որպէս արժան իցէ ինձ խօսել ։
5 ԱՁ․ *Իմաստութեամբ գնասջիք առ*
արտաքինսն՝ զնոց առեալ զժամանակս։
6 *Եւ բանն ձեր յամենայն ժամ լի շնոր-*
հօք [1]Տեառն՝ իբրեւ" աղիւ համեմեալ
լիցի, գիտել որպէս արժան իցէ ձեզ
իւրաքանչիւր ումեք տալ պատաս-
խանի ։
7 *Այլ որ ինչ զինէն իցէ՝ ցուցցէ ձեզ*
զամենայն Տիւքիկոս սիրելի եղբայր
եւ հաւատարիմ պաշտօնեայ եւ ծա-
8 *ռայակից ի Տէր․ Զոր առաքեցի առ*
ձեզ դմին իրի, զի գիտասջիք վասն
մեր, եւ մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր,
9 *Ոնեսիմաւ հանդերձ եղբարբ հաւա-*
տարմաւ եւ սիրելեաւ որ է ի ձէնջ․
զամենայն ինչ ցուցցեն ձեզ որ ինչ
10 *աստ է ։ Ողջոյն տայ ձեզ Արիստարքոս*
գերեկից իմ, եւ Մարկոս եղբօրորդի
Բառնաբայ․ (վասն որոյ առէք պատ-
ուէր եթէ եկեսցէ առ ձեզ, ընկալջիք
11 *զնա․) Եւ Յիսուս որ անուանեալն է*
Յուստոս, որք են ի թլփատութենէ
անտի․ զի դոքա միայն գործակից ե-
ղեն ինձ յարքայութեանն Աստուծոյ,
որք եւ եղեն իսկ ինձ մխիթարութիւն ։
12 *Ողջոյն տայ ձեզ Եպափրաս որ ի ձէնջ*
ծառայ Քրիստոսի Յիսուսի է․ յամե-
նայն ժամ պատերազմեալ վասն ձեր
յաղօթս, զի կայցէք կատարեալք եւ
լցեալք յամենայն կամս Աստուծոյ ։
13 *Վկայեմ նմա, զի բազում աշխատու-*
թիւն ունի վասն ձեր եւ վասն Լաւո-
դիկեցւոցն, եւ վասն այնոցիկ որ յԵ-
14 *րապոլիսն են ։ Ողջոյն տայ ձեզ Ղու-*
կաս բժիշկ [1]եւ սիրելի, եւ Դեմաս ։
15 *Ողջոյն տաջիք եղբարց որ են ի Լա-*
ւոդիկիա, եւ Նիմփայ եւ որ առանին
16 *եկեղեցին է նորա ։ Եւ յորժամ ըն-*
թեռնուցու առ ձեզ թուղթդ, արաս-
ջիք զի եւ ի Լաւոդիկեցւոց եկեղեցւոյն
ընթերցցի․ եւ զառ ի Լաւոդիկեցւոցն՝
17 *զի եւ դուք ընթեռնուցուք ։ Եւ ասաս-*
ջիք ցԱրքիպպոս, Զգոյշ լեր սպասա-
ւորութեանդ զոր ընկալար ի Տէր, զի
18 *զայդ կատարեսցես ։ Ողջոյնդ ձեռին*
իմոյ Պաւղոսի է․ յուշ լիցին ձեզ կա-
պանքս իմ ։ Շնորհք ընդ ձեզ ։[2]

Առ Կողոսացիս գրեցաւ ի Հռովմէ ի ձեռն Տիւքիկեայ եւ Ոնեսիմեայ ։

[1] Ի Յոյնն պակասի

[2] Ոմանք ի Յոյն եւ ի Հայ օրինակաց յաւելուն, Ամէն ։

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԲԿ. ՊԱՒՂՈՍ եւ Սիղուանոս եւ Տի-
մոթէոս, եկեղեցւոյդ Թեսաղոնիկե-
ցւոց յԱստուած Հայր մեր եւ ի Տէր
2 Յիսուս Քրիստոս. Շնորհք ընդ ձեզ
եւ խաղաղութիւն[1]։
Գոհանամք զԱստուծոյ յամենայն
ժամ վասն ձեր ամենեցուն յիշատակ
3 առնել յաղօթս մեր, Անդադար յիշել
զձեր գործն հաւատոց եւ զվաստակ
սիրոյ եւ զհամբերութիւն յուսոյ Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի առաջի Աս-
4 տուծոյ եւ Հօր մերոյ. Գիտէք, եղ-
բարք սիրեցեալք յԱստուծոյ, զընտ-
5 րութիւնն ձեր. Զի աւետարանն մեր
ոչ եղեւ առ ձեզ միայն բանիւ, այլ եւ
զօրութեամբ եւ Հոգւով Սրբով եւ
լրութեամբ բազմաւ, որպէս եւ գիտէք
իսկ թէ որպիսիք եղաք ի միջի ձե-
6 րում վասն ձեր։ Եւ դուք նմանեալք
մեզ եւ Տեառն՝ ընկալայք զբանն ի բա-
զում նեղութեան խնդութեամբ Հոգ-
7 ւոյն Սրբոյ. Լինել ձեզ օրինակ ամե-
նայն հաւատացելոց որ են ի Մակեդո-
8 նիա եւ յԱքայիա։ Զի ի ձէնջ հնչեաց
բանն [2]Աստուծոյ, ոչ միայն ի Մակե-
դոնիա եւ յԱքայիա, այլ յամենայն
տեղիս հաւատքն ձեր որ առ Աստուած
են՝ ելանեցան, զի այսուհետեւ ոչինչ
9 է պիտոյ մեզ եւ խօսել ինչ։ Զի նո-
քին իսկ պատմեն վասն մեր, թէ որ-
պէս եղեւ մեզ մուտ առ ձեզ, եւ որ-
պէս դարձայք առ Աստուած ի կռոց
անտի՝ ծառայել Աստուծոյ կենդանւոյ
10 եւ ճշմարտի, Եւ ակն ունել Որդւոյ
նորա յերկնից, զոր յարոյց ի մեռե-
լոց, զՅիսուս, որ [3]փրկելոցն է՝ զմեզ
ի բարկութենէ անտի որ գալոցն է։

ԳԼ. Բ

1 ԲԴ. Դուք ինքնին գիտէք, եղբարք,
զմուտն մեր առ ձեզ, զի ոչ ընդու-
2 նայն ինչ եղեւ. Այլ յառաջագոյն չար-
չարեալք եւ թշնամանեալք որպէս եւ
դուք իսկ գիտէք, ի մէջ Փիլիպեցւոց,
համարձակեցաք Աստուծով մերով՝
պատմել ձեզ զաւետարանն Աստուծոյ
3 մեծաւ պատերազմաւ։ Զի [4]մխիթա-
րութիւնն մեր ոչ ի մոլորութենէ է եւ
ոչ ի պղծութենէ եւ ոչ նենգութեամբ.
4 Այլ որպէս ընտրեցաք յԱստուծոյ հա-
ւատարիմ լինել աւետարանին, նոյն-
պէս եւ խօսիմք, ոչ իբրեւ մարդկան
հաճոյ լինել, այլ Աստուծոյ որ քննէ
5 զսիրտս մեր։ Զի ոչ երբեք բանիւք
ողոքանաց եղեաք առ ձեզ, որպէս եւ
դուք իսկ գիտէք, եւ ոչ ի պատճառս
ագահութեան, որպէս եւ Աստուած
6 վկայէ. Եւ ոչ խնդրէաք փառս ի մարդ-
7 կանէ, ոչ ի ձէնջ եւ ոչ յայլոց։ Կա-
րող էաք որպէս Քրիստոսի առաք-
եալս ծանրանալ, այլ եղեաք հեզք ի
միջի ձերում, որպէս դայեակ մի՝ որ
8 սնուցանիցէ [5]մանկունս։ Նոյնպէս եւ
մեք գթայաք ի ձեզ, հաճոյ թուէր մեզ
տալ ձեզ ոչ միայն զաւետարանն Աս-
տուծոյ, այլ եւ զանձինս մեր, քանզի
9 սիրելիք մեր եղերուք։ [6]Յիշէք, եղ-
բարք, զվաստակն մեր եւ զջան, զի
զցայգ եւ զցերեկ գործէաք վասն չծան-
րանալոյ ումեք ի ձէնջ, եւ քարոզէաք
10 ձեզ զաւետարանն Աստուծոյ։ Դուք

[1] Ոմանք յաւելուն, յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ և ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ
[2] Բազում, Տեառն

[3] Յոյնն, փրկէն
[4] Կամ, յորդորումն
[5] Յոյնն, զմանկունս իւր
[6] Յոյնն, քանզի յիշէք

ինքնին վկայէք, եւ Աստուած, ո՛րպէս
սրբութեամբ եւ արդարութեամբ եւ
անբծութեամբ ձեզ հաւատացելոցդ եղ-
11 եաք. Որպէս եւ գիտէք իսկ, զի զիւ-
րաքանչիւր ոք ի ձէնջ, իբրեւ հայր
12 զորդիս, Մխիթարէաք եւ սփոփէաք
եւ դնէաք վկայութիւն գնալ ձեզ ար-
ժանապէս Աստուծոյ, որ կոչեացն զձեզ
13 յիւր արքայութիւնն եւ ի փառս։ Վասն
այնորիկ եւ մեք գոհանամք զԱստու-
ծոյ անպակաս, զի առեալ զլուր բա-
նին Աստուծոյ առ ի մէնջ՝ ընկալա-
րուք, ոչ իբրեւ զբան մարդկան, այլ
որպէս ճշմարիտ զբան Աստուծոյ,
որ եւ յաջողեալ իսկ է ի ձեզ հաւա-
14 տացեալսդ։ Զի դուք նմանողք եղե-
րուք, եղբարք, եկեղեցեացն Աստու-
ծոյ որ են ի Հրէաստանի ի Քրիստոս
Յիսուս. զի զնոյն չարչարանս չար-
չարեցայք եւ դուք ի ձերոց ազգակա-
15 նաց, որպէս եւ նոքայն ի Հրէից. Որք
եւ զՏէրն Յիսուս սպանին եւ [1]զմար-
գարէսն, եւ զմեզ հալածեցին, եւ
Աստուծոյ յաչաց ելին, եւ ամենայն
16 մարդկան հակառակ եղեն. Եւ ար-
գելուլին զմեզ խօսել հեթանոսաց զի
ապրեսցին, զի կատարեսցեն զմեղս
իւրեանց յամենայն ժամ. քանզի հաս-
եալ է ի վերայ նոցա բարկութիւն մին-
չեւ ի սպառ։
17 ԲՁ. Այլ մեք, եղբարք, թէպէտ եւ
որբ մնացաք ի ձէնջ առ ժամանակ մի
երեսօք եւ ոչ սրտիւք, առաւել եւս
փութացաք տեսանել զերեսս ձեր մե-
18 ծաւ ցանկութեամբ։ Վասն այսորիկ
կամեցայ գալ առ ձեզ ես Պաւղոս մի
անգամ եւ երկիցս, եւ խափանեաց
19 զմեզ Սատանայ։ Քանզի ո՞վ է մեր յոյս
կամ խնդութիւն կամ պսակ պարծա-
նաց մերոց, եթէ ոչ դուք [2]ի Տէր ա-
ռաջի Տեառն մերոյ Յիսուսի [3]Քրիս-
20 տոսի ի նորա գալստեանն։ Զի դուք
էք փառք մեր եւ խնդութիւն։

ԳԼ. Գ

1 Վասն որոյ ոչ եւս ունիմք ժոյժ, զի
բարւոք թուեցաւ մեզ միայն մնալ
2 յԱթէնս. Եւ առաքեցաք զՏիմոթէոս
զեղբայր [4]մեր եւ զգործակից աւետա-
րանին Աստուծոյ եւ Հօրն Քրիստոսի",
հաստատել զձեզ եւ մխիթարել վասն
հաւատոցն ձերոց։ ՎՋ
3 Զի մի՛ տագնապեսցէք ի նեղութիւնս
յայսոսիկ. քանզի դուք ինքնին իսկ
4 գիտէք զի ի սոյն կամք. Քանզի մինչ
առ ձեզն իսկ էաք, յառաջագոյն ա-
սէաք ձեզ թէ նեղութիւնք հասանելոց
են ի վերայ մեր, որպէս եւ եղեւ իսկ,
5 եւ գիտացէք։ Վասն այնորիկ եւ ես,
զի ոչ եւս ունէի ժոյժ, առաքեցի գի-
տել զհաւատսն ձեր, գուցէ արդեւք
փորձեաց եւ զձեզ փորձիչն, եւ ըն-
6 դունայն լինիցի ջանն մեր։ Բայց արդ
իբրեւ եկն Տիմոթէոս ի ձէնջ առ մեզ,
եւ ետ մեզ զաւետիս հաւատոցն ձե-
րոց եւ զսիրոյ, զի ունիք ի մտի զյի-
շատակս մեր բարեաց յամենայն ժամ,
ցանկացեալ էք տեսանել զմեզ, որպէս
7 եւ մեք զձեզ. Վասն այնորիկ մխիթա-
րեցաք ի ձեզ, եղբարք, ի վերայ ամե-
նայն վշտաց եւ նեղութեանց մերոց՝
8 ի ձեռն հաւատոցն ձերոց. Զի այժմ
կենդանի եմք, եթէ դուք հաստատուն
9 կայցէք ի Տէր։ Զի՞նչ կարեմք գոհու-
թիւն մատուցանել Աստուծոյ վասն
ձեր ի վերայ ամենայն խնդութեանն
զոր խնդամք վասն ձեր առաջի Աս-
10 տուծոյ մերոյ, Զցայգ եւ զցերեկ ա-
ռաւել եւս աղաչեմք տեսանել զերեսս
ձեր, եւ հաստատել զպակասութիւն
11 հաւատոցն ձերոց։ Այլ ինքն Աստուած
եւ Հայր մեր եւ Տէր մեր Յիսուս Քրիս-
տոս ուղղեսցէ զճանապարհս մեր առ
12 ձեզ։ Եւ զձեզ ինքն Տէր բազմապա-
տիկս եւ առաւելս արասցէ սիրով ընդ
միմեանս եւ առ ամենեսին, որպէս
13 եւ մեք ի ձեզ, Հաստատել զսիրտս
ձեր անարատս ի սրբութիւն առաջի
Աստուծոյ եւ Հօր մերոյ ի գալստեանն
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի հան-
դերձ ամենայն սրբովք իւրովք։

ԳԼ. Դ

1 ԳԿ. Այսուհետեւ, եղբարք, աղաչեմք
զձեզ եւ մխիթարեմք [5]ի Քրիստոս Յի-
սուս", զի որպէս ընկալարուք ի մէնջ,

---

[1] Ոմանք, զմարգարէս իւրեանց
[2] Ի Յոյնն պակասի [3] Յոմանս պակասի
[4] Ի Յոյնս՝ ոմանք, մեր և զպաշտօնեայ Աստուծոյ և զգործակից մեր յաւետարանին Քրիստոսի. այլք՝ մեր և զպաշտօնեայ Աստուծոյ յաւետարանին Քրիստոսի
[5] Բազումք, ի Տէր Յիսուս

Թէ ո՛րպէս պարտ իցէ ձեզ գնալ եւ հա-
ճոյ լինել Աստուծոյ. որպէս եւ գնայքդ
իսկ, զի եւս քան զեւս յաւելուցուք
2 ի նոյն։ Եւ գիտէք թէ որպիսի պատ-
ուիրանս տուաք ձեզ ի Տէր Յիսուս։
3 Զի այս են կամք Աստուծոյ՝ սրբու-
թիւն ձեր, ի բաց լինել ձեզ ի պոռնը-
4 կութենէ. Գիտել իւրաքանչիւր ումեք
ի ձէնջ զիւր աման ստանալ սրբու-
5 թեամբ եւ պատուով. Մի՛ ի ցաւս ցան-
կութեան, որպէս եւ [1]այլ հեթանոսք
6 որ ոչ գիտեն զԱստուած։ Մի՛ զան-
ցանել եւ զրկել յիրիք յայդմիկ զեղ-
բայր իւր, քանզի վրէժխնդիր է Տէր
ի վերայ ամենայնի այդորիկ. որպէս
յառաջագոյն ասացաք ձեզ եւ եղաք
7 վկայութիւն։ Քանզի ոչ կոչեաց զմեզ
Աստուած ի պղծութիւն, այլ ի սրբու-
8 թիւն։ Այսուհետեւ որ անարգէ, ոչ
զմարդ անարգէ, այլ զԱստուած, որ
եւ ետ զՀոգին Սուրբ [2]ի ձեզ։
9 Այլ վասն եղբայրսիրութեան չէ ինչ
պիտոյ գրել առ ձեզ, զի դուք ինքնին
իսկ աստուածուսոյցք էք առ ի զմիմ-
10 եանս սիրելոյ։ Քանզի եւ առնէք իսկ
զդոյն յամենայն եղբարս որ են յամե-
նայն կողմանս Մակեդոնացւոց. աղա-
չեմք զձեզ, եղբարք, առաւել եւս ա-
11 ռաւելուլ եւ առատանալ. Հանդարտել
եւ գործել զիւրաքանչիւր, եւ գործել
ձեռօք ձերովք, որպէս եւ պատուիրե-
ցաք ձեզ, զի գնայցէք պարկեշտու-
թեամբ առ արտաքինսն, եւ մի՛ իւիք
կարօտեալք իցէք։
12 Ոչ կամիմ, եղբարք, եթէ տգէտք
իցէք վասն ննջեցելոցն, զի մի՛ տրտմի-
ցիք որպէս եւ այլքն որոց ոչ գոյ յոյս։
13 Եթէ հաւատամք եթէ Յիսուս մեռաւ
եւ յարեաւ, նոյնպէս եւ Աստուած
զննջեցեալսն ի ձեռն Յիսուսի ածցէ
14 ընդ նմա։ [3]Բայց զայս ասեմք" Տեառն
բանիւ, եթէ մեք որ կենդանիքս եմք
մնացեալք ի գալստեանն Տեառն՝ ոչ
15 [4]ժամանեմք ննջեցելոցն"։ Զի ինքնին
Տէր հրամանաւ, ի ձայն հրեշտակապե-
տի եւ ի փող Աստուծոյ իջանէ յերկ-
նից, եւ մեռեալք ի Քրիստոս յարիցեն
16 յառաջագոյն։ Ապա եւ մեք որ կեն-
դանիքս մնացեալ իցեմք՝ նոքօք հան-
դերձ յափշտակեսցուք ամպովք ընդ
առաջ Տեառն յօդս, եւ այնպէս յամե-
17 նայն ժամ ընդ Տեառն լինիցիմք։ Այ-
սուհետեւ մխիթարեցէք զմիմեանս բա-
նիւքս այսոքիւք։

Գլ. Ե

1 Գ.Դ. Այլ վասն ժամուց եւ ժամանա-
կաց, եղբարք, չէ ինչ պիտոյ գրել առ
2 ձեզ. Զի դուք ինքնին իսկ ստոյգ գի-
տէք, թէ օրն Տեառն իբրեւ զգող գի-
3 շերի՝ այնպէս հասանէ։ Յորժամ ասի-
ցեն թէ խաղաղութիւն եւ շինութիւն
է, յայնժամ յանկարծակի հասցէ նոցա
սատակումն, որպէս երկն յղւոյ, եւ
4 մի՛ ապրեսցեն։ Այլ դուք, եղբարք,
ոչ էք ի խաւարի թէ օրն ձեր իբրեւ
5 զգող ի վերայ հասանիցէ. Զի ամենե-
քին դուք որդիք լուսոյ էք եւ որդիք
տուընջեան. չեմք գիշերոյ, չեմք խա-
6 ւարի։ Ապա մի՛ ննջեսցուք անկանիցիմք
որպէս եւ այլքն, այլ արթունք եւ
7 զուարթունք եղիցուք։ Զի որ ննջենն՝
գիշերի ննջեն, եւ որ արբենանն՝ գի-
8 շերի արբենան։ Այլ մեք զի տուընջեան
եմք, արթունք եղիցուք, եւ զգեցցուք
զզրահսն հաւատոյ եւ սիրոյ, եւ զի-
ցուք զսաղաւարտն յուսոյն փրկու-
9 թեան։ Զի ոչ եդ զմեզ Աստուած ի
բարկութիւն, այլ ի փրկութիւն կեն-
դանութեան ի ձեռն Տեառն մերոյ Յի-
10 սուսի Քրիստոսի, Որ մեռաւն վասն
մեր. զի եթէ՛ արթունք իցեմք եւ
եթէ՛ ննջիցեմք, նովաւ հանդերձ կեց-
11 ցուք։ Վասն որոյ մխիթարեցէք զմիմ-
եանս եւ շինեցէք զմիմեանս, որպէս
եւ առնէքդ իսկ։
12 Գ.Զ. Աղաչեմք զձեզ, եղբարք, ճա-
նաչել զվաստակաւորս եւ զվերակա-
ցուս ձեր ի Տէր, եւ զխրատիչս ձեր.
13 Եւ համարեցարուք զնոսա արժանիս
առաւել սիրոյ վասն գործոյ նոցա.
խաղաղութիւն արարէք ընդ միմեանս.
14 Աղաչեմք զձեզ, եղբարք, խրատեցէք
զստահակս, մխիթարեցէք զկարճա-
միտս, պատսպարան լերուք տկարաց,
երկայնամիտ լերուք առ ամենեսին։
15 Զգոյշ լերուք գուցէ ոք չարի չար հա-
տուցանիցէ. այլ յամենայն ժամ զբար-
եաց զհետ երթայք առ միմեանս եւ

[1] Ի Յ--ին գ-լ--է
[2] Ոմանք, ի մեզ
[3] Յոյնն, Քանզի զայս ասեմք ձեզ
[4] Կամ, յառաջեմք քան զննջեցեալսն

16 առ ամենեսին ։ Յամենայն ժամ ուրախ
17 լերուք ։ Անդադար աղօթս արարէք ։
18 Յամենայնի գոհացարուք, զի այս են
կամք Աստուծոյ Քրիստոսիւ Յիսու-
19 սիւ ի ձեզ ։ Զհոգին մի՛ շիջուցանէք ։
20 Զմարգարէութիւնս մի՛ արհամարհէք ։
21 Զամենայն ինչ փորձեցէք, զբարին ըն-
22 կալարուք ։ Յամենայն իրաց չարաց
23 ի բաց կացէք ։ Եւ ինքն Աստուած խա-
ղաղութեան սուրբ արասցէ զձեզ հա-
մօրէնս. եւ բովանդակ ձեր ոգի եւ
շունչ եւ մարմին անարատ ի գալուստ
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի պա-
24 հեսցի ։ Հաւատարիմ է որ կոչեացն
զձեզ, որ եւ արասցէ զնոյն ։
25 Եղբարք, աղօթս արարէք եւ ի մեր
26 վերայ ։ Ողջոյն տաջիք եղբարց ամենե-
27 ցուն ի համբոյր սրբութեան ։ Երդմնե-
ցուցանեմ զձեզ ի Տէր ընթեռնուլ
զթուղթդ առաջի ամենայն եղբարց
28 սրբոց ։ Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսու-
սի Քրիստոսի ընդ ձեզ ։[1]

Առ Թեսաղոնիկեցիս առաջին նամակ գրեցաւ յԱթենայ ։

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 դս. ՊԱՒՂՈՍ եւ Սիղուանոս եւ Տի-
մոթէոս, եկեղեցւոյդ Թեսաղոնիկեցւոց
յԱստուած Հայր մեր եւ ի Տէր Յի-
2 սուս Քրիստոս. Շնորհք ընդ ձեզ եւ
խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ
եւ ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ ։
3 Գոհանալ պարտիմք զԱստուծոյ յա-
մենայն ժամ վասն ձեր, եղբարք, որ-
պէս եւ արժան իսկ է. զի եւս քան
զեւս աճեն հաւատք ձեր, եւ յաճախէ
սէր իւրաքանչիւր ամենեցուն ձեր առ
4 միմեանս. Որպէս եւ մեզ ձեւք պար-
ծել յեկեղեցիսն Աստուծոյ վասն համ-
բերութեան ձերոյ եւ հաւատոց յամե-
նայն հալածանս ձեր եւ ի նեղութիւնս,
5 որում դուքն համբերէք. Յօրինակ
արդար դատաստանին Աստուծոյ, ար-
ժանի լինել ձեզ արքայութեանն Աս-
տուծոյ, վասն որոյ եւ զճգնութիւնդ
6 կրէք. Եթէ պարտ է առաջի Աստուծոյ
հատուցանել նեղչացն ձերոց նեղու-
7 թիւն. Եւ ձեզ նեղելոցդ հանգիստ
ընդ մեզ ի յայտնութեանն Տեառն մե-
րոյ Յիսուսի յերկնից հրեշտակօք զօ-
8 րութեան իւրոյ, Ի բոց հրոյ տանել
զվրէժս յայնցանէ որք ոչ ճանաչեն զԱս-
տուած, եւ որ ոչ հնազանդին աւետա-
րանին Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
9 տոսի. Որք տայցեն վրէժս ի սատա-
կումն յաւիտենից յերեսաց Տեառն եւ
10 ի փառաց զօրութեան նորա, Յորժամ
գայցէ փառաւոր լինել ի մէջ սրբոց
իւրոց, եւ սքանչելի ի մէջ ամենայն
հաւատացելոց, (զի հաւատարիմ եղեւ
վկայութիւնն մեր ի վերայ ձեր,) յաւուր
11 յայնմիկ ։ Յոր եւ աղօթս առնեմք վասն
ձեր յամենայն ժամ, զի զձեզ արժա-
նիս արասցէ կոչմանն [2]ձերում [3]Աս-
տուած, մինչեւ" լցցէ զամենայն հա-
ճութիւն բարութեան, եւ զգործս հա-
12 ւատոցն զօրութեամբ. Զի փառաւոր
լիցի անունն Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի ի ձեզ, եւ դուք՝ ի նմա,
ըստ շնորհացն Աստուծոյ մերոյ եւ
Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի ։

[1] Ոմանք յաւելուն, Ամէն ։
[2] Յոմանս պակասի
[3] Բազումք, Աստուած մեր, և

ԳԼ. Բ

1 ԴԴ. Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, վասն
գալստեան Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի, եւ մերոյ ժողովելոյն առ
2 նա, Մի՛ վաղվաղակի խռովել ձեզ ի
մտաց եւ մի՛ զարհուրել, մի՛ հոգւով
եւ մի՛ բանիւ եւ մի՛ թղթովք իբրեւ
թէ ի մէնջ, որպէս թէ եկեալ հասեալ
3 իցէ օր Տեառն։ Մի՛ ոք զձեզ խաբեսցէ
եւ մի՛ իւիք իրօք. զի եթէ ոչ նախ
եկեսցէ ապստամբութիւնն, եւ յայտ-
նեսցի մարդն անօրէնութեան, որդին
4 կորստեան, Հակառակորդն հպարտա-
ցեալ ի վերայ ամենայնի որ անուան-
եալ իցէ Աստուած կամ պաշտօն, մին-
չեւ նստել նմա ի տաճարին [1]Աստու-
ծոյ, եւ ցուցանել զանձն թէ Աստուած
5 իցէ։ Ո՞չ յիշիցէք զի մինչ առ ձեզն
6 իսկ էի, ասէի զայս։ Եւ արդ դուք
ինքնին գիտէք զայն որ ունին, յայտ-
7 նել նմա յիւրում ժամանակի։ Զի
խորհուրդն անօրէնութեան արդէն իսկ
զօրանայ. բայց ցայնժամ՝ մինչ ի միջոյ
8 բարձցի որ այժմդ ունի։ Եւ ապա
յայտնեսցի անօրէնն. զոր Տէր [2]Յի-
սուս սատակեսցէ հոգւով բերանոյ իւ-
րոյ, եւ խափանեսցէ յայտնութեամբ
9 գալստեանն իւրոյ. Որոյ գալուստն
ըստ ազդեցութեան Սատանայի է ամե-
նայն զօրութեամբ եւ նշանօք եւ ար-
10 ուեստիւք ստովք, Եւ ամենայն պատ-
րանօք անիրաւութեան ի վերայ կո-
րուսելոցն. փոխանակ զի զսէրն ճշմար-
տութեան ոչ ընկալան, զի ապրեսցին.
եւ վասն այնորիկ առաքեսցէ նոցա
Աստուած ազդեցութիւն մոլորութեան
11 հաւատալ նոցա ստութեանն. Զի դա-
տապարտեսցին ամենեքեան որ ոչ հա-
ւատացին ճշմարտութեանն, այլ հա-
ճեցան ընդ անօրէնութիւնն։
12 Այլ մեք պարտիմք գոհանալ զԱս-
տուծոյ յամենայն ժամ վասն ձեր, եղ-
բարք սիրելեայք ի Տեառնէ, զի ընտ-
րեաց [3]զՁեզ Աստուած ի սկզբանէ ի
փրկութիւն սրբութեամբ Հոգւոյն եւ
13 հաւատովքն ճշմարտութեան. Յոր եւ
կոչեացն զձեզ աւետարանաւն մերով
ի փրկութիւն փառացն Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի։
14 Այսուհետեւ, եղբարք, հաստատուն
կացէք եւ պինդ կալարուք զաւան-
դութիւնսն զոր ուսարուք, եթէ՛ բա-
15 նիւ եւ եթէ՛ թղթով մերով։ Այլ ինքն
Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս եւ Աս-
տուած եւ Հայր մեր, որ սիրեացն
զմեզ եւ ետ մեզ մխիթարութիւն յա-
ւիտենից եւ յոյս բարեաց շնորհօք,
16 Մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր եւ հաս-
տատեսցէ յամենայն բանս եւ ի գործս
բարութեան։

ԳԼ. Գ

1 ԴՁ. Այսուհետեւ, եղբարք, աղօթս
արարէք ի վերայ մեր, զի բանն Տեառն
ընթասցի, եւ փառաւոր լինիցի յա-
մենայն տեղիս, որպէս եւ առ ձեզ.
2 Զի ապրեսցուք յանօրինաց եւ յանզգա-
մաց մարդոց. զի ոչ ամենեցուն են
3 հաւատք։ Այլ հաւատարիմ է Տէր, որ
եւ հաստատեսցէ զձեզ եւ պահեսցէ
4 ի չարէ անտի։ Վստահ եմք ի ձեզ
Տերամբ, թէ զոր պատուիրեցաքն ձեզ,
5 եւ առնէք եւ առնիցէք։ Այլ Տէր
ուղղեսցէ զսիրտս ձեր ի սէրն Աստու-
ծոյ եւ ի համբերութիւնն Քրիստոսի։
6 Պատուիրեմ ձեզ, եղբարք, յանուն
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,
խորշել ձեզ յամենայն եղբօրէ որ ստա-
հակսն գնայցեն, եւ ոչ ըստ աւան-
դութեանն զոր ընկալարուք ի մէնջ։
7 Զի դուք ինքնին գիտէք թէ ո՛րպէս
պարտ է ձեզ նմանել մեզ. զի ոչ եր-
8 բեք ստահակեցաք առ ձեզ, Եւ ոչ ձրի
զուրուք հաց կերաք, այլ ջանիւ եւ
վաստակով զցայգ եւ զցերեկ գործէաք
9 վասն չծանրանալոյ ումեք ի ձէնջ. Ոչ
եթէ չունէաք իշխանութիւն, այլ զի
զանձինս օրինակ արասցուք ձեզ՝ նմա-
10 նողս լինել մեզ։ Քանզի մինչ առ ձեզն
իսկ էաք, զայս պատուիրէաք ձեզ,
թէ Որ ոչն կամիցի գործել, եւ կերիցէ
11 մի՛։ Արդ լսեմք զոմանց ի ձէնջ թէ
ստահակութեամբ գնան, գործ ինչ ոչ
գործեն, այլ յուլացեալ հետաքրքիր
12 շրջին։ Այնպիսեացն պատուէր տամք,
եւ աղաչեմք ի Տէր Յիսուս Քրիստոս,
զի հանդարտութեամբ գործեսցեն եւ
13 զիւրեանց հաց կերիցեն։ Այլ դուք,

[1] Ոմանք, Աստուծոյ իբրեւ զԱստուած
[2] Յոմանս պակասի
[3] Բազումք, զձեզ

եղբարք, մի՛ ձանձրանայք զբարիս
14 գործել։ Ապա եթէ ոչ ոք հնազանդեսցի
ցի բանիս մերում թղթովդ այդուիկ,
դուք նշանակեսջիք զնա, եւ մի՛ խառնակեսջիք
նակեսջիք ընդ նմա, զի պատկառեսցէ։
15 Բայց մի՛ իբրեւ զթշնամի համարեսջիք,
ջիք, այլ խրատեսջիք իբրեւ զեղբայր։
16 Եւ ինքն Տէր խաղաղութեան տացէ
ձեզ խաղաղութիւն յամենայն ժամ
յամենայն իրս. Տէր ընդ ամենեսին
17 ընդ ձեզ։ Ողջոյնս իմոյ ձեռին Պաւղոսի
սի է, որ է նշանակ յամենայն թուղթս.
18 այսպէս գրեմ։ Շնորհք Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ամենեսին
ձեզ։

Առ Թեսաղոնիկեցիս երկրորդ՝ գրեցաւ յԱթենայ։

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԱԿ. ՊԱՒՂՈՍ, առաքեալ Յիսուսի
Քրիստոսի ըստ հրամանի Փրկչին մերոյ
րոյ Աստուծոյ եւ Քրիստոսի Յիսուսի
2 յուսոյն մերոյ. Տիմոթեայ, որդւոյ սիրելւոյ
րելւոյ հաւատովք, շնորհք, ողորմութիւն,
թիւն, խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ
եւ ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։
տոսէ։
3 Որպէս աղաչեցի զքեզ կալ յԵփեսոս,
սոս, մինչ երթայի ի Մակեդոնիա, զի
պատուէր տացես ոմանց չլինել օտարուսմունս,
4 ուսմունս, Եւ չհայել յառասպելս եւ
ի տոհմաթիւս անչափս. որ մանաւանդ
խնդիրս յուզեն, եւ ոչ [1]զտնտեսու-
5 թիւն Աստուծոյ հաւատովք։ Քանզի
գլուխ պատուիրանին սէր է, ի սուրբ
սրտէ եւ ի մտաց բարեաց եւ յանկեղ-
6 ծաւոր հաւատոց. Յորոց ոմանք վրիպեցան՝
պեցան՝ խոտորեալք յունայնութիւն
7 բանից. Կամին լինել վարդապետք օրինաց,
րինաց, ինքեանք ոչ իմանան զինչ
խօսին, եւ ոչ վասն որոց պնդեալն են։
8 Գիտեմք եթէ բարւոք են օրէնք, եթէ
9 ոք զնոսա օրինօք կրեսցէ։ Բայց զայս
գիտասցէ, զի ի վերայ արդարոց օրէնք
ոչ կան, այլ ի վերայ անօրինաց եւ
անհնազանդից, ամբարշտաց եւ մեղաւորաց,
ւորաց, անսրբոց եւ պղծոց, զհայր եւ
զմայր [2]անարգողաց, մարդասպանաց,
10 Պոռնկաց, արուագիտաց, մարդելուզաց,
զաց, ստոց, ստերդմանց, եւ եթէ այլ
ինչ իցէ հակառակ ողջամիտ վարդապետութեանս,
11 պետութեանս, Որ ըստ աւետարանի
փառաց երանելւոյն Աստուծոյ է, որում
րում եղէ ես հաւատարիմ։ ՎԶ
12 Շնորհ ունիմ այնմիկ որ զօրացոյցն
զիս, [3]ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր",
զի հաւատարիմ համարեցաւ կարգել
13 ի սպասաւորութիւն. Որ յառաջագոյն
հայհոյիչն էի եւ հալածիչ եւ թշնամանիչ,
մանիչ, այլ գտի ողորմութիւն, զի
զայն յանգիտութեան եւ յանհաւատութեան
14 նութեան գործէի. Եւ առաւել եղեն
շնորհք Տեառն մերոյ հաւատովքն եւ
15 սիրով որ ի Քրիստոս Յիսուս։ Հաւատարիմ
տարիմ է բանս եւ ամենայն ընդունելութեան
նելութեան արժանի է, զի Քրիստոս
Յիսուս եկն յաշխարհ փրկել զմեղաւորս
16 ւորս որոց գլուխն ես եմ։ Այլ վասն
այնորիկ գտի ողորմութիւն, զի նախ
յիս եցոյց Յիսուս Քրիստոս զամենայն

[1] Ոմանք, զլինելութիւն

[2] Ցայնն, Հարկանողաց

[3] Ցայնն, Քրիստոսի Յիսուսի Տեառն մերում

երկայնմտութիւն յօրինակ այնոցիկ որ
հաւատալոցն իցեն ի նա ի կեանսն յա-
17 ւիտենից։ Այլ Թագաւորին յաւիտե-
նից, անեղծի եւ աներեւութի, [1]միոյն
Աստուծոյ՟, փառք եւ պատիւ յաւիտ-
եանս յաւիտենից։ Ամէն։
18 Զայս պատուիրան աւանդեմ քեզ,
որդեակ իմ Տիմոթէոս, ըստ կանխե-
լոց ի քեզ մարգարէութեանցն, զի դու
զինուորիցիս նոքօք զգեղեցիկ զինուո-
19 րութիւնն. Ունիցիս հաւատս սրբովք
մտօք, զոր ոմանց մերժեալ յանձանց
իւրեանց՝ նաւակոծեցան ի հաւատսն.
20 Որոց սակի են Հիմենոս եւ Աղեք-
սանդրոս, զորս մատնեցի Սատանայի,
զի խրատեսցին չհայհոյել։

ԳԼ. Բ

1 Եւ արդ աղաչեմ նախ քան զամենայն
առնել աղօթս, խնդրուածս, պաղա-
տանս, գոհութիւնս վասն ամենայն
2 մարդկան. [2]Մանաւանդ վասն թագա-
ւորաց եւ ամենայն իշխանաց, զի խա-
ղաղութեամբ եւ հանդարտութեամբ
վարեսցուք զկեանս մեր ամենայն
աստուածպաշտութեամբ եւ սրբու-
3 թեամբ։ Զի այն է բարի եւ ընդունելի
4 առաջի Փրկչին մերոյ Աստուծոյ, Որ
զամենայն մարդիկ կամի զի կեցցեն եւ
ի գիտութիւն ճշմարտութեան եկես-
5 ցեն։ Զի մի է Աստուած, եւ մի միջ-
նորդ Աստուծոյ եւ մարդկան, մարդն
6 Յիսուս Քրիստոս, Որ ետ զանձն փրր-
կանս ընդ ամենեցուն՝ վկայութիւն
7 ժամանակաց իւրոց. Յոր եդայ ես քա-
րոզ եւ առաքեալ, (ճշմարիտ ասեմ
[3]ի Քրիստոս եւ ոչ ստեմ,) [2]եղէ վար-
դապետ հեթանոսաց հաւատովք եւ
ճշմարտութեամբ։
8 Արդ. կամիմ զի արք կայցեն յաղօթս
յամենայն տեղիս, բառնայցեն զսուրբ
ձեռս ի վեր առանց բարկութեան եւ
9 երկմտութեան։ Նոյնպէս եւ կանայք
ի վարդ խոնարհութեան ակնածու-
թեամբ եւ զգաստութեամբ զարդարել
զանձինս, մի՛ ի հիւսս ոսկեմանս ըն-
դելուզեալս մարգարտով, կամ ի հան-
10 դերձս պաճուճեալս, Այլ, որպէս վա-
յել է կանանց զաստուածպաշտութիւն
յանձն առելոց, գործովք բարութեան։
11 Կին մարդ [4]ցածութեամբ ուսցի, ամե-
12 նայն հնազանդութեամբ։ Այլ ուսու-
ցանել կնոջ մարդոյ ոչ հրամայեմ, եւ
ոչ ճոխաբան լինել քան զայր մարդ,
13 այլ ի լռութեան կալ։ Զի Ադամ նախ
14 ստեղծաւ եւ ապա Եւա։ Եւ Ադամ
ոչ պատրեցաւ, այլ կինն պատրեցաւ
15 եւ յանցեաւ. Բայց կեցցէ վասն որ-
դեծնութեանն, եթէ կայցեն ի հաւատս
եւ ի սէր եւ ի սրբութիւն պարկեշ-
տութեամբ։

ԳԼ. Գ

1 Հաւատարիմ է բանս, եթէ ոք եպիս-
կոպոսութեան ցանկայ, բարւոյ գոր-
2 ծոյ ցանկայ։ Պարտ է եպիսկոպոսին
անարատ լինել, միոյ կնոջ այր, [5]հեզ,
ցած, պարկեշտ, հիւրասէր, ուսուցիչ.
3 Մի՛ թշնամանող, [6]մի՛ հարկանող, այլ՟
հանդարտ. մի՛ կռուող, մի՛ արծաթա-
4 սէր. Զի իւրում տանն իսկ բարւոք
վերակացու լինել իցէ, որդեակս ու-
նիցի որ ի հնազանդութեան կայցեն
5 ամենայն պարկեշտութեամբ։ (Ապա
եթէ ոք իւրում տանն վերակացու
չգիտիցէ լինել, զիա՞րդ եկեղեցւոյ Աս-
6 տուծոյ խնամակալ լիցի։) Մի՛ մատա-
ղատունկ, զի մի՛ հպարտացեալ ի դա-
7 տաստանս Սատանայի անկանիցի։ Այլ
պարտ է նմա վկայութիւն բարի եւ
յարտաքնոցն ունել. զի մի՛ ի նախա-
տինս անկանիցի եւ յորոգայթս Սա-
տանայի։
8 Նոյնպէս եւ զսարկաւագունս պար-
կեշտս. մի՛ երկբանս, մի՛ գինեսէրս, մի՛
9 զօշաքաղս. Այլ ունիցին զխորհուրդ
10 հաւատոցն սուրբ մտօք։ Նոքեանք
նախ փորձեսցին, եւ ապա ի պաշտօնն
11 մատիցեն, զի անարատք իցեն։ Նոյն-
պէս եւ կանայք նոցա պարկեշտք. մի՛
չարախօսք, [5]հեզք, հաւատարիմք յա-
12 մենայնի։ Սարկաւագք լինիցին միոյ
կնոջ արք, որոց որդւոց իւրեանց բար-
ւոք վերակացու լեալ իցեն եւ տանց
13 իւրեանց. Զի որ բարւոքն պաշտիցեն՝
աստիճան բարի անձանց իւրեանց շա-

[1]Ոմն+, միայնոյ իմաստնոյն Աստուծոյ
[2]Ի Յոյնն պակասէ
[3]Յոմանս պակասէ
[4]Յոյնն, լռութեամբ
[5]Յոյնն, արթուն, կամ զգաստ
[6]Ոմն+, մի՛ հարկանող, մի՛ զօշաքաղ, այլ

հրն, եւ բազում համարձակութիւն ի
հաւատսն որ ի Քրիստոս Յիսուս։ ՎՁ
14 Զայս գրեմ առ քեզ, զի ակն ունիմ
15 ի մօտոյ գալ. Ապա թէ յամեցից, զի
գիտասցես թէ ո՛րպէս պարտ իցէ քեզ
ի տան Աստուծոյ շրջել, որ է եկեղե-
ցի Աստուծոյ կենդանւոյ, սիւն եւ
16 հաստատութիւն ճշմարտութեան։ Եւ
յայտնի իսկ մեծ է խորհուրդն աս-
տուածպաշտութեան, [1]որ երեւեցաւ
մարմնով, արդարացաւ Հոգւով, յայտ-
նեցաւ հրեշտակաց, քարոզեցաւ ի հե-
թանոսս, հաւատարիմ եղեւ յաշխարհի
եւ վերացաւ փառօք։

ԳԼ. Դ

1 ԱՋ. Այլ Հոգին Սուրբ յայտնապէս
ասէ թէ ի ժամանակս յետինս քակես-
ցին ոմանք ի հաւատոցն, եւ հայեսցին
յայս մոլորութեան եւ ի վարդապե-
2 տութիւնս դիւաց, կեղծաւորութեամբ
ստաբանք, խարեալք իւրեանց խղճիւն
3 մտաց. Որ արգելուցուն յամուսնա-
նալոյ, եւ մեկնիցեն ի կերակրոց զոր
Աստուած հաստատեաց ի վայելել [2]հա-
ւատացելոց, եւ ոյք հասեալ իցեն ի
4 ճշմարտութեանն վերայ։ Զի ամենայն
արարածք Աստուծոյ բարի են, եւ չիք
ինչ խոտան. մանաւանդ որ գոհու-
5 թեամբ ընդունիցին. Զի սրբի բանիւն
6 Աստուծոյ եւ աղօթիւք։ Զայս խրատ
տուեալ եղբարց՝ բարւոք պաշտօնեայ
լինիցիս Քրիստոսի Յիսուսի, սնանի-
ցիս բանիւք հաւատոց եւ բարւոք վար-
դապետութեամբն զորոյ զհետն իսկ
7 եղեր։ Այլ ի պիղծ բանից եւ յառաս-
պելաց պառաւանց հրաժարեսջիր, բայց
կրթեա զանձն քո յաստուածպաշտու-
8 թիւն. Զի մարմնոյ կրթութիւն առ
սակաւ ինչ օգտակար է, իսկ աս-
տուածպաշտութիւն առ ամենայն ինչ
օգտակար է, եւ զաւետիս կենաց ունի
9 զարդիս եւ զհանդերձելոցն։ Հաւա-
տարիմ է բանս եւ ամենայն ընդու-
10 նելութեան արժանի է։ Զի ի սոյն իսկ
վաստակեմք եւ նախատինս յանձն առ-
նումք, զի յուսացեալ եմք յԱստուած
կենդանի, որ է Փրկիչ ամենայն մարդ-
կան, մանաւանդ հաւատացելոց։

[1]Ոմանք, Աստուած
[2]Բազումք, գոհութեամբ հաւատացելոց

11 ԲԿ. Պատուէր տացիր զայդ եւ ու-
12 սուցանիջիր։ Զի մի՛ ոք զքո մանկու-
թիւնդ արհամարհիցէ. այլ օրինակ լի-
նիջիր հաւատացելոց բանիւք, գնա-
ցիւք, սիրով, հաւատովք, սրբու-
13 թեամբ։ Մինչեւ գամ ես, միտ դիր ըն-
թերցուածոց, մխիթարութեան, վար-
14 դապետութեան։ Մի՛ անփոյթ առներ
զշնորհացդ որ ի քեզ են, որ տուաւ
քեզ մարգարէութեամբ ի ձեռնադրու-
15 թենէ երիցութեան։ Զայդ խորհեաց
եւ ի դոյն կանխեսջիր, զի քո յառաջա-
դիմութիւնդ ամենեցուն յայտնի լիցի։
16 Զգոյշ լինիջիր անձին եւ վարդապե-
տութեանդ եւ ի դմին յամեսջիր. զայդ
եթէ առնիցես, եւ՛ զանձն ապրեցուս-
ցես, եւ՛ զայնոսիկ որ քեզն լսիցեն։

ԳԼ. Ե

1 Զծերն մի՛ պատուհասիցես, այլ մխի-
թարեսջիր իբրեւ զհայր. զերիտա-
2 սարդս՝ իբրեւ զեղբարս, Զպառաւունս՝
իբրեւ զմարս, զմանկամարդս՝ իբրեւ
3 զքորս ամենայն սրբութեամբ։ Զայրիս
պատուեա որ ստոյգ այրիքն իցեն։
4 Ապա թէ ոք այրի որդիս եւ թոռունս
ունիցի, ուսանիցին նախ իւրեանց
տանց բարի առնել, եւ զփոխարէնն
հատուցանել ծնողացն. զի այն է բարի
5 եւ ընդունելի առաջի Աստուծոյ։ Իսկ
որ ճշմարտիւ այրին իցէ եւ մենացեալ,
[3]յուսացեալ յԱստուած, եւ [4]կանխեալ
յաղօթս եւ ի խնդրուածս զցայգ եւ
6 զցերեկ. Իսկ զիրգ այրին կենդանւոյն
7 մեռեալ է։ Զայս պատուիրեա զի ա-
8 նարատք իցեն։ Իսկ եթէ ոք իւրոց
եւ մանաւանդ ընտանեաց խնամ ոչ
տանիցի, ի հաւատոցն ուրացեալ է,
9 եւ չար եւս քան զանհաւատսն է։ Այրի
ընդ այրիս անուանեսցի որ չիցէ պա-
կաս ի վաթսնամենից, միոյ առն կին
10 լեալ, Եւ ի գործս բարիս վկայեալ.
եթէ մանկունս սնուցեալ իցէ, եթէ
զհիւրս ընկալեալ իցէ, եթէ զսրբոց
զոտս լուացեալ իցէ, եթէ նեղելոց բա-
ւական լեալ իցէ, եթէ զամենայն գոր-
11 ծոց բարեաց զհետ երթեալ իցէ։ Այլ ի
մանկամարդաց այրեացն հրաժարեա,
զի յորժամ խայտան զՔրիստոսիւ,

[3]Յոյնն, յուսայ [4]Յոյնն, կանխէ

12 ամուսնանալ կամին․ Իսկ զդատաս-
տանս ընդունին, զի զառաջին հա-
13 ւատսն արհամարհեցին։ Միանգամայն
եւ դատարկանձունք ուսանին, շրջողք
տանէ ի տուն․ եւ ոչ միայն դատարկք,
այլ եւ փասքուսք եւ հետաքրքիրք․
14 եւ խօսին որ ինչ ոչ է պիտոյ։ Կամիմ
զմանկամարդացդ ամուսնանալ, որդիս
ծնանել, տնարարս լինել, եւ մի՛ ինչ
պատճառս տալ հակառակորդին ի հայ-
15 հոյութեան աղագս։ Զի արդէն իսկ
ոմանք խոտորեցան զկնի Սատանայի։
16 Եթէ ոք հաւատացեալ՝ այրիս ունիցի,
բաւական լիցի նոցա, եւ մի՛ ծանրաս-
ցի եկեղեցւոյն, զի ճշմարիտ այրեացն
բաւական լինիցի։
17 ԲԴ. Որ բարւոք վերակացու լինին
երիցունք՝ կրկին պատուոյ արժանի ե-
ղիցին, մանաւանդ որ աշխատիցին բա-
18 նիւ եւ վարդապետութեամբ։ Քանզի
ասէ գիր, Մի՛ կապեսցես զցռուկ եզին
կալոտւոյ, եւ՝ Արժանի է մշակն վար-
19 ձու իւրոյ։ Զերիցուէ չարախօսու-
թիւն մի՛ ընդունիցիս, բայց եթէ եր-
20 կուք եւ երիւք վկայիւք։ Իսկ որ մե-
ղանչենն՝ առաջի ամենեցուն յանդի-
21 մանեա, զի եւ այլքն երկիցեն։ Վկա-
յութիւն դնեմ առաջի Աստուծոյ եւ
Յիսուսի Քրիստոսի եւ ընտրելոց հրեշ-
տակաց, զի զայդ պահեսցես առանց
մտահաճութեան, մի՛ ինչ առնել աչա-
22 ռանօք։ Ձեռս վաղվաղակի յուրուք
վերայ մի՛ դնիցես, եւ մի՛ կցորդ լինի-
ցիս մեղաց օտարաց․ զանձն քո սուրբ
պահեսջիր։
23 Այսուհետեւ մի՛ ջուր եւեթ ըմպի-
ցես, այլ սակաւիկ մի եւ գինի խառ-
նեսջիր վասն ստամոքսի եւ ստէպ
հիւանդութեանց։
24 Էն մարդք որոց մեղքն յայտնի են,
եւ յառաջագոյն հասեալ ի դատաստան,
25 եւ են՝ որոց զկնի երթան։ Նոյնպէս
եւ բարի գործքն յայտնի են․ եւ որ այ-
լազգ եւս ինչ իցեն՝ թաքչել ոչ կարեն։

Գլ․ Զ

1 Որ միանգամ ընդ լծով ծառայութեան
իցեն, զիւրաքանչիւր տեարս [1]պատուի
արժանի համարեսցին, զի մի՛ անունն
Աստուծոյ եւ վարդապետութիւնն հայ-
2 հոյեսցի։ Իսկ որ հաւատացեալ տեարս
ունիցին, մի՛ արհամարհեսցեն զի եղ-
բարք են, այլ առաւել ծառայեսցեն,
զի հաւատացեալքն են եւ սիրունք․
որք զբարերարութիւնն յանձին ունի-
ցին․ զայս ուսուցանիջիր եւ մխիթա-
3 րեսջիր։ Իսկ եթէ ոք այլազգ ինչ ու-
սուցանիցէ, եւ ոչ անսայցէ ողջմտու-
թեան բանից Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի, եւ ըստ աստուածպաշ-
4 տութեան վարդապետութեանն, Ամ-
պիսին հպարտացեալ է եւ ոչինչ ոչ
գիտէ, այլ տապի ի խնդիրս եւ ի բանս
հակառակութեան․ ուստի լինին նա-
խանձ, հեռ, հայհոյութիւնք, կարծիք
5 չարեաց, Խարդախութիւնք ապական-
նելոց մտաց մարդկան եւ օտարացելոց
ի ճշմարտութենէ անտի, որք շահա-
վաճառ համարին զաստուածպաշտու-
թիւնն․ բայց դու մերժեսջիր յայն-
պիսեաց անտի։
6 ԲԶ. Այլ շահավաճառ մեծ աստուած-
պաշտութիւնն է բաւականութեամբ
7 հանդերձ։ Զի ոչ բերաք ինչ յաշխարհս,
8 [2]եւ ոչ՟ տանել ինչ կարասցուք։ Այլ
ունիմք կերակուր եւ հանդերձս, եւ
9 այնու շատասցուք։ Իսկ որք կամինն
մեծանալ՝ անկանին ի փորձութիւն եւ
յորոգայթ եւ ի բազում ցանկութիւնս
անմիտս եւ վնասակարս, որք ընկղմեն
զմարդիկ ի սատակումն եւ ի կորուստ։
10 Զի արմատ ամենայն չարեաց արծաթ-
սիրութիւն է․ որում ոմանց ցանկա-
ցեալ՝ մոլորեցան ի հաւատոցն, եւ զան-
ձինս արկին ընդ բազում ցաւովք։
11 Այլ դու, ո՛վ մարդ Աստուծոյ, փա-
խիր յայնցանէ, եւ երթ զհետ արդա-
րութեան, զաստուածպաշտութեան,
զհաւատոց, զսիրոյ, զհամբերութեան,
12 զհեզութեան․ Եւ մարտիր զբարւոք
մարտն հաւատոց, եւ բուռն հար զյա-
ւիտենականն զկե-
նացն յաւիտենականաց յոր կոչեցարն,
եւ դաւանեցեր զբարւոք դաւանու-
13 թիւն առաջի բազում վկայից։ Պատ-
ուիրեմ քեզ առաջի Աստուծոյ որ կեն-
դանի առնէ զամենայն, եւ Յիսուսի
Քրիստոսի որ վկայեաց առաջի Պոն-
տացւոյ Պիղատոսի զբարւոք դաւա-
14 նութիւնն, Պահել քեզ զպատուիրանն

[1] Յ-յնն, ամենայն պատուոյ

[2] Ոմանք, և յայտ իսկ է թէ և ոչ

անբիծ, անարատ, մինչեւ ի յայտնու-
թիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
15 տոսի. Զոր յիւր ժամանակս ցուցցէ
Երանելին եւ միայն Հզօր, Թագաւոր
16 թագաւորաց եւ Տէր տերանց. Որ
միայն ունի զանմահութիւն՝ բնակեալ
ի լոյս անմատոյց. զոր ոչ ոք ետես ի
մարդկանէ եւ ոչ տեսանել կարող է,
որում պատիւ եւ զօրութիւն յաւիտ-
եանս ։ Ամէն ։
17 Մեծատանց որ են յայսմ աշխարհի՝
պատուէր տացիր մի՛ հպարտանալ եւ
մի՛ յուսալ ի մեծութիւն անստոյգ, այլ
[1]յԱստուած որ տայ մեզ զամենայն ա-
18 ռատապէս ի վայելել, Զբարիս գործել,
մեծանալ գործովք բարութեան, ա-
ռատս, [2]սիրունս, հաղորդս լինել.
19 Գանձել անձանց հիմն բարի ի հան-
դերձեալսն, զի բուռն հարկանիցեն
[3]զճշմարիտ կենացն՝ ։
20 Ով Տիմոթէէ, պահեա զաւանդն՝
խոտորեալ [4]ի պղծոց եւ ի նորաձայն
բանից եւ ի հակառակութենէ եւ ի
21 մոլարանուն գիտութենէ՝, Զոր ոմանց
յանձն առեալ՝ վրիպեցան ի հաւատոց
անտի ։ Շնորհք ընդ քեզ ։[5]

Առ Տիմոթէոս առաջին թուղթն գրեցաւ ի Լաւոդիկեայ, որ է մայր քաղաքաց Պա-կատիանացւոց ։

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԳԿ. ՊԱՒՂՈՍ, առաքեալ Յիսուսի
Քրիստոսի կամօքն Աստուծոյ, ըստ
աւետեաց կենացն որ ի Քրիստոս Յի-
2 սուս, Տիմոթեայ որդւոյ սիրելւոյ
շնորհք, ողորմութիւն եւ խաղաղու-
թիւն յԱստուծոյ Հօրէ եւ ի Քրիստոսէ
Յիսուսէ Տեառնէ մերմէ ։
3 Շնորհ ունիմ Աստուծոյ զոր պաշ-
տեմն ի նախնեաց մտօք սրբովք, իբրեւ
զի անպակաս ունիմ զքեզն յիշատակ
4 յաղօթս իմ զցայգ եւ զցերեկ. Ցան-
կացեալ եմ տեսանել զքեզ՝ յիշատակ-
եալ զարտասուսն քո, զի լցայց ու-
5 րախութեամբ. Զմտաւ ածեալ զան-
խիղճ հաւատսն որ են ի քեզ, որ յա-
ռաջագոյն բնակեցաւ ի հանոյ քում
Լաւոդեայ, եւ ի մօր քում Եւնիկեայ.
6 հաստատեալ եմ թէ եւ ի քեզ է ։ Վասն
որոյ յիշեցուցանեմ քեզ արծարծել
զշնորհսն Աստուծոյ որ են ի քեզ ի
7 ձեռնադրութենէ իմմէ ։ Զի ոչ ետ մեզ
Աստուած հոգի վհատութեան, այլ զօ-
րութեան եւ սիրոյ եւ զգաստութեան ։
8 Մի՛ այսուհետեւ ամօթ համարիցիս
զվկայութիւն Տեառն մերոյ, եւ մի՛
զիս զկապեալ նորա. այլ կցորդ լեր
չարչարանաց աւետարանին ըստ զօ-
9 րութեանն Աստուծոյ. Որ փրկեացն
զմեզ եւ կոչեաց ի կոչումն սուրբ, ոչ
ըստ գործոց մերոց, այլ ըստ իւրում
յառաջադրութեանն եւ շնորհաց, որ
տուաւ մեզ ի Քրիստոս Յիսուս յառաջ
քան զժամանակսն յաւիտենից ։
10 ԳԴ. Բայց յայտնեցաւ այժմիկ յերեւել
Փրկչին մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որ
խափանեաց զմահ եւ լուսաւոր արար
զկեանս եւ զանեղծութիւն ի ձեռն

[1] Ոմանք, յԱստուած կենդանի

[2] Ի Յուն [illegible]

[3] Ոմանք, զկենացն յաւիտենականաց

[4] Յոյնն, ի պղծոց բանից ունայնաց (Բ Տիմ. Բ. 16) և հակառակութեանց մոլարանուն գիտութեան

[5] Ոմանք յաւելուն, Ամէն ։

11 աւետարանին. Որոյ եղայ ես քարոզ
եւ առաքեալ եւ վարդապետ հեթանո-
12 սաց: Վասն որոյ եւ զայս չարչարանս
կրեմ, այլ ոչինչ ամօթ համարիմ,
քանզի գիտեմ յո հաւատացեալն եմ,
եւ հաստատեալ եմ թէ կարող է զա-
13 ւանդն իմ պահել յօրն յայն: Ունիցիս
օրինակ ողջմտութեան բանիցն զորս
յինէն լուար, հաւատովք եւ սիրով
14 որ ի Քրիստոս Յիսուս: Զբարւոք
աւանդն պահեսջիր ի ձեռն Հոգւոյն
Սրբոյ ի մեզ բնակելոյ:
15 Զայս գիտասջիր զի մեկնեցան ի
մէնջ ամենեքին որ էին յԱսիա, որոց
սակի են Փիգեղոս եւ Հերմոգենէս:
16 Տացէ Աստուած ողորմութիւն տանն
Ոնեսիփորայ, զի բազում անգամ հան-
գոյց զիս, եւ զկապանս իմ ոչ ամօթ
17 համարեցաւ. Այլ իբրեւ եկն ի Հռովմ,
պնդագոյնս խնդրեաց զիս եւ եգիտ.
18 (Տացէ նմա Տէր ողորմութիւն գտանել
ի Տեառնէ յաւուրն յայնմիկ.) եւ որ-
չափ ինչ միանգամ յԵփեսոս սպաս կա-
լաւ [1]ինձ՝ զայն դու ինքնին քաջ գիտես:

ԳԼ. Բ

1 Այլ դու, որդեակ իմ, զօրացիր շնոր-
2 հօքն որ ի Քրիստոս Յիսուս: Եւ զոր
լուար յինէն բազում վկայիւք՝ զայն
աւանդեսցես հաւատարիմ մարդոց,
որք բաւական իցեն եւ զայլս ուսու-
ցանել:
3 ԳՁ. Վշտակից լեր իբրեւ զբարւոք
4 զինուոր Քրիստոսի Յիսուսի: Ոչ ոք
զինուորեալ ստէն ընդ կեանս աշ-
խարհիս պատաղի, եթէ զօրավարին
5 հաճոյ լինիցի: Եւ եթէ մարտիկ ոք
իցէ, ոչ պսակի, եթէ ոչ ըստ օրինին
6 մարտիցէ: Եւ հողագործին աշխատելոյ
7 պարտ է նախ ի պտղոյն վայելել: Իմա՛
զինչ ասեմս. տացէ քեզ Տէր իմաս-
8 տութիւն յամենայնի. Յիշեա զՔրիս-
տոս Յիսուս յարուցեալ ի մեռելոց, ի
զաւակէ Դաւթի, ըստ աւետարանիս
9 իմում. Յորում չարչարիմ կապանօք
չափ իբրեւ զչարագործ, այլ բանն Աս-
10 տուծոյ ոչ եթէ կապեալ իցէ: Վասն
այնորիկ ամենայնի համբերեմ վասն
ընտրելոցն, զի եւ նոքա փրկութեանն
հասանիցեն որ ի Քրիստոս Յիսուս
11 [2]երկնաւոր փառօքն հանդերձ: Հաւա-
տարիմ է բանս. զի եթէ ընդ նմա մե-
12 ռաք, ընդ նմին եւ կեցցուք. Եթէ
համբերեմք, ընդ նմին եւ թագաւո-
րեսցուք. եւ եթէ ուրանամք, եւ նա
13 ուրանայ զմեզ. Եւ եթէ չհաւատամք,
նա հաւատարիմ մնայ, ուրանալ զանձն
իւր ոչ կարէ:
14 ԿԻՐ. Զայս յուշ արասջիր՝ վկայու-
թիւն եդեալ առաջի [3]Աստուծոյ, մի՛
բանակռիւ լինել յոչինչ պէտս ի կոր-
15 ծանումն լսողաց: Փութասջիր զանձն
քո ընտիր կացուցանել առաջի Աս-
տուծոյ, մշակ առանց ամօթոյ, ուղիղ
համառօտել զբանն ճշմարտութեան:
16 Այլ ի պղծոց եւ ի սնոտի խօսից մեր-
ժեսջիր, զի առաւել յառաջ գայցեն
17 յամբարշտութիւնս. Եւ բանք նոցա
իբրեւ զքաղցկեղ ճարակ գտանեն. ո-
րոց սակի են Հիմենոս եւ Փիղետոս.
18 Որք վրիպեցան ի ճշմարտութենէ, եւ
ասեն եթէ Յարութիւն [4]մեռելոց արդէն
իսկ եղեալ է, եւ կործանեն զհաւատս
19 ոմանց: Այլ հաստատուն հիմն Աս-
տուծոյ կայ եւ ունի զկնիքս զայս, թէ
Ծանեաւ Տէր զայնոսիկ որ իւրն են.
եւ՝ Ի բաց լիցի յանիրաւութենէ ամե-
նայն որ անուանէ զանուն [5]Տեառն:
20 Այլ ի տան մեծի ոչ միայն են անօթք
ոսկեղէնք եւ արծաթեղէնք, այլ եւ
փայտեղէնք եւ խեցեղէնք. են որ ի
պատուի են եւ են որ յանարգութեան:
21 Եթէ ոք սրբեսցէ զանձն իւր յայնպիսե-
եաց անտի, եղիցի անօթ պատուական՝
սրբեալ եւ պիտանի Տեառն [4]իւրում՝
յամենայն գործս բարութեան պատ-
22 րաստեալ: Այլ յերիտասարդական ցան-
կութեանց փախիր, եւ երթ զհետ ար-
դարութեան, զհաւատոց, զսիրոյ,
զխաղաղութեան, [4]զսրբութեան, ընդ
այնոսիկ որ կարդան զանուն Տեառն
23 սուրբ սրտիւք: Այլ ի յիմար եւ յան-
խրատ խնդրոց հրաժարեա, գիտասջիր
24 թէ անտի ծնանին կռիւք. Բայց ծա-
ռայի Տեառն ոչ է պարտ կռուել, այլ
հեզ լինել առ ամենեսեան, ուսուցիչ,
25 անոխակալ. Հանդարտութեամբ խրա-
տել զհակառակողսն, թերեւս տացէ

[1]ի Յայլում գաղափարի

[2]Յոյնն, յաւիտենական
[3]Ոմանք, Տեառն
[4]Ի Յոյնն գաղափարի
[5]Ոմանք, Քրիստոսի

նոցա Աստուած ապաշխարութիւն ի
26 գիտութիւն ճշմարտութեան. Եւ սթա-
փեսցին յորոգայթից Սատանայի՝ որ-
սացեալք ի նմանէ ի նորա կամսն։

ԳԼ. Գ

1 ԿԻՐ. Զայս գիտասջիր եթէ յաւուրս
յետինս եկեսցեն ժամանակք չարք.
2 Զի եղիցին մարդիկ անձնասէրք, ար-
ծաթասէրք, հպարտք, ամբարտաւանք,
հայհոյիչք, անհաւանք ծնողաց, ան-
3 շնորհք, անսուրբք, Աննուէրք, ան-
գութք, բանսարկուք, անժոյժք, վէսք,
4 անբարեսէրք, Մատնիչք, յանդգունք,
ամբարհաւաճք, ցանկասէրք մանա-
5 ւանդ քան աստուածասէրք. Որ ունի-
ցին զկերպարանս աստուածպաշտու-
թեան, եւ ի զօրութենէ անտի նորա
ուրացեալ իցեն. եւ խորշեսջիր ի նո-
6 ցանէ։ Քանզի ի նոցանէ են որ մտա-
նեն տանէ ի տուն, եւ գերեն զկանայս
շեղջակուտեալս մեղօք՝ վարեալս ի
7 պէսպէս ցանկութիւնս, Որ յամենայն
ժամ ուսանին, եւ երբեք ի գիտու-
թիւն ճշմարտութեան ոչ հասանեն։
8 Այլ որպէս Յանէսն եւ Յամրէս հա-
կառակ կացին Մովսիսի, նոյնպէս եւ
սոքա հակառակ կան ճշմարտութեանն.
մարդք ապականեալք մտօք՝ անպի-
9 տանք ի հաւատս։ Այլ ոչ երբեք գայ-
ցեն յառաջ ի լաւ անդր. քանզի ան-
մտութիւն սոցա յայտնի լիցի ամենե-
ցուն, որպէս եւ նոցայն իսկ եղեւ։
10 Այլ դու զհետ եկիր վարդապետութեան
իմոյ, առաջնորդութեան, յօժարու-
թեան, հաւատոց, երկայնմտութեան,
11 սիրոյ, համբերութեան, Հալածանաց,
չարչարանաց, որպիսիք եղեն ինձ յԱն-
տիոք եւ յԻկոնիոն եւ ի Լիւստրոս,
որպիսի՛ հալածանաց համբերի, եւ յա-
12 մենայնէ փրկեաց զիս Տէր։ Եւ ամե-
նեքին որ կամիցին աստուածպաշտու-
թեամբ կեալ ի Քրիստոս Յիսուս՝ ի
13 հալածանս կացցեն։ Այլ մարդք չարք
եւ կախարդք յառաջ եկեսցեն ի չար
անդր. մոլորեալք եւ մոլորեցուցա-
14 նիցեն։ Այլ դու հաստատուն կաց յոր
ուսարդ եւ հաւատարիմ եղեր, գիտես
15 ուստի ուսար. Զի ի մանկութենէ
զգիրս սուրբս գիտես, որ կարող են
իմաստուն առնել զքեզ ի փրկութիւն
ի ձեռն հաւատոցն որ ի Քրիստոս Յի-
սուս։
16 ԴԾ. Ամենայն Գիրք աստուածա-
շունչք եւ օգտակարք ի վարդապետու-
թիւն են եւ ի յանդիմանութիւն եւ
յուղղութիւն եւ ի խրատ արդարու-
17 թեան. Զի կատարեալ իցէ մարդն Աս-
տուծոյ յամենայն գործս բարութեան
հաստատեալ։

ԳԼ. Դ

1 Զայս վկայութիւն դնեմ առաջի Աս-
տուծոյ եւ Յիսուսի Քրիստոսի, որ
դատելոց է զկենդանիս եւ զմեռեալս
ի յայտնութեան իւրում եւ յարքայու-
2 թեան. [1]Եւ դու՝ քարոզեա զբանն,
հաս ի վերայ ժամու եւ տարաժամու,
յանդիմանեա, սաստեա, մխիթարեա
ամենայն երկայնմտութեամբ եւ վար-
3 դապետութեամբ։ Քանզի եկեսցէ ժա-
մանակ զի ողջմտութեան վարդապե-
տութեանն ոչ անսայցեն, այլ ըստ
իւրաքանչիւր ցանկութեանց կուտես-
ցեն իւրեանց վարդապետս, ըստ մար-
4 մաջելոյ լսելեաց իւրեանց. Եւ ի ճըշ-
մարտութենէ անտի դարձուցանիցեն
զլսելիս, եւ յառասպելս կործանեսցին.
5 Այլ դու զուարթ կաց յամենայնի,
ճգնեաց, զգործս աւետարանչի գոր-
ծեա, զպաշտօնդ քո կատարեալ կալ։
6 Զի ես այսուհետեւ նուիրեալ եմ, եւ
ժամանակ դարձի իմոյ հասեալ կայ։
7 Զբարւոք պատերազմ պատերազմեցայ,
զընթացսն կատարեցի, զհաւատսն պա-
8 հեցի։ Այսուհետեւ կայ մնայ ինձ ար-
դարութեան պսակն, զոր հատուսցէ
ինձ Տէր յաւուր յայնմիկ արդարն Դա-
տաւոր, ոչ միայն ինձ, այլ եւ ամե-
նեցուն որ սիրեցին զյայտնութիւն
նորա։
9 ԴԷ. Փութասջիր գալ առ իս վաղվա-
ղակի. զի Դեմաս եթող զիս եւ սիր-
եաց զաշխարհ, եւ գնաց ի Թեսաղո-
10 նիկէ. Կրեսկէս՝ [2]ի Գաղիլեա, Տիտոս՝
ի Դաղմատիա. Ղուկաս միայն է ընդ
11 իս։ ԶՄարկոս առեալ՝ ընդ քեզ ածի-
ցես, զի է ինձ պիտանի ի սպասա-
12 ւորութիւն։ ԶՏիւքիկոս առաքեցի

[1] Ի Յոյնն պակասէ
[2] Ի Յոյնսն, բազումք՝ ի Գաղղիա, ոմանք՝ ի Գաղիա

13 յԵփեսոս։ Զփիլոնն [1]Թողի ի Տրովադա
առ Կարպոսի, յորժամ գայցես, բեր-
ջիր, եւ զգիրսն, մանաւանդ զմագա-
14 ղաղաթսն։ [2]Աղեքսանդրոս բազում չար-
չարանս ցուցոյց ինձ. հատուսցէ նմա
15 Տէր ըստ գործս նորա։ Յորմէ եւ
դու անձնապահ լինիջիր, զի յոյժ
16 հակառակ եկաց բանից մերոց։ Յա-
ռաջնումատենին ոչ ոք ինձ ի թի-
կունս եկաց, այլ ամենեքին թողին
17 զիս. մի՛ համարեսցի նոցա այն։ Այլ
Տէր օգնեաց ինձ, եւ զօրացոյց զիս,
զի ինեւ քարոզութիւնն հաստատես-
ցի, եւ լուիցեն ամենայն հեթանոսք.
եւ ապրեցայ ես ի բերանոյ առիւծուն։
18 Փրկեսցէ զիս Տէր յամենայն գործոց
չարաց, եւ զերծուսցէ զիս յարքայու-
թիւն իւր որ յերկինս է, որում փառք
յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։
19 Ողջոյն տաջիր Պրիսկեայ եւ Ակիւ-
20 ղեայ եւ Ոնեսիփորայ տանն։ Երաս-
տոս մնաց ի Կորնթոս. զՏրոփիմոս
21 թողի ի Մելիտոս հիւանդացեալ։ Փու-
թասջիր յառաջ քան զձմեռն գալ։
Ողջոյն տան քեզ Եբուղոս եւ Պուդէս
եւ Ղինոս եւ Կղաւդիա եւ եղբարք
22 ամենեքեան։ Տէր Յիսուս Քրիստոս
ընդ ոգւոյդ քում։ Շնորհք ընդ քեզ։[3]

Առ Տիմոթէոս երկրորդ թուղթն, որ էր Եփեսացւոց եկեղեցւոյն եպիսկոպոս առաջին ձեռնադրեալ, գրեցաւ ի Հռովմ, յորժամ երկրորդ անգամ եկաց յատենին Պաւղոս առաջի Ներոնի կայսեր Հռովմայ։

ԱՌ ՏԻՏՈՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԿԻՐ. ՊԱՒՂՈՍ, ծառայ Աստուծոյ եւ
առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի, ըստ
հաւատոց ընտրելոցն Աստուծոյ, եւ
ի գիտութիւն ճշմարտութեան որ ընդ
2 աստուածպաշտութեանն է, Յուսով
կենացն յաւիտենից, զոր խոստացաւ
անստուտն Աստուած յառաջ քան զժա-
3 մանակս յաւիտենից, Բայց յայտնեաց
իւրովք ժամանակօք զբանն իւր քա-
րոզութեամբ, որոյ եղէ ես հաւատա-
րիմ ըստ հրամանի Փրկչին մերոյ Աս-
4 տուծոյ, Տիտոսի որդւոյ սիրելւոյ ըստ
հասարակաց հաւատոց, շնորհք եւ
խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ եւ
[4]ի Քրիստոսէ Յիսուսէ՝ Փրկչէ մերմէ։
5 Վասն այնորիկ իսկ թողի զքեզ ի
Կրետէ, զի որ ինչ մնանգամ պակաս
իցէ՝ ուղղեսցես, եւ կացուսցես ըստ
քաղաքաց երիցունս, որպէս եւ ես
6 քեզ պատուիրեցի. Եթէ ոք անարատ
իցէ, միոյ կնոջ այր, որդեակս ունիցի
հաւատացեալս, եւ ոչ յամբաստանու-
թիւն անառակութեան կամ անհնա-
7 զանդս։ Զի պարտ է եպիսկոպոսին
անարատ լինել, որպէս եւ Աստուծոյ
տնտեսի. մի՛ յանդուգն, մի՛ բարկա-
ցող, մի՛ թշնամանող, մի՛ հարկանող,
8 մի՛ զօշաքաղ, Այլ հիւրասէր, բարե-
սէր, ցած, արդար, սուրբ, ժուժկալ,
9 Վերակացու լինել հաւատարիմ բանին
վարդապետութեան, զի կարող իցէ
եւ մխիթարել ողջմտութեամբ վար-
դապետութեանն, եւ զհակառակորդսն
10 կշտամբել։ Քանզի բազումք են ան-
հնազանդք, զրախօսք եւ մտախաբք,
մանաւանդ որ ի թլփատութենէ անտի

[1] Յոյնն, զոր Թողի
[2] Յոյնն, Աղեքսանդրոս դարբին
[3] Ոմանք յաւելուն, Ամէն։
[4] Ոմանք, ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ

11 են ․ Զորս պարտ է ըմբերանել որք
զամենայն տունս կործանեն , եւ ու-
սուցանեն զոր չէ արժան , վասն զօշա-
քաղութեան ։
12 ԴՇ․ Ասաց ոմն ի նոցանէ , իւրեանց
իսկ մարգարէ , Կրետացիք հանապա-
զազ սուտք , չարաճճիք , դատարկա-
13 պորտք ։ Եւ ստոյգ է վկայութիւնս
այս ․ վասն որոյ կշտամբեսցես զնոսա
խստագոյնս , զի առողջասցին ի հա-
14 ւատս ․ Եւ մի՛ հայեսցին ի Հրէական
առասպելս , եւ ի պատուէրս մարդ-
կան զառածելոցն ի ճշմարտութենէ ։
15 Ամենայն ինչ սուրբ է սրբոց , բայց
պղծոցն եւ անհաւատից ոչինչ է սուրբ ,
այլ պղծեալ են միտք եւ խորհուրդք
16 նոցա ։ Խոստանան գիտել զԱստուած ,
եւ գործովք իւրեանց ուրանան․ պիղծք
եւ անհաւանք եւ յամենայն գործս
բարեաց անպիտանք ։

Գլ․ Բ

1 Այլ դու խօսեաց որ ինչ վայելէ ող-
2 ջամիտ վարդապետութեանդ ․ Ծերոց
զգաստս լինել , պարկեշտս , ցածունս ,
ողջամիտս ի հաւատս , ի սէր , ի համ-
բերութեան , [1]ի ժուժկալութեան ։
3 Պառաւանց նոյնպէս ի զգաստութեան ,
ի սուրբ վայելչութեան , մի՛ բանսար-
կուս , մի՛ գինեմոլս , այլ բարեխրատս ․
4 Զի զգաստացուսցեն զմանկամարդսն
5 այրասէրս լինել , որդեսէրս , Ցածունս ,
սուրբս , տնարարս , բարեգործս , հնա-
զանդս իւրեանց արանց․ զի մի՛ բանն
Աստուծոյ [2]եւ վարդապետութիւնն"
6 հայհոյեսցի ։ Զերիտասարդս նոյնպէս
7 աղաչեսջիր ցածունս լինել ․ [3]Ամենե-
ցուն զանձն" օրինակ կացուցանել գոր-
ծոց բարութեան , վարդապետութեամբ
զանեղծութիւն ունել , [2]զսրբութիւն ,
8 զպարկեշտութիւն , Զբանն ողջմտու-
թեան , անպարսաւ լինել , զի որ
հակառակորդն իցէ՝ յամօթ լիցի , եւ
մի՛ ինչ ունիցի ասել զմէնջ չարու-
9 թիւն ։ Ծառայից՝ իւրեանց տերանց
հնազանդ լինել եւ հաճոյս յամենայնի ․
10 մի՛ հակառակողս , Մի՛ հատուս , այլ
զամենայն հաւատս ցուցանել բարու-
թեամբ ․ զի զվարդապետութիւն Փրկ-
չին մերոյ Աստուծոյ զարդարեսցեն
յամենայնի ։
ՎՋ
11 Քանզի երեւեցաւ շնորհն Աստուծոյ
12 փրկիչ ամենայն մարդկան ․ Որ խրա-
տէն զմեզ զի ուրասցուք զամբարըշ-
տութիւն եւ զաշխարհական ցանկու-
թիւնս , զգաստութեամբ եւ արդարու-
թեամբ եւ աստուածպաշտութեամբ
13 կեցցուք յաշխարհիս , Եւ ակնկալցուք
երանելի յուսոյն , եւ յայտնութեան
փառաց մեծին Աստուծոյ եւ Փրկչին
14 մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ․ Որ ետ
զանձն վասն մեր , զի փրկեսցէ զմեզ
յամենայն անօրէնութենէ , եւ սրբես-
ցէ իւր ժողովուրդ սեպհական , նա-
15 խանձաւոր գործոց բարութեան ։ Զայդ
խօսեաց եւ մխիթարեա եւ յանդիմա-
նեա ամենայն սաստիւք , զի մի՛ ոք
իցէ որ զքեզ արհամարհիցէ ։

Գլ․ Գ

1 ՋԵ․ Եւ յուշ արասջիր նոցա , իշխա-
նութեանց եւ պետութեանց հնազանդ
լինել եւ հպատակ կալ , եւ ամենայն
գործոց բարութեան պատրաստ գտա-
2 նել ․ Մի՛ զոք հայհոյել , անկռիւս լի-
նել , հեզս , զամենայն ցածութիւն առ
3 ամենայն մարդիկ ցուցանել ։ Զի էաք
երբեմն եւ մեք անմիտք , անհաւանք ,
մոլորեալք , ծառայէաք ցանկութեանց
եւ պէսպէս անառակութեանց ․ չա-
րութեամբ եւ նախանձու շրջէաք , ա-
4 տեցեալք՝ եւ զմիմեանս ատէաք ։ Իսկ
յորժամ քաղցրութիւն եւ մարդասի-
րութիւն Փրկչին մերոյ Աստուծոյ
5 յայտնեցաւ , Ոչ ի գործոց արդարու-
թեան զոր արարաք մեք , այլ ըստ իւ-
րում ողորմութեան ապրեցոյց զմեզ
ի ձեռն աւազանին միւսանգամ ծնըն-
դեանն , եւ նորոգութեամբ Հոգւոյն
6 Սրբոյ , Զոր եհեղ ի մեզ առատութեամբ
ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի Փրկչին
7 մերոյ , Զի արդարացեալք շնորհօքն՝
եղիցուք ժառանգաւորք յուսով կե-
8 նացն յաւիտենականաց ։ Հաւատարիմ
է բանս ․ եւ ի սոյն կամիմ զքեզ հաս-
տատուն լինել , զի փոյթ արասցեն
գործոց բարեաց վերակացու լինել
հաւատացեալքն յԱստուած , զի այն է
9 բարի եւ օգտակար մարդկան ։ Այլ

[1] ի Յոյնսն պակասի
[2] ի Բազումս պակասի
[3] Յոյնն , Յամենայնի զանձն քո

զյիմարութեան խնդիրս եւ զտոհմա-
թիւս եւ զհեռ եւ զօրինական կռիւսն
ի բաց մերժեսջիր · զի անօգուտք են
10 եւ սնոտիք ։ Յառնէ հերձուածողէ,
յետ մի անգամ եւ երկիցս խրատելոյ,
11 հրաժարեսջիր · Գիտասջիր զի թիւր-
եալ է այնպիսին, եւ մեղանչէ՝ ան-
ձամբ զանձն դատապարտեալ ։
12 Այլ յորժամ յղեցից առ քեզ զԱրտե-
մա կամ զՏիւքիկոս, փութասջիր գալ
առ իս ի Նիկոպոլիս, զի անդ եդի ի
13 մտի ձմերել ։ Եւ զԶենոն զօրինական
դպիր եւ զԱպողոս փութով արձակե-
սջիր, զի մի՛ ինչ պակասիցէ նոցա ։
14 Ուսցին եւ մերքն եւս բարեաց գոր-
ծոց վերակացու լինել ի պէտս կարե-
15 ւորս, զի մի՛ անպտուղք լինիցին ։ Ող-
ջոյն տան քեզ որ ընդ իս են ամենե-
քին · ողջոյն տուր սիրելեաց մերոց
հաւատովք · շնորհք ընդ ձեզ ամենե-
սին ։[1]

Առ Տիտոս, Կրետացւոց եկեղեցւոյն առա-
ջին յեռնադրեալ եպիսկոպոս, գրեցաւ ի Նի-
կոպօլէ Մակեդոնացւոց ։

---

[2]ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՎՆ

ԵՒ ԱՌ ԱՐՔԻՊՊՈՍ ՍԱՐԿԱՒԱԳ ԵՒ ԱՌ ԱՊՓԻԱ

ԹՈՒՂԹ"

1 ՊԱՒՂՈՍ, կապեալ Յիսուսի Քրիս-
տոսի, եւ Տիմոթէոս եղբայր, Փիլի-
մոնի սիրելւոյ եւ գործակցի մերոյ,
2 Եւ Ապփեայ [3]քեռ, եւ Արքիպպեայ
զինուորակցի մերոյ, եւ առտնին ե-
3 կեղեցւոյդ · Շնորհք ընդ ձեզ եւ խա-
ղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ
եւ ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ ։
4 Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ յամե-
նայն ժամ յիշատակեալ յաղօթս իմ
5 վասն քո, Իբրեւ լուեալ զքո հաւատսն
եւ զսէր զոր ունիս առ Տէր Յիսուս
6 եւ առ ամենայն սուրբս, Զի հաղոր-
դութիւն հաւատոցն քոց արդեօք լինի-
ցի գիտութեամբ ամենայն բարու-
թեան որ ի ձեզ է ի Քրիստոս Յիսուս ։
7 Խնդութիւն յոյժ ընկալայ եւ մխիթա-
րութիւն ի վերայ սիրոյն քո, զի
գութք սրբոց քեւ հանգուցեալ են,
եղբայր ։

8 Վասն որոյ բազում համարձակու-
թիւն ունիմ ի Քրիստոս՝ հրաման տալ
9 քեզ զարժանն, Վասն սիրոյ մանա-
ւանդ թէ աղաչեմ իսկ, այնպիսի լի-
նել որպէս ես Պաւղոս ծերացեալ, արդ
եւ կապեալ եւս Յիսուսի Քրիստոսի ։
10 Աղաչեմ զքեզ վասն որդւոյ իմոյ զոր
11 ծնայ ի կապանս իմ, զՈնեսիմոս · Որ
երբեմն անպիտան էր քեզ, բայց արդ
12 քեզ եւ ինձ պիտանի · Զոր յղեցի առ
քեզ · եւ դու զդա ընկալջիր, այսինքն
13 է զիմ աղիս · Զոր կամէի առ իս ար-
գելուլ, զի ընդ քո ունիցի ինձ սպաս
14 ի կապանս աւետարանին ։ Բայց ա-
ռանց քո կամաց ոչինչ կամեցայ առ-
նել, զի մի՛ բարիքդ քո ի հարկէ լի-
15 նիցին, այլ կամաւ ։ Եւ թերեւս վասն
այնորիկ մեկնեցաւ առ ժամանակ մի,
16 զի յաւիտեան ունիցիս զդա, Մի՛ եւս
իբրեւ զծառայ, այլ ի վեր քան զծա-
ռայ, իբրեւ զեղբայր սիրելի · եթէ ինձ
այսպէս, ո՞րչափ եւս առաւել քեզ
17 մարմնով եւ Տերամբ ։ Եթէ զիս քեզ
հաղորդ համարիցիս, ընկալ զդա իբ-
18 րեւ զիս ։ Եւ եթէ յանցուցեալ ինչ իցէ

---

[1] Ոմանք յաւելուն, Ամէն ։
[2] Ոմանք ունին, Առ Փիլիմոն, այլ՝ Թուղթ Պաւղոսի առաքելոյ առ Փիլիմոն
[3] Ոմանք, սիրելւոյ

կամ պարտիցի, զայն ինձ համարեսցես։
19 Ես Պաւղոս գրեցի իմով ձեռամբ, ես
հատուցից. զի մի՛ ասիցեմ քեզ թէ եւ
20 դու զանձն քո ինձ պարտիս։ Այո,
եղբայր, [1]ես քո փոխանակ եղէց" ի
Տէր. հանգո զաղիս իմ ի Քրիստոս։
21 Յուսացեալ ի հնազանդութիւնդ քո
գրեցի առ քեզ, քանզի գիտեմ թէ ա-
ռաւել եւս քան զոր ասեմդ՝ առնիցես։
22 Միանգամայն եւ պատրաստեսջիր
ինձ վանս, քանզի յուսամ եթէ աղօ-
23 թիւք ձերովք շնորհեցայց ձեզ։ Ողջոյն
տայ ձեզ Եպափրաս գերեկից իմ ի
24 Քրիստոս Յիսուս, Եւ Մարկոս եւ Ա-
րիստարքոս եւ Դեմաս եւ Ղուկաս՝
25 գործակիցք իմ։ Շնորհք Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ոգւոյդ ձե-
րում։[2]

Առ Փիլիմոն և Ապփիա, տեառն Ոնեսիմոսի, և առ Արքիպպոս, սարկաւագ Կողոսացւոց եկեղեցւոյն, գրեցաւ ի Հռովմէ ի ձեռն Ոնեսիմոսի ծառայի։

ԱՌ ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԵԿ. ԲԱԶՈՒՄ մասամբք եւ բազում
օրինակօք կանխաւ խօսեցաւ Աստուած
2 ընդ հարսն [3]մեր մարգարէիւք. Ի վախ-
ճան աւուրցս այսոցիկ խօսեցաւ ընդ
մեզ Որդւովն զոր եդ ժառանգ ամե-
նայնի, որով եւ զյաւիտեանսն արար.
3 Որ է լոյս փառաց եւ նկարագիր էու-
թեան նորա, որ կրէ զամենայն բա-
նիւ զօրութեան իւրոյ, [4]սրբութիւն
մեղաց մերոց արարեալ՝ նստաւ ընդ
4 աջմէ Մեծութեանն ի բարձունս։ Այն-
չափ առաւել եղեալ քան զհրեշտակս,
որչափ լաւ եւս քան զնոսա անուն
5 ժառանգեաց։ Քանզի ո՞ր երբեք ասաց
ի հրեշտակաց, Որդի իմ ես դու, ես
այսօր ծնայ զքեզ. եւ դարձեալ թէ
Ես եղէց նմա ի Հայր, եւ նա եղիցի
6 ինձ յՈրդի։ Այլ յորժամ միւսանգամ
մուծցէ զանդրանիկն յաշխարհ, ասէ,
Երկիր պագցեն նմա ամենայն հրեշ-
7 տակք Աստուծոյ։ Այլ [5]առ հրեշտակսն"
ասէ, Ո արար զհրեշտակս իւր հոգիս,
8 եւ զպաշտօնեայս իւր՝ բոց հրոյ։ Իսկ
ցՈրդին [6]ասէ, Աթոռ քո, Աստուած,
յաւիտեանս յաւիտենից. գաւազան
ուղղութեան՝ գաւազան արքայու-
9 թեան քո։ Սիրեցեր զարդարութիւն եւ
ատեցեր զանօրէնութիւն. վասն այսո-
րիկ օծ զքեզ, Աստուած, Աստուած քո
իւղով ուրախութեան առաւել քան
10 զընկերս քո։ Եւ, Դու, Տէր, ի սկզբա-
նէ զերկիր հաստատեցեր, եւ գործք
11 ձեռաց քոց երկինք են։ Նոքա կորնչին,
եւ դու կաս եւ մնաս. ամենեքեան
12 իբրեւ զձորձս մաշեսցին, Եւ իբրեւ
զվերարկու [7]դալարեսցես զնոսա՝ [8]իբ-
րեւ զհանդերձ", եւ [9]դալարեսցին. բայց
դու նոյն իսկ ես, եւ ամք քո ոչ պա-
13 կասեսցեն։ Յո՞ երբեք ասաց ի հրեշ-
տակաց, Նիստ ընդ աջմէ իմմէ, մին-
չեւ եդից զթշնամիս քո պատուանդան
14 ոտից քոց։ Ո՞չ ապաքէն ամենեքեան

[1] Յոյնն, օգտեցայց, կամ, ուրախ եղէց քեւ
[2] Ոմանք յաւելուն, Ամէն։
[3] Ի բազումս պակասի
[4] Ոմանք, անձամբ սրբութիւն
[5] Կամ, զհրեշտակաց
[6] Ի Յոյնն պակասի
[7] Ոմանք, փոխեսցես
[8] Յոմանս պակասի
[9] Յոյնն, փոխեսցին

հոգիք են հարկաւորք որ առաքին ի
սպասաւորութիւն վասն այնոցիկ որ
ժառանգելոցն են զփրկութիւն ։

Գլ. Բ

1 Եդ. Վասն այնորիկ պարտ է մեզ ա-
ռաւել եւս ունկնդիր լինել բանիցն
ասացելոց, զի մի՛ երբեք նուազես-
2 ցուք ։ Զի եթէ որ ի ձեռն հրեշտակաց
խօսեցաւ բանն՝ հաստատուն եղեւ,
եւ ամենայն յանցաւորութիւն եւ ան-
հնազանդութիւն ընկալաւ զպատիժ
3 պատուհասի, Մեք զիա՞րդ ապրեսցուք
հեզգացեալք յայնպիսի փրկութենէ,
որ սկիզբն ա՛ռ խօսելոյ ի Տեառնէ, եւ
ի ձեռն այնոցիկ որ լուանն՝ ի մեզ հաս-
4 տատեցաւ. Վկայեալ յԱստուծոյ նշա-
նօք եւ արուեստիւք եւ պէսպէս զօ-
րութեամբք եւ մասամբք Հոգւոյն
Սրբոյ ըստ իւրոց կամաց ։
5 Զի ոչ եթէ հրեշտակաց հնազանդե-
ցոյց զհանդերձեալ աշխարհն, վասն
6 որոյ մեքս խօսիմք ։ Վկայեաց ոք ու-
րեք եւ ասէ, Զի՞նչ է մարդ եթէ յի-
շեցես զնա, կամ որդի մարդոյ թէ
7 այց արասցես նմա ։ Փոքր մի խոնարհ
արարեր զնա քան զհրեշտակս. փա-
ռօք եւ պատուով պսակեցեր զնա, եւ
կացուցեր զնա ի վերայ ձեռակերտաց
8 քոց. Զամենայն ինչ հնազանդ արա-
րեր ի ներքոյ ոտից նորա. արդ ի հնա-
զանդեցուցանելն զամենայն՝ ոչինչ ե-
թող անհնազանդ ի նմանէ. բայց այժմ
ոչ եւս տեսանեմք հնազանդեալ նմա
9 զամենայն ։ Այլ զփոքր մի խոնարհեալ
քան զհրեշտակս տեսանեմք զՅիսուս
վասն չարչարանաց մահուն, փառօք
եւ պատուով պսակեալ, զի շնորհօքն
Աստուծոյ վասն ամենեցուն զմահ ճա-
10 շակեսցէ ։ Զի վայել էր իսկ նմա (վասն
որոյ ամենայն եւ որով ամենայն) բա-
զում որդիս ի փառս ածել՝ զառաջնորդ
փրկութեան նոցա չարչարանօք կա-
տարել ։ ՎԶ
11 Զի որ սրբէն եւ որ սրբին՝ ի միոջէ
[1]էին ամենեքեան, վասն որոյ ոչ ամօթ
համարի եղբարս անուանել զնոսա եւ
12 ասել, Պատմեցից զանուն քո եղբարց
իմոց, ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից զքեզ ։
13 Եւ դարձեալ թէ՝ Ես եղէց յուսացեալ
ի նա. եւ դարձեալ՝ Ահաւասիկ ես եւ
մանկունք [2]իմ, զոր ետ ինձ Աստուած ։
14 Արդ որովհետեւ մանկունք հաղորդե-
ցին արեան եւ մարմնոյ, եւ ինքն իսկ
մերձաւորութեամբ կցորդ եղեւ նո-
ցունց, զի մահուն [2]իւրով խափանես-
ցէ զայն որ զիշխանութիւն մահուն
15 ունէր, այսինքն է՝ զՍատանայ. Եւ
ապրեցուսցէ զայնոսիկ որ մահուն եր-
կիւղիւ հանապազ կէին վտարանդեալք
16 ի ծառայութիւն ։ Քանզի ոչ երբեք
զհրեշտակաց բուռն հարկանէ, այլ զզա-
ւակէն Աբրահամու բուռն հարկանէ ։
17 Ուստի պարտ իսկ էր նմա ամենայ-
նիւ եղբարց նմանել, զի ողորմած լի-
նիցի եւ հաւատարիմ քահանայապետ
յաստուածակոյս կողմանէ անտի, առ
18 ի քաւելոյ զմեղս ժողովրդեանն ։ Զի
որով ինքն չարչարեցաւ զփորձ առեալ
կարող է եւ փորձանաւորացն օգնա-
կան լինել ։

Գլ. Գ

1 Ուստի, եղբարք սուրբք, երկնաւոր
կոչմանն բաժանորդք, նայեցարուք
ընդ Առաքեալն եւ ընդ Քահանայապետ
խոստովանութեան մերոյ ընդ Յիսուս
2 [3]Քրիստոս. Որ հաւատարիմ է արար-
չին իւրոյ, որպէս եւ Մովսէս յամե-
3 նայն տան նորա ։ Զի առաւել եւս
փառաց քան զՄովսէս արժանի եղեւ,
որչափ առաւել պատիւ ունիցի քան
4 զտունն՝ տանն առնելի ։ Զի ամենայն
տուն կազմի յումէք կազմի. իսկ որ
5 զամենայնն արար՝ Աստուած է ։ Մով-
սէս հաւատարիմ է յամենայն տան
նորա իբրեւ զծառայ առ ի վկայութե-
6 նէ բանից ասացելոց. Այլ Քրիստոս
իբրեւ որդի ի վերայ տան իւրոյ. որոյ
տունն մեք իսկ եմք, միայն թէ զհա-
մարձակութիւն եւ զպարծանս յուսոյն
մինչեւ ի վախճան հաստատուն ունի-
ցիմք ։
7 Վասն որոյ այսպէս ասէ Հոգին
Սուրբ, Այսօր եթէ ձայնի նորա լսի-
8 ցէք, Մի՛ խստացուցանէք զսիրտս ձեր
իբրեւ ի դառնութեանն՝ յաւուրն փոր-
9 ձութեան յանապատի, Ուր փորձեցին

---

[1] Կամ, են

[2] Ի Յոյնն պակասի

[3] Յոմանս պակասի

զիս հարքն ձեր, քննեցին զիս եւ տե-
10 սին զգործս իմ զքառասուն ամ. Վասն
որոյ տաղտկացայ ազգաւն այնուիկ,
եւ ասացի, Միշտ մոլորեալ են սրտիւք,
եւ նոքա ոչ ծանեան զճանապարհս
11 իմ. Որպէս երդուայ ի բարկութեան
իմում թէ Մտցեն ի հանգիստ իմ։
12 ԵԶ. Տեսէք, եղբարք, զուցէ երբեք
լինիցի յումեք ի ձէնջ սիրտ չար ան-
հաւատութեան՝ ապստամբ լինել յԱս-
13 տուծոյ կենդանւոյ։ Այլ մխիթարեցէք
զմիմեանս զօրհանապազ՝ մինչդեռ [1]այ-
սօրդ առաջի կայ", զի մի՛ ոք խստասցի
14 ի ձէնջ խաբէութեամբ մեղաց։ Քանզի
բաժանորդք եղեաք Քրիստոսի, միայն
թէ զսկիզբն հաստատութեանն մինչեւ
15 ի վախճան պինդ կալցուք. Յասելն,
Այսօր եթէ ձայնի նորա լուիցէք, մի՛
խստացուցանիցէք զսիրտս ձեր իբրեւ ի
16 դառնութեանն։ Քանզի [2]ոմանք լուան
եւ դառնացուցին, այլ ոչ ամենեքեան
որ" ելեալ էին յԵգիպտոսէ ի ձեռն
17 Մովսիսի։ Յումէ՞ տաղտկացաւ զքա-
ռասուն ամն. ո՞չ ապաքէն ի յանցու-
ցելոցն, որոց ոսկերքն անկան յանա-
18 պատի անդ։ Ո՞ւմ երդուաւ չմտանել
ի հանգիստն իւր, եթէ ոչ՝ անհաւա-
19 տիցն։ Եւ տեսանեմք զի ոչ կարացին
մտանել վասն անհաւատութեանն։

ԳԼ. Դ

1 Երկիցուք այսուհետեւ, [3]զուցէ ի թո-
ղուլ զաւետիսն՝ ի մտանելոյ" ի հան-
գիստ նորա, գտանիցի ոք ի ձէնջ
2 նուազեալ։ Քանզի եմք աւետարան-
եալք որպէս եւ նոքայն. այլ նոցա
ոչինչ օգնեաց լուր բանին, [4]չամոքե-
լոցն ի հնազանդութիւն հաւատոց"։
3 Այլ մեք մտանեմք ի հանգիստն որք
հաւատացաքս. որպէս եւ ասացն թէ
Որպէս երդուայ ի բարկութեան իմում,
թէ Մտցեն ի հանգիստ իմ. թէպէտ
եւ արդիւնքն ի սկզբանէ աշխարհի
4 լինեալ էին։ Քանզի ասէ ուրեք վասն
աւուրն եւթներորդի այսպէս. Եւ
հանգեաւ Աստուած յաւուրն եւթնե-
5 րորդի յամենայն գործոց իւրոց։ Եւ
աստ դարձեալ ասէ թէ Մտցեն ի հան-
6 գիստ իմ։ Եւ արդ՝ [5]քանզի արգելան
ոմանք մտանել" ի նա, եւ որք յառա-
ջագոյն աւետարանեալն էին՝ չմտին
7 վասն անհաւանութեանն։ Դարձեալ
այլ օր սահմանէ, զԱյսօրն ի Դաւթի
եւ ասէ յետ այնչափ ժամանակաց,
որպէս յառաջագոյնն ասաց, Այսօր
եթէ ձայնի նորա լուիցէք, մի՛ խստա-
8 ցուցանիցէք զսիրտս ձեր։ Զի եթէ զնո-
սա Յեսուայ հանգուցեալ էր, ապա
վասն այլոյ աւուր ոչ խօսէր յետ այ-
9 նորիկ։ Արդ ուրեմն [6]նուազեալ է"
շաբաթումն ժողովրդեանն Աստուծոյ։
10 Զի որ եմուտ ի հանգիստն նորա, եւ
նա հանգեաւ յիւրոց գործոց անտի,
որպէս եւ Աստուած յիւրայոցն։ ՎԶ
11 Փութասցուք այսուհետեւ մտանել
յայն հանգիստ, զի մի՛ ոք ըստ նոյին
օրինակաւ անհաւանութեանն անկա-
12 նիցի։ Զի կենդանի է բանն Աստուծոյ
եւ ազդող եւ հատու քան զամենայն
սուր երկսայրի, եւ անցանէ մինչեւ
ցորոշումն շնչոյ եւ ոգւոյ եւ յօդից
եւ ուղղոյ, եւ քննիչ է մտաց եւ խոր-
13 հրդոց սրտից. Եւ չիք արարած աներ-
ևոյթ յերեսաց նորա, այլ ամենայն
ինչ մերկապարանոց կայ առաջի աչաց
նորա՝ զորմէ մեր բանքս են։
14 Ունիմք այսուհետեւ Քահանայապետ
մեծ անցեալ ընդ երկինս, զՅիսուս
զՈրդին Աստուծոյ, պինդ կալցուք
15 զխոստովանութիւնն։ Քանզի ոչ եթէ
ունիմք քահանայապետ որ չիցէ կարող
չարչարակից լինել տկարութեան մե-
րոյ, այլ փորձ է ամենայնիւ ըստ
նմանութեան, առանց մեղաց։
16 ԶԿ. Մատիցուք այսուհետեւ համար-
ձակութեամբ առաջի աթոռոյ շնոր-
հացն [7]նորա, զի ընկալցուք զողոր-
մութիւն եւ գտցուք շնորհս ի դէպ
ժամանակի օգնականութեան։

ԳԼ. Ե

1 Զի ամենայն քահանայապետ ի մարդ-
կանէ առեալ՝ վասն մարդկան կայ

---

[1] Յօյնն, այսօր կոչի
[2] Կամ, ո՞յք լուան և դառնացուցին. ո՞չ ամե-
նեքեան որ
[3] Յօյնն, զուցէ, մինչդեռ կայ թողեալ աւետիքն
մտանելոյ
[4] Կամ, զի ոչ խառնեցաւ հաւատովք յորս լուանն
[5] Յօյնն, քանզի կայ մնայ ոմանց մտանել
[6] Յօյնն, կայ մնայ
[7] ի Յօյնն պակասի

յաստուածակոյս կողմն անդր, զի մա-
տուսցէ պատարագս եւ զոհս վասն
2 մեղաց. Չափով չարչարակից կարող
է լինել տգիտաց եւ մոլորելոց, քանզի
եւ ինքն իսկ տկարութեամբ զգածեալ
3 է. Վասն այնորիկ հարկ է որպէս
վասն ժողովրդեանն, նոյնպէս եւ ընդ
անձին մատուցանել պատարագս վասն
4 մեղաց։ Եւ ոչ եթէ անձամբ ոք առնու
պատիւ, այլ կոչեցեալն յԱստուծոյ,
5 որպէս եւ Ահարոն։ Նոյնպէս եւ Քրիս-
տոս ոչ եթէ անձին ինչ շուք եդ լինել
քահանայապետ, այլ որ խօսեցաւն
առ նա՝ թէ Որդի իմ ես դու, ես այս-
6 օր ծնայ զքեզ. Որպէս եւ ի միւսումն
ասէ, Դու ես քահանայ յաւիտեան
7 ըստ կարգին Մելքիսեդեկի։ Որ յա-
ւուրս մարմնոյ իւրոյ աղօթս եւ պա-
ղատանս առ այն որ կարողն էր ապ-
րեցուցանել զնա ի մահուանէ՝ ուժգին
գոչմամբ եւ արտասուօք մատուցա-
նէր, եւ լսելի լինէր առ լաւութեանն։
8 Թէպէտ եւ Որդի է, ուսաւ ի չարչա-
9 րանաց անտի զհնազանդութիւն. Եւ
իբրեւ կատարեցաւ, եղեւ ամենայն
հնազանդելոց իւրոց պատճառք փրկու-
10 թեանն յաւիտենից. Եւ անուանեցաւ
յԱստուծոյ քահանայապետ [1]յաւիտե-
նից ըստ կարգին Մելքիսեդեկի։
11 ՁԴ. Վասն որոյ բազումք են մեզ
բանք, եւ դժուարապատում ի մեկնել,
քանզի խօթամիտք եղերուք լսելեօք.
12 Փոխանակ զի պարտ էր ձեզ լինել
վարդապետս վասն ժամանակին, դար-
ձեալ պիտոյ է ձեզ ուսանել թէ զինչ
են նշանագիրք սկզբան բանիցն Ա-
ստուծոյ. եւ եղերուք կարօտք կաթին,
13 եւ ոչ հաստատուն կերակրոյ։ Զի ա-
մենայն որ կաթնկեր է՝ տղէտ է բա-
նին արդարութեան, քանզի տղայ է։
14 Այլ կատարելոցն է հաստատուն կե-
րակուր, որոց [2]վասն ի չափն հասա-
նելոյ" ճաշակելիքն կիրթ են ընտրու-
թեան բարւոյ եւ չարի։

ԳԼ. Զ

1 Վասն որոյ թողեալ զբան սկզբանն
Քրիստոսի՝ ի կատարումն եկեսցուք.
մի՛ միւսանգամ արկանել հիմն ապաշ-
խարութեան ի մեռելոտի գործոց ան-
2 տի, եւ հաւատոցն որ յԱստուած, Եւ
մկրտութեանցն վարդապետութեան,
եւ ձեռնադրութեան ձեռաց, եւ յա-
րութեան մեռելոց, եւ դատաստանին
3 յաւիտենից։ Եւ արդ արասցուք զայն,
4 եթէ Աստուած հրամայեսցէ։ Քանզի
անհնար է միանգամ [3]մկրտելոցն որ
ճաշակեցին յերկնաւոր պարգեւացն,
5 եւ հաղորդք եղեն Հոգւոյն Սրբոյ, Եւ
զգեղեցիկ բանին Աստուծոյ ճաշակսն
ճաշակեցին, եւ զզօրութիւնս հան-
6 դերձելոյ աշխարհին, Եւ կործանեա-
ցին, միւսանգամ նորոգել յապաշխա-
րութիւն, եւ վերստին ի խաչ հանել
անձանց զՈրդին Աստուծոյ, եւ դար-
7 ձեալ խայտառակել։ Քանզի երկիր որ
ըմպիցէ զանձրեւ բազում անգամ եկ-
եալ ի վերայ նորա, եւ ծնանիցի ար-
դիւնս չայեկանս նոցա վասն որոց գոր-
ծիցին, ընդունի զօրհնութիւն յԱս-
8 տուծոյ. Իսկ որ բերէ փուշ եւ տա-
տասկ, անպիտան է եւ մերձ յանէծս,
եւ վախճան նորա յայրումն։
9 ՁԶ. Բայց հաստատեալ եմ վասն ձեր,
սիրելիք, ի լաւ անդր եւ որ լին է
փրկութեամբ, [4]զի թէպէտ եւ այսպէս
10 խօսիմք։ Ոչ եթէ անիրաւ ինչ է Ա-
ստուած մոռանալ զգործս ձեր եւ զսէրն
զոր ցուցէք յանուն նորա, զի պաշ-
11 տէիք զսուրբս եւ պաշտէք։ Եւ մեք
ըղձանամք զի իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ
զնոյն փոյթ ցուցանիցէ ի հաստատու-
12 թիւն յուսոյն մինչեւ ցվախճան. Զի
մի՛ հեւանդամիտք լինիցիք, նմանողք
եղերուք այնոցիկ որ հաւատովքն եւ
երկայնմտութեամբ ժառանգեցին զա-
13 ւետիսն։ Զի Աբրահամու խոստացեալ
զաւետիսն՝ Աստուծոյ, քանզի յայլ ոք
14 ի մեծ ոչ գոյր երդնուլ, Յանձն իւր
երդուաւ եւ ասէ, Այո, օրհնելով
օրհնեցից զքեզ, եւ բազմացուցանելով
15 բազմացուցից զքեզ։ Եւ այնպէս եր-
կայնամիտ եղեալ՝ եհաս աւետեացն։
16 Ապաքէն մարդիկ որ ինչ ի վեր է քան
զինքեանս՝ յայն երդնուն, եւ ամե-
նայն հակառակութեան նոցա վերջ ի
17 հաստատութիւն՝ երդումնն է։ Որով
առաւել եւս կամեցեալ Աստուծոյ

[1] Ի Բազումս գոյութ
[2] Յոյնն, առ ընդելութեան
[3] Յոյնն, լուսաւորելոցն
[4] Ի Յոյնն գոյութ

ցուցանել ժառանգաւորաց աւետեացն
զհաստատութիւն խորհրդոյն իւրոյ,
18 միջնորդեաց երդմամբ. Զի երկու ան-
փոփոխելի իրօքն որովք անհնար իցէ
ստել Աստուծոյ՝ հաստատուն մխիթա-
րութիւն ունիցիմք, որք ապաստան
եղեաք բուռն հարկանել զհանդերձեալ
19 յուսոյն. Զոր իբրեւ զխարիսխ հաս-
տատուն եւ անշարժ ունիցիմք ան-
ձանց մերոց, որ եւ մտանիցէ ի ներքին
20 կողմն վարագուրին. Ուր կարապետն
մեր Յիսուս եմուտ վասն մեր, ըստ
կարգին Մելքիսեդեկի եղեւ քահանա-
յապետ յաւիտենից։

ԳԼ. Է

1 Քանզի այս Մելքիսեդեկ թագաւոր էր
Սաղիմայ, քահանայ Աստուծոյ բարձ-
րելոյ, որ ել ընդ առաջ Աբրահամու,
յորժամ դարձեալ գայր ի կոտորածէ
2 թագաւորացն, եւ օրհնեաց զնա. Ո-
րում եւ տասանորդս յամենայնէ ետ
Աբրահամ. նախ թարգմանի թագաւոր
արդարութեան, ապա թագաւոր Սա-
ղիմայ՝ որ է թագաւոր խաղաղութեան.
3 Անհայր, անմայր, չհամարեալ յազգս,
որոյ ոչ սկիզբն աւուրց եւ ոչ կատա-
րած կենաց. նմանեալ Որդւոյն Աս-
տուծոյ՝ կայ միայ քահանայ մշտնջե-
նաւոր։
4 Արդ տեսէք որպիսի ոք էր սա, ո-
րում եւ Աբրահամ տասանորդս ետ
5 յաւարէ անտի, նահապետն։ Եւ որք
յորդւոցն Ղեւեայ զքահանայութիւնն
առնուն՝ պատուէր ունին տասանորդել
զժողովուրդն ըստ օրինացն, այսինքն
է զեղբարս իւրեանց. թէպէտ եւ ել-
6 եալ իցեն յերանացն Աբրահամու. Իսկ
չհամարեալն յազգս ի նոցանէ՝ տասա-
նորդեաց զԱբրահամ, եւ զնա որոյ
7 զաւետիսն ընկալեալ էր՝ օրհնեաց։ Զի
առանց ամենայն հակառակութեան՝
նուազն ի լաւէ անտի օրհնեսցի։
8 Եւ աստ մարդք մահկանացուք տա-
սանորդս առնուն. բայց անդ՝ [1]վկայե-
9 ցաւ թէ կենդանի է։ Եւ որպէս բա-
նից կարգ է ասել, թէ Աբրահամաւ
եւ Ղեւի իսկ որ զտասանորդսն առ-
10 նոյր՝ տասանորդեցաւ. Զի դեռ եւս
յերանս հօր իւրոյ էր, յորժամ ընդ
առաջ եղեւ նմա Մելքիսեդեկ։
11 Իսկ արդ՝ եթէ կատարումնն ի ձեռն
Ղեւտացւոց քահանայութեանն էր,
(քանզի ժողովուրդն յայն օրէնսդրե-
ցաւ,) զի՞նչ պիտոյ էր ըստ կարգին
Մելքիսեդեկի այլում քահանայի յառ-
նել, եւ ոչ ասել թէ ըստ կարգին Ա-
12 հարոնի։ Այլ ի փոփոխել քահանայու-
թեանն հարկ էր եւ օրինացն փոփո-
13 խումն լինել։ Զի զորմէ այսպէսն ասի՝
յայլմէ ազգէ կալաւ հաղորդութիւն,
յորմէ ոչ ոք երբեք եղեւ հաղորդ սե-
14 ղանոյն։ Արդ յայտ իսկ է թէ յազգէ
Յուդայ ծագեաց Տէր մեր, յորմէ ազգէ
վասն քահանայից Մովսէս ինչ ոչ ճառ-
15 եաց. Եւ եւս առաւել յայտ է թէ ըստ
նմանութեան Մելքիսեդեկի յառնելոց
16 է այլ քահանայ, Որ ոչ ըստ մարմնա-
ւոր պատուիրանին եղեւ, այլ ըստ
զօրութեան կենացն անվախճանից։
17 Քանզի վկայեցաւ թէ Դու ես քահա-
նայ յաւիտեան ըստ կարգին Մելքի-
18 սեդեկի։ [2]Արհամարհութիւն լինէր ա-
ռաջին պատուիրանին վասն նորին
տկարութեանն եւ անշահութեան.
19 Քանզի ոչինչ կատարումն գործեցին
օրէնքն, [3]եւ մուտ ագնուական յու-
սոյն որով մերձենամք առ Աստուած։
20 Եւ այնչափ զի ոչ առանց երդման.
(զի են ոմանք որ առանց երդման են
21 կացեալ քահանայք. Բայց սա երդ-
մամբ ի ձեռն այնորիկ որ ասացն ի նա,
Երդուաւ Տէր եւ ոչ եւս զղջասցի,
22 Դու ես քահանայ յաւիտեան[4].) Եւ
այնչափ լաւագոյն ուխտի եղեւ երաշ-
խաւոր Յիսուս։
23 Եւ բազում են կացեալ քահանայք
վասն մահու արգել լինելոյ ի մշտնջե-
24 նաւորել։ Իսկ սա վասն յաւիտեան
կալոյ՝ առանց անցանելոյ ունի զքա-
25 հանայութիւնն. Ուստի եւ կենդանի
առնել համօրէն կարող է զմատու-
ցեալսն նովաւ առ Աստուած. քանզի
միշտ կենդանի է լինել բարեխօս վասն
նոցա։
26 Ա. Զի այսպիսի իսկ եւ վայել էր
մեզ քահանայապետ, սուրբ, անմեղ,

---

[1]Յոյնն, որ վկայեցաւ

[2]Յոյնն, Զի արհամարհութիւն

[3]Յոյնն, այլ

[4]Բազում յաւելուն, ըստ կարգին Մելքիսեդեկի

անարատ, զատեալ ի մեղաւորաց եւ
27 բարձրացեալ քան զերկինս․ Որում ոչ
հանապազ հարկ է, որպէս այլոց քա-
հանայապետիցն, նախ վասն իւրեանց
մեղացն պատարագս մատուցանել եւ
ապա վասն ժողովրդեանն․ իսկ սա
զայն միանգամայն կատարեաց, զի
28 զանձն իւր մատոյց պատարագ։ Օ-
րէնքն զմարդիկ կացուցանեն քահա-
նայապետս, զգածեալս տկարութեամբ,
իսկ բանն երդման յետ օրինացն՝ զՈր-
դի, որ յաւիտեան կատարեալ է։

Գլ․ Ը

1 Եւ բանից գլուխ խօսիցս՝ այնպիսի
ունիմք քահանայապետ, որ նստաւ
ընդ աջմէ Մեծութեան աթոռոյն յեր-
2 կինս, Սրբութեանցն պաշտօնեայ, եւ
խորանին ճշմարտութեան զոր Տէրն
3 կանգնեաց եւ ոչ մարդ։ Զի ամենայն
քահանայապետ վասն մատուցանելոյ
զզոհս եւ զպատարագս կայ․ ուստի
հարկ է եւ նմա ունել ինչ զոր մատու-
4 ցանիցէ։ Զի եթէ էր յերկրի, թերեւս
չէր իսկ քահանայ․ զի [1]գոյին որ՝՝ մա-
տուցանէին ըստ օրինացն պատարագ․
5 Որք առակաւ եւ օրինակաւ պաշտէին
երկնաւորացն, որպէս եւ հրամայեցաւ
Մովսիսի, յորժամ գործելոց էր զխորան
ժամուն, Տեսջիր, ասէ, արասցես
զամենայն ըստ օրինակին որ ցուցաւ
6 քեզ ի լերինն։ Բայց արդ առաւելագոյն
եւս պաշտաման եհաս [2]Յիսուս, որչափ
լաւագոյն եւս ուխտի է միջնորդ՝ որ
յառաւել աւետիսն օրինադրեցաւ։
7 Զի եթէ առաջինն անարատ էր, ա-
8 պա երկրորդին տեղի ոչ խնդրէր։ Նա
աւանիկ բամբասէ զնոսա․ եւ ասէ,
Ահաւասիկ աւուրք եկեսցեն, ասէ
Տէր, եւ կատարեցից ի վերայ տանն
Իսրայելի եւ ի վերայ տանն Յուդայ
9 ուխտ նոր․ Ոչ ըստ ուխտին զոր եդի
ընդ հարս նոցա յաւուրն յորում առի
ի ձեռն հանել զնոսա յերկրէն Եգիպ-
տացւոց․ եւ զի նոքա ոչ կացին յուխ-
տին իմում, եւ ես անփոյթ արարի
10 զնոցանէ, ասէ Տէր [2]ամենակալ։ Այլ
այս է ուխտն զոր եդից տանն Իսրա-
յելի յետ աւուրցն այնոցիկ, ասէ Տէր,
տաց զօրէնս իմ ի միտս նոցա, եւ ի
սիրտս նոցա գրեցից զնոսա, եւ եղէց
նոցա Աստուած, եւ նոքա եղիցին ինձ
11 ի ժողովուրդ։ Եւ ոչ եւս ուսուցանի-
ցեն իւրաքանչիւր զքաղաքակից իւր
եւ իւրաքանչիւր զեղբայր իւր, եւ ա-
սիցեն թէ Ծանիր զՏէր․ զի ամենե-
քին ծանիցեն զիս ի փոքրկանց մինչեւ
12 ցմեծամեծս նոցա․ Զի քաւիչ եղէց
անիրաւութեանց նոցա, եւ զմեղս նո-
ցա եւ զանօրէնութիւնս այլ ոչ եւս
յիշեցից։
13 Արդ ասելովն նոր՝ հնացոյց զառա-
ջինն․ եւ որ հնանայն եւ ծերանայ՝
մերձ է յապականութիւն։ ՎՋ

Գլ․ Թ

1 Ունել ունէր եւ առաջինն իրաւունս
պաշտաման [3]յայնժամ զաշխարհական
2 սրբութիւնն։ Զի խորանն առաջին
հանդերձեցաւ [2]այսպէս, յորում աշ-
տանակն եւ սեղանն եւ հացն նուի-
3 րաց, որ Սրբութիւնն կոչէր։ Եւ յետ
երկրորդ վարագուրին՝ խորանն որ կո-
4 չէր Սրբութիւն սրբութեանց․ Յորում
կայր բուրվառն ոսկի, եւ արկղն կտա-
կարանաց պատեալ ներքոյ եւ արտա-
քոյ ոսկւով, յորում սափորն ոսկի լի
մանանայիւ, եւ գաւազանն Ահարոնի
որ ծաղկեցաւ, եւ տախտակք կտակա-
5 րանացն․ Եւ ի վերայ նորա քերովբէքն
փառաց որ հովանի ունէին ի վերայ
քաւութեանն, վասն որոյ ոչ է այժմ
ասել մի ըստ միոջէ։
6 Եւ այն ամենայն իբրեւ այնպէս
հանդերձեալ կայր, յառաջին խորանն
յամենայն ժամ մտանէին քահանայքն
7 զպաշտամունսն կատարել․ Բայց յերկ-
րորդն մի անգամ ի տարւոջն քահա-
նայապետն․ եւ զայն ոչ առանց ար-
եան, զոր մատուցանէր վասն իւր եւ
վասն ժողովրդեանն անգիտութեան․
8 Զայս ցուցեալ Հոգւոյն Սրբոյ մինչ-
չեւ յայտնեալ էր ճանապարհի սրբու-
թեանցն, քանզի դեռ առաջին խորանն
9 ունէր զհաստատութիւն․ Որ է առակ
ժամանակին որ առաջի կայր, յորում
պատարագքն եւ զոհք մատչէին, որք

[1] Ոմանք, գոյին քահանայք որ
[2] Ի Յոյնն [illegible]

[3] կամ, և

ոչ կարէին ըստ միտս կատարել զպաշ-
տօնեայսն , բայց միայն կերակրովք
10 եւ ըմպելեօք , Եւ պէսպէս մկրտու-
թեամբք՝ մարմնոյ արդարութիւնքն
որ մինչեւ ի ժամանակս ուղղութեանն
11 ի վերայ կային ։ Այլ Քրիստոս եկեալ
Քահանայապետ հանդերձելոցն բար-
եաց , մեծաւն եւ կատարելով եւ ան-
ձեռագործ խորանաւն , այսինքն է՝ որ
12 ոչ յայսց արարածոց , Եւ ոչ արեամբ
նոխազաց եւ զուարակաց , այլ իւրով
արեամբն եմուտ մի անգամ ի սրբու-
թիւնսն, [1]յաւիտենականս գտեալ զփըր-
13 կութիւն” ։ Զի եթէ արիւն ցլուցն եւ
նոխազաց եւ մոխիր երնջոցն ցանեալ՝
զպղծեալսն սրբէր առ ի մարմնոյ սրբու-
14 թենէ , Ո՛րչափ եւս առաւել արիւնն
Քրիստոսի , որ ի ձեռն Հոգւոյն յա-
ւիտենականի մատոյց զանձն անարատ
[2]պատարագ Աստուծոյ , սրբեսցէ զխիղճ
մտաց ձերոց ի մեռելոտի գործոց ան-
15 տի՝ պաշտել զԱստուած կենդանի ։ Եւ
վասն այնորիկ նորոյ ուխտիս է միջ-
նորդ , զի յորժամ մահ լինիցի ի փրկու-
թիւն վասն առաջին ուխտին յանցա-
նաց , զաւետիս առցեն հրաւիրեալքն
16 ի ժառանգութիւնն յաւիտենից ։ Քան-
զի ուր կտակ է , հարկ է զմահ ի մէջ
17 բերել զկտակագրին ․ Զի կտակ յետ
մահու հաստատուն է ․ ապա թէ ոչ՝
զիա՞րդ իցէ հաստատուն , մինչ կտա-
18 կագիրն կենդանի է ։ Ուստի եւ ոչ
առաջինն առանց արեան նորոգէր ։
19 Քանզի իբրեւ պատմեցան ամենայն
պատուիրանք օրինացն ի Մովսիսէ
ժողովրդեանն , առեալ զարիւն ցլուցն
եւ նոխազացն , Ջրով եւ բրդով կար-
միրով եւ զոպայիւ , զկտակարանօքն իսկ
եւ զամենայն ժողովրդեամբն սրսկեաց,
20 Եւ ասէ , Այս է արիւն կտակին զոր
21 պատուիրեաց ձեզ Աստուած ։ Եւ զխո-
րանաւն եւ զամենայն կահիւ սպա-
22 սուն նոյնպէս սրսկեաց զարիւնն ։ Եւ
գրեթէ ամենայն ինչ արեամբն սրբէր
ըստ օրինացն , եւ առանց հեղման ար-
եան չլինէր թողութիւն ։
23 Ապա հարկ էր [3]օրինաւորացն այն-
պիսեօքն սրբել ․ եւ բուն իսկ երկնա-
ւորացն՝ առաւել եւս պատարագօք
24 քան զնոյնս ։ Զի ոչ եթէ ի ձեռագործ
սրբութիւնսն եմուտ Քրիստոս յօրի-
նակս ճշմարտութեանն , այլ ի բուն
իսկ յերկինս , [4]յանդիման լինել երե-
25 սացն Աստուծոյ վասն մեր ։ Ոչ զի բա-
զում անգամ մատուցանիցէ զանձն
[2]պատարագ՝ որպէս քահանայապետն
որ մտանէր [5]ի սրբութիւն սրբու-
թեանցն” ամի ամի արեամբ օտարաւ ․
26 Ապա թէ ոչ՝ պարտ էր նմա բազում
անգամ չարչարել ի սկզբանէ աշխարհի ․
բայց արդ աւասիկ մի անգամ ի կա-
տարած յաւիտենից յանարգութիւն
մեղաց իւրով պատարագաւն յայտ-
27 նեալ է ։ Եւ զոր օրինակ կայ մնայ
մարդկան մի անգամ մեռանել եւ յետ
28 այնորիկ դատաստան , Նոյնպէս եւ
Քրիստոս մի անգամ մատուցեալ [2]պա-
տարագ առ ի բառնալոյ զմեղս բազ-
մաց ․ իսկ յերկրորդումն առանց մեղաց
յայտնեսցի այնոցիկ , որ ակն ունիցին
նմա [6]հաւատովք ի փրկութիւն ։

ԳԼ․ Ժ

1 Ի․ Քանզի զստուեր հանդերձելոց
բարեացն ունէին օրէնքն եւ ոչ զնոյն
կերպարանս իրացն , ամի ամի զնոյն
պատարագս մատուցանեն ցանգ , որք
ոչ են կարող զմատուցեալսն կատա-
2 րել ․ Ապա թէ ոչ՝ դադարէին ի մա-
տուցանելոյ , վասն եւ ոչ մի ինչ այ-
նուհետեւ խիղճ մտաց ունելոյ պաշ-
3 տօնէիցն մի անգամ սրբեցելոց ․ Այլ
անդէն ի նմին ի յիշատակս մեղացն
4 կային ամի ամի ․ Քանզի ոչ կարէր
արիւն նոխազացն եւ ցլուց բառնալ
5 զմեղս ։ Վասն որոյ ի մտանել իւրում
յաշխարհ՝ ասէ , Զզոհս եւ զպատա-
րագս ոչ կամեցար , բայց մարմին հաս-
6 տատեցեր ինձ ․ Ընդ ողջակէզս եւ ընդ
7 վասն մեղացն ոչ հաճեցար ։ Յայնժամ
ասացի թէ Ահաւասիկ եկի (ի ճառս
գրոց գրեալ է վասն իմ) առնել զկամս
8 քո , Աստուած ։ Վերագոյնն ասէ թէ
Ընդ զոհս եւ ընդ պատարագս եւ ընդ
ողջակէզս եւ ընդ վասն մեղացն ոչ
հաճեցար , եւ ոչ կամեցար (որք ըստ
9 օրինացն մատչէին) , Ապա ասէ ,

---

[1] Յօյնն, յաւիտենական փրկութիւն գտեալ
[2] Ի Յոյնին պակաս
[3] Յոյնն, օրինակացն երկնաւորաց
[4] Յոյնն, այժմ յանդիման
[5] Բուլգատ, ի սրբութիւնն
[6] Ի Բուլգատն պակաս

Անաւասիկ գամ առնել զկամս քո, Աս-
տուած. մերժէ զառաջինն զի զերկ-
10 րորդն հաստատեսցէ. Որով կամօք եւ
մեք սրբեցաք ի ձեռն պատարագի մարմ-
նոյն Յիսուսի Քրիստոսի մի անգամ։
11 Եւ ամենայն քահանայապետ կայ
հանապազորդ ի պաշտաման, եւ զնոյն
պատարագս մատուցանէ բազում ան-
գամ, որք ոչ երբեք կարող են բառ-
12 նալ զմեղս. Իսկ սա զմին վասն մեղաց
մատոյց պատարագ, եւ մշտնջենաւոր
13 նստաւ ընդ աջմէ Աստուծոյ. Եւ այ-
սուհետեւ ակն ունի, մինչեւ դիցին
թշնամիք իւր ի ներքոյ ոտից իւրոց։
14 Քանզի միով պատարագաւ կատար-
եաց զսրբեալսն ի մշտնջենաւորս։
15 Այլ վկայէ մեզ եւ Հոգին Սուրբ
16 [1]յետ ասելոյ յառաջագոյն, Եթէ՝ Այս է
ուխտն զոր եդից [2]ընդ հարս նոցա՝
յետ աւուրցն այնոցիկ, ասէ Տէր,
տաց զօրէնս իմ ի սիրտս նոցա, եւ ի
17 խորհուրդս նոցա գրեցից զնոսա, Ապա
[3]ասէ թէ՝ Զմեղս նոցա եւ զանօրէ-
նութիւնս նոցա այլ ոչ եւս յիշեցից։
18 Իսկ ուր թողութիւն է, ոչ եւս պիտոյ
է վասն մեղաց պատարագ։ ՎՁ
19 Ունիմք այսուհետեւ, եղբարք, համ-
արձակութիւն ի մուտս սրբութեանցն
20 արեամբն Յիսուսի, Զոր նորոգեաց
մեզ ճանապարհ նորոգ եւ կենդանի ի
ձեռն վարագուրին, այսինքն է՝ մարմ-
21 նոյն իւրոյ, Եւ քահանայ մեծ ի վերայ
22 տանն Աստուծոյ, Մատիցուք ճշմարիտ
սրտիւք, լրութեամբ հաւատոց, լուա-
ցեալ զսիրտս ի խղճէ չարեաց եւ մկըր-
տեալ զմարմին ի ջուրն սրբութեան.
23 Պինդ կալցուք զխոստովանութիւն
անշարժ յուսոյն, զի հաւատարիմ է
24 որ խոստացաւն։ Եւ զգուշասցուք
միմեանց յորդորմամբք սիրոյ եւ գոր-
25 ծոց բարեաց. Եւ մի՛ թողցուք զժո-
ղովս միմեանց, որպէս եւ սովոր են
ոմանք. այլ մխիթարեսցուք, եւ այն-
չափ եւս առաւել՝ որչափ տեսանիցէք
զօրն մերձեալ։
26 Զի կամակար մեօք եթէ յանցանի-
ցեմք յետ ընդունելութեան գիտու-
թեան ճշմարտութեանն, այնուհետեւ
ոչ եւս պիտոյ է վասն մեղաց պատա-
27 րագ, Այլ ահեղ ակնկալութիւն դա-
տաստանին, եւ նախանձ հրոյն որ ու-
28 տիցէ զհակառակորդսն։ Արհամարհեալ
ուրուք զօրէնսն Մովսիսի, առանց ո-
ղորմութեանց առ երկուք կամ երիւք
29 վկայիւք մեռանէր. Իսկ ո՛րչափ սաս-
տիկ պատժոց արժանի համարիցիք
զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն
եհար. եւ զարիւն [3]նորոյ ուխտին
խառնակ համարեցաւ որով եւ սրբե-
ցաւն, եւ զՀոգին շնորհաց թշնամա-
30 նեաց։ Այլ գիտեմք զայն որ ասացն,
Իմ են վրէժխնդրութիւնք, եւ ես հա-
տուցից, ասէ Տէր. եւ դարձեալ թէ՝
31 Դատի Տէր զժողովուրդ իւր։ Ահ մեծ է
անկանել ի ձեռս Աստուծոյ կենդանւոյ։
32 Արդ յիշեցէք զաւուրսն զառաջինս,
յորս լուսաւորեալք բազում ճգանց
33 եւ չարչարանաց համբերէք. Մերթ ի
նախատինս եւ ի նեղութիւնս խայ-
տառակեալք, մերթ կցորդ այնպիսեաց
34 վաստակաւորացն լինել։ Քանզի եւ
[4]ընդ կապեալս՝ չարչարեցարուք, եւ
զյափշտակութիւն ընչից ձերոց խնդու-
թեամբ ընկալարուք, քանզի գիտէիք
թէ լաւագոյն եւս ստացուածս ունիք
անձանց յերկինս, ուր կանն եւ մնան։
35 Արդ մի՛ մերժէք ի ձէնջ զհամարձա-
կութիւնն ձեր, յորում կայ մեծաց
36 վարձուց հատուցումն։ Պիտոյ է ձեզ
համբերութիւն, զի զկամս Աստուծոյ
37 արարեալ՝ հասջիք աւետեացն։ Զի
փոքր մեւս եւս քան որչափ որ գա-
38 լոցն իցէ՝ եկեսցէ, եւ ոչ յամեսցէ։ Զի
արդարն [5]իմ ի հաւատոց կեցցէ. եւ
եթէ յերկմտեսցի ոք իցէ, ոչ հաճեսցի
39 ընդ նա անձն իմ։ Բայց մեք ոչ եթէ
երկմտութեամբ եմք ի կորուստ, այլ
հաւատովք ի փրկութիւն հոգւոց։

ԳԼ. ԺԱ

1 Զի՞նչ են հաւատք, եթէ ոչ յուսա-
ցելոց իրաց հաստատութիւն, եւ յան-
2 դիմանութիւն որոց ոչն երեւին։ Զի
նոքաւ վկայեցան առաջինքն.
3 Հաւատովք իմանամք հաստատեալ
զյաւիտեանսն բանիւ Աստուծոյ, յա-
ներեւութից զերեւելիսս եղեալ։
4 Հաւատովք լաւ պատարագս Հաբէլ

[1]Յոյնն, զի յետ
[2]Յոյնն, ընդ նոսա
[3]Ի Յոյնն պակասի
[4]Ոմանք, ի կապանս իմ
[5]Յոյնն պակասի

քան զԿայէն մատուցանէր Աստուծոյ,
որով վկայեցաւ իսկ արդար լինել. զի
ի վերայ պատարագացն եղեւ վկայու-
թիւն նմա յԱստուծոյ. զի թէպէտ եւ
մեռաւ ի նմին, սակայն տակաւին
խօսի։
5 Հաւատովք Ենովք փոխեցաւ, զի
մի՛ զմահ ճաշակեսցէ. եւ ոչ ուրեք
գտանէր, քանզի փոխեաց զնա Աս-
տուած. եւ յառաջ քան զփոխելն նորա
վկայեցաւ հաճոյ լինել Աստուծոյ։
6 Բայց առանց հաւատոց անհնար է հա-
ճոյ լինել. այլ հաւատալ արժան է
այնմ որ մերձենայ առ Աստուած՝ թէ
է [1]Աստուած. եւ որ խնդրեն զնա՝
լինի պարգեւատու։
7 Հաւատովք առեալ հրաման Նոյի
վասն չեւ եւս երեւելեացն, զահի հար-
եալ կազմէր զտապանն ի փրկութիւն
տան իւրոյ, որով դատեցաւ զաշխարհ,
եւ հաւատոցն արդարութեան եղեւ
ժառանգաւոր։
8 Հաւատովք [2]որ Աբրահամն կոչե-
ցաւ" ունկնդիր եղեւ ելանել ի տեղին
զոր առնլոց էր ի ժառանգութիւն. ել
գնաց, եւ ոչ գիտէր յո՛վ երթիցէ։
9 Հաւատովք պանդխտեցաւ յերկրին
աւետեաց իբրեւ յօտարութեան, խո-
րանօք բնակեալ Իսահակաւ եւ Յա-
կովբաւ հանդերձ, ժառանգակցօք նո-
10 ցին աւետեաց։ Քանզի ակն ունէր
հիմամբք հաստատելոյ քաղաքին, որոյ
ճարտարապետ եւ արարիչ Աստուած է։
11 Հաւատովք եւ ինքն Սառա [3]որ ա-
մուլն էր", զօրութիւն առնլոյ զսերմն
[3]որդեծնութեան՝ ընդունէր, եւ ի տա-
րաժամ հասակի [3]ծնանէր. քանզի հա-
ւատարիմ համարեցաւ զայն որ խոս-
12 տացաւն։ Վասն որոյ եւ ի միոջէն
ծնանէին, եւ այն՝ [4]յանցեալ ժամանա-
կի", իբրեւ զաստեղս երկնից բազմու-
թեամբ, եւ իբրեւ զաւազ առ ափն
ծովու առանց թուոյ։
13 Ըստ հաւատոց մեռան ամենեքին
սոքա, եւ չեւ եւս ընկալեալ զաւե-
տիսն. այլ ի հեռուստ տեսին զնոսա
[5]եւ ցնծացան, եւ խոստովան եղեն ե-
թէ օտարք եւ պանդուխտք են յերկրի։
14 Զի որք զայնպիսիսն խօսին՝ յայտ առ-
15 նեն եթէ զաւառ իւրեանց խնդրեն։ Զի
եթէ զայն յիշէին ուստի ելինն՝ գոյր
16 ժամանակ դառնալոյ անդրէն։ Նա ա-
ւանիկ ազնուականի իմն ցանկացեալ
են, այսինքն է երկնաւորին. վասն
որոյ ոչ ամօթ համարի Աստուած կո-
չել նոցա Աստուած, քանզի պատրաս-
տեաց նոցա քաղաք։
17 Հաւատովք մատոյց Աբրահամ ի
փորձութեան իւրում զԻսահակ [1]պա-
տարագ. եւ զմիամօրն մատուցանէր,
18 որոյ զաւետիսն ընկալեալ էր։ Որում
ասացաւն, թէ Իսահակաւ կոչեսցի
19 քեզ զաւակ. Եդ ի մտի իւրում թէ
եւ ի մեռելոց կարող է յարուցանել
Աստուած. ուստի եւ յառակս իսկ
ընկալաւ զնա։
20 Հաւատովք վասն հանդերձելոց իրաց
օրհնեաց Իսահակ զՅակովբ եւ զԵսաւ։
21 Հաւատովք Յակովբ ի մեռանելն իւ-
րում զիւրաքանչիւր ոք յորդւոցն
Յովսեփու օրհնեաց, եւ երկիր եպագ
ի ծայր գաւազանի իւրոյ։
22 Հաւատովք Յովսէփ ի վախճանել
իւրում յիշեաց զելս որդւոցն Իսրա-
յէլի, եւ վասն ոսկերաց իւրոց պատ-
ուիրեաց։
23 Հաւատովք [6]զՄովսէս իբրեւ ծնան",
թաքուցաւ ամիսս երիս ի հարց իւրոց,
քանզի տեսին կայտառ զմանուկն, եւ
ոչ զանգիտեցին ի հրամանէ թագա-
24 ւորին։ Հաւատովք Մովսէս, իբրեւ
անեաց, ուրացաւ կոչել որդի դստերն
25 Փարաւոնի. Լաւ համարեցաւ չարչա-
րել ընդ ժողովրդեանն Աստուծոյ, քան
առ ժամանակ մի վայելել ի մեղս.
26 [7]Կարեւոր համարեցաւ զնախատինսն
Քրիստոսի քան [8]զմեծութիւն գան-
ձուցն" Եգիպտացւոց, զի հայեցեալ
ակն ունէր վարձուցն հատուցման։
27 Հաւատովք թողոյր զերկիրն Եգիպ-
տացւոց, եւ ոչ երկնչէր ի ցասմանէ
թագաւորին, զի [9]զաներեւոյթն իբրեւ
պտեսեալ համբերութեամբ համարե-
28 ցաւ։ Հաւատովք արար զզատիկն եւ
զհեղումն արեանն, զի մի՛ սատակիչն
անդրանկաց մերձենայցէ ի նոսա։

---

[1]ի Յունին պակասի
[2]կամ, կոչեցեալ Աբրահամու
[3]ի Բազումս պակասի
[4]Յոյն, ի մեռելոյ

[5]Ոմանք, և հաւատացին և
[6]Յոյն, Մովսէս իբրև ծնաւ
[7]Յոյն, Առաւել մեծութիւն
[8]Յոյն, զգանձս [9]Յոյն, զԱներևոյթն

29 Հաւատովք անցին ընդ ծովն Կար-
միր իբրեւ ընդ ցամաք երկիր․ զորոյ
զփորձ առեալ Եգիպտացւոցն՝ ընկղմե-
ցան։
30 Հաւատովք պարիսպքն Երիքովի ան-
կան, շուրջ եկեալ զնոքօք զեւթն օր։
31 Հաւատովք Ռախաբ պոռնիկ ոչ կոր-
եաւ ընդ անհաւատսն, որոյ ընկալեալ
էր զլրտեսսն խաղաղութեամբ։
32 Եւ արդ զի՞նչ եւս ասացից․ զի չէ
բաւական ժամանակս պատմելոյ վասն
Գեդէոնի, Բարակայ, Սամփսոնի,
Յեփթայեայ, Դաւթի եւ Սամուէլի եւ
33 [1]այլոց մարգարէիցն․ Որք հաւատովք
պարտեցին զթագաւորութիւնս, գոր-
ծեցին զարդարութիւն, հասին աւե-
34 տեաց, խցին զբերանս առիւծուց, Շի-
ջուցին զզօրութիւն հրոյ, ապրեցան
ի բերանոյ սրոյ, զօրացան ի տկարու-
թենէ, եղեն զօրաւորք ի պատերազմի,
35 առին զբանակս օտարաց․ Ընկալան
կանայք ի յարութենէ զմեռեալս իւր-
եանց․ կէսք կոչկոճեցան, եւ չեւ եւս
ընկալեալ զփրկութիւն, զի լաւագոյն
36 յարութեանն հասանիցեն․ Եւ կէսք
զտանջանաց եւ զգանից զփորձ առին,
37 զկապանաց եւ զբանտից․ Քարկոծե-
ցան, սղոցեցան, փորձեցան, սպան-
մամբ սրոյ մեռան, շրջեցան լաշկա-
մաշկօք եւ մորթովք այծենեօք․ կա-
րօտեալք, նեղեալք, չարչարեալք․
38 (Զորս ոչ արժէ աշխարհս․) յանապատի
մոլորեալք եւ ի լերինս եւ յայրս եւ
ի փապարս երկրի։
39 Եւ սոքա ամենեքին վկայեալք ի
հաւատոցն, չեւ եւս ընկալան զաւե-
40 տիսն․ Աստուծոյ վասն մեր [2]լաւագոյն
համարեալ՝՝, զի մի՛ առանց մեր կա-
տարեսցին։

ԳԼ․ ԺԲ

1 Այսուհետեւ եւ մեք որ այսչափ շուրջ
զմեւք մածեալ ունիմք զբազմութիւն
վկայից, [3]զհպարտութիւն զամենայն
ի բաց ընկեսցուք եւ զմեղս [4]կարե-
ւորս, համբերութեամբ ընթասցուք
ի պատերազմ որ առաջի կայ մեզ․

[1] Ի բազումս գրչաց
[2] Յոյնն, լաւագոյն տեսեալ կանխաւ
[3] Կամ, զծանրութիւն
[4] Յոյնն, որ դիւրաւ պաշարէ

2 Հայեսցուք ի զօրագլուխն հաւատոց
եւ ի կատարիչն Յիսուս, որ փոխա-
նակ ուրախութեանն որ նմա առաջի
կայր՝ յանձն առ զխաչն, արհամարհեաց
զամօթն, նստաւ ընդ աջմէ աթոռոյն
Աստուծոյ։
3 Աղէ ածէք զմտաւ, որ զայսպիսի
համբերութիւն ի մեղաւորաց հակա-
ռակութենէ անտի կրեաց, զի մի՛ աշ-
խատք լինիցիք անձամբք ձերովք եւ
4 լքանիցիք։ Զի չեւ եւս արեամբ չափ
պատերազմեալք հակառակ կացէք մե-
5 ղացն․ Եւ մոռացարուք զմխիթարու-
թիւնն որ ընդ ձեզ իբրեւ ընդ որդ-
եակս խօսի․
Գ․ Որդեակ իմ, մի՛ լքանիր ի խրա-
տու Տեառն, եւ մի՛ վհատիցիս յան-
6 դիմանեալ ի նմանէ։ Զի զոր սիրէ
Տէր՝ խրատէ, տանջէ զամենայն որդի
7 զոր ընդունի։ Ի խրատու համբերու-
թեան կայք, իբրեւ յորդիս մատու-
ցեալ է ի ձեզ Աստուած․ ո՞ր որդի է
8 զոր ոչ խրատիցէ հայր։ Զի եթէ ա-
ռանց խրատու լինիցիք, որով ամե-
նեքին բաժանորդք եղեն, ապա խորթք
9 իցէք եւ ոչ որդիք։ Զի եթէ ի մարմ-
նաւոր հարցն մերոց զոր ունիմք խրա-
տիչս՝ պատկառեմք, ո՞րչափ եւս ա-
ռաւել հնազանդեսցուք Հօրն հոգւոց,
10 եւ կեցցուք։ Զի սոքա առ սակաւ ժա-
մանակս ըստ կամաց իւրեանց խրա-
տէին․ իսկ նա վասն օգտի, առ ի յըն-
11 դունելոյ զսրբութիւն նորա։ Ամենայն
խրատ առ ժամանակն ոչ ուրախու-
թեան թուի, այլ՝ տրտմութեան, բայց
յետոյ պտուղ խաղաղութեան նովաւ
կրթեցելոցն հատուցանէ յարդարու-
թիւն։
12 Վասն որոյ զձեռս լքեալս եւ զծունկս
13 կթոտս հաստատեցէք․ Եւ զշաւիղս
ուղիղս արարէք ոտից ձերոց, զի մի՛
որ կաղն իցէ՝ գլորիցի, այլ մանաւանդ
14 բժշկեսցի։ Զխաղաղութեան զհետ եր-
թայք ընդ ամենեսին եւ զսրբութեան,
առանց որոյ ոչ ոք տեսանիցէ զՏէր։
15 Զգոյշ լերուք, գուցէ ոք յետնեալ
գտանիցի ի շնորհացն Աստուծոյ․ մի՛
ոք արմատ դառնութեան ի վեր երեւ-
եալ նեղիցէ, եւ նովաւ բազումք պղծի-
16 ցին։ Մի՛ ոք պոռնիկ եւ պիղծ իբրեւ
զԵսաւ, որ ընդ միոյ կերակրոյ զան-
17 դրանկութիւնն վաճառեաց։ Գիտէք

զի թէպէտեւ յետոյ կամեցաւ ժառան-
գել զօրհնութիւնն, խոտան գտաւ.
զի եւ ապաշխարութեան տեղի ոչ ե-
գիտ, թէպէտեւ արտասուօք խնդ-
րեաց զնա։
18 Դ. Զի ոչ էք մատուցեալ առ լեառն
շօշափելի, որ հրովն վառեալ էր, [1]եւ
միգով եւ մառախղով եւ խաւարաւ
19 եւ մթով, Ուր փողն հնչէր եւ բար-
բառ պատգամացն". ուստի որք լուանն՝
[2]հրաժարեցին, զի մի՛ կրկնեսցի առ
20 նոսա բանն. Քանզի ոչ հանդարտէին
հրամանին. [3]Թէպէտեւ գազան մեր-
ձենայր ի լեառնն, քարկոծ լինէր"։
21 Եւ այնպէս ահագին էր տեսիլն, զի
եւ Մովսէս ասէր եթէ Զահի հարեալ
22 եմ եւ դողամ։ Այլ մատուցեալ էք ի
Սիովն լեառն, եւ ի քաղաք Աստուծոյ
կենդանւոյ, յԵրուսաղէմ յերկինս, եւ
23 ի բիւրաւոր բանակս հրեշտակաց, Եւ
յեկեղեցիս անդրանկաց գրելոց յեր-
կինս, եւ առ դատաւորն ամենեցուն
Աստուած, եւ յոգիս արդարոց կա-
24 տարելոց, Եւ ի նորոց կտակարանաց
միջնորդն Յիսուս, եւ ի հեղումն ար-
եան նորա որ առաւել խօսի քան
զՀաբելին։
25 Զգոյշ լերուք, գուցէ հրաժարիցէք
յայնմանէ որ խօսեցաւն. զի եթէ նո-
քա ոչ կարացին զերծանել, հրաժար-
եալք յայնմանէ որ յերկրին հրաման
տայր, ո՜րչափ եւս առաւել մեք, եթէ
յերկնաւորէն թիկունս դարձուցանի-
26 ցեմք. Որոյ ձայնն զերկիր շարժեաց
յայնժամ, եւ այժմ խոստացեալ է եւ
ասէ, Միւսանգամ շարժեցից ոչ միայն
27 զերկիր, այլ եւ զերկինս։ Այլ միւս-
անգամն յայտ առնէ զշարժելոցն իբրեւ
զեղելոց փոփոխումն, զի հաստատուն
28 կացցեն անշարժքն։ Վասն որոյ թա-
գաւորութիւն անշարժ ընկալեալ՝ պինդ
կալցուք զշնորհսն, որով պաշտեմք
զԱստուած հաճութեամբ՝ ահիւ եւ դո-
29 ղութեամբ. Քանզի Աստուած մեր
հուր ծախիչ է։

[1]Յոյնն, եւ ոչ ի մէգ եւ ի խաւար եւ ի մրրիկ,
(19) Եւ ի հնչումն փողոյ եւ ի բարբառ պատգամաց
[2]կամ, աղաչեցին
[3]Յոյնն, Մինչեւ իսկ գազան մերձենայցէ ի լեառնն, քարկոծեսցի, «ոմանք յաւելուն», կամ նետիւք խոցոտեսցի

Գլ. ԺԳ

1 Եղբայրսիրութիւն հաստատեսցի [4]առ
2 ձեզ"։ Զօտարսիրութիւն մի՛ մոռա-
նայք, զի այնու ոմանք յանդէտս ըն-
3 կալան զհրեշտակս։ Յուշ լիցին ձեզ
կապեալքն, որպէս թէ դուք ընդ նոսա
կապեալք իցէք. եւ չարչարեալքն,
որպէս թէ եւ դուք իսկ [5]մարմնաւորք
4 էք"։ Պատուական է ամուսնութիւն
ամենեւին, եւ սուրբ՝ անկողինք. բայց
զշունս եւ զպոռնիկս դատի Աստուած։
5 Բարք անարծաթասէրք լինիցին, բա-
ւական համարել որչափ ինչ ի ձեռս
իցէ. քանզի ինքն իսկ ասաց, Ոչ թո-
ղից զքեզ եւ ոչ ընդ վայր հարից.
6 Որպէս զի համարձակ լիցուք ասել,
Տէր է իմ օգնական եւ ես ոչ երկեայց,
7 զի՞ արասցէ ինձ մարդ։ Յիշեցէք զա-
ռաջնորդս ձեր որ խօսեցան ձեզ զբանն
Աստուծոյ. հայեցեալք յելս գնացից
նոցա՝ նմանողք եղերուք հաւատոցն։
8 Յիսուս Քրիստոս երէկ եւ այսօր,
9 նոյն եւ յաւիտեանս։ Յուսմունս պէս-
պէսս եւ յօտարաձայնս մի՛ դանդաչէք.
զի լաւ է շնորհօք հաստատել զսիրտս
եւ ոչ կերակրովք. որովք ոչինչ օգ-
տեցան որ այնպէսն գնացին։
10 Ե. Ունիմք մեք սեղան, ուստի ոչ
ունին իշխանութիւն ճաշակել որք
11 պաշտեն զպաշտօն խորանին. Զի որոց
անասնոց մատչէր արիւնն ի սրբու-
թիւնս վասն մեղաց ի ձեռն քահա-
նայապետին, նոցուն մարմինք այրէին
12 արտաքոյ բանակին։ Վասն որոյ եւ
Յիսուս, զի սրբեսցէ իւրով արեամբն
զժողովուրդն, արտաքոյ դրանն չար-
13 չարեցաւ։ Արդ եկայք ելցուք առ նա
արտաքոյ բանակին՝ առեալ յանձն զնա-
14 խատինս նորա։ Քանզի ոչ եթէ ու-
նիմք քաղաք որ աստէն մնալոց իցէ,
15 այլ զհանդերձեալսն խնդրեմք։ Արդ
ի ձեռն նորա մատուսցուք պատարագ
օրհնութեան յամենայն ժամ Աստու-
ծոյ. այսինքն է՝ զպտուղ շրթանց խոս-
16 տովանելոց յանուն նորա։ Զբարերա-
րութիւն եւ զհաղորդութիւն մի՛ մո-
ռանայք, զի ընդ այնպիսի պատարագս
17 հաճի Աստուած։ Ունկնդիր լերուք

[4]ի Յոյնն պակաս [5]Յոյնն, էք ի մարմնի

առաջնորդաց ձերոց, եւ հպատակ կա-
ցէք [1]նոցա, զի նոքա տքնին վասն
ոգւոց ձերոց, որպէս թէ համարս տա-
լոց իցեն [2]ընդ ձեր". զի խնդութեամբ
արասցեն զայն եւ մի՛ յոգւոց հանե-
լով, զի այն ոչ յօգուտ ձեր է։
18 ԿԻՐ. *Աղօթս արարէք վասն մեր, զի*
հաստատեալ գիտեմք եթէ բարւոք
միտս ունիմք, յամենայնի կամիմք
19 *բարւոք գնացս ցուցանել։ Եւ առաւել*
աղաչեմ զի զայն առնիցէք, զի վա-
20 *ղագոյն պատսպարեցայց ձեզ։ Եւ Աս-*
տուած խաղաղութեան որ եհան ի
մեռելոց զՀովիւն հօտից, զմեծն ար-
եամբ յաւիտենական ուխտին, զՏէր
21 *մեր Յիսուս, Հաստատեսցէ զձեզ ի*
գործս բարութեան առնել զկամս նո-
րա, եւ արասցէ [3]ի մեզ զհաճոյսն ա-
ռաջի իւր ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի,
որում փառք յաւիտեանս։ Ամէն։
22 *Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, անսալ բա-*
նիս մխիթարութեան, քանզի սակա-
23 *ւուք գրեցի ձեզ։ Եւ ճանաչէք զեղ-*
բայրն [4]մեր զՏիմոթէոս զարձակեալն
[2]առ ձեզ". ընդ որում, եթէ վաղագոյն
24 *գայցէ, տեսից զձեզ։ Ողջոյն տաջիք*
ամենայն առաջնորդաց ձերոց եւ ա-
մենայն սրբոց. ողջոյն տան ձեզ որ
25 *ի կողմանս Իտալիացւոց են։ Շնորհք*
ընդ ամենեսին ձեզ։[5]

Առ Եբրայեցիս գրեցաւ յԻտալիոյ ի ձեռն Տիմոթեայ։

[6]ԹՈՒՂԹ

ՍՐԲՈՅ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ ՅԱԿՈՎԲԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ"

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԱԴ. ՅԱԿՈՎԲՈՍ, *Աստուծոյ եւ Տեառն*
Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ, երկոտա-
սան ազգացդ որ ի սփիւռս էք՝ ողջոյն։
2 *Ամենայն ուրախութեան արժանի*
համարիջիք, եղբարք, յորժամ ի պէս-
պէս փորձութեանց ի մէջ անկանիցիք.
3 *Գիտասջիք զի հանդէս ձերոց հաւա-*
տոցն յօրինեալ գործէ զհամբերութիւն։
4 *Իսկ համբերութիւնն գործ կատարեալ*
ունիցի, զի իցէք ողջանդամք եւ կա-
տարեալք, եւ ոչ ինչ իւիք նուազեալք։
5 *Ապա թէ ոք ի ձէնջ իցէ նուազեալ*
յիմաստութենէ, խնդրեսցէ յԱստու-
ծոյ որ տայն ամենայնի առատապէս
6 *եւ ոչ նախատէ, եւ տացի նմա։ Բայց*
խնդրեսցէ հաւատովք եւ մի՛ երկմտեսս-
ցէ. զի որ երկմիտն է՝ նման է հող-
մակոծեալ եւ տատանեալ ալեաց ծո-
7 *վու. Մի՛ ակնկալցի մարդն այն առ-*
8 *նուլ ինչ [7]յԱստուծոյ. Զի այր երկմիտ*
առանց հաստատութեան է յամենայն
ճանապարհս իւր։
9 *Պարծեսցի եղբայր խոնարհ ի բարձ-*
10 *րութիւն իւր, Եւ որ մեծատունն իցէ՝*
ի խոնարհութիւն իւր. քանզի իբրեւ
11 *զծաղիկ խոտոյ անցցէ. Զի ծագեաց ա-*
րեւ հանդերձ խորշակաւ եւ ցամաքե-
ցոյց զխոտն, եւ թօթափեցաւ ծաղիկն
նորա, եւ կորեաւ վայելչութիւն երեսաց
նորա. Նոյնպէս եւ մեծատունն [8]հան-
դերձ չանիւքն իւրովք" թարշամեսցի.

---

[1] Ի Բողոքմ. գոլով
[2] Ի Յոյնին գոլով
[3] Ոմանք, ի ձեզ
[4] Յոմանս գոլով
[5] Բողոքմն յաւելուն, Ամէն։
[6] Ոմանք, Թուղթ Յակովբայ կաթողիկէ. այլք, օրինակ և ոմանք ի Հայերէն յեռագրաց, Թուղթ Յակովբայ
[7] Յոյնն, ի Տեառնէ
[8] Յոյնն, ի գնացս իւր

12 Երանելի է այր որ համբերիցէ փոր-
ձանաց. զի եթէ ընտիր եւս գտանիցի,
առցէ զպսակն կենաց՝ զոր խոստացաւ
սիրելեաց իւրոց [1]Տէր։
13 Ատ. Մի՛ ոք որ ի փորձութեան իցէ
ասիցէ թէ յԱստուծոյ փորձիմ. զի Աս-
տուած անփորձ է չարեաց, փորձէ նա
14 եւ ոչ զոք։ Իւրաքանչիւր ոք փորձի
առ ի յիւրոցն ցանկութեանց ձգեալ
15 եւ պատրեալ։ Ապա այնուհետեւ ցան-
կութիւնն յղացեալ՝ զմեղս ծնանի, եւ
16 մեղքն կատարեալ՝ զմահ ծնանին։ Մի՛
17 խաբիք, եղբարք իմ սիրելիք. Զի ա-
մենայն տուրք բարիք եւ ամենայն
պարգեւք կատարեալք ի վերուստ են
իջեալ առ ի Հօրէն լուսոյ, յորում չիք
փոփոխումն եւ կամ շրջելոյստուեր։
18 Կամեցեալ ծնաւ զմեզ բանիւն ճշմար-
տութեան, լինել մեզ [2]պտուղ ինչ
արարածոց նորա։
19 [3]Գիտասջիք, եղբարք իմ սիրելիք,
եղիցի ամենայն մարդ արագ առ ի լսել,
եւ ծանր առ ի խօսել, եւ ծանր առ
20 ի բարկանալ։ Զի բարկութիւն մար-
դոյ զարդարութիւն Աստուծոյ ոչ գոր-
21 ծէ։ Որով ի բաց թօթափեալ զամե-
նայն աղտեղութիւն եւ զյաւելուածս
չարեաց, հեզութեամբ ընդունիջիք
զբանն ընդաբոյս, որ կարողն է կե-
22 ցուցանել զոգիս ձեր։ Լինիջիք առնե-
լիք բանին, եւ մի՛ լսելիք միայն [4]հա-
23 մարեսջիք զանձինս։ Զի եթէ ոք լսելի
միայն իցէ բանին եւ ոչ առնելի, նման
է նա մարդոյ որ պշուցեալ հայիցի
ընդ [5]երեսս իւր որ ծնանիցին" ի հա-
24 յելւոջ. Զի հայեցեալ եւեթ զինքն եւ
զանց արար, եւ անդէն մոռացաւ թէ
25 որպիսի ոք էր։ Իսկ որ յառեալ ի կա-
տարեալ օրէնս ազատութեանն հայիցի
եւ ի նմին կացցէ, ոչ եղեւ նա լսող
մոռացութեան, այլ՝ առնելի գործոյն.
նա յառնելն իւրում լիցի երանելի։
26 Եթէ [6]ոք կամիցի կրօնաւոր լինել եւ
ոչ սանձահարիցէ զլեզու իւր, այլ
[7]զբաղեցուցանիցէ զսիրտն իւր, այն-
պիսւոյն վայրապար է կրօնաւորու-
27 թիւնն։ Կրօնաւորութիւն սուրբ եւ
անարատ առ ի յԱստուծոյ եւ ի Հօրէ
այս է, Այցելու լինել որբոց եւ այրեաց
ի նեղութեան իւրեանց, անարատ պա-
հել զանձն յաշխարհէ։

Գլ. Բ

1 Աջ. Եղբարք իմ, մի՛ աչառանօք ու-
նիցիք զհաւատսն Տեառն մերոյ Յի-
սուսի Քրիստոսի, [8]որ Տէրն է" փա-
2 ռաց։ Եթէ մտցէ ի ժողովուրդ ձեր
այր որ ունիցի մատանի ոսկի եւ հան-
դերձս պայծառս, մտանիցէ անդր եւ
աղքատ ոք ի հանդերձս աղտեղիս,
3 Հայիցիք ընդ այն որ ունիցի զհան-
դերձսն պայծառս, եւ ասիցէք եթէ
Դու նիստ աստ պատուով, եւ զաղ-
քատն ասիցէք եթէ Դու կաց դու
այտի, կամ թէ՝ Եկ նիստ առ պատ-
4 ուանդանիս իմում, Ո՞չ խղճիցէք յան-
ձինս եւ լինիցիք դատաւորք չարացն
5 խորհրդոց։ Լուարուք [8]ինձ, եղբարք
իմ սիրելիք. ո՞չ ապաքէն Աստուած
ընտրեաց զաղքատս աշխարհիս, որ են
մեծատունք հաւատովք, եւ ժառան-
գաւորք արքայութեանն զոր խոստա-
6 ցաւ սիրելեաց իւրոց։ Եւ դուք ա-
նարգէք զաղքատս. ո՞չ մեծատունք
յաղթահարեն զձեզ, եւ նոքա քարշեն
7 զձեզ ի դատաստան։ Ո՞չ նոքա հայհո-
յեն զբարւոք անունն որ կոչեցեալ է
8 ի վերայ ձեր։ Ապա թէ զօրէնսն կա-
տարիցէք զարքունականս ըստ Գրոց,
եթէ՝ Սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ
9 զանձն քո, բարւոք առնէք. Իսկ եթէ
աչառիցէք, մեղս գործէք՝ յանդիմա-
նեալք յօրինացն իբրեւ օրինազանցք։
10 Որ ոք զամենայն օրէնսն պահիցէ, եւ
միով իւիք ինչ գթիցէ, եղեւ ամենայն
11 օրինացն պարտապան։ Զի որ ասացն
թէ [9]Մի՛ սպանանիցես, ասաց թէ՝ Եւ
մի՛ շնայցես. զի եթէ սպանանիցես
ոչ, բայց շնայցես", եղեր յանցաւոր
12 օրինացն։ Այնպէս խօսեցարուք եւ
այնպէս արարէք, որպէս զի ազատու-
13 թեան օրինօքն իցէք դատելոց։ Զի ա-
նողորմ դատաստան լինելոց է այնմ
որ ոչ առնիցէ զողորմութիւն, [10]քանզի

---

[1]Յօմանս ի Յոյն և ի Հայ ձեռագրաց պակասէ
[2]Յոյն, երախայրի
[3]Ոմանք, Ուստի
[4]Կամ, խաբելով
[5]Յոյն, երեսս ծննդեան իւրոյ
[6]Ոմանք, ոք ի ձեզ
[7]Յոյն, խաբիցէ

[8]Ի Յոյնին պակասէ
[9]Բազումք, Մի՛ շնայցես, ասաց թէ՝ Եւ մի՛ սպանանիցես. զի եթէ շնայցես ոչ, բայց սպանանիցես
[10]Ի Յոյն ձեռագրաց յոմանս, և, յայլս՝ պակասէ

*բարձր ի գլուխ պարծի ողորմութիւն
առ դատաստանաւն ։*
14 ԱԵ. *Զի՞նչ օգուտ իցէ, եղբարք իմ,
եթէ ասիցէ ոք հաւատս ունել եւ գործս
ոչ ունիցի. միթէ կարիցե՞ն հաւատքն
15 ապրեցուցանել զնա ։ Եթէ եղբայր ոք
կամ քոյր իցեն մերկք կամ կարօտեալ
16 աւուրն կերակրոյ, Ասիցէ ոք ի ձէնջ
ցնոսա, Երթայք խաղաղութեամբ, ջե-
ռարուք եւ յագեցարուք. եւ տայցէք
ոչ նոցա զպէտս մարմնոյն, ՛զի՞նչ օ-
17 գուտ իցէ ։ Սոյնպէս եւ հաւատք եթէ
գործս ոչ ունիցին, մեռեալ են առան-
18 ձինն ։ Այլ թերեւս ասիցէ ոք, եթէ՝
Դու հաւատս ունիս, եւ ես գործս
ունիմ. ցոյց ինձ զհաւատսն քո առանց
գործոց, եւ ես ցուցից քեզ ի գործոց
19 իմոց զհաւատսն ։ Դու հաւատաս զի
մի է Աստուած, բարւոք առնես. եւ
20 դեւք հաւատան եւ սարսեն ։ Կամի՞ս
գիտել, ով մարդ սնոտի, զի հաւատք
21 առանց գործոց [1]դատարկ են ։ Աբրա-
համ հայր մեր ՛ո՞չ ապաքէն ի գործոց
արդարացաւ՝ հանեալ ի սեղան զորդին
22 իւր զԻսահակ [2]պատարագ ։ Տեսանե՞ս
զի հաւատքն եղեն գործակից գործոց
նորա, եւ ի գործոց անտի հաւատքն
23 կատարեցան ։ Եւ կատարեցաւ Գիրն
որ ասէ, Հաւատաց Աբրահամ յԱս-
տուած, եւ համարեցաւ նմա յարդա-
րութիւն. եւ կոչեցաւ բարեկամ Աս-
24 տուծոյ՝ ։ Տեսանէ՞ք զի ի գործոց ար-
դարանայ մարդ, եւ ոչ ի հաւատոց
25 միայն ։ Սոյնպէս եւ Ռախաբ պոռնիկ
ո՞չ ապաքէն ի գործոց արդարացաւ,
ընկալեալ զլրտեսսն, եւ ընդ այլ ճա-
26 նապարհ արձակեաց ։ Զոր օրինակ
մարմին առանց հոգւոյ մեռեալ է,
սոյնպէս եւ հաւատք առանց գործոց
մեռեալ են ։*

ԳԼ. Գ

1 ԲԱ. **Մ***ի՛ բազում վարդապետս լինել,
եղբարք իմ, գիտասջիք զի մեծ դա-
2 տաստան ընդունելոց եմք. Քանզի
բազում ինչ յանցանեմք ամենեքեան.
եթէ ոք բանիւ ոչ յանցանիցէ, նա է
մարդ կատարեալ, որ կարօղն է սան-
3 ձահարել զամենայն մարմին իւր ։ Տես
զի ձիոց սանձս ի բերան դնեմք առ ան-
սալոյ նոցա մեզ, եւ զամենայն մար-
4 մինս նոցա նուաճեմք ։ Ահաւասիկ եւ
նաւք որպիսի՛ ինչ են, եւ ի սաստիկ
հողմոց վարին. եւ փոքր թեւոյն շրջին
յոր կոյս եւ միտք ուղղչին կամիցին ։
5 Սոյնպէս եւ լեզու փոքր ինչ անդամ է
եւ մեծամեծս բարբառի. ահա եւ սա-
կաւ ինչ հուր զորպիսի՛ անտառս հրդե-
6 հէ ։ Եւ լեզու հուր՝ [3]զարդ անիրա-
ւութեան. լեզու հաստատեալ է յան-
դամս մեր, որ զամենայն մարմինն
ապականէ, եւ վառէ հրով զանիւ
ծննդեան, եւ բորբոքեալ տոչորի [4]ի
7 գեհենի ։ Ամենայն բնութիւն գազա-
նաց եւ թռչնոց եւ սողնոց եւ որ ի
ծովու են, հնազանդեալ է եւ հնազան-
8 դի մարդկեղէն բնութեան. Բայց զլե-
զու մարդկան ոչ ոք կարէ հնազան-
դել, զչարն եւ զանկարգ եւ զլի թու-
9 նոց մահաբերին ։ Նովաւ օրհնեմք
[5]զՏէրն եւ զՀայր. եւ նովաւ անիծա-
նեմք զմարդիկ որ ըստ նմանութեան
10 Աստուծոյ արարան ։ Ի նմին բերանոյ
ելանեն օրհնութիւնք եւ անէծք. ոչ է
պարտ, եղբարք իմ, այսմ այսպէս լի-
11 նել ։ Միթէ աղբեւր անդստին ի միոյ
12 ական բղխիցէ՞ քաղցր եւ դառն ։ Մի-
թէ մա՞րթ ինչ իցէ, եղբարք իմ, թզեն-
ւոյ ձէթ բերել, կամ որթոյ թուզ,
[6]եւ ոչ աղտաղտին տեղւոյ ջուր քաղցր
առնել՝՝ ։*
13 ԲԲ. *Ո՞վ իցէ իմաստուն եւ հանճա-
րեղ ի ձեզ, ցուցցէ ի բարւոք գնացից
զգործս իւր հեզութեամբ իմաստու-
14 թեան ։ Ապա եթէ նախանձ եւ դառ-
նութիւն եւ հակառակութիւն ունի-
ցիք ի սիրտս ձեր, մի՛ պարծիք սուտ
15 առնել զճշմարտութիւնն ։ Ոչ է իմաս-
տութիւնս այս իջեալ ի վերուստ, այլ
16 երկրաւոր, շնչաւոր եւ դիւական ։ Զի
ուր հեռ եւ նախանձ, անդ է անկար-
17 գութիւն եւ ամենայն իրք չարք ։ Իսկ
վերին իմաստութիւնն նախ զի սուրբ
է, եւ ապա խաղաղարար, հեզ, գիւ-
րահաւան, լի ողորմութեամբ եւ
պտղովք բարեաց, անխիղճ, առանց*

[1]Բազումք, մեռեալ [2]Ի Յունին պակասի

[3]Կամ, աշխարհ
[4]Յոյն., ի գեհենէ
[5]Ոմանք, զԱստուած
[6]Ոմանք, նոյնպէս և ոչ իմիք աղբեր ջուր քաղցր և աղտաղտին առնել

18 կեղծաւորութեան։ Պտուղ արդարու-
թեան խաղաղութեամբ սերմանի այ-
նոցիկ՝ որ առնեն զխաղաղութիւն։

ԳԼ. Դ

1 Ուստի՞ պատերազմունք, եւ ուստի՞
կռիւք ի ձեզ. ո՞չ յայդպիսի ցանկու-
թեանց ձերոց որ զօրացեալ են յան-
2 դամս ձեր։ Ցանկայք, եւ ոչ ունիք.
սպանանէք եւ նախանձիք, եւ ոչ կա-
րէք հասանել. պատերազմիք, կռուիք,
եւ ոչ ունիք, վասն զի ոչ խնդրէք.
3 Խնդրէք եւ ոչ առնուք, վասն զի չա-
րաչար խնդրէք. զի անդէն ի ցանկու-
4 թիւնս ձեր մաչեսջիք։ Շնացողք, ո՞չ
գիտէք զի սէր աշխարհիս թշնամու-
թիւն է առ Աստուած. զի որ ոք կա-
միցի սիրել զաշխարհ, թշնամի առնէ
5 զանձն Աստուծոյ։ Կամ թէ վայրապա՞ր
համարիցիք զորասէ Գիրն, [1]Առ նա-
խանձ ինչ որում փափաքէ հոգին" որ
6 բնակեաց ի մեզ. [2]Տալ զառաւել շը-
նորհսն". վասն որոյ ասէ, Տէր ամ-
բարտաւանից հակառակ կայ, տայ
շնորհս խոնարհաց։
7 Բդ. Հնազանդեցարուք այսուհետեւ
Աստուծոյ. եւ կացէք հակառակ չա-
րախօսին, եւ լիցի փախստական առ
8 ի ձէնջ։ Մերձեցարուք առ Աստուած,
եւ մերձեսցի առ ձեզ. սրբեցէք զձեռս,
մեղաւորք, եւ ուղիղ արարէք զսիրտս,
9 երկմիտք. Տառապեցարուք, սգացա-
րուք եւ լացէք. ծաղր ձեր ի սուգ
դարձցի, եւ ուրախութիւն ձեր՝ ի
10 տրտմութիւն։ Խոնարհեցարուք առա-
ջի Տեառն եւ բարձրացուսցէ զձեզ։
11 Մի՛ բամբասէք զմիմեանս, եղբարք.
որ բամբասէ զեղբայր իւր կամ դատի
զեղբայր իւր՝ զօրէնսն բամբասէ եւ
զօրէնսն դատի. իսկ եթէ զօրէնսն
դատիցիս, ոչ առնելի օրինացն ես, այլ՝
12 դատաւոր։ Մի է Օրէնսդիր [3]եւ Դա-
տաւոր", որ կարօղն է փրկել եւ կորու-
սանել. դու ո՞ ես որ դատիս զընկերն։
13 Ահաւասիկ են որ ասեն, Այսօր եւ
վաղիւ երթիցուք յայս անուն քաղաք,
եղիցուք անդ տարի մի, վաճառեսցուք
14 եւ շահեսցուք. Որք ոչ գիտէք զվա-
15 ղիւն. Որպիսի՞ ինչ իցեն կեանք ձեր,
զի իբրեւ զմրրիկ էք, որ առ սակաւ
մի երեւեալ՝ եւ ապա ապականեալ.
փոխանակ զի ասէիք, Եթէ Տէր կա-
մեսցի, եւ կեցցուք, արասցուք զայս
16 ինչ կամ զայն։ Եւ արդ պարծիք յամ-
բարտաւանութեան ձերում. ամենայն
ինչ այսպիսի պարծանք չարութեան
17 են։ Որ ոք գիտիցէ զբարին եւ ոչ
առնիցէ, մեղք են նմա։

ԳԼ. Ե

1 Բդ. Արդ այսուհետեւ, մեծատունք,
լացէք եւ ողբացէք ի վերայ թշուա-
ռութեանցն, որ գալոց են ի վերայ ձեր։
2 Զի մեծութիւնդ ձեր յոչինչ է, եւ
3 հանդերձք ձեր՝ կերակուր ցեցոյ։ Եւ
արծաթ ձեր եւ ոսկի ժանգահար, եւ
ժանգ նոցա լիցի ձեզ ի վկայութիւն,
եւ կերիցէ զմարմինս ձեր իբրեւ զհուր.
4 զանձեցէք աւուրցն յետնոց։ Ահաւա-
սիկ վարձք մշակաց որ գործեն զանդս
ձեր, [4]առ ձեզ են," զրկեալն ի ձէնջ,
աղաղակէ, եւ բողոք հնձողացն եհաս
5 յականջս Տեառն զօրութեանց։ Փափ-
կացայք ի վերայ երկրի եւ զբօսայք,
սնուցէք զսիրտս ձեր իբրեւ աւուր
6 սպանման։ Զրկեցէք, սպանէք զար-
դարն, որ ոչ կայր ձեզ հակառակ։
7 Երկայնամիտ լերուք, եղբարք իմ,
մինչեւ ի գալուստն Տեառն. ահա մշակ
երկայնամտեալ սպասէ պատուական
պտղոյն երկրի, մինչեւ առցէ [5]զկա-
8 նուխ եւ զանագան"։ Երկայնամտեցէք
եւ դուք, հաստատեցէք զսիրտս ձեր.
9 զի գալուստն Տեառն մերձեալ է։ Մի՛
[6]տրտմեցուցանէք զմիմեանս", եղբարք,
զի մի՛ դատիցիք. ահաւասիկ Դատա-
10 ւորն առ դուրս կայ։ Օրինակ առէք,
եղբարք, չարչարանաց եւ երկայն-
մտութեան զմարգարէսն որ խօսեցան
11 յանուն Տեառն։ Ահաւասիկ երա-
նեմք համբերողաց. զհամբերութիւնն
Յոբայ լուարուք, եւ զկատարումն
Տեառն տեսէք, զի բազմագութ է Տէր
եւ ողորմած։

[1]Յոյնն, Առ նախանձ ինչ փափագէ հոգին. կամ, Առ նախա՞նձ ինչ փափագիցէ հոգին
[2]Յոյնն, Այլ տայ առաւել շնորհս
[3]Յոմանս պակասի

[4]Ի Յունին պակասի
[5]Ոմանք, զպտուղն զկանուխ և զանագան. այլք, զանձրևն զկանուխ և զանագան
[6]Յոյնն, լինիք տրտունջ զմիմեանց

12 ԲԵ· Յառաջ քան զամենայն ինչ,
եղբարք իմ, մի՛ երդնուցուք, մի՛ յեր-
կինս, մի՛ յերկիր, մի՛ յայլ ինչ եր-
դումն, այլ եղիցի ձեր այոն՝ այո, եւ
ոչն՝ ոչ, զի մի՛ [1]ի կեղծաւորութիւն
13 ինչ՟ անկանիցիք։ Վշտանայցէ՞ ոք ի
ձէնջ, յաղօթս կայցէ․ բերկրիցի՞ ոք,
14 սաղմոս ասասցէ։ Հիւանդանայցէ՞ ոք
ի ձէնջ, կոչեսցէ զերիցունս եկեղեց-
ւոյն, եւ արասցեն ի վերայ նորա ա-
ղօթս, օծցեն իւղով յանուն Տեառն․
15 Եւ աղօթքն հաւատովք փրկեսցեն
զաշխատեալն, եւ յարուսցէ զնա Տէր․
եւ եթէ մեղս ինչ իցէ գործեալ, թողցի
16 նմա։ Խոստովան եղերուք միմեանց
զմեղս, եւ աղօթս արարէք ի վերայ
միմեանց որպէս զի բժշկեսջիք․ քանզի
յոյժ զօրաւոր են աղօթք արդարոյ
17 յօգնականութիւն։ Եղիա մարդ էր
իբրեւ զմեզ չարչարելի․ եւ յաղօթս
[2]եկաց, եւ ոչ տեղաց յերկիր զերիս
18 ամս եւ զվեց ամիս։ Եւ դարձեալ ե-
կաց յաղօթս, եւ երկինք ետուն զանձ-
րեւ, եւ բուսոյց երկիր զպտուղ իւր։
19 Եղբարք իմ, եթէ ոք ի ձէնջ մոլորես-
ցի [3]ի ճանապարհէ ճշմարտութեան՟,
20 եւ դարձուսցէ ոք զնա, Գիտասցէ զի
որ դարձուսցէ զմեղաւորն ի մոլորու-
թեան ճանապարհէն իւրմէ, փրկեսցէ
զոգի [4]իւր ի մահուանէ եւ ծածկեսցէ
զբազմութիւն մեղաց։

[5]ԹՈՒՂԹ
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՋԻՆ՟

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 ԲՁ· ՊԵՏՐՈՍ, առաքեալ Յիսուսի Քրիս-
տոսի, ընտրելոցդ՝ նժդեհից որ ի
սփիւռս Պոնտացւոց, Գաղատացւոց
եւ Կապադովկեցւոց եւ Ասիացւոց եւ
2 Բիւթանացւոց, Ըստ կանուխ գիտու-
թեանն Աստուծոյ Հօր, սրբութեամբ
Հոգւոյն, ի հնազանդութիւն եւ ի հե-
ղումն արեանն Յիսուսի Քրիստոսի․
շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն
բազմասցի։
3 Օրհնեալ է Աստուած եւ Հայր Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ
բազում ողորմութեան իւրում ծնաւ
զմեզ վերստին ի յոյսն կենդանի ի ձեռն
յարութեանն Յիսուսի Քրիստոսի ի
4 մեռելոց, Յանեղծ եւ յանարատ եւ
յանթառամ ժառանգութիւնն որ պահ-
5 եալ է յերկինս ձեզ, Որ զօրութեամբն
Աստուծոյ պահեալ [6]էիք հաւատովք
ի պատրաստեալ փրկութիւնն, յայտնել
6 ի յետին ժամանակս․ Որով ուրախ
լինիջիք որք այժմ սակաւիկ ինչ ըստ
պատշաճի իրացդ տրտմեալ էք ի պէս-
7 պէս փորձութիւնս․ Զի հանդէս ձե-
րոց հաւատոցն [7]առաւել քան զոսկի
կորստական պատուական է, որ հրով
փորձեալ զտաւ՟ ի գովութիւն եւ ի
փառս եւ ի պատիւ ի յայտնութեանն
8 Յիսուսի Քրիստոսի, Զոր ոչն տեսէք
եւ [8]սիրեցէք, ընդ որ այժմ ոչ հայե-
ցեալք բայց [9]հաւատացէք, եւ ուրախ
էք անճառ եւ փառաւորեալ խնդու-
9 թեամբն․ Ընկալեալ զկատարումն

[1] Յոյնն, ընդ դատաստանաւ
[2] Յոյնն, եկաց զի մի՛ տեղասցէ
[3] Ոմանք, ի ճշմարտութենէ
[4] Ի Յոյնսն պակասի․ Յոմանս՝ նորա
[5] Ոմանք, Թուղթ Պետրոսի կաթողիկեայ Առաջին․ այլք՝ Թուղթ Պետրոսի Առաքելոյ կաթողիկեայ Առաջին

[6] Կամ, էք
[7] Յոյնն, որ առաւել քան զոսկի կորստական, թէպէտեւ հրով փորձեալ, պատուական է, գտանիցի
[8] Յոյնն, սիրէք
[9] Յոյնն, հաւատայք

հաւատոցն ձերոց՝ զոգւոցն փրկու-
10 թիւն ։ Վասն որոյ փրկութեան խնդ-
րեցին եւ քննեցին մարգարէքն, որք
վասն որոյ ի ձեզ լինելոց էին շնորհքն՝
11 մարգարէանային ․ Քննէին յորում եւ
յորպիսի ժամանակի զուցանէր ի նո-
սա Հոգին Քրիստոսի, որ նախ զչար-
չարանացն Քրիստոսի վկայէր, եւ յետ
12 այնորիկ զփառացն ։ Որոց եւ յայտնե-
ցաւ իսկ զի ոչ եթէ անձանց, այլ մեզ
մատակարարք լինէին նոցին, որք
այժմ պատմեցան այնոքիւք որ աւե-
տարանեցինն ձեզ Հոգւովն Սրբով, որ
առաքէրն յերկնից ․ զոր ցանկային տե-
սանել [1]զոնեայ ընդ աղօտ" հրեշտակք ։
13 Բէ․ Որով ընդելով զմէջս մտաց ձե-
րոց, զուարթացեալք, բովանդակ սպա-
սեցէք հասելոց ձեզ շնորհացն ի յայտ-
14 նութեանն Յիսուսի Քրիստոսի, Իբրեւ
զորդիս հնազանդութեան, մի՛ կեր-
պարանեալք առաջին ձերովք անգի-
15 տութեանն ցանկութեամբք ․ Այլ ըստ
Սրբոյն որ կոչեաց զձեզ՝ եւ դուք
սուրբք յամենայն գնացս [1]ձեր լինիջիք ։
16 վասն որոյ գրեալ է եթէ Եղերուք
17 սուրբ, զի ես սուրբ եմ ։ Եւ եթէ Հայր
կոչիցէք զայն որ առանց ակնառու-
թեան դատի ըստ իւրաքանչիւր գոր-
ծոց, ապա երկիւղիւ զձերոյ պանդխ-
18 տութեան ժամանակդ գնասջիք ։ Գի-
տասջիք զի ոչ ապականացու արծա-
թեղինօք եւ ոսկեղինօքն փրկեցարուք
ի ձերոց ունայնութեան հայրենատուր
19 գնացիցն, Այլ պատուական արեամբն
Քրիստոսի, իբրեւ անբիծ եւ անարատ
20 գառին ․ Որ յառաջծանօթն էր նախ
քան զհիմնարկութիւն աշխարհի, եւ երե-
ւեցաւ ի վախճան ժամանակաց վասն
21 ձեր, Որք նովաւ հաւատայք յԱս-
տուած որ յարոյց զնա ի մեռելոց, եւ
ետ նմա փառս ․ զի հաւատքն ձեր եւ
22 յոյս իցեն յԱստուած ։ Զանձինս ձեր
սրբել հնազանդութեամբ [2]ճշմարտու-
թեան, յեղբայրսիրութեան առանց
կեղծաւորութեան, ի սուրբ սրտէ սի-
23 րել սերտիւ զմիմեանս ։ Ծնեալք վե-
րստին ոչ յապականութեան սերմա-
նէն, այլ յանապականացուէն՝ կենդա-
նի եւ մշտնջենական բանիւն Աստու-
24 ծոյ ։ Քանզի ամենայն մարմին իբրեւ
զխոտ է, եւ ամենայն փառք մարդոյ
իբրեւ զծաղիկ խոտոյ ․ խոտն ցամա-
25 քեցաւ եւ ծաղիկն թօթափեցաւ ․ Եւ
բան Տեառն մնայ յաւիտեան, այսինքն
է բանն որ ի ձեզ աւետարանեցաւ ։

Գլ․ Բ

1 Գա․ Ի բաց թօթափել այսուհետեւ
զամենայն չարութիւն եւ զամենայն
նենգութիւն եւ զկեղծաւորութիւնս
եւ զնախանձ եւ զամենայն չարախօ-
2 սութիւն, Իբրեւ զարդի ծնեալ ման-
կունս խօսուն եւ անխարդախ կա-
թինն փափաքիցէք, զի նովաւ աճիցէք
3 [3]ի փրկութիւն, Եթէ ճաշակիցէք զի
4 քաղցր է Տէր ․ Առ որ մատուցեալ,
ի վէմն կենդանի, որ թէպէտ ի մարդ-
կանէ անարգեալ, այլ առ ի յԱստու-
5 ծոյ ընտրեալ եւ պատուական է ․ Եւ
դուք իբրեւ զվէմս կենդանիս շինիք
տաճար հոգեւոր, յանարատ քահա-
նայութիւն, մատուցանել զհոգեւորն
պատարագս հաճոյս Աստուծոյ ի ձեռն
6 Յիսուսի Քրիստոսի ։ Քանզի կայ իսկ
ի գրի եթէ Ահաւասիկ դնեմ ի Սիովն
վէմ ընտիր, գլուխ անկեան պատուա-
կան, եւ որ ի նա հաւատասցէ՝ մի՛ ա-
7 մաչեսցէ ։ Ձեզ այսուհետեւ հաւատա-
ցելոցդ՝ [1]վէմ պատուական, իսկ անհա-
ւատիցն՝ վէմն զոր անարգեցին շի-
8 նողքն, նա եղեւ գլուխ անկեան ․ Եւ
վէմ գլորման եւ վէմ գայթակղու-
թեան, որ գայթակղին ապստամբեալք
9 ի բանէն յոր եւ եդան ։ Այլ դուք ազգ
էք ընտիր, [4]թագաւորութիւն, քա-
հանայութիւն", ազգ սուրբ, ժողո-
վուրդ սեպհական, որպէս զի [5]զձեր
առաքինութիւնսն նուիրիցէք այնմ,
որ" զձեզ ի խաւարէն կոչեաց յիւր
10 սքանչելի լոյսն ։ Որք երբեմն չժողո-
վուրդ, բայց արդ ժողովուրդ Աստու-
ծոյ ․ որք չողորմեալք, այժմ ողոր-
մութիւն գտէք ։
11 Սիրելիք, աղաչեմ իբրեւ զպան-
դուխտս եւ զնժդեհս ի բաց մերժել ի
մարմնաւոր ցանկութեանցն որ զին-
12 ուորին ընդդէմ ոգւոց, Զվարս ձեր

[1] Ի Յունն պակաս
[2] Ոմանք, ճշմարտութեան ի ձեռն Հոգւոյն
[3] Յոմանս պակաս
[4] Յոյնն, թագաւորական քահանայութիւն
[5] Յոյնն, ցուցանիցէք զառաքինութիւնս այնո-
րիկ որ

ի մէջ հեթանոսաց պարկեշտս ցուցանել, զի որով բամբասիցեն զձեզ իբրեւ զչարագործս, ի բարւոք գործոցն ձերոց դիտեալ՝ փառաւոր առնիցեն զԱստուած յաւուրն այցելութեան։
13 ԳԲ. Հնազանդ լերուք ամենայն մարդկեղէն ստեղծուածոյ վասն Տեառն, եթէ թագաւորի՝ իբրեւ առաւել ու-
14 մեք, Եթէ դատաւորաց՝ իբրեւ ի նմանէ առաքելոց ի վրէժխնդրութիւն չարագործացն եւ ի գովութիւն բարե-
15 գործացն։ Զի այսպէս են կամք Աստուծոյ, բարեգործացն պապանձեցուցանել զանզգամ մարդոց զանգիտու-
16 թիւն. Իբրեւ զազատս լինել, եւ մի՛ իբրեւ պատրուակ չարութեան ունել զազատութիւնն, այլ իբրեւ Աստուծոյ
17 ծառայք։ Զամենեսեան պատուեցէք. զեղբայրսիրութիւն սիրեցէք. յԱստուծոյ երկերուք. [1]զԹագաւորս պատուեցէք։
18 Ծառայք հնազանդ լինել յամենայնի երկիւղիւ տերանց, ոչ միայն բարեբարացն եւ հեզոցն, այլ եւ կամակո-
19 րացն։ Զի այս՝ շնորհք [2]յԱստուծոյ են, եթէ բարւոք ինչ մտօք տանիցի ոք
20 վշտաց" յանիրաւի։ Քանզի զի՞նչ [3]երախտիք իցեն, եթէ յորժամ մեղանչիցէք՝ տանջիցիք եւ համբերիցէք. այլ եթէ բարիս գործիցէք, չարչարիցիք եւ համբերիցէք, այն շնորհք [4]յԱս-
21 տուծոյ են"։ Քանզի ի դոյն իսկ կոչեցարուք, զի եւ Քրիստոս վասն ձեր [5]մեռաւ, եւ ձեզ եթող օրինակ՝ զի
22 զհետ երթայցէք հետոց նորա. Որ ոչն արար մեղս եւ ոչ գտաւ նենգութիւն
23 ի բերան նորա. Որ բամբասեալ, եւ ոչ փոխարէն բամբասէր. չարչարեալ, եւ ոչ պանէր սպառնալիս, բայց [6]ի-
24 րաւամբք մատնէր դատաւորին". Որ զմեր մեղս իւրով մարմնովն վերացոյց ի խաչափայտն, զի լիցուք զերծեալք ի մեղաց անտի, եւ իցեմք արդարութեանն կենակիցք. որոյ վիրօքն բժշկե-
25 ցայք։ Քանզի էիք իբրեւ զոչխարս մոլորեալս, այլ այժմ դարձարուք առ Հովիւն եւ Տեսուչ ոգւոց ձերոց։

ԳԼ. Գ

1 ԳԳ. Սոյնպէս եւ կանայք հնազանդ լինել արանց իւրեանց, զի եթէ իցեն նոքա ապստամբք ի բանէ անտի, յաղագս կանանց գնացից եւ առանց բանի
2 իսկ շահեսցին, Դիտել [7]երկիւղիւ զձեր"
3 պարկեշտ գնացս, Որոց լինիցի ոչ արտաքուստ հիւսիւք եւ ոսկեհուռ ծամակալօք կամ պաճուճեալ զգեստուք
4 զարդ. Այլ ծածուկ սրտին մարդն՝ անեղծութեամբ հեզութեան եւ հանդարտութեան հոգւոյն, որ է առաջի
5 Աստուծոյ բազմապատիկ։ Քանզի այսպէս երբեմն եւ [8]կանայք որ յուսացեալ էին յԱստուած՝ զարդարէին զանձինս [9]հնազանդել իւրեանց արանց։
6 Որպէս եւ Սառա զի հնազանդ էր Աբրահամու, եւ տէր իւր կոչէր զնա, որոյ եղերուքն դուք որդիք, [10]բարեգործք էին եւ ոչ կասկածէին" եւ ոչ ի միոջէ ինչ երկիւղէ։
7 Սոյնպէս եւ արք իմաստութեամբ բնակեսցեն ընդ նոսա, իբրեւ տկար անօթոյ առնիցեն պատիւ կանանց, իբրեւ ժառանգակցաց շնորհացն կենաց, զի մի՛ խափան լիցին աղօթիցն
8 ձերոց։ Եւ գլուխ ամենայնի՝ զի համամիտք իցէք, համակարիք, եղբայրսէրք, ագնուագութք, խոնարհք։
9 Մի՛ չար փոխանակ չարի հատուցանել, կամ բամբասանս ընդ բամբասանաց. այլ զնորին հակառակն օրհնել, զի յայս իսկ կոչեցարուք, զի զօրհնութիւնն ժառանգիցէք։
10 ԳԴ. Զի որ կամիցի զկեանս սիրել եւ տեսանել աւուրս բարութեան, լռեցուսցէ զլեզու իւր ի չարութենէ, եւ զշրթունս իւր ի չխօսելոյ զնեն-
11 գութիւն. Խոտորեսցի ի չարէ եւ արասցէ զբարի, խնդրեսցէ զխաղաղու-
12 թիւն եւ երթիցէ զհետ նորա։ Զի աչք Տեառն ի վերայ արդարոց, եւ ականջք նորա՝ յաղօթս նոցա. երեսք Տեառն

---

[1] Յօյնն, զԹագաւորն
[2] Յօյնն, են, եթէ խղճիւ առ Աստուած տանիցի ոք վշտաց զոր կրիցէ
[3] Յօյնն, պարծանք
[4] Յօյնն, են առ Աստուծոյ
[5] Ոմանք, չարչարեցաւ
[6] Յօյնն, յանձն առնէր զանձն որում դատէն իրաւամբք

[7] Յօյնն, զձեր երկիւղիւ
[8] Յօյնն, սուրբ կանայք
[9] Այսինքն՝ հնազանդեալ
[10] Յօյնն, եթէ բարեգործք լինիցիք, և ոչ կասկածիցէք

13 ի վերայ չարագործաց ։ Եւ ո՞ իցէ որ
չարչարիցէ զձեզ, եթէ դուք բարւոյն
14 նախանձաւորք լինիցիք ։ Այլ թէ եւ
չարչարիցիք եւս յաղագս արդարու-
թեան, երանելի էք . բայց յերկիւղէ
նոցա մի՛ երկնչիցիք եւ մի՛ խռովես-
15 ջիք ։ Այլ զՏէր, [1]զնոյն զՔրիստոս՝՝
սուրբ առնիջիք ի սիրտս ձեր . պատ-
րաստ իցէք տալ պատասխանի ամե-
նայնի որ խնդրիցէ զբանն՝ որ է վասն
յուսոյն ձերոյ, [2]այլ հեզութեամբ եւ
16 երկիւղիւ . Ունիցիք բարւս քաղցունս,
զի որով չարախօսիցեն զձէնջ[3] յամօթ
միցին որք բամբասեն զձեր բարւոք
17 գնացս ի Քրիստոս ։ Զի [4]լաւ է բարե-
գործաց, եթէ կամիցին ըստ Աստու-
ծոյ կամացն չարչարել, քան չարա-
18 գործացն՝՝ . Զի եւ Քրիստոս մի անգամ
վասն մեղաց ի վերայ մեր [5]մեռաւ,
արդարն ի վերայ անարդարոց, զի զմեզ
մերձեցուսցէ առ Աստուած . զի թէ-
պէտեւ մեռաւ մարմնով, այլ կենդա-
19 նի է հոգւով . Որով եւ ոգւոցն որ
էին ի բանտին՝ երթեալ քարոզեաց .
20 Երբեմն ապստամբելոցն, յորժամ նե-
րէր նոցա Աստուծոյ երկայնմտու-
թիւնն յաւուրս Նոյի յորս տապանն
կազմէր, [6]յորս նուազունք, այսինքն
ոգիք իբրեւ ութ, ապրեցան ի ջրոյն .
21 Որ եւ [7]զձեզ ըստ նմին օրինակի կե-
ցուսցէ մկրտութիւնն, (ոչ զմարմնոյ
աղտն ի բաց ընկենուլ, այլ զբարւոք
մտաց հանդէս առ Աստուած,) ի ձեռն
22 յարութեան Յիսուսի Քրիստոսի . Որ է
ընդ աջմէ Աստուծոյ, երթեալ յերկինս,
ի հնազանդել նմա հրեշտակաց եւ իշ-
խանութեանց եւ զօրութեանց ։

ԳԼ. Դ

1 ԳԵ. [8]Քրիստոսի չարչարելն՝՝ մարմնով
վասն մեր, եւ դուք ի նոյն միտս վա-
ռեցարուք . զի որ չարչարի մարմնով,
2 դադարէ ի մեղաց . Զի մի՛ եւս ըստ
մարդկան ցանկութեանց, այլ ըստ
կամացն Աստուծոյ [9]կեցցէ զայլ եւս
3 ժամանակն ։ Քանզի [10]բաւական է
անցեալ ժամանակն՝՝ լինելոյ կամացն
հեթանոսաց, [11]որք գնային՝՝ գիջու-
թեամբք, ցանկութեամբք, գինեհա-
րութեամբք, անառակութեամբք, ար-
բեցութեամբք, անօրէն կռապաշտու-
4 թեամբք ։ [12]Որով օտարացեալք՝ ոչ
ընդ ձեզ վարին՝՝ ի նոյն անկարգու-
5 թեան զեղխութիւն, եւ հայհոյեն ։ Որ
տացեն պատասխանի այնմ որ ի պատ-
րաստին ունի դատել զկենդանիս եւ
6 զմեռեալս ։ Զի ի սոյն իսկ եւ մեռելոց
խոստացեալ է, զի դատեսցին ըստ
մարդկան մարմնով եւ կենդանի լիցին
ըստ Աստուծոյ հոգւով ։
7 Ամենեցուն վախճան մերձեալ է .
զգաստացարուք այսուհետեւ եւ լե-
8 րուք զուարթունք յաղօթս ։ Նախ քան
զամենայն սէր սերտ ունել ընդ միմ-
եանս . զի սէր ծածկէ զբազմութիւն
9 մեղաց ։ Օտարասէրք լինել ընդ միմ-
10 եանս առանց տրտնջելոյ ։ Իւրաքան-
չիւր ոք որպէս եւ ընկալաւ շնորհս
ինչ, ի միմեանս զնոյն մատակարարել
իբրեւ զբարւոք հազարապետս պէսպէս
11 շնորհացն Աստուծոյ ։ Եթէ ոք խօսիցի,
իբրեւ զԱստուծոյ պատգամս . եթէ ոք
մատակարարիցէ, իբրեւ ի զօրութենէ
զոր շնորհէ Աստուած . զի յամենայնի
փառաւորեսցի Աստուած ի ձեռն Յի-
սուսի Քրիստոսի . որում փառք եւ
զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից ։
Ամէն ։
12 ԳԶ. Սիրելիք, մի՛ օտարոտի համա-
րել զեռանդն ինչ որ ի փորձութիւն
ձեզ լինիցի, որպէս թէ օտար ինչ իրք
13 ձեզ դիպիցին . Այլ իբրեւ հաղորդեալք
Քրիստոսի չարչարանացն ուրախ լի-
նիջիք, զի եւ ի յայտնութեան փառաց
14 նորա ցնծացեալք բերկրեսջիք ։ Իսկ
եթէ նախատիցիք եւս վասն անուանն
Քրիստոսի, երանելի էք . զի փառացն
[2]եւ զօրութեան՝՝ [13]անունն եւ Աստուծոյ

---

[1] Ոմանք, զԱստուած ։
[2] Յոմանս պակասի
[3] Ոմանք յանիրաւս, իբրեւ զչարագործս
[4] Յօրին., լաւ է բարիս գործել, եթէ կամք իցեն Աստուծոյ, չարչարել, քան չար գործել
[5] Բազումք, չարչարեցաւ
[6] Յօրին., յորում
[7] Ոմանք, զմեզ այժմ
[8] Կամ, Եւ զի Քրիստոս չարչարեցաւ

[9] Յօրին., կեցցէ ի մարմնի
[10] Ոմանք, բաւական է մեզ անցեալ ժամանակն կենաց
[11] Կամ, որ գնայաք
[12] Յօրին., Զայն ինչ օտարոտի համարին զի ոչ վարիք ընդ նոսա
[13] Ի Յոմանս պակասի

15 Հոգին ի վերայ ձեր հանգուցեալ է[1]։ Մի՛
ոք ի ձէնջ չարչարեսցի իբրեւ զսպա-
նող, կամ իբրեւ գող, կամ իբրեւ
գչարագործ, կամ իբրեւ զօտարատե-
16 սուչ։ Ապա եթէ իբրեւ զքրիստոնեայ՝
մի՛ ամաչեսցէ, այլ փառաւոր արասցէ
17 զԱստուած [2]անուամբս այսուիկ՚։ Զի
ժամանակ է սկիզբն լինելոյ դատաս-
տանին ի տանէն Աստուծոյ․ զի եթէ
նախ ի մէնջ, իսկ զի՞նչ կատարած իցէ
այնոցիկ որ ոչ հաւանեցան Աստուծոյ
18 աւետարանին։ Եւ եթէ արդարն հա-
զիւ կեցցէ, իսկ ամբարիշտն եւ մե-
19 ղաւորն ո՞ւր գտանիցի։ Որպէս զի որ
չարչարիցին ըստ Աստուծոյ կամացն՝
հաւատարիմ Հաստչին աւանդեսցեն
զիւրեանց ոգիս բարերարութեամբք։

ԳԼ. Ե

1 ԳԷ. [3]Զերիցունս այսուհետեւ աղա-
չեմ, իբրեւ զերիցակից եւ վկայ չար-
չարանացն Քրիստոսի, որ եւ հանդեր-
2 ձեալ փառացն յայտնելոյ հաղորդ․ Ա-
րածեցէք որ ի ձեզ հօտդ է Աստուծոյ,
վերակացու լինել մի՛ իբրեւ ակամայ,
այլ կամաւ [4]ըստ Աստուծոյ՚․ մի՛ զօ-
չաքաղութեամբ, այլ յօժարութեամբ․
3 Մի՛ իբրեւ տիրելով վիճակացն, այլ
4 լինել օրինակ հօտին․ Զի յերեւել Հով-
ուապետին ընդունիջիք զանթառամ
փառաց պսակն։
5 Սոյնպէս եւ, երիտասարդք, հնա-
զանդ լերուք ծերոց․ ամենեքին ընդ
միմեանս զխոնարհութիւն ունիցիք․
զի Աստուած ամբարտաւանից հակա-
ռակ կայ, տայ շնորհս խոնարհաց։
6 Խոնարհեցարուք ընդ հզօր ձեռամբն
Աստուծոյ, զի զձեզ բարձրասցուսցէ
7 ի ժամանակի։ Զամենայն հոգս ձեր
ընկեցէք ի նա, զի նա է որ հոգայ
վասն ձեր։
8 ԴԱ. Արթուն լերուք, հսկեցէք, զի
ոսոխն ձեր Սատանայ իբրեւ զառիւծ
գոչէ, շրջի եւ խնդրէ թէ զո՛ կլանիցէ։
9 Որում ի դիմի հարկանիցիք հաստա-
տեալք հաւատովք․ գիտասջիք զնոյն
անցս չարչարանաց եղբայրութեան ձե-
րոյ յաշխարհի յանձինս կատարեալ։
10 Եւ Աստուած ամենայն շնորհաց որ
կոչեաց [5]զձեզ յիւր ի յաւիտենական
ի փառսն Քրիստոսիւ Յիսուսիւ, ո-
րում փոքր մի եղերուք չարչարակիցք,
նա կազդուրեսցուսցէ, կարողասցուսցէ,
11 հաստատեսցէ [6]արասցէ։ Նմա իշխանու-
թիւն եւ փառք յաւիտեանս։ Ամէն։
12 Ի ձեռն Սիղուանոսի հաւատարիմ
եղբօր, որպէս կարծեմ, փոքր ի շատէ
գրեցի ձեզ՝ մխիթարել եւ ի վերայ սա-
րին վկայել, զի եւ այս ճշմարիտ
շնորհք յԱստուծոյ են յոր հաստատեալ
13 կայցէք։ Ողջոյն տայ ձեզ որ ի Բաբե-
լոն ընտրելակիցն [7]եկեղեցի է, եւ
14 Մարկոս որդի իմ։ Ողջոյն տացիք մի-
մեանց ի համբոյր [8]սրբութեան։ Խա-
ղաղութիւն ընդ ձեզ ամենեսեան, որ
էք ի Քրիստոս Յիսուս։ Ամէն։

---

[1] Ոմանք յաւելուն, Թէպէտ և ի նոցանէ հայհոյի, այլ ի ձէնջ փառաւորի
[2] Ոմանք, յայսմ մասին
[3] Յոյնն, Զերիցունս որ ի ձեզ
[4] Յոմանս պակասէ
[5] Ոմանք, զմեզ
[6] Ոմանք, արասցէ զձեզ
[7] Ի բազումս պակասէ
[8] Յոյնն, սիրոյ

ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Դ.Ը. ՇՄԱՒՈՆ Պետրոս, ծառայ եւ ա-
ռաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի, որոց
հանգիտապատիւ մեզ հասէքդ հաւա-
տոց յարդարութիւն Աստուծոյ մերոյ
եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի.
2 Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն
բազմասցի գիտութեամբն Աստուծոյ
եւ Յիսուսի [1]Քրիստոսի Տեառն մերոյ։
3 Որպէս ամենայն ինչ մեզ իւրոյ աս-
տուածեղէն զօրութեանն առ ի կենս
եւ յաստուածպաշտութիւն շնորհեալ
ի ձեռն գիտութեան այնորիկ, որ կոչ-
եացն զմեզ [2]յիւր ի փառսն եւ ի վա-
4 յելչութիւն". Որովք մեծամեծքն եւ
պատուական աւետիք պարգեւեալ են
մեզ, զի նոքիմբք աստուածեղէն բնու-
թեանն լինիցիք հաղորդակիցք, փա-
խուցեալք [3]ի ցանկութեանց աշխարհիս
5 եւ յապականութեանց": Եւ սմին այս-
միկ զամենայն փոյթ ի մէջ առեալ՝
ձերովքն հաւատովք մատակարարես-
ջիք զառաքինութիւն, եւ առաքինու-
6 թեամբն զգիտութիւն, Եւ գիտու-
թեամբն զժուժկալութիւն, եւ ժուժ-
կալութեամբն զհամբերութիւն, եւ
համբերութեամբն զաստուածպաշտու-
7 թիւն, Եւ աստուածպաշտութեամբն
զեղբայրսիրութիւն, եւ եղբայրսիրու-
8 թեամբն զսէր։ Զայսոսիկ ձեր յանձին
կալեալ եւ ի սոյն յաճախեալ՝ ոչ դա-
տարկս եւ անպտուղս հաստատիցեն
զձեզ ի Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
9 տոսի գիտութիւնն։ Իսկ յոր ոչն իցեն
սոքա մերձ՝ կոյր է եւ զաչացու. ի
մոռացօնս զարձուցեալ զսրբութիւն
10 առաջնոց իւրոցն յանցանաց։ Վասն
որոյ, եղբարք, առաւել փութասջիք
զի [1]բարեացն գործովք" հաստատուն
զձեր կոչումն եւ զընտրութիւն պա-
հիցէք. զայս արարեալ՝ ոչ երբեք յան-
11 ցանիցէք. Զի այսպէս առատապէս
շնորհեսցի ձեզ մուտ ի յաւիտենական
արքայութիւն Տեառն մերոյ եւ Փրկչին
Յիսուսի Քրիստոսի։
12 Դ.Գ. Որով պատրաստ իցեմ միշտ ձեզ
յիշեցուցանել վասն սոցին, առաւել
եւս՝ գիտակացն եւ հաստատելոցն եկ-
13 եալ հասեալ ճշմարտութեանն։ Քանզի
իրաւունս համարիմ, մինչդեռ եմ ի
մարմնի աստ, զարթուցանել զձեզ յի-
14 շատակօք։ Գիտեմ թէ վաղվաղակի է
լինելոց մերկանալ յինէն մարմնոյս,
որպէս եւ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս
15 եցոյց ինձ։ Եւ փութամ ճեպիմ միշտ
[4]զձեզ յորդորել", զի եւ յետ իմոյ ե-
լանելոյ յաշխարհէս առնիցէք զյիշա-
16 տակս այսոցիկ։ Քանզի ոչ եթէ պա-
ճուճեալ ինչ առասպելաց զհետ երթեալ
ցուցաք ձեզ զՏեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի զզօրութիւն եւ զգալուստն,
այլ [4]մեզէն եղեալ ականատեսք նորա
17 մեծութեանն։ Քանզի առեալ յԱստու-
ծոյ Հօրէ զփառս եւ զպատիւ, յեկեալ
յայնպիսի բարբառոյ ի մեծվայելչու-
թեան փառացն, եթէ Դա է Որդի
18 իմ սիրելի ընդ որ ես հաճեցայ։ Եւ
զայս բարբառ մեք իսկ լուաք եկեալ
յերկնից որ ընդ նմա իսկ էաք ի սուրբ
19 լերինն։ Եւ ունիմք հաստատագոյն
զբանն մարգարէական, որում եթէ
անսայցէք, բարւոք առնէք, իբրեւ
ճրագի որ տայցէ լոյս ի խաւարչտին

---

[1] Ի բազումս պակասի
[2] Ոմանք, փառօք և զօրութեամբ
[3] Ոմանք, յապականութենէ որ յաշխարհի ցան-
կութեամբ

[4] Ի Յոյնին պակասի

*տեղւոջ, մինչեւ տիւն լուսաւորեսցէ
եւ արուսեակն ծագեսցէ ի սիրտս ձեր։*
20 Դդ․ *Բայց նախ այսմ գիտակ լինի-
ջիք, զի ամենայն մարգարէութիւն*
21 *իւրոց գրոց լուծումն ոչ ունի։ Քանզի
ոչ եթէ ըստ կամաց մարդկան տուաւ
մարգարէութիւն երբեք, այլ ի Հոգ-
ւոյն Սրբոյ կրեալք՝ խօսեցան [1]մարդիկ
յԱստուծոյ"։*

Գլ․ Բ

1 *Լինէին եւ սուտ մարգարէք ի ժողո-
վրդեանն, որպէս եւ այժմ ի ձեզ լինի-
ցին սուտ վարդապետք, որք սպրդեալ
մուծանեն հերձուածս կորստեան, եւ
[2]զոր Տէր գնեաց զնոսա" ուրացեալ, ա-
ծեն ի վերայ անձանց զարագահաս կո-*
2 *րուստ։ Եւ բազումք անկեալ երթիցեն
զհետ նոցա անառակութեանցն, վասն
որոյ ճշմարտութեանն ճանապարհ*
3 *հայհոյեսցի։ Եւ ագահութեամբ մտա-
ցածին բանիւք առնիցեն զձեզ վտա-
րանդիս. որոց դատաստանն ի բնէ
ոչ դատարկանայ, եւ կորուստն նոցա
ոչ նիրհէ։*
4 *Զի եթէ ի հրեշտակսն յանցուցելոց
Աստուած ոչ խնայեաց, այլ խաւարին
կապանօք արկեալ ի տարտարոսն՝ ետ*
5 *պահել ի դատաստան. Նա՝ եւ ոչ ի
սկզբանն աշխարհի խնայեաց. բայց
զութերորդն զՆոյ, զարդարութեանն
քարոզ, պահեաց ի ջրհեղեղէ աշխարհի*
6 *ամբարշտելոցն ածեալ. Եւ զքաղաքս
Սոդոմացւոցն եւ Գոմորացւոց դար-
ձուցեալ յաճիւն՝ դատեցաւ, օրինակ
առ յապայ ամբարշտելոցն կացուցա-*
7 *նէր։ Եւ զարդարն զՂովտ ձանձրա-
ցեալ յանկարգ գիջութեան գնացից՝*
8 *փրկեաց. Քանզի ականատես եւ ա-
կանջալուր արդարն բնակեալ ի մէջ
նոցա, օր ըստ օրէ զիւր սուրբ ոգին
նոցա անօրէն գնացիւքն տանջէր։*
9 Դե․ *Գիտէ Տէր զաստուածապաշտս
փրկել ի փորձութենէ, եւ զանիրաւս
պահել ի տանջանս աւուրն դատաս-*
10 *տանի։ Մանաւանդ որ զհետ մարմնոյ
պղծալից ցանկութեանց իցեն երթեալ.
արհամարհողք տէրութեանն, ժպիրհք,
յանդգունք, չզանգիտեն զփառսն հայ-*
11 *հոյել. Ուր հրեշտակք զօրութեամբ
եւ կարողութեամբ քան զնոսա մե-
ծամեծք չածեն զնոքօք ի Տեառնէ*
12 *զհայհոյութեանն դատաստան։ Այլ սո-
քա իբրեւ զանխօս անասունս ըստ
բնածին բարուցն յեղծումն եւ յապա-
կանութիւն, որոց չենն գիտակ՝ հայ-
հոյեն, յապականութեան իւրեանց [3]եւ*
13 *ապականեսցին, Տանջեալք ի վար-
ձուցն" անիրաւութեան. որ ցանկու-
թիւն զաւուրն փափկութիւն համա-
րին. բծկանք, արատաւորք, փափ-
կացեալք ի պատիրս իւրեանց՝ լինել*
14 *ձեզ խրախճանակիցք. Աչս ունին հան-
գոյնս պոռնկաց, անդադարս ի մեղաց,
պատրեն զանձինս յողդողդաց. որ ու-
նին սիրտ հարեալ զագահութեան,*
15 *մանկունք անիծից։ Թողեալ զուղղորդ
ճանապարհն՝ մոլորեցան, զհետ երթեալ
ճանապարհին Բաղաամայ Բէովրեան՝
[4]զվարձս անիրաւութեան սիրեցին".*
16 *Որ կշտամբանս իւրոյ անօրէնութեանն
[5]ստացաւ զէշն անխօսուն. մարդկե-
ղէն" բարբառով բարբառեալ՝ արգել*
17 *զմարգարէին [6]զանօրէնութիւնն։ Այս-
պիսիքն են աղբեւրք անջրդիք եւ մէգք
վարեալք ի մրրկէ, որոց աղջամուղջք
խաւարին յաւիտեան պահեալ կան։*
18 *Քանզի մեծաբանս սնոտեաց բարբառ-
եալ պատրեն գիջութեամբք, ցանկու-
թեամբք մարմնոյ զայնոսիկ՝ որ ստոյգն
փախչիցին յայնցանէ՝ որ ի մոլորու-*
19 *թեանն շրջիցին. Նոցա ազատութիւն
խոստանան, եւ ինքեանք ապականու-
թեանն ծառայք են. զի որով իւիք եւ*
20 *յաղթիցի ոք, նորին եւ ծառայ է։ Զի
եթէ փախուցեալք ի պղծութեանց աշ-
խարհի՝ գիտութեամբ Տեառն մերոյ եւ
Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, եւ դար-
ձեալ ընդ նոյնս շաղեալք պատիցին,
եղեւ նոցա վախճանն չար քան զա-*
21 *ռաջինն։ Զի լաւ էր նոցա եթէ բնաւ
իսկ չէր ծանուցեալ զարդարութեանն
ճանապարհ, քան, զի ծանեան եւ յետ
կացին ի սուրբ պատուիրանէն որ նո-*
22 *ցա աւանդեցաւ։ Եկեալ ի դէպ նոցա
ճշմարիտ առակին զգօնութեան, եթէ
Շուն դառնայ անդրէն ի փսխած իւր,
եւ խոզ լուացեալ՝ ընդ տիղմ թաւալեալ։*

---

[1] Ոմն․, մարգարէք սուրբք Աստուծոյ [2] Ոմանք, որ գնեացն զնոսա զՏէրն [3] Ոմանք, ապականեսցին, (13) Ընկալեալք վարձս [4] Ոմանք, որ զվարձս անիրաւութեան սիրեաց [5] Ոմանք, ստացաւ. էշն անխօսուն մարդկեղէն [6] Ոմանք, զանմտութիւնն

ԳԼ. Գ

1 Դջ. Զայս [1]ձեզ, սիրելիք, երկրորդ
թուղթ գրեմ, որով զարթուցից ի յի-
2 շատակ զհաստատուն միտս ձեր, Յի-
շել զյառաջագոյն ասացեալ պատգամս
ի սրբոց մարգարէից եւ յառաքելոցն
ձերոց, զպատուէրս Տեառն եւ Փրկչին։
3 Բայց զայս նախ գիտասջիք, զի յա-
ւուրս յետինս եկեսցեն արհամարհողք,
այպանողք, որ ըստ իւրեանց ցան-
4 կութեանցն գնայցեն. Եւ ասիցեն,
Ո՞ւր են աւետիք գալստեան նորա.
զի յորմէ հետէ հարքն ննջեցին, ամե-
նայն ինչ նոյնպէս կայ միայ ի սկզբանէ
5 արարածոց։ Եւ զայն մոռացեալ իցէ
նոցա, որք զայսն կամին, եթէ եր-
կինք եղեն ի սկզբանէ, եւ երկիր ի
ջրոց եւ [2]ջուրք հաստատեալ կան բա-
6 նիւն Աստուծոյ. Վասն որոյ երբեմն
աշխարհ ջրհեղեղաւ ապականեալ կոր-
7 եաւ։ Եւ այժմ երկինք եւ երկիր նո-
վին բանիւ գանձեալ են, հրոյ պահ-
եալք յօրն դատաստանի եւ կորստեան
8 ամբարիշտ մարդկան։ Եւ այս եւս մի՛
լիցի ի ձէնջ ծածկեալ, սիրելիք, զի
մի օր Տեառն իբրեւ զհազար ամ է,
9 եւ հազար ամ՝ իբրեւ զմի օր։ Ոչ յա-
մեցուցէ Տէր զաւետիսն, որպէս ո-
մանք յամր համարին, այլ երկայնա-
միտ լինի առ [3]ձեզ. քանզի ոչ կամի
եթէ ոք կորիցէ, այլ զամենեցուն հա-
սանել յապաշխարութիւն։
10 Դէ. Այլ եկեսցէ օր Տեառն իբրեւ
[4]զգող, յորում երկինք տագնապաւ
անցցեն, եւ բնութիւնք հրով կիզեալ
լուծցին, եւ երկիր եւ որ միանգամ
11 ի նմա գործք [5]գտանիցին։ Եւ ի լու-
ծանել այսպէս այսր ամենայնի, որ-
պիսի՞ ինչ պարտ իցէ ձեզ գտանել,
այլ սուրբ եւ աստուածապաշտ կար-
12 գաւ ակն ունել Եւ փութալ հասանել
գալստեան աւուրն Տեառն. յորում
երկինք հրայրեացք լուծանիցին, եւ
13 բնութիւնք հրդեհեալ հալիցին։ Նորոյ
երկնից եւ նորոյ երկրի ըստ աւետ-
եացն հայեցեալ սպասեմք, յորս ար-
դարութիւնն բնակէ։
14 Վասն որոյ, սիրելիք, այսոցիկ
սպասեալ, փոյթ յանձին ունիջիք ան-
բիծք եւ անարատք գտանել նմա ի
15 խաղաղութիւն. Եւ զՏեառն երկայն-
մտութիւնն փրկութիւն համարեսջիք.
զոր օրինակ եւ սիրելի եղբայրն մեր
Պաւղոս ըստ շնորհելոյ իմաստութեանն
16 նմա [6]յԱստուծոյ գրեաց ձեզ. Որպէս
եւ յամենայն իսկ թուղթսն խօսի վասն
այսոցիկ. յորս գտանի ինչ ինչ դժուա-
րիմաց, զոր անուսմունքն եւ յող-
դողդքն կամակորեն, որպէս եւ զա-
մենայն իսկ գիրս առ իւրեանց ան-
17 ձանցն կորուստ։ Դուք այսուհետեւ,
սիրելիք, իբրեւ զկանխագէտս զգու-
շասջիք, զի մի՛ անառակ մոլորու-
թեամբն զգածեալք՝ անկանիջիք [7]յաս-
18 տեաց հաստատութեանն"։ Աճեցէք
շնորհօք եւ գիտութեամբն Տեառն մե-
րոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի.
նմա փառք եւ այժմ եւ յօրն յաւիտե-
նից։ Ամէն։

---

[1] Յոյնն, ձեզ այժմ
[2] Յոյնն, Ջուրբք
[3] Ոմանք, մեզ
[4] Ոմանք, զգող ի գիշերի
[5] Ոմանք, այրեսցին
[6] Ի Յունէն պակասի
[7] Յոյնն, յանձանց հաստատութենէ

՚ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՋԻՆ[1]

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԵԱ. Որ էրն ի սկզբանէ, զորմէ լուաքն,
որում ականատեսն իսկ եղեաք, ընդ
որ հայեցաքն, եւ ձեռք մեր շօշափեցին
2 ի վերայ Բանին կենաց. (Եւ կեանքն
յայտնեցան, եւ տեսաք եւ վկայեմք
եւ պատմեմք ձեզ զյաւիտենական կե-
նացն, որ էրն առ Հօր եւ երեւեցաւ
3 մեզ.) Զոր տեսաքն եւ լուաք, պատ-
մեմք եւ ձեզ, զի եւ դուք հաղորդու-
թիւն ունիցիք ընդ մեզ, եւ մեր հա-
ղորդութիւնն իցէ ընդ Հօր եւ ընդ
Որդւոյ իւրում Յիսուսի Քրիստոսի։
4 Եւ զայս գրեմք ձեզ, զի ձեր ուրա-
խութիւնն կատարեալ իցէ։
5 Եւ այս են աւետիք զոր լուաք առ
ի նմանէ եւ պատմեմք ձեզ, զի Աս-
տուած լոյս է, եւ խաւար ի նմա չիք
6 եւ ոչ մի։ Եթէ ասիցեմք եթէ Հաղոր-
դութիւն ունիմք ընդ նմա եւ ի խա-
ւարի շրջիցիմք, ստեմք եւ ոչ առնեմք
7 զճշմարտութիւնն։ Իսկ եթէ ընդ լոյս
գնայցեմք, որպէս նա ի լոյս է, հա-
ղորդութիւն ունիմք ընդ միմեանս, եւ
արիւնն [2]Յիսուսի Որդւոյ նորա սրբէ
8 զմեզ յամենայն մեղաց։ Եթէ ասիցեմք
եթէ Մեղս ինչ մեք ոչ ունիմք, զան-
ձինս խաբեմք, եւ ճշմարտութիւն ի մեզ
9 ոչ գոյ։ Ապա եթէ խոստովան լինիցիմք
զմեղս մեր, հաւատարիմ է նա եւ ար-
դար առ ի թողուլ մեզ զմեղս մեր, եւ
սրբել զմեզ յամենայն անիրաւութենէ։
10 ԵԲ. Եթէ ասիցեմք, եթէ Ոչինչ մե-
ղաք, սուտ առնեմք զնա, եւ բանն
նորա ոչ է ի մեզ։

[1] Ոմանք, Թուղթ Յովհաննու կաթուղիկեայ Առաջին. այլք, Թուղթ Յովհաննու Առաքելոյ կաթողիկեայ Առաջին

[2] Ոմանք, Յիսուսի Քրիստոսի

ԳԼ. Բ

1 Որդեակք իմ, զայս գրեմ ձեզ զի մի՛
մեղիցէք. եւ եթէ մեղիցէ ոք, ունիմք
բարեխօս առ Աստուած զՅիսուս Քրիս-
2 տոս, զարդարն [3]եւ զանարատ". Եւ
նա է քաւութիւն մեղաց մերոց, եւ
ոչ եթէ մերոցն միայն, այլ եւ ամե-
նայն աշխարհի։
3 Եւ յայսմիկ գիտեմք եթէ ծանեաք
զնա, եթէ զպատուիրանս նորա պա-
4 հիցեմք։ Որ ասիցէ եթէ Ծանեայ զնա,
եւ զպատուիրանս նորա ոչ պահիցէ,
սուտ է եւ ճշմարտութիւն ի նմա ոչ
5 գոյ։ Իսկ որ պահէ զբան նորա, ար-
դարեւ ի նմա կատարեալ է սէրն Աս-
տուծոյ. այսուիկ ճանաչեմք եթէ ի
6 նմա եմք։ Որ ասիցէ ի նմա բնակել՝
այնպէս պարտի գնալ, որպէս եւ նայն
գնաց։
7 ԵԳ. [4]Սիրելիք, ոչ եթէ նոր ինչ
պատուիրան գրեմ ձեզ, այլ զհին պատ-
ուիրանն զոր ի սկզբանէ ունէիք. եւ
հին պատուիրան բանն է զոր [5]լուա-
8 րուք։ Դարձեալ նոր պատուիրան
գրեմ ձեզ որ է ճշմարտիւ ի նմա եւ
ի ձեզ. զի խաւարն անցանէ, եւ լոյսն
9 ճշմարիտ արդէն իսկ երեւի։ Որ ասէ
եթէ ի լոյսն իցէ եւ զեղբայր իւր ա-
տիցէ, [6]սուտ է եւ" ի խաւարի է տա-
10 կաւին։ Որ սիրէ զեղբայր իւր՝ ի լոյս
բնակէ, եւ գայթակղութիւն ի նմա
11 չիք. Իսկ որ ատեայ զեղբայր իւր՝ ի
խաւարի է, եւ ընդ խաւար շրջի, եւ
ոչ գիտէ յո երթայ, զի խաւարն կու-
րացոյց զաչս նորա։

[3] Ի Յունին պակասի

[4] Ոմանք, Եղբարք

[5] Ոմանք, լուարուք ի սկզբանէ

[6] Ի բազումս պակասի

12 Գրեմ ձեզ, որդեակք, զի թողեալ
են ձեզ մեղքն ձեր վասն անուան նո-
13 րա։ Գրեմ ձեզ, հարք, զի ծանեայք
դուք զայն որ ի սկզբանէն է։ Գրեմ
ձեզ, երիտասարդք, զի յաղթեցէք
14 դուք չարին։ Գրեցի ձեզ մանկունք,
զի ծանեայք դուք զՀայրն։ Գրեցի
ձեզ, հարք, զի ծանեայք դուք զայն
որ ի սկզբանէն է։ Գրեցի ձեզ, երի-
տասարդք, զի էք դուք հզօրացեալք,
եւ բանն Աստուծոյ ի ձեզ բնակէ, եւ
15 յաղթեցէք դուք չարին։ Մի՛ սիրէք
զաշխարհս, եւ մի՛ որ ինչ յաշխարհի
16 է։ Եթէ ոք սիրէ զաշխարհ, ոչ է ի
նմա սէր Հօր, զի ամենայն որ ինչ
յաշխարհի է՝ ցանկութիւն [1]է մարմնոյ
եւ ցանկութիւն [1]է աչաց եւ ամբար-
տաւանութիւն աստի կենացս, [1]որ չէ
առ ի Հօրէ, այլ յաշխարհէ աստի է։
17 Ե՛ւ աշխարհս անցանէ ե՛ւ [2]ցանկու-
թիւնն, իսկ որ առնէ զկամս Աստու-
ծոյ՝ մնայ յաւիտեան։
18 ԽԳ. Որդեակք, յետին ժամանակ է,
եւ որպէս լուարուք եթէ Նեռն գալոց
է, եւ արդէն իսկ նեռինք բազումք
եկեալ են, որով մարթեմք իմանալ
19 եթէ յետին ժամանակ է։ Առ ի մէնջ
ելին, այլ ոչ էին ի մէնջ. զի եթէ ի
մէնջ էին, ապա առ մեզ մնային. այլ
զի յայտնի լինիցին եթէ ոչ էին ամե-
20 նեքեան նոքա ի մէնջ։ Եւ դուք օ-
ծութիւն ունիք առ ի Սրբոյն, եւ գի-
21 տէք [3]ամենեքին։ Ոչ գրեցի ձեզ եթէ
ոչ գիտէք զճշմարտութիւնն, այլ թէ
գիտէք զնա եւ թէ՝ զի ամենայն սուտ
թիւն ոչ է ի ճշմարտութենէ անտի։
22 Իսկ ո՞ իցէ սուտ, եթէ ոչ՝ որ ուրա-
նայ եթէ Յիսուս չէ Քրիստոսն. նա
իսկ է Նեռն, որ ուրանայ զՀայր եւ
23 զՈրդի։ Ամենայն որ ուրանայ զՈրդի՝
եւ ոչ զՀայր ընդունի. [4]իսկ որ խոս-
տովանի զՈրդի՝ նա եւ զՀայր ընդու-
24 նի։ Դուք զոր լուարուքն ի սկզբանէ՝
ի ձեզ բնակեսցէ. զի եթէ ի ձեզ բնա-
կեսցէ զոր ի սկզբանէն լուարուք, եւ
դուք յՈրդի եւ ի Հայր բնակեսջիք։
25 Եւ այս են աւետիքն զոր աւետարան-
եաց նա մեզ, զկեանսն յաւիտենա-
կանս։

[1] Ի Յոյնն պակասի
[2] Յոյնն, ցանկութիւն նորա
[3] Ոմանք, զամենայն
[4] Յոմանս պակասի

26 ԽԴ. Զայս գրեցի ձեզ, զի մի՛ ոք
27 զձեզ մոլորեցուցանիցէ։ Եւ դուք օ-
ծութիւնն զոր ընկալարուք ի նմանէ՝
բնակեսցէ ի ձեզ. եւ չէ ինչ պիտոյ
եթէ ոք զձեզ ուսուսցէ, այլ որպէս
[5]զի նորա օծութիւնն ուսուցանիցէ՝
զձեզ վասն ամենայնի, եւ ճշմարիտ է
եւ չէ սուտ. եւ որպէս ուսոյցն զձեզ,
[6]կայք ի նմա։
28 Եւ այժմ, որդեակք, կացէք ի նմին,
զի եթէ յայտնեսցի, ունիցիմք համար-
ձակութիւն, եւ մի՛ ամաչեսցուք ի
29 նմանէ ի գալստեան նորա։ Զի եթէ
գիտիցէք եթէ արդար է նա, իմասջիք
եթէ ամենայն որ առնէ զարդարու-
թիւն՝ առ ի նմանէ է ծնեալ։

ԳԼ. Գ

1 Տեսէք, որպիսի՛ սէր շնորհեաց մեզ
Հայր, զի որդիք Աստուծոյ կոչեսցուք
մեք. վասն այսորիկ աշխարհ ոչ ճա-
նաչէ զմեզ, քանզի ոչ ծանեաւ զնա։
2 ԽԵ. Սիրելիք, այժմ որդիք Աստու-
ծոյ եմք, եւ չեւ եւս է յայտ եթէ զինչ
լինելոց իցեմք. գիտեմք, զի յորժամ
նա յայտնեսցի, նման նմա լինելոց
եմք, զի տեսանելոց եմք զնա որպէս
3 եւ էն։ Եւ ամենայն որ ունի զայս
յոյս [7]յանձին՝ սրբէ զանձն իւր, որպէս
4 եւ նայն սուրբ է։ Ամենայն որ զմեղս
գործէ, նա եւ զանօրէնութիւն առնէ,
եւ ինքն իսկ մեղքն անօրէնութիւն է։
5 Եւ [8]գիտեմք զի նա յայն սակս յայտ-
նեցաւ, զի [9]զմեղս բարձցէ, եւ ի նմա
6 մեղք ոչ են։ Ամենայն որ ի նա է հաս-
տատեալ՝ ոչ մեղանչէ. եւ ամենայն
որ մեղանչէ՝ ոչ ետես զնա եւ ոչ
7 ծանեաւ զնա։ Մանկունք, մի՛ ոք
զձեզ խաբեսցէ. որ առնէ զարդարու-
թիւն, արդար է՝ որպէս եւ նայն ար-
8 դար է։ Եւ որ առնէ զմեղս՝ ի Սատա-
նայէ է, զի ի սկզբանէ Սատանայ մե-
ղանչէ. վասն այսորիկ յայտնեցաւ Որ-
դին Աստուծոյ, զի լուծցէ զգործս
9 Սատանայի։ Ամենայն որ յԱստուծոյ է
ծնեալ՝ մեղս ոչ առնէ, զի սերմն նորա
ի նմա մնայ. եւ ոչ կարէ մեղանչել,

[5] Ոմանք, օծութիւնն այն ուսուցանէ. այլ՝ Հոգին նորա ուսուցանէ
[6] Ոմանք, կացէք
[7] Յոյնն, ի նմա
[8] Բազումք, գիտէք
[9] Բազումք, զմեղս մեր

10 զի յԱստուծոյ է ծնեալ։ Այսուիկ յայտ-
նի են [1]ի միմեանց որդիք Աստուծոյ
եւ որդիք Սատանայի։
ԵԷ. Ամենայն որ ոչ առնէ զարդա-
րութիւն՝ չէ նա յԱստուծոյ, եւ որ ոչ
11 սիրէ զեղբայր իւր. Զի այս է պատ-
ուիրանն զոր լուարուք ի սկզբանէ,
12 զի սիրեսցուք զմիմեանս։ Ոչ որպէս
Կայէնն ի չարէ անտի էր եւ սպան
զեղբայրն իւր. եւ յո՞ր սակս սպան
զնա. զի իւր գործքն չար էին, եւ
13 եղբօրն՝ բարի։ Եւ մի՛ ինչ զարմանայք,
եղբարք, եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ։
14 Մեք գիտեմք զի փոխեցաք ի մահ-
ուանէ ի կեանս, քանզի սիրեմք զեղ-
բարս. իսկ որ ոչն [2]սիրէ, անդէն ի
15 մահու մնայ։ Ամենայն որ ատեայ զեղ-
բայր իւր՝ մարդասպան է, եւ գիտէք,
զի ամենայն մարդասպան ոչ ունի
զկեանս յաւիտենականս յանձին հաս-
16 տատեալ։ Այսուիկ գիտացաք զսէրն,
զի նա զանձն իւր եդ վասն մեր, եւ
մեք վասն եղբարց [1]մերոց պարտիմք
17 դնել զանձինս։ Որ ունիցի զկեանս
ինչ զաշխարհիս, եւ տեսանիցէ զեղ-
բայր իւր կարօտեալ իւիք, եւ փա-
կիցէ զգութս իւր առ ի նմանէ, զիա՞րդ
սէրն Աստուծոյ ի նմա իցէ բնակեալ։
18 ՁԱ. Որդեակք, մի՛ բանիւք եւ լեզ-
ուօք սիրեսցուք, այլ արդեամբ եւ
ճշմարտութեամբ։
19 Եւ այսուիկ լիցուք ծանուցեալք
եթէ ի ճշմարտութենէ անտի իցեմք,
եւ առաջի նորա արասցուք հանդէս
20 սրտից մերոց։ Եթէ ստգտանիցեն զմեզ
սիրտք մեր, այլ Աստուած մեծ է քան
21 զսիրտս մեր եւ գիտէ զամենայն։ Սի-
րելիք, եթէ սիրտք մեր զմեզ ոչ
ստգտանիցեն, համարձակութիւն ու-
22 նիմք առ Աստուած. Եւ զոր ինչ հայ-
ցեմք՝ առնումք ի նմանէ, զի զպատ-
ուիրանս նորա պահեմք, եւ զհաճոյս
23 առաջի նորա առնեմք։ Եւ այս է պատ-
ուիրան նորա, զի հաւատասցուք յա-
նուն Որդւոյ նորա Յիսուսի Քրիս-
տոսի, եւ սիրեսցուք զմիմեանս, որ-
24 պէս եւ ետ մեզ պատուէր։ Եւ որ
պահէ զպատուիրանս նորա՝ ի նմա է
հաստատեալ եւ նա ի սմա. եւ յայս-
մանէ գիտեմք եթէ բնակէ ի մեզ, ի
Հոգւոյ անտի զոր ետ մեզ։

Գլ. Դ

1 ՁԲ. Սիրելիք, մի՛ ամենայն հոգւոյ
հաւատայք, այլ ընտրեցէք զհոգիսն՝
եթէ յԱստուծո՞յ իցեն. զի բազում
սուտ մարգարէք ելեալ են յաշխարհ։
2 Եւ [3]մեք այսուիկ ճանաչեմք՝ զՀոգին
Աստուծոյ. ամենայն հոգի որ խոս-
տովանի զՅիսուս Քրիստոս մարմնով
3 եկեալ՝ յԱստուծոյ է նա։ Եւ ամե-
նայն հոգի որ ոչ խոստովանի զՅիսուս
Քրիստոս մարմնով եկեալ՝ չէ նա յԱս-
տուծոյ, եւ այս Նեռինն է, զորմէ
լուարուք եթէ գալոց է, եւ արդէն
4 իսկ յաշխարհի է։ Դուք յԱստուծոյ
էք, որդեակք, եւ յաղթեցէք նոցա.
զի մեծ է որ ի ձեզդ է քան զայն որ
5 յաշխարհին է։ Նոքա յաշխարհէ են,
վասն այնորիկ յաշխարհէ խօսին, եւ
6 աշխարհ լսէ նոցա։ Մեք յԱստուծոյ
եմք. որ զԱստուած ճանաչէ՝ լսէ մեզ,
եւ որ չէ յԱստուծոյ՝ ոչ լսէ մեզ.
այսուիկ ճանաչեմք զՀոգին ճշմար-
տութեան եւ զհոգին խաբէութեան։
7 ՁԳ. Սիրելիք, սիրեսցուք զմիմեանս,
զի սէր յԱստուծոյ է. եւ ամենայն որ
սիրէ՝ յԱստուծոյ է ծնեալ եւ ճանաչէ
8 զԱստուած։ Եւ որ ոչն սիրէ՝ ոչ ճա-
նաչէ զԱստուած, զի Աստուած սէր է։
9 Եւ զի յայտ երեւեցաւ սէրն Աստու-
ծոյ ի մեզ, զի զՈրդին իւր միածին
առաքեաց Աստուած յաշխարհ, զի ե-
10 ղիցուք նովաւ կենդանիք։ Յայսմ է
սէրն, ոչ զի մեք սիրեցաք զԱստուած,
այլ զի նա սիրեաց զմեզ, եւ առաք-
եաց զՈրդին իւր ի քաւութիւն մեղաց
11 մերոց։ Սիրելիք, եթէ Աստուած այս-
պէս սիրեաց զմեզ, ապա եւ մեք պար-
տիմք զմիմեանս սիրել։
12 ՁԴ. ԶԱստուած ուրուք երբեք չիք
տեսեալ. եթէ սիրեսցուք զմիմեանս,
Աստուած ի մեզ բնակէ, եւ սէր նորա
13 ի մեզ կատարեալ է։ Այսուիկ գիտեմք,
եթէ մեք ի նմա եմք բնակեալ, եւ նա՝
ի մեզ, զի ի Հոգւոյն իւրմէ ետ մեզ։
14 Եւ մեք տեսաք եւ վկայեմք, զի Հայր
առաքեաց զՈրդին իւր Փրկիչ աշխարհի։

---

[1] Ի Յոյնն պակաս
[2] Ոմանք, սիրէ զեղբայրն

[3] Յոմանս, ճանաչէք

15 Որ ոք խոստովանեսցի եթէ Յիսուս է
Որդի Աստուծոյ, Աստուած ի նմա
16 բնակէ, եւ նա՝ յԱստուած։ Եւ մեք
հաւատացաք եւ ծանեաք զսէրն Աս-
տուծոյ զոր ունի առ մեզ. Աստուած
սէր է. եւ որ կայ ի սէրն՝ բնակեալ է
յԱստուած, եւ Աստուած ի նմա բնա-
17 կէ։ Յայսմիկ կատարեալ է սէրն ընդ
մեզ. զի համարձակութիւն [1]ունիմք
յաւուրն դատաստանի. զի որպէս եւ
նայն է՝ նոյնպէս եւ մեք եմք յաշխար-
18 հիս յայսմիկ։ Երկեւղ ոչ գոյ ի սէր,
այլ սէրն կատարեալ ի բաց մերժէ զեր-
կեւղն. զի երկեւղ ընդ տանջանօք է.
իսկ որ երկնչին՝ չէ կատարեալ ի սէրն։
19 Մեք [2]սիրեսցուք զԱստուած", վասն
20 զի նա նախ սիրեաց զմեզ։ Եթէ ոք
ասիցէ եթէ Սիրեմ զԱստուած, եւ
զեղբայր իւր ատիցէ, սուտ է. որ ոչ
սիրէ զեղբայր իւր զոր տեսանէ, զԱս-
տուած զոր ոչն տեսեալ՝ զիա՞րդ կարիցէ
21 սիրել։ Եւ զայս պատուէր ունիմք
առ ի նմանէ, զի որ սիրէ զԱստուած՝
սիրէ նա եւ զեղբայր իւր։

ԳԼ. Ե

1 ՁԵ. Ամենայն որ հաւատայ եթէ Յի-
սուս է Քրիստոսն՝ յԱստուծոյ ծնեալ
է, եւ ամենայն որ սիրէ զծնողն՝ սիրէ
2 եւ զծնեալն ի նմանէ։ Այսուիկ ճա-
նաչեմք եթէ սիրեմք [3]զՈրդին Աստու-
ծոյ, յորժամ զԱստուած սիրեսցուք
եւ զպատուիրանս նորա արասցուք։
3 Քանզի այս է սէրն Աստուծոյ, եթէ
զպատուիրանս նորա պահեսցուք. եւ
պատուիրանք նորա չեն ինչ ծանունք։
4 Զի ամենայն որ յԱստուծոյ ծնեալ է՝
յաղթէ աշխարհի. եւ այս է յաղթու-
թիւնն որ յաղթէ աշխարհի, հաւատքն
5 մեր։ Եւ ո՞ իցէ որ յաղթիցէ աշխարհի,
եթէ ոչ՝ որ հաւատայցէ եթէ Յիսուս
է Որդի Աստուծոյ։
6 Սա է որ եկն ջրով [4]եւ հոգւով՝ եւ
արեամբ, Յիսուս Քրիստոս. ոչ ջրով
7 միայն, այլ եւ արեամբ եւ ջրով. Եւ
Հոգին է որ վկայէ, զի Հոգին իսկ է
8 ճշմարտութիւն։ [5]Սոքա երեքին" են
որ վկայեն, Հոգին, ջուրն եւ արիւնն.
9 եւ երեքին մի են։ Եթէ զմարդկան
ինչ վկայութիւն ունիցիմք, ապաքէն
Աստուծոյ վկայութիւնն մեծ իցէ. այս
է վկայութիւնն Աստուծոյ, որ վկայ-
եաց ի վերայ Որդւոյն իւրոյ։ ՎԶ
10 ՁԶ. Որ հաւատայ յՈրդին Աստուծոյ՝
ունի յանձին զվկայութիւնս զայս. որ
չհաւատայ [4]Որդւոյ Աստուծոյ՝ սուտ
առնէ զնա. քանզի չհաւատայ վկա-
յութեանն զոր վկայեաց Աստուած ի
11 վերայ Որդւոյն իւրոյ։ Եւ այս իսկ է
վկայութիւնն, զի կեանս յաւիտենա-
կանս ետ մեզ Աստուած, եւ այս են
12 կեանքն որ յՈրդին նորա են։ Որ ըն-
դունի զՈրդին, ընդունի եւ զկեանսն.
եւ որ ոչ ընդունի զՈրդին Աստուծոյ,
եւ ոչ զկեանսն ընդունի։
13 ՁԷ. Զայս գրեցի ձեզ զի գիտասջիք
եթէ կեանս յաւիտենականս ունիք,
եւ զի հաւատայցէք յանուն Որդւոյն
14 Աստուծոյ։ Եւ այս է համարձակու-
թիւնն զոր ունիմք մեք առ նա, զի
զոր ինչ հայցեսցուք ըստ կամաց նո-
15 րա՝ լսէ մեզ։ Զի եթէ գիտիցեմք եթէ
լսէ հայցուածոցն մերոց, ապա գիտեմք
եթէ առնումք զհայցուածսն զոր հայ-
ցեմք առ ի նմանէ։
16 Եթէ ոք տեսցէ զեղբայր իւր մեղու-
ցեալ մեղս որ ոչ առ ի մահ, խնդրեսցէ
եւ տացէ նմա կեանս մեղուցելոյն ոչ
առ ի մահ. են մեղք որ մահուչափ են,
ոչ վասն այնորիկ ասեմ եթէ [6]խնդրես-
17 ցես։ Ամենայն անիրաւութիւն մեղք
են. եւ են մեղք որ մահուչափ [7]են։
18 Գիտեմք եթէ ամենայն որ յԱստու-
ծոյ է ծնեալ՝ ոչ մեղանչէ. այլ որ
յԱստուծոյն է ծնեալ՝ պահէ զանձն,
19 եւ չարն առ նա ոչ մերձենայ։ Գիտեմք
եթէ յԱստուծոյ եմք, եւ աշխարհ ա-
20 մենայն ի չարի կայ։ Եւ գիտեմք եթէ
Որդին Աստուծոյ եկն, եւ ետ մեզ
միտս զի ծանիցուք զճշմարիտն. եւ
եմք ի ճշմարտին Որդւոյ նորա Յի-
սուսի Քրիստոսի. [8]զի նա է ճշմարիտ
Աստուած, եւ կեանք յաւիտենական։
21 Որդեակք, պահեցէք զանձինս ի կռա-
պաշտութենէ։

---

[1] Բազումք, ունիցիմք
[2] Ոմանք, սիրեմք զնա. այլք՝ սիրեմք զԱստուած
[3] Յոյնն, զորդիս
[4] ի Բազումս պակասի
[5] Յոյնն, Զի երեք

[6] Բազումք, խնդրեսցէ
[7] Բազումք, չեն
[8] ի Յունին պակասի

ՙԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԵՐԿՐՈՐԴ՟

1 ԷԱ․ ՅԵՐԻՑՈՒԷ առ ընտրեալդ Կիւրիա
եւ առ որդեակս իւր, զոր եսդ սիրեմ
ճշմարտութեամբ, եւ ոչ եթէ ես միայն,
այլ եւ ամենեքեան ոյք գիտակ են
2 ճշմարտութեանն․ վասն [2]որոյ ճշմար-
տութեանն որ ի մեզ հաստատեալ է,
[3]զի եւ ընդ ձեզ իցէ՟․ [2]եւ դուք յա-
3 ւիտենից ընդ մեզ իցէք։՟ Շնորհք, ո-
ղորմութիւն, խաղաղութիւն յԱստու-
ծոյ ի Հօրէ եւ ի Տեառնէ Յիսուսէ
Քրիստոսէ Որդւոյն Հօր, ճշմարտու-
թեամբ եւ սիրով եղիցին ընդ ձեզ։
4 Ուրախ եղէ յոյժ, զի գտի յորդե-
կացդ քոց որ գնան ճշմարտութեամբ
ըստ պատուիրանին զոր առաք ի Հօրէ։
5 Եւ այժմ աղաչեմ զքեզ, Կիւրիա, իբ-
րեւ ոչ եթէ նոր ինչ պատուիրան
գրեմ քեզ, այլ զոր ի սկզբանէն ու-
6 նէաք, զի սիրեսցուք զմիմեանս։ Եւ
այս է սէրն, զի գնասցուք ըստ պատ-
ուիրանաց նորա․ եւ այս է պատուի-
րանն, զի որպէս լուարուքն ի սկզբա-
7 նէ՝ ըստ նմին գնասջիք։ Զի բազում
մոլորեցուցիչք ելին յաշխարհ․ [4]որ ոք
ոչ խոստովանի՟ զՅիսուս Քրիստոս
եկեալ մարմնով, նա մոլորեցուցիչ է
եւ Նեռն։
8 ԷԲ․ Զգոյշ լինիջիք անձանց զի մի՛
[5]կորուսանիցէք՝ զոր վաստակեցէքն,
այլ զի առնուցուք՟ բովանդակ զվարձսն։
9 Ամենայն որ յանցանիցէ եւ ոչ կայցէ ի
վարդապետութեանն Քրիստոսի՝ զԱս-
տուած ոչ ճանաչէ․ որ կայ ի վարդա-
պետութեանն՝ նա եւ՛ զՈրդին եւ՛
10 զՀայր ընդունի։ Եթէ ոք գայցէ առ
ձեզ եւ զվարդապետութիւնս զայս ոչ
ունիցի, մի՛ ընդունիցիք զնա ի տուն,
11 եւ մի՛ ողջոյն տայցէք նմա։ Որ ա-
սասցէ նմա Ողջոյն՝ կցորդ լիցի չարաց
գործոց նորա։
12 Բազում ինչ ունէի գրել առ ձեզ,
այլ ոչ կամեցայ քարտիսիւ եւ դեղով․
զի ակն ունիմ ինձէն իսկ գալ առ
ձեզ, եւ բերան ի բերան խօսել․ զի
ուրախութիւնն մեր իցէ կատարեալ։
13 Ողջոյն տան քեզ որդիք քեռ քո ընտ-
րելոյ։ [6]Շնորհք ընդ ձեզ։՟

[1]Ոմանք, Թուղթ Յովհաննու Առաքելոյ Երկրորդ
[2]Ի Յոհնին պակասի
[3]Բազումք, և ընդ մեզ իցէ յաւիտեան
[4]Յոյնն, որ ոչ խոստովանի
[5]Ոմանք, կորուսանիցեմք զոր վաստակեցաքն, այլ զի առնուցումք
[6]Ի բազումս պակասի

[1]ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԵՐՐՈՐԴ"

1 ԷԳ. ՅԵՐԻՑՈՒԷ առ Գայիոս սիրելի,
2 զոր ես սիրեմ ճշմարտութեամբ։ Սի-
րելի, վասն ամենայնի իրաց քոց յա-
ջողութեան եւ առողջութեան աղօթս
առնեմ. որպէս է իսկ յաջողութիւն
3 անձինդ քո։ Յոյժ ուրախ եղէ ի գալ
եղբարց եւ լինել վկայ քոյոյ ճշմար-
տութեանդ, որպէս գնաս դու ճշմար-
4 տութեամբ։ Մեծ եւս ինչ ուրախու-
թիւն քան զայս ոչ ունիմ, զի լսեմ
եթէ իմ որդեակքն ճշմարտութեամբ
5 գնան։ Սիրելի, հաւատարիմ գործես
զայդ, զոր եթէ առնիցես առ եղբարս՝
6 զգոյն եւ առ օտարս. Որք վկայեցին
քոյոյ սիրոյդ առաջի եկեղեցւոյ. որոց
բարւոք արարեալ յուղարկես արժանիս
7 Աստուծոյ։ Զի վասն [2]անուանն ելին,
եւ [3]ոչինչ յումեքէ առնուն զհեթանո-
8 սականացն"։ Մեք այսուհետեւ պար-
տիմք ընդունել զայնպիսիսն, զի գոր-
ծակիցք լիցուք ճշմարտութեանն։
9 ԷԴ. Գրեցի ինչ եկեղեցւոյն. այլ որ
յառաջագահէմն ի նոցանէ է Դիոտրեփէս,
10 ոչ ընդունի զմեզ։ Վասն այսորիկ եթէ
եկից, յիշեցուցից զգործս նորա զոր
առնէ, բանիւք չարօք շատախօսութեան
առնէ զմեզ աշխատ. եւ ոչ այսոքիւք
շատացեալ, ոչ ինքն ընդունի զեղբարս,
եւ զայնոսիկ որ ընդունելինն՝ արգելու,
11 նա՝ եւ յեկեղեցւոյ եւս հանէ։ Սիրելի,
մի՛ լիցիս նմանող չարի, այլ բարւոյ.
զի որ զբարին առնէ՝ յԱստուծոյ է.
եւ որ զչարիս գործէ՝ նա ոչ ետես եր-
12 բեք զԱստուած։ ԶԴեմետրեայ վկայ-
եալ է յամենեցունց [4]եւ յեկեղեցւոյն"
եւ ի ճշմարտութենէն, եւ մեք վկա-
յեմք. եւ դու գիտես զի ճշմարիտ է
մեր վկայութիւնն։
13 Բազում ինչ ունէի գրել քեզ, այլ
ոչ կամիմ [5]քարտիսիւ եւ գեղով գրել"։
14 Զի ակն ունիմ ի մօտոյ իսկ տեսանել
զքեզ, եւ բերան ի բերան խօսել։
15 Խաղաղութիւն ընդ քեզ. ողջոյն տան
քեզ [6]սիրելիք. ողջոյն տուր սիրե-
լեաց [7]մերոց իւրաքանչիւր յանուանէ։

---

[1] Ոմանք, Թուղթ Յովհաննու Առաքելոյ Երրորդ
[2] Ոմանք, անուանն նորա
[3] Ոմանք, ոչինչ առնուն ի հեթանոսաց
[4] Ի բազումս պակասի
[5] Յոյնն, գեղով և եղեգամբ գրել քեզ
[6] Ոմանք, եղբարք
[7] Ի Յոյնն պակասի

ԹՈՒՂԹ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԿԱԹՈՂԻԿԷ

1 ԷԵ. Յուդա, Յիսուսի Քրիստոսի ծա-
ռայ, եւ եղբայր Յակովբայ, [1]հեթա-
նոսաց որ՝՝ յԱստուծոյ Հօրէ էք սիրե-
ցեալք, եւ Յիսուսի Քրիստոսի պահ-
2 եալք եւ [2]ընտրեալք, Ողորմութիւն
ձեզ եւ խաղաղութիւն եւ սէր բազ-
մասցի։
3 Սիրելիք, զամենայն փոյթ յանձին
կալեալ գրել ձեզ վասն մերոյ հասա-
րակաց փրկութեանն, հարկ յանձին
կալայ գրել ձեզ, եւ աղաչել զի ճգնի-
ցիք ի վերայ հաւատոցն, որ միանգամ
4 աւանդեցաւն սրբոց։ Քանզի սպրդե-
ցին մտին ոմանք, որ յառաջագոյն իսկ
[3]կատարեալ էին ի սոյն դատաստան,
ամբարիշտք, որ զԱստուծոյ մերոյ
շնորհսն դարձուցին յանկարգութիւն.
եւ զմի միայն [4]զԻշխանն եւ զՏէր մեր
Յիսուս Քրիստոս ուրացեալք։
5 Յիշեցուցանել ձեզ այսուհետեւ կամ
է ինձ որ գիտէքդ [5]զամենայն, զի
Աստուած միանգամ՝՝ զժողովուրդն
փրկեաց յԵգիպտոսէ, երկրորդ անգամ
6 զանհաւատսն կորոյս։ Եւ զհրեշտակս
որ ոչ պահեցին զիւրեանց իշխանու-
թիւնն, այլ թողին զիւրեանց բնակու-
թիւնն, ի դատաստանս մեծի աւուրն
մշտնջենաւոր կապանօք պահեաց ի
7 խաւարի։ Որպէս Սոդոմն եւ Գոմոր
եւ որ շուրջ զնոքօք քաղաքքն, որ
ըստ նմին օրինակի պոռնկեցան զհետ
ընկերացն մարմնոց, կան առաջի օ-
րինակ՝ զյաւիտենական հրոյն ընկալ-
8 եալ զդատաստան։ Ըստ նմին օրինակի
եւ սոքա իբրեւ քնով դանդաչեալք՝
զմարմին պղծեն, զտէրութիւնս քա-
9 մահեն, զփառսն հայհոյեն։ Ուր Մի-
քայէլ հրեշտակապետն յորժամ բան-
սարկուն Սատանայի վիճեալ տայր պա-
տասխանի վասն Մովսիսեանն մարմ-
նոյ, ոչ ժպրհեցաւ հայհոյութեանն
դատաստանի հանդուրժել. այլ ասէ,
10 Սաստեսցէ ի քեզ Տէր։ Իսկ սոքա
զոր ինչ ոչն իմանան՝ հայհոյեն. եւ
զայլն եւս զոր բնութեամբ իբրեւ զան-
խօս անասունն գիտեն, ի նոսին ապա-
11 կանեսցին։ Վա՜յ է նոցա, զի ըստ ճա-
նապարհին Կայենի գնացին, եւ ըստ
մոլորութեանն Բաղաամայ զեղխեցան
զհետ վարձուց, եւ ըստ հակառակու-
12 թեանն Կորխայ կորեան։ [6]Սոքա են
ատեցեալք շոգմոգք՝ երթեալ զհետ
ցանկութեանց իւրեանց, ի սէրս իւր-
եանց խարդախութեամբ, լինին ընդ
ձեզ ուրախակիցք, աներկեւղ՝՝ զան-
ձինս ճարակեն. ամպք անջրդիք հող-
մակոծեալք, ծառք պտղակորոյսք,
անպտուղք, կրկնամեռք, խլեալք ար-
13 մատաքի. Անսաստ ալիք ծովու, որ
միշտ փրփրեն զիւրեանց անձանցն զա-
մօթ. աստեղք մոլարք, որոց [7]վիհ
խաւարին յաւիտենից պահեալ է։
14 ԷԶ. Մարգարէացաւ վասն նոցա եւ
եւթներորդն յԱդամայ Ենովք, եւ ասէ,
Ահաւասիկ եկն Տէր բիւրովք սրբովք
15 [8]հրեշտակօք, Առնել դատաստան [9]ըստ
ամենայնի՝՝, եւ յանդիմանել զամենայն
ամբարիշտս վասն գործոց իւրեանց
զոր ամբարշտեցին. եւ վասն ամենայն

[1] Յօյնն, որոց
[2] Յօյնն, կոչեցեալք
[3] Յօյնն, գրեալ
[4] Ոմանք, զԻշխանն զԱստուած
[5] Ոմանք, միանգամ զայս զի Տէր

[6] Բազումք, Սոքա են ի սէրս ձեր արատք, խրախճանակիցք լեալ ձեզ աներկեւղ
[7] Յօյնն, աղջամուղջ
[8] Բազումք, իւրովք
[9] Կամ, ի վերայ ամենեցուն

խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ
16 մեղաւորք [1]եւ ամբարիշտք։ Սոքա
են տրտնջողք եւ չոգմոգք, երթեալ
ըստ իւրեանց անձանց ցանկութեանց,
եւ բերանք նոցա զամբարտաւանս բար-
բառին, առնուն ակն երեսաց վասն
օգտի։
17 Էէ· Բայց դուք, սիրելիք, յիշեցէք
զկանխասաց բանս զառաքելոցն Տեառն
18 մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. Զի ասէին
ձեզ եթէ ի յետին ժամանակս եղիցին
մարդք արհամարհողք, երթեալ ըստ
իւրեանց ամբարշտութեանցն ցան-
կութեանց։
19 Սոքա են [2]նշաւակեալք, շնչաւորք,
20 որ զՀոգին ոչ ունիցին։ Այլ [3]մեք,
սիրելիք, եղիցուք՝ շինել զանձինս
սրբութեամբն [4]հաւատոց, ի Հոգին
21 Սուրբ [5]կացցուք յաղօթս՝, Պահել զան-
ձինս սիրովն Աստուծոյ ակն ունել ո-
ղորմութեանն Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի ի կեանսն յաւիտենականս։
22 Եւ [6]ոմանց դատապարտելոց մնիջիք
23 կշտամբիչք՝. Եւ զոմանս ապրեցու-
ցանիջիք յափշտակեալ ի հրոյ. եւ ո-
մանց ողորմեսջիք երկիւղիւ, [7]ատել
եւ զպատմուճանն որ ի մարմնոյն իցէ
աղտեղեալ։
24 Եւ այնմ, որ կարօղն իցէ պահել
զձեզ անարատս եւ [8]ամբիծս, հաս-
տատել առաջի իւրոց փառաց աներ-
25 կեւանն ցնծութեամբ, Միոյն Աստու-
ծոյ [1]եւ Փրկչին մերոյ [9]Յիսուսի Քրիս-
տոսի Տեառն մերոյ փառք, մեծու-
թիւն, զօրութիւն եւ իշխանութիւն
[10]յառաջ քան զամենայն յաւիտեանս՝,
ե՛ւ այժմ ե՛ւ յամենայն յաւիտեանս։
Ամէն։

[1] Ի Յոյնըն պակաս
[2] Յոյնն, զատուցեալք
[3] Բազումք, դուք, սիրելիք, եղիջիք
[4] Ի Յոյնըն, ոմանք՝ հաւատոց ձերոց. այլք՝ հաւատոց մերոց
[5] Յոյնն, կալ յաղօթս
[6] Յոյնն, ոմանց երկմտելոց ողորմեսջիք
[7] Յոյնն, ատել
[8] Ի Բազումս պակաս
[9] Ոմանք, ի ձեռն Յիսուսի
[10] Յոմանս պակաս

[1]ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՍՐԲՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՒ

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻ"

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ *Յիսուսի Քրիստոսի,*
[2]ի ձեռն որոյ ետ Աստուած", ցուցանել
ծառայից իւրոց որ ինչ լինելոց է վաղ-
վաղակի, եւ նշանակեաց առաքելով
ի ձեռն հրեշտակի իւրոյ առ ծառայ
2 *իւր Յովհաննէս, Որ վկայեաց զբանէն*
Աստուծոյ, եւ զվկայութիւն Յիսուսի
Քրիստոսի՝ զոր ետես, [3]որ էր՝ եւ որ
3 *լինելոցն էր յետ այնորիկ." Երանի*
[4]որ ընթեռնուն զբանս մարգարէու-
թեանս այսորիկ, եւ որ լսէ եւ պահէ"
զոր ինչ ի նմա գրեալ է. զի ժամա-
նակս մերձեալ է։
4 *Ի Յովհաննէ առ եւթն եկեղեցիս որ*
են յԱսիա, շնորհք ընդ ձեզ եւ խա-
ղաղութիւն [5]յԷէն եւ որ էն" եւ որ
գալոցն է, եւ յեւթն [6]զօրութեանց
Հոգւոյն՝ որ է" առաջի աթոռոյն իւրոյ.
5 *Եւ ի Յիսուսէ Քրիստոսէ հաւատարիմ*
վկայէն, որ է անդրանիկ ի մեռելոց,
եւ իշխան թագաւորութեանց երկրի.
որ սիրեաց զմեզ, եւ [7]եւլոյծ զկա-
պանս մեղաց մերոց" արեամբն իւրով.
6 *Եւ արար զմեզ [8]թագաւորս եւ քա-*
հանայս" Աստուծոյ եւ Հօր իւրոյ.
նմա փառք եւ զօրութիւն յաւիտեանս
յաւիտենից։ Ամէն։
7 *Ահաւասիկ [9]գալոց է" ընդ ամպս.*
եւ տեսցեն զնա ամենայն աչք, եւ
որք խոցեցինն զնա. եւ կոծեսցին ի
վերայ նորա ամենայն ազգք երկրի.
8 *Այո, Ամէն. Ես եմ Այբ եւ ես եմ*
Քէ[10], ասէ Տէր Աստուած, որ էն եւ
[11]որ է" եւ որ գալոցն է, Ամենակալ։
9 *Ես Յովհաննէս եղբայր ձեր եւ հա-*
ւասարակից նեղութեան եւ արքայու-
թեան եւ համբերութեան որ ի [12]Քրիս-
տոս Յիսուս. եղէ ես ի կղզւոջն որ
անուանեալ կոչի Պատմոս՝ վասն բա-
նին Աստուծոյ եւ վասն վկայութեան
10 *Յիսուսի [12]Քրիստոսի։ Եւ [13]եղեւ յիս*
Հոգի" յաւուր կիւրակէի, եւ լուայ
զկնի իմ ձայն մեծ իբրեւ զփողոյ, որ
ասէր ցիս, [12]Ես եմ Ալփա եւ Ով, Ա-
11 *ռաջին եւ Վերջին." Զոր տեսանես*
գրեա ի գիրս, եւ տուր տանել յեւթն
եկեղեցիս, որ յԵփեսոս եւ ի Զմիւռ-
նիա եւ ի Պերգամոն եւ ի Թիւատիր
եւ ի Սարդիկէ եւ ի Փիղադելփիա
12 *եւ ի Լաւոդիկիա։ Եւ դարձայ տեսա-*
նել զձայնն որ խօսէր ցիս. եւ ի դառ-
նալն իմում տեսի եւթն ճրագարան
13 *ոսկի։ Եւ ի մէջ եւթն ճրագարանացն*
նման Որդւոյ մարդոյ, զգեցեալ պատ-
մուճան պճղնաւոր. եւ գօտեւորեալ
14 *առ ստեամբքն գօտի ոսկեղէն. Եւ*
գլուխ նորա եւ հերքն իբրեւ զասր
սպիտակ եւ որպէս զձիւն. եւ աչք
15 *նորա որպէս բոց հրոյ. Եւ ոտք նորա*
նմանեալ պղնձոյ ծխելոյ ի մէջ հնոցի
հրաշէկ. եւ ձայն նորա իբրեւ զձայն
16 *ջուրց բազմաց։ Եւ ունէր յաջոյ ձե-*
ռինն իւրում աստեղս եւթն, եւ ի
բերանոյ նորա սուր երկսայրի սրեալ

---

[1]Ոմանք, Յայտնութիւն Յովհաննու. այլ՝ Յայտնութիւն Սրբոյ Յովհաննու Աստուածաբանի
[2]Յոյնն, զոր ետ նմա Աստուած
[3]Ի Յոյնսն պակասի
[4]Յոյնն, որ ընթեռնու, և որ լսեն զբանս մարգարէութեանս և պահեն
[5]Յոյնն, յԱյնմանէ որ էն և որ էրն
[6]Յոյնն, Հոգւոց որ են
[7]Ի Յոյնսն, ոմանք՝ եւլոյծ զմեզ ի մեղաց մերոց, այլք՝ լուաց զմեզ ի մեղաց մերոց
[8]Ոմանք, թագաւորութիւն, քահանայս
[9]Յոյնն, գայ

[10]Ոմանք յաւելուն, Սկիզբն և Վախճան
[11]Յոյնն, որ էրն
[12]Յոմանս պակասի
[13]Յոյնն, եղէ Հոգւով

ելանէր, եւ երեսք նորա իբրեւ [1]զա-
17 րեգակն ճառագայթեալ երեւէին"։ Եւ
իբրեւ տեսի զնա, անկայ առ ոտս նո-
րա իբրեւ զմեռեալ. եւ եդ ի վերայ
իմ զաջ իւր եւ ասէ ցիս, Մի՛ երկնչիր,
ես եմ Սկիզբն, եւ ես եմ Վախճան։
18 Եւ ես եմ [2]կեանք եւ ես եմ որ մե-
ռայն. եւ աւասիկ կենդանի եմ յա-
ւիտեանս յաւիտենից։ [3]Ամէն։ Եւ ու-
նիմ զփականս մահու եւ դժոխոց։
19 Գրեա զոր տեսաներդ, որ էն, եւ որ
հանդերձեալ է լինել յետ այնորիկ.
20 Զխորհուրդ եւթն աստեղացդ զոր տե-
սերդ յաջ իմ, եւ զեւթն ճրագարանս
ոսկիս. եւթն աստեղքն հրեշտակք
եւթն եկեղեցեացն են, եւ եւթն ճրա-
գարանքն եւթն եկեղեցիքն են։

Գլ. Բ

1 Առ հրեշտակ Եփեսացւոց եկեղեցւոյն
գրեա. Այսպէս ասէ որ ունի զեւթն
աստեղս յաջ իւր, եւ շրջի ի մէջ եւթն
2 աշտանակաց ոսկւոյ. Գիտեմ զգործս
քո եւ զվաստակս քո եւ զհամբերու-
թիւն քո. եւ զի ոչ կարես [4]բառնալ
զչարսն", եւ փորձեցեր որ ասեն զինք-
եանս առաքեալս եւ ոչ են, եւ գտեր
3 զնոսա սուտս։ Եւ համբերեցեր եւ
վշտացար վասն անուան իմոյ՝ եւ [5]աշ-
4 խատեցար։ Այլ [6]ասեմ առ քեզ, զի
5 զսէրն քո զառաջին թողեր։ Յիշեա
այժմ ուստի անկարն, եւ ապաշաւեա,
եւ զառաջին գործն [7]քո արա. ապա
թէ ոչ՝ [8]գամ ես" [9]վաղվաղակի, եւ
շարժեցից զաշտանակս քո ի տեղւոջէ
6 իւրմէ, եթէ ոչ ապաշխարեսցես։ Արդ
զայս [10]արա՝ զի ատեցես" զգործսն
7 Նիկողայոսի, զոր ես ատեամ։ Որ ու-
նի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ ասէ
Հոգին առ եկեղեցիս. Որ յաղթէն,
տաց նմա ուտել ի փայտէն կենաց որ է
ի մէջ դրախտին Աստուծոյ։
8 Եւ առ հրեշտակ Զմիւռնացւոց ե-
կեղեցւոյն գրեա. Այսպէս ասէ [11]Ա-
ռաջինն եւ Անվախճանն", որ եղեւ
9 մեռեալ եւ կենդանացաւ. [12]Տեսի
զգործս քո եւ զնեղութիւն եւ զաղ-
քատութիւն, ([13]այլ աղքատութիւն
քո մեծութիւն եղիցի",) եւ զհայհոյու-
թիւնն, որ ասէին զինքեանս Հրեայս
գոլ՝ եւ չէին ինչ, այլ՝ ժողով Սատա-
10 նայի։ Մի՛ երկնչիր, [14]վասն որոյ կա-
միս չարչարել". ահա հանդերձեալ է
Բանսարկուն արկանել ի ձէնջ ի բանտ,
զի փորձիցիք, եւ ունիցիք նեղու-
թիւն աւուրս տասն. լեր հաւատարիմ
մինչեւ ի մահ, եւ տաց քեզ զպսակն
11 կենաց։ Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուի-
ցէ զինչ Հոգին [7]Սուրբ ասէ առ ե-
կեղեցիս. Որ յաղթէ, [15]ոչ անիրաւի"
յերկրորդ մահուանէ։
12 Եւ առ հրեշտակն որ ի Պերգամոյ
եկեղեցին՝ գրեա. Այսպէս ասէ որ
13 ունի զսուրն երկսայրի սրեալ. [12]Տեսի
[8]զգործս քո, եւ" զի բնակեալ ես ուր
աթոռն է Սատանայի, եւ ունիս զա-
նուն իմ, եւ ոչ ուրացար զհաւատս
իմ յաւուր յորում Անթիպաս վկայն
իմ հաւատարիմ [16]եղեւ. զի վկայ է
իմ հաւատարիմ ամենայն հաւատա-
ցեալ՝ որ սպանաւ ի ձէնջ, որ կայք"
14 ուր Սատանայ է բնակեալ։ Այլ ունիմ
առ քեզ սակաւ, զի [17]կայ առ քեզ
վարդապետութիւնն" Բաղաամու, որ
ուսոյց զԲաղակ դնել գայթակղութիւն
առաջի որդւոցն Իսրայելի, ուտել նո-
15 ցա զոհեալ եւ պոռնկել։ Այսպէս եւ
դու ունիս զվարդապետութիւնն Նի-
16 կողայեցեաց զոր ես ատեամ։ Արդ ա-
պաշխարեա, ապա թէ ոչ՝ [18]գամ վաղ-
վաղակի, եւ պատերազմեցայց ընդ
17 նոսա սրով բերանոյ իմոյ։ Որ ունիցի
ականջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ Հոգին
ասէ առ եկեղեցիս. Որ յաղթէ՝ տաց
նմա ուտել ի մանանայէն թաքուցելոյ,
եւ տաց նմա [19]զգիրն սրբութեան",

---

[1] Յոյնն, զարեգակն որ ծագէ ի զօրութեան իւրում
[2] Յոյնն, որ կեամ
[3] Ի Բողոմա պակասէ
[4] Կամ, տանել չարաց
[5] Յոյնն, ոչ թուլացար
[6] Յոյնն, ունիմ
[7] Ի Յոյնին պակասէ
[8] Յոյնն, գամ առ քեզ.
[9] Յոմանս պակասէ
[10] Յոյնն, ունիս զի ատես
[11] Յոյնն, Առաջինն և Վերջինն
[12] Յոյնն, Գիտեմ
[13] Յոյնն, այլ մեծատուն ես
[14] Յոյնն, յորոց կրելոցն իցես
[15] Կամ, ոչ վնասեսցի
[16] Յոյնն, որ սպանաւ ի միջի ձերում
[17] Յոյնն, ունիս անդ զորս ունին զվարդապե-տութիւնն
[18] Յոյնն, գամ առ քեզ
[19] Յոյնն, խիճ սպիտակ

եւ գրեալ անուն նոր [1]ի գիրն , զոր
ոչ ոք գիտէ՝ բայց միայն որ առնուն։
18 Եւ առ հրեշտակն որ ի Թիւատրոյ
եկեղեցին՝ գրեա . Այսպէս ասէ Որդին
Աստուծոյ , որոյ աչք իւր են իբրեւ
զբոց հրոյ , եւ ոտք նորա նման պղնձի
19 ծխելոյ . [2]Տեսի զգործս քո եւ զսէր
եւ զհաւատ եւ զպաշտօն քո [3]համբե-
րութեամբ , զի բազում է վաստակ քո
20 վերջինն քան զառաջինն ։ Այլ [4]ասեմ
առ քեզ [5]բազում . զի թողեր զկինն
զՅեզաբէլ , որ ասէր զինքն մարգարէ,
եւ ուսուցանէր [6]մոլորութիւն զծա-
ռայս իմ՝ պոռնկել եւ ուտել զզոհեալ։
21 Եւ ետու [7]նոցա ժամանակ ապաշխա-
րել [8]զպոռնկութիւնն իւրեանց եւ ոչ
22 ապաշխարեցին՞։ Ահաւասիկ ես ար-
կանեմ զնա [9]ի հնոց , եւ զգործակիցս
իւր ընդ որս շնացաւ՝ ի նեղութիւնս
մեծամեծս , եթէ ոչ ապաշխարեսցեն
23 ի գործոց իւրեանց ։ Եւ զորդիս [10]նո-
ցա սպանից մահուամբ , եւ ծանիցեն
ամենայն եկեղեցիք թէ ես եմ որ յան-
դիմանեմ զերիկամունս եւ զսիրտս ,
եւ տամ ձեզ իւրաքանչիւր ըստ գոր-
24 ծոց իւրեանց ։ Այլ ձեզ ասեմ , որք
ի Թիւատիր էք եւ ոչ ունիք զվարդա-
պետութիւնս զայս , որ ոչ ծանեայք
զխորս Սատանայի զոր խօսին , Ոչ
25 արկից զձեւք այլ ծանրութիւն . Այլ
զոր ունիք , պահեցէք մինչեւ ես գամ։
26 Եւ որ յաղթէ եւ պահէ զգործս իմ
մինչեւ ցվախճան , տաց նմա իշխա-
27 նութիւն ի վերայ ազգաց ։ Եւ հով-
ուեսցէ զնոսա գաւազանաւ երկա-
թեաւ , եւ իբրեւ զանօթ բրտի փշրես-
28 ցէ զնոսա ։ Որպէս եւ ես ընկալայ ի
Հօրէ իմմէ , եւ տաց նոցա զաստղն
29 առաւօտուն ։ Որ ունի ականջս՝ լուիցէ
զինչ Հոգին ասէ առ եկեղեցիս ։

Գլ. Գ

1 Եւ առ հրեշտակ Սարդիացւոց եկե-
ղեցւոյն գրեա . Այսպէս ասէ որ ունի
զեւթն [11]Հոգին Աստուծոյ եւ զեւթն
աստեղս . [2]Տեսի զգործս քո զի անուն
2 կենդանւոյ ունիս եւ մեռեալ ես ։ Լեր
արթուն եւ հաստատեա [12]այսուհետեւ,
զի հանդերձեալ ես՞ մեռանել . քանզի
ոչ գտի զգործս քո կատարեալ առաջի
3 Աստուծոյ ։ Արդ յիշեա թէ որպէս
լուար , եւ պահեա եւ ապաշխարեա .
ապա թէ ոչ զուարթանաս , գամ որ-
պէս գող . եւ ոչ [13]ոք իմանայ՞ զգա-
4 լուստ իմ առ քեզ ։ [14]Ունիս սակաւ
մի զանուն Սարդիացւոցն՞ որք ոչ
աղտեղացուցին զհանդերձս իւրեանց ,
եւ [15]շրջին ի սպիտակս որում արժանի
5 եղեն՞։ Որ յաղթէ [16]այսպէս զգեցցի
սպիտակս , եւ ոչ [17]ջնջեսցի անուն՞
նորա ի դպրութենէն կենաց . եւ խոս-
տովանեսցայց զանուն նորա առաջի
Հօր իմոյ եւ առաջի [18]հրեշտակաց ։
6 Որ ունի ականջս՝ լուիցէ զինչ ասէ
Հոգին առ եկեղեցիս ։
7 Եւ առ հրեշտակն Փիղադեղփեաց ե-
կեղեցւոյն գրեա . Այսպէս ասէ Սուրբն,
Ճշմարիտն՝ որ ունի զփականս Դաւթի.
բանայ՝ եւ ոչ ոք է որ փակէ , եւ փակէ՝
8 եւ ոչ ոք է որ բանայ . [2]Տեսի զգործս
քո . ահա ետու առաջի քո դուռն բաց-
եալ , զոր ոչ ոք կարէ փակել . զի սա-
կաւիկ ունիս զօրութիւն , եւ պահեցեր
զբանս իմ , եւ ոչ ուրացար զանուն
9 իմ ։ Ահաւասիկ ես տամ քեզ [19]զժո-
ղովն Սատանայի , որք ասեն զինքեանս
Հրեայս գոլ՝ եւ ոչ են , այլ ստեն . ա-
րարից զնոսա , զի եկեսցեն եւ երկիր
պագցեն առաջի ոտից քոց , եւ ծանի-
10 ցեն զի ես սիրեցի զքեզ ։ Զի պահեցեր
զբան համբերութեան իմոյ , եւ ես
պահեցից զքեզ ի ժամ փորձութեան
քո . որ հանդերձեալ է գալ յամենայն
տիեզերս՝ փորձել զամենայն բնակեալս
11 յերկրի ։ Ահա գամ վաղվաղակի.
կալ զոր ունիս , զի մի՛ ոք առցէ
12 զպսակ քո ։ Որ յաղթէ՝ արարից զնա

[1] Յ-ձն , ի վերայ խճին
[2] Յ-ձն , Գիտեմ
[3] Յ-ձն , և զհամբերութիւն
[4] Յ-ձն , ունիմ
[5] Ոմանք , սակաւ . յայլ՝ պակաս
[6] Յ-ձն , և մոլորեցուցանէր
[7] Յ-ձն , նմա
[8] Յ-ձն , ի պոռնկութենէ իւրմէ , և ոչ ապաշխարեաց
[9] Յ-ձն , ի մահիճս
[10] Յ-ձն , նորա
[11] Յ-ձն , Հոգիսն
[12] Յ-ձն , զմնացեալսն որ հանդերձեալ են
[13] Ոմանք , իմասցիս
[14] Յ-ձն, Այլ ունիս սակաւ անուանս ի Սարդիկէ
[15] Յ-ձն , շրջեսցին ընդ իս ի սպիտակս , քանզի արժանի են
[16] Ոմանք , նա
[17] Յ-ձն , ընջեցից զանուն
[18] Յ-ձն , հրեշտակաց նորա
[19] Յ-ձն , ի ժողովոյն

սիւն տաճարի Աստուծոյ իմոյ, եւ
արտաքս այլ մի՛ եւս ելցէ. եւ գրեցից
ի վերայ նորա զանուն Աստուծոյ իմոյ,
եւ զանուն քաղաքի Աստուծոյ իմոյ,
զնորն Երուսաղեմի, որ իջանելոց է
յերկնից Աստուծոյ իմոյ, եւ [1]անուն
13 *նորա՝՝ նոր։ Որ ունի ականջս՝ լուիցէ*
զինչ ասէ Հոգին առ եկեղեցիս։
14 *Եւ առ հրեշտակն Լաւոդիկեայ եկե-*
ղեցւոյն գրեա. Այսպէս ասէ Ամէնն,
Վկայն հաւատարիմ եւ ճշմարիտ,
Սկիզբն [2]սկզբան արարածոց Աստու-
15 *ծոյ. Գիտեմ զգործս քո, զի ոչ ցուրտ*
ես եւ ոչ ջերմ. պարտ էր քեզ ցուրտ
16 *լինել եւ կամ ջերմ։ Այլ դու գաղջ ես,*
եւ ոչ ջերմ եւ ոչ ցուրտ, հանդեր-
17 *ձեալ եմ փսխել ի բերանոյ իմմէ։ Զի*
ասես, Մեծատուն էի եւ մեծացայ,
եւ ոչ ինչ կարօտ եմ. եւ ոչ գիտես
եթէ դու ես ողորմելի եւ հէք եւ աղ-
18 *քատ, մերկ եւ կոյր։ Արդ ես խորհրր-*
դակից եղէց քեզ. Առ, գնեա յինէն
ոսկի փորձեալ ի հրոյ զի մեծասցիս,
եւ հանդերձս սպիտակս՝ զի զգեցցիս,
զի մի՛ երեւեսցի անվայելչութիւն մեր-
կութեան քո. եւ դիր դեղ յաչս քո
19 *զի տեսցես։ Ես զոր սիրեմ յանդիմա-*
նեմ եւ խրատեմ. Նախանձեա այժմ
20 *եւ ապաշխարեա։ Ահաւասիկ կամ ես*
առ դուրս եւ բախեմ. եթէ ոք լուիցէ
ձայնի իմում եւ բանայցէ զդրունսն,
մտից առ նա եւ ընթրիս արարից առ
21 *նա, եւ նա ընդ իս։ Որ յաղթէ՝ տաց*
նմա նստել ընդ իս յաթոռ իմ, որպէս
եւ ես յաղթեցի եւ նստայ յաթոռ Հօր
22 *իմոյ։ Որ ունիցի ականջս՝ լուիցէ զինչ*
ասէ Հոգին առ եկեղեցիս։

ԳԼ. Դ

1 *Եւ յետ այսորիկ տեսի, եւ ահա*
[3]դրունք երկնից բացեալ էին՝՝, եւ [4]ձայն
փողոյն առաջնոյ զոր լուայ՝՝ խօսէր
ընդ իս եւ ասէր, Ել այսր, եւ ցուցից
2 *քեզ զինչ լինելոց է առ յապայն։ Եւ*
վաղվաղակի եղէ ես Հոգւով, եւ ահա
3 *աթոռ անդ [5]յերկինս։ Եւ ի վերայ ա-*
թոռոյն նստէր՝՝ նման տեսլեան ականց
4 *յասպսոյ եւ սարդիոնի։ Եւ [6]քահա-*
նայք շուրջ զաթոռովն նմանք՝՝ տես-
լեան զմրխտի, եւ շուրջ զաթոռովն
աթոռք քսան եւ չորք, եւ ի վերայ
աթոռոցն նստէին քսան եւ չորք երի-
ցունք՝ զգեցեալ հանդերձս սպիտակս,
եւ ի գլուխս իւրեանց պսակս ոսկե-
5 *ղէնս։ Եւ յաթոռոյ անտի ելանէին*
փայլատակմունք եւ ձայնք եւ որոտ-
մունք. եւ եւթն ղամբարք հրոյ բոր-
բոքելոյ առաջի աթոռոյն, որ են եւթն
6 *Հոգիքն Աստուծոյ։ Եւ էր առաջի ա-*
թոռոյն ծով ապակեղէն ի նմանութիւն
սպիտակութեան սառին, եւ ի մէջ ա-
թոռոյն եւ շուրջ զաթոռովն չորք կեն-
դանիք, լի աչօք առաջոյ եւ յետոյ։
7 *Եւ էր կենդանին առաջին նման առ-*
իւծու, եւ երկրորդ կենդանին՝ նման
զուարակի, եւ երրորդ կենդանին ու-
նէր երեսս մարդոյ, եւ չորրորդ կեն-
8 *դանին՝ նման արծուոյ թռուցելոյ։ Եւ*
չորից կենդանեացն էին միոյ միոյ ի
նոցանէ վեց թեւք շուրջանակի, եւ
ի ներքոյ լի էին աչօք, եւ ոչ հանգչէ-
ին ոչ զտիւ եւ ոչ զգիշեր յասելոյ,
[7]Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ,
Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ,
Սուրբ՝՝, Տէր Աստուած Ամենակալ,
9 *[8]որ էն եւ էր եւ որ գալոց ես՝՝։ Եւ*
յորժամ տային կենդանիքն փառս եւ
պատիւ եւ գոհութիւն նստելոյն ի վե-
րայ աթոռոյն՝ կենդանւոյն յաւիտեանս
10 *յաւիտենից, Անկանէին քսան եւ չորք*
երիցունքն առաջի նստելոյն յաթոռն,
եւ երկիր պագանէին կենդանւոյն
յաւիտեանս յաւիտենից. եւ դնէին
զպսակս իւրեանց առաջի աթոռոյն եւ
11 *ասէին, Արժանի ես, [9]Տէր Աստուած*
մեր սուրբ՝՝, առնուլ փառս եւ պատիւ
եւ զօրութիւն, զի դու ստեղծեր զա-
մենայն, եւ ի կամելն քո ստեղծան եւ
կան հաստատուն։

[1] Յոյնն, զանուն իմ
[2] Ի Յոյնէն պակասի
[3] Յոյնն, դուռն բացեալ էր յերկինս
[4] Յոյնն, ձայնն առաջին զոր լուայ՝ էր իբրեւ զփողոյ, որ

[5] Յոյնն, յերկինս. և ոմն որ նստէր ի վերայ աթոռոյն։ (3) Եւ որ նստէրն՝ էր
[6] Բուլղատ, ծիածան շուրջ զաթոռովն նման
[7] Բուլղատ, Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ
[8] Յոյնն, որ էրն և որ էն և որ գալոցն է
[9] Բուլղատ, Տէր և Աստուած մեր

Գլ. Ե

1 Եւ տեսի յաջոյ ձեռինն որ նստէր ի
վերայ աթոռոյն գիրս գրեալ ներքոյ
եւ արտաքոյ, եւ կնքեալ եւթն կնքով։
2 Եւ տեսի հրեշտակ մի զօրաւոր զի
քարոզէր ի ձայն մեծ, Ո՞ է արժանի
բանալ զգիրս եւ լուծանել զկնիք նո-
3 րա։ Եւ ոչ ոք կարէր ոչ յերկինս եւ
ոչ յերկրի եւ ոչ ի ներքոյ երկրի բա-
4 նալ զգիրսն, [1]զի ոչ տեսին զնա"։ Եւ
ես լայի ուժգին զի ոչ ոք գտաւ ար-
ժանի բանալ զգիրսն եւ հայել ի նա։
5 Եւ մի յերիցանցն ասէ ցիս, Մի՛ լար.
ահաւասիկ յաղթեաց Առեւծն յազգէն
Յուդայ յարմատոյն Դաւթի՝ բանալ
զգիրսն եւ լուծանել՝ զեւթն կնիքսն
6 նորա։ Եւ տեսի ի մէջ աթոռոյն եւ
ի մէջ չորից կենդանեացն եւ ի մէջ ե-
րիցանցն Գառն կայր [2]զենեալ, որ ու-
նէր եւթն եղջեւրս եւ աչս եւթն, որ
են եւթն Հոգիք Աստուծոյ, առաքեալ
7 ընդ ամենայն երկիր։ Եւ [3]եկն ընկա-
լաւ" յաջոյ ձեռանէ նորա որ նստէր
8 ի վերայ աթոռոյն։ Եւ յորժամ առ
զգիրսն, չորք կենդանիքն եւ քսան եւ
չորք երիցունքն անկանէին առաջի
Գառինն. եւ ունէին իւրաքանչիւր
քնար եւ բուրվառ ոսկի լի խնկով,
9 որ է աղօթք սրբոցն։ Եւ օրհնէին երգս
նորս եւ ասէին, Արժանի ես առնուլ
զգիրդ եւ բանալ զկնիք դորա, զի
զենար եւ գնեցեր զմեզ Աստուծոյ ար-
եամբդ քով յամենայն ազգաց եւ ի
լեզուաց եւ [4]ի ժողովոց հեթանոսաց"։
10 Եւ արարեր [5]զսոսա Աստուծոյ մերոյ
[6]թագաւորս եւ քահանայս" թագաւո-
11 րել ի վերայ երկրի։ Եւ տեսի, եւ
լուայ զձայն հրեշտակաց բազմաց որք
կային շուրջ զաթոռովն եւ զչորիւք
կենդանեօքն եւ [7]զքահանայիւքն, եւ
էր թիւն նոցա բեւրք բիւրուց եւ հա-
12 զարք հազարաց։ Ասէին ձայնիւ մե-
ծաւ, Արժանի է Գառնդ զենեալ առնուլ
զմեծութիւն եւ զիմաստութիւն եւ
զզօրութիւն եւ զպատիւ եւ զփառս
13 եւ զօրհնութիւն։ Եւ ամենայն արա-
րածք որ են յերկինս եւ [8]յերկրի եւ
ի ծովու եւ որ ի նոսա՝ լուայ զի ա-
սէին, [9]Որ նստի յաթոռն եւ Գառնն՝
օրհնեալ, բարձրացեալ եւ փառաւոր-
14 եալ" յաւիտեանս յաւիտենից։ Եւ չորք
կենդանիքն ասէին, Ամէն. եւ [10]երի-
ցունքն անկանէին առաջի նորա եւ
[11]երկիր պագանէին"։

Գլ. Զ

1 Եւ տեսի զի եբաց Գառնն՝ զմին
[12]յեւթն կնքոցն", եւ լուայ ի միոյ ի
չորից կենդանեացն իբրեւ զձայն ո-
2 րոտման զի ասէր [13]Թէ Գամ"։ Եւ տե-
սի եւ ահա ձի սպիտակ, եւ որ հեծ-
եալն էր ի նմա՝ ունէր աղեղն. եւ
տուաւ նմա պսակ, եւ [14]ելն յաղթողն
զի յաղթեսցէ"։
3 Եւ յորժամ եբաց զկնիքն երկրորդ,
լուայ յերկրորդ կենդանւոյն զի ասէր,
4 [13]Գամ։ Եւ ել այլ ձի կարմիր, եւ որ
հեծեալն էր ի վերայ նորա՝ տուաւ նմա
առնուլ զխաղաղութիւն յերկրէ, զի
զմիմեանս զենցեն, եւ տուաւ նմա
սուր մի մեծ։
5 Եւ յորժամ եբաց զկնիքն երրորդ,
լուայ յերրորդ կենդանւոյն զի ասէր
[13]Թէ Գամ". եւ տեսի եւ ահա ձի
սեաւ, եւ որ նստեալն էր ի վերայ
նորա՝ ունէր կշիռ ի ձեռին իւրում։
6 Եւ լուայ ձայն ի միջոյ չորից [15]կեն-
դանեացն, Կապիճ մի ցորեան՝ դենարի
միոջ, եւ երեք կապիճ գարի՝ դենարի
միոջ. եւ ձէթ եւ գինի մի՛ զրկեսցես։
7 Եւ յորժամ եբաց զկնիքն չորրորդ,
լուայ ձայն ի չորրորդ կենդանւոյն զի
8 ասէր [13]Թէ Գամ"։ Եւ տեսի, եւ ահա ձի
չլորոս, եւ որ նստէրն ի վերայ նորա՝
[16]ունէր զՄահ", եւ Դժոխք երթային

---

[1] Յոյնն, և ոչ հայել ի նա
[2] Յոյնն, իբրեւ զենեալ
[3] Ոմանք, եկն և առ զգիրն
[4] Յոյնն, ի ժողովրդոց և ի հեթանոսաց
[5] Ոմանք, զմեզ
[6] Ոմանք, թագաւորութիւն և քահանայութիւն
[7] Յոյնն, զերիցամբքն

[8] Բազումք, յերկրի և ի ներքոյ երկրի
[9] Յոյնն, Այնմ որ նստի յաթոռն և Գառինն օրհնութիւն և պատիւ և փառք և զօրութիւն
[10] Ոմանք, քսան և չորք երիցունք
[11] Ոմանք, երկիր պագանէին կենդանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից
[12] Ոմանք, ի կնքոցն
[13] ի Յոյնէն, ոմանք՝ Եկ, այլք՝ Եկ և տես
[14] ի Յոյնէն, ոմանք՝ ել յաղթող և զի յաղթեսցէ, այլք՝ ել յաղթող և յաղթեաց
[15] Յոյնն, կենդանեացն որ ասէր
[16] Յոյնն, անուն նմա Մահ

*զհետ նորա. եւ տուաւ [1]նմա իշխա-
նութիւն չորրորդ մասին աշխարհի
սատակել սրով եւ սովով եւ մահուամբ
եւ գազանօք երկրի։*
9 *Եւ յորժամ եբաց զկնիքն հինգերորդ՝
տեսի ի ներքոյ սեղանոյն զհոգիս [2]ա-
մենայն [3]մարդկան զենելոյ՝ վասն բա-
նին Աստուծոյ եւ վասն վկայութեան*
10 *նորա զոր ունէին։ Որք աղաղակէին ի ձայն
մեծ, Մինչեւ յե՞րբ, Տէր սուրբ եւ
ճշմարիտ, ոչ դատիս եւ խնդրես
զվրէժ արեան մերոյ ի բնակչաց երկրի։*
11 *Եւ տուաւ [4]նոցա արկանելիս սպի-
տակս՝, եւ ասացաւ նոցա զի հանգի-
ցեն փոքր մի ժամանակ, մինչեւ լցցին
ծառայակիցք նոցա եւ եղբարք նոցա
որք հանդերձեալ են կատարել իբրեւ
զնոսա։*
12 *Եւ տեսի յորժամ եբաց զկնիքն վե-
ցերորդ, եղեւ շարժումն մեծ, եւ ա-
րեգակն եղեւ սեաւ իբրեւ զկապերտ
այծեայ, եւ լուսինն [5]բոլորովին եղեւ*
13 *իբրեւ արիւն։ Եւ աստեղք երկնից
թօթափեցան յերկիր, որպէս [6]տերեւ
թզենւոյ զի ուժգին շարժիցի ի հող-*
14 *մոյ՝. Եւ երկինք իբրեւ զմագաղաթ-
եայ գիրս գալարին. եւ ամենայն լե-
րինք եւ կղզիք ի տեղւոյ իւրեանց*
15 *շարժեցան։ Եւ թագաւորք երկրի եւ
իշխանք, հազարապետք եւ մեծամեծք
եւ զօրաւորք եւ ամենայն ծառայք եւ
ամենայն ազատք թաքուցին զինքեանս*
16 *յայրս եւ ի ծերպս վիմաց։ Եւ ասէին
[7]լերանց թէ՝ Անկերուք ի վերայ մեր,*
17 *եւ ցբլուրս՝ թէ Ծածկեցէք զմեզ՝։ Զի
եկն օր մեծ բարկութեան [8]նորա, եւ
ո՞վ կարէ կալ [2]առաջի նորա՝։*

ԳԼ. Է

1 **Ե***ւ յետ այնորիկ տեսի չորս հրեշտակս
զի կային ի չորս անկիւնս երկրի,
եւ ունէին զչորս հողմս երկրի, զի
մի՛ շնչեսցէ հողմ ի վերայ երկրի եւ*
2 *մի՛ ի ծովու եւ մի՛ ի ծառս։ Եւ տեսի
այլ հրեշտակ զի ել յարեւելից, եւ ու-
նէր զկնիք Աստուծոյ կենդանւոյ, եւ
աղաղակեաց ձայնիւ մեծաւ առ չորս
հրեշտակսն՝ որոց [9]տուեալ էր իշխա-
նութիւն՝ ապականել զերկիր եւ զծով.*
3 *Եւ ասէր, Մի՛ վնասէք երկրի, մի՛ ծո-
վու, մի՛ ծառոց. դադարեցէք մինչեւ
[10]կնքեցից զծառայս Աստուծոյ [11]իմոյ։*
4 *Եւ լուայ զթիւ կնքելոցն զի էին
հարեւր քառասուն եւ չորք հազարք՝
կնքեալք յազգէ որդւոցն Իսրայելի.*
5 *Յազգէն Յուդայ՝ երկոտասան հազար
կնքեալ, յազգէն Ռուբենի՝ երկոտա-
սան հազար կնքեալ, յազգէն Գադայ՝*
6 *երկոտասան հազար կնքեալ, Յազգէն
Ասերայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ,
յազգէն Նեփթաղիմայ՝ երկոտասան
հազար կնքեալ, յազգէն Մանասէի՝*
7 *երկոտասան հազար կնքեալ, Յազգէն
Շմաւոնի՝ երկոտասան հազար կնքեալ,
յազգէն Ղեւեայ՝ երկոտասան հազար
կնքեալ, յազգէն Իսաքարայ՝ երկոտա-*
8 *սան հազար կնքեալ, Յազգէն Զաբու-
ղոնի՝ երկոտասան հազար կնքեալ,
յազգէն Յովսեփու՝ երկոտասան հա-
զար կնքեալ, յազգէն Բենիամինի՝ եր-
կոտասան հազար կնքեալ։*
9 *Եւ յետ այսորիկ տեսի եւ ահա ժո-
ղովուրդ բազում որոց ոչ գոյր թիւ,
յամենայն հեթանոսաց եւ յամենայն
ազգաց եւ յամենայն լեզուաց եւ յա-
մենայն ժողովրդոց, որք կային առաջի
աթոռոյն եւ առաջի Գառինն՝ արկեալ
զիւրեամբք հանդերձս սպիտակս, եւ*
10 *արմաւենիս ի ձեռս իւրեանց։ Աղա-
ղակէին ի ձայն մեծ եւ ասէին, Փրկու-
թիւն Աստուծոյ մերոյ, որ նստի ի*
11 *վերայ աթոռոյն, եւ Գառինն։ Եւ ա-
մենայն հրեշտակք կային շուրջ զա-
թոռովն եւ զերիցամբքն եւ զչորիւք
կենդանեօքն, եւ անկանէին յերեսս
առաջի աթոռոյն եւ երկիր պագանէին*
12 *Աստուծոյ, Ասելով, Ամէն. օրհնու-
թիւն եւ փառք եւ իմաստութիւն եւ
գոհութիւն եւ պատիւ եւ զօրութիւն*

---

[1] Բազումք, նոցա
[2] Ի Յունին պակասէ
[3] Ոմանք, զենելոց
[4] Յոյն., նոցա իւրաքանչիւր արկանելի սպիտակ
[5] Յունա. պակասէ
[6] Յոյն., որպէս թզենի ընկենու զպտուղս իւր խակս, յուժգին հողմոյ շարժեալ
[7] Յոյն., լերանց և վիմաց թէ՝ Անկերուք ի վերայ մեր և ծածկեցէք զմեզ յերեսաց այնորիկ որ նստի ի վերայ աթոռոյն՝ և ի բարկութենէ Գառինն
[8] Ոմանք, նոցա
[9] Յոյն., տուեալ էր
[10] Յոյն., կնքեսցուք
[11] Յոյն., մերոյ ի ճակատս նոցա

եւ [1]չնորհք Տեառն Աստուծոյ մերոյ
13 յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։ Եւ
ասէ ցիս մի յերիցանց անտի, Սոքա
որ զգեցեալ են զհանդերձս սպիտակս՝
14 ո՞յք են, եւ [2]կամ ուստի՞ գան։ Ես
ասացի ցնա, Տէր, դու գիտես․ եւ
ասէ ցիս, Սոքա են որ գան ի վշտաց
մեծաց, եւ լուացին զպատմուճանս իւր-
եանց եւ սպիտակացուցին արեամբ
15 Գառինն։ Վասն այնորիկ են առաջի
աթոռոյն Աստուծոյ, եւ պաշտեն զնա
զտիւ եւ զգիշեր ի տաճարի նորա, եւ
որ նստի ի վերայ աթոռոյն՝ [3]բնակեալ
16 է ի նոսա"։ [4]Ոչ քաղցիցեն եւ [4]ոչ ծա-
րաւիցեն, եւ ոչ մեղիցէ նոցա ոչ ա-
17 րեգակն եւ ոչ տօթ։ [5]Եւ Գառնն ի
միջոյ աթոռոյն [2]իւրոյ հովուեսցէ զնո-
սա, եւ առաջնորդեսցէ նոցա [6]ի կենաց
աղբեւր ջրոյ կենդանւոյ․ քանզի ե-
հատ" Աստուած զամենայն արտօսր
յաչաց նոցա։

ԳԼ․ Ը

1 Եւ յորժամ եբաց զկնիքն եւթներորդ,
եղեւ լռութիւն յերկինս որպէս կէս
2 ժամու։ Եւ տեսի [7]հրեշտակս եւթն"
որ առաջի Աստուծոյ կային․ եւ տուաւ
3 նոցա եւթն փող։ Եւ այլ հրեշտակ
եկն եւ եկաց առ սեղանն, եւ ունէր
խնկանոց ոսկի, եւ տուաւ նմա խունկ
բազում, զի մատուսցէ [8]զաղօթս ա-
մենայն սրբոց ի վերայ ոսկեղէն սե-
4 ղանոյ առաջի աթոռոյն։ Եւ ել ծուխ
խնկոցն՝ [8]աղօթք սրբոցն [9]ի ձեռաց
5 հրեշտակացն" առաջի Աստուծոյ։ [10]Եւ
ելից հրեշտակն զխնկանոցն" ի հրոյ
սեղանոյն, եւ արկ զնա յերկիր․ եւ
եղեւ որոտումն եւ ձայնք եւ փայլա-
6 տակումն եւ շարժումն մեծ։ Եւ եւթն
հրեշտակքն որ ունէին եւթն փողս՝
պատրաստեցին զինքեանս առ ի հար-
կանել։

7 Եւ առաջին հրեշտակն եհար զփողն,
եւ եղեւ կարկուտ եւ հուր եւ արիւն
խառնեալ, եւ անկաւ յերկիր, եւ զեր-
րորդ մասն երկրի այրեաց, եւ զերրորդ
մասն ծառոց այրեաց, եւ զամենայն
դալար խոտոյ այրեաց։
8 Եւ երկրորդ հրեշտակն փողեաց, եւ
իբրեւ զլեառն մի մեծ հրդեհեալ ան-
կաւ ի ծով, եւ եղեւ երրորդ մասն
9 ծովու արիւն․ Եւ սատակեցաւ եր-
րորդ մասն [11]լուղակաց, եւ որ ունէր
շունչ կենդանի ապականեցաւ"։
10 Եւ երրորդ հրեշտակն փողեաց, եւ
անկաւ յերկնից աստղ մի մեծ՝ բոր-
բոքեալ իբրեւ զղամբար, եւ անկաւ
յերրորդ մասն գետոց եւ աղբերաց․
11 Եւ էր անուն աստեղն [12]Դառնութիւն․
եւ բազումք մեռան ի դառնութենէ
ջուրցն"։
12 Եւ չորրորդ հրեշտակն փողեաց, եւ
վիրաւորէր երրորդ մասն արեգական
եւ երրորդ մասն լուսնի եւ երրորդ
մասն աստեղաց․ [13]եւ խաւարէր" եր-
րորդ մասն նոցա, [14]եւ երրորդ մասն
գիշերոյ" նոյնպէս։
13 Եւ տեսի եւ լուայ ձայն [15]հրեշտակի
թռուցելոյ ի մէջ երկնից զի ասէր ի
ձայն մեծ, Վա՜յ, վա՜յ, վա՜յ, [16]որ
բնակեալ են յերկրի, յորժամ լինիցի
ձայն երիցն եւս փողոց զոր կամիցին
հրեշտակքն" հարկանել։

ԳԼ․ Թ

1 Եւ հինգերորդ հրեշտակն փողէր, եւ
տեսի զի աստղ մի անկաւ յերկնից,
եւ տուաւ նմա բանալի գբոյն անդըն-
2 դոց․ [17]Եւ ելանէր" ծուխ ի գբոյն որ-
պէս զծուխ հնոցի մեծի․ եւ խաւարե-
3 ցաւ արեգակն եւ [18]օդք։ Եւ ի գբոյն"

[1] Յ-յնն, կարողութիւն
[2] Ի Յ-նի պ-կ-ս
[3] Յ-յնն, եղիցի վրան ի վերայ նոցա
[4] Յ-յնն, Ոչ եւս
[5] Յ-յնն, Զի
[6] Յ-յնն, յաղբեւրս կենաց ջրոյ․ և ընջեսցէ
[7] Յ-յնն, զեւթն հրեշտակսն
[8] Յ-յնն, յաղօթս, կամ, ընդ աղօթս
[9] Յ-յնն, ի ձեռանէ հրեշտակին
[10] Յ-յնն, Եւ առ հրեշտակն զխնկանոցն և ելից զնա

[11] Յ-յնն, արարածոց որ ի ծովու, որոց էր շունչ․ և երրորդ մասն նաւուց ընկղմեցաւ
[12] Յ-յնն, Աւշինդր, և երրորդ մասն ջուրց եղեւ յաւշինդր, և բազումք ի մարդկանէ մեռան ի ջուրցն, զի դառնացան
[13] Յ-յնն, զի խաւարեսցի
[14] Յ-յնն, և տիւն մի՛ ծագեսցէ զերրորդ մասն իւր, և գիշեր
[15] Ոմանք, արծուոյ
[16] Յ-յնն, որոց բնակեալ են յերկրի ի ձայնից փողոյն երից հրեշտակաց որ հանդերձեալ են
[17] Բ-ղ-մ, Եւ եբաց զգուբն անդնդոց, և ելանէր
[18] Յ-յնն, օդք ի ծխոյ գբոյն․ (3) Եւ ի ծխոյն

ելանէր մարախ յերկիր․ եւ տուաւ
նոցա իշխանութիւն իբրեւ զխայթոցս
4 *կարճի․ Եւ ասացաւ նոցա զի մի՛ մե-*
ղիցեն խոտոյ երկրի [1]*եւ մի՛ ամենայն*
ծառոց, բայց միայն [2]*մարդոյ երկրայ-*
նոյ", որ ոչ ունիցին [3]*զկնիք ի վերայ*
5 *ճակատու իւրեանց։ Եւ տուաւ նոցա*
հրաման զի մի՛ սպանանիցեն զնոսա,
այլ չարչարեսցեն զնոսա ամիսս հինգ․
եւ չարչարանք նոցա իբրեւ զխայթոցս
6 *կարճի որ հարկանիցէ զմարդ։ Եւ յա-*
ւուրսն յայնոսիկ խնդրեսցեն մարդիկ
զմահ, եւ մի՛ գտցեն․ եւ ցանկան մե-
ռանել, եւ փախիցէ ի նոցանէ մահ։
7 *Եւ նմանութիւն մարախոյն՝ նմանու-*
թիւն ձիոյ պատրաստելոյ ի պատե-
րազմ․ եւ ի վերայ գլխոց նոցա իբրեւ
զպսակ՝ նմանեալ ոսկւոյ, եւ երեսք
8 *նոցա իբրեւ զերեսս մարդոյ․ Եւ հերք*
նոցա իբրեւ զհերս կնոջ, եւ ատա-
9 *մունք նոցա իբրեւ զառիւծու։ Եւ ու-*
նէին զրահս իբրեւ զզրահս երկաթի․
եւ ձայն թեւոց նոցա իբրեւ զձայն
կառավար ձիոց բազմաց որ արշաւեն
10 *ի պատերազմ։ Եւ ունէին ագիս ըստ*
նմանութեան կարճի, եւ խայթոց յա-
գիս նոցա․ եւ ունէին իշխանութիւն
11 *չարչարել զմարդիկ ամիսս հինգ։ Եւ*
ունէին թագաւոր ի վերայ իւրեանց
զհրեշտակն դժոխոց․ եւ անուն նորա
Եբրայեցերէն [4]*Աղբադոն, որ կոչի* [5]*ի*
12 *Հայ բարբառ Կորուստ"։ Ահաւասիկ վայ*
մի էանց, եւ վայք երկու գալոց են։
13 *Եւ վեցերորդ հրեշտակն հարկանէր*
զփողն, եւ լուայ [6]*ձայն ի չորից կե-*
ղանեացն՝ որ էին առաջի սեղանոյն"
14 *Աստուծոյ, Զի ասէր ցհրեշտակն վե-*
ցերորդ որ ունէր զփողն, Լոյծ զչորս
հրեշտակսն զկապեալս ի վերայ գետոյն
15 *մեծի Եփրատայ։ Եւ լուծան չորք*
հրեշտակքն պատրաստեալք ի ժամ եւ
յօր եւ յամիս եւ ի տարի, զի սպանա-
16 *ցեն զերրորդ մասն մարդկան։ Եւ հա-*
մարք հեծելոց զօրաց նոցա [7]*բեւրք*
բիւրուց եւ հազարք հազարաց լուայ"
17 *զթիւ նոցա։ Եւ* [8]*տեսի ձիս ի տեսա-*
լեանն, եւ հեծեալս ի նոսա՝ որք ու-
նէին զրահս հրեղէնս եւ [9]*յակինթս*
հրդեհեալս ծծմբով". եւ գլուխք ձիոցն
իբրեւ զգլուխս առիւծուց․ եւ ի բե-
րանոյ նոցա հուր ելանէր եւ ծուխ
18 *եւ ծծումբ։ Եւ* [10]*ի հարուածոցս յայս-*
ցանէ" մեռաւ երրորդ մասն մարդկան՝
ի հրոյն եւ ի ծխոյն եւ ի ծծմբոյն որ
19 *ելանէր ի բերանոյ նոցա։ Զի* [11]*իշխա-*
նութիւն ի բերանս է նոցա եւ յագիս
նոցա, եւ ագիք նոցա նմանութիւն
օձի․ եւ ունէին գլուխս որով [12]*սա-*
20 *տակէին զանիրաւս"։ Եւ այլք ի մարդ-*
կանէ որ ոչ մեռան ի հարուածոցս
յայսցանէ՝ ոչ ապաշխարեցին եւ ոչ
դարձան ի գործոց ձեռաց իւրեանց,
յերկրպագութենէ դիւաց եւ կռոց յոս-
կեղինաց եւ յարծաթեղինաց եւ ի
պղնձոյ եւ ի քարէ եւ ի փայտէ, որք
ոչ տեսանել կարեն եւ ոչ լսել եւ ոչ
21 *գնալ․ Եւ ոչ ապաշխարեցին ի մար-*
դասպանութենէ եւ ի դեղատուութենէ
եւ ի պոռնկութենէ եւ ի գողութենէ
իւրեանց։

ԳԼ․ Ժ

1 *Եւ տեսի այլ հրեշտակ զօրաւոր զի*
իջանէր յերկնից, եւ զգեցեալ էր ամպ,
եւ ծիածան ի գլուխ նորա․ եւ երեսք
նորա իբրեւ զարեգակն, եւ ոտք նո-
2 *րա որպէս սիւն հրոյ։ Եւ ունէր ի*
ձեռին իւրում գրկոյք մի բացեալ․ եւ
եդ զոտն իւր զաջ ի վերայ ծովու, եւ
3 *զձախն ի վերայ երկրի։ Եւ աղաղակ-*
եաց ի ձայն մեծ, գոչեաց իբրեւ զա-
ռեւծ․ եւ յորժամ աղաղակեաց, խօ-
սեցան եւթն որոտմունք յիւրեանց
4 *ձայնս։ Եւ յորժամ խօսեցան եւթն*
որոտմունքն, կամէի գրել․ եւ լուայ
ձայն յերկնից զի ասէր, Կնքեա զոր
խօսեցան եւթն որոտմունքն, եւ մի՛
5 *գրեր։ Եւ հրեշտակն զոր տեսի, որ եդ*
զոտն իւր ի վերայ ծովու եւ զմեւսն
ի ցամաքի, համբարձ զձեռն իւր զաջ

---

[1] Բոդլեան, և մի՛ ամենայն գալարուղ, և
[2] Յոյնն, մարդկան
[3] Բոդլեան, զկնիքն Աստուծոյ
[4] Ըստ Եբրայեցին, Աբադդոն
[5] Յոյնն, ի Յոյն բարբառ Ապողղիոն
[6] Ի Յոյնն, ոմանք՝ ձայն մի ի չորից եղջերաց սե-ղանոյն ոսկւոյ որ առաջի․ այլք՝ ձայն մի յեղ-ջերաց սեղանոյն, ևն. այլք՝ մի ի սեղանոյն, ևն.
[7] Յոյնն, երկու բեւրք բիւրուց, և լուայ
[8] Յոյնն, այսպէս տեսի
[9] Յոյնն, յակնթեղէնս և ծծմբեղէնս
[10] Ոմանք, յերից հարուածոց աստի
[11] Ոմանք, իշխանութիւն ձիոցն
[12] Յոյնն, վնասէին

6 յերկինս. Եւ երդուաւ ի կենդանին
յաւիտենից որ [1]հաստատեաց զերկիր
եւ որ ի նմա, զի ոչ եւս կայ" այլ ժա-
7 մանակ. Այլ յաւուրս ձայնի եւթնե-
րորդ հրեշտակին, յորժամ հարցէ
զփողն, կատարեսցի խորհուրդն Աս-
տուծոյ որ աւետարանեցաւ [2]ի ձեռն
ծառայից իւրոց մարգարէիցն։
8 Եւ ձայնն զոր լուայ յերկնից՝ դար-
ձեալ խօսեցաւ ընդ իս եւ ասէ, Երթ,
առ զգրկոյսն զոր ունի հրեշտակն բաց-
եալ ի ձեռին իւրում, եւ կայ ի վերայ
9 ծովու եւ ցամաքի։ Եւ ես երթեալ
[3]առ հրեշտակն՝ խնդրեցի ի նմանէ".
եւ ասէ ցիս, Առ զսա եւ կեր զդոյն,
եւ դառնասցի յորովայն քո, այլ ի բե-
10 րան քո է քաղցր իբրեւ զմեղր։ Եւ
առի զգրկոյսն [4]բացեալ ի հրեշտակէն"
եւ կլայ զնա. եւ էր ի բերան իմ որ-
պէս մեղր. եւ յորժամ կերայ, դառ-
11 նացաւ որովայն իմ։ Եւ ասէ ցիս,
Հասանէ քեզ դարձեալ մարգարէանալ
ի ժողովուրդս եւ ի հեթանոսս եւ ի
լեզուս եւ ի թագաւորս [5]երկրի։

ԳԼ. ԺԱ

1 Եւ տուաւ ինձ եղէգն նման գաւա-
զանի. եւ կայր հրեշտակն եւ ասէր
ցիս, Արի եւ չափեա զտաճարն Աս-
տուծոյ եւ զսեղանն եւ զերկրպագուսն
2 որ ի նմա։ Եւ զգաւիթն որ արտաքոյ
տաճարին՝ թող զնա եւ մի՛ չափեր,
զի տուեալ է զնա հեթանոսաց. եւ
զքաղաքն սուրբ կոխեսցեն ամիսս քա-
3 ռասուն եւ երկուս։ Եւ տաց երկուց
վկայից իմոց եւ մարգարէասցին ա-
ւուրս հազար երկերիւր եւ վաթսուն՝
4 զգեցեալ քուրձ։ Սոքա են երկու ձի-
թենիքն եւ երկու ճրագք, որ կան
5 առաջի [6]Աստուծոյ [7]յերկրի։ Եւ որք
կամիցին վնասել նոցա, հուր ելցէ ի
բերանոյ նոցա եւ կերիցէ զթշնամիս
նոցա. եւ որք կամիցին մեղանչել նո-
6 ցա՝ այսպէս սատակեսցին։ Սոքա ու-
նին իշխանութիւն փակել զերկինս զի
մի՛ անձրեւեսցէ զաւուրս մարգարէու-
թեան նոցա. եւ ունին իշխանութիւն
ի վերայ ջուրց դարձուցանել զնոսա
յարիւն, եւ հարկանել զերկիր յամե-
նայն հարուածս՝ քանիցս անգամ եւ
7 կամիցին։ Եւ յորժամ կատարեսցեն
[8]զամենայն աւուրս վկայութեան" իւր-
եանց, յայնժամ գազանն որ ելանէ
յանդնդոց՝ տացէ ընդ նոսա պատե-
րազմ, եւ յաղթեսցէ նոցա եւ սպանցէ
8 զնոսա։ Եւ դի նոցա [9]անկեալ կայցէ
ի մէջ հրապարակաց քաղաքին նոցա
մեծի", որ անուանեալ կոչի ըստ հոգ-
ւոյն Սոդոմ եւ Եգիպտոս, ուր եւ
9 Տէրն [10]նոցա խաչեցաւ։ Եւ տեսցեն
զնոսա ամենայն ցեղք եւ ժողովուրդք
եւ ամենայն լեզուք եւ հեթանոսք,
զի դի նոցա անկեալ կայցէ զերիս
[11]աւուրս. եւ ոչ տացեն թաղել ի
10 գերեզմանս զմարմինս նոցա։ Եւ որ
բնակեալ են յերկրի՝ ուրախ լինիցին եւ
խնդասցեն ի վերայ նոցա, մինչեւ ընծայս
եւ պատարագս տանել միմեանց. վասն
զի սոքա երկոքին մարգարէքս [12]չար-
չարեսցեն զբնակիչս երկրի։
11 Եւ յետ երից աւուրց եւ կիսոյ հոգի
կենդանի յԱստուծոյ [13]մտցէ ի նոսա.
եւ [14]յարիցեն կացցեն" ի վերայ ոտից
իւրեանց, եւ ահ եւ երկեւղ մեծ ան-
կաւ ի վերայ ամենեցուն որ տեսինն
12 զնոսա։ Եւ [15]լուայ զձայն մեծ որ
ասէր ցնոսա, [16]Վերացէք՝ ելէք աստ".
եւ ելին յերկինս ամպովք, եւ տեսին
13 զնոսա թշնամիք իւրեանց։ Եւ ի ժա-
մուն յայնմիկ շարժումն մեծ եղեւ, եւ
տասներորդ մասն քաղաքին ընկղմե-
ցաւ, եւ մեռան ի շարժմանէն արք
եւթն հազար. [17]եւ յետ այնորիկ ահ
մեծ եղեւ յամենեսեան" եւ փառս տա-
14 յին Աստուծոյ երկնաւորի։ Անհաւասիկ

[1] Ց–յնն, Հաստատեաց զերկինս և որ ի նմա, և զերկիր և որ ի նմա, և զծով և որ ի նմա, զի ոչ եւս իցէ
[2] Ի Ց––նէն պ–կաս
[3] Ց–յնն, առ հրեշտակն, ասացի ցնա, Տուր ինձ զգրկոյսն
[4] Ց–յնն, ի ձեռանէ հրեշտակին
[5] Ց–յնն, բազմաց
[6] Բ–ղ––մ, Տեառն
[7] Ց–յնն, երկրի

[8] Ց–յնն, զվկայութիւն
[9] Ց–յնն, ի հրապարակի քաղաքին մեծի
[10] Ոմ–նք, մեր
[11] Ց–յնն, աւուրս և կէս
[12] Ց–յնն, չարչարեցին
[13] Ց–յնն, եմուտ
[14] Ց–յնն, կացին
[15] Բ–զ––մ, լուան
[16] Ց–յնն, Ելէք այսր
[17] Ց–յնն, և որք մնացինն՝ զահի հարան

վայն երկրորդ էանց, եւ վայն երրորդ
գալոց է վաղվաղակի։
15 Եւ յորժամ եւթներորդ հրեշտակն
հարկանէր զփողն, [1]եղեւ ձայն յերկինս
եւ ասէ", Եղեւ թագաւորութիւն ա-
մենայն աշխարհաց Տեառն մերոյ եւ
Քրիստոսի իւրոյ. եւ թագաւորեսցէ
[2]ի վերայ ամենայնի" յաւիտեանս յա-
16 ւիտենից։ Եւ քսան եւ չորք երէ-
ցունքն որ նստէին յաթոռս իւրեանց
առաջի Աստուծոյ՝ անկանէին ի վերայ
երեսաց իւրեանց եւ երկիր պագանէին
17 Տեառն Աստուծոյ, եւ ասէին, Գո-
հանամք զքէն, Տէր Աստուած Ամե-
նակալ, որ էին եւ [3]ես եւ[4] առեր զզօ-
րութիւն քո մեծ եւ թագաւորեցեր։
18 Եւ հեթանոսք բարկացան, եւ եկն
բարկութիւն քո, եւ ժամանակ մեռե-
լոց զի դատեսցին. եւ տաս վարձս
ծառայից քոց մարգարէից եւ սրբոց,
երկիւղածաց անուան քո, փոքունց
եւ մեծամեծաց, եւ ապականես զա-
պականիչս երկրի։
19 Եւ բացաւ տաճարն Աստուծոյ որ
յերկինս, եւ երեւեցաւ [5]տապանակն
[6]Աստուծոյ ի տաճարին իւր, եւ եղեն
փայլատակմունք եւ ձայնք եւ որոտ-
մունք եւ շարժումն եւ կարկուտ մե-
ծամեծ։

Գլ. ԺԹ

1 Եւ նշան մեծ երեւեցաւ յերկինս. կին
մի արկեալ զիւրեւ զարեգակն, եւ
լուսին ի ներքոյ ոտից նորա. եւ ի վե-
րայ գլխոյ նորա պսակ աստեղաց յեր-
2 կոտասանից։ Եւ էր յղի, եւ ճչէր
յերկնելն, եւ բազում վշտօք մերձ էր
ի ծնանել։
3 Եւ երեւեցաւ այլ նշան յերկինս, եւ
ահաւասիկ վիշապ մի մեծ հրեղէն,
որոյ էին գլուխք եւթն եւ եղջեւրք
տասն. եւ ի վերայ գլխոց նորա եւթն
4 խոյրք։ Եւ ագուան նորա քարշէր զեր-
րորդ մասն աստեղաց երկնից, եւ արկ
զնոսա յերկիր. եւ վիշապն կայր ա-
ռաջի կնոջն որ հանդերձեալ էր ծնա-
նել, զի յորժամ ծնցի կերիցէ զորդի իւր,
5 կլցէ զնա վիշապն։ Եւ ծնաւ կին
որդի արու որ հանդերձեալ է հովուել զա-
մենայն հեթանոսս գաւազանաւ եր-
կաթեաւ. եւ յափշտակեցաւ որդի նո-
րա առ Աստուած եւ առ աթոռ նորա։
6 Եւ կինն փախեաւ յանապատ ուր էր
տեղի նորա պատրաստեալ յԱստուծոյ,
զի կերակրեսցի անդ աւուրս հազար
երկերիւր եւ վաթսուն։
7 Եւ եղեւ պատերազմ յերկինս. Մի-
քայել եւ հրեշտակք իւր կռուէին ընդ
վիշապին. եւ վիշապն պատերազմէր
8 [7]զօրօք իւրովք"։ Եւ ոչ կարացին կալ
ընդդէմ, եւ տեղի ոչ գտաւ նոցա յեր-
9 կինս։ Եւ անկաւ վիշապն մեծ, օձն
առաջին, որ անուանեալ կոչի [8]Բէեղ-
զեբուղ եւ Սատանայ որ մոլորեցոյց
զամենայն աշխարհ երկրի. եւ հրեշ-
10 տակք նորա ընդ նմա անկան։ Եւ
լուայ ձայն մեծ յերկնից որ ասէր,
Արդ եղեւ զօրութիւն եւ փրկութիւն
եւ արքայութիւն Աստուծոյ մերոյ,
եւ իշխանութիւն Օծելոյ նորա. զի
անկաւ չարախօսն եղբարց մերոց, որ
չարախօսէր զնոցանէ առաջի Աստու-
11 ծոյ զտիւ եւ զգիշեր։ Եւ նոքա յաղ-
թեցին նմա արեամբ Գառինն, եւ բա-
նիւ վկայութեան [9]նոցա. եւ ոչ հա-
ճեցան ընդ վիշապն" մինչեւ ի մահ։
12 Վասն այսորիկ [10]ուրախ լինիջիք երկինք"
եւ ամենայն որ բնակեալ [11]են ի նմա.
[12]վա՛յ երկրի եւ ծովու զի անկաւ Բան-
սարկուն առ ձեզ, որ ունի զցասումն
բազում, [13]եւ կարծէ առ սակաւ մի
ժամանակս"։
13 Եւ յորժամ ետես վիշապն թէ ան-
կաւ յերկիր, զհետ եղեւ կնոջն որ
14 ծնաւ զմանուկն արու։ Եւ տուան
կնոջն երկու թեւք արծուոյ մեծի զի
թռիցէ յանապատ ի տեղի իւր. ուր
կերակրէր անդ ժամանակ եւ ժամա-
նակս եւ կէս ժամանակի յերեսաց օձին։

---

[1]Յոյն, եղեն ձայնք մեծամեծք յերկինս որ ասէին
[2]ի Յունին պակաս
[3]Յոյն, որ էրն
[4]Ոմանք յաւելուն, որ գալոց է,
[5]Յոյն, տապանակն ուխտին
[6]ի Յունին, ուխտի՝ իւրոյ, այլ՝ Յիսուսի
[7]Յոյն, և հրեշտակք նորա
[8]Յոյն, Բանսարկու
[9]Յոյն, իւրեանց. և ոչ սիրեցին զանձինս իւրեանց
[10]Յոյն, ուրախ լերուք, երկինք.
[11]Յոյն, էք
[12]Ոմանք, վա՜յ բնակչաց
[13]Յոյն, գիտացեալ՝ եթէ ունի սակաւ ժամանակ

15 Եւ եհեղ օձն ի բերանոյ իւրմէ զհետ
16 կնոջն ջուր զի ընկղմեսցէ զնա ։ Եւ
օգնեաց երկիր կնոջն, եւ եբաց երկիր
զբերան իւր եւ եկուլ զջուրն զոր
17 եհեղ վիշապն ի բերանոյ իւրմէ ։ Եւ
ցասեաւ վիշապն ընդ կնոջն, եւ գնաց
պատերազմել ընդ այլ զաւակս նորա
որք պահէին զպատուիրանս Աստու-
ծոյ, եւ ունէին զվկայութիւնն Յիսու-
18 սի ։ Եւ [1]կաց ի վերայ աւազոյ ծովու ։

Գլ. ԺԳ

1 Եւ տեսի զի ելանէր ի ծովէն գազան,
եւ ունէր գլուխս եւթն եւ եղջերս
տասն, եւ ի վերայ եղջերաց նորա
տասն խոյր, եւ ի վերայ գլխոյ նորա
2 անուն հայհոյութեան ։ Եւ գազանն
զոր տեսի նման ընձու, եւ ոտք նո-
րա իբրեւ զարջու, եւ բերան նորա
որպէս զառիւծու․ եւ ետ նմա վիշապն
զզօրութիւն իւր եւ զաթոռ իւր եւ
3 զիշխանութիւն մեծ ։ Եւ մի ի գլխոց
նորա [2]վիրաւորեալ էր" ի մահ․ եւ վէր
մահուան նորա ողջանայր․ եւ զար-
մացաւ ամենայն երկիր ընդ գազանն,
[3]զի ետ նմա վիշապն զթագաւորու-
4 թիւն իւր"։ Եւ երկիր պագին վիշապին
որ ետ զիշխանութիւնն գազանին, [4]եւ
ասէին", Ո՞վ իցէ նման գազանիս․
կամ ո՞վ կարիցէ պատերազմել ընդ
5 դմա ։ Եւ տուաւ նմա բերան խօսել
զմեծամեծս եւ զհայհոյութիւն․ եւ
տուաւ նմա իշխանութիւն զամիսս
6 քառասուն եւ երկու ։ Եւ եբաց զբե-
րան իւր հայհոյութեամբ առ Աստուած,
եւ հայհոյեաց զանուն նորա եւ զխո-
րանն նորա, եւ [5]զերկնայինն խորանն ։
7 Եւ" տուաւ նմա իշխանութիւն ի վե-
րայ ամենայն ազգաց եւ լեզուաց եւ
8 ժողովրդոց ։ Զի երկիր պագցեն նմա
ամենայն որ բնակեալ են ընդ երեսս
երկրի․ որոց ոչ են գրեալ անուանք
նոցա ի դպրութիւն կենաց Գառինն
9 զենլոյ ի սկզբանէ աշխարհի ։ Ոյք ու-
10 նին ականջս լսելոյ՝ լուիցեն ։ [6]Զի են
ոմանք՝ որք ի գերութիւն վարեսցին,
եւ են ոմանք՝ որ սրով մեռցին, եւ են
ոմանք՝ որ անձամբ զանձինս սպանա-
նիցեն"․ աստ է համբերութիւն եւ հա-
ւատ սրբոց ։
11 Եւ տեսի այլ գազան զի ելանէր
յերկրէ, եւ ունէր եղջերս երկու
նման գառինն, եւ խօսէր իբրեւ զվի-
12 շապն ։ Եւ զիշխանութիւն զամենայն
զառաջնոյ գազանին գործէր առաջի
նորա․ եւ առնէր զերկիր եւ զամե-
նայն բնակիչս նորա զի երկիր պագա-
նիցեն գազանին առաջնոյ, [7]մինչեւ
13 ողջացի վէր մահու նորա"։ Եւ առնէր
նշանս բազումս, եւ տայր հրոյ իջանել
14 յերկնից յերկիր առաջի մարդկան ։ Եւ
մոլորեցուցանէր զորս բնակեալ են
յերկրի՝ նշանօքն որ տուեալ են ի ձեռս
նորա, առնել առաջի գազանին․ [8]ասեն
ցնա բնակիչք երկրի, Արա զպատկեր
գազանին, որ ի վիրաց սրոյն եկեաց"։
15 Եւ տուաւ նմա [3]իշխանութիւն զի
տացէ հոգի պատկերի գազանին, եւ
զի խօսեսցի պատկերն․ եւ երկիր պագ-
ցեն նմա ամենայն բնակիչք երկրի․
եւ որ ոչ պագցէ երկիր պատկերի գա-
16 զանին՝ սպանցէ զնա ։ Եւ [9]արասցէ
զամենայն", զփոքունս եւ զմեծամեծս
եւ զմեծատունս եւ զաղքատս, եւ
զազատս եւ զծառայս, զի տացէ նոցա
դրոշմ յաջու ձեռին [10]եւ ի վերայ ճա-
17 կատու նոցա ։ Եւ ոչ ոք կարասցէ
գնել եւ վաճառել, եթէ ոչ ունիցի
զդրոշմ [10]զրոյն՝ եւ" զանուն գազանին
18 [10]եւ զթիւ անուան նորա ։ Աստ է ի-
մաստութիւն․ որ ունի միտս՝ համա-
րեսցի զթիւ գազանին․ [11]թիւ եղեալն
մարդոյ, եւ թիւ անուան նորա է
այս," վեց հարեւր վաթսուն եւ վեց ։

---

[1]Ոմն․, կացի
[2]Յոյնն, էր որպէս վիրաւորեալ
[3]ի Յոյնին պակասի
[4]Յոյնն, և երկիր պագին գազանին և ասէին
[5]Յոյնն, զորս բնակեն յերկինս ։ (7) Եւ տուաւ նմա առնել պատերազմ ընդ սուրբս և յաղթել նոցա, և
[6]Յոյնն, Եթէ ոք ի գերութիւն վարէ, ի գերութիւն վարեսցի․ եթէ ոք սրով սպանանէ, սրով սպանցի
[7]Յոյնն, որոյ ողջացեալ էին վէրք մահուան նորա
[8]Յոյնն, և ասէր ցորս բնակեալ են ի վերայ երկրի առնել պատկեր գազանին որ ունի զվէրս սրոյն, և եկեաց
[9]Յոյնն, առնէ զամենեսեան
[10]Յոյնն, կամ
[11]Յոյնն, զի թիւ մարդոյ է, և թիւ նորա

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ տեսի, եւ ահա Գառն կայր ի վե-
րայ լերինն Սիովնի. եւ ընդ նմա
հարեւր քառասուն եւ չորք հազարք,
որ ունէին զանուն [1]նորա եւ անուն"
Հօր նորա գրեալ ի վերայ ճակատուց
2 նոցա։ Եւ լուայ ձայն յերկնից որպէս
զձայն ջուրց բազմաց եւ ձայն որոտ-
ման մեծի. եւ լուայ իբրեւ զձայն քնա-
րահարաց, զի հարկանէին զքնարս
3 իւրեանց։ Եւ երգէին զերգս նորս ա-
ռաջի աթոռոյն եւ առաջի չորից կեն-
դանեացն եւ առաջի երիցանցն. եւ
ոչ ոք կարէ գիտել զերգս նոցա, բայց
միայն հարեւր քառասուն եւ չորս
հազարքն, որք ազատեալ են յերկրէ։
4 Սոքա են որք ընդ կանայս ոչ խառ-
նակեցան, եւ են կուսանք. սոքա զկնի
երթան Գառինն ուր եւ երթիցէ. սո-
քա [2]ընտրեցան ի մարդկանէ առաջի"
5 Աստուծոյ եւ Գառինն։ Եւ ի բերան
նոցա ոչ գտաւ սուտ, զի անբիծք են[3].
6 Եւ տեսի այլ հրեշտակ թռուցեալ
ի մէջ երկնից. եւ ունէր աւետիս յա-
ւիտենական աւետարանել [4]ամենայն
ազգաց եւ լեզուաց որ բնակեալ են
7 յերկրի"։ Եւ ասէր ի ձայն մեծ, Եր-
կերուք յԱստուծոյ եւ տուք փառս
նմա, զի եկն ժամ դատաստանի նորա.
եւ երկիր պագէք Արարչին երկնի եւ
երկրի եւ ծովու եւ աղբերաց ջուրց։
8 Եւ այլ հրեշտակ երկրորդ գայր զհետ
նորա եւ ասէր, Անկաւ, անկաւ Բա-
բելոն մեծն, [5]ի գինւոյ արբեցութենէ՝
ի ցասմանէ՝ ի պոռնկութենէ իւրմէ՝
որ արբեցոյց զամենայն հեթանոս"։
9 Եւ այլ հրեշտակ երրորդ գայր զհետ
նոցա, եւ ի ձայն մեծ ասէր, Ով ոք
երկրպագեաց գազանին եւ պատկերի
նորա, եւ կամ զդրոշմ նշանի նորա առ
ի ճակատ իւր եւ կամ ի վերայ աջոյ
10 ձեռին իւրոյ, Այնպիսին արբցէ ի բա-
ժակէ ցասմանն Աստուծոյ, արկելոյ
յանապակէ բարկութեան բաժակին,
եւ տանջեսցի հրով եւ ծծմբով առաջի
11 [6]Աստուծոյ եւ Գառինն։ Եւ ծուխ
[7]նոցա ելցէ" յաւիտեանս յաւիտենից.
եւ ոչ ունին [8]հանգիստ որք երկիր
պագին գազանին ի տուէ եւ ի գիշերի,
եւ որք երկիր պագին պատկերին, եւ
12 առին զդրոշմ եւ զանուն նորա"։ Եւ
համբերութիւն սրբոցն աստ է. [9]այս՝
որք պահեն զպատուիրանս Աստուծոյ
13 եւ զհաւատս Յիսուսի։ Եւ լուայ ձայն
յերկնից որ ասէր ցիս, Գրեա, Երանի
մեռելոցն որք ի Տէր ննջեցին՝ [10]այժմիկ
վաղվաղակի". զայս ասէ Հոգին, քան-
զի հանգեան յաշխատութենէ իւրեանց.
[11]բայց միայն" գործք իւրեանց չոգան
զհետ նոցա։
14 Եւ տեսի, եւ ահա ամպ սպիտակ,
եւ ի վերայ ամպոյն նստէր նման Որդ-
ւոյ մարդոյ, եւ ի գլուխ իւր պսակ
ոսկի, եւ ի ձեռին իւրում ունէր գե-
րանդի սրեալ։
15 Եւ այլ հրեշտակ ելանէր յերկնից,
աղաղակէր ի ձայն մեծ եւ ասէր, Որ
նստիդ ի վերայ ամպոյդ՝ առաքեա
զգերանդիդ քո եւ հնձեա, զի եկն ժա-
մանակ հնձոց, եւ հասեալ են հունձք
16 երկրի։ Եւ արկ որ նստէր ի վերայ
ամպոյն՝ զգերանդին իւր յերկիր, եւ
հնձէր զամենայն բնակիչս երկրի։
17 Եւ այլ հրեշտակ ելանէր ի տաճարէն
որ յերկինս, եւ ունէր եւ սա գերանդի
18 սրեալ։ Եւ այլ հրեշտակ ելանէր ի սե-
ղանոյն որ ունէր իշխանութիւն ի վե-
րայ հրոյ, եւ աղաղակեաց ի ձայն մեծ
առ հրեշտակն որ ունէր զգերանդին
սրեալ, եւ ասէր, [12]Կթեա զողկոյզս
յայգւոյ երկրէ, զի հասեալ է խաղողդ
19 ի դիմա։ Եւ արկ հրեշտակն զգերանդի
իւր յերկիր, եւ կթէր զխաղող նորա,
եւ արկանէր [13]ի հնձանն Աստուծոյ
20 ի մեծ։ Եւ կոխեցաւ հնձանն արտա-
քոյ քաղաքին, եւ ելանէր ի հնձանէն

---

[1] Յօրինակս պակասի
[2] Յօյնն, գնեցան ի մարդկանէ յերախայրիս
[3] Ոմանք յաւելուն, առաջի աթոռոյն Աստուծոյ
[4] Յօյնն, որոց բնակեալ են ի վերայ երկրի, ամենայն ազգաց և ազանց և լեզուաց և ժողովրդոց
[5] Յօյնն, զի ի գինւոյ ցասման պոռնկութեան իւրոյ արբոյց ամենայն հեթանոսաց
[6] Յօյնն, հրեշտակաց սրբոց
[7] Յօյնն, տանջանաց նոցա ելանէ
[8] Յօյնն, հանգիստ ի տուէ և ի գիշերի որք երկիր պագանեն գազանին և պատկերի նորա, և որ միանգամ առնու զդրոշմ անուան նորա
[9] Ի Յօնին, յօրինակս պակասի, յայլս՝ աստ
[10] Յօյնն, այսուհետեւ
[11] Յօյնն, զի
[12] Յօյնն, Ձգեա զգերանդիդ սրեալ և կթեա
[13] Յօյնն, ի հնձան ցասմանն

արիւն մինչեւ ի սանձս [1]ձիոյն՝ եւ երկայնութիւն նորա՟ հազար եւ վեց հարեւր ասպարէզ ։

Գ Լ · Ժ Ե

1 Եւ տեսի այլ նշան յերկինս մեծ եւ
սքանչելի · հրեշտակս եւթն որք ու-
նէին եւթն վէրս զկնի · զի նոքօք կա-
2 տարէր բարկութիւնն Աստուծոյ ։ Եւ
տեսի որպէս ծով ապակեղէն խառնեալ
հրով · եւ որք յաղթեցին գազանին եւ
պատկերի նորա եւ թուոյ անուան
նորա [2]եւ դրոշմի նորա՟, նոքա կային
ի վերայ ծովուն ապակեղինի, եւ ու-
3 նէին զքնարս Աստուծոյ · Եւ երգէին
զերգս Մովսիսի [3]առաջի Աստուծոյ,
եւ զերգս Գառինն՝ ասելով թէ Մեծա-
մեծ եւ սքանչելի են գործք քո, Տէր
Աստուած Ամենակալ, արդար եւ ճշմա-
րիտ են ճանապարհք քո, Թագաւոր
4 [4]ամենայն [5]հեթանոսաց ։ Եւ ո՞վ ոք
ոչ [6]երկիցէ եւ փառաւորեսցէ [7]զսուրբ
անուն՟ քո · զի դու միայն ես սուրբ,
[4]եւ արժանի երկրպագելոյ,՟ զի ամե-
նայն հեթանոսք եկեսցեն եւ երկիր
պագցեն առաջի քո, [8]Տէր, յորժամ
արդարութիւն քո յայտնեսցի՟։
5 Եւ յետ այսորիկ տեսի եւ բացաւ
տաճարն խորանին վկայութեան որ
6 էր յերկինս ։ Եւ ելանէին ի տաճարէն
եւթն հրեշտակք որք ունէին եւթն
հարուածս, եւ զգեցեալ էին կտաւս
մաքուրս եւ պայծառս, եւ գօտեւոր-
եալ էին առ ստեամբք իւրեանց գօ-
7 տիս ոսկեղէնս ։ Եւ [9]ի չորից կենդան-
եացն [10]տուաւ եւթն հրեշտակացն
եւթն [11]սկաւառակս լի ցասմամբն Աս-
տուծոյ կենդանւոյն յաւիտեանս յա-
8 ւիտենից ։ Եւ լցաւ տաճարն ծխով
փառացն Աստուծոյ եւ զօրութեան նո-
րա · եւ ոչ ոք կարէր մտանել ի տա-

ճարն՝ մինչեւ կատարեսցին եւթն հարուածքն եւթն հրեշտակացն ։

Գ Լ · Ժ Զ

1 Եւ լուայ ձայն մեծ ի տաճարէն զի
ասէր ցեւթն հրեշտակսն, Երթայք,
հեղէք զեւթն սկաւառակսդ ցասմանն
Աստուծոյ յերկիր ։
2 Եւ գնաց [12]առաջինն հրեշտակն՟ եւ
եհեղ զսկաւառակ իւր յերկիր · եւ ե-
ղեն հարուածք չարաչարք ի վերայ
մարդկան որ ունէին զդրոշմ գազա-
նին, եւ երկիր պագին պատկերի նորա ։
3 Եւ [13]երկրորդ հրեշտակն՟ եհեղ
զսկաւառակ իւր ի ծով, եւ [14]դարձան
ջուրքն յարիւն մեռելոյ՟ · եւ ամենայն
շունչ կենդանի որ էր ի ծովու՝ սա-
տակեցաւ ։
4 Եւ [15]երրորդ հրեշտակն՟ եհեղ զսկա-
ւառակ իւր ի գետս եւ յաղբերս ջուրց,
5 եւ եղեւ արիւն ։ Եւ լուայ [16]ի հրեշ-
տակէն զի ասէր, [17]Արդար է՝ որ էնն
եւ է, եւ սուրբ ի գործս իւր՝ զի այս-
6 պէս դատեցաւ՟ · Վասն զի զարիւն
սրբոց եւ զարիւն մարգարէիցն հեղին
[18]ամպարիշտք · վասն այնորիկ արիւն
7 ետ ըմպել նոցա ըստ արժանւոյն՟ ։ Եւ
լուայ ի սեղանոյ անտի զի ասէր, Այո,
Տէր Աստուած Ամենակալ, արդար եւ
ճշմարիտ են դատաստանք քո ։
8 Եւ [19]չորրորդ հրեշտակն՟ եհեղ [20]ի
սկաւառակէ իւրմէ՟ ի վերայ արեգա-
9 կան ։ Եւ տուաւ նմա խորշակահար
առնել զմարդիկ հրով · եւ տապացան
մարդիկ ի տապ մեծ, եւ հայհոյեցին
[21]զԱստուած որ ունի իշխանութիւն
ի վերայ հարուածոցս այսոցիկ · եւ ոչ
ապաշխարեցին [22]ի փառս Աստուծոյ ։
10 Եւ [23]հինգերորդ հրեշտակն՟ եհեղ

[1] Յոյնն, ձիոց ընդ
[2] Յոմանս պակասէ
[3] Յոյնն, ծառայի
[4] ի Յոյնէն պակասէ
[5] կամ, ազգաց · այլ՝ յաւիտենից · և այլ՝ սրբոց
[6] Յոյնն, երկիցէ ի քէն, Տէր,
[7] Յոյնն, զանուն
[8] Յոյնն, զի արդարութիւն քո յայտնեցաւ
[9] Յոյնն, մի ի չորից
[10] Յոյնն, ետ
[11] Յոյնն, սկաւառակս ոսկեղէնս
[12] Յոյնն, առաջինն
[13] Բազումք, երկրորդն
[14] Յոյնն, եղեւ արիւն իբրեւ զմեռելոյ
[15] Բազումք, երրորդն
[16] Յոյնն, ի հրեշտակէն ջուրց
[17] Յոյնն, Արդար ես որ էն և որ էր, սուրբդ. զի այսպէս դատեցար
[18] Յոյնն, և արիւն ետուր նոցա ըմպել. զի արժանի են
[19] Բազումք, չորրորդն
[20] Յոյնն, զսկաւառակ իւր
[21] Յոյնն, զանուն Աստուծոյ
[22] Յոյնն, տալ փառս
[23] Բազումք, հինգերորդն

[1]ի սկաւառակէ իւրմէ" ի վերայ ա-
թոռոյ գազանին, եւ եղեւ թագաւո-
րութիւն նորա խաւարեալ. եւ ծամէին
11 զլեզուս իւրեանց յախտէ ցաւոցն, Եւ
հայհոյեցին զԱստուած երկնից ի ցաւոց
իւրեանց եւ յախտէ դառնութեանն, եւ
ոչ ապաշխարեցին ի գործոց իւրեանց։
12 Եւ [2]վեցերորդ հրեշտակն" եհեղ [1]ի
սկաւառակէ իւրմէ" ի վերայ գետոյն
մեծի Եփրատայ, եւ ցամաքեցան ջուրք
նորա զի պատրաստեսցի ճանապարհ
13 [3]թագաւորի ելիցն"արեւու ։ Եւ տեսի
[4]զի ելանէին" ի բերանոյ վիշապին եւ
ի բերանոյ գազանին եւ ի՛ բերանոյ
սուտ մարգարէին ոգիք երեք ան-
14 սուրբք իբրեւ զգորտս ։ Քանզի նոքա
էին ոգիք դիւականք, որք առնէին
զնշանս եւ երթային առ թագաւորս
ամենայն երկրի ժողովել զնոսա ի պա-
տերազմ յօրն մեծ Տեառն Ամենակալի.
15 ([4]քանզի այսպէս ասաց Տէր." Ահա
գամ իբրեւ զգող, երանի որ հսկեն ար-
թունք, եւ պահեսցեն զհանդերձս իւր-
եանց. զի մի՛ մերկ շրջեսցին, եւ ե-
16 րեւեսցին ամօթանք իւրեանց.) Եւ
ժողովեցին զնոսա ի տեղի մի, որ կոչի
Եբրայեցերէն Արմագեդոն։
17 Եւ [5]եւթներորդ հրեշտակն" եհեղ
[1]ի սկաւառակէ իւրմէ" ի վերայ օդոյ.
եւ ել ձայն մեծ [6]յերկնից եւ" յաթոռոյն
18 ասելով, Եղեւ ։ Եւ եղեն փայլատակ-
մունք եւ ձայնք եւ որոտմունք. եւ
եղեւ շարժումն մեծ, որպիսի չիք եղ-
եալ ի սկզբանէ յորմէ հետէ եղեւ մարդ
ի վերայ երկրի այնպիսի շարժումն մեծ։
19 Եւ եղեւ քաղաքն մեծ յերիս մասունս,
եւ քաղաքք ազգացն անկան. եւ Բա-
բելոն մեծ յիշեցաւ առաջի Աստուծոյ
տալ նմա զբաժակն գինւոյ ցասման
20 բարկութեան նորա ։ Եւ ամենայն
կղզիք փախեան, եւ լերինք ի միջոյ
21 բարձան։ Եւ կարկուտ մեծ իբրեւ կշիռ
տաղանդոյ միոյ իջանէր յերկնից ի վե-
րայ մարդկան. եւ հայհոյեցին մարդիկ
զԱստուած [4]յերկրինս վասն հարուածոյ
կարկտին զի մեծ էր [7]հարուածն եւ
սաստիկ"։

Գլ. ԺԷ

1 Եւ եկն մի ոմն յեւթն հրեշտակացն
որք ունէին զեւթն սկաւառակսն,
խօսեցաւ ընդ իս եւ ասէ, Եկ այսր,
եւ ցուցից քեզ զդատաստանս մեծ
պոռնկին որ նստի ի վերայ ջուրց բազ-
2 մաց. Ընդ որում պոռնկեցան թագա-
ւորք երկրի, եւ արբեցան բնակիչք
երկրի ի գինւոյ արբեցութեան պոռ-
3 նկութեան նորա ։ Եւ առ տարաւ զիս
յանապատ հոգւովն. եւ տեսի կին մի
զի նստէր ի վերայ կարմիր գազանի,
եւ լի էր անուամբ հայհոյութեան, եւ
գազանն զոր տեսի ունէր գլուխս եւթն
4 եւ եղջեւրս տասն ։ Եւ կինն զգեցեալ
էր ծիրանիս եւ կարմիրս, եւ զար-
դարեալ ոսկւով եւ մարգարտով եւ
ականբք պատուականօք, ունելով բա-
ժակ ոսկի ի ձեռին իւրում, եւ լի
էր՛ գարշելի եւ անմաքուր պոռնկու-
5 թեամբ ։ Եւ ի ճակատն նորա գրեալ
անուն՝ [8]Խորհրդով մեծն Բաբելոն,
մայր պոռնկաց եւ գարշելեաց երկրի։
6 Եւ տեսի զկինն արբեցեալ յարենէ
սրբոց եւ յարենէ [9]ամենայն վկայիցն".
եւ զարմացայ տեսեալ զնա՝ զարմա-
7 ցումն մեծ ։ Եւ ասէ ցիս հրեշտակն,
Ընդէ՞ր զարմացար. ես ասացից քեզ
զխորհուրդս կնոջն, եւ զգազանին որ
բարձեալ ունի զնա. որ ունի զեւթն
8 գլուխս եւ տասն եղջեւրս ։ Եւ գա-
զանն զոր տեսեր, որ էր եւ չէ, եւ
հանդերձեալ է ելանել ի դժոխոց եւ ի
կորուստ երթալ. եւ [10]զարմացան ա-
մենեքեան" որ բնակեալ են ի վերայ
երկրի որոց ոչ էին գրեալ անուանք
նոցա ի գիր կենաց ի սկզբանէ աշ-
խարհի, [11]զոր տեսանէիր" զգազանն
9 զի էր եւ չէ, եւ մերձ է ։ Աստ է [12]ի-
մաստութիւն՝ որ ունի միտս". եւթն
գլուխն եւթն լերինք են, ուր կինն
նստեալ էր ի վերայ նոցա. եւ նոքին

[1]Յօյնն, զսկաւառակ իւր
[2]Բազումք, վեցերորդն
[3]Յօյնն, Թագաւորաց որ յելից
[4]Ի Յոյնս պակաս
[5]Բազումք, եւթներորդն
[6]Ի Յոյնս, ոմանք՝ ի տաճարէն, այլք՝ ի տաճա-
րէն երկնից,

[7]Յօյնն, Հարուած նորա յոյժ
[8]Յօյնն, խորհուրդ,
[9]Յօյնն, վկայիցն Յիսուսի
[10]Յօյնն, զարմասցին
[11]Յօյնն, տեսեալ
[12]Յօյնն, միտք որոյ է իմաստութիւն

թագաւորք են եւթն, [1]եւ թագաւորք
10 եւթն գոլով՝ Հինգն անկան, եւ մին
[2]եկաց, եւ միւսն ոչ է եկեալ. եւ յոր-
ժամ գայ՝ սակաւիկ մի ժամանակ ունի։
11 Եւ գազանն որ էր եւ չէ, եւ նա ութե-
րորդ է. եւ է յեւթանց անտի, եւ ի
12 կորուստ երթալոց է։ Եւ տասն եղ-
ջեւրն զոր տեսեր՝ տասն թագաւորք են,
որոց չեւ եւս է առեալ զթագաւորու-
թիւն, այլ [3]առնուն եւ կան իշխանք
ի մի ժամ. եւ առնուն նոքա զիշխա-
13 նութիւն՝ ընդ գազանին։ Սոքա մի
կամս ունին, եւ զզօրութիւն եւ զիշ-
14 խանութիւն գազանին տան։ Եւ ընդ
Գառինն պատերազմին, եւ Գառնն
յաղթէ նոցա. զի Տէր է [4]նոցա եւ
Թագաւոր թագաւորաց, եւ որք ընդ
նմա՝ կոչեցեալք են, ընտրեալք եւ
15 հաւատացեալք։ Եւ ասաց ցիս, Եւ
ջուրքն զոր տեսեր, ուր նստէր պոռ-
նիկն, ժողովուրդք են եւ բազմու-
16 թիւնք եւ ազգք եւ լեզուք։ Եւ տասն
եղջեւրքն զոր տեսեր [5]գազանին, նո-
քա տեսցեն զպոռնիկն եւ ատեսցեն
զնա՝, եւ զմարմին նորա կերիցեն եւ
17 այրեսցեն զնա հրով։ Քանզի Աստուած
ետ ի սիրտս նոցա առ ի լինել նոցա
մի կամս, եւ տալ զթագաւորութիւն
գազանին մինչեւ կատարեսցի բանն
18 Աստուծոյ։ Եւ կինն զոր տեսեր՝ է
քաղաքն մեծ, որ ունի զթագաւո-
րութիւն ի վերայ թագաւորութեանց
երկրի։

ԳԼ. ԺԸ

1 Եւ յետ այսորիկ տեսի այլ հրեշտակ
իջեալ յերկնից որ ունէր իշխանու-
թիւն մեծ, եւ երկիր լուսաւորեցաւ
2 ի փառաց նորա։ Եւ աղաղակեաց ի
ձայն մեծ՝ ասելով, [6]Անկաւ Բաբելոն
մեծն, որ եղեալ էր՝ բնակութիւն դի-
ւաց եւ արգել ամենայն այսոց պղծոց,
եւ բանտ պահպանութեան ամենայն
3 [7]ոգւոց անսրբից եւ ատեցելոց։ Վասն
զի ի բարկութենէ գինւոյ պոռնկու-
թեան նորա արբին ամենայն ազգք.
եւ թագաւորք երկրի [1]որ ընդ նմա
պոռնկեցան. եւ վաճառականք երկրի
ի նորա զօրութեանն յօրանալոյ մե-
4 ծացան։ Եւ լուայ [8]ձայն յերկնից զի
ասէր, Ելէք ի միջոյ դորա, ժողովուրդ
իմ, զի մի՛ հաղորդ լինիցիք մեղաց դորա,
եւ մի՛ [9]զհարուածս դորա ընդունի-
5 ցիք. Զի հասին կցեցան մեղք դորա
մինչեւ յերկինս. եւ յիշեաց Աստուած
6 զամպարշտութիւնս դորա։ [10]Եւ հա-
տուցանէք՝ դմա որպէս եւ հատոյցն
[11]մեզ. եւ [12]արջէք դմա՝ երկպատիկ
ըստ գործոց իւրոց. եւ զբաժակն որով
խառնեացն՝ խառնեցէք դմա կրկին։
7 Որչափ փառաւորեաց զինքն եւ խայ-
տաց, այնչափ հատուցէք դմա [13]սուգ.
զի ի սրտի իւրում ասէր թէ Յամե-
նայն ժամ նստայց ես թագուհի, եւ
8 այրի ոչ եւս եղէց[14]. Վասն այնորիկ
ի միում աւուր եկեսցեն ի վերայ դորա
հարուածք՝ մահ եւ սուգ եւ սով, եւ
ի հուր այրեսցի. զի հզօր է Տէր Աս-
9 տուած որ դատեցաւն զդա։ Եւ լացցեն
եւ կոծեսցին ի վերայ դորա թագաւորք
երկրի, որք ընդ դմա պոռնկեցան եւ
խաղացին. եւ հեծեսցեն, յորժամ տեսա-
ցեն զծուխ կիզման տանջանաց դորա։
10 Ի հեռաստանէ կայցեն վասն երկիւղի
տանջանաց դորա եւ ասասցեն, [15]Վա՜յ
քաղաքիդ մեծի Բաբելոնի, քաղաք
հզօր, զի ի միում ժամու եկին հասին
11 դատաստանք քո։ Եւ վաճառականք
երկրի ողբասցեն եւ սգասցեն ի վերայ
[16]քո, զի զբեռն նոցա ոչ ոք գնէ։
12 [17]Եւ չահք որ ի քէն՝ ոչ եւս իցէ՝
ոսկւոյ եւ արծաթոյ եւ ականց պատ-
ուականաց եւ մարգարտոյ եւ բեհեզոյ
եւ ծիրանւոյ եւ [18]ոսկեթելի եւ որդան,

---

[1] ի Յոյնսն [illegible]
[2] Յօյնն, կայ
[3] Յօյնն, առնուն իշխանութիւն իբրեւ թագաւորք զմի ժամ
[4] Յօյնն, տերանց
[5] Յօյնն, ի վերայ գազանին, նոքա ատեսցեն զպոռնիկն և ամայի արասցեն զնա և մերկ
[6] Բազումք, Անկաւ, անկաւ Բաբելոն մեծն, և եղեւ

[7] Յօյնն, թռչնոց
[8] Յօյնն, այլ ձայն
[9] Յօյնն, ի հարուածոց
[10] Յօյնն, Հատուցէք
[11] ի Յոյնսն, է բազումս [illegible] ձեզ
[12] Յօյնն, կրկնեցէք
[13] Յօյնն, տանջանս և սուգ
[14] Բազումք յաւելուն, և սուգ ոչ տեսից
[15] Յօյնն, Վա՜յ, վա՜յ
[16] Յօյնն, նորա
[17] Յօյնն, Բեռն, կամ, Վաճառ
[18] Յօյնն, մետաքսի

եւ ամենայն փայտ խնկոյ եւ ամենայն
անօթ փղոսկրեայ եւ ամենայն անօթ
ի փայտէ պատուականէ եւ ի պղնձոյ,
13 եւ յերկաթոյ եւ ի կճոյ, Եւ կինամո-
մոն եւ ամենայն խունկ եւ եւղ եւ
կնդրուկ եւ գինի եւ ձէթ եւ նաշիհ
եւ ցորեան, եւ [1]ստացուածք ամե-
նայն," արջառ եւ ոչխար․ եւ երիվա-
րաց եւ կառաց [2]որ վայել է մարմնոց"
14 եւ ոգւոց մարդկան։ Եւ ամենայն
[3]ցանկութիւն անձին քո գնաց ի քէն,
եւ ամենայն [1]լուսափայլ վայելչու-
թիւնն, [1]պարարտն եւ գէրն" եւ սպի-
տակն գնաց ի քէն, եւ ոչ եւս գտցես
15 զայդ։ Եւ ամենայն վաճառականք [4]այ-
սոքիւք մեծացեալք՝ ի քէն" ի բաց կաց-
ցեն վասն երկիւղի տանջանաց [5]քոց՝
16 լալով եւ սուգ առնլով, Ասասցեն,
Վա՜յ, վա՜յ, քաղաք մեծ, որ զգեցեալ
էիր բեհեզս եւ ծիրանիս եւ որդան,
ոսկեզօծս եւ քարինս պատուականս
17 եւ մարգարիտս․ Զի ի միում ժամու
պակասեցաւ այնչափ մեծութիւն քո․
եւ ամենայն նաւավար եւ ամենայն
որ ի տեղիս տեղիս նաւեն, եւ նա-
ւազք եւ որք միանգամ [6]ուռկանաւ
գործեն՝ ի հեռաստանէ [7]կայցեն լալով՝,
18 Եւ [8]աղաղակեսցեն տեսանելով զծուխ
կիզման նորա, ասելով, Ո՞ նման է
19 քաղաքիս այսմիկ մեծի։ Եւ [9]արկցեն
հող ի վերայ գլխոց իւրեանց, եւ գու-
ժալով ձայնիւ մեծաւ, լալով եւ սգա-
լով [10]ասասցեն, Վա՜յ, վա՜յ, քաղաք
մեծ, [11]որով ամենեքեան մեծանայաք՝
որք ունէաք զնաւս ի ծովս վասն
պատուականութեան քո, զի՞ ի միում
ժամու ապականեալ կործանեցար"։
20 Ուրախ լերուք ի վերայ նորա, երկինք
եւ սուրբ առաքեալք եւ մարգարէք,
զի դատեցաւ Աստուած զդատաստան
ձեր ի դմանէ։

21 Եւ ա՛ռ հրեշտակ հզօր քար մի իբրեւ
զերկան մեծ, եւ ընկէց ի ծով ասելով,
Այսպէս [12]յարձակմամբ անկցի Բաբե-
լոն քաղաք մեծ, եւ այլ ոչ եւս գտցի։
22 Եւ ձայն քնարերգաց եւ երաժշտա-
կանաց, [13]արուեստականաց եւ փո-
ղահարաց եւ թմբկի" այլ ոչ եւս լուիցի
23 [14]ի քեզ․ Եւ լոյս ճրագի եւ ձայն եր-
կանի" այլ ոչ եւս երեւեսցի ի քեզ,
եւ ձայն փեսայի եւ ձայն հարսին այլ
ոչ եւս լուիցի ի քեզ․ [15]եւ ոչ" վա-
ճառականք քո [16]փառաւորք եւ" մե-
ծամեծք երկրի, [1]որ զուարճացեալ
էին ի քեզ," վասն զի կախարդու-
թեամբ դեղատուութեան քո մոլորե-
24 ցան ամենայն ազգք։ Եւ [17]ի քեզ ա-
մենայն" արիւն մարգարէից եւ սրբոց
գտաւ, եւ ամենայն [18]զենլոց յերկրին
կենդանեաց"։

Գլ․ ԺԹ

1 Եւ յետ այնորիկ լուայ ձայն մեծ բազ-
մութեան յերկինս ասելով, Ալէլուիա,
փրկութիւն եւ փառք եւ պատիւ եւ
2 զօրութիւն [19]Աստուծոյ մերում․ Զի
ճշմարիտ եւ արդար են դատաստանք
նորա․ զի դատեաց զպոռնիկն մեծ [20]ի
պոռնկութեան իւրում, եւ խնդրեաց
զվրէժ արեան ծառայից իւրոց ի ձե-
3 ռաց նորա։ Եւ կրկին անգամ [1]օրհնե-
ցին եւ" ասացին, Ալէլուիա․ եւ ծուխ
նորա ելանէր յաւիտեանս յաւիտենից․
4 Եւ անկան քսան եւ չորք երիցունքն
եւ չորք կենդանիքն, եւ երկիր պա-
գին Աստուծոյ որ նստէր յաթոռ [1]փա-
5 ռաց, ասելով, Ամէն, Ալէլուիա։ Եւ
ձայն յաթոռոյն ելանէր՝ ասելով, Օրհ-
նեցէք զԱստուած մեր, ամենայն ծա-
ռայք նորա, եւ որք երկնչիք ի նմանէ,
6 փոքունք եւ մեծամեծք։ Եւ լուայ

---

[1] Ի Ց-նին պակաս
[2] Ց-յնն, և մարմնոց
[3] Ց-յնն, պտուղ ցանկութեան
[4] Ց-յնն, սոցա մեծացեալք ի նմանէ
[5] Ց-յնն, նորա
[6] Ց-յնն, ի ծովու
[7] Ց-յնն, կացին
[8] Ց-յնն, աղաղակէին
[9] Ց-յնն, արկին
[10] Ց-յնն, ասէին
[11] Ց-յնն, յորում մեծացան ամենեքին որ ունէին նաւս ի ծովու վասն պատուականութեան նորա․ զի ի միում ժամու աւերեցաւ
[12] Ց-յնն, ուժգնութեամբ
[13] Ց-յնն, երգահարաց և փողահարաց
[14] Ց-յնն, ի քեզ. և ամենայն արուեստաւորք ամենայն արուեստի մի՛ եւս գտցի ի քեզ. և ձայն երկանի մի՛ եւս լուիցի ի քեզ․ (23) Եւ լոյս ճրագի
[15] Ց-յնն, քանզի
[16] Ց-յնն, էին
[17] Ց-յնն, ի նմա
[18] Ց-յնն, սպանելոց ի վերայ երկրի
[19] Ոմն․, Տեառն Աստուծոյ
[20] Ց-յնն, որ ապականեաց զերկիր ի պոռնկութեան

[1]ձայն բազմութեան մեծի, եւ իբրեւ
զձայն ջուրց բազմաց, եւ իբրեւ զձայն
հզօր որոտման, ասելով [2]ղարձեալ, Ա-
լէլուիա, վասն զի թագաւորեաց [3]Աս-
7 տուած [4]մեր Ամենակալ։ Խնդամք եւ
ցնծամք եւ տամք փառս նմա, զի եկն
հարսանիք Գառինն, եւ կինն՝ [2]հարսն
8 նորա պատրաստեաց զինքն։ Եւ տուաւ
նմա զգենուլ բեհեզս սպիտակս սուրբս
[2]եւ լուսափայլս", որ է բեհեզն՝ ար-
9 դարութիւն սրբոցն։ Եւ [2]մի յերի-
ցանցն" ասէր ցիս, Գրեա [2]զայդ, Ե-
րանելիք են ամենեքեան որ կոչեցեալ
են յընթրիս հարսանեաց Գառինն[5]։
10 Եւ ես [6]անկեալ առաջի ոտից նորա,
[7]երկիր պագի" նմա. եւ ասէ ցիս,
[8]Անսա, մի՛ անկանիր առաջի իմ, քան-
զի եւ ես" ծառայակից քո եմ եւ եղ-
բարց քոց որք ունին զվկայութիւնն
Յիսուսի [2]Քրիստոսի. Տեառն" Աս-
տուծոյ [2]միայն երկրպագեա. [2]քանզի
հաստատութեամբ Յիսուսի է տեսիլդ
եւ հոգի մարգարէութեանդ," զի վկա-
յութիւն Յիսուսի է [9]Հոգւովն Սրբով
որ ի մարգարէսն էր"։
11 Եւ տեսի զերկինս բացեալ եւ ահա
ձի սպիտակ, եւ որ հեծեալն էր ի նմա՝
[10]Հաւատարիմ եւ Ճշմարիտ, եւ ար-
դարութեամբ դատի եւ պատերազմի.
12 Եւ աչք նորա բոց հրոյ, եւ ի վերայ
գլխոյ նորա պսակս բազումս. եւ ու-
նէր անուն գրեալ, զոր ոչ ոք գիտէ
13 բայց միայն ինքն։ Եւ արկեալ զիւր-
եաւ հանդերձ ներկեալ արեամբ. եւ
կոչէր անուն նորա Բան Աստուծոյ։
14 Եւ [2]զօրավարք երկնից եւ" զօրք երկ-
նից զհետ երթային նորա [11]ձիովք,
զգեցեալք բեհեզս սուրբս եւ սպի-
15 տակս։ Եւ ի բերանոյ նորա ելանէր
սուր սրեալ, զի նովաւ հարցէ զազգս.
եւ նա հովուեսցէ զնոսա գաւազանաւ
երկաթեաւ, եւ նա կոխեսցէ զհնձան
գինւոյ ցասման բարկութեան Աստու-
16 ծոյ Ամենակալի։ Եւ ունէր ի վերայ
պատմուճանի իւրոյ եւ ի վերայ [12]ան-
դամոց իւրոց" գիր գրեալ, ԹԱԳԱՒՈՐ
ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ ԵՒ ՏԷՐ ՏԵՐԱՆՑ։
17 Եւ տեսի այլ հրեշտակ որ կայր ի
վերայ արեգական, զի աղաղակեաց
ի ձայն մեծ ամենայն հաւուց թռու-
ցելոց ընդ մէջ երկնից՝ ասելով, Եկայք
ժողովեցարուք [13]յընթրիս մեծին Աս-
18 տուծոյ. Եւ" կերիջիք զմարմինս թա-
գաւորաց, [14]եւ զմարմինս հզօրաց,
եւ զմարմինս երիվարաց եւ [2]ամենայն
հեծելոց ի նոսա, եւ [15]զմարմինս ա-
զատաց եւ ծառայից, մեծի եւ փոքու։
19 Եւ տեսի զգազանն եւ զթագաւորս
երկրի եւ զզօրս նոցա ժողովեալս՝ առ-
նել պատերազմ ընդ այնմ որ հեծեալն
էր ի ձին սպիտակ եւ ընդ զօրս նորա։
20 Եւ ըմբռնեցաւ գազանն եւ որ ընդ նմա
սուտ մարգարէն որ առնէր զնշանսն
առաջի նորա, [16]եւ զորս մոլորեցոյց
եւ ետ առնուլ" զդրոշմ գազանին, եւ
զերկրպագուս պատկերի նորա. եւ
կենդանւոյն [17]արկին զնոսա" ի լիճ
21 հրոյ այրեցելոյ ծծմբով։ Եւ այլքն մե-
ռան ի սրոյ հեծելոյն ի վերայ ձիոյն,
յորոյ բերանոյ ելանէր սուրն. եւ ա-
մենայն թռչունք յագեցան ի մարմնոց
նոցա։

Գլ. Ի

1 Եւ տեսի այլ հրեշտակ զի իջանէր
յերկնից, եւ ունէր զփականս գժոխոց
2 եւ շղթայս մեծ ի ձեռին իւրում. Եւ
ըմբռնեաց զվիշապն, զօձն առաջին,
որ է Բանսարկուն եւ Սատանայ, եւ
3 կապեաց զնա հազար ամ։ Եւ արկ
զնա յանդունդս [2]դժոխոց, եւ փակեաց
եւ կնքեաց [18]զնա, զի այլ մի՛ եւս
մոլորեցուսցէ զազգս, մինչեւ կատա-
րեսցի հազար ամն. եւ յետ այնորիկ

[1]Յոյնն, իբրեւ զձայն
[2]Ի Յոյնն պակասի
[3]Բազումք, Տէր Աստուած
[4]Ի բազումս պակասի
[5]Յոյնն յաւելու, Եւ ասէ ցիս, Այս են բանք ճշմարիտք Աստուծոյ
[6]Յոյնն, անկայ
[7]Յոյնն, երկիր պագանել
[8]Յոյնն, Զգոյշ լեր, մի՛
[9]Յոյնն, Հոգին մարգարէութեան
[10]Բազումք, կոչի Հաւատարիմ
[11]Յոյնն, ձիովք սպիտակօք
[12]Յոյնն, ազդեր իւրոյ
[13]Բազումք, ի մեծ ընթրիս Աստուծոյ. (18) Զի
[14]Յոյնն, և զմարմինս հազարապետաց, և
[15]Յոյնն, զմարմինս ամենեցուն,
[16]Յոյնն, որովք մոլորեցոյց զորս առին
[17]Յոյնն, արկան երկոքին
[18]Յոյնն, ի վերայ նորա

պարտ է լուծանել նմա սակաւ մի
ժամանակ։
4 Եւ տեսի աթոռս, եւ նստան
ի վերայ նոցա․ եւ դատաւորութիւն
տուաւ նոցա՝ [1]ընտրել զհոգիս
[2]չարչարելոցն վասն վկայութեանն
Յիսուսի եւ վասն բանին Աստու-
ծոյ, եւ զորս ոչն երկիր պագին [3]գա-
զանին, եւ ոչ առին զդրոշմ նորա
ի ճակատս իւրեանց եւ ոչ ի վերայ
[4]աջոյ ձեռին իւրեանց․ եւ կեցին եւ
թագաւորեցին ընդ Քրիստոսի հա-
5 զար ամ։ Եւ [5]յետ այսորիկ ի մեռելոց
ոչ ոք եկեաց՛՛, մինչեւ ի կատարել հա-
զար ամին․ այս է յարութիւն առա-
6 ջին։ [6]Երանի որոցն, որք ունին՛՛
բաժին ի յարութեանն առաջնում․ ի
վերայ սոցա երկրորդ մահն ոչ ունի
իշխանութիւն, այլ եղիցին քահանայք
Աստուծոյ եւ [4]Տեառն Յիսուսի՛՛ Քրիս-
տոսի․ եւ թագաւորեսցեն ընդ նմա
հազար ամ։
7 Եւ յետ հազար ամին [7]լուծցէ զՍա-
տանայ եւ հանցէ ի բանտէ անտի․
ելցէ՛՛ եւ մոլորեցուսցէ զազգս ամե-
նայն ընդ չորս կողմանս երկրի,
[8]զԳոգ եւ զՄագոգ առցէ ի ձեռս
ժողովել նոքօք զամենայն զօրս՛՛ ի
պատերազմ․ որոց թիւ նոցա իբրեւ
8 զաւազ ծովու։ Եւ [9]ելցեն ի լայնու-
թիւն երկրի եւ [10]պատեսցեն շուրջ
զբանակս սրբոցն եւ [11]զքաղաքին
9 սիրելւոյ։ Եւ իջցէ՛՛ հուր յերկնից
առ ի յԱստուծոյ եւ [12]կերիցէ զնո-
սա, եւ [13]զզօրագլուխն նոցա զՍա-
տանայ որ մոլորեցոյց զնոսա․ եւ
արկցէ զնոսա ի ծովն՛՛ հրոյ եւ
10 ծծմբոյ, ուր էր գազանն Եւ սուտ
մարգարէն․ եւ չարչարեսցին զտիւ
եւ զգիշեր[14]։
11 Եւ տեսի աթոռ սպիտակ մեծ, եւ
ի վերայ նորա նստեալ՝ յորոյ երեսացն
երկնչէին եւ փախչէին երկինք եւ եր-
12 կիր, եւ տեղի ոչ գտաւ նոցա։ Եւ
տեսի զմեռեալս մեծամեծս եւ զփո-
քունս, որ կային առաջի [15]աթոռոյն․
եւ գրեանք բանային, եւ այլ գիրք
բացան կենաց․ եւ դատեցան մեռեալք
[16]ի գրելոցն ըստ գործոց իւրեանց։
13 Եւ ետ ծով զմեռեալս իւր, եւ մահ
եւ դժոխք զիւրեանց մեռեալս․ եւ
դատեցան իւրաքանչիւր ըստ գործոց
14 իւրեանց։ Մահ եւ դժոխք մատնե-
15 ցան ի լիճ հրոյն[17]։ Եւ որ ոք ոչ գտաւ
ի գիրն կենաց գրեալ՝ արկաւ ի լիճ
հրոյն։

ԳԼ․ ԻԱ

1 Եւ տեսի երկին նոր եւ երկիր նոր․
քանզի առաջինն երկինք եւ երկիր
2 էանց․ եւ ծով ոչ գոյր։ [18]Եւ զքա-
ղաքն սուրբ զնորն Երուսաղէմ տեսի
զի իջանէր [19]յԱստուծոյ եւ յերկնից՛՛,
զարդարեալ եւ պատրաստեալ որպէս
3 հարսն առն իւրոյ։ Եւ լուայ ձայն
յերկնից որ ասէր, Ահաւասիկ խո-
րանն Աստուծոյ ի մէջ մարդկան,
եւ բնակեսցէ ընդ նոսա․ եւ նոքա
ժողովուրդ նմա․ եւ [20]սա Աստուած
4 նոցա։ Եւ ջնջեսցէ զամենայն ար-
տօսր յաչաց նոցա․ եւ մահ ոչ եւս
[21]գոյ, ոչ սուգ եւ ոչ աղաղակ եւ
ոչ ցաւք [22]եւ ոչ աշխատանք ոչ
5 եւս գոյ՛՛, զի առաջինն էանց։ Եւ
ասաց ցիս որ նստէրն ի վերայ ա-
թոռոյն, Ահաւասիկ առնեմ զամե-
նայն նոր․ եւ ասէ ցիս, Գրեա, այս
բանք ճշմարիտ եւ հաւատարիմք։
6 Եւ ասէ ցիս, [23]Եղէ ես՛՛ Ալփա եւ Ով,

---

[1] Յոյնն, և
[2] Յոյնն, գլխատելոցն
[3] Յոյնն, գազանին և պատկերի նորա
[4] ի Յոմանս պակաս
[5] Յոյնն, Մնացորդք ի մեռելոց ոչ կեցին
[6] Յոյնն, Երանելի և սուրբ է որ ունի
[7] Յոյնն, լուծցի Սատանայ ի բանտէ իւրմէ, և ելցէ
[8] Յոյնն, զԳոգ և զՄագոգ, ժողովել զնոսա
[9] Յոյնն, ելին
[10] Յոյնն, պատեցին
[11] Յոյնն, զքաղաքն սիրելի։ (9) Եւ էջ
[12] Յոյնն, կերաւ
[13] Յոյնն, Բանսարկուն որ մոլորեցոյց զնոսա՝ արկաւ ի լիճն
[14] Յոյնն յաւիտեան, յաւիտեանս յաւիտենից
[15] Ոմանք, Աստուծոյ
[16] Յոյնն, ի գրելոցն ի գիրսն
[17] ի Յոմանս, Բազում յաւելուած, այս է մահն երկրորդ. ոմանք՝ այս է մահն երկրորդ, լիճ հրոյն
[18] Ոմանք, Եւ ես Յովհաննէս
[19] Յոյնն, յերկնից, յԱստուծոյ
[20] Յոյնն, ինքն Աստուած եղիցի ընդ նոսա,
[21] Յոյնն, իցէ
[22] Յոյնն, ոչ եւս իցեն
[23] Ոմանք, Եղեւ. ես եմ

Սկիզբն եւ Կատարած . ես ծարաւե-
լոցն տամ յաղբերէ ջրոյ կենաց ձրի ։
7 Որ յաղթէ՝ ժառանգեսցէ զայս ամե-
նայն . եւ ես եղէց [1]նոցա Աստուած,
8 եւ նոքա եղիցին ինձ որդիք՟։ Եւ
[2]ծուլացն եւ անհաւատից, [3]սպանողաց
եւ պոռնկաց եւ կախարդաց եւ կռա-
պաշտից [4]եւ դեղատուաց՟, եւ ամե-
նայն ստոց՝ [4]ամպարշտաց, որոց՟ բա-
ժինն իւրեանց ի լճին այրեցելոյ հրով
եւ ծծմբով, որ է մահն երկրորդ ։
9 Եւ եկն առ իս մի յեւթն հրեշտա-
կացն, որք ունէին զեւթն սկաւա-
ռակսն լցեալս եւթն [5]վախճանաւ կա-
տարածովք՟, եւ խօսեցաւ ընդ իս եւ
ասէ, Եկ՝ ցուցից քեզ զհարսնն, [4]եւ
10 զկին Գառինն ։ Եւ առ տարաւ զիս
ի լեառն մի բարձր եւ մեծ, հոգւովն,
եւ եցոյց ինձ զքաղաքն [6]մեծ եւ՟
սուրբ՝ Երուսաղէմ . զի իջեալ էր
11 յերկնից առ ի յԱստուծոյ . Եւ ունէր
զփառս Աստուծոյ . եւ էր ի նմա
լուսաւորութիւն նմանեալ ականց
պատուականաց [7]քար յասպիս սառ-
12 նատեսակ եւ կենդանի՟։ Եւ էին պա-
րիսպք նորա մեծ եւ բարձր, եւ
ունէր դրունս երկոտասան . եւ [8]յեր-
կոտասան դրունսն՟ երկոտասան հրեշ-
տակս, եւ [9]անուանք իւրաքանչիւ-
րոցն ի վերայ դրանցն գրեալ էին
ըստ երկոտասան ցեղիցն Իսրայելի՟։
13 Յարեւելից կողմանէ դրունք երեք,
եւ ի հիւսիսոյ կողմանէ դրունք ե-
րեք, եւ ի հարաւոյ կողմանէ դրունք
երեք, եւ յարեւմտից կողմանէ դրունք
14 երեք ։ Եւ պարիսպ քաղաքին ունէր
հիմունս երկոտասան, եւ ի նոսա եր-
կոտասան անուանք երկոտասան ա-
15 ռաքելոց Գառինն ։ Եւ որ խօսէրն ընդ
իս, ունէր եղէգն ոսկի ի ձեռին իւ-
րում զի չափեսցէ զքաղաքն եւ զդրունս
16 նորա եւ զպարիսպս նորա ։ Եւ էր
քաղաքն քառակուսի, եւ որչափ եր-
կայնութիւն նորա՝ նոյնչափ եւ լայ-
նութիւն, [10]եւ բարձրութիւն հաւա-
սար, եւ էր չափ երկայնութեանն նորա
երկոտասան հազար ասպարէզս . եւ
լայնութիւն նորա եւ 'բարձրութիւն
17 միաչափ կիվոս՟։ Եւ չափեաց զպա-
րիսպն նորա հարեւր եւ քառասուն
եւ չորս [11]ասպարէզս . չափ մարդոյ որ
18 է հրեշտակի ։ Եւ էր շինուած [12]պարս-
պաց քաղաքին՟ յասպիս . եւ քաղաքն
էր ոսկի մաքուր՝ նման սուրբ [4]եւ
19 սպիտակ՟ ապակւոյ ։ Եւ հիմունք
[13]քաղաքին յամենայն ականց [14]պատ-
ուականաց . հիմն առաջին [4]պարսպին՝
յասպիս, երկրորդն՝ շափիղայ, եր-
րորդն՝ պղնձագոյն, չորրորդն՝ զըմ-
20 րուխտ, Հինգերորդն՝ եղնգնաքար,
վեցերորդն՝ սարդիոն, եւթներորդն՝
ոսկեքար, ութերորդն՝ բիւրեղ, ին-
ներորդն՝ տպազիոն, տասներորդն՝
քրիւսոպրասոս, մետասանն՝ յակինթ,
21 երկոտասանն՝ ամեթոյս ։ Եւ էին եր-
կոտասան դրունք յերկոտասան մար-
գարտաց՝ [4]միաձեւ . եւ իւրաքանչիւ-
րոցն դրունքն էին մի մի գուռն՝ ի
միոյ միոյ մարգարտէ . եւ [15]ընդար-
ձակութիւն քաղաքին ոսկի մաքուր
22 որպէս զապակի պայծառ ։ Եւ տաճար
ոչ տեսի ի նմա, քանզի Տէր Աստուած
Ամենակալ տաճար [16]էր ի նմա եւ
23 Գառնն ։ Եւ քաղաքին [17]չէին պէտք
արեգական եւ լուսնի, զի լուսա-
ւորեսցեն զնա . քանզի փառքն Աս-
տուծոյ լուսաւորէին զնա յամենայն
24 ժամ, եւ ճրագ ի նմա՝ Գառնն . Եւ
[18]զնայլին հեթանոսք ի լոյս նորա .
եւ թագաւորք երկրի [19]լուսազգեաց
25 լինէին ի փառաց նորա՟։ Եւ դրունք

---

[1]Բազումք, Նմա Աստուած և նա եղիցի ինձ որդի
[2]Յ-յնն, երկչոտաց
[3]Յ-յնն, և պղծոց և սպանողաց
[4]Ի Յունին պակասի
[5]Յ-յնն, հարուածովք վերջնովք
[6]Ի Բազումս պակասի
[7]Յ-յնն, իբրեւ զքար յասպիս սառնատեսակ
[8]Յ-յնն, ի վերայ դրանցն
[9]Յ-յնն, անուանս գրեալս ի վերայ, որ են երկոտասան ցեղից որդւոցն Իսրայելի

[10]Յ-յնն, և չափեաց զքաղաքն եղեգամբ ասպարէզս երկոտասան հազար . երկայնութիւն և լայնութիւն և բարձրութիւն նորա հաւասար էին
[11]Յ-յնն, կանգուն
[12]Յ-յնն, պարսպի նորա
[13]Յ-յնն, պարսպի քաղաքին
[14]Յ-յնն, պատուականաց զարդարեալ
[15]Յ-յնն, հրապարակ
[16]Յ-յնն, է
[17]Յ-յնն, չեն
[18]Յ-յնն, գնասցեն
[19]Յ-յնն, զփառս իւրեանց բերցեն առ նա

նորա ոչ [1]փակէին ի տուէ եւ ի գի-
շերի, այլ բաց կային հանապազորդ.
26 *եւ գիշեր ոչ եւս լինէր ի նմա. Այլ*
27 *փառք եւ պատիւ ազգաց". Եւ ոչ*
մտցէ անդ ամենայն [2]չարակամ եւ
պիղծ" եւ ստութիւն, բայց միայն
որ գրեալ են ի դպրութիւն կենաց
Գառինն ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Ե*ւ եցոյց ինձ [3]մաքուր [4]գետ կենդանի*
ջրոյ սառնատեսակ", որ ելանէր յա-
2 *թոռոյն Աստուծոյ եւ Գառինն ։ Եւ*
[5]գնայր ի մէջ հրապարակաց քաղա-
քին. եւ զեզերբ գետոյն" աստի եւ
անտի ծառ կենաց որ բերէր պտուղս
երկոտասան, ըստ միոյ միոյ ամսոյ
տային զպտուղս իւրեանց. եւ տերեւ
ծառոյն էր բժշկութիւն հեթանոսաց ։
3 *Եւ նզովք անդ ոչ եւս էին. եւ աթոռն*
Աստուծոյ եւ Գառին նորա էր ի նմա,
4 *եւ ծառայք նորա [6]պաշտէին զնա. Եւ*
[7]տեսանէին զերեսս նորա. եւ անուն
5 *նորա գրեալ [8]էր ի ճակատս նոցա ։ Եւ*
գիշեր [9]ոչ անդ, եւ չէր ինչ անդ պէտք
[10]ճրագի եւ լուսոյ արեգական, վասն
զի Տէր Աստուած [11]լուսաւորէր զնո-
սա. եւ թագաւորեսցեն յաւիտեանս
յաւիտենից ։
6 *Եւ ասէ ցիս, Այս բանք հաւատա-*
րիմ են եւ ճշմարիտ, եւ Տէր Աստուած
[12]մարգարէից սրբոց" առաքեաց զհրեշ-
տակ իւր [13]ծառայից իւրում" ցուցա-
7 *նել զոր լինելոց է վաղվաղակի ։ Ահա*
գամ վաղվաղակի. երանի որ պահէ
[14]զբան մարգարէութեանս զայս" ։

8 *Եւ ես Յովհաննէս լուայ եւ տեսի*
զայս ամենայն. եւ յորժամ լուայ եւ
տեսի, անկայ [15]եւ երկիր պագի" հրեշ-
տակին որ ցուցանէր ինձ զայս ամե-
9 *նայն ։ Եւ ասէ ցիս, [16]Մի՛ անկանիր*
առաջի իմ եւ երկիր պագաներ". քանզի
եւ ես ծառայակից քո եմ եւ եղբարց
քոց որ պահեսցեն զբան մարգարէու-
թեան գրոյս այսորիկ. Աստուծոյ եր-
10 *կիր պագ ։ Եւ ասէ ցիս [8]դարձեալ,*
Մի՛ կնքեր զբանս մարգարէական գրոցս
այսմիկ, քանզի ժամանակս մերձ է ։
11 *Որ [17]ամպարշտելոցն է" ամպարշտես-*
ցի, եւ որ [18]աղտեղանալոցն է" աղ-
տեղասցի, եւ որ [19]արդարանալոցն է"
արդարասցի, եւ որ [20]սրբելոցն է"
12 *սրբեսցի ։ Ահա գամ վաղվաղակի, եւ*
վարձք իմ ընդ իս՝ հատուցանել իւ-
13 *րաքանչիւր ըստ գործս իւրեանց ։ Ես*
եմ Ալփա եւ Ով, Սկիզբն եւ Կատա-
14 *րած, Առաջին եւ Վերջին ։ Երանելիք*
են որ պահեն զպատուիրանս նորա.
նոքա ունին իշխանութիւն [21]ուտել
ի փայտէն" կենաց եւ մտանել ընդ
15 *դրունս քաղաքին ։ Այլ ելցեն արտաքս*
շունք եւ դեղատուք [22]եւ սպանողք
եւ կռապաշտք, եւ ամենեքեան որ
[23]սիրեն զստութիւն ։
16 *Ես Յիսուս առաքեցի զհրեշտակ իմ*
վկայել զայս ձեզ եկեղեցեացդ. ես
[24]արմատ եւ սեռ ի Դաւթայ", եւ աստղ
17 *պայծառ առաւօտին ։ [25]Եւ Հոգի, եւ*
Փեսայն՝ որ գալոցն եմ. եւ որ լսէ՝
ասելով թէ Եկ, եւ որ ծարաւի իցէ՝
եկեսցէ, եւ որ ոք կամի առնու՛ զջուրն
կենաց ձրի ։
18 *Վկայեմ եւ ես ամենայնի որ լսէ*
զբանս մարգարէութեան գրոցս այս-
միկ, թէ ոք յաւելցէ ի սա, յաւելցէ

---

[1] Յոյնն, փակեսցին ի տուէ, զի գիշեր ոչ եղի-
ցի անդ. (26) Եւ բերցեն զփառս և զպատիւ
ազգաց առ նա
[2] Յոյնն, խառնակ, և որ առնէ պղծութիւն
[3] Ի բազումս օրինակս
[4] Յոյնն, գետ ջրոյ կենաց պայծառ իբրև զական
վանի
[5] Յոյնն, ի մէջ հրապարակի նորա և գետոյն
[6] Յոյնն, պաշտեսցեն
[7] Յոյնն, տեսցեն
[8] Ի Յոյնին օրինակ
[9] Յոյնն, ոչ եղիցի
[10] Ոմանք, լուսոյ ճրագի
[11] Յոյնն, լուսաւորեսցէ
[12] Ոմանք, սրբոց մարգարէից
[13] Յոյնն, ծառայից իւրոց
[14] Յոյնն, զբանս մարգարէութեանս այսորիկ

[15] Յոյնն, երկիր պագանել
[16] Յոյնն, Զգուշ լեր, մի՛
[17] Յոյնն, ամպարշտէն
[18] Յոյնն, աղտեղին
[19] Յոյնն, արդարն է
[20] Յոյնն, սուրբն է
[21] Յոյնն, ի վերայ փայտին
[22] Յոյնն, և պոռնիկք և
[23] Յոյնն, սիրեն և առնեն
[24] Յոյնն, եմ արմատ և ազգ Դաւթի
[25] Յոյնն, Եւ Հոգի և Հարսն ասեն, Եկ. և որ
լսէն՝ ասասցէ, Եկ. և որ ծարաւի իցէ՝ եկես-
ցէ, և որ կամիցին՝ առցէ

Աստուած ի վերայ նորա [1]զեւթն հար-
19 ուածսն" գրեալս ի գիրս յայս ։ Եւ եթէ
ոք պակասեցուսցէ ի բանից մարգա-
րէութեան գրոյս այսմիկ, պակասե-
ցուսցէ եւ հատցէ Աստուած զբաժին
նորա [2]ի ծառոյն կենաց եւ ի քաղա-
քէն սրբոյ, [3]որ գրեալ է ի գիրս յայս"։
20 Ասաց որ վկայեացն զայս, Գամ ես
վաղվաղակի ։ Ամէն, Եկ, Տէր Յիսուս
21 [4]Քրիստոս ։ Շնորհք Տեառն մերոյ Յի-
սուսի Քրիստոսի [5]ի վերայ ամենայն
սրբոց"։ Ամէն ։

[1] Յոյնն, զհարուածսն
[2] Ոմանք, ի գրքութենէն
[3] Ոմանք, և ի գրեցելոց ի մատենիս յայսմիկ

[4] Ի Յոյնն պակասի
[5] Ի Յոյնն, ոմանք՝ ընդ ամենայն սուրբս, այլք՝ ընդ սուրբս, և այլք՝ ընդ ձեզ ամենեսեան

ՎԱԽՃԱՆ ՆՈՐՈՑ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

ՑԱՆԿ ՉԱՓՈՒՑ, ԿՇՌՈՑ ԵՒ ԴԱՀԵԿԱՆԱՑ ՅԻՇԵԼՈՑ Ի ՍՈՒՐԲ ԳԻՐՍ

1. ՉԱՓՔ ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԵԱՆ

	Էնտազէ և 100որդ	Մեթր և 100որդ
Ուղուկ = մատնաչափք 4	0.12	0.07
Թիզ = ուղուկք 3	0.36	0.23
Կանգուն = թիզք 2	0.71	0.46
Գիրկ = կանգունք 4	2.85	1.85
Ձող (Եզեկիէլեան) կամ Եղէգն = կանգունք 6	4.27	2.77
Ասպարէզ = գիրկք 100	284.62	184.94
Շաբաթու ճանապարհ = ասպարէզք 6	1,707.69	1,109.60
Մղոն = ասպարէզք 8	2,276.95	1,479.50

2. ՉԱՓՔ ՀԵՂԱՆԻՒԹՈՑ

	Ըստ Յովսեպոսի			Ըստ Ռաբբունեաց		
	Օգգա	Տրամ	Լիտր և 100որդ	Օգգա	Տրամ	Լիտր և 100որդ
Ճաշակ	0	172	0.55	0	88	0.28
Հիմէն = ճաշակք 12	5	64	6.56	2	253	3.35
Մար = հիմէնք 6	30	384	39.37	15	320	20.12
Քոռ կամ Խոմէր = մարք 10	309	240	393.75	158		201.22

3. ՉԱՓՔ ԱՐՄՏԵԱՑ

	Ըստ Յովսեպոսի			Ըստ Ռաբբունեաց		
	Օգգա	Տրամ	Լիտր և 100որդ	Օգգա	Տրամ	Լիտր և 100որդ
Կապիճ	1	288	2.18	0	351	1.11
Օմէր կամ Զափ=տասաներորդ արդուի 3		38	3.94	1	232	2.01
Գրիւ = կապիճք 6	10	128	13.12	5	106	6.71
Արդու = գրիւք 3	30	384	39.37	15	320	20.13
Քոռ կամ Խոմէր = արդուք 10	309	240	393.75	158		201.27

4. ԿՇԻՌՔ

	Օգգա	Տրամ և 100որդ	Կրամ և 100որդ
Դանգ կամ Կերատ		0.22	0.71
Սիկղ = դանգք 20		4.49	14.25
Մնաս = սիկղք 100	1	49	1,425.51
Տաղանդ կամ Քանքար = սիկղք 3,000	33	270	42,765.50

5. ԳԻՆ ԱՐԾԱԹԻ ԵՒ ՈՍԿԻ ԴՐԱՄՈՑ ԵՒ ԿՇՌՈՑ ԵԲՐԱՅԵՑՒՈՑ

	Դահեկան	Փարա	Ֆրանք և 100որդ
ԱՐԾԱԹԻ			
Սիկղ	12	24	2.86
Մնաս	1,260	16	286.46
Տաղանդ կամ Քանքար	37,812	20	8,593.75
ՈՍԿԻ			
Սիկղ	201	27	45.83
Մնաս	20,166	27	4,583.33
Տաղանդ կամ Քանքար	605,000		137,500

6. ԳԻՆ ՀՌՈՎՄԷԱԿԱՆ ԴՐԱՄՈՑ

	Դահեկան	Փարա և 100որդ	Ֆրանք և 100որդ
Լումայ		1.57	0.01
Նաքարակիտ = լումայք 2		3.15	0.02
Դանգ = նաքարակիտք 4		12.60	0.07
Դահեկան = դանգք 10	3	06	0.72
Երկդրամեան (Դիդրաքմա) = դահեկանք 2	6	12	1.43
Ստատեր = դահեկանք 4	12	24	2.86
Մնաս = դահեկանք 100	315	00	71.59

ՎՐԻՊԱԿՔ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Էջ	Սիւն	Տող			
9	1	37	Հեփթաղիմացիս	ընթերցիր	Նեփթաղիմացիս
38	1	42	գգա	»	գգա
50	1	34	զերիկրս	»	զերկիրս
53	1	25	զե-քարք	»	եղ-քարք
74	1	41	անորիկ	»	այնորիկ
81	2	37	49	»	40
88	1	16	ի ³ի որբութիւն	»	³ի որբութիւն
90	2	34	ա-տռաջի	»	առաջի
117	1	41	25	»	26
159	2	28	կաս	»	կամ
189	2	24	պատուրեաց	»	պատուիրեաց
200	1	17	ի ի միջոյ	»	ի միջոյ
204	2	51	զնպաստակ	»	զնապաստակ
209	1	47	ծարակոյտ	»	ծերակոյտ
391	2	29	զքառասուն	»	զքառասուն
419	1	18	տանն	»	տանն"
463	2	34	*Տէր	»	Տէր
475	2	46	¹սեղանոյն	»	¹¹սեղանոյն
500	1	50	զօրութեան	»	զօրութեանց
539	2	40	⁴Եբր.	»	⁵Եբր.
555	2	3	ցԹոք	»	զԹոք
557	2	49	յանձ	»	յանձն
559	1	50	հողոց	»	հողոյ
559	2	10	յաձնէ	»	յանձնէ
562	1	23	²զամենայն	»	զամենայն
568	2	50	⁸կամ	»	⁹կամ
575	1	44	իբր	»	իբրեւ
581	1	42	բարձեալ	»	բարձրեալ
603	1	14	գայթաղկեցի	»	գայթակղեցի
605	2	42	մոց	»	իմոց
653	2	51	⁷Եբր. Տե.	»	⁷Տե.
653	2	52	Բե. 7	»	Բե. 8
660	1	46	սուրհանմակ	»	սուրհանդակ
660	1	50	երգ	»	երթ
661	1	50	իրեք	»	իմեք
662	2	47	յաշխահի	»	յաշխարհի
666	2	4	ի պատուիրանեն	»	ի պատուիրանէն.
671	2	12	իմաանոց	»	իմաստնոց
675	1	50	հաստատեսցէն	»	հաստատեսցէն
677	2	19	պատրաստես	»	պատրաստես
683	2	37	կաս	»	կամ
698	1	41	Ինչ	»	Իւղ
718	2	13	բարցձի	»	բարձցի
867	1	46	զօրացե՞ն	»	զօրացի՞ն
876	1	50	հերձնուիր	»	հերձուիր
886	1	8	ոսկերք	»	ոսկերքդ

ՎՐԻՊԱԿՔ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Էջ	Սիւն	Տող			
901	1	48	ըինչեւ	ընթերցիր	մինչեւ
907	1	51	նայըզ	»	նայըզ
918	2	21	բեւր	»	բեւրք
923	2	26	եւ մացէ	»	եւ՝՝ մացէ
943	2	48	Եջս	»	Եջ»
979	1	23	լրրեւ	»	լբբեւ
982	1	36	փախեաք	»	փախեայք
984	1	20	ձորոց	»	ձերոց
986	2	6	եկեալ	»	եկեալ

